ARTHUR C. CLARKE

1917'de ingiltere'de Minehead, Somerset'te doğdu. King's Koleji'ni fizik ve matematik dallarında birinci olarak bitirdi. British Interplanetary Society'nin eski başkanı, Academy of Astronaıitics, Royal Astronomical Society ve başka bir çok bilimsel organizasyonun üyesidir. 2. Dünya Savaşı'nda Kraliyet Hava Kuvvetleri subayı olarak ilk kez radar yoluyla kör iniş yaptırma denemelerinde görevliydi. Bilim kurgu olmayan tek romanı Glide Path bu çalışmalar hakkındadır.

Elli kitap yazmış, bu kitaplar otuzun üzerinde dile çevrilmiş ve yirmi milyondan fazla satmıştır. Aldığı ödüller arasında, 1961 Kalinga, AAAS-Westinghouse bilim yazısı, Bradford Washburn, Hugo, Nebula ve John W. Campbell ödülleri vardır.

1968'de, 2001: Bir Uzay Efsanesi için Stanley Kubrick ile birlikte Oscar'a aday gösterildi ve on üç bölümlük TV dizisi; "Arthur C. Clarke'ırı Gizemli Dünyası", birçok ülkede yayınlandı. CBS'in Apollo uçuşları hakkındaki programlarında ise Walter Cronkite ile çalıştı.

1945'te iletişim uydularını icat etmesi, Clarke'a aralarında Marconi Uluslararası Dostluk Ödülü, Franklin Enstitüsü'nden bir altın madalya ve Londra King's Koleji Dostluk Ödülü'nu kazandırdı.

içindekiler

	Önsöz	y
	2001'*e* Dönüş	9
1	Eski.Çağlarda Bir Gece	27
2	T.M.A.-1	65
3	Gezegenler Arasında	133
4	Son u Olmayan Boşluk	177
5	Satürn'ün Uyduları	243
6	Yıldız Kapısı'ndan Geçiş	283
	Gözcü	323
	Şafakta Karşılaşma	341

www.kitap.perisi.com

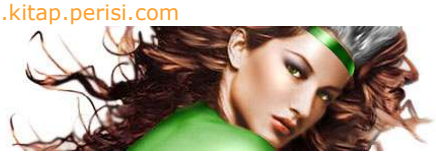

2001: BİR UZAY EFSANESİ

"TMA-1" diye açıkladı Dr Michaels, neredeyse saygıyla eğilerek. "Oldukça yeni görünüyor değil mi? Onun birkaç yıllık olduğunu sanan ve 1998'deki üçüncü Çin Keşif Seferi ile bağlantı kurmaya çalışanları suçlayamam. Ancak ben buna hiç inanmadım. Ve şimdi, yerel jeolojik bulgulardan cismin gerçek yaşını ortaya çıkardık

Meslektaşlarım ve ben, Dr Floyd, bütün şerefimizi ortaya koyarak diyoruz ki TMA-1'in Çinlilerle hiçbir ilgisi yoktur Aslında bunun insan ırkıyla hiçbir ilgisi yok Çünkü bu kaya buraya dikildiğinde, henüz insanoğlu *varolmamıştı.*

"Gördüğünüz gibi, bu kaya yaklaşık üç milyon yaşında Şu anda bakmakta olduğunuz şey, dünyanın ötesindeki akıllı canlıların ilk kanıtıdır."

ÖNSÖZ

Şimdi hayatta olan her insanoğlunun ardında otuz hayalet duruyor, çünkü bu aynı zamanda yaşayanların ölenlere oranıdır. Zamanın başlangıcından günümüze kadar Dünya gezegeninde aşağı yukarı yüz milyar insan yaşamıştır.

Bu sayı ilginçtir, çünkü şaşılası bir rastlantıyla bizim yerel evrenimiz Samanyolu'nda yaklaşık yüz milyar yıldız olduğu tespit edilmiştir. Buna göre yaşayan her insan için evrende bir yıldız parlamaktadır.

Fakat bu yıldızların herbiri bir güneştir, çoğunlukla bizim *Güneş* olarak isimlendirdiğimiz daha yakında bulunan küçük yıldızdan daha parlak ve görkemlidir. Ve birçoğunun -belki de tamamına yakınının- kendi etrafında dönen gezegenleri vardır. Maymun adamlardan günümüze insan türünün her üyesine kendine ait, dünya büyüklüğünde cennet ve cehennemi verecek kadar yer vardır kuşkusuz gökyüzünde.

Şu potansiyel cennet ve cehennemlerin şimdi kaç tanesinde yaşanıldığım ve hangi türden yaratıkların bulunduğunu tahmin edemeyiz-, en yakını Mars veya Venüs'ten bir milyon kat daha uzak olan bu yerler, gelecek kuşakların da ulaşmaya çalışacakları uzak hedefler olarak kalacaktır. Fakat uzaklık engelleri parçalanıyor; bir gün bizim

denklerimizle veya efendilerimizle karşılaşacağız yıldızlarda.

insanoğlunun bu olasılıkla yüzyüze gelmesi uzun zaman almıştır; bazıları hala asla gerçek olamayabileceğini umut ediyor. Artan bir çoğunluk ise daima şunu soruyor.- "Neden biz uzaya gitmeye cesaret ettiğimizden beri bu tür buluşmalar gerçekleşmedi?"

Gerçekten de, neden? İşte bu çok makul sorunun olası cevaplarından biri elinizde. Fakat lütfen unutmayın: Bu yalnızca kurmaca bir eserdir. Gerçek, her zaman olduğu gibi, çok daha tuhaf olacaktır.

Arthur C. Clarke
Stanley Kubrick

2001'E DÖNÜŞ

1964'ün ilkbaharında, Stanley Kubrick'in, "dillere destan bir bilim kurgu filmi" yapabileceği bir fikrimin olup olmadığını soran mektubunu alalı çeyrek yüzyıldan fazla oluyor. Şimdi 2001, birkaç yıl ötede olduğu halde o yıllarda -bugün yaşayan birçok insanın henüz doğmamış olduğu o yıllarda- bu kadar uzak bir geleceğin ruhunu yakalayabilmek neredeyse imkansızdı...

Bu duruma biraz boyut kazandırması açısından, izin verirseniz her şey kafamda yeni oluşmaya başladığı sıralarda, 1971'de yazdığım (büyük ölçüde) kurgusal olmayan girişimlerimizden biri olan *The Lost Worlds of 200T den (2001'in Kayıp Dünyaları)* şöyle bir alıntı yapmak istiyorum:

''64'ün ilkbaharında... Ay'a iniş uzak bir geleceğe ait psikolojik bir hayal gibi görünüyordu hala. Kuramsal yönden bunun kaçınılmaz olduğunu biliyorduk; duygusal yönden ise buna gerçekten inanamıyorduk.. İlk çift kişilik Gemini uçuşu (Grissom ve Young) başka bir yıl gerçekleşmeyecekti ve Ay yüzeyinin doğası hakkındaki tartışmalar şiddetlenerek sürüyordu... NASA filmimizin bütün bütçesini karşılıyordu (10.000.000 Amerikan Dola-rı'ndan fazla) ancak her geçen gün uzay keşiflerinde ilerleme kaydedilemiyordu. Ancak belirtiler açıktı: Sık sık Stanley'ye filmin ilk kesintisiz gösterimde olduğu sırada insanoğlunun da gerçekten Ay'da yürüyeceğini söylüyordum... O halde, en önemli meselemiz önümüzdeki birkaç yılda olacak olaylar yüzünden modası geçmeyecek, ya da

kötü ve gülünç hale gelmeyecek bir hikaye yaratmaktı. Geleceği önceden tahmin etmek zorundaydık. Bunu yapabilmenin yollarından biri, içinde bulunduğun zamanın oldukça ilerisini düşünerek, olay ve olguların bizi sollayıp geçmesi tehlikesini ortadan kaldırmaktı. Diğer yandan, eğer *aşın* derecede düşünecek olsaydık, bu sefer de seyircimizle iletişimimizi kaybetmek gibi korkunç bir tehlikeyle karşılaşırdık..."

Evet, *2001: A Space Odyssey (2001: Bir Uzay Efsanesinin* başarısı tarihe geçti; öyle ki film, şimdiye dek çekilmiş en etkili filmlerden biri olarak anılıyor ve "tüm zamanların ilk on filmi" listesindeki sabit yerini neredeyse hep koruyor. Eğer bu listenin son halini görmek isterseniz, hem filmin tamamını, hem de yapıma ilişkin geniş bir arşivi içeren muhteşem Voyager-Criterion video-diski-ne bakabilirsiniz. Bu diskte çekim aşamasından görüntüler, yapımda emeği geçen oyuncular, bilim adamları ve teknisyenler ile yapılan konuşmaları bulabilirsiniz. Aynca burada genç Arthur C. Clarke'ın birkaç yıl sonra Ay yüzeyine yerleş-tirilecek araçların bulunduğu, Grumman Aircraft'taki Ay Modülü toplantı salonunda yapılan röportajını seyredebilirsiniz. Bu bölüm film ve son Apollo, Skylab ve Shuttle uçuşlarının -ki bu uçuşların bazıları Stanley'nin öngörüleri kadar inandırıcı görünmüyordu - arasında kurulan ilginç karşılaştırma ile sona eriyor.

Dolayısıyla benim kafamda bile, kitap ve filmin birbirine ve gerçeğe karışmış olması oldukça şa-

şntıcıdır; bazı sonuçlar (aşağıya bakınız) ise durumu daha kanşık hale getirmektedir. Bu yüzden en başa dönüp bütün bunlann nasıl başladığını hatırlatmak istiyorum...

Nisan 1964'te Seylan'dan ayrıldım ve TIME/LI-FE'ın *Man and Space* (İnsan ve Uzay) kitabının yayım işlerini tamamlamak üzere New York'a gittim. O güne ait yazılı anılarımdan şu alıntıyı yapmaktan kendimi alamıyorum:

Seylan'ın tropik cennetinde geçirdiğim birçok yıldan sonra tekrar New York'a dönmek oldukça tuhaf geldi. Filler, mercan kayalıkları, musonlar ve batık define gemileri arasındaki tekdüze bir hayattan sonra ev ile iş arasındaki geliş gidiş -IRT'deki sadece üç istasyon arasında olsa da-alışılmadık bir yenilik olmuştu benim için. Gizemli işlerine giden Manhattan'lılann tuhaf bağırtıları, insana mutluluk veren güler yüzleri ve hiç kaybolmayan kibar hareketleri; ayrıca tertemiz yeraltı istasyonlarında işleyen rahat trenleri, Levy'nin ekmeğinin, New York Post'un, Piel'in birasının ve birbirleriyle yarışan ve ağız yoluyla alınan kanserojen madde içeren markaların (amatör sanatçılar tarafından genellikle güzelce süslenen) tuhaf ürünlerinin reklamları bende sürekli bir hayranlık uyandırıyordu. Ancak insan zamanla her şeye alışıyor ve bir süre sonra (yaklaşık on beş dakika) o büyüleyicilik kayboluyordu. *(Repon on Flanel Three.* "Son of Dr. Strange-

love"dan -Gezegen Üç Raporu: Dr. Strangelo-ve'm Oğlu-).

Man and Space adlı çalışmam pek aksaklık olmadan ilerledi; çünkü her ne zaman TIME/ LIFE'ın bağnaz araştırmacılarından biri bana "Bunu hangi kaynağa ya da kişiye dayanarak söylediniz?" diye sorduğunda ona Basilikos* bakışımı yöneltip "Şu anda o kaynağa bakıyorsunuz" diye cevap verirdim. Stanley ile ek bir iş yapmak için oldukça fazla enerjim vardı. Ve ilk karşılaşmamız 23 Nisan'da Trader Vic's'da oldu (Orada bulunduğumuza dair bir tabela koymalılar). Stanley hala son filmi *Dr. Strangelove'da* elde ettiği başarının tadını çıkarıyor, bu arada daha ihtiraslı bir tema arıyordu. İnsanoğlunun evrendeki yeri hakkında bir film yapmak istiyordu. Bu türden projeler eski ya da yeni ekoldeki öncü stüdyoları bile kalp sektesine uğratabilecek nitelikteydi. Bugün bile, Plollyv/ood'un bu projeyi kabul ettiğini hayal etmek çok zor.

İlgilendiği konu üzerinde anında uzman olabilen Stanley, çabucak birçok kütüphanedeki bilim ve bilim-kurgu dokümanlarını yutmuştu. Ayrıca adı merak uyandıran *Sbadow on the Sun* (Gü-neş'teki Gölge) adlı bir kitabın telif haklarını dahi almıştı. Onun hakkında pek bir şey hatırlamıyorum; yazarının adını bile hatırlayamıyorum; sanırım bilim-kurguculardan değildi. Her kim idiyse, umarım kendisinin kariyerini baltaladığımı as-

* (nefesi ve bakışlarıyla canlıları öldürebilme gücü olan yılana benzer yaratık, ç n.)

la öğrenmez, çünkü Kubrick'e çok geçmeden Clarke'ın başka insanların fikirlerini geliştirmekle pek ilgilenmediği söylenmişti. Bu konu kapandıktan sonra tamamen yeni birşeyler yaratmaya karar verdik.

Şimdi, bir film yapmadan önce bir senaryonuzun ve senaryonuz olmadan önce de bir *hikayenizin* olması gerekiyor. Bazı *avangard* yönetmenler son söylediğim olmadan da birşeyler yapmaya çalıştılar ancak onların çalışmalarını sadece birkaç sanat tiyatrosunda görebilirsiniz. Stanley'ye kısa hikayelerimi vermiştim ve birinin, "The SentineP"in (Gözcü), üzerine konuyu kurabileceğimiz temel düşünceye sahip olduğuna karar verdik.

"Gözcü", 1948 Noeli'ndeki bir enerji patlaması sırasında yazılmıştı. BBC'nin düzenlediği kısa hikaye yarışmasına girmek için yazmıştım. Dereceye bile girememişti ve neyin kazandığını bazen merak ediyorum (muhtemelen Tunbridge Wells'deki bir epikti). Şu anda bu o kadar sık * antolojilere koyuluyor ki konusunun, Ay'da yabancı varlıklar tarafından yapılmış, insanoğlunun oraya gelmesiyle çalışmayı bekleyen bir çeşit hırsız alarmının keşfi olduğunu söyleyebilirim.

200Tin genellikle "Gözcü" üzerine kurulduğu söylenir ancak bu oldukça basite indirgemek olur. Bu ikisi arasında meşe palamudu ve meşe ağacı arasındaki gibi bir ilişki var daha çok. Fil-

* İlk antolojim "Expedition to Earth -Dünya'ya ,, Yolculuk"ta tekrar basıldı.

mi yapmak içinse daha fazla malzeme gerekti; bunların çoğu da "Encounter in the Dawn" *(Şafakta* Karşılaşma) (a.k.a. Expedition to Earth) ve diğer dört kısa hikayeden alınmıştı. Ancak *ortaya* çıkan eserin çoğu tamamen yeniydi; ve Stanley ile aylar boyu yaşadığım beyin fırtınası sonucu ortaya çıktı. Bu beyin fırtınasını daha sonra yalnız başıma -tamamen yalnız- 222 Batı 23. Cad-de'deki ünlü Hotel Chelsea'nin 1008 numaralı odasında yaşadım.

Burası romanlarımın birçoğunun yazıldığı yerdir ve bu zorlu sürecin detaylarının bulunduğu günlük "The Lost Worlds of 2001 "de bulunabilir. Film yapmayı hedeflemişken, neden bir roman yazdığımı sorabilirsiniz. "Roman uyarlamalarTnın (iğ!) genellikle sonradan yapıldığı doğrudur; bu durumda Stanley'nin işlemi tersine çevirmek için mükemmel sebepleri vardı.

Çünkü bir senaryo en ufak ayrıntıyı dahi açıkça belirtmelidir, ayrıca onu okumak en az yazmak kadar yorucu ve bıktırıcıdır. John Fowles'un şu sözü bunu oldukça iyi açıklamaktadır: "Roman yazmak denizde yüzmek gibidir; senaryo yazmak ise pekmez içinde kıvranmak gibi bir şeydir" Belki de sıkıcılığa karşı tahammülünün olmadığını anladığı için Stanley senaryo yazımı gibi zor bir işe başlamadan önce, senaryoya çevirebileceğimiz bir roman *yazmak* için bütün hayal gücümüzü sonuna dek serbest bırakmamızı

önerdi (Ve tabii ki biraz da nakit para ümidiyle).

Olaylar aşağı yukarı böyle gelişti Ancak sonlara doğru, roman ve senaryo aynı anda, iki yönde de geri besleme yapmak suretiyle yazıldı. Biraz pahalı bir edebi yaratım yöntemi olsa da, birkaç yazarın da bunun tadını çıkarttığı gibi ben de bazı bölümleri film gösterildikten sonra tekrar yazdım. "Tadını çıkartmak" deyiminin doğru bir kullanım olup olmadığından pek emin değilim.

O heyecanlı zamanların tadını biraz olsun verebilmek için, sabahın birkaç boş saatinde hızlıca yazmış olduğum günlükten birkaç alıntı sunmak istiyorum.

28 Mayıs 1964. Stanley'ye, "Onların" organik hayatı korkunç bir hastalık olarak kabul eden makineler olabileceğini teklif ettim. Stanley bu fikrin hoş olduğunu söyledi.

2 Haziran. Günde ortalama bin ya da iki bin kelime yazıyoruz Stanley, "elimizde bir çok-satar var" diyor.

11 Temmuz. Olaylar dizisinin gelişimi üzerine Stanley ile tartıştık ancak neredeyse tüm zamanımızı Cantor's Transfinite Groups hakkında tartışarak geçirdik Onun gizli bir matematik dehası olduğuna karar verdim

12 Temmuz. Artık herşey kararlaştırıldı, olaylar dizisi hariç.

26 Temmuz. Stanley'nin (36.) doğum günü Köye gittiğinde üzerinde şu notun yazılı olduğu bir kart buldu "Butun dünya herhangi bir dakikada patlayabilecekken, nasıl mutlu bir doğum günü geçirebilirsin'"

28 Eylül. Tekrar yapılan bir robot olduğumu hayal ettim Bana güzel bir biftek pişiren Stanley'ye iki bolum daha götürmüştüm ve bana "Joe Levıne *yazarları* için bunu yapmıyor" dedi.

17 Ekim. Stanley, kahramanlarımızı rahatlatmak için Victoria tarzı bir çevre yaratan cinsel robotların olabileceği yolundaki çılgınca fikri önerdi.

28 Kasım. Vejeteryanları et oburlara çevirme üzerine biyokimya hakkında tartışmak için Isaac Asimov'a telefon ettim.

10 Aralık. Stanley, H.G. Wells'in Things to Come'ın gösteriminden sonra beni arayıp, bir daha benim tavsiye ettiğim bir filmi asla izlemeyeceğini söyledi.

24 Aralık. Son sayfalar üzerinde düşünüyorum; bunu Stanley'ye noel armağanı olarak götürebilirim.

Bu başlangıç, romanın artık tamamen bittiği konusunda umutlarımı kaydetmektedir. Aslında elimizdeki tek şey, ilk bölümün üçte ikilik kaba bir taslağıydı. Ve taslak en heyecan verici yerindeydi; çünkü bir sonraki olayın ne olacağı konusunda en ufak bir fikrimiz yoktu. Ancak bu kadarı bile, adı *Joumey Beyond the Stars* (Yıldızların Ötesine Yolculuk.) olarak ilan edilen çalışma için Stanley'nin M.G.M. ve Cinerama ile bağlantı kurması için yeterliydi (Diğer bir seçenek; *Houı the Solar System Was Won* -Güneş Sistemi Nasıl Kazanıldı). Kötü bir isim değil ve artık zamanı geldi. Beni arama, ben de seni aramayacağım.)

1965 boyunca Stanley, inanılmaz zor bir yapımda görev aldı; hatta o hala New York'tayken, filmin İngiltere'de çekiliyor olması işi daha da zorlaştınyordu; çünkü o katiyen havayoluyla seyahat etmeyi sevmezdi. Onu eleştirecek değilim ama pilot lisansı aldığı sırada, Stanley nasıl uçul-

maması gerektiğini öğrenmiş. Benzer nedenlerden dolayı, 1956'da Avustralya, Sydney'deyken (zar zor) geçtiğim sürücü testinden bu yana kesinlikle direksiyona geçmedim. Ben de travmatik bir deneyimle hayata dönmüştüm çünkü.

Stanley filmi çekerken, ben romanın son kısmını tamamlamaya çalışıyordum. Yani basılmadan önce onun takdisini alması gereken romanın son halini tamamlamak için çalışıyordum. Bunu yapmak son derece zordu; çünkü stüdyoda o kadar meşgul oluyordu ki, benim el yazımla gönderdiğim bölümlere dikkatini vermek için hiç zamanı olmuyordu. Ağırdan almadığına yemin ediyordu; filmin kitaptan önce çıkması için uğraşıyordu. Zaten öyle oldu, 1968'in baharında çıktı.

Bu acı verici doğum sancılarını düşününce, romanın birçok yönden filmle farklılık göstermesi şaşırtıcı değil. Daha da önemlisi -ve ne terslik ki zamanında düşünemediğimiz bir şekilde- Stanley Jüpiter ile buluşmaya karar vermişti. Ancak romanda uzay gemisi *Discovery,* hızını arttırması için Jüpiter'in yerçekimsel alanını kullanarak Satürn'e gidiyordu.

Doğrusu bu "başka bir gezegenin çekim alanını kullanma manevrası" on bir yıl sonra Voyager uzay aracı tarafından kullanılmıştır ve ben 24 Ağustos 1989 akşamında bu kelimeleri daktilo ederken, Voyager II, yıldızlardan önceki son durak olan Neptün gezegeni ile nihai buluşmasını

gerçekleştiriyor.

Peki neden Satürn yerine Jüpiter ile buluşması gibi bir değişiklik yapıldı' Çünkü bu çok daha basit ve anlaşılması kolay bir olay dizişiydi; ancak daha da önemlisi, özel efekt bölümü Stanley'nin inandırıcı bulduğu bir Satürn yapamadılar Eğer öyle yapılmış olsaydı film feci bir şekilde kohne-miş olacaktı; çünkü Voyager'ın elde ettiği görüntüler Satürn'ün halkalarını hiç kimsenin hayal bile edemeyeceği bir inanılmazlıkla gösterdi.

Romanın basıldığı yıldan (Temmuz 1968) yaklaşık on yıl boyunca, herhangi bir hikayenin olanaklı olabileceğini öfkeyle reddettim veya bunlardan birini yazmak niyetinde değildim Ancak Voyager'ın elde ettiği muhteşem başarılar fikrimi değiştirdi, Stanley ile ben çalışmaya başladığımızda haklarında kesinlikle bir şey bilinmeyen uzak gezegenler birdenbire inanılmaz yüzey şartlarıyla bilinen yerler haline geldiler. Buz kütleleri ve uzayın yüz kilometre derinliğine sülfür fışkırtan volkanlarla çevrili olan uyduların var olabildiğini kim hayal edebilirdi? Bilim-kurgu artık bilimsel gerçeklik sayesinde çok daha inandırıcı yapılabilir.

2010- Odyssey Two (2010- Efsane iki) *gerçek* Jüpiter uydu sistemiyle ilgilidir.

Bu iki kitap arasında da son derece büyük farklılıklar vardır. *2001* insanlık tarihinin büyük dönüm noktalarından birinin öncesindeki bir tarihte yazılmıştı, Neil Armstrong ve Buzz Aldrin'in

Huzur Denizi'ne ayak basmasından hemen sonra bu dönüm noktasını aşmış olduk. Artık tarih ve kurgunun yollan engellenemez şekilde çakışmış oldu. Apollo'daki astronotlar Ay'a yollandıklarında filmi çoktan seyretmişlerdi. 1968 No-eli'nde Ay'ın enginliklerine bakabilen ilk insanoğlu olan Apollo 8 mürettebatı bana, her an telsizle büyük siyah bir tektaşın keşfedildiğini bildi-recekmiş gibi hissettiklerini söylediler. Heyhat, sağduyu buna engel olmuştu.

Nasıl olduysa, Apollo 13 uçuşunun, *2001* ile esrarengiz bir bağlantısı oldu. HAL'ın AE 35 ünitesindeki "arıza"yı bildirdiği zaman kullandığı kelimeler "Eğlenceyi bozduğum için üzgünüm; ama bir sorunumuz var" olmuştu.

Apollo 13'ün Kumanda Modülü'nün adı *Odyssey* idi. Ve bir oksijen deposu patladığında Apollo 13'ün Kumanda Modülü'nün adı *Odyssey* idi. Ve bir oksijen deposu patladığında mürettebat daha yeni ünlenmiş bir film müziği olan *Za-rathustrdyı* dinliyordu. Ve Dünya'ya ilettikleri ilk kelimeler, "Houston, bir sorunumuz var" olmuştu.

Ay Modülü'nü "cankurtaran sandalı" olarak kullanarak müthiş bir yaratıcılık gösteren astronotlar *Odyssey"m* içinde sağ salim eve dönmüşlerdi NASA Müdürü Tom Paine bana görevin raporlarını gönderdiğinde, kapakta şöyle yazıyordu: "Her zamanki gibi senin dediğin oldu

Aıthur"

Başka şeyler de var tabu Bunların en dikkat çekici olanı, Şubat 1984'te fırlatılan Wester VI ve Palapa B-2 iletişim uydulaıının, ateşlenmeyen roketleri yüzünden yararsız yörüngelere girmiş olmasıdır

Romanın daha önce yazılmış versiyonlarında, Davıd Bowman *Dıscover^nm* uzay kapsüllerinden birinde EVA yapmak ve geminin bozulan anten iletişimini sağlamak /orunda kalmıştı (Bu kısım *The Lost Worlds o/2001'm 26* bölümünde bulunmaktadır) Daha sonra oraya kadar ilerlemiş ancak yavaş dönüşünü kontrol edemeyince, Dıscovery'ye gen getirmişti

Kasım 1984'te, astronot Joe Ailen Uzay Mekiği *Drscoveryyı* (hayır, bu ismi uydurmuyorum[1]) terk edip Palapa ile buluşabilmek için manevra ünitesini kullanmıştı Bowman'dan farklı olarak Ailen, sırtındaki mtrojen-)et motorundan çıkan ıtıcı güç ile dönüşü kontıol edebilmiştir Uydu *Dısco-vertfnm* kargo bölümüne gen getirilmiş ve ıkı gün sonra Westaı da kurtarılmıştır Şimdiye dek gerçekleştirilen en iyi ve başarılı mekik görevlerinden birinden sonra ıkısı de onarım ve tekrar fırlatma işlemleri için sağ salım Dunya'ya gen getirilmiştir

Henüz bıtırmedım Joe'nun butun bunları yaptığı sırada, Entenng Space An Astronaut's Odys-sey (Uzaya Girmek Bir Astronotun Efsanesi) ad-

lı güzel kitabının bir kopyasını aldım ve içinde şunların yazdığı bir mektup vardı "Sevgili Art-hur, küçük bir çocukken bana yazı *ve* uzay hevesim aşılamıştın, ama bu ıkı ışın de ne kadar zor olduğunu söylemeyi ihmal etmişsin "

Şunu söylemek istiyorum ki bu tur övgüler, memnuniyetimden yüzümün kızarmasını sağlıyor, ayrıca bunlar kendimi Wrıght Kardeşler'ın bir çağdaşı gibi hissetmemi sağlıyor

ilk ıkı Odyssey -romanlar *ve* filmlerden bahse-diyorum- tamamlandıktan sonra, en azından 1990'a kadar bilinçaltımda HAL, Bowman ve tektaşı olduğundan aşağı göstermek ıçm iyi sebeplerim vardı NASA'nın en hırslı derın-uzay projesi Galıleo sondası, Aralık 1988'de Jüpiter'in uydularını araştırmaya başlamak üzere Uzay Mekiği yardımıyla Mayıs 1986'da fırlatılacaktı Bu sonda Jüpiter ve uyduları hakkında büyük bıı bilgi akışı sağlayacaktı Bu durum o güne dek yazabileceğim her şeyi bir anda kohnemış kılabilir, belki de sonu gelmeyen yeni spekülasyonları teşvik edebilirdi

Ne yazık ki, *Cha/leııger* faciası bu senaryoyu suya düşürdü ve Galıleo ancak Ekim 1989'da U^ay Mekiği *Atlantıs* ile fırlatılacak Böylece planlandığından yedi yıl soma, Aralık 1995'e kadar Jupıtei e ulaşamayacaktı *2061 Odvssev Three* (2061 Efsane Uç)'nın on so/aında vazdı-

ğım gibi, "Beklememeye karar vermiştim."

Şimdi, sormamanızdan korktuğum bir soruyu cevaplayacağım: Başka bir *Odyssey* olacak mı? *Odyssey Three* en heyecanlı yerinde kalmış olsa bile, seriye bir kitap daha eklemeyi düşünmüyorum; kitabı sonlandırmak en iyisi gibi geliyor bana.

Dördüncü bir *Odysseynin* olup olmaması benim kontrolümün dışındaki etkenlere bağlı. Ga-lileo bağlı olduğu kapsülden sağ salim ayrılırsa, durumları oldukça değiştirecektir bu. Ancak ne yazık ki, Jüpiter ve uydularından altı yıl sonra haber almayı beklemek zorundayım...

Eğer haberler iyi olursa -ve 1995'te de bu konu ile ilgilenmek hoşuma giderse- yazı işlem makinemden *Final Odyssey* (Son Efsane) çıkabilir pekala. Yapmak istediğim şey, tabii ki onu acele etmeden ve l Ocak 2001 'deki yayınlanmasını gözeterek yazmaktır.

KAYNAKLAR

2001: Bir Uzay Efsanesi adlı film üzerine birçok şey yazıldı. Ancak bunların arasında belki de en çok başvurulan kaynak Jerome Agel'in *The Making of Kubrick's 2001* (New American Library, 1970) idi. Ne yazık ki bu kitabın mevcudu kalmamış. *2001, 2010 ve 2061 'e* ek olarak, bu konuyla ilgili, kurgusal olmayan iki kitabım

daha var. *The Lost Worlds of 2001* (NAL; Sidg-wick ve Jackson, 1972) ve *The Odyssey File* (Del Key; Granada, 1986) *Repon on Flanel Three* (Harper and Row; Gollancz, 1972)'de bu projenin ilk oluşum aşamalarını anlatan "Son of Dr.Strangelove" ve "The Myth of 2001" adlı iki deneme bulunmaktadır.

25 Ağustos 1989
Colombo, Sri Lanka

I

ESKİ ÇAĞLARDA BİR GECE

YOKOLUŞA DOĞRU

Kuraklık başlayalı on milyon yıl kadar olmuş, korkunç surungenleun donemi henüz sona ermişti Burada bırgun Afrika olarak anılacak olan Ekvator'da, varolma savaşı vahşetin yeni bir doruğuna ulaşmış, ancak ortaya bir galip çıkmamıştı henüz Bu çorak, kurak topraklarda sadece küçük, çevik ve vahşi olanlar gelişebiliyor ya da hayatta kalabilme umutlan olabiliyordu

Savanların maymun adamları bu yaratıklardan değildiler, gelışemıyorlardı da, hatta soyları tükenmek üzereydi Bu maymun adamların elli kadarı güneşin kavuıduğu küçük bir vadiye bakan mağaralarda yaşıyordu Ikı yüz mil kadar kuzeydeki dağlann kadarıyla beslenen cansız bir dere vadiyi ikiye boluyoıdu Kuraklığın en kotu dönemlerinde dere tamamen kaybolur, kabile susuzluğun gölgesinde yaşardı

Heı zaman açtılar, şimdi ise açlıktan ölmek uzeıeydıler Şafak vakurun o olgun ışıkları mağaranın içine süzülmeye başladığında Ay Gözcüsü babasının gece olmuş olduğunu farkettı Yaslı olanın babası olduğunu bilmiyordu Bu tur bir ilişki onun anlayabileceğinin ötesindeydi Ama iskelete donmuş bedene bakınca, belli belirsiz bir huzursuzluk duydu ki bu huzursuzluk üzüntünün atasıdır

İki bebek açlıktan inlemeye başlayınca Ay Gözcüsü hırlayarak onlan susturdu. Bebekleri yeterince besleyemeyen annelerden biri onları koRimak için kızgın bir şekilde hırlayarak karşılık verdi. Ay Gözcüsü annenin bu cüretine karşılık ona bir tokat atacak güçten yoksundu.

Hava dışarı çıkacak kadar aydınlanmıştı. Ay Gözcüsü büzüşmüş cesedi sürükledi, mağaranın alçak çıkıntısından eğilerek dışarı çıkardı. Çıkar çıkmaz cesedi omzuna attı ve doğruldu. Bu dünya üzerinde bunu yapabilen tek hayvandı.

Ay Gözcüsü kendi türü içinde neredeyse bir devdi. Boyu yaklaşık bir buçuk metreydi. İyi beslenmemesine rağmen elli kilo kadardı. Kıllı ve kaslı vücudu yarı maymun yan insan gibiydi ancak -kafası maymundan çok bir insana benziyordu. Alnı basıktı ve gözlerinin üstünde çizgiler vardı. Yine de insanoğlunun genetik özelliklerini taşıdığı açıkça ortadaydı. Buzul çağının kendisine düşman dünyasına yönelen bakışlarında bir maymununkinden çok öte bir şeyler vardı. Koyu gözlerinin derinliklerinde, yüzyıllar boyunca tam olarak gelişememiş ve belki de hiç gelişemeye-cek olan bir zekanın pırıltıları vardı.

Dışanda hiçbir tehlike belirtisi yoktu. Ay Gözcüsü sırtındaki yükle azıcık sendeleyerek mağaranın önündeki dik yamaçtan inmeye başladı. Bütün kabile, sanki onun işaretini bekliyormuş-casına, evlerinden çıktı ve sabah içecekleri için

çamurlu nehre doğru aceleyle yürümeye başladı.

Ay Gözcüsü vadiye bakarak Ötekiler'i aradı, ancak hiçbir iz yoktu. Belki henüz mağaralarından çıkmamışlardı; belki de çoktan yamaçta yiyecek aramaya gitmişlerdi. Kabile görünürde olmadığı için Ay Gözcüsü onları unuttu; aynı anda birden fazla şey için endişelenme yetisine sahip değildi.

Önce İhtiyar'dan kurtulmalıydı; fakat bu fazla düşünmeyi gerektiren bir sorun değildi. Bu mevsim birçok ölen olmuştu. Bir tanesi onun mağa-rasındandı. Yapması gereken tek şey, ay son dördün halindeyken yeni doğmuş bebeği götürdüğü yere, cesedi de götürmekti. Gerisini sırtlanlar hallederdi.

Küçük vadinin çayırlığa açıldığı yerde, geleceğini biliyorlarmış gibi onu bekliyorlardı. Ay Gözcüsü cesedi küçük bir çalının altına bıraktı. Daha önce bırakılan cesetlerin kemikleri çoktan yok olmuştu. Daha sonra hemen kabilesine katıldı. Bir daha babasını hiç düşünmedi.

İki arkadaşı, diğer mağaralardaki yetişkinler ve birçok genç kuraklığın gelişmelerine engel olduğu ağaçlar arasında yiyecek aramaya çıkmışlardı. Çilekler, kalın kök ve yapraklar ya da arasıra esen rüzgarın düşürdüğü nimetler, kertenkeleler ve kemirgen hayvanlar arıyorlardı. Sadece bebekler ve iyice elden ayaktan düşmüş yaşlılar mağaralarda kalmıştı. Gün boyu aramalann so-

nunda artan yiyecek olursa, onlar da yiyebilirdi. Olmazsa sırtlanlara bir kez daha gün doğmuş olurdu.

Ay Gözcüsü geçmişi tam olarak hatırlayamadığı için bir an'ı başka bir an ile kıyaslayamazdı. Ancak o gün iyi bir gündü. *Kuru* bir ağaç kütüğünde bir arı kovanı bulmuş ve halkının asla ta-nıyamayacağı en güzel lezzeti tatmıştı. Akşama doğru grubun önünde mağaraya dönerken hala parmaklarını yalıyordu. Tabii, epey bir arı iğnesinin hedefi olmuştu ama Ay Gözcüsü bunlan neredeyse hiç fark etmemişti. O güne dek hissetmediği bir mutluluk içindeydi. Hala aç olmasına rağmen, güçsüz hissetmiyordu kendini. Bu, bir maymun adamın isteyebileceği en iyi şeydi.

Nehre vardığında bütün o mutluluk yok oldu. Ötekiler oradaydılar. Her gün oradaydılar ama bu, olayı daha az can sıkıcı yapmıyordu.

Otuz kişi kadar vardılar ve Ötekiler Ay Gözcü-sü'nün kabilesinden ayırdedilemiyordu. Onun geldiğini görünce, nehrin kendilerine ait olan ta-rafında dans etmeye, kollarını sallamaya ve ba-ğırmaya başladılar. Ay Gözcüsü'nün kabilesi de onlara aynen karşılık verdi.

Bütün olan biten bu kadardı. Maymun adamların sık sık dövüşüp boğuşmalarına rağmen, bu kavgaların pek azı ağır yaralanmalarla sonuçlanırdı. Pençeleri ve köpek dişlen olmadığından, ayrıca kılları sayesinde iyi korunduklarından,

birbirlerine pek zarar veremiyorlardı. Her halü-karda, bu gibi yararsız davranışlar için harcayacak fazla enerjileri yoktu. Hırlamak ve gözdağı vermek, niyetlerini belli etmenin daha etkili bir yoluydu.

Karşılaşma beş dakika kadar sürdü. Daha sonra gösteri başladığı gibi çabucak bitti ve herkes içebildiği kadar çamurlu su içmeye koyuldu. Her iki kabile de kendi toprağına sahip çıkmış, böylelikle onurlarını korumuşlardı. Bu önemli işi yerine getirerek kabile kendi kıyılarına doğru ilerledi. Otlanmaya değer en iyi yer şimdi mağaralardan bir mil kadar uzaktaydı. Maymun adamlar burayı, kendilerinin orada olmasından pek memnun olmayan antilop benzeri iri bir hayvan sürüsü ile paylaşmak zorundaydılar. Sürünün oradan uzaklaştırılması mümkün değildi çünkü maymun adamlarda olmayan doğal silahlan, yani korkunç boynuzlan vardı.

Hayal edebileceklerinden daha fazla bir potansiyel besin kaynağı çevrelerinde aynı yiyecekler için dolanırken, Ay Gözcüsü ve yanındakiler çilek, meyve yaprak yiyerek açlıklarım yatıştırıyorlardı. Binlerce ton iri et yığını çayırda dolanıyordu ancak çalıların olduğu yere ne ulaşabilirler ne de bunu düşünebilirlerdi. Bolluk içinde yavaş ya-'aş açlıktan ölüyorlardı.

Gün bitmek üzereyken, kabile olaysız bir şekil-ıralanna döndü. Mağarada kalan yaralı

dişi, Ay Gözcüsü'nün getirdiği çilek dalını alıp sevinçli sesler çıkardı ve iştahla yemeye başladı. Pek besleyici değildi ancak leoparın açtığı yara iyileşinceye dek onun hayatta kalmasını sağlardı. Böylece kendi yiyeceğini kendi arayacak duruma gelirdi.

Vadinin üzerinde ay yükselmeye başlamıştı. Uzaktaki dağlardan serin bir rüzgar esiyordu. Gece oldukça soğuk geçecekti, ancak açlık gibi soğuk da pek önemli değildi. O da hayatın sıradan bir parçasıydı.

Aşağıdaki mağaraların birinden yankılanan bağını ve çığlıklara Ay Gözcüsü hiç tepki vermedi. Neler olduğunu anlaması için leoparın arada sırada işitilen homurtusunu duyması gerekmiyordu. Aşağıda karanlıkta yaşlı Beyaz Tüy ve ailesi mücadele ediyor ve ölüyorlardı. Ay Gözcüsü'nün aklından onlara yardım etmek gibi bir fikir hiç geçmedi.

Hayatta kalabilmenin o acımasız mantığında bu gibi isteklere yer yoktu. Yamaçta sesleri dinleyenlerden ses soluk çıkmıyordu. Felaketi kendi üzerlerine çekme korkusu yüzünden sessizlik bütün mağaralarda hakimdi.

Kargaşa bitti, O sırada Ay Gözcüsü kayaların üzerinden bir bedenin sürüklendiğini duydu. Bu ancak birkaç saniye sürdü, sonra leopar avını sıkıca yakaladı. Kurbanını dişleri arasında zahmetsizce taşıyarak oradan sessizce uzaklaştı.

Bir ya da iki gün, burada tehlike olmazdı. Ancak sadece geceleri parlayan o soğuk'Küçük Gü-neş'ten yararlanmak isteyen başka düşmanlar olabilirdi. Yeterince uyan olduğu taktirde, bu küçük ama yırtıcı yağmacılar bazen bağırtılarla ya da çığlıklarla korkutulup kaçınlabilirdi. Ay Gözcüsü sürünerek mağaradan çıktı. Mağaranın girişindeki büyükçe bir kaya parçasına tırmandı ve çömelerek vadiyi seyretmeye koyuldu.

Yeryüzü üstünde o ana dek yürümüş tüm yaratıklar içinde Ay'a sürekli bakan ilk yaratıklar maymun adamlardı. Pek hatırlamasa da, Ay Gözcüsü küçükken bazen tepelerin arkasından yükselen o ışık saçan yüzeye dokunabilmek için yukarıya doğru uzanırdı.

Hiçbir zaman bunu başaramadı ama şimdi bunun nedenini anlayacak yaştaydı Öncelikle -tabii kitırmanabileceği o kadar uzun bir ağaç bulmalıydı.

Bazen vadiyi, bazen de Ay'ı seyrediyordu; ama hep dinliyordu. Bir iki kere uyuyakaldı ancak uyurken bile tehlikeye karşı tetikteydi. En hafif bir ses uykusunu kaçırıyordu. Artık yirmi beş yaşındaydı ve bütün yetilerine tam olarak hakimdi. Şansı yaver giderse ve kendini kazadan, hastalıktan, açlıktan ve yırtıcı hayvanlardan koruyabilir-se, on yıl kadar daha yaşayabilirdi.

Soğuk ve berrak gece bir başka olay olmaksızın yavaşça ilerliyordu. Ay, hiçbir insanın göre-

meyeceği ekvatoral takımyıldızların arasından yavaşça yükseldi Mağaralarda huzursuz uyuklamalar ve korku dolu bekleyişler arasında gelecek kuşakların kabuslan doğuyordu

Gökyüzünün en yüksek noktasına kadar çıkıp doğuda batan, yıldızdan daha parlak göz kamaştırıcı bir ışık huzmesi, gökyüzünün ortasından ıkı kez yavaşça geçti

Ay Gözcüsü o gece geç saatte birdenbire uyandı Gün boyu suren uğraşlar ve felaketler yüzünden yorulmuş, her zamankinden daha denn bir uykuya dalmıştı Ancak vadiden gelen o belli belirsiz ilk eşelenme sesiyle hemen alarma geçti

YENİ KAYA

Pis kokan mağaranın karanlığında duyularını zorlarken, korku usulca ruhuna giriverdi Türdeşlerinin çoğunun umut edebileceğinin ıkı katı olan hayatı boyunca hiç böyle bir ses duymamıştı Büyük kediler sessizce yaklaşıyorlardı, onlara ihanet eden tek şey nadiren de olsa toprağın kayması ve ara sıra yerdeki dallann çıtırdamasıy-dı Ancak bu, giderek artan, sürekli bir çıtırdamaydı Kocaman bir hayvan geceyi yararak ve gizlenmek için hiçbir çaba harcamadan tüm engellen hiçe sayarak yaklaşıyor gibiydi Ay Gozcu-

su bir çalının kökünden sokulduğunu net olarak duydu Filler ve dınoterlerın bunu yaptığı sık gorulurdu yoksa onlar da bir kedi kadar sessiz hareket ederlerdi

Daha sonra Ay Gözcüsü tammlayamadığı bir ses duydu Çünkü bu ses dünya tarihinde hiç duyulmamıştı Bu, taşa çarpan bir metalin sesiydi

Ay Gözcüsü, günün ilk ışıklarıyla birlikte kabilesiyle nehre indiğinde Yeni Kaya ile yuzyuze geldi Geceleyin hissettiği korkuyu neredeyse unutmuştu çünkü o ilk sesten sonra hiçbir şey olmamıştı Bu yüzden bu garip nesneyi tehlikeli ya da korku vencı bırşey olarak algılamadı Herşeye rağmen kaya ile ilgili tedirgin edici bir şey yoktu

Ay Gozcusu'nun uç katı büyüklüğünde fakat onu kollarıyla sarabileceği genişlikte, tamamen saydam bir maddeden yapılmış dikdörtgen bir kayaydı Aslında güneş ışınlan kayanın köşelerine vurmadığında, onu görebilmek pek mümkün değildi Ay Gözcüsü hayatında hiç buz ya da hatta berrak su ile karşılaşmadığı için gördüğü bu kayayı karşılaştırabıleceği doğal bir nesne yoktu Kaya oldukça çekiciydi Yeni olan şeylere karşı temkinli olmasına rağmen, Ay Gözcüsü kayaya yaklaşmakta pek tereddüt etmedi Hiçbir tehlike olmadığını anlayınca elini kayanın üstüne koydu, soğuk ve sen bir yüzey hissetti

Birkaç dakikalık yoğun düşünceden sonra aklına çok iyi bir açıklama geldi Tabu ki bu bir ka-

yaydı ve gece boyunca büyümüş olmalıydı Bunu yapan birçok bitki vardı. Çakıltaşına benzeyen yumuşak *beyaz* bitkiler bir gece içinde bu-yuyorlardı, Bu bitkiler küçük ve yuvarlaktı ancak Yeni Kaya büyüktü ve sivri köşeleri vardı. Ama Ay Gözcüsü'nden sonraki daha büyük filozoflar, kendi teorilerinin aynı derecede çarpıcı istisnalarını görmezlikten gelmeye hazır olacaklardı.

Üç dört dakika kadar süren bu muhteşem soyut düşüncelerden sonra Ay Gözcüsü hemen sınamaya tabi tuttuğu bir sonuca vardı. Çakıltaşına benzeyen yuvarlak beyaz bitkiler -bazıları çok şiddetli rahatsızlıklara yol açmasına rağmen- oldukça lezzetliydiler. Belki bu büyük olan da ..?

Kayayı birkaç kez yalayıp, biraz dişledikten sonra Ay Gözcüsü hayal kırıklığına uğradı. Burada onu doyuracak birşey yoktu. Aklı başında bir maymun adamın yapacağı gibi nehre doğru yürüdü ve her gün Ötekiler ile yapılan sıradan bağ-rışmalar sırasında bu kristal tektaşı* tamamen unuttu.

O gün pek yiyecek bulamadılar; bütün kabile, yiyecek birşeyler bulmak için mağaraların birkaç mil ötesine gitmek zorunda kaldılar. Öğle vaktinin acımasız sıcağında çelimsiz dişilerden biri uygun bir sığınaktan oldukça uzakta yere yığıldı. Arkadaşları hemen başına toplandılar, içtenlikle ağlanıp sızlandılar, ancak kimsenin yapabileceği bir şey yoktu. Eğer daha az yorgun olsaydılar,

38 * "Monolith", tek parçadan oluşan taş (Y.N.)

onu taşıyabilirlerdi. Ancak bu gibi şefkatli *davranışlar* için fazladan enerjileri yokaı. Kendi başına iyileşsin iyileşmesin, dişinin orada bırakılması gerekiyordu. Ya iyileşirdi ya da -sırtlanlar tarafından- pek yalnız bırakılmazdı.

O akşam zorlu bir yolculuk yaparak eve dönerken dişiyi bıraktıkları yerden geçtiler. Geriye bir tek kemik bile kalmamıştı.

Gün bitmek üzereyken endişe içinde erkenci avcıları gözeterek aceleyle nehirden su içtiler ve mağaralarına tırmanmaya başladılar. Sesi duymaya başladıklarında Yeni Kaya'ya yüz metre kadar uzaktaydılar. Ses anca duyulabiliyordu ama yine de kanlarını donduracak kadar ürkütücüydü. Ağızları açık, yolda donakalmışlardı. Kristalden sürekli olarak gelen basit ve çıldırtıcı bir titreşim, etkisi altına giren herkesi hipnotize ediyordu. İlk kez -ve üç milyon yıl için son kez- Afrika'da davul sesi duyuldu.

Vuruşlar gittikçe daha da artıyor ve ısrarlı hale geliyordu. O an maymun adamlar uyurgezerler gibi etkileyici sesin kaynağına doğru yürümeye başladılar. Bazen, toaınlarınm yüzyıllar sonra bile yaratamayacağı ritimlere karşılık verircesine küçük dans adımları atıyorlardı. Tamamen büyülenmişlerdi. Tektaşın etrafında toplandılar. Günün bütün yorgunluğunu, akşam karanlığının getireceği tehlikeleri ve açlıklarını unutmuşlardı. Davul sesi giderek artıyor, hava iyice karanyor-

du. Işık gökyüzünden çekilip gölgeler uzayınca, kristal parlamaya başladı.

Kristal önce saydamlığını kaybetti ve bulanık ama solgun bir ışığa büründü. Yüzeyinde ve derinliklerinde boş umutlar veren şekilsiz hayaletler dolaşıyordu. Çizgi halindeki ışık ve gölge altında toplandılar; daha sonra bu çizgiler bir tekerlek gibi birbirine geçti ve yavaşça dönmeye başladı Işık çemberleri daha hızlı döndükçe, davul sesleri de onunla beraber hızlanıyordu.

Tamamen hipnotize olan maymun *adamlar* bu şaşkınlık verici havaifişek gösterisi karşısında sadece *ağızlan* açık, donakalmışlardı. Atalarından kalma içgüdülerini ve hayatları boyunca edindikleri bilgileri unutuvermişlerdi. Genellikle hiçbiri akşamın bu saatinde mağaralarından bu kadar uzakta olmazlardı. Çünkü kımıldamadan bekleyen karaltılar ve gözlerle dolu çevredeki çalılıklarda gece yaratıkları işlerini bırakmış, olacakları seyrediyorlardı. Dönen ışık çemberleri iyice birbirinin içinde kaybolmaya, daha önceden de olduğu gibi kendi ekseninde dönen bu çubuklar birleşerek parlak şeritler haline gelmeye ve yavaşça geriye doğru *uzamaya* başladılar, ikişer ikişer bölünüyor ve ortaya çıkan ışık demetleri kesişme açılarını yavaşça değiştirerek iki nokta arasında gidip geliyorlardı Olağanüstü ve çabucak değişen geometrik şekiller yanıp sönüyorlar, parıldayan çubuklar birleşip ayrılıyorlardı. Maymun adamlar

ise ışıldayan kristalin esiri olmuş, büyülenmiş bir şekilde izliyorlardı.

Ancak zihinleriyle ilgili bilgi edinildiğini, vücut haritalarının çıkarıldığını, tepkilerinin incelendiğini ve potansiyellerinin ölçüldüğünü tahmin bile edemezdiler. Önce bütün kabile biraz çömel-miş, hareketsiz, bir tablo oluşturmuşcasına taş kesilmişti. O sırada kayanın en yakınında duran bir maymun adam aniden canlandı.

Maymun adam duruşunu değiştirmedi ama vücudu transa benzeyen donukluğunu biraz yitirdi ve görünmez iplerle oynatılan bir kukla gibi hareket etmeye başladı. Başını sağa sola çeviriyor, ağzını sessizce açıp kapatıyor, yumruklarını sıkıp gevşetiyordu. Daha sonra eğildi, uzunca otlar kopardı ve hantal parmaklanyla bunları düğümlemeye çalıştı.

Bedenini ele geçiren bir ruh ya da şeytanla mücadele ediyormuş gibiydi. Nefes alıp vermeye çalışıyordu. Daha önce denenmemiş ve oldukça karmaşık hareketler yapabilmesi için parmaklarını zorlarken gözlen dehşetle doluydu.

Bütün çabalarına rağmen, sadece otları parça-lamayı başarabildi Parçalar yere düştükçe, kontrolü altında olduğu güç onu terketti ve bir kez daha hareketsiz bir şekilde durmaya başladı.

Başka bir maymun adam daha canlanarak aynı hareketleri yaptı. Daha genç ve koşullara uyabilen bir denekti. Yaşlı olanın yapamadığı şeyleri

yapmayı başardı: Dünya gezegeninde ilk kaba düğüm atılmış oldu

Diğerleri daha garip ve amaçsız şeyler yaptılar. Bazıları kollarını uzatıp, önce gözleri açık sonra biri kapalı olarak birbirlerinin parmak uçlarını değmeye çalıştılar. Bazıları ise gri bir karaltıya donüşünceye dek iyice bölünen kristaldeki kontrollü şekillere bakmaya zorlandılar. Çeşitli frekanslarda net olarak duyulabilen bütün sesler, hızla duyum eşiğinin altına düştü.

Sıra Ay Gözcüsü'ne geldiğinde biraz korkmuştu. Ancak asıl hissettiği şey, kendi kontrolünün dışındaki emirlere göre kaslarının hareket etmesi, kol ve bacaklarının kımıldamasından kaynaklanan belli belirsiz bir öfkeydi.

Nedenini bilmeksizin eğilip bir taş aldı Doğrulduğunda kristal kütlede yeni bir görüntünün oluştuğunu gördü.

Çubuklar ve dans eden şekiller yok olmuştu. Onun yerine küçük siyah bir noktayı çevreleyen bir dizi eş merkezli çemberler oluşmuştu.

Beynindeki sessiz emirlere uyarak elindeki taşı beceriksizce fırlattı. Bir metre kadar hedefi şaşırmıştı.

"Tekrar dene" diye emredildi. Başka bir taş bulana dek etrafına bakındı. Bu sefer taş, zil sesi kadar tiz bir çınlamayla kristale çarptı Hala hedefin uzağındaydı fakat amacına yaklaşıyordu.

Dördüncü denemede taş, hedefin merkezinin

sadece birkaç santim uzağına çarpmıştı O an neredeyse cinsel haz kadar şiddetli anlatılmaz bir haz beynine hücum etmişti.

Daha sonra kontrol azalmaya başladı. Öylece durup beklemek dışında bir şey yapmak için hiçbir dürtü yoktu içinde.

Bu güç bütün kabileyi teker teker etkisi altına alıyordu. Verilen emirleri bazıları yerine getiriyor, ama çoğu başarısız oluyordu. Hepsi, uygun bir şekilde, ani haz ya da acı ile karşılığını görüyordu.

Büyük kaya, karanlığın içinde tek başına tek biçimli, pek bir özellik taşımayan bir ışık kümesi olarak duruyordu. Maymun adamlar uykudan uyanırcasına başlarını salladılar ve barınaklarına doğru yola koyuldular Ne arkalarına baktılar ne de onlara evlerinin, hala da bilinmeyen bir geleceğin ve hatta yıldızların yolunu gösteren o garip ışığın kaynağını merak ettiler.

AKADEMİ

Kristalin bilinçleri üzerindeki hipnotık etkisi ve bedenlerinde yaptığı deney bittikten sonra Ay Gözcüsü ve diğerleri olup bitenler ile ilgili olarak hiçbir şey hatırlamıyorlardı. Ertesi gün, yiyecek bir şeyler aramaya gittiklerinde, bir an bile olanları düşünmeden kristalin yanından geçtiler. Ar-

tık o hayatlarının önemsiz bir parçasıydı, Onu yiyemiyorlardı, kaya da onları yiyemezdi. O *zaman* hiçbir önemi yoktu.

Nehrin diğer yakasında Ötekiler, olağan boş tehditlerini savuruyorlardı. Liderleri, tek kulaklı, Ay Gözcüsü ile aynı boy ve yaşta olan ama ondan daha güçsüz bir maymun adamdı. Kabilenin topraklarına doğaı küçük bir saldırı yaptı. Kollarını sallayıp bağırarak düşmanlarını korkutmaya ve cesaretim yükseltmeye çalışıyordu. Nehrin suyunun derinliği hiçbir yerde bir ayaktan fazla değildi. Ancak Tek-Kulak ilerledikçe kararsızlığa ve umutsuzluğa düştü. Biraz sonra yavaşladı ve durdu Ardından abartılı bir gurur ile geri döndü ve arkadaşlarına katıldı.

Bu olaydan başka, günlük hayatlarında hiçbir değişiklik olmadı Kabile, bir gün daha yaşayabilecekleri kadar yiyecek toplamıştı ve kimse ölmemişti.

O gece kristal, ışık ve ses titreşimlerini göndererek hala onları bekliyordu. Gece için hazırladığı gösteri biraz değişikti.

Maymun adamların bir kısmı tamamen gözden çıkarılmıştı, kristal sadece umut vaadedenler üzerinde yoğunlaşıyor gibiydi. Bunlardan biri de Ay Gözcüsü idi. Ay Gözcüsü yine, daha çok şey bilmek isteyen bir sarmaşığın, beyninin kullanılmayan kısımlarına sızdığını hissetti. Ve o anda bazı görüntüler görmeye başladı.

Bu görüntüler kristal kütlenin içinde ya da tamamen kendi zihninde de olabilirdi. Her ne olursa olsun, Ay Gözcüsü'ne göre bunlar kesinlikle gerçekti. Ama nasıl olmuşsa, topraklanna giren saldırganları uzaklaştırma güdüsü sakinleşmiş gibiydi.

Huzurlu bir aileyi görüyordu; ancak bir yönüyle onun bildiği sahneden farklıydı. Gözlerinin önüne anlaşılması zor bir biçimde bir erkek, bir dişi ve iki yavrusu geldi. Düzgün ve parlak kürk-leriyle aslında tok ve semiz görünüyorlardı. Bu, Ay Gözcüsü'nün hayatı boyunca aklına bile getiremeyeceği bir durumdu. Bilinçsizce, kendi kaburgalarının dışarı fırlamış olduğunu hissetti. *Bu* yaratıkların kaburgaları ise yağ tabakalarıyla kaplıydı. Ara sıra uyuşuk uyuşuk hareket ediyorlar, bir mağaranın girişine yakın bir yerde huzur içinde otururlarken, dünya ile banşık olduklarım gösteriyorlardı. Bazen iri yarı erkek, memnuniyetini belirten muazzam bir geğirti koyveriyordu.

Başka hiçbir hareket yoktu. Beş dakika sonra bu görüntü birdenbire yokoldu. Kristal artık, karanlığın içinde ışıltılı bir kütleden öte bir şey gibi görünmüyordu. Ay Gözcüsü uykudan uyanmış-casına silkindi, birdenbire nerede olduğunu far-kederek kabilesiyle birlikte mağarasına dönmeye başladı.

Hafızasında gördüklerine dair bilinçli hiçbir hatıra kalmamıştı.'[1] Ancak o gece mağarasının Önün-

de oturmuş düşünüyorken ve kulakları çevreden gelen seslere yönelmişken, Ay Gözcüsü içinde yeni ve güçlü bir duygunun ilk belli belirsiz sancılarım hissetti Bu, müphem ve dağınık bir imrenme duygusu, hayatı ile ilgili olarak hissettiği bir tatminsizlikti. Bunun nedeni hakkında ne bir fikri vardı, ne de çaresini biliyordu. Ancak bu memnuniyetsizlik bütün ruhunu sarmış, insanlığa doğru ufacık bir adım atmıştı.

Ay Gözcüsu'nün öfkesini ve sonsuz, içini kemiren açlığını artıran bir sebep olana dek, bu dört iri maymun adamın görüntüsü geceler boyu tekrar tekrar göründü Kendi gözlerinin tanıklığı bu kadar etkili olamazdı; psikolojik bir takviye gerekliydi. O basit beyninin en küçük atomu yeni oluşumlar geçirirken, Ay Gözcüsu'nün hayatında, bir daha asla hatırlayamayacağı boşluklar vardı artık. Eğer hayatta kalmayı başarırsa, genleri bu oluşumları gelecek kuşaklara aktarabilir, böylelikle bu oluşumlar ölumsüzleşebilirdi

Yavaş ve usandırıcı bir süreçti bu, ama kristal tektaş sabırlıydı. Ne o, ne de onun dünya üzerine yayılmış benzerleri, deneye kaiıbn yüzlerce grupla başarı kazanmayı umut ediyordu Tek bir başarı dünyanın kaderini değiştirebildikten sonra yüzlerce başarısızlığın hiçbir önemi yoktu.

Bir sonraki hilale dek, kabilede bir doğum ve iki ölüm yaşanmıştı Ölümlerden birinin sebebi açlıktı Diğer ölüm ise maymun adamlardan biri-

nin gece ayini sırasında iki taş parçasını birbirine vurmaya çalışırken birdenbire yere yığılmasıyla yaşanmıştı. Kristal o anda kararmış ve kabile tılsımın etkisinden kurtulmuştu. Ancak yere yığılan maymun adam bir daha kıpırdayamamış, tabii ki ertesi sabah kemiklerinden bile eser kalmamıştı

Bir sonraki gece ayin yoktu Kristal hala yaptığı yanlışı analiz ediyordu Akşamın alacakaranlığında, kabile kristale aldırmaksızın onun yanından geçip gitti Bir gece sonra kristal yine hazırdı

Dört ırı maymun adam yine oradaydı ve şimdi olağandışı şeyler yapıyorlardı Ay Gözcüsü kontrolü kaybetmiş bir şekilde titremeye başladı Beyninin sanki çatlayacağını hissetti ve gözlerim başka yöne çevınnek istedi Ama bu acımasız zihin kontrolünden kurtulamadı. Bütün içgüdülerinin bu güce karşı koymasına rağmen, derse sonuna kadar katılmak durumunda kaldı

istedikleri her yerde yiyecek bulabildikleri zamanlarda, ılık yağmurların yağdığı ve verimin doaıkta olduğu günlerde bu içgüdüler atalarına oldukça iyi hizmet etmişlerdi Ancak devir değişmişti ve geçmişten miras kalan akıl, akılsızlığa dönüşmüştü. Maymun adamlar, onlardan önce yaşamış olan ve kemikleri simdi kireçtaşı tepelerindeki yarıkları dolduran büyük hayvanlar gibi ya uyum sağlayacaklar ya da öleceklerdi.

Ay Gözcüsü gözünü kırpmadan kristal tektaşa bakıyordu. Zihni, kristalin hala suren o belirsiz

yönetimine karşı açıktı. Sık sık midesi bulanıyor-du, ama hep açlık hissediyordu. Zaman *zaman* ise elleri yeni yaşam biçimini belirleyecek şekilleri bilinçsizce sımsıkı kavnyordu.

Bir *yaban* domuzu sürüsü burunlarını çekerek ve homurdaranak patika boyunca yürürlerken, Ay Gözcüsü birden önlerinde durdu. Domuzlar ve maymun adamlar hiçbir zaman birbirlerine aldırış etmezlerdi, çünkü aralarında bir çıkar çatışması yoktu. Aynı yiyecek için mücadele etmeyen pek çok hayvan gibi, birbirlerinin yollarına asla çıkmazlardı.

Ancak şimdi Ay Gözcüsü anlayamadığı bazı dürtülerle mücadele ederken, kararsızca öne arkaya sendeliyor ve onlara bakıyordu. Daha sonra sanki bir rüyadaymış gibi, toprakta birşeyler *aramaya* başladı. Konuşma yeteneğine sahip olsa bile ne aradığını açıklayamazdı. Ancak gördüğünde onu tanıyabilirdi.

Yaklaşık onbeş santimetre uzunluğunda, ağır ve sivri uçlu bir kayaydı. Pek eline göre değildi ancak işe yarardı. Kolunu sallayarak yürürken, taşın birdenbire ağırlaştığını farkederek şaşırdı. O sırada hoşuna giden büyük bir güç ve otorite duygusu hissetti. En yakındaki domuza doğru yürümeye başladı.

Yabandomuzlannın zeka düzeyi pek yüksek olmamasına rağmen, bu gerektiğinden de küçük ve aptal bir hayvandı. Ay Gözcüsü'nü gözucuyla

sû bir çalının kökünden söküldüğünü net olarak duydu. Filler ve dinoterlerin bunu yaptığı sık görülürdü yoksa onlar da bir kedi kadar sessiz hareket ederlerdi.

Daha sonra Ay Gözcüsü tanımlayamadığı bir ses duydu. Çünkü bu ses dünya tarihinde hiç duyulmamıştı. Bu, taşa çarpan bir metalin sesiydi.

Ay Gözcüsü, günün ilk ışıklarıyla birlikte kabilesiyle nehre indiğinde Yeni Kaya ile yüzyüze geldi. Geceleyin hissettiği korkuyu neredeyse unutmuştu çünkü o ilk sesten sonra hiçbir şey olmamıştı. Bu yüzden bu garip nesneyi tehlikeli ya da korku verici birşey olarak algılamadı. Herşeye rağmen kaya ile ilgili tedirgin edici bir şey yoktu. Ay Gözcüsü'nün üç katı büyüklüğünde fakat onu kollarıyla sarabileceği genişlikte, tamamen saydam bir maddeden yapılmış dikdörtgen bir kayaydı. Aslında güneş ışınlan kayanın köşelerine vurmadığında, onu görebilmek pek mümkün değildi. Ay Gözcüsü hayatında hiç buz ya da hatta berrak su ile karşılaşmadığı için gördüğü bu kayayı karşılaşılabileceği doğal bir nesne yoktu. Kaya oldukça çekiciydi. Yeni olan şeylere karşı temkinli olmasına rağmen, Ay Gözcüsü kayaya yaklaşmakta pek tereddüt etmedi. Hiçbir tehlike olmadığını anlayınca elini kayanın üstüne koydu, soğuk ve sert bir yüzey hissetti.

Birkaç dakikalık yoğun düşünceden sonra aklına çok iyi bir açıklama geldi. Tabii ki bu bir ka-

LEOPAR

Kullanmak için programladıkları aletler oldukça basitti ancak yine de maymun adamlar dünyayı değiştirebilirler ve onun hakimi olabilirlerdi. En ilkel olan alet, elle tutulan ve darbelerin gücünü ikiye katlayan bir taştı. Ayrıca uzaktaki şeylere uzanmalarını sağlayan ve yırtıcı hayvanların dişlerinden ve pençelerinden korunmayı mümkün kılacak kemik sopalar vardı. Bu silahlarla, çayırlarda dolaşıp duran sınırsız yiyecek kaynağının hepsi onlarındı.

Ancak başka yardımcı aletlere de gereksinimleri vardı. Çünkü dişleri ve tırnakları tavşandan daha büyük hayvanları yakalayıp parçalamaları için yeterli değildi. Neyse ki, onlan yakalamayı sağlayacak akıllan olduktan sonra, Doğa onlara en mükemmel aletleri vermişti.

İlk olarak ilkel ama gelecek üç milyon yıl boyunca gerçekten işe yarayacak kadar iyi bir bıçak ya da testere vardı. Bir antilobun alt çene kemiğinden yapılmıştı ve dişler hala üzerindeydi. Çeliğin bulunuşuna kadar hiçbir kayda değer gelişme de olmayacaktı. Bunun yanında ceylan boynuzu şeklinde sivri uçlu bir kama ve herhangi bir hayvanın çene kemiğinden yapılmış olan kazıyıcı bir alet vardı.

Taş sopa, dişli testere, boynuz şeklindeki kama

ve kemikten kazıyıcı... Bütün bunlar maymun adamların hayatta kalabilmeleri için icat ettikleri muhteşem aletlerdi. Daha sonra bu aletleri birer güç simgesi olarak kabul edeceklerdi. Ancak hantal parmakları bu aletleri kullanacak beceri -ya da- iradeyi kazanana dek aylar geçmesi gerekiyordu.

Belki zaman içinde, doğal silahları yapay aletler olarak kullanmak gibi korkunç ve parlak bir fikir üreteceklerdi kendi çabalarıyla. Ancak bu konuda pek şanslı değillerdi. Şimdi bile, önlerinde çağlar boyu sürecek olan sayısız başarısızlık olasılığı vardı.

Maymun adamlara ilk şans verilmişti. İkinci bir şans olmayacaktı ve kelimenin tam anlamı ile gelecek kendi ellerindeydi.

Ay büyüdü, küçüldü. Bebekler doğdu, bazıları yaşamayı başardı. Otuz yaşlanndaki güçsüz ve dişsiz olanlar öldü. Leopar geceleri haracını aldı Ötekiler nehrin diğer kıyısından her günkü tehditlerini savurdu ve kabile gelişmeye devam etti. Bir yıl sonra Ay Gözcüsü ve yanındakiler neredeyse tanınmayacak derecede değişmişlerdi

Derslerini iyi öğrenmişlerdi. Artık onlara gösterilen bütün aletleri kullanabiliyorlardı. Açlık anıları zihinlerinden siliniyordu. Yaban domuzları giderek ürkmeye başlamışlardı ama bu topraklarda daha binlerce ceylan, antilop ve zebra vardı. Bütün bu hayvanlar ve diğerleri acemi avcılara

du. Işık gökyüzünden çekilip gölgeler uzayınca, kristal parlamaya başladı.

Kristal önce saydamlığını kaybetti ve bulanık ama solgun bir ışığa büründü. Yüzeyinde ve derinliklerinde boş umutlar veren şekilsiz hayaletler dolaşıyordu. Çizgi halindeki ışık ve gölge altında toplandılar; daha sonra bu çizgiler bir tekerlek gibi birbirine geçti ve yavaşça dönmeye başladı. Işık çemberleri daha hızlı döndükçe, davul seslen de onunla beraber hızlanıyordu. Tamamen hipnotize olan maymun adamlar bu şaşkınlık verici havaifişek gösterisi karşısında sadece *ağızlan* açık, donakalmışlardı. Atalanndan kalma içgüdülerini ve hayatları boyunca edindikleri bilgileri unutuvermişlerdi. Genellikle hiçbiri akşamın bu saatinde mağaralarından bu kadar uzakta *olmazlardı.* Çünkü kımıldamadan bekleyen karaltılar ve gözlerle dolu çevredeki çalılıklarda gece yaratıkları işlerini bırakmış, olacakları seyrediyorlardı. Dönen ışık çemberleri iyice birbirinin içinde kaybolmaya, daha önceden de olduğu gibi kendi ekseninde dönen bu çubuklar birleşerek parlak şeritler haline gelmeye ve yavaşça geriye doğru *uzamaya* başladılar, ikişer ikişer bölünüyor ve ortaya çıkan ışık demetleri kesişme açılarını yavaşça değiştirerek iki nokta arasında gidip geliyorlardı. Olağanüstü ve çabucak değişen geometrik şekiller yanıp sönüyorlar, parıldayan çubuklar birleşip ayrılıyorlardı. Maymun adamlar

birbirlerine pek zarar veremiyorlardı. Her halükarda, bu gibi yararsız davranışlar için harcayacak fazla enerjileri yoktu. Hırlamak ve gözdağı vermek, niyetlerini belli etmenin daha etkili bir yoluydu.

Karşılaşma beş dakika kadar sürdü. Daha sonra gösteri başladığı gibi çabucak bitti ve herkes içebildiği kadar çamurlu su içmeye koyuldu. Her iki kabile de kendi toprağına sahip çıkmış, böylelikle onurlannı korumuşlardı. Bu önemli işi yerine getirerek kabile kendi kıyılarına doğru ilerledi. Otlanmaya değer en iyi yer şimdi mağaralardan bir mil kadar uzaktaydı. Maymun adamlar burayı, kendilerinin orada olmasından pek memnun olmayan antilop benzeri iri bir hayvan sürüsü ile paylaşmak zorundaydılar. Sürünün oradan uzaklaştırılması mümkün değildi çünkü maymun adamlarda olmayan doğal silahlan, yani korkunç boynuzlan vardı.

Hayal edebileceklerinden daha fazla bir potansiyel besin kaynağı çevrelerinde aynı yiyecekler için dolanırken, Ay Gözcüsü ve yanındakiler çilek, meyve yaprak yiyerek açlıklannı yatıştırıyorlardı. Binlerce ton iri et yığını çayırda dolanıyordu ancak çalıların olduğu yere ne ulaşabilirler ne de bunu düşünebilirlerdi. Bolluk içinde yavaş yavaş açlıktan ölüyorlardı.

Gün bitmek üzereyken, kabile olaysız bir şekilıralanna döndü. Mağarada kalan yaralı

rüklemeye başladı. Öbürleri de hemen niyetini anlayıp ona yardım ettiler.

Bu kadar güç bir iş olduğunu bilseydi, asla buna kalkışmazdı. Ağaçlarda yaşayan atalarından miras kalan o büyük gücü ve çevikliği sayesinde, leşi sarp yamaçtan yukarı doğru çekti. Birkaç kez umutsuzluktan neredeyse ağlayacak dereceye gelip ödülünü bırakacak oldu; ama açlığı kadar içine işlemiş olan inatçılığı devam etmesini sağladı. Öbürleri bazen ona yardım ettiler, ama çoğunlukla önüne çıkıp işine engel oldular. Sonunda başardılar. Güneşin son ışıklan da gökyüzünden silinmek üzereyken, vurarak parçaladıkları antilopu mağaranın *ağzına* sürükleyebildiler. Ve ziyafet başladı.

Saatler sonra Ay Gözcüsü tıka basa doymuş ve uykusundan uyanmıştı. Nedenini bilmeksizin aynı şekilde kannlan tok olan ve yerde yatan bedenlerin arasında oturdu ve geceyi dinlemeye başladı.

Etrafındaki derin nefeslerden başka bir ses yoktu; tüm dünya sanki derin bir uykudaydı. Mağara *ağzının* ilerisindeki *kayalar,* tam tepesindeki Ay'ın parlak ışığının altında bir kemik gibi beyaz görünüyordu. Herhangi bir tehlike olasılığı oldukça uzak gibiydi.

Sonra çok uzaklardan bir çakıltaşımn düştüğünü duydu. Korkmuştu ama merakını yenmek için sürünerek mağaranın önündeki çıkıntıya geldi ve

dikkatle yamaçtan aşağıya baktı.

Gördüğü şeyden öyle korkmuştu ki birkaç saniye boyunca kımıldayamadı. Çok değil yirmi metre aşağıda altın gibi sapsarı iki ışıltılı göz ona bakıyordu. Korkudan dolayı, bu gözler onu öylesine etkisine almıştı ki, gözlerin arkasında, kayadan kayaya usulca ve sessizce atlayan o kıvrak ve çizgili bedeni farketmedi bile. Leopar daha önce hiç bu kadar yükseğe çıkmamıştı. Daha aşağıdaki mağaralarda yiyebileceği bir şeyler olduğunu çok iyi bildiği halde, buna aldırmadan yukarı çıkıyordu. Başka bir oyunun peşindeydi. Ay ışığının aydınlattığı yamaçta, antilobun kan izlerini izliyordu.

Birkaç saniye sonra, yukarıdaki mağaralardan gelen alarm çığlıklanyla gece korkunç bir hal aldı. Leopar maymun adamlan hazırlıksız yakala-yamayacağını anlayınca öfkeyle hırladı. Ama kor-kulacak bir şey olmadığını bildiği için yoluna devam etti.

Tepedeki çıkıntıya ulaştığında dar bir alanda biraz dinlendi. Her yeri saran kan kokusu, onun vahşi, küçük beynini karşı konulamaz tek bir arzu ile dolduruyordu. ?îiç tereddüt etmeden, sessizce mağaraya girdi.

Böylece ilk hatasını yapmış oldu. Dışarıda ay ışığında yürüdüğü için karanlığa aşırı uyumlu gözleri yine de bir an için de olsa elverişsiz bir duruma girdi. Maymun adamlar mağaranın giri-

meyeceği ekvatoral takımyıldızların arasından yavaşça yükseldi. Mağaralarda huzursuz uyuklamalar ve korku dolu bekleyişler arasında gelecek kuşakların kabusları doğuyordu.

Gökyüzünün en yüksek noktasına kadar çıkıp doğuda batan, yıldızdan daha parlak göz kamaştırıcı bir ışık huzmesi, gökyüzünün ortasından iki kez yavaşça geçti.

Ay Gözcüsü o gece geç saatte birdenbire uyandı. Gün boyu süren uğraşlar ve felaketler yüzünden yorulmuş, her zamankinden daha derin bir uykuya dalmıştı. Ancak vadiden gelen o belli belirsiz ilk eşelenme sesiyle hemen alarma geçti.

YENİ KAYA

Pis kokan mağaranın karanlığında duyularını zorlarken, korku usulca ruhuna giriverdi. Türdeşlerinin çoğunun umut edebileceğinin iki katı olan hayatı boyunca hiç böyle bir ses duymamış-,tı. Büyük kediler sessizce yaklaşıyorlardı; onlara ihanet eden tek şey nadiren de olsa toprağın kayması ve ara sıra yerdeki dalların çıtırdamasıy-dı. Ancak bu, giderek artan, sürekli bir çıtırdamaydı. Kocaman bir hayvan geceyi yararak ve gizlenmek için hiçbir çaba harcamadan tüm engelleri hiçe sayarak yaklaşıyor gibiydi. Ay Gözcü-

Bu görüntüler kristal kütlenin içinde ya da tamamen kendi zihninde de olabilirdi. Her ne olursa olsun, Ay Gözcüsü'ne göre bunlar kesinlikle gerçekti. Ama nasıl olmuşsa, topraklanna giren saldırganları uzaklaştırma güdüsü sakinleşmiş gibiydi.

Huzurlu bir aileyi görüyordu; ancak bir yönüyle onun bildiği sahneden farklıydı. Gözlerinin önüne anlaşılması zor bir biçimde bir erkek, bir dişi ve iki yavrusu geldi. Düzgün ve parlak kürk-leriyle aslında tok ve semiz görünüyorlardı. Bu, Ay Gözcüsü'nün hayatı boyunca aklına bile getiremeyeceği bir durumdu. Bilinçsizce, kendi kaburgalarının dışarı fırlamış olduğunu hissetti. *Bu* yaratıkların kaburgaları ise yağ tabakalarıyla kaplıydı. Ara sıra uyuşuk uyuşuk hareket ediyorlar, bir mağaranın girişine yakın bir yerde huzur içinde otururlarken, dünya ile banşık olduklarını gösteriyorlardı. Bazen iri yan erkek, memnuniyetini belirten muazzam bir geğirti koyveriyordu.

Başka hiçbir hareket yoktu. Beş dakika sonra bu görüntü birdenbire yokoldu. Kristal artık, karanlığın içinde ışıltılı bir kütleden öte bir şey gibi görünmüyordu. Ay Gözcüsü uykudan uyanmış-casına silkindi, birdenbire nerede olduğunu far-kederek kabilesiyle birlikte mağarasına dönmeye başladı.

Hafızasında gördüklerine dair bilinçli hiçbir hatıra kalmamıştı? Ancak o gece mağarasının Önün-

ŞAFAK VAKTİNPEKİ KARŞILAŞMA

Ay Gözcüsü şafak vakti kabilesini nehre doğru götürürken, tereddüt içinde tanıdık bir yerde durdu. Bir şeyler eksik gibiydi ama ne olduğunu hatırlayamıyordu. Zihnini bu sorunla pek meşgul etmedi. Çünkü o sabah aklında daha önemli konular vardı.

Gökgürültüsü, şimşek, bulutlar, ay ve güneş tutulması gibi, büyük kristal kaya da ortaya çıktığı gibi esrarengiz bir biçim de kaybolmuştu. Artık varolmayan bir geçmişe ait olduğu için, kaya bir daha aklını hiç meşgul etmedi.

Kayanın ona ne yaptığını asla bilemeyecekti Sabahın o sisli havasında etrafında toplanmış olan arkadaşları ise nehre giden yolun üzerinde neden duraksadığını merak etmediler.

Nehrin kendi yakasında, asla izinsiz girileme-yen topraklarının güvenliği içinde, Ötekiler Ay Gözcüsü ve kabilesinden birkaç erkeği, şafak vaktinin aydınlattığı gökyüzüne doğru ilerleyen bir şayak olarak gördüler. Hemen günlük meydan okumalarına başladılar ancak bu sefer hiçbir tepki gelmedi.

Ay Gözcüsü ve yanındakiler nehre bakan alçak tepeden aşağı sakince, kararlı bir şekilde ve

hepsinden önemlisi sessizce iniyorlardı. Onlar yaklaştıkça, Ötekiler birden sustular. Ayinsel öfkeleri kayboldu ve yerini giderek artan bir korkuya bıraktı. Birşeylerin değiştiğini ve bu karşılaşmanın öncekilerden farklı olduğunu belli belirsiz seziyorlardı. Ay Gözcüsü ve yanmdakilerin taşıdıkları kemik sopalar ve bıçaklar onları endi-şelendirmemişti çünkü ne işe yaradıklarını bilmiyorlardı. Ne var ki rakiplerinin hareketleri kararlı ve tehditkardı.

Grup nehrin kenarında durduğunda, Ötekiler'in cesareti bir an olsun yerine geldi. Tek-Ku-lak önderliğinde isteksizce savaş çığlıklarını atmaya başladılar. Ancak birkaç saniye sonra yaşadıkları dehşet anı karşısında sersemlediler.

Ay Gözcüsü kollarını havaya kaldırdı ve yanm-dakilerin kıllı vücutlarının gizlediği yükü açığa çıkardı. Elinde tuttuğu kalın sopanın ucuna leopa-nn kanlı başı geçirilmişti. Ağzı, çenelerinin arasına koyulan ufak bir sopa ile açık tutuluyor, güneşin ilk ışıkları ile birlikte kocaman dişleri bembeyaz parlıyordu.

Ötekiler'in birçoğu korkudan kaskatı kesilmişti, ancak birkaçı yavaş yavaş sendeleyerek gerilemeye başladı, işte bu, Ay Gözcüsü'nün cesaretlenmesi için yeterliydi. Ucunda ganimetinin asılı olduğu sopa ile birlikte nehri geçti. Kabilesi de bir an duraksadıktan sonra arkasından suya girdi.

yönetimine karşı açıktı Sık sık midesi bulanıyor-du, ama hep açlık hissediyordu. *Zaman zaman* ise elleri yeni yaşam biçimini belirleyecek şekilleri bilinçsizce sımsıkı kavrıyordu.

Bir yaban domuzu sürüsü burunlarını çekerek ve homurdaranak patika boyunca yürürlerken, Ay Gözcüsü birden önlerinde durdu. Domuzlar ve maymun adamlar hiçbir zaman birbirlerine aldırış etmezlerdi, çünkü aralarında bir çıkar çatışması yoktu. Aynı yiyecek için mücadele etmeyen pek çok hayvan gibi, birbirlerinin yollarına asla çıkmazlardı.

Ancak şimdi Ay Gözcüsü anlayamadığı bazı dürtülerle mücadele ederken, *kararsızca* öne arkaya sendeliyor ve onlara bakıyordu. Daha sonra sanki bir rüyadaymış gibi, toprakta birşeyler *aramaya* başladı Konuşma yeteneğine sahip olsa bile ne aradığını açıklayamazdı. Ancak gördüğünde onu tanıyabilirdi.

Yaklaşık onbeş santimetre uzunluğunda, ağır ve sivri uçlu bir kayaydı. Pek eline göre değildi ancak işe yarardı. Kolunu sallayarak yürürken, taşın birdenbire ağırlaştığını farkederek şaşırdı. O sırada hoşuna giden büyük bir güç ve otorite duygusu hissetti. En yakındaki domuza doğru yürümeye başladı.

Yabandomuzlannın zeka düzeyi pek yüksek olmamasına rağmen, bu gerektiğinden de küçük ve aptal bir hayvandı. Ay Gözcüsü'nü gözucuyla

ise ışıldayan kristalin esin olmuş, büyülenmiş bir şekilde izliyorlardı.

Ancak zihinlerıyle ilgili bilgi edinildiğini, vücut haritalarının çıkarıldığını, tepkilerinin incelendiğini ve potansiyellerinin ölçüldüğünü tahmin bile edemezdiler. Önce bütün kabile biraz çömel-mış, hareketsiz, bir tablo oluşturmuşcasına taş kesilmişti. O sırada kayanın en yakınında duran bir maymun adam aniden canlandı.

Maymun adam duruşunu değiştirmedi ama vücudu transa benzeyen donukluğunu biraz yitirdi ve görünmez iplerle oynatılan bir kukla gibi hareket etmeye başladı. Başını sağa sola çeviriyor, ağzını sessizce açıp kapatıyor, yumruklarını sıkıp gevşetiyordu Daha sonra eğildi, uzunca otlar kopardı ve hantal parmaklarıyla bunları düğümlemeye çalıştı.

Bedenini ele geçiren bir ruh ya da şeytanla mücadele ediyormuş gibiydi. Nefes alıp vermeye çalışıyordu. Daha önce denenmemiş ve oldukça karmaşık hareketler yapabilmesi için parmaklarını zorlarken gözleri dehşetle doluydu.

Bütün çabalanna rağmen, sadece odan parça-lamayı başarabildi. Parçalar yere düştükçe, kontrolü altında olduğu güç onu terketti ve bir kez daha hareketsiz bir şekilde durmaya başladı.

Başka bir maymun adam daha canlanarak aynı hareketleri yaptı. Daha genç ve koşullara uyabilen bir denekti. Yaşlı olanın yapamadığı şeyleri

yıl arayla dört büyük dalga, geride sadece izleri kalan Buzul Çağı'nı sildi süpürdü. Dönenceler dışında kalan yerlerde, buzullar atalarının yurtlarını vakitsiz terkedenleri yok etti ve ortama uyum sağlayamayan varlıkları ayıkladı.

Buzlar eridiğinde, maymun adamlar da dahil olmak üzere, gezegendeki ilkel yaşamın çoğunu yok etti. Ancak maymun adamlar diğerlerinden farklı olarak yeryüzünde torunlarını bırakmışlardı Bu yüzden tam olarak yokolamışlardı, değişim geçirmişlerdi. Alete şekil verenler bu kez kendi aletleri tarafından tekrar şekillendiriliyorlardı.

Sopa ve çakmaktaşı kullanmış olan eller, hayvanlar krallığında görülmemiş bir beceri elde etmişlerdi. Bu, onların daha iyi aletler yapmalarını sağladı ve onlar da buna karşılık kollarını, bacaklarım ve beyinlerini geliştirmelerini sağladı. Giderek hızlanan ve eklenerek artan bir süreçti bu ve sonunda insan ortaya çıktı.

İlk gerçek insanın kullandığı alet ve silahlar, bir milyon yıl önce yaşamış olan atalarının kullandıklarından biraz daha iyiydi. Ancak bunları onlardan daha büyük bir ustalıkla kullanabiliyorlardı. Geçip gitmiş olan karanlık yüzyıllarda bir yerlerde, ne görülebilen ne de tutulabilen ve hepsinden daha gerekli bir alet icat etmişlerdi. Konuşmayı öğrenmişler böylelikle *zamana* karşı ilk büyük zaferlerini kazanmışlardı Artık bir kuşağın bilgisi, bir sonrakine aktarılabilecek böylece her

çağ, geçmiş çağlardan fayda görebilecekti.

Yalnızca o anın farkında olan hayvanlardan farklı olarak insan bir geçmişe sahipti ve el yordamıyla geleceği *aramaya* başlamıştı.

Aynca doğanın güçlerini de kullanabilmeyi öğrenmişti insan. Ateşi kullanmaya başlamalanyla teknolojinin temellerini atmış ve hayvansal kökenlerini geride bırakmışlardı. Taş yerini bronza, bronz ise demire bıraktı. Avcılığı tarım izledi. Kabileler köylere, köyler ise kasabalara dönüştü. Sözler taş, kil ve papirüs üzerine işlenen işaretler sayesinde ölümsüzleşti. Daha sonra felsefe ve dini icat etti. Gökyüzünü tanrılarla doldurdu ve bu pek de yanlış değildi.

Vücudu savunmasızlaştıkça insanoğlunun savaş yöntemleri giderek daha korkunç hale geldi. Taş, bronz, demir ve çelik kullanarak delici ve kesici olan her şeyi denemiş oluyorlardı. Kurbanlarına uzaktan saldırmayı çok önceleri öğrenmişlerdi. Mızrak, ok ve yay, tabanca ve nihayet güdümlü füze ona sınırsız bir menzil ve yine sınırsız bir güç vermişti.

Bazen kendisine karşı kullanmış olsa da, bu silahlar olmadan insan, dünyasını asla fethedemezdi. Onlara yüreğini, ruhunu koymuştu ve bütün bunlar yüzyıllar boyunca ona iyi bir şekilde hizmet etmişlerdi.

Ancak şimdi, bu silahlar varoldukça, ödünç bir zamanı yaşıyor olacaktı.

tık o hayatlarının önemsiz bir parçasıydı. Onu yiyemiyorlardı, kaya da onları yiyemezdi. O zaman hiçbir önemi yoktu.

Nehrin diğer yakasında Ötekiler, olağan boş tehditlerini savuruyorlardı. Liderleri, tek kulaklı, Ay Gözcüsü ile aynı boy ve yaşta olan ama ondan daha güçsüz bir maymun adamdı. Kabilenin topraklarına doğru küçük bir saldırı yaptı. Kollarını sallayıp bağırarak düşmanlarını korkutmaya ve cesaretini yükseltmeye çalışıyordu. Nehrin suyunun derinliği hiçbir yerde bir ayaktan fazla değildi. Ancak Tek-Kulak ilerledikçe kararsızlığa ve umutsuzluğa düştü. Biraz sonra yavaşladı ve durdu. Ardından abartılı bir gurur ile geri döndü ve arkadaşlarına katıldı.

Bu olaydan başka, günlük hayatlannda hiçbir değişiklik olmadı. Kabile, bir gün daha yaşayabilecekleri kadar yiyecek toplamıştı ve kimse ölmemişti.

O gece kristal, ışık ve ses titreşimlerini göndererek hala onlan bekliyordu. Gece için hazırladığı gösteri biraz değişikti.

Maymun adamların bir kısmı tamamen gözden çıkarılmıştı; kristal sadece umut vaadedenler üzerinde yoğunlaşıyor gibiydi. Bunlardan biri de Ay Gözcüsü idi. Ay Gözcüsü yine, daha çok şey bilmek isteyen bir sarmaşığın, beyninin kullanılmayan kısımlarına sızdığını hissetti. Ve o anda bazı görüntüler görmeye başladı.

ÖZEL UÇUŞ

Daha önce defalarca Dünya'dan ayrılmana rağmen, diyordu Dr. Heywood Floyd kendi kendine, o heyecan asla sıradanlaşmadı. Bir kez Mars'a, üç kez Ay'a, sayısını bile hatırlayama) .(-cağı kadar sık olarak çeşitli uzay istasyonlarına» gitmişti. Yine de, kalkış zamanı yaklaştığında vücudunun gerildiğini hissediyordu. Yıllardır hep aynı seviyede kalan o şaşkınlık, korku -ve evet sinirlilik- ile uzayla ilk karşılaşmasını yaşayacak olan beceriksiz bir dünyalı düzeyine getiriyordu.

Gece yarısı Başkan ile kısa bir görüşme yaptıktan sonra, Washington'dan ayrılıp buraya kendisini getiren jet şu anda dünya üzerindeki en iyi tanıdığı ve en heyecan verici manzaraya iniyordu. Uzay Çağı'ntn ilk iki kuşağı, Florida sahilinin yirmi mil kadar içerisine yayılmıştı. Güneyde, sinyal veren kırmızı uyan ışıklarının çevrelediği Satürnler ve Neptünlerin dev sinyal köprüleri görünüyordu. Bunlar bu gezegenlere giden yolun bulunabilmesi için insanoğlu tarafından konulmuş ancak şimdi tarihe karışmışlardı. Ufuk çizgisinin yakınında, projektörlerin aydınlattığı ışıldayan gümüş kule. yaklaşık yirmi yıldır ulusal bir anıt ve /iyarel yeri olan Satürn V'lerin sonuncu-suydu. Onun biraz yakınında, insan yapımı bir dağ misali gökyüzüne yükselen ve hala Dünya

üzerindeki en büyük yapı olma özelliğini taşıyan, inanılmaz hacimdeki Dikey Meclis Binası bulunuyordu.

Ancak bütün bunlar geçmişte kalmıştı ve o şimdi geleceğe doğru uçuyordu. İnmek üzere hafifçe yana yattığı sırada, Dr. Floyd aşağı baktı ve önce labirent gibi binaları, sonra da büyük uçak pistini, geniş Florida düzlüğünü bir yara izi gibi baştan başa yaran birçok rayın bulunduğu dev kalkış pistini gördü. Pistin sonunda, araçlar ve vinç raylar ile çevrilmiş olan uzay aracı, ışık havuzunun içinde parıldıyor, yıldızlara yapacağı sıçrama için hazırlanmış bekliyordu.

Floyd, ani hız ve yükseklik değişiminin neden olduğu perspektif yanılsamasıyla, o an fener ışığına yakalanmış küçük bir kelebek gördüğünü sandı.

Ancak yerde gördüğü acele eden küçücük şekiller, uzay aracının gerçek boyutlarını anlamasını sağladı. Aracın 'V biçimindeki kanatlan arasındaki en dar noktanın genişliği altmış metre kadar olmalıydı. Floyd kendi kendine, biraz inanmayarak -tabii biraz da gururla- o devasa aracın *onu* beklediğini söylüyordu. Bildiği kadanyla ilk kez tek bir kişi ile Ay'a gidilmesi kararlaştırılmıştı.

Sabahın ikisi olduğu halde, yere inip aydınlatılmış yoldan Orion III uzay aracına giderken, bir grup muhabir ve kameraman yolunu kesti. Çoğunun siması tanıdık gelmişti; çünkü Ulusal Uzay

Yolculuğu Bilimi Konseyi'nin başkanıydı ve basın toplantıları hayatının bir parçasıydı. Ancak şimdi basın toplantısının ne yeri ne de zamanıydı. Aynca söyleyecek bir şeyi de yoktu. Ama iletişim ağının sayın baylarını kırmaması gerekliydi.

"Dr. Floyd? Ben Birleşik Haber Ajansı'ndan Jim Forster. Uçuşunuz hakkında birkaç şey söyleyebilir misiniz acaba?"

"Çok üzgünüm, hiçbir şey söyleyemem."

"Ancak bu gece geç saatlerde Başkan'la *görüştünüz,* öyle değil mi?" diye sordu tanıdık bir ses.

"Ah, selam Mike. Korkarım boşu boşuna yatağını bırakıp buralara kadar geldin. Kesinlikle yorum yok."

"En azından Ay'da bir çeşit salgın başlayıp başlamadığı konusunda birşeyler söyleyebilir misiniz?" diye sordu bir televizyon muhabiri Bu arada ona yetişmeye çalışıyor ve küçük kamerasıyla Floyd'u uygun bir açıdan yakalamaya çalışıyordu.

"Üzgünüm" dedi Floyd başını sallayarak.

"Peki ya karantina?" diye sordu başka bir muhabir. "Ne kadar daha sürecek?"

"Hala yoaım yok."

Kısa boylu ve kararlı bir bayan gazeteci "Dr. Floyd" diyerek izin istedi ve devam etti:

"Ay'dan hiçbir şekilde dışan haber verilmeyişi-nin muhtemel gerekçeleri neler olabilir? Bunun siyasi durumla bir ilişkisi var mı *acaba?"*

"Hangi siyasi durum?" diye sordu Floyd donuk

bir tavırla. Gülüşmelerden sonra biri "İyi yolculuklar, doktor!" diye seslenirken Dr. Floyd uçuş köprüsünün kutsal sığınağına ulaşmıştı.

Hatırlayabildiği kadarıyla bu bir "durum"dan çok daha kalıcı bir kriz olmuştu. 1970'lerden beri dünyaya -ne tuhaftır ki- birbirini dengelemeye çalışan iki soaın egemen olmuştu.

Doğum kontrolünün ucuz ve güvenilir olmasına, ayrıca bütün dinler tarafından da onaylanmasına rağmen çok geç kalınmıştı. Dünya nüfusu, üçte biri Çin imparatorluğu'nda olmak üzere altı milyar kadardı. Bazı otoriter devletler, ailelerin ikiden fazla çocuk sahibi olmasını yasaklayan kanunlar çıkarmıştı Ancak bu uygulamanın mantıksız olduğu kanıtlandı. Sonuç olarak her ülkede yiyecek sıkıntısı başlamıştı. Birleşik Devletler'de bile et bulunamadığı günler oldu. Denizi tarım amacıyla sürmek ve sentetik yiyecekler geliştirmek gibi kahramanca çabalara lağmen, onbeş yıl içinde kıtlığın daha da yayılması bekleniyordu.

Uluslararası bir işbirliği oluşturma gereksinimi her zamankinden daha ivediydi, ancak önceki *çağlarda* olduğu gibi hala birçok engel vardı. Bir milyon yıl içinde insanoğlu saldırgan içgüdülerinin az bir kısmını kaybetmişti. Sadece politikacılar tarafından görülebilen sembolik saflarda dizilmiş otuz sekiz nükleer güç öfke dolu bir endişeyle birbirlerini seyrediyorlardı. Bunlar bütün yer kabuğunu yok edebilecek kadar çok mega-ton silaha sahiptiler. Atom bombasının kullanılmamış olması bir mucizeydi ancak bu duaım pek uzun sürmeyecek gibiydi.

Şimdi de anlaşılmaz nedenlerden dolayı Çinliler küçük ve yoksul ülkelere tam nükleer kapasiteli elli savaş başlığı ve fırlatma sistemi teklif ediyorlardı. Bedeli iki yüz milyon dolann altındaydı ve kolaylık sağlanabiliyordu.

Bazı araştırmacıların ileri sürdüğü gibi belki de sarsılmış ekonomisinin çökmesini önlemek için artık kullanılmayan silah sistemlerini nakit paraya çevirmeye çalışıyorlardı. Ya da çok daha gelişmiş savaş yöntemleri bulduklarından bu gibi oyuncaklara artık ihtiyaçları kalmamıştı. Uydu vericilerinden gelen radyo dalgalarıyla hipnoz, denetim altına alınması güç viaisler ve panzehirinin yalnızca kendilerinde olduğu yapay hastalıklarla şantaj yaptıkları söylentileri dolaşıyordu. Bu inanılmaz fikirler ya tamamen bir propagandaydı ya da katıksız bir duş Ancak bunları gö-zardı etmek pek akıllıca değildi. Floyd Dün-ya'dan her ayrılışında dönüş zamanı geldiği zaman dünyayı hala yerinde bulup bulamayacağını merak ederdi.

Kabine girdiğinde onu zarif bir hostes karşıladı: "Günaydın Dr Floyd. Ben Miss Simmons. Kaptan Tynes ve yardımcı kaptan pilotumuz Kıdemli Subay Ballard adına gemimize hoşgeldiği-niz demek ıstiyoaım."

Floyd neden hosteslerin robot tur rehberleri gibi konuştuklarını merak ederek, hafif bir gülümsemeyle "Teşekkürler" dedi.

Hostes yirmi kişilik boş kabini işaret ederek "Beş dakika içinde *kalkacağız.* İstediğiniz yere oturabilirsiniz, ancak Kaptan Tynes rampa işlemlerini izlemek isterseniz, ön taraftaki sol koltukta oturmanızı öneriyor."

"Pekala" diyerek kendisine gösterilen yere geçti. Hostes bir süre onunla ilgilendikten sonra kabinin arkasındaki bölmesine geçti.

Floyd yerine oturdu. Emniyet kemerini belinden ve omuzlarından geçirerek takti; çantasını da yanındaki koltuğa bağladı. Az sonra hoparlörden hostesin yumuşak sesi geldi. "Günaydın" dedi Miss Simmons. "Kennedy'den Uzay İstasyonu l'e, 3 Numaralı Özel Uçuş."

Bir tek yolcusu olmasına rağmen bütün işlemleri eksiksiz yerine getirmekte kararlıydı. Hostes anonsuna devam ederken, Floyd gülümsemek-ten kendini alamadı.

"Geçiş süremiz elli beş dakika olacaktır. Maksimum hızlanma oranı iki-gee olacak ve otuz dakika süresince ağırlık sıfırlanacaktır. Lütfen güvenlik ışığı yamncaya dek koltuklarınızı terk etmeyiniz. "

Floyd omzunun üzerinden baktı ve "Teşekkür ederim" dedi. Hostes ise ona hafif utangaç ama çekici bir gülümsemeyle karşılık verdi.

Tekrar arkasına yaslandı ve rahatladı. Hesapladığı kadarıyla bu yolculuk vergi mükelleflerine bir milyon dolardan fazlaya mal olacaktı. Eğer başarısız olursa işinden atılırdı. Ama her *zaman* için üniversiteye dönebilir ve gezegen oluşumu üzerine yarım kalan çalışmalarına devam edebilirdi.

Kaptan, hoparlörden, RT konuşmalarındaki değişmez ancak rahatlatıcı ses tonuyla "Otomatik geri sayım işlemleri başladı" dedi.

"Bir dakika sonra kalkıyoruz."

Her zamanki gibi bu bir dakika bir saatten uzun gelmişti. Floyd etrafını saran ve serbest bırakılmayı bekleyen muazzam güçlerin olduğunun farkındaydı. İki uzay aracının yakıt tanklarında ve fırlatma rampasının güç depolama sisteminde bir nükleer bombanın sahip olduğu enerji sıkıştırılmıştı. Bütün bu güç onu dünyanın sadece iki yüz mil uzağına götürmek için kullanılacaktı

Kalkıştan önce o eski, sinir sistemini alt üst edici BEŞ-DÖRT-ÜÇ-İKİ-BİR-SIFIR yoktu.

"Fırlatmaya on beş saniye kaldı. Derin nefes alırsanız kendinizi daha rahat hissedersiniz."

Psikolojik ve fizyolojik olarak yerinde bir öneriydi. Floyd ciğerlerini oksijenle doldurdu. Fırlatma rampası bin tonluk uzay aracını Atlantik üzerinden fırlattığında, herşeye karşı hazırlıklıydı.

Rampadan ne zaman ayrılıp uçmaya başladık-

lannı tahmin etmek zordu Ancak ne zaman ki roketler şiddetli gurultusunu birdenbire ıkı katına çıkardı, Floyd oturduğu koltuğa daha da gömülmüş olduğunu hissetti ilk aşama motorlarının çalışmaya başladığını biliyordu Pencereden dışarı bakmak istiyordu ancak başını çevırebılmesı için büyük çaba harcaması gerekiyordu Aslında hiç de rahatsız hissetmiyordu kendisini Hızlanma oranının basıncı ve motorların dayanılmaz gurultusu olağanüstü bir uçma sevinci yarattı içinde Kulaklaıı çınlıyor, damarlarında kan daha hızlı dolaşıyor ve Floyd kendini yıllardır hissetmediği kadar canlı hissediyordu Yine gençti işte Bağırarak şarkı söylemek istiyordu Kesinlikle bir sorun yoktu, çünkü onu kimse duyamazdı

Dunya'dan ve sevdiği her şeyden ayrıldığını düşününce birdenbire butun ruh halı değişti Aşağıda uç çocuğu vardı On yıl önce Avrupa'ya yaptığı o ölümcül uçuştan ben çocukları annesizdi (On yıl mı? imkansız[1] *On* yıl ha) Belki de onla! ı düşünerek tekrar evlenmehydı

Basınç ve gurultu birden azalınca *zaman* kavramını neredeyse yitirmiş gibi oldu Kabın hoparlöründen şu ses geldi 'Alt kısımdan ayrılmak üzereyiz işte şimdi'"

Hafif bir sarsıntı oldu Floyd o sırada birdenbire NASA'da sergilenen Leonardo da Vmcı'den bir alıntıyı hatırladı

"Büyük Kuş, ırı kuşun sırtında uçarak doğduğu yuvaya şeref getirecek"

Evet, Büyük Kuş, Vıncı'nın hayalının ötesine geçmiş uçuyordu Ve yorgun dostu da Dünya ya doğru kanat çırpıyordu Alttaki boşalmış bolum on bin millik bir kavisle atmosfere girecek, hızla yuvası Kennedy'e inecekti Bir kaç saat içinde bakım görecek yakıtı yenilenecek ve asla ulaşamayacağı o ışıldayan sessizliğe doğru diğer dost-lannı goaırmek üzere tekrar hazır hale getirilecekti

Floyd yörüngenin yarısına yakın bir bölümünü aştıklarını ve artık yalnız olduklarını düşünüyordu Hız tekrar arttığında üst bölümdeki roketler ateşlenmiş ve itiş daha düzgün hale gelmişti Aslında normal yerçekiminden fazla bırşey hissetmiyordu Ancak yürümek imkansızdı çünkü 'yukarısı[1] artık kabının onuydu Yerini terkedecek kadar aptal olsaydı, anında arka duvara çarpardı

Biraz rahatsız edici bir hıstı bu çünkü gemi kuyruğunun uzennde duruyor gibiydi Kabının en önünde oturan Hoyd'a göre, butun koltuklar altındaki dik duvara sıralanmıştı Şafak sökmek üzereyken, o bu rahatsız edici görüntüye aldırmamak ıçm elinden geleni yapıyordu

Birkaç saniye sonra kızıl, pembe, sarı ve mavi ışıklar arasından günün güçlü beyazlığına hızla geçtiler Pencereler bu göz kamaştırıcı ışığı azaltmak ıçm oldukça karartılmış olmasına rağmen,

yavaşça kabine süzülen delici güneş ışınları Floyd'un birkaç dakika etrafını görememesine neden oldu. Artık uzaydaydı, ancak yıldızları görebilmesine imkan yoktu.

Elleriyle yüzünü kapadı ve yanındaki pencereden dışarıya bakmaya çalıştı Arkaya doğru yatmış geminin kanadı güneş ışınlarıyla birlikte beyaz ve yakıcı bir metal gibi parlıyordu. Etrafı tamamen karanlıktı ve karanlık yıldızlarla dolu olmalıydı. Ne var ki onları görmesi olanaksızdı.

Ağırlık giderek azalıyordu Gemi yörüngeye girerken, roketler de hız kesmeye başladılar Motorların gürültüsü hafif bir uğultuya, sonra bir tıslamaya dönüştü ve sessizliğe gömüldü Emniyet kemerleri olmasaydı, Floyd yerinden fırlardı. Midesi bulanıyordu. On bin mil yani yarım saat kadar önce kendisine verilen hapların belirtildiği üzere iyi gelmesini umuyordu. Meslek hayatı boyunca ilk kez bir uzay hastalığına yakalanmıştı ve bu da yeterliydi.

Pilotun sesi, kabin hoparlöründen geldiğinde sert ve kendinden emindi. "Lütfen bütün sıfır-gee talimatlarına uyun. Kırkbeş dakika içinde Uzay İstasyonu *Ye* ineceğiz."

Hostes sağda duran birbirine yakın koltukların olduğu dar koridordan yaklaştı. Adımları hafif yüzer gibiydi ve ayaklan tutkala bulanmış gibi isteksizce kalkıyordu yerden Zemin ve tavan boyunca uzanan Velcro halısı üzerindeki açık sarı

çizginin üzerinde yürümeye çalışıyordu. Hah ve ayakkabıların altı diken gibi birbirine geçen sayısız, küçük kancalarla kaplıydı. Serbest düşüşteki bu yürüme hilesi ne yapacağını şaşırmış yolcular için son derece güven vericiydi.

"Çay ya da kahve alır mıydınız, Dr. Floyd" diye sordu hostes hoş bir sesle.

"Hayır, teşekkür ederim" dedi Dr. Floyd gülümseyerek. Bu plastik içme tüplerinden birini emmek zorunda kaldığı zaman, kendini bebek gibi hissediyordu.

Çantasını açıp kağıtlarını çıkartırken, hostes hala endişeyle onun etrafında dolaşıyordu "Dr Floyd, size birşey sorabilir miyim?" Floyd gözlüklerinin üzerinden baktı ve "Elbette" diye karşılık verdi.

Bayan Simmons, kelimelerini dikkatle ölçerek "Nişanlım Tycho'da jeolog ve ben bir haftayı aşkın bir zamandır ondan bir haber alamadım" dedi.

"Bunu duyduğuma üzüldüm. Belki üssünden ayrılmıştır ve bağlantı kurulamıyordur."

Bayan Simmons başını salladı. "Üsten ayrılacağı zaman bana hep bildirirdi. Ve bütün o söylentilerin beni ne kadar endişelendirdiğini tahmin edersiniz. Ay'da salgın olduğu *gerçekten* doğru mu'

"Öyle olsa bile paniğe kapılmak için hiçbir neden yok. 98 yılında değişime uğramış grip virüsü

dolayısıyla olan karantinayı bir düşünün. Birçok insan hastalanmış ama hiç kimse ölmemişti. Gerçekten ancak bu kadarını söyleyebilirim" dedi kararlı bir şekilde.

Bayan Simmons memnuniyetini bildiren bir gülümsemeyle doğruldu:

"Yine de teşekkür ederim Doktor. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim."

Floyd pek içten olmasa da kibarca "Pek rahatsız etmediniz" dedi Sonra umutsuz bir son dakika atağıyla her zamanki birikmiş ve bitmek bilmeyen teknik raporlarına daldı.

Ay'a ulaştığında bu raporları okuyacak vakti olmayacaktı.

8 YÖRÜNGESEL BULUŞMA

Yarım saat sonra pilot anons yaptı: "On dakika içinde bağlantı kuracağı/. Lütfen kemerlerinizi kontrol ediniz."

Floyd söyleneni yaptı ve kağıtlarını kaldırdı, l 'ç yüz mil süren gök yolculuğu boyunca okumak zordu. Uzay aracı, roketlerin bir anda patlamasıyla öne arkaya doğru sarsılırken insanın gözlerini kapatıp rahatlamaya çalışması en iyisiydi.

Bir dakika sonra, sadece birkaç mil ötedeki Uzay istasyonu l'i gördü. İstasyonun üç yüz

metre çapında ve yavaşça dönen disk şeklindeki parlak metal yüzeyi güneş ışığıyla parıldıyordu. Az ötede, aynı yörüngede seyreden kanatları geriye doğru yatık olan Titov-V uzay gemisi ve onun hemen yanında neredeyse bir küre şeklindeki Aries-IB duruyordu. Bu, uzayda rutin işleri yapmak için kullanılan bir araçtı. Her bir kenarındaki dört kısa ve kalın bacağı ay inişi sırasındaki sarsıntıyı emiyorlardı.

Orion III uzay aracı, İstasyon'un arkasından Dünya'run o muhteşem manzarasının göründüğü daha yüksek bir yörüngeden alçalıyordu. Bulunduğu iki yüz millik yükseklikten Floyd, Afrika ve Atlantik Okyanusu'nun büyük bir kısmını görebiliyordu. Her tarafı bulutla kaplı olduğu halde, Altın Sahili'nin mavi-yeşil çizgilerini hala seçebiliyordu.

Üzerinde iniş kollarının bulunduğu Uzay İstasyonu'nun merkez ekseni, şimdi yavaşça onlara doğru yüzer gibi geliyordu. Kendisinden ayrıldığı Istasyon'dan farklı olarak bu eksen, dönmüyordu - ya da daha doğrusu îstasyon'un tam aksi yönünde bir açıyla dönüyordu. Böylece konuk uzay araçları ona kenetlenebiliyor, yolcu ve kargo transferi talihsiz bir kaza olmadan gerçekleştiriliyordu.

Gemi ve İstasyon belli belirsiz bir sarsıntıyla kenetlendiler. Dışarıda metalik sürtünme sesleri ve basınç eşitlenirken havanın çıkardığı ıslığa

benzer sesler duyuluyordu.

Birkaç saniye sonra hava bölmesinin kapısı açıldı. Neredeyse Uzay İstasyonu personelinin üniforması olmuş hafif, dar bir pantolon ve kısa kollu gömlek giymiş bir adam kabine girdi.

"Tanıştığıma memnun oldum Dr. Floyd. Ben İstasyon Güvenliği'nden Nick Miller. Mekik ayrılana dek sizinle ilgilenmekle görevlendirildim."

Tokalaştıktan sonra Floyd hostese döndü ve "Lütfen Kaptan Tynes'a selamlarımı ve bu başarılı uçuş için teşekkürlerimi iletin. Belki eve dönüşte yine karşılaşırız" dedi.

Bir yıldan fazla bir zamandır ağırlıksız bir ortamda bulunmamıştı ve tekrar uzayda yürüme alışkanlığını kazanması biraz zaman alacaktı. Bu yüzden oldukça dikkatli bir şekilde ellerini kullanarak kendini hava bölmesinden dışarıya, Uzay İstasyonu'nun eksenindeki geniş ve yuvarlak odaya itti. Yerleri özel maddelerle kaplanmış ve duvarlarında tutamakları bulunan bir odaydı. Oda, İstasyon'un dönüş hızına eşitlenene kadar dönmeye başladığında, Floyd bu tutamaklardan birini sıkıca kavradı.

Oda hızlandıkça çekim kuvvetinin o belli belirsiz parmaklan onu yakaladı ve Floyd yavaşça yuvarlak duvara doğru sürüklenmeye başladı. Artık sihirli bir şekilde dalgalanmaya başlayan zeminde ayakta durabiliyor, dalgaların içindeki bir yosun gibi ilen geri sallanıyordu. Dönen

İstasyon'un merkezkaç kuvveti onu etkisi altına almıştı. Durduğu yer eksenin yakınında olduğu için bunun etkisi azdı, ancak eksenden uzaklaştıkça etki sürekli olarak artacaktı.

Miller'ı izleyerek merkezi geçiş odasından çıktı ve dönen merdivenlerden indi. Önceleri ağırlığı o kadar azdı ki trabzanlara tutunarak kendini aşağıya doğru itmek zorunda kaldı. Dönen büyük diskin dışındaki kısımda bulunan yolcu salonuna ulaşır ulaşmaz ,normal olarak hareket edebildiği bir ağırlığa kavuştu.

Yolcu salonu, buraya son gelişinden beri değişmiş, birkaç yeni olanak daha eklenmişti. Her zamanki sandalyeler, küçük masalar, lokanta ve postanenin dışında bir kuaför, eczane, sinema salonu ve hediyelik eşya satan bir dükkan açılmıştı. Burada ay ve gezegen manzaralarının fotoğrafları, dialannın yanında Luniks, Rangers ve Surveyors'ın gerçek olduğu garantilenen birkaç görüntü, özenle plastik çerçevelere yerleştirilerek fahiş fiyatla satılıyordu.

"Beklerken size içecek bir şeyler getirmemi ister misiniz" diye sordu Miller ve ekledi "Otuz dakikaya kadar yanaşmış olacağız."

"İki şekerli sade bir kahve içebilirim. Ayrıca telefonla Dünya'yı aramak istiyorum."

"Tabii Doktor. Ben kahvenizi getireyim, telefonlar işte şurada." Pitoresk telefon kulübeleri "ABD BÖLÜMÜNE

HOŞGELDİNİZ" VE "SOVYET BÖLÜMÜNE HOŞ-G ELDİNİZ" levhalarının bulunduğu iki girişli ba-riyerden yalnızca birkaç metre ötedeydi. Bunların altlarında İngilizce, Rusça, Çince, Fransızca, Almanca ve İspanyolca bazı duyumlar vardı:

"LÜTFEN ŞUNLARI HAZIR BULUNDURUN:

Pasaport, vize, sağlık raporu, geçiş izni belgesi, ağırlık belgesi."

Bariyerleri geçer geçmez hangi ülkeden gelmiş olurlarsa olsunlar, bütün yolcuların tekrar aynı yerde toplanması hoş bir semboldü. Yapılan ayrım ise sadece idari amaçlıydı.

ABD'nin Alan Kodu'nun hala seksen bir olup olmadığını kontrol ettikten sonra, Floyd on iki haneli ev numarasını tuşladı. Çok amaçlı plastik kredi karlını makinedeki yerine taktı ve otuz saniye içinde Dünya ile temasa geçti.

Şafağın sökmesine daha birkaç saat olduğu için Washington hala uyuyordu. Ancak kimseyi rahatsız etmeyecekti. Hizmetçi, sabah kalktığında kayıt cihazındaki mesajı dinleyebilirdi.

"Miss Flemming, ben Dr. Floyd. Bu kadar acele ayrılmak zorunda kaldığım için üzgünüm. Büromu arayıp arabamı Dulles Havaalanı'ndan almalarını söyleyebilir misiniz? Anahtar, Uçuş Kontrol Amiri Mr. Bailey'de. Daha sonra Chevy Chase Şehir Klübünü arayıp, sekretere gelecek haftaki tenis turnuvasına *katılamayacağımın* kesinleştiğini bildirmenizi rica ediyoaım. Özürleri-

mi iletin çünkü korkarım bana güveniyorlardı. Ayrıca Downtown Elektronik'i arayın ve çalışma odamdaki video Çarşamba'ya kadar tamir edilmezse, o lanet olası şeyi geri alabileceklerini söyleyin." Bir süre soluklanmak için sustu ve orada olmayacağı günler boyunca doğabilecek diğer aksaklıkları ve sorunları düşünmeye çalıştı.

"Eğer para sıkıntınız olursa, büromu arayın. Onlar bana acil mesajları iletebilirler, ancak ben cevap veremeyecek kadar meşgul olabilirim. Çocuklara sevgilerimi iletin ve onlara elimden geldiğince çabuk döneceğimi söyleyin. Lanet olsun, karşılaşmak istemediğim birini gördüm. Mümkün olursa Ay'dan ararım. Hoşçakalın."

Floyd telefon kulübesinden uzaklaşmaya çalıştı ancak çok geçti. Floyd'u çoktan farketmişti. Sovyet Bölümü çıkışından, SSCB Bilim Akademisi üyesi Dr. Dimitri Moisewitch ona doğru geliyordu.

Dimitri Floyd'un en iyi arkadaşlanndan biriydi. İşte tam da bu yüzden, burada şimdi konuşmak istediği son kişiydi.

9

AY MEKİĞİ

Rus astronom sarışın, uzun boylu ve zayıf bırıydı Yüzünde tek bir kırışık olmayışı onun elli beş yaşında olduğu gerçeğini yalanlıyordu Son on yılını Ay'ın en uzak tarafında ıkı bin millik bir kaya kütlesiyle Dunya'nın elektronik yoğunluğundan koaman dev radyo gözlem evini inşa etmekle geçirmişti

Sertçe tokalaşarak "Selam Heywood" dedi "Ne kadar da küçük bir evren değil mı' Nasılsın' Sevimli çocukların nasıl'"

"Biz iyiyi? dedi Floyd samımı bir sesle, ancak aklı başka yerdeydi "Sık sık geçen yaz sizinle geçirdiğimiz güzel günlerden bahsediyoruz " Daha içten konuşamadığı ıçm çok üzgündü Dımıt-rı nın Dunya'ya yaptığı ziyaretlerin birinde onunla Odessa da bir haftalık tatil yapmışlardı

Ya sen' Umarım yukarı gıdıyorsundur ha" diye sordu Dimim

Şey, evet Yarım saat içinde kalkıyoruz Mr Milleri tanıyor musun'"

Güvenlik Görevlisi uygun bir uzaklıkta, elinde kahve dolu bir plastik bardak ile bekliyordu

Tabu tanıyoaım Ama *lütfen* ehnızdekını bırakın Mr Miller Bu, Dr Floyd'un iyi bir içki içmek ıçm son şansı, bunu harcamayalım Hayır ısrar ediyorum 84

Dımıtrı'yı takıp ederek ana salondan gözlem evi bölümüne geçtiler Az sonra loş ışıkların altında hareket eden yıldızların panoramasını seyrediyorlardı Uzay istasyonu l, dakikada bir dönüş yapıyordu Bu vavaş donusun oluşturduğu merkezkaç kuvveti Ay'ınkıne eşit, yapay bir yerçekimi yaratıyordu Keşfedilen bu olay, Dunya'nın yerçekımıyle, yerçekimsiz ortam arasında iyi bir uzlaşmaydı Dahası, Ay'a alışmış yolcuların yerçekimsiz ortama uyum sağlamalarına şans tanıyordu

Neredeyse görünmeyen pencerelerin dışında Dünya ve yıldızlar sessizce geçit torenlennı yapıyorlardı O sırada, Istasyon'un o yüzü güneşe donuk değildi Öyle olsaydı, salon güneş ışığıyla kavrulacağından, dışarı bakmak mümkün olmayacaktı Bu haliyle, Dünya nın parıltısı gökyüzünün yansını ısıtıyor ve en parlak yıldızlar dışında hepsim yutuyordu

Ancak istasyon, Dünya nın geceyi yaşayan tarafına doğru yörüngesini izlerken, Dünya ışıltısını kaybetmeye başladı Birkaç dakika sonra şehir ışıklarının pırıltısının goaılebıldığı büyük, karanlık bir yuvarlağa dönüşecekti Ve gökyüzü yıldızlara kalacaktı

Dımıtn ilk kadehini çabucak bitirmiş ve ikincisini yudumlarken "Şimdi ABD bölümündeki salgın söylentileri de neyin nesi' Bu yolculuk sırasında oraya gitmek istedim *Hayır Profesör*

Üzgünüz ama bir sonraki emre kadar orası sıkı bir karantinaya alındı' dediler. Herşeyi denedim ancak yaran olmadı. Şimdi *sen* anlat bakalım, neler oluyor" dedi.

Floyd içinden homurdandı. İşte yine başlıyoruz. Ay'a giden şu mekiğe ne kadar çabuk binersem, o kadar çok mutlu olacağım, diye düşündü

"Karantina tamamen bir güvenlik önlemi" dedi dikkatle. "Önemli bir şey olup olmadığından bile emin değiliz, ama şansa bırakmamamız gerekiyor."

"Peki ama hastalık *neymiş?* Belirtileri nelermiş? Dünya dışı birşey olabilir mi? Bizim sağlık hizmetlerimizden yardım ister misiniz?"

"Üzgünüm Dimitri. Şu aşamada *lıiçbir şey* söylemememiz emredildi. Teklifin için teşekkürleı ama biz halledebiliriz."

Moisewitch pek ikna olmamışçasına ''Hımmm" dedi.

"Senin, yani bir astronomun Ay'daki salgını araştırmak için oraya gönderilmesi bana biraz tuhaf geliyor."

"Ben eski bir astronomum. Gerçek bir araştırma yapmayalı yıllar oldu. Şimdi ise bilim uzmanıyım; bu da *herşey* hakkında hiçbir şey bilmediğim anlamına gelir,"

"O halde T.M.A.-1'in ne anlama geldiğini de biliyorsundur?"

Miller içkisini içerken boğulacak gibi oldu;

ancak Floyd daha sakindi Eski arkadaşının gözlerinin içine baktı ve sakince "T.M A.-l mi dedin? Ne garip bir ifade bu? Nereden duydun?"

"Boşver" dedi Rus "Beni kandıramazsın. Ancak beceremeyeceğin bir işe kalkışırsan çok geç olmadan yardım isteyeceğini umarım."

Miller imalı bir şekilde saatine baktı.

"Binmek için beş dakikamız var, Dr. Floyd" dedi. "Sanırım gitsek iyi olacak."

Daha yirmi dakikaları olduğunu bildiği halde Floyd aceleyle ayağa kalktı. O kadar hızlı hareket etti ki, altıda birlik yerçekimini unutuverdi. Neyse ki tam zamanında masaya tutundu da uçmaktan kurtuldu.

"Sem görmek güzeldi Dimitri" dedi ancak pek içten değildi. "Dünya'ya giderken iyi bir yolculuk geçirirsin umarım. Geri döner dönmez seni aranım "

Salonu terkedip ABD bariyerinde durduklarında Floyd "Oh! Ucuz atlattık. Beni kurtardığınız için teşekkürler" dedi.

"Biliyorsunuz Doktor" dedi Güvenlik Görevlisi, "Umarım haklı değildir"

"Ne konuda haklı olmamasını umuyorsun?"

"Beceremeyeceğimiz bir işe kalkışmak konusunda..."

"Ben de bunu anlamak için buradayım" dedi Floyd kararlı bir tavırla.

Kırk beş dakika sonra Aries-IB ay taşıyıcısı

Istasyon'dan ayrıldı Dunya'dan kalkışta yaşanan şiddet ve guaıltuden eser yoktu Yalnızca alçak itiş güçlü plazma jetleri çok uzaklarda elektrikli sıvılarını patlatırken belli belirsiz bir ıslık sesi duyuldu Hafif kalkış on beş dakikadan fazla surdu ve dengeli hızlanma oranı kabinde hareket etmeyi engellemeyecek hızdaydı Ancak kalkış tamamlandığında gemi Istasyon'la birlikte olduğundakı gibi Dünya ile bağlantılı değildi artık Yerçekiminden kurtulmuş kendi yörüngesinde güneşin etrafında donen özgür ve bağımsız bir gezegene dönüştü

Floyd'un tek bulunduğu kabın otuz kışı için hazırlanmıştı Etrafındaki butun o boş koltuklan görmek erkek ve kadın hosteslerin üstüne üstlük pilotun, yardımcı pilotun ve ıkı mühendisin ona karşı olan ilgisi oldukça garipti ve kendim yalnız hissettirdi Floyd tarihte bu kadar ayrıcalıklı bir hizmet daha gören bin olduğundan şüpheliydi ve gelecekte de herhangi birine böyle davı anılması pek olası değildi Pek tanınmış olmayan papalardan bu mm kinik sözlerini hatırladı 'Ee madem Papalık bizde şimdi tadını çıkaralım " Evet Floyd da yolculuğun tadını çıkaracak ve ağırlıksız olmanın verdiği coşkuyu tadacaktı Yerçekiminin kaybıyla en azından bir sure sıkıntılarından kurtulmuştu Binleri bir zamanlar, uzayda insan dehşete düşebilir ama endışelene-mez demişti Bu kesinlikle doğruydu

Erkek hostesler yirmi beş saatlik yolculuk boyunca onun yemek yemesini sağlamaya kararlıydılar Sürekli getirilen istemediği yemeklerden kendini koruyordu Eski astronotların kotu önsezilerinin aksine, sıfır yerçekımında yemek yemek sorun değildi

Dalgalı bir denizde gemi yolculuğundaymış gibi, tabakların üzerine tutturulduğu sıradan bir masada oturuyordu Butun yemeklerde biraz ya-pışkanımsı bir madde vardı, böylece yiyecekler uçup kabinde dolaşamıyorlardı Bir pirzola koyu bir sos sayesinde tabağa yapışık kalıyor, salata ise yapışkan bir kanşımla kontrol altında tutuluyordu Biraz beceri ve dikkatle güvenli bir şekilde üstesinden gelinemeyecek yemek yok gibiydi Yasak olan tek şey sıcak çorbalar ve aşırı derecede kırıntılı çöreklerdi Tabu ki içecekler ayn bir sorundu Butun sıvılar sıkılabilir plastik tüplerle içilebilirdi

Adları anılmayan ama kahraman gönüllülerden bu kuşak, araştırmaları sonucu bir tuvalet tasarlamışlardı Şimdi ise tuvaletler aşağı yukarı kusursuzdu Floyd burayı serbest düşüş başladıktan sonra inceledi Kendim sıradan bir uçak tuvale-tındekı herşeyın bulunduğu küçük bir bölmede buldu Ancak burası gözü oldukça rahatsız eden kırmızı bir ışıkla aydınlatılmıştı Kocaman harflerle şöyle bir duyuru asılmıştı

"ÇOK ÖNEMLİ' RAHATINIZ İÇİN AŞAĞIDAKİ

TALİMATI DİKKATLE OKUYUNUZ'"

Floyd oturdu (ağırlıksız ortamda olduğu halde, insan oturmaya çalışıyordu) ve uyarıyı birkaç kez okudu Son yolculuğundan ben hiçbir değişiklik yapılmadığından emin olunca, BAŞLATMA düğmesine bastı

Kendisine yakın bir yerde, elektrikli bir motor çalışmaya başladı ve Floyd hareket ettiğini hissetti Talimatlara uyarak gözlerini kapadı ve bekledi Bir dakika sonra yumuşak bir zil sesi duydu ve etrafına baktı

Işık, gözü rahatsız etmeyen, beyaza yakın bir pembeye dönüşmüştü Ancak daha önemlisi, yine yerçekımlı ortamdaydı Belli belirsiz bir titreşimden bunun, butun tuvalet bölümünün atlıkarınca gibi dönmesiyle oluşan yapay bir yerçekimi olduğu açıktı Floyd bir parça sabun aldı ve yavaşça düşmesini seyretti Merkezkaç kuvvetinin normal yerçekiminin dörtte bin kadar olduğuna karar verdi Ancak bu kadarı bile, herşeyın doğru yönde hareket edebilmesi ve istenilen yere boşaltılması için yeterliydi

ÇIKIŞ İÇİN DURDURMA düğmesine bastı ve tekrar gözlerini kapadı Dönüş a/aldıkça ağırlık da giderek azalmaya başladı Zil ıkı kez çaldı ve kırmızı uyarı ışığı tekrar yandı Kapı, çabucak kendini dışarı atıp halısına tutunduğu kabine geçmek için doğru konumda kilitlendi Ağırlıksız ortamda olmak yeni olmaktan çıkmıştı Ayağında

normal yürümesini sağlayan Velcro ayakkabılar olduğu için memnundu

Oturup bırşeyler okumaktan başka yapacak bir şeyi olmamasına rağmen, vaktini değerlendirmek için yapacağı birkaç şey bulmuştu Resmi raporlar, taslaklar ve tutanaklardan sıkıldığında, büyük dosya kağıdı boyutundaki haber bloknotunu geminin bilgi devrelenne bağlayıp Dünya dan son haberlere göz atabilirdi Dünya nın en büyük gazetelerim teker teker çağırabilirdi En önemlilerinin kodlarını ezbere biliyordu, bu yüzden bloknotunun arkasındaki listeye bakmasına gerek yoktu Gösterim biriminin kısa sureli hafızasını açarak, on sayfayı açık tutabilir, bu sırada başlıklara ve ilgilendiği konulara gozatabılırdı Her bı-rımn kendine ait ıkı haneli bir kodu vardı Bunları tuşladığında posta pulu büyüklüğündeki bir dikdörtgen, tüm ekranı kaplayıncaya dek genişler ve Floyd bunu rahatlıkla okuyabilirdi Bu işlemi bitirdiğinde, ana sayfaya gen dönebilir ve daha detaylı araştırma ıçm yeni bir konu seçebilirdi

Floyd bazen haber-bloknotunun ve onun ar-dındaki müthiş teknolojinin insanoğlunun kusuı-suz iletişim arayışında attığı son adım olup olmadığını merak ediyordu Uzay derinliklerinde, saatte binlerce mil hızla Dunya'dan uzaklaşıyordu ama yine de birkaç mılı-sanıye içinde istediği herhangi bir gazetenin başlığını görebiliyordu

(Tabii ki elektronik çağında *'gazete'* kelimesi anakronik bir sarkmaydı). Metin her saat başı otomatik olarak değiştiriliyordu. Sadece İngilizce olanı okumakla bile, bir insan haber uydularından gelen ve her an değişen bilgi akışını özümsemeye çalışmak dışında hiçbir şey yapmasa dahi, bunun için bir ömür harcayabilirdi.

Sistemin daha fazla nasıl geliştirilebileceğini ve daha kullanışlı hale getirilebileceğini hayal etmek zordu. Ama er geç, Caxton ve Gutenberg'e inanılmaz gelecek haber-bloknotu da tarihe karışacak ve yerini en az onun kadar inanılmaz olan icatlara bırakacak, diye düşünüyordu Floyd.

Bu küçük elektronik başlıkları taramanın sık sık çağrıştırdığı bir başka düşünce vardı. İletişim yöntemleri daha mükemmel hale geldikçe, içeriği daha önemsiz, bayağı ve can sıkıcı gibi görünüyordu. Kazalar, suçlar, doğal ya da insan eliyle olan felaketler, tehditler ve çatışmalar, iç karartıcı başyazılar. . Atmosfere yayılan milyonlarca kelime hala bunlarla ilgiliydi. Ama Floyd yine de bunların bütünüyle kötü olup olmadığını merak ediyordu. Uzun zaman önce Ütopya gazetelerinin iyice sıkıcı hale geldiğine kanaat getirmişti.

Kaptan ve mürettebatın diğer üyeleri zaman zaman kabine gelip onunla biraz sohbet ediyorlardı. Ayrıcalıklı yolcularına oldukça saygılı davranıyorlardı. Floyd'un görevini çok merak ediyorlardı ancak soru sormayacak kadar da

naziktiler, hatta ima dahi etmiyorlardı.

Yalnızca küçük sevimli hostes kız onun yanında tamamiyle rahat hareket edebiliyordu. Floyd kızın Bali'li olduğunu hemen farketti. Kız hala büyük bir bölümü mahvedilmeden kalabilen bu adanın güzellik ve gizeminin bir kısmını atmosferin ötesine taşıyordu. Bütün yolculuğu boyunca yaşadığı en garip ve en büyüleyici anısı kızın sıfır yerçekimi olan bir ortamda arka planda giderek küçülen mavi-yeşil Dünya manzarasının büyüleyici güzelliği önünde yaptığı klasik Bali dans figürleriydi.

Uyku zamanı gelip ana kabin ışıklan söndürüldüğünde Floyd boşlukta sürüklenmesini önlemek için kollarını ve bacaklarını esnek şeritlerle bağladı ve uykuya daldı. Rahatsızlık verici bir durum gibi görünse de, içine yumuşak maddeler koyulmamış koltuğu yerçekimsiz ortamda Dün-ya'daki en konforlu yataktan daha rahattı.

Kendini bağladıktan sonra Floyd çabucak uykuya daldı Bir kez uyandı; ancak yarı bilinçli bir halde bulunduğu garip ortamdan dolayı afalladı. Bir an için loş ışıklı bir Çin fenerinin tam ortasında olduğunu sandı. Kabinin diğer bölmelerinden sızan belli belirsiz ışık bu izlenimi veriyordu. Sonra kendi kendine sertçe "Hadi oğlum, uyu artık. Bu sadece sıradan bir ay mekiği" demesi büyük başarıydı. Uyandığında Ay gökyüzünün yansını yutmuştu

ve fren manevraları başlamak üzereydi.Yolcu bölümünün kıvrımlı duvarlarındaki geniş açılı pencerelerden, artık yaklaşan yerküre değil, gökyüzü görünüyordu. Kabine geçti bu nedenle. Burada arkayı gösteren TV ekranlarından inişin son aşamalarını seyredebilirdi.

Giderek yakınlaşan Ay dağlan, Dünya'dakiler-den tamamen farklıydı. Ne baş döndürücü kar tabakaları, ne yeşillik, ne bitki örtüsü ne de hareketli bulutların oluşturduğu taçları vardı Ne var ki keskin ışık ve gölge kontrasttan onlara özgü garip bir güzellik veriyordu. Dünya'daki estetik kuralları burada geçersizdi. Bu dünya, geçip giden Buzul Çağlan, hızla yükselip alçalan denizleri, şafaktan önceki sisler gibi dağılan sıradağla-rıyla genç ve yeşil Dünya'nın bilemeyeceği, ölçülemeyecek kadar uzun bir zaman dilimi boyunca, Dünya'daki güçlerden bambaşka güçlerle oluşturulmuş ve şekillendirilmişti. Yaşı kavramla-mazdı, ama ölüme gelince Ay ölmemişti çünkü şimdiye kadar hiç yaşamamıştı.

Alçalan gemi gece ile gündüzü ayıran çizginin neredeyse üzerindeydi. Hemen aşağıda uzunlu kısalı gölgeler ve ağır ağır söken ay şafağının ilk ışıklarını yakalayan parlak ve yalnız zirvelerin oluşturduğu bir karmaşa vardı. Akla gelebilecek bütün elektronik aletlere rağmen, iniş yapılamayacak kadar korkunç bir yerdi. Ancak yavaş yavaş buradan uzaklaşarak, Ay'ın geceyi yaşayan

tarafına ulaştılar.

Gözleri loş ışığa alıştığında, Floyd geceyi yaşayan yerin tamamen karanlık olmadığını farketti. Hafif bir ışık tepeleri, vadileri ve düzlüklerin açıkça görülebilmesini sağlıyordu. Ay'dan daha büyük bir "ay" olan Dünya parlaklığıyla aşağısın-daki bu toprakları aydınlatıyordu.

Kontrol panelinde, radar ekranlarının üzerindeki ışıklar yanıp sönüyor, giderek yakınlaşan Ay'ın uzaklığını ölçen bilgisayar göstergelerinde-ki rakamlar sürekli değişiyordu. Jet motorları yavaş ama düzenli bir şekilde hız kesmeye başladığında, Ay'a ulaşmalarına bin milden biraz fazla kala ağırlık tekrar kazanıldı. Ay'ın yavaşça bütün gökyüzünü kaplaması yüzyıllar sürmüş gibiydi. Güneş ufukta kayboldu ve *en* sonunda büyük bir krater bütün görüş alanını kapladı Mekik Ay'ın merkezi zirvesine doğru düşüyordu ve Floyd aniden bu zirvelerden birinin yakınında düzenli bir ritimle yanıp sönen parlak bir ışık farketti. Bu, Dünya'daki bir havaalanının gönderdiği bir işaret ışığı olabilirdi. Boğazında bir şeyin düğümlendiğini hissederek ona baktı. Bu insanoğlunun Ay'da güvenle ayağını basacağı başka bir yer kurduğunun kanıtıydı.

Krater o kadar çok büyümüştü ki yükseltileri ufkun gerisinde kalıyor ve içinde oraya buraya serpilmiş olan daha küçük kraterlerin gerçek boyutu algılanmaya başlıyordu. Binlerce mil

uzaklıktan, uzayın derinliklerinden bakıldığında oldukça küçük görünen bazıları, bütün kentleri yutacak büyüklükteydi.

Otomatik kontrol altında olan mekik, yıldızların aydınlattığı gökyüzünde, yarıdan fazlası parlak olan büyük Dünya'nın aydınlattığı çorak topraklara doğru kayıyordu.Jet motorlarının uğultusu ve kabindeki elektronik bip seslerini bastıran bir ses duyulmaya başladı

"Clavius Kontrol'den Özel Uçuş 14'e. İyi gidiyorsunuz. Lütfen ellerinizi kullanarak iniş takım kilidi, hidrolik basınç ve darbe yastığının şişkinliğini kontrol edin"

Pilot birkaç düğmeye bastı ve yeşil ışıklar yanıp söndü. "Bütün el kontrolleri tamamlandı, iniş takım kilidi, hidrolik basınç, darbe yastığı tamam" diye karşılık verdi pilot.

Ay'dan gelen "Onaylandı" yanıtı üzerine, mekik başka konuşma yapılmadan inişini sürdürdü Ancak yine de birkaç konuşma oluyordu. Yavaş düşünen yaratıcılarından bin kat daha hızlı iletişim kurabilen makineler birbirlerine gönderdikleri karşılıklı sinyallerle konuşmalarını sürdürüyorlardı.

Bazı dağ zirveleri mekiğin üzerinden yüksel-"
meye başlamıştı. Yer yalnızca birkaç bin fit aşağıdaydı işaret ışığı alçak binalar ve garip araçlar arasında parlak bir yıldız gibi düzenli bir şekilde yanıp sönüyordu. İnişin son aşamasına gelindi-

ğinde, jet motorları hızlı bir tempoyla garip sesler çıkararak inişin son ince ayannı yaptılar.

Birdenbire, dönerek yükselen bir toz bulutu herşeyi kapladı. Jet motorlan son bir hamle yaptı ve mekik, yanından ufak bir dalga geçen bir kayık gibi yavaşça sallandı. Floyd'un etrafını saran sessizliğe ve vücudunu yakalayan zayıf yerçekimine alışabilmesi birkaç dakika aldı.

Bir günden az bir süre içinde, insanoğlunun iki bin yıldır hayal ettiği inanılmaz yolculuğu neredeyse hiçbir sorun yaşanmadan tamamlamıştı. Normal ve sıradan bir uçuştan sonra, Ay'a inmişti.

10 CLAVİUS ÜSSÜ

Yüz elli millik çapı ile Clavius, Ay'm görülen yüzündeki ikinci büyük kraterdir. Güney Dağlık Bölgesi'nin ortasında bulunur. Oldukça yaşlıdır; yüzyıllar süren volkanik faaliyetler ve meteor yağmurları duvarlarında derin izler bırakmış ve yüzeyi çiçek bozuğu gibi çukurlarla doludur. Krater oluşumunun son döneminden bu yana -ki hala astroid bölgesinden gelen kaya parçaları daha içteki gezegenlere çarpmaktadır- burası yarım milyar yıldır huzuru tanımaktadır.

Şimdi ise yüzeyinde ve yeraltında, yeni ve garip faaliyetler oluyordu, çünkü insanoğlu burada,

Ay'da, ilk kalıcı üssünü kuruyordu. Clavius Üssü acil bir durumda kendi kendine varlığını sürdürebilirdi. Yaşamak için gerekli olan herşey buradaki kayaların ezilmesi, ısıtılması ve kimyasal işlemlerden geçirilmesiyle elde ediliyordu. Hidrojen, oksijen, karbon, nitrojen, fosfor ve diğer birçok element, eğer doğru yerde aranırsa, Ay'da bulunabiliyordu.

Üs, kapalı bir sistemdi; hayatın tüm kimyasal maddelerini yeniden dönüştüren, çalışan küçük bir Dünya modeli gibiydi. Atmosfer, Ay yüzeyinin hemen altına gömülmüş, büyük, yuvarlak bir oda şeklindeki 'sera'da arıtılıyordu. Geceleri yoğun ışıklar, gündüzleri ise filtreden geçmiş güneş ışınları ile yüzlerce dönüm yeşil bodur bitki, ılık ve nemli atmosferde yetişebiliyordu. Bunlar havayı yeniden oksijenle doldurmak ve yan ürün olarak besin elde etmek amacıyla özel bir değişime tabi aıaılarak yetiştirilen bitkilerdi.

Kimyasal işlem sistemleri ve su yosunları kültürü ile daha çok besin uretilebiliyordu. Metrelerce şeffaf plastik tüpün içinde dolaşan, küle benzeyen yeşil bir madde ağzının tadını bilen birinin pek hoşuna gitmezdi; biyokimyagerler bu küfü sadece bir uzmanın, gerçeğinden ayırdedebilece-ği pirzola ve bifteğe dönüştürebilirlerdi

Üssün personeli, Dünya'dan ayrılmadan önce titizlikle seçilmiş ve sıkı bir eğitimden geçirilmiş bin yüzü erkek, altı yüzü kadın bilim adamı ve

teknisyenden oluşuyordu. Ay'da yaşam, artık eski günlerdeki gibi güçlükler, olumsuz koşullar ve her an ortaya çıkabilen tehlikelerden hemen hemen kurtulmuştu, ancak hala psikolojik olarak yıpratıcıydı ve kapalı yer korkusu olanlar için pek uygun değildi. Sert kaya ya da sıkıştırılmış lavlardan geniş bir yeraltı üssü oluşturmak hem çok pahalı hem de zaman alıcı bir iş olduğundan, standart bir 'tek kişilik modül' sadece 1.8 metre genişliğinde, 3 metre uzunluğunda ve 2.4 metre yüksekliğinde bir odaydı.

Her oda güzel bir şekilde döşenmişti; öyle ki açılıp kapanan kanepesi, televizyonu, küçük müzik seti ve görüntülü telefonuyla lüks bir motel odasını andırıyordu Dahası, basit bir iç mimari hilesiyle, düğmeye basıldığında yekpare duvarlardan biri gerçeğine yakın Dünya görüntüleri sunuyordu. Sekiz görüntü seçeneği vardı.

Bu lüks tarz, Üsse özgüydü ancak Dünya'da yaşayanlara bunun gerekliliğim açıklayabilmek bazen güç oluyordu. Clavius'taki her erkek ve kadın personelin eğitimi, ulaşımı ve barındırılması tam yüz bin dolara mal oluyordu. Ancak zihin sağlıklarını sağlamak için biraz daha harcamaya değerdi. Bu, sanat için sanat değil, akıl sağlığı için sanattı.

Üsteki -ve genel olarak Ay'daki- yaşamın cazip yanlarından biri hiç şüphesiz insanı iyi hissettiren düşük yerçekimiydi. Tabii bunun da tehlikeleri

vardı ve Dünya'dan gelen birinin yerçekimine alışması birkaç haftayı buluyordu. İnsan bedeni Ay'da tamamen yeni bir dizi refleks öğrenmeliydi. İnsanoğlu ilk kez kütle ile ağırlık arasındaki farkı algılayabiliyordu.

Dünya'da doksan kilo olan bir insanın Ay'da sadece 15 kilo geldiğini farketmesi epey mutluluk verici olabilir. Sabit bir hızla düz bir şekilde yüründüğünde, insan kendini yüzüyormuş gibi hissedebilir. Ancak yön değiştirmeye, köşelerden dönmeye ya da durmaya çalıştığında, hala doksan kiloluk kütle veya süreduruma sahip olduğunu fark edecektir. Çünkü ister Dünya'da, ister Ay'da, isterse Güneş'te ya da uzay boşluğunda olsun bu ağırlık sabittir ve değiştirilemez. Bu yüzden Ay'da yaşamaya tamamen alışılmadan önce, her cismin, gerçek ağırlığının altı katı oranında yavaş hareket ettiğinin öğrenilmesi gerekiyordu. Bu da ancak sayısız çarpışma ve sert darbeler atlatıldıktan sonra öğrenilirdi ve çoktan beri Ay'da yaşayanlar, yeni gelenler ortama alışana dek onlardan uzak dururlardı.

Clavius Üssü atölyeleri, büroları, depolan, bilgisayar merkezi, jeneratörleri, garajı, mutfağı, laboratuarları ve besin işlem santraliyle minyatür bir Dünya'ydı. Ancak ıronik biçimde, bu yeraltı imparatorluğunun inşasında kullanılan birçok teknik, Soğuk Savaş'ın son elli yılı boyunca geliştirilmişti.

Geliştirilmiş füze üretimi sitesinde çalışmış herhangi biri, Clavius üssünde kendi evinde gibi hissedebilirdi Yeraltı yaşam tarzı, gerekli araçlar ve vahşi çevreye karşı korunma yolları Ay'da da aynıydı. Ancak burada bunlar barış amaçlı kullanılırdı. En sonunda on bin yıl sonra insanoğlu savaş kadar heyecan verici birşey bulmuştu. Ne yazık ki bütün uluslar henüz bu gerçeğin farkına varamamışlardı.

İnişten önce müthiş büyük görünen dağlar, dik kıvrımları olan Ay ufkunun altında gizemli bir şekilde gözden kaybolmuşlardı. Uzay aracı, Dün-ya'nın eğik ışığıyla aydınlanan geniş ve gri bir düzlükte duruyordu. Gökyüzü tabii ki kapkaraydı; ancak gözler yüzeyin pırıltısından korunmadığı takdirde yalnızca en parlak yıldızlar ve gezegenler görülebiliyordu.

Vinçler, ağır yük asansörleri, bakım kamyonları gibi birçok garip araç Aries 1B uzay gemisine doğru ilerliyordu. Bu araçların bazıları otomatik, bazıları ise küçük basınç kabinlerindeki sürücüler tarafından kullanılan araçlardı. Ancak birçoğu balon tekerlekler ile hareket ediyorlardı. Çünkü geniş düz arazi hiçbir ulaşım zorluğu yaratmıyordu. Bunun yanında bir tankerin, Ay'da ulaşım için en iyi çok-amaçlı araç olduğunu kanıtlayan garip, esnek tekerlekleri vardı. Her biri bağımsız olarak yükselip alçalan ve daire biçiminde düzenlenmiş bir dizi düz tabaka vardı.

Esnek-tekerler, kendisinden üretildiği paletli traktörün birçok avantajlarına sahipti. Bunlar şeklini ve çapım üzerinde hareket ettiği araziye göre ayarlayabilir ve paletli traktörden farklı olarak, birkaç bölümü eksik olsa bile çalışmaya devam edebilirdi.

Kalın bir fil hortumuna benzeyen uzatma tüpünün takılı olduğu küçük bir otobüs şimdi uzay *aracına doğru* istekli bir şekilde ilerliyordu. Birkaç saniye sonra dışarıdan darbe ve sarsıntı hissedilmeye başladı. Daha sonra bağlantı sağlandığında ve basınç eşitlendiğinde havanın tıslaması duyuldu. Hava bölmesinin iç kapısı açıldı ve karşılama heyeti içeriye girdi.

Heyetin başında Güney Eyaleti yöneticisi Ralph Halvorsen bulunuyordu. Güney Eyaleti sadece üssü değil, onun için çalışan bütün araştırma kollarını da içine alıyordu. Onun yanında, Floyd'un daha önceki ziyaretlerinden tanıdığı, hafif kır saçlı bir jeofizikçi olan yetkili bilim adamı Dr. Roy Michaels da vardı. Ayrıca birçok üst düzey bilim adamı ve yönetici vardı. Floyd'u sıkıntılarından kurtulmak üzere olmanın verdiği rahatlık içinde saygıyla selamladılar. Üst düzey yöneticiden en alt rütbedekine kadar hepsinin endişelerinin birazını hafifletmek için sabırsızlandıkları açıktı.

"Bizimle olduğunuza çok sevindik Dr. Floyd" dedi Halvorsen. "Yolculuğunuz iyi geçti mi?"

"Mükemmeldi" diye karşılık verdi Floyd. "Daha iyisi olamazdı. Mürettebat bana çok iyi baktı."

Otobüs uzay aracından uzaklaşmaya başladığında nezaketin gerektirdiği her zamanki kısa konuşmalardan birini yaptılar ancak söze dökülmeyen bir anlaşma ile kimse onun ziyaretinin amacından bahsetmedi. İniş alanından üç yüz metre kadar yol aldıktan sonra, otobüs büyük bir tabelanın önünde durdu-.

CLAVIUS ÜSSÜNE HOŞGELDİNİZ
ABD UZAY MÜHENDİSLİĞİ A.Ş.
1994

Otobüs daha sonra bir geçitten geçerek hızla yeraltına indi. Önlerinde büyük bir kapı açıldı ve arkalarından kapandı. Aynı şey ikinci ve üçüncü defa oldu. Son kapı da kapandığında hava şiddetli bir şekilde uğuldamaya başladı. Bir kez daha atmosfere, üssün açık alanına çıkmışlardı.

Boaı ve kablolarla döşenmiş, ritmik darbe ve gümbürtülerin yankılandığı tüneldeki kısa bir yürüyüşten sonra yönetim bölgesine ulaştılar. Floyd kendini yeniden daktilolan, büro bilgisayarları, asistan kızlar, duvar haritaları ve çalan telefonlarıyla tanıdık bir ortamda buldu. Üzerinde 'MÜDÜR' yazılı kapının önünde durduklarında, Halvorsen diplomatik bir sesle "Dr. Floyd ve ben, birkaç dakika içinde toplantı salonunda olacağız" dedi.

Diğerleri başlanın sallayıp onayladıktan sonra koridordan aşağı doğru yürüdüler Ancak Hal-vorsen, Floyd'u bürosuna sokmadan önce birden kapı açıldı ve küçük bir karaltı Mudur'e doğru atıldı

'Baba[1] Yukarıya çıkmışsın Ama beni de alacağına *sozvermıştm"*

Tamam Dıana" dedi Halvorsen, sabırsız ama şefkatli bir sesle "Mümkün olursa götürebileceğimi söylemiştim yalnızca Ancak Dr Floydu ağırlamakla meşgulüm Kendisinin elim sık, Dünya dan az önce geldi'

Küçük kız yumuşacık elini uzattı Floyd a göre sekiz yaşlarında olmalıydı Yüzü sanki tanıdık gibi geliyordu

Bu arada Floyd, müdürün merak dolu bir gülümsemeyle ona baktığını farkettı Birden bunun nedenini hatırlayıverdı

' inanamıyorum" dedi hayretle Buraya son geldiğimde o sadece bir bebekti"

"Geçen hafta dördüncü yaşgununu kutladık" diye gururla karşılık verdi Halvorsen "Bu düşük yerçekımında çocuklar çok hızlı buyuyor, ama yaşlan çabuk ilerlemiyor Bizden çok daha uzun yaşayacaklar"

Floyd kendinden emin küçük hanıma büyülenmiş bir şekilde bakakaldı Kızın zarif duruşunu ve oldukça nazik kemik yapısını hemen farkettı 'Seni tekrar görmek çok güzel Dıana" dedi

Belki merak, belki de kibarlık, onu bırşeyler daha söylemeye itti "Dunya'ya gitmek ister miydin'"

Gozlennı şaşkınlık içinde kocaman açtı ve başını ıkı yana salladı

"Orası berbat bir yer Düştüğün zaman canın acıyor Ayrıca çok da kalabalık "

Uzayda doğanların ilk kuşağı bu diye duşundu Floyd Gelecek yıllarda sayıları daha da artacaktı Bu düşüncede biraz hüzün olduğu kadar büyük bir umut da vardı Dünya güvenli bir hale getirilip huzurlu ve belki biraz da yorulmuş bir yer olduğunda, özgürlük aşıkları, kararlı öncüler ve yorulmaz maceracılar için hala araştırılabıle-cek bir yerler olacaktı Ancak balta, silah, kano ve araba gibi aletler değil, nükleer güç santralı, plazma üretim merkezlen ve hıdrofonık çiftlikler kullanıyorlardı Tüm anneler gibi, Dünya nın da çocuklarına elveda diyeceği zaman hızla yaklaşıyordu

Tehdit ve söz verme karışımı bir edayla Halvorsen kararlı kızından kurtulmayı başardı ve Floyd'u bürosuna aldı Mudur odası yalnızca beş metrekare olmasına rağmen, yılda elli bin dolar kazanan bir bolum başkanının konumuna yakışır şekilde döşenmişti Duvarlardan birini, aralarında ABD Başkanı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekre-ten nınkımn de bulunduğu önemli politikacıların imzalı fotoğrafları süslerken, diğer duvarlar unlu

astronotların imzalı fotoğraflarıyla doluydu

Floyd rahat bir den koltuğa oturdu ve kendisine Ay bıokımya laboratuarlarının ürettiği 'şa-rap'tan bir bardak ikram edildi ihtiyatla şarabından bir yudum alıp beğeniyle başını salladıktan sonra 'Nasıl gidiyor Ralph?" diye sordu Floyd

"Fena değil" diye karşılık verdi Halvorsen 'Yine de oraya gitmeden önce bilmen gereken bir şey var"

"Nedir o?"

"Şey, sanırım bunu ahlakı bir sorun olarak açıklayabiliriz" dedi Halvorsen derin bir nefes alarak "Eee'"

"Henüz pek ciddi değil ama hızla ciddileşiyor "

"Haberleşmenin kesilmesi olayı " dedi Floyd normal bir ses tonuyla

"Doğru" diye kaışılık verdi Halvorsen "Halkım giderek sinirlenmeye başlıyor Ne de olsa çoğunun Dunya'da aileleri var ve onlar buıadakıle-nn ay vebasından olduğunu düşünüyor olabilirler "

"Buna çok üzüldüm" dedi Floyd "Ancak kimse daha iyi bir hikaye bulamazdı ve şu ana kadar işe yaradı Bu arada, Uzay istasyonu nda Moıse-wıtch ile karşılaştım ve *o* bile inandı" "Güzel, bu Güvenliği sevindirecektir "

"Çok sevınrneseler iyi olur TMA-l'ı duymuş, söylentiler *yayılmaya* başladı Ancak bu lanet olası şeyin ne olduğunu anlamadan ve bu ışın arkasında Çinli dostlarımızın olup olmadığını öğrenmeden herhangi bir açıklama yapamayız "

"Dr Mıchaels buna bir çözüm bulduğunu düşünüyor Bunu size söylemek için sabırsızlanıyor "

Floyd bardağındakı şarabı bitirerek 'Ben de onu dinlemek için sabırsızlanıyorum Haydi gidelim" dedi

11

ANORMALLİK

Toplantı, yüz kişiyi rahatlıkla alabilecek genişlikte dikdörtgen bir salonda yapıldı Salon, en son optik ve elekronık göstergelerle donatılmış mükemmel bir konferans salonunu andırıyordu Ancak duvarlardaki sayısız poster, büyük fotoğraflar, notlar ve amatör resim çalışmaları buranın aynı zamanda yerel kültür merkezi olduğunu gösteriyordu Floyd u en çok şaşırtan şey ise dikkatle düzenlendiği belli olan bir dizi uyan işareti oldu LÜTFEN ÇİMLERE BASMAYINIZ ÇİFT RAKAMLI GÜNLERDE PARK ETMEK YASAKTIR SİGARADAN UZAK DURUNUZ PLAJA GİDER HAYVAN SÜRÜSÜ ÇIKABİLİR YVv'AŞ DÖNÜŞ YAPINIZ ve LÜTFEN HAYVANLARA YEM VERMEYİNİZ Eğer bunlar gerçekse - ki kesinlikle

öyleydiler- Dünya'dan buraya getirilmeleri küçük bir servete malolmuş olmalıydı. Bütün bunlardan dokunaklı bir meydan okuma seziliyordu. Bu düşman dünyada bile insanoğlu geride bırakmak zorunda kaldığı, çocuklarınınsa asla bilemeyecekleri şeyler hakkında hala şaka yapabiliyorlardı.

Kırk, elli kişilik bir kalabalık Floyd'u bekliyordu. Floyd Müdür'ün ardından salona girdiğinde herkes kibar bir şekilde ayağa kalktı. Tanıdık birkaç sima ile selamlaştıktan sonra Floyd Halvor-sen'e fısıldadı: "Brifingden önce birkaç şey söylemek istiyorum."

Floyd ön sıralarda bir yere otururken Müdür kürsüye çıkarak dinleyicilere gözaltı.

"Bayanlar baylar" diye başladı Halvorsen. "Bunun çok önemli bir an olduğunu sanırım söylememe gerek yok. Dr. Heywood Floyd'un bizimle olmasından sevinç duyuyoruz. Hepimiz onu ismen tanıyoruz ve birçoğumuz kendisiyle bizzat tanışmıştır. Dünya'dan buraya gelmesi için özel bir uçuş gerçekleştirildi. Ve toplantıdan önce size söleyecek birkaç sözü olacak. Dr. Floyd. ."

Floyd nazik alkışlar eşliğinde kürsüye yürüdü. Yüzünde bir gülümsemeyle dinleyicilere baktıktan sonra söze başladı. "Teşekkür ederim. Yalnızca şunu söylemek istiyoaım. Başkan, önemli ça-lışmalarınızın verdiği memnuniyeti iletmemi istedi benden. Umuyoruz ki çok yakında Dünya bu çalışmaların önemini kabul edecektir. Şunu

kesinlikle biliyorum ki" diye dikkatle devam etti Floyd, "bazılarınız -belki de çoğunuz- şu anki gizlilik perdesinin bir an önce kaldırılmasını istiyor. Aksini düşünseydiniz zaten bilim adamı olamazdınız."

Bir an için gözleri Dr. Michaels'a takıldı. Hafifçe çattığı kaşlarının buruşturduğu yüzünde, büyük bir olasılıkla uzayda geçirdiği bir kazadan kalan sağ yanağındaki uzun yara izi belirginleşmişti. Jeologun, "hırsız polis saçmalığı" olarak adlandırdığı bu duruma şiddetle karşı çıktığının farkındaydı.

"Ancak size şunu hatırlatmalıyım ki" diye devam etti Floyd, "bu oldukça olağandışı bir durumdur. Gerçeklerden tam olarak emin olmalıyız. Eğer şimdi hata yaparsak ikinci bir şansımız olmayabilir. Bu yüzden biraz daha sabırlı olun. Bunlar Başkan'ın da istediği şeyler. Söyleyeceklerim bu kadar. Şimdi raporunuzu dinlemeye hazırım."

Floyd yerine oturdu. Müdür, "Çok teşekkürler Dr. Floyd" dedi ve pek de nazik olmayan bir şekilde Baş Bilim aAamı'na başıyla işaret etti. Başlama işaretiyle birlikte Dr. Michaels kürsüye doğru ilerledi ve ışıklar söndü.

Ekrana Ay'ın bir fotoğrafı yansıdı. Yassı yuvarlağın tam ortasında göz alıcı ışınlar yayan parlak beyaz bir krater ağzı görünüyordu. Sanki Ay'ın yüzeyine biri bir çuval dolusu un serpmiş ve un

her yana dağılmış gibiydi.

Merkez krateri göstererek "Bu dikey fotoğrafta görüldüğü üzere" dedi Michaels ve devam etti:

"Tycho, Dünya'dan görüldüğünden çok daha belirgin; Dünya'dan bakıldığında Ay'ın kenarına oldukça yakın bir uzaklıkta görülür. Ama *bu* açıdan incelendiğinde, yani bin mil yukarıdan direkt olarak aşağı bakıldığında, bütün bir yarı küreyi nasıl da kapladığını göıcceksıniz."

Floyd'un tamdık bir nesnenin alışılmadık görüntüsünü incelemesine izin vererek devam etti. ''Geçen yıldan beri, düşük seviyeli bir uydudan bu bölgenin manyetik araştırmasını sürdürüyorduk. Araştırma geçen ay tamamlandı. Ve işte sonuç: Bütün sorunları başlatan bir harita "

Ekranda başka bir resim belirdi. Deniz seviyesinden yüksekliği değil de manyetik yoğunluğu göstermesine rağmen, bir izohips haritasına benziyordu. Haritanın birçok yerinde çizgiler engebeli olsa da birbirine paraleldi ve aralıklıydı.Yalnız haritanın bir köşesinde bu çizgiler birden birleşiyor ve sanki bir kütüğün budak yerini gösteren bir çizim gibi tek merkezli iç içe dairelerden oluşuyordu.

Eğitimsiz bir göz bile, Ay'ın bu bölgesindeki manyetik alanda bir gariplik olduğunu fark edebilirdi. Haritanın alt köşesinde büyük harflerle şöyle yazılıydı: TYCHO MANYETİK ANORMALI-TESİ-1 (TMA-1). Sağ üst köşede ise 'GİZLİDİR'

damgası vardı.

"İlk önce bir manyetik kayanın yüzeye vuran etkisi olabileceğini düşündük, ancak jeolojik bulgular bu fikrimizi çürüttü. Ayrıca nikel demir karışımı bir meteorit bile bu kadar yoğun bir manyetik alan oluşturamazdı Bu yüzden gidip bakmaya karar verdik.

"Gönderilen ilk grup hiçbir şey bulamadı. Oldukça ince bir ay tozu tabakasıyla kaplanmış, her zamanki düzeyinde bir araziydi görülen İncelemek üzere çekirdek örneği almak için manyetik alanın tam merkezine bir sondaj yapıldı. On metre aşağıda sondaj durdu. Bunun üzerine araşür-ma gaıbu kazmaya başladılar. Sizi temin ederim ki uzay elbiseleri içinde bu iş pek de kolay değildir.

"Buldukları şeyleri hemen Üsse getirdiler. Bir süre sonra daha iyi donatılmış daha büyük bir ekip gönderdik. İki hafta boyunca kazı çalışması yaptılar ve bildiğiniz sonucu aldık."

Ekrandaki fotoğraf değişirken karartılmış toplantı odasında birdenbire ümit dolu, sessiz bir bekleyiş başladı. Herkes fotoğrafı pek çok kez görmesine rağmen, yeni bir ayrıntı yakalayabilmek ümidiyle boyunlarını yukarı doğru uzattı. Dünya'da ve Ay'da yüzden az kişinin bu fotoğrafı görme izni vardı.

Fotoğrafta, parlak kırmızı ve sarı renkli uzay elbisesi giymiş bir adam, kazılan çukurun tam

ortasında duruyordu. Elinde metrenin onda birini gösteren bir araştırma çubuğu tutuyordu. Fotoğrafın gece çekildiği ortadaydı. Ay ya da Mars'ın herhangi bir bölümünde çekilmiş olabilirdi. Ancak şimdiye dek hiçbir gezegende böyle bir manzara oluşmamıştı.

Uzay giysileri giymiş olan adamın önünde poz verdiği nesne, üç metre yüksekliğinde ve bir buçuk metre genişliğinde simsiyah dikey bir kaya parçasıydı. Floyd'a uğursuz, kocaman bir mezarı hatırlatmıştı. Son derece keskin kenarlı ve simetrikti. O kadar siyahtı ki üzerine düşen ışığı yutuyor gibiydi. Yüzeyinde başka hiçbir aynntı yoktu. Taştan mı, metalden mi, plastikten ya da insanoğlunun bilmediği bir maddeden mi yapılmış olduğunu söylemek imkansızdı.

"TMA-1" diye açıkladı Dr. Michaels, neredeyse saygıyla eğilerek. "Oldukça yeni görünüyor değil mi? Onun birkaç yıllık olduğunu sanan ve 1998'deki üçüncü Çin Keşif Seferi ile bağlantı kurmaya çalışanları suçlayamam. Ancak ben buna hiç inanmadım. Ve şimdi, yerel jeolojik bulgulardan cismin gerçek yaşını ortaya çıkardık.

Meslektaşlarım ve ben, Dr. Floyd, bütün şerefimizi ortaya koyarak diyoruz ki TMA-1'in Çinlilerle hiçbir ilgisi yoktur. Aslında bunun insan ırkıy-la hiçbir ilgisi yok. Çünkü bu kaya buraya dikildiğinde, henüz insanoğlu *varolmamıştı.* "Gördüğünüz gibi, bu kaya yaklaşık üç milyon

yaşında. Şu anda bakmakta olduğunuz şey, dünyanın ötesindeki akıllı canlıların ilk kanıtıdır.

12 DÜNYA IŞIĞI ALTINDA

YOLCULUK

"MAKRO KRATER EYALETİ: Ay'm görülen yüzünün yakın bir merkezinden güneye doğru uzanır; Merkez Krater Eyaleti'nin doğusundadır. Yüzeyi, birçoğu büyük olan ve en büyüğünün Ay'da bulunduğu, çarpma anında oluşan kraterlerle girintili çıkıntılıdır. Kuzeydeki bazı kraterler, Imbrium Denizi'ni oluşturan çarpma sonucu oluşmuştur. Bazı krater tabanlan dışında neredeyse bütün yüzey serttir. Yüzeyin büyük çoğunluğu 10° ila 12° arasında eğime sahiptir; bazı krater tabanları ise neredeyse düzdür.

İniş ve hareket: İniş sert ve engebeli yüzeyden dolayı genellikle zordur. Sadece bazı düz krater tabanlannda iniş daha kolaydır. Hareket neredeyse her yerde mümkündür, ancak yön tayini yapılması gerekmektedir. Bazı düz krater tabanlarında hareket daha kolaydır.

İnşaat: Eğim ve yumuşak maddeden oluşmuş çok sayıda iri kütle nedeniyle inşaat genellikle orta zorluktadır. Bazı krater tabanlarında lav kazımı zordur.

Tychno: Post-Maria krateri, 54 mil çapında, dış

sının kenarlardan 2370 m yükseklikte, derinliği 4000. m Ay'daki en parlak ışın sistemine sahip. Bazı ışınları 500 milden fazla bir mesafeye ulaşıyor.

(Ay Yüzeyi Mühendislik Özel İncelemesi'1 iden ahun, Mühendislik Dairesi Başkanlığı, Askeri Bölüm, ABD Jeolojik Araştırma, *Washington, 1961).*

Saatte elli mil hızla krater düzlüğünde, sekiz esnek tekerleği üzerinde ilerleyen gezici laboratuar, normal ölçülerinden daha büyük bir karavanı andırıyordu. Ancak bir karavandan daha gelişmiş bir araçtı. İçinde yirmi kişinin haftalarca yaşayabileceği ve çalışabileceği, kendi kendine yeten bir üstü. Aslında karada giden bir uzay gemisiydi; hatta acil durumda uçabiliyordu. Eğer önüne, etrafına dolanamayacağı kadar geniş ya da giremeyeceği kadar dik bir yarık veya boğaz çıkarsa, altındaki dört jetiyle bu engellerin üzerinden geçmesi mümkündü.

Floyd, dışan baktığında yüzlerce taşıtın Ay'ın kolayca parçalanabilen yüzeyinde bıraktığı derin izleri rahatlıkla görebiliyordu. Yol boyunca düzenli aralıklarla dizilmiş ince ve uzun çubukların üzerinde yanıp sönen ışıklar vardı. Hala gece olduğu ve güneşin doğmasına daha çok zaman olduğu halde, Clavius Üssü'nden TMA-l'e kadar olan iki yüz millik bir yolculukta birinin kaybolması mümkün değildi. Tepelerindeki yıldızlar New Mexico ya da

Colorado'nun yüksek düzlüklerinden bulutsuz gecelerde görülebilenlerden biraz daha parlaktı ya da sayıca daha fazlaydı. Ancak bu kömür karası gökyüzünde Dünya'da oldukları yanılmasını bozan iki şey vardı.

Birincisi, kuzey ufkunun üzerinde bir fener gibi parlayan Dünya'nın kendisiydi. Büyük yarım küreden dökülen ışık, dolunayınkinin onlarca katı parlaklıktaydı ve donuk, mavi-yeşil bir fosfor ışığıyla bütün araziyi kaplıyordu.

İkinci uzay görüntüsü, gökyüzünün doğusuna doğru yükselen, inci gibi parlayan bir ışık konisiydi. Ufka doğru giderek parlaklaşması, Ay'ın kenarına saklanan büyük ışık kütlesi hakkında bir ipucu veriyordu. Bu, Dünya'dan ancak güneş tutulmasında birkaç saniye görülebilen soluk ve muhteşem bir görüntüydü. Bu, ay şafağının habercisi olan ve az sonra bu uyuyan topraklara güneşin doğacağını müjdeleyen bir haleydi.

Floyd, sürücü yerinin tanı altındaki gözlem salonunun önünde Halvorsen ve Michaels ile birlikte oturuyordu. Düşünceleri, tekrar tekrar dönüp dolaşıp önünde açılan üç milyon yıllık geniş uçuruma takılıyordu. Bilimsel eğitim almış herkes gibi, çok daha uzun zaman dilimlerini incelemeye alışıktı ancak bu zaman dilimleri sadece yıldızların hareketleri ve cansız evrenin yavaş döngüleriyle ilgiliydi. Zihin ya da zeka bunun dışında idiler. Bu uzun zaman dilimleri duygulan

harekete geçirebilecek herhangi bir şey yoktu.

Üç milyon ^//'Yazılı tarihin imparatorluklar ve kralları, zaferleri ve trajedileriyle oluşan son derece kalabalık manzarası bu üç milyon yıllık müthiş zaman diliminin sadece binde birini kaplamıştı. Bu siyah gizem buraya, Ay'ın en parlak ve en görkemli kraterine büyük bir dikkatle dikildiğinde, ne insanoğlu ne de bugün yaşayan hayvanlar varolmuştu.

Dr. Miclıâels bunun kasıtlı olarak dikildiğinden kesinlikle emindi. "Önceleri" diye açıklamaya başladı, "yeraltında yapılmış sitenin yerini işaret ettiğini ummuştum, ancak yaptığımız son kazılar bu olasılığı çürüttü. Aynı siyah maddeden yapılmış ve alttaki kayaların bozulmadığı geniş bir platform üzerinde duruyordu. Bunu tasarlayan *yaratıklar,* büyük ay depremlerinde ayakta kalabileceğinden emin olmak istemişler Onu sonsuza kadar kalması için inşa etmişler."

Michaels'm sesinde hem bir zafer hem de üzüntü seziliyordu. Floyd da bu duygulan paylaşıyordu. En sonunda insanoğlunun en eski sorularından biri yanıtlanmıştı, işte kanıt buydu: Hiçbir şüphe yoktu ki insanoğlu evrendeki tek akıl sahibi varlık değildi. Bu bilgiyle birlikte zamanın sonsuzluğunun acı veren bilgisi tekrar gün yüzüne çıkmıştı. Bu sonsuzluk sürecinden her ne geçtiyse, insanoğlunu yüzbin kuşakla kaçırdı. Belki, diye düşündü Floyd, böylesi daha iyiydi. Yine de

atalarımız henüz ağaçlarda yaşarken, uzayda yolculuk yapabilen bu yaratıklardan birşeyler öğrenmiş olabiliriz, dedi kendi kendine.

Birkaç yüz metre ilerde, Ay'ın garip bir şekilde kapalı ufkunun üzerinden bir işaret levhası görünüyordu. Tam altında, korkunç gündüz sıcağından korunmak için yapıldığı ortada olan, üzeri gümüş rengi alüminyum bir tabaka ile kaplı, çadır şeklinde bir yapı vardı. Otobüs ilerledikçe Floyd, Dünya'dan gelen ışık yardımıyla levhadaki yazıyı okuyabildi:

3 *NUMARALI ACİL DEPO* 20 kilo
somon balığı
10 kilo su
20 gıda paketi MK4
l alet çantası B Tipi
l giysi onarma edevatı
Telefon

"Şunu hiç düşündünüz mü" diye sordu Floyd pencereden dışarısın! göstererek. "Ya bu şey. bir daha geri dönmeyen bir keşif ekibi tarafından bırakılmış bir erzak deposuysa?"

"Bu mümkün" diye onayladı Miclıâels. "Manyetik alan onun konumunu tam olarak gösterdi, böylece kolaylıkla bulunabildi. Ama oldukça küçük; bu kadar erzak almaz."

"Neden olmasın" diye itiraz etti Halvorsen

"Onların ne büyüklükte olduklarını kim biliyor? Belki sadece onbeş santim boyundadırlar. O zaman bu yirmi otuz kat olabilir."

Michaels başını salladı.

"İmkansız" diye itiraz etti. "Elinizde küçük, akıllı yaratıklar olamaz. Minimum beyin ölçülerine ihtiyacınız var."

Floyd, Michaels ile Halvorsen'ın sık sık anlaşmazlığa düştüklerini farketti. Yine de aralarında pek az kişisel düşmanlık ve sürtüşme yaşanmıştı. Birbirlerine saygı duyuyor gibiydiler ama pek uyuşamıyorlardı.

TMA-l'in ya da bazılarının kısaltmanın ilk bölümünün açılımı olarak kullanmayı tercih ettikleri Tycho Monolith'inin (Tektaş) ne olduğu konusunda pek görüş birliği sağlanamamıştı. Ay'a inişinden bu yana geçen altı saat içinde Floyd bir düzine teori dinlemiş ancak hiçbiri hakkında bir görüş bildirmemişti. Tapınak, araştırma aleti, mezar, jeofiziksel bir araç... gibi teoriler belki de en çok öne çıkan olasılıklardı ve bu teorileri ortaya atanların bazıları savunmalarını yaparken oldukça hararetliydiler. Birçok kişi bahse girmişti, gerçek ortaya çıktığında -eğer çıkabilirse- büyük miktarda para el değiştirecekti.

Kütlenin sert, siyah maddesi, şimdiye kadar Michaels ve meslektaşlarının örnek alınması için gösterdikleri bütün ılımlı çabalara karşı direnmişti. Lazer ışınının bu kütleyi keseceğinden hiç

şüpheleri yoktu, çünkü bu korkunç yoğun enerjiye karşı hiçbir şey karşı koyamazdı. Ancak bu -gibi şiddet içeren tedbirlerin uygulanıp uygulanmamasına Floyd karar verecekti. Floyd, lazer gibi ağır bir silahı kullanmadan önce, X ışınlan, ses sondası, nötron ışınlan gibi tahrip edici olmayan diğer bütün araştırma yöntemlerinin kullanılmasına çoktan karar vermişti. Ne olduğunun anlaşılmadığı bir şeye zarar vermek barbarlık göstergesiydi. Ama belki de insanoğlu, bu şeyi yapan yaratıklarla karşılaştırıldığında barbardı.

Peki nereden gelmiş *olabilirlerdi?* Ay'ın kendisinden mi? Hayır, bu tamamen imkansızdı. Bu çorak dünyada bir zamanlar yerliler yaşamış olsaydı bile, ay yüzeyinin neredeyse tamarrnnm akkor halini aldığı son krater oluşumu devri sırasında yok olmuş olmaları gerekliydi.

Dünya'dan mı? Pek mümkün değildi, ama o kadar da imkansız sayılmazdı. Buzul çağında yaşamış -muhtemelen insan olmayan- Dünya kökenli herhangi bir gelişmiş uygarlık, varolduğuna dair birçok iz bırakmış olurdu N e Ay'a gitmemizden çok önce, diye düşündü Floyd, onlar hakkında herşeyi biliyor olurduk.

Geriye iki seçenek kalıyordu; gezegenler ve yıldızlar. Ancak bütün bulgular Güneş Siste-mi'nin herhangi bir yerinde akıl sahibi yaratıklar olduğu teorisini çürütüyor, aynca Dünya ve Mars dışında *herhangi* bir yaşam belirtisine rastlanma-

dığını gösteriyordu. Gezegenlerde bir santimetre kareye yüzlerce ton basıncın düştüğü atmosfer derinliklerine alçalmadıkça, içerdeki gezegenler çok sıcak, dışarıdaki gezegenler ise çok soğuktu. Belki de bu ziyaretçiler yıldızlardan gelmişti; bu en inanılmazıydı. Simsiyah ay göğüne yayılmış olan takım yıldızlara bakarken, Floyd meslektaşı olan bilim adamlarının yıldızlararası yolculuğun imkansız olduğunu her fırsatta 'kanıtladıklarını' hatırladı. Dünya'dan Ay'a yapılan yolculuk hala çok etkileyiciydi; ancak en yakın yıldız. Ay'dan yüz milyon kat daha uzaktı.. Tahmin yürütmek *zaman* kaybıydı; daha çok kanıt bulunana dek beklemek zorundaydı.

"Lütfen kemerlerinizi bağlayın ve boştaki eşyalarınızı emniyete alın" dedi kabin hoparlörü aniden. "Kırk derece eğimli bir araziye yaklaşıyoruz " Otobüs, ufukta yanıp sönen ışıkların olduğu iki işaret direğinin ortasından geçmek üzere oraya doğru yöneldi. Floyd kemerlerini henüz bağlamıştı ki araç, korkunç bir yokuşun kenarına doğru yavaşça direksiyon kırdı. Daha sonra bir evin çatısı kadar dik ve moloz kaplı uzun yokuştan aşağı doğru inmeye başladı. Arkalarından eğik bir şekilde gelen Dünya ışıklan artık yolu çok az aydınlatıyordu; bu yüzden otobüsün projektörleri yakıldı Yıllar önce Floyd, Vezüv yanardağının ağzında durup kraterin içine bakmıştı. Şimdi de onun içinde bir yolculuk yaptığını kolaylıkla hayal edebilir-

di ancak bu pek de hoş bir his değildi.

Tycho'nun içerdeki taraçalarından birinde aşağı doğru iniyorlardı. Birkaç bin metre aşağıda arazi tekrar düzleşiyordu. Yokuştan aşağı inerlerken, Michaels altlarında uzanan geniş düzlüğü işaret etti.

"İşte oradalar" diye heyecanla bağırdı. Floyd başıyla onayladı; birkaç mil ötedeki kırmızı ve yeşil ışık kümesini çoktan farketmişti. Otobüs dikkatle yokuştan aşağı inerken Floyd gözünü bu ışıktan ayırmadı. Büyük araç çok iyi kontrol ediliyordu ancak engebesiz bir yere çıkana dek pek rahat nefes alamadı.

Artık Dünya ışığının aydınlattığı, gümüş kabarcıklar gibi parıldayan bir grup basınç kubbelerini - buradaki işçilerin geçici barınaklarını- görebiliyordu. Bu kubbelerin yanında bir radyo kulesi, sondaj aleti, bir grup park edilmiş araç ve büyük olasılıkla tektaşı onaya çıkarmak üzere kazılan taşların oluşturduğu büyük bir kırık kaya yığını vardı. Bu ıssız yerdeki küçük kamp oldukça yalnız ve etrafında sessizce dolaşan doğal güçlerin kaışısında savunmasız görünüyordu. Yaşam belirtisi yoktu; insanların buraya, evinden çok uzaklara neden geldikleri konusunda görünür bir ipucu da yoktu.

"Krateri görebilirsiniz" dedi Michaels "Tam şurada, sağda, şu radyo anteninden yüz metre kadar ilerde."

Otobüs basınç kubbelerinin önünden geçip kraterin ağzına geldiğinde, demek bu, diye düşündü Floyd. Daha iyi görebilmek için boynunu uzattığı zaman nabzı hızlanmaya başladı. Araç, sert kayaların oluşturduğu yokuştan aşağıya, kraterin içine doğru dikkatle ve ağır ağır inmeye başladı. Ve işte, fotoğraflarda gördüğü TMA-1 karşısındaydı.

Floyd bir baktı, gözlerini kırptı, başını salladı ve tekrar baktı. Parlak dünya ışıklan altında bile, bu nesneyi açıkça görebilmek oldukça zordu Nesnenin onda bıraktığı ilk izlenim, karbon kağıdından kesilmiş yassı bir dikdörtgendi; neredeyse lıiç kalınlığı yok gibiydi. Tabii ki bu yalnızca bir göz yamlsamasıydı. Katı bir cisme bakıyordu ama o kadar az ışık yansıtıyordu ki onun sadece siluetini görebiliyordu.

Yolcular, otobüs kratere doğru inerken tamamen sessizdiler. Korku ve hayranlıkla karışık bir saygı ve akıl erdirememe vardı. Bütün dünyalar içinde ölü Ay'm, bu tuhaf sürprizin kaynağı olabilmesi kesinlikle inanılmazdı.

Araç, kaya parçasına on metre kala, yan tarafında durdu böylece yolcular kayayı daha iyi inceleyebileceklerdi. Ancak cismin kusursuz geometrik şeklinden başka pek birşey görülmüyordu. Ne bir iz ne de onun abanoz siyahlığını azaltan bir şey vardı. Kaya kristalleşmiş geceye benziyordu. Floyd, kayanın Ay oluşumuna katkıda

bulunan ateş ve basınçtan doğan olağandışı doğal bir oluşum olup olamayacağını düşündü. Ancak bu uzak olasılığın çoktan incelenip çürütüldüğünü biliyordu.

Verilen bir sinyal ile kraterin ağzındaki projektörler yandı ve parlak dünya ışığı, ondan daha parlak bir ışıltıyla bastırılmış oldu. Ay boşluğunda ışınların hiçbiri elbette görülemezdi. Bu ışınlar tektaş üzerinde odaklasan, üst üste binmiş göz kamaştırıcı beyaz elipsler oluşturmuştu. Ve odaklandıkları yerde, tektaşın abanoz yüzeyi sanki bu ışınları yuttu.

Kötü bir şey olacağını sezercesine "Pando-ra'nın Kutusu" diye düşündü Floyd aniden, Meraklı insanoğlu tarafından açılmayı bekliyordu. Peki içinde ne bulacaktı?

13 YAVAŞ ŞAFAK

TMA-1 bölgesindeki ana basınç kubbesi 6 metre ötedeydi ve içerisi rahatsız edecek kadar kalabalıktı. İki hava bölmesinden birine kenetlenerek kubbeyle birleşen otobüs, oradakilerin memnuniyetle karşıladıkları fazladan bir oda sağlamıştı.

Yan küre biçimindeki çift duvarlı bu balonda sürekli olarak projeyi yürüten altı bilim adamı ve teknisyen çalışıyor ve uyuyorlardı. İçeride dona-

mm ve aletlerinin çoğu, dışarıdaki boşluğa bırakılamayacak bütün erzak, yemek, çamaşır ve tuvalet gereçleri, jeolojik örnekler ve kazı alanının sürekli gözetim altında tutulabileceği küçük bir TV ekranı vardı.

îlalvorsen'in kubbede kalmayı seçmesi Floyd'u hiç şaşırtmamıştı. Fikrini takdire şayan bir açık-sözlülükle belirtti.

''Uzay elbiselerini giymenin berbat bir şey olduğunu düşünüyorum" dedi Müdür. "Üç ayda bir yapılan kontroller için yılda dört kez giyiyorum zaten. Sizin için bir sakıncası yoksa, burada oturup dışarıyı televizyondan kontrol edeceğim."

Bazı önyargılar artık yersizdi. Çünkü en son modeller ilk Ay kaşifleri tarafından kullanılan, zırhlı, kaba elbiselerden çok daha rahattı. Yardım almaksızın bir dakikadan a/ bir sürede giyilebiliyorlardı ve hemen hemen otomatiktiler. Floyd'un dikkatle bağlamakta olduğu MK V, onu gece gündüz Ay'm neden olabileceği en kötü du rumlardan bile koruyabilirdi.

Dr Michaels ile beraber küçük hava bölmesine girdi. Pompaların gürültüsü sona erip giysisi fazlaca hissedilmeyecek kadar sertleştiğinde, kendini bokluğun sessizliğinde sıkışmış buldu.

Bu sessizlik elbisesindeki telsizden gelen hosgeldiniz mesajıyla bozuldu.

"Basınç tamam mı Dr. Floyd? Normal şekilde nefes alıyor musunuz?"

"Evet, iyiyim."

Yanındaki arkadaşı, Floyd'un elbisesinin üstündeki gösterge ve ibreleri kontrol elti. Sonra "Tamam. Gidelim" dedi.

Dış kapı açıldı. Önlerinde dünya ışığıyla aydınlanan tozlu ay manzarası uzanıyordu.

Floyd hava bölmesinden çıkarak, temkinli ve küçük adımlarla Michaels'ı takip etti. Yürümek çok zor değildi; aslında tam tersine Ay'a ulaştığından beri elbisesi onu daha önce hissetmediği kadar rahat hissettiriyordu. Elbisenin fazladan ağırlığı ve hareketlerine karşı hafif direnci ona yerçekimi hissini veriyordu.

Ekibin gelmesinden bu yana geçen bir saat içinde manzara değişmişti. Yıldızlar ve dünyanın bir yüzünün her zamanki gibi hala parlak olmasına rağmen, ondört günlük Ay gecesi bitmek üzereydi, Halenin parlaklığı doğuda yükselen yapay bir ay şafağına benziyordu. Aniden, Floyd'un otuz metre yukarısındaki radyo anteninin ucu, uzaklarda gizlenen güneşin ilk ışınlarının vurma-sıyla alevlere boğuldu.

Floyd ve Michaels, proje denetmeninin ve iki asistanının hava bölmesinden çıkmasını bekledikten sonra kratere doğru yavaşça yürüdüler. Oraya ulaştıklarında yay şeklinde, ince ama dayanılmaz akkor ışınlan, doğu ufkundan yükselmişti bile. Güneşin, yavaş yavaş dönen Ay'm kenarını aydınlatmasına bir saatten fazla bir zaman

olmasına rağmen yıldızlar çoktan yok olmuşlardı.

Krater hala gölgeliydi, ama ağzındaki projektörler içini epey aydınlatıyordu. Floyd siyah dikdörtgene doğru rampadan ilerlerken, hem korku ile karışık bir saygı duyuyor hem de çaresiz hissediyordu. Burada, Dünya'nın görkemli giriş kapısında, insanoğlu, belki de asla çözülemeyecek bir sır ile karşı karşıyaydı. Üç milyon yıl önce bu yoldan *birşey* geçmiş ve amacı bilinmeyen, belki de bilinemeyecek olan bu sembolü bırakmış, gezegenlere ya da yıldızlara geri dönmüştü.

Elbisesindeki telsizden gelen ses Floyd'un hayali düşüncelerini böldü. "Proje denetmeni konuşuyor. Hepiniz bu tarafta sıralanırsanız, birkaç fotoğraf çekmek istiyoruz. Dr. Floyd, lütfen ortada durur musunuz? Dr. Michaels, siz de şöyle, teşekkürler..."

Floyd haricinde kimse bunun komik olduğunu düşünmemişti. Dürüst olması gerekirse birinin fotoğraf makinesi getirmiş olmasına memnun olduğunu kabul etmeliydi. Bu hiç şüphesiz tarihi bir fotoğraf olacaktı ve birkaç kopya da kendisi istiyordu. Yüzünün, elbise başlığının içinden açıkça görülebilmesini umuyordu

Tektaşm önünde iyi çıkıp çıkmayacaklarının verdiği sıkılganlıkla poz verdikten sonra fotoğrafçı birkaç kare çekti ve "Teşekkür ederim baylar" dedi. "Üs Fotoğraf Bölümü'nden size kopyalarının gönderilmesini rica edeceğiz."

Daha sonra Floyd tüm dikkatini abanoz rengindeki kayaya yöneltti. Yavaşça etrafını dolaşıyor, her açıdan onu inceleyerek kayanın garipliğini zihnine kazımaya çalışıyordu. Pek bir şey bulmayı ummuyordu çünkü her santimetrekaresinin mikroskobik incelemeye tabi tutulduğunu biliyordu.

Şimdi uyuşuk güneş kraterin kenarından ağır ağır yükseliyordu. Işınlar kayanın doğu tarafını hemen hemen aydınlatmıştı. Yine de kaya hiç ışık görmemiş gibi her ışık zerresini yutuyordu.

Floyd basit bir deney yapmaya karar verdi. Tektaş ve güneş arasında durdu ve düz, siyah yüzeyde kendi gölgesini aradı. Herhangi bir iz bile göremedi. Kayanın üzerine en azından 10 kilovat ham ısı düşüyor olmalıydı. Eğer içinde birşey olsaydı, anında pişiyor olmalıydı.

Bu -bu şey- Dünya'da Buzul Çağı başladığından bu yana ilk kez gün ışığı görüyorken, benim burada durabilmem ne tuhaf, diye düşündü Floyd. Renginin neden siyah olduğunu merak etti yine. Elbette ki siyah renk, güneş enerjisini emmek için en ideal olanıydı. Ancak bu fikri hemen aklından çıkardı; kim güneş enerjisi dolu bir aracı yerin 6 metre *altına* gömecek kadar çılgın olabilirdi?

Sabahın ilk ışıklarıyla küçülmeye başlayan Dünya'ya baktı. Altı milyar insan arasında yalnızca bir avuç kişinin bu keşiften haberi vardı. Ni-

hayet herşey açıklandığında, Dünya bu habere nasıl bir tepki gösterecekti?

Olası siyasi ve toplumsal etkileri oldukça genişti. Burnunun ucunu görebilecek kadar gerçekten akıllı olan her insan, yaşamını, değer yargılarını ve felsefesini tamamen değişmiş bulacaktı. TMA-1 hakkında herhangi birşey keşfedilmese ve sonsuza dek bir sır olarak kalsa dalıi, insanoğlu Evren'de yalnız olmadığını öğrenecekti Onları milyonlarca yıl sonradan takip ediyorlardı ancak bir zamanlar burada olan onlar, yine geri dönebilirlerdi: Onlar dönmese de başkaları olabilirdi. Bütün gelecek artık bu olasılığı hesaba katmak zorundaydı.

Floyd hala derin düşünceler içindeyken, başlığındaki telsizden birdenbire keskin bir elektronik çığlık yayıldı. Çığlık, aşırı yüklenmiş ve sesi çarpıtılmış korkunç bir saat alarmına benziyordu. İstenç dışı bir hareketle kulaklarını uzay eldiveni giydiği elleriyle kapatmaya çalıştı ve sonra kendine gelerek deli gibi alıcısının kontrol düğmesini aradı. O aramayı sürdürürken boşlukta dört çığlık daha koptu, sonra merhametli sessizlik geldi.

Kraterin çevresinde, herkes şaşkınlıktan donakalmış bir şekilde duruyorlardı. O halde alıcımda bir bozukluk yok, demek ki herkes bu keskin elektronik çığlıkları duymuş, dedi Floyd kendi kendine.

Üç milyon yıllık karanlıktan sonra, TMA-1 ay şafağını selamlamıştı.

14

DİNLEYİCİLER

Mars'tan yüz milyon mil ötede, henüz insanoğlunun gidemediği soğuk ve ıssız yerde, Derin Uzay Gözlem Monitörü 79 kanşık astroid yörüngesi arasında sürükleniyordu. Üç yıl boyunca görevini kusursuz bir şekilde yerine getirmişti. Bunu, tasarımını yapan Amerikalı bilim adamlarına, onu inşa eden İngiliz mühendislere ve onu fırlatan Rus teknisyenlere borçluydu. İnce ve narin bir örümcek ağına benzeyen antenleri, radyo parazitlerini alıp inceliyordu. Makinelerin kullanılmadığı uzak çağlardan birinde, Pascal bu bitmek bilmeyen hışırtı ve ıslık sesi çıkaran parazitleri, saflıkla, "Sonsuz boşluğun sessizliği" olarak adlandırmıştı. Radyasyon tarayıcıları Galaksi ve ötesindeki yerlerden gelen kozmik ışınları kaydedip çözümlüyor; nötron ve X ışınlı teleskoplar insan gözünün göremeyeceği garip yıldızlan gözlüyordu. Manyetometreler, güneş saatte bir milyon mil hızla patlayan ince plazmalarını, çevresinde dönen çocuklarının yüzlerine üflediğinde çıkan rüzgarlarla oluşan kasırga ve hortumları inceliyordu. Bütün bunlar ve daha birçokları Derin Uzay Gözlem Monitörü 79 tarafınan sabırla taranıyor ve kristal hafızasına kaydediliyordu.

Elektronik biliminin üzerinde pek düşünülmemiş mucizelerinden olan antenlerinden biri

güneşten o kadar da uzak olmayan bir noktaya kilitlenmişti. Onu seyreden herhangi biri gözlem cihazının uzaktaki hedefini, birkaç ayda bir, yanında daha soluk bir eşi bulunan parlak bir yıldız olarak görebilirdi, ancak çoğu zaman bu görüntü güneş ışınlan arasında kaybolurdu.

Gözlem cihazı, beş dakikalık titreşimler olarak düzenle ve sabırla topladığı bilgiyi her yirmidört saatte bir, çok uzaklardaki Dünya gezegenine gönderirdi. Işık hızıyla yol alan titreşim onbeş dakika sonra hedefine ulaşırdı. Görevi titreşimi beklemek olan makineler bu sinyali kuvvetlendirir, kaydeder ve Washington, Moskova ve Canberra'daki Dünya Uzay Merkezleri'nin yeraltı odalarında depolanan binlerce millik manyetik banda eklerdi.

Elli yıl kadar önce yörüngeye giren ilk uydulardan bu yana milyarlarca hatta katrilyonlarca bilgi titreşimi bilimin ilerlemesine katkıda bulunabilecekleri güne dek depolanmak üzere uzaydan sürekli olarak geliyorlardı. Bütün bu hammaddenin yalnızca bir dakikalık bir bölümü işlem görecekti ancak bundan elli ya da yüz yıl sonra bilim adamlarının hangi bilgilere başvuracaklarını söylemek imkansızdı Bu yüzden herşey dosyalanmalı, uçsuz bucaksız, havalandırmalı yeraltı odalarında biriktirilmeli ve kaza eseri kaybedilmeleri olasılığına karşı üç merkezde birer kopyalan bulunmalıydı Bu bilgiler insanoğlunun gerçek hazinesinin bir

parçasıydı ve banka kasalarında yararsız şekilde kilit altında tutulan bütün o altınlardan daha değerliydi.

Ve şimdi Derin Uzay Gözlem Monitörü 79, çok tuhaf bir şey algılamıştı: Güneş Sistemi'nin içinde, hafif ama yanılgıya yer vermeyecek kadar açık ve daha önce incelenen olaylara hiç benzemeyen bir dalgalanma. Dalganın yönünü, zamanını ve yoğunluğunu birkaç saat içinde Dünya'ya göndermek üzere otomatik olarak kaydetti.

Ayrıca Mars'ın çevresini günde iki kez dolaşan Yörünge M15, yavaşça ekliptik düzlemin üstüne çıkan Yüksek Eğim Sondajı 21 ve Plüton'un soğuk ve ıssız topraklarına yönelen, en uzak noktasına bin yıldan önce ulaşamayacağı bir yörüngeyi izleyen Yapay Kuyrukluyıldız 5 bile bu sinyalleri alacaktı. Hepsi de cihazlarına ulaşan bu tuhaf enerji patlamasının ne olduğunu inceleyecekler ve zamanı geldiğinde Dünya'daki hafıza depolarına otomatik olarak tekrar bilgi vereceklerdi.

Bilgisayarlar, aralarında milyonlarca mil uzaklık bulunan ayrı ayrı yörüngelerdeki uzay sondalarından gelen bu dört garip sinyal arasındaki bağlantıyı hiçbir zaman algılayamayabilirdi Ancak Goddard'daki Radyasyon Gözlemcisi sabah raporlarına bakar bakmaz son yirmidört saat içinde Güneş Sistemi'nden tuhaf bir şeyin geçtiğini anladı

Geçtiği yolun yalnız bir bölümünü biliyordu; ama bilgisayarın Gezegen Durum Ekram'nda

beliren görüntü bulutsuz bir gökyüzündeki su buharı izi ya da yeni yağmış kar üzerindeki bir dizi ayak izi kadar açık ve yanılgıya yer vermeyecek kadar belirgindi. Bir sürat motorunun kalkış anında püskürttüğü gibi radyasyon zerrecikleri püskürten maddeye dönüşmemiş bir enerji oluşumu, Ay'ın yüzeyinden sıçramıştı ve yıldızlara doğru yol alıyordu.

15

'DISCOVERY'

Gemi hala Dünya'dan sadece otuz günlük uzaklıktaydı. Ama yine de David Bowman'a, *Discover^nin* küçük kapalı dünyasından başka bir yaşam biçimini bildiğine inanması çok zor gibi geliyordvı bazen. Yıllar boyunca gördüğü eğitim, daha önceki Ay ve Mars görevleri başka bir hayat süren başka birine aitmiş gibiydi sanki.

Frank Poole da aynı duygular içinde olduğunu kabul ediyor, şakayla karışık, en yakın psikiyatristin yüz milyon mil kadar uzakta olduğunu söyleyip hayıflanıyordu bazen. Ancak bu yalnızlık ve yabancılaşma duygusu anlaşılmayacak kadar garip değildi ve kesinlikle hiçbir anormalliği imlemiyordu insanoğlunun uzaya çıkmaya ceraset etmesinden bu yana geçen elli yıl içinde, böyle bir göreve hiç çıkılmamıştı.

Herşey beş yıl önce, Jüpiter Projesi yani gezegenlerin en büyüğüne yapılacak ilk insanlı yolculuk düşüncesi ile başlamıştı. Gemi iki yıllık bir yolculuk için neredeyse hazırdı ki, nasıl olduysa birdenbire görevin içeriği değişti.

Discovery yine Jüpiter'e gidecekti ama orada kalmayacaktı. Jüpiter'in geniş menzilli uydu sistemine girerken hızını bile kesmeyecekti. Tam tersine dev dünyanın yerçekimsel alanını askı gibi kullanarak, kendini Güneş'ten uzak tutacaktı. Bir

kuyrukluyıldız gibi Güneş Sistemi'nin dış sınırını şimşek hızıyla geçerek en uçtaki hedefi Satürn'ün görkemli halkalarına ulaşacaktı. Ve bir daha asla geri dönmeyecekti.

Bu, *Discovery* için tek yönlü bir yolculuk olacaktı ancak yine de mürettebatın intihar etmek gibi bir niyeti yoktu. Her şey iyi giderse, yedi yıl içinde Dünya'ya geri döneceklerdi. Zaten, henüz inşa edilmemiş olan *Discovery II* tarafından kurtarılmayı beklerken, bu yedi yılın beş yılı huzurlu bir kış uykusundaymış gibi çabucak geçecekti.

'Kurtarma' sözcüğü tüm Uzay Yolculuğu Bilimi temsilciliklerinin bildiri ve belgelerinde özenle kaçındığı bir sözcüktü; çünkü tasarımdaki başarısızlığı ima ediyordu. Resmen onaylanan terim ise 'yeniden kazanım' idi. Birşeyler gerçekten ters giderse, Dünya'dan neredeyse bir milyar mil uzaklıkta kurtarma umudu kesinlikle olmazdı.

Bilinmeyene yapılan her yolculuk gibi bu da inceden inceye düşünülmüş bir riskti. Ancak yarım yüzyıllık araştırma gösteriyordu ki yapay olarak gerçekleştirilen, insana özgü mevsimlik uyku tamamen güvenliydi ve bu, uzay yolculuğu için yeni olanaklar yaratmıştı. Nasıl olduysa bu göreve dek, ellerinden gelen gayreti göstermemişlerdi.

Gemi Satürn'ün çevresindeki hedef yörüngesine girene dek araştırma ekibinin üç üyesine gerek duyulmayacağı için, onlar tüm dış uçuş esnasında uyuyacaklardı. Böylelikle tonlarca yemek

ve diğer giderlerden tasarruf edilecek, daha da önemlisi, on aylık bir yolculuktan sonra göreve başladıklarında kendilerini dinç, tetikte ve yorulmamış hissedeceklerdi.

Discovery, Satürn'deki geçici yörüngesine girerek bu dev gezegenin yeni bir uydusu olacaktı. Onu Satürn'e yaklaştıracak olan iki milyon millik elipsin içinde ileri geri yol aldıktan sonra gezegenin bütün büyük uydularının yörüngelerinde gezinecekti. Dünya'nın seksen katı yüzölçümüne sahip ve biri Merkür kadar büyük olan, en azından onbeş bilinen uydu ile çevrili bir gezegenin haritalanması ve incelenmesi yüz günlerini alacaktı.

Burada yüzyıllar boyu incelemeye yetecek kadar çok şaşırtıcı şey olmalıydı, îlk keşif seferi yalnızca bir ön keşif niteliği taşıyabilirdi. *Disco-veryfnm* bulduğu herşey radyo dalgalarıyla Dünya'ya geri gönderilecek, böylece kaşifler geri dö-nemeseler bile keşfettikleri şeyler kaybolmayacaktı.

Yüz günün sonunda *Discovery* yayın faaliyetine son verecekti. Mürettebat mevsimlik uykuya girecek ve yalnızca ana sistemler geminin yorulmak bilmeyen elektronik beyninin gözetiminde çalışmaya devam edecekti. *Discovery*'nin Satürn'ün çevresinde dönmesini sağlayacak olan yörünge öyle iyi saptanmış olacaktı ki bundan bin yıl sonra bile insanoğlu onu nerede bulabileceğini

kesin olarak bilecekti. Ancak şimdiki planlara göre *Discovery II* beş yıl içinde tamamlanacaktı. Ama altı, yedi hatta sekiz yıl geçse bile, uyuyan yolcular bunu farketmeyeceklerdi. Daha önceleri Whitehead, Kaminski ve Hunter için durmuş olan zaman, onlar için de duracaktı.

Discovery'nin 1. kaptanı Bowman, Uyku Odası'nda dondurulmuş ama huzur içindeki bilinçsiz üç meslektaşını bazen kıskanıyordu. Bütün bu can sıkıntısından ve sorumluluktan uzaktaydılar; Satürn'e ulaşana dek onlar için dış dünya olmayacaktı.

Ama bu dış dünya, yaşam belirtisi saptayıcı göstergeleriyle onları izliyordu. Kontrol Kabini'nin karmakarışık göstergeleri arasında pek göze çarpmayacak bir şekilde yerleştirilmiş olan, HUNTER, WHITEHEAD, KAMİNSKİ, POOLE, BOWMAN yazılı beş küçük pano vardı. Son iki pano boş ve cansızdı, bir yıldan önce de dolmayacaklardı Diğerlerinde her şeyin yolunda olduğunu gösteren bir dizi küçük yeşil ışık yanıyordu. Ayrıca herbirinin üzerinde nabız, nefes ve beyin faaliyetlerinin yavaş ritimlerini izleyen parlayıcı çizgi demetlerinin göründüğü küçük bir gösterge ekranı vardı.

Yaptığının gereksiz olduğunu bildiği halde, Bowman'm bazen işitsel vericiye bağlandığı olurdu, bir aksilik olduğunda vericideki alarm derhal devreye girerdi. Yarı hipnozlu bir şekilde uyuyan

meslektaşlarının son derece yavaş olan kalp atışlarını dinler, gözlerini ekranda kalp atışlarıyla eşzamanlı olarak ilerleyen yavaş dalgalardan ayırmazdı.

içlerinde en ilgi çekici olanı EEG göstergeleriydi; bunlar, bir zaman varolmuş ve bir gün yine varolacak üç şahsiyetin elektronik imzalarıydılar. Bunlar, uyanık ya da normal uykuda olan bir beynin faaliyetini gösteren ve neredeyse hiç keskin girinti ve çıkıntı olmayan ani elektriksel artışları içeriyordu. En ufak bir bilinç zerresi kaldıysa bile bu, aletlerin ve belleğin ulaşamayacağı bir yerdeydi.

Bowman bu gerçeği kişisel deneyimlerinden de biliyordu. Bu görev için seçilmeden önce, onun da döneınlik uykuya gösterdiği tepkileri test edilmişti. Bu test sırasında ömrünün bir haftasını kaybetmiş olup olmadığından ya da kaçınılmaz ölümünü bir hafta için erteleyip ertelemediğinden pek emin değildi.

Elektrodlar alnına takılıp uyku jeneratörleri manyetik dalgalar yavmaya başladığı zaman, sürekli değişen şekiller ve hızla hareket eden yıldızlar görmüştü. Sonra hepsi kayboldu ve karanlık onları yutarak ortadan kaldırdı Ne kendisine yapılan ilk iğneleri ne de vücut ısısının donma noktasından sadece birkaç derece üstüne kadar indiğini hissetmişti Uyandığında, bir an için gözlerini kapayıp

açmış gibi geldi Bowman'a. Ancak bunun bir yanılsama olduğunu biliyordu, nasıl olduysa gerçekten yılların geçtiğinden emindi.

Görev tamamlanmış mıydı? Satürn'e çoktan ulaşmış, araştırmalarını sürdürmüş ve mevsimlik uykularına mı dalmışlardı? Discovery II onları Dünya'ya getirmek üzere burada mıydı?

Rüyadaymışçasına sersemlemiş, gerçek ve hayal ürünü anıları birbirinden ayıramaz bir halde yatıyordu. Gözlerini açtı ancak onu birkaç dakika şaşkına çeviren bulanık bir ışık kümesinden başka bir şey göremedi Daha sonra Gemi Durum Paneli'nin üzerindeki gösterge ışıklarına bakmakta olduğunu farketti, ancak dikkatini onlar üzerinde odaklaştırması olanaksızdı. Az sonra bu çabasından vazgeçti.

Ilık bir hava akımı vücudundaki soğukluğu alıp götüriircesine üzerinden esip geçti. Başının arkasındaki bir hoparlörden hafif ama uyarıcı bir müzik geliyordu. Ve müzik sesi giderek artmaya başladı...

Daha sonra bilgisayar kaynaklı olduğunu bildiği rahatlatıcı ve dostça bir ses duydu.

"Yavaş yavaş hareket kazanacaksın Dave. Ayağa kalkma ve ani hareket etme. Konuşmaya çalışma."

Ayağa kalkma, diye düşündü Bowman. Bu çok komikti. Parmağını dahi kıpırdatabileceğinden emin değildi Ancak bunu başardığını farkettiğin-de oldukça şaşırmıştı.

Sersemlemiş ve aptal gibi hissediyordu ama halinden memnundu. Hayal meyal de olsa kurtarma gemisinin gelmiş olması gerektiğini, otomatik canlandırma silsilesinin başladığını ve çok yakında diğer insanları görebileceğini biliyordu. Bu çok güzeldi ama fazla da heyecanlanmadı.

Biraz acıkmış hissediyordu. Elbette bilgisayar bu ihtiyacı öngörmüştü.

"Sağ elinin altında bir sinyal düğmesi var, Dave. Açsan, lütfen ona bas."

Bowman parmaklarını zorladı ve sonunda armut şeklinde bir düğme buldu. Orada olduğunu biliyor olması gerekiyordu ancak tamamen unutmuştu. Daha başka neleri unutmuştu? Acaba dö-nemlik uyku hafıza kaybına mı sebep oluyordu? Düğmeye bastı ve bekledi Birkaç dakika sonra, yatağının kenarından metal bir kol çıktı ve plastik bir emzik dudaklarına doğru geldi Emziği iştahla emdi ve ılık, tatlı bir sıvı boğazından akarak her damlasıyla onun gücünü yerine getirdi.

Sonra kol geri çekildi ve Bowman tekrar dinlenmeye başladı. Artık kol ve bacaklannı hareket ettirebiliyordu; yürüyebilme düşüncesi o kadar imkansız bir hayal değildi

Gücünün çabucak yerine geldiğini hissettiği halde, dışarıdan başka bir uyancı gelmese, sonsuza kadar burada yatmaktan memnun olacaktı. Ancak hoparlörden başka bir ses duyuldu. Bu defa insan beyninden çok daha üstün bir şey

tarafından meydana getirilen elektriksel titreşimli bir oluşum değil, tamamen bir insan sesiydi. Hatta tanıdık bir sesti, ama tanıması biraz zaman aldı. "Merhaba Dave. Kendine gelmeye başladın Artık konuşabilirsin. Nerede olduğunu biliyor musun?"

Bir süre nerede olduğunu merak etti. Eğer *gerçekten* Satürn'ün yörüngesinde dönüyorsa, Dunya'dan ayrıldığından beri geçen onca ay boyunca neler olmuştu? Yine hafızasını kaybedip kaybetmediğini düşündü. Ancak aklından geçen bu düşünce onu rahatlatmıştı. Eğer 'hafıza kaybı' kelimesini hatırlayabiliyorsa, beyni hala iyi çalışıyor olmalıydı...

Ancak nerede olduğunu hala bilmiyordu. Yuvarlak odanın öbür ucundaki hoparlör onun bu durumunu tamamen anlamış olmalıydı ki şöyle dedi-

"Endişelenme Dave. Ben Frank Poole Kalbini ve solunumunu inceliyorum Her şey mükemmel. Sadece rahatla, sakin ol. Şimdi kapıyı açıp seni dışarı çıkaracağız."

Hafif bir ışık odayı doldurdu. Giderek açılan girişin önünde hareket eden siluetler gördü. O anda, herşeyı hatırlamaya başladı ve tam olarak nerede olduğunu farkettı.

Uykunun son ve ölümün en yakın sınırından sağ salim dönmüştü ama bütün bunlar sadece bir hafta sürmüştü. Uyku odasından çıktığında

Satürn'ün soğuk semasını göremeyecekti çünkü bu manzara bir yıl ötede ve yarım milyar mil uzakta kalmıştı. Şu an yakıcı Teksas güneşinin altında, Houston Uzay Uçuş Merkezi'ndeki mürettebat eğilimindeydi.

_____16_____ HAL

Ama şimdi Teksas görünmüyordu; hatta ABD bile zor görülüyordu. Alçak itiş plazma motorlarının çoktan kapatılmış olmalarına rağmen, *Dis-covery* ince ve ok gibi gövdesi ile Dünya'dan uzaklaşıyordu; oldukça güçlü olan optik aygıtı diğer gezegenlere, yanı kaderinin belirleneceği yere doğru odaklanmıştı.

Ancak sürekli Dünya'ya dönük olan bir teles-kobu vardı. Geminin geniş menzilli anteninin kenarından, nişan almış bir silah gibi uzanıyor, büyük parabolik çanağın uzaktaki hedefine dimdik bir şekilde kilitlenip kilitlenmediğini kontrol ediyordu. Dünya, teleskobun menzilinin merkezinde kaldığı sürece, hayati öneme sahip iletişim zincirinde aksamalar olmayacak ve mesajlar, geçen her günle beraber iki milyon milden fazla bir mesafeyi kat eden görünmez ışınla gidip gelebilecekti. Bowman, her kontrol döneminde en az bir

kere antenle aynı hizada duran teleskoptan Dünya'daki evine doğru bakıyordu. Dünya şu anda güneşin çok gerisinde kaldığından karanlık yan küresi *Discoveryye* doğru dönüktü ve tam ortadaki ekranda gezegen göz kamaştırıcı gümüş bir hilal ya da başka bir Venüs gibi görünüyordu.

Bu sürekli daralan ışık yayında herhangi bir coğrafi şeklin tanımlanabilmesi olağandışıydi; çünkü bulutlar ve hafif sis onlann önünü kapatırdı. Ancak kürenin karanlık yarısı bile son derece büyüleyiciydi. Parıldayan şehirleri dört bir yanına dağılmıştı. Bu ışıklar bazen sürekli olarak yanıyor bazen de üstlerinden atmosferik dalgalar geçtikçe ateşböcekleri gibi yanıp sönüyorlardı.

Ay, yörüngesinde ileri geri seyrederken, yansıttığı ışığın Dünya'nın karanlık denizleri ve kıtaları üzerinde koca bir lamba gibi parladığı zamanlar da oluyordu. Bowman sık sık, muhteşem ay ışığında aydınlanan tanıdık kıyılar görünce ürperi-yordu. Bazen de Pasifik durgun olduğunda, Dünya yüzeyinde ay ışığının parıldadığını görüyor, tropik göllerde ve palmiye ağaçlarının altında geçirdiği geceleri hatırlıyordu.

Yine de kaybedilmiş bu güzellikler için pişmanlık duymuyordu. Otuz beş yıllık hayatı boyunca bunların tadını çıkarmıştı; zengin ve ünlü olarak geri döndüğünde ise tekrar bunların tadını çıkartmakta kararlıydı. Bu arada, uzaktan bakıldığında daha değerli görünüyorlardı.

Mürettebatın altıncı üyesinin bunların hiçbirine aldırış ettiği yoktvı, çünkü insan değildi. Bu üye, geminin beyni ve sinir sistemi olan, ileri derecede geliştirilmiş HAL 9000 bilgisayarıydı.

HAL (ffeuristik* olarak programlanmış, /Ügorit-mik bilgisayar) üçüncü bilgisayar keşif devrinin bir başyapıtıydı. Bu gibi keşifler yirmi yıllık aralıklarla meydana geliyordu ve şu anda yapılmak üzere olan bir dördüncüsünün olduğu fikri bile birçok insanı endişelendirmişti.

İlki 1940'larda gerçekleştirilen bu keşfin eski moda vakum tüpleri, EN1AC ve onun uzantıları gibi yüksek hızlı, beceriksiz moronlar üretilmesini mümkün kılmıştı. Daha sonra, 1960'larda, katı mikroelektronik bilimi kusursuz hale getirilmişti. Bunların ortaya çıkışlarıyla, en azından insanoğ-lununki kadar güçlü olan yapay zekanın, bir büro masasından büyük olmasının gerekmediği açıklığa kavuşmuştu; tabii nasıl yapılacağını bilmek şartıyla...

Büyük bir olasılıkla bunu hiç kimse öğreneme-yecekti; zaten pek de gerekli değildi. 1980'lerde Minsky ve Good sinir sistemi ağlarının herhangi bir öğrenim programına uygun bir şekilde -kendini kopyalama yoluyla- otomatik olarak nasıl üretilebileceğini göstermişlerdi.

Yapay beyinler, insan beyninin gelişimine son derece benzer bir süreç uygulanarak üretilebilirdi. Her ne olursa olsun, en ufak ayrıntıları hiçbir

zaman öğrenilemeyecekti; öğrenilse bile bunlar insan anlayışının algılayabileceğinden milyonlarca kez daha karmaşık olacaklardı.

Olaylar nasıl gelişirse gelişsin sonuç, insan beyninin çoğu faaliyetini daha büyük bir hız ve güvenilirlikle yerine getirebilen, bazı filozofların hala 'taklit' kelimesini kullanmayı tercih ettikleri makine zekasıydı. Bu son derece pahalıydı, bu yüzden HAL 9000 serisinin sadece birkaç ünitesi yapılmışa henüz. Böylece yeteneksiz bir emekle organik beyinler yapabilmenin her *zaman* için daha kolay olduğunu ileri süren şu komik iddia, biraz asılsız gibi gelmeye başlamıştı.

HAL da bu görev için insan meslektaşları kadar kusursuz bir şekilde eğitilmişti. Ve birçok kere girdi oranı -kendine has hızı da eklendiğinde- insan beyninden çok daha fazla oluyordu, çünkü asla uyumuyordu. En önemli görevi, gemideki dayanıksız insan hayatlarının bağlı olduğu, oksijen basıncı, ısı, gemi sızıntısı olup olmadığı, radyasyon ve birbirine bağlı başka koşullar gibi ya-şam-destek sistemlerini sürekli olarak izlemekti. Seyre ait karmaşık düzeltmeleri de yürütebiliyor, rotanın değiştirilmesi gerektiğinde gerekli uçuş manevralarını gerçekleştirebiliyordu. Etrafındaki gerekli ayarlamaları *yaparak* uyuyanları gözetebiliyor, damardan verilen ve yaşamalarını sağlayan sıvıyı aralarında az miktarda pay ediyordu. İlk bilgisayarlar övülüp durulan tuşlu klavyeler

aracılığıyla komut alıyorlar, yüksek hızdaki yazıcılar ve görsel ekranlar aracılığıyla komuta yanıt veriyorlardı. HAL da bunu gerektiğinde yapabiliyordu, ancak mürettebatla kurduğu iletişimin çoğu konuşarak gerçekleşiyordu. Poole ve Bow-man, HAL ile sanki o bir insanmış gibi konuşabiliyor, o da birkaç haftalık elektronik çocukluğu sırasında öğrendiği mükemmel İngilizce ile karşılık verebiliyordu.

HAL'ın gerçekten düşünüp düşünmediği meselesi 1940'larda İngiliz matematikçisi Alan Turing tarafından açıklığa kavuşturulmuştu. Turing'e göre, eğer bir makineyle uzun bir konuşma yapılıyorsa - klavye ya da mikrofonla olmasının hiç önemi yok- ve onun verdiği karşılık ile bir insanın verebileceği karşılık arasında bir ayrım yapılamıyorsa, kelimenin tam anlamıyla o makine *düşünebiliyordu* HAL, Turing testini rahatlıkla geçebilirdi.

HAL'ın geminin kumandasını alacağı zamanlar da olabilirdi. Acil bir durumda, sinyallerine cevap verilmezse, elektrik ve kimyasal uyarıcılar kullanarak mürettebatın uyuyan üç üyesini uyandırmaya çalışacaktı. Onlardan da tepki alamazsa, yeni emirler için Dünya ile irtibat kuracaktı.

Daha sonra. Dünya'dan da bir cevap alamazsa, gemiyi güvenceye almak ve asıl amacını sadece onun bildiği, hatta insan meslektaşlarının asla tahmin bile edemeyeceği görevi devam ettirmek

için gerekli gördüğü önlemleri alacaktı.

Poole ve Bowman, kendi kendini gerçekten yönetebilen bir geminin bakıcıları ve bekçileri olduklarını söyleyip bu konuda sık sık şaka yaparlardı. Bu şakanın ne kadar gerçeklik payı içerdiğini bilseler hayrete düşer ve biraz içerlerlerdi.

17 SEYİR DÜZENİ

Geminin günlük seyri büyük bir dikkatle planlanmıştı; öyle ki Bowman ve Poole yirmidört saatin her saniyesinde ne yapacaklarını -en azından teorik olarak- biliyorlardı. On iki saat çalışma, on iki saat uyku koşuluyla, asla aynı anda uyumamaya dikkat ederek gemiyi nöbetleşe kullanıyorlardı. Görevli subay genellikle Kontrol Ka-bini'nde kalırken, yardımcısı geminin genel işleriyle ilgileniyor, gemiyi gözden geçiriyor, sürekli çıkan sıradan işlerle uğraşıyor ya da küçük bölmesinde dinleniyordu.

Görevin bu evresinde Bowman güya kaptandı, buna rağmen, dışarıdan bakıldığında pek bu sonuca varılamazdı. O ve Poole her on iki saatte bir görevlerini, rütbelerini ve sonımluluklannı tamamen değiştiriyorlardı. Bu, her ikisinin de aldığı eğitimleri pekiştirmelerine, sürtüşme olasılığının en aza inmesine neden oluyor, ayrıca % 100'lük verimlilik

hedefine ulaşmalarına yardımcı oluyordu.

Bowman'ın günü, astronomların kullandığı Evrensel Günlük Takvim'e ayarlı gemi takvimine göre Oö.OO'da başlıyordu. Geç kaldığı taktirde, HAL çeşitli bip sesleri ve zillerle ona görevlerini hatırlatabilirdi, ancak bunlar hiç kullanılmamışlardı. Poole onu test etmek için bir keresinde alarmı kapatmıştı, ama Bowman kendiliğinden tam zamanında kalkmıştı.

Günün ilk resmi görevi Ana Mevsimlik Uyku Zamanlayıcısını on iki saat ileriye almaktı. Bu işlem art arda iki kez yapılmadığı zaman HAL, onun ve Poole'un güçsüz düştüğünü zannederek acil durumlarda yapılması gerekenleri yapacaktı. Bowman tuvalete gidip, izometrik egzersizlerini yaptıktan sonra kahvaltıya oturur ve *World Timcim* o sabahki radyo-faks sayısını okurdu. Dünya'dayken bu gazeteyi, burada olduğu kadar dikkatli okumazdı; şimdi ise ekrana yansıyan sosyete dedikodularının en ufak ayrıntıları, en asılsız siyasi söylentiler bile ilgisini çekiyor gibiydi.

07:00'de, Bowman, Kontrol Kabini'ndeki Poole'den görevi resmen devralırdı; elinde ona mutfaktan getirdiği bir sıkma tüp dolusu kahve vardı. Eğer rapor edecek bir şey ya da yapılacak bir iş yoksa -ki genelde böyle oluyordu- oturup aletlerin göstergelerini inceler, olası anzaları bulmak için hazırlanmış bir dizi test uygulardı. 10:00'dan önce bu iş bitmiş olur, kendi mesaisine başlardı.

Bowman hayatının yarısından fazlasını öğrenci olarak geçirmişti ve emekli olana dek de öğrenci olmaya devam edecekti. Yirminci yüzyılın eğitim ve bilgi-işlem teknikleri alanında yaptığı devrimler sağ olsun, şimdiden iki ya da üç üniversite eğitimine denk bilgiye sahipti ve dahası, öğrendiklerinin yüzde doksanını hatırlıyordu.

Elli yıl önce olsaydı, uygulamalı astronomi, sibernetik ve uzay itiş sistemleri konusunda uzman sayılabilirdi. Ancak -samimi bir içerlemeyle- kendisinin bu alanların hepsinde uzman sayılmasını reddetmeye hazırdı. Eğitmenlerinin yoğun uyarılarına rağmen, Bowman ilgisini yalnızca bir konu üzerinde yoğunlaştırma fikrini hiç uygun bulmamıştı. Yüksek lisansını Genel Uzay Yolculuğu Bilimi üzerine yapmakta ısrar etmişti. Bu dal, IQ'la-n 130'un başlarında olup mesleklerinde asla üst düzeye yükselemeyecek olanlar için hazırlanmış, belirsiz ve karmakarışık bir eğitim programıydı.

Ancak bu, yerinde bir karardı; bir konu üzerinde uzmanlaşmayı reddetmesi, sadece onu bu görev için vasıflı hale getirmişti. Aynı şekilde, bazen kendini küçük görüp görevini "Uzay Biyolojisi Genel Pratisyeni" olarak tanımlayan Frank Poole, Bowınan'ın yardımcısı olarak ideal bir seçimdi. İkisi de, gerektiğinde HAL'ın engin bilgi depolarının yardımıyla, yolculuk esnasında çıkabilecek herhangi bir sorunun üstesinden gelebilirlerdi. Ancak, zihinlerini tetikte ve açık tutup, eski bil-

gilerini sürekli tazeledikleri sürece bunu yapabilirlerdi.

10:00-12:00 arası iki saat boyunca, Bowman elektronik öğretmen ile konuşarak genel bilgisini kontrol eder ya da bu göreve ilişkin konulan pekiştirirdi. Hiç durmadan gemi planları, devre şemalarını ve yolculukla ilgili bilgileri inceler, Jüpiter, Satürn ve onların geniş uydu toplulukları hakkında bilinen her şeyi özümsemeye çalışırdı.

Öğle vakti gemi kumandasını HAL'a bırakarak yemek hazırlamak için mutfağa giderdi. Burada bile sürekli olarak olaylarla iç içeydi çünkü oturma odası olarak da kullanılan küçük yemek odasında Durum Gösterge Paneli'nden bir tane daha vardı. Böylelikle HAL onu anında çağırabiliyordu. Poole da altı saatlik uykusuna başlamadan önce yemekte ona katılır, genellikle Dünya'dan ışınlanan her zamanki televizyon programlarından birini izlerlerdi.

Yemek listeleri, görevin her bölümünde olduğu gibi, dikkatle hazırlanmıştı. Birçoğu donmuş ve kuaı olan yiyeceklerin hepsi kusursuzdu ve hazırlanmaları pek zahmet vermediği için seçilmişlerdi. Yalnızca paketlerin açılıp, işi bittiğinde bip sesiyle haber veren küçük otomatik mutfağa konulması yeterliydi. Portakal suyu, yumuna (her şekliyle), biftek, pirzola, rosto, taze sebze, cinsine göre ayrılmış meyve, dondurma ve hatta fırından henüz çıkmış ekmek tadında olan - daha önemlisi

bunlara *benzeyen*- şeyleri afiyetle yiyorlardı. Öğle yemeğinden sonra, 13:00-l6:00'ya kadar Bowman yavaş yavaş ve dikkatle gemiyi ya da geminin ulaşılması mümkün olan yerlerini gezerdi. *Discovery* bir ucundan diğer ucuna yaklaşık yüz yirmi metre geliyordu ancak mürettebatın küçük dünyası, basınç odasının on iki metre çaplı küresinin içinde bulunuyordu.

Burada, bütün yaşam-destek sistemleri ve geminin yönetim merkezi olan Kontrol Kabini vardı. Odanın altında, üç hava bölmesinin bulunduğu bir 'uzay-garajı' bulunuyordu.Fazladan taşıt faaliyeti ihtiyacı ortaya çıktığı zaman, bir insanı taşıyabilecek büyüklükteki, itiş gücü yüksek kapsüller bu garajlardaki hava bölmelerinin birinden uzayda sefere çıkabilirdi.

Basınç küresinin ekvatoral bölgesi -Oğlak'tan Yengeç'e kadar olan dilimde olduğu gibi- dokuz buçuk metre çapında yavaşça dönen bir daireyi kapsıyordu. Her on saniyede bir dönüş yapan bu daire ya da santrifüj Ay'ınkine eşit yapay bir yerçekimi üretiyordu. Bu kadar çekim bile ağırlığın olmamasından kaynaklanan kemik erimesi gibi fiziksel sorunları engellemeye yetiyordu. Ayrıca günlük yaşam fonksiyonlarının normal -ya da normale yakın- koşullarda yürütülebilmesini sağlıyordu.

Bu nedenle mutfak, yemek, banyo ve tuvalet bölümleri santrifüjün içinde bulunuyordu Sıcak

içeceklerin hazırlanması ve bir kapta taşınması için yalnızca burası güvenliydi. Yerçekimsiz ortamlar bunun için oldukça tehlikeliydi çünkü insan, havada yüzen kaynar su damlacıklarıyla yanabilirdi. Traş olma sorunu da çözümlenmişti; elektrikli aletlere zarar verecek ve sağlık açısından tehlike oluşturacak tüyler etrafta uçuşmaya-

caktı.

Santrifüjün kenarında, her biri astronotların zevklerine göre döşenmiş olan ve onlann kişisel eşyalarının bulunduğu beş tane küçük bölme vardı. Şu anda sadece Bowman'm ve Poole'ün bölmeleri kullanılıyordu çünkü diğer üç kabini kullanacak olan astronotlar yan odadaki elektronik lahitlerinde dinleniyorlardı

Santrifüjün dönüşü gerektiğinde durdurulabiliyordu. Durduğunda, açısal hızı bir volanda depolanıyor ve dönüş tekrar başladığında bu volan yön değiştiriyordu. Ancak genellikle sabit bir hızda döndürülüyordu çünkü merkezindeki sıfır gee'lik alandan geçen bir direğe tutunup yavaşça dönen büyük daireye girmek kolay oluyordu. Birkaç denemeden sonra hareket eden bölüme geçmek, yürüyen merdivenin ilk basamağına basmak kadar kolay ve zahmetsiz oluyordu.

Küre şeklindeki basınç odası yüz metreden daha uzun, ok biçiminde, ince bir yapının uç kısmını oluşturuyordu. Derin uzay dalışı yapacak olan tüm araçlar gibi *Discovery* de, atmosfere

giremeyecek ve herhangi bir gezegenin yerçekimli *alanına* karşı koyamayacak kadar dayanıksız, aerodinamik yapısı yetersizdi. Dünya'nın etrafındaki yörüngede monte edilmiş, ilk uçuş denemesini Ay'a yapmış ve Ay üstündeki bir yörüngede son kontrolleri yapılmıştı. Tamamen uzayda yaratılmıştı ve öyle de görünüyordu da.

Basınç odasının hemen arkasında dört büyük sıvı hidrojen tankı; onların ötesinde ise nükleer reaktörün fazla ısısını ortadan kaldıran, saçtığı ışıkla uzun ince bir 'V şekli oluşturan kanatlar vardı. Soğutma sıvısı için olan incecik borularla çevrelenen bu kanatlar, büyük bir kızböceğinin kanatlanna benziyor, farklı açılardan bakıldığında *Discoveryye* eski çağlardan kalma yelkenli bir gemi görüntüsü veriyordu.

'V'nin en sonunda, mürettebat bölümünden doksan metre uzaklıkta, reaktörün siperli cehennemi ve plazma akışıyla oluşan, akkor halindeki sıcak gazın dışarı çıktığı odaklanmış bir elektrod topluluğu vardı. Bu topluluk, *Discover^yi* Ay'da-ki geçici yörüngesinden çıkartarak haftalar önce görevini yerine getirmişti. Şu anda reaktör geminin ihtiyaçları için elektrik gücü sağlamak için çalışıyordu. *Discovery* maksimum itiş gücüyle sürat kazanırken, kiraz gibi kırmızı renkli ışıklar saçacak olan büyük kanatlar ışıksız ve soğuktular. Geminin bu bölümünü incelemek için dışanya, uzaya çıkmak gerekiyordu ancak buradaki

durum hakkında tam bir rapor veren aletler ve uzaktan kumandalı televizyon kameraları vardı. Bowman artık radyatör panellerinin ve ona monte edilmiş olan tesisatın her parçasını santimetrekaresine kadar bildiğini düşünüyordu.

l6:00'ya kadar, incelemesini bitirmiş ve karşı taraftan onay gelmeye başlayıncaya dek konuşarak Görev Kontrol'e detaylı bir sözlü rapor vermiş olurdu. Daha sonra vericisini kapatır, Dünya'nın söyleyeceklerini dinleyip sorulan herhangi bir şey olduğunda cevap gönderirdi. 18:00'de Poole uyanır ve kumandayı alırdı.

Artık altı saatlik dinlenme iznini istediği gibi kullanabilirdi. Bazen çalışmalarına devam eder, bazense müzik dinler ya da film seyrederdi. Zamanının çoğunu sonsuz kapasiteli elektronik kütüphanesinde dilediği gibi gezerek geçirirdi. Geçmişin büyük keşifleri onu büyülüyordu; bu koşullarda anlaşılır bir şeydi tabii bu. Bazen Pytheas ile birlikte Herkül Sütunlan'nı gezer, bazen de Taş Devri'nden henüz çıkmış olan Avrupa kıyıları boyunca ilerleyip, Kuzey Kutbu'nun soğuk havasına kadar açılırdı. Ya da ondan iki bin yıl sonrasında Anson ile birlikte Manilla kalyonlarının peşine düşüp Büyük Sınır Kayalıkla-rı'nın bilinmeyen tehlikelerine karşı Cook ile yelken açıyor ya da Magellan ile birlikte dünyanın çevresini ilk olarak dolaşıyordu. Ardından bunca zaman yolculuğu boyunca ona en ilginç gelen

kitabı, Odyssey'ı okumaya başladı.

Dinlenmek için her zaman HAL ile dama, satranç ya da pantomino gibi yarı-matematiksel oyunlar oynayabilirdi. Eğer HAL bütün bu oyunlara kendini verseydi hepsini kazanabilirdi ancak bu moral bozucu olurdu. Bu yüzden HAL% 50 kazanma şansı olacak şekilde programlanmıştı ama oyun arkadaşları insanlar bunu bilmiyormuş gibi yapıyorlardı

20-00'de yine Poole ile birlikte akşam yemeğini yedikten sonra Bowman, günün son saatlerini genel temizliğini yaparak ve ufak tefek işleriyle uğraşarak geçirirdi. Daha sonra bir saat boyunca Dünya ile kişisel konuşmalarını yapardı.

Bütün meslektaşları gibi Bowman da bekardı; evli bir erkeği bu kadar uzun bir göreve göndermek doğru sayılmazdı. Birçok kadın, onlar görevden dönene kadar bekleyeceklerine söz vermişti ancak kimse buna tam olarak inanmamıştı. Önceleri Poole ve Bowman, hattın öbür ucundaki birçok kulağın onları dinliyor olmalarından tedirgin olsalar dahi, haftada bir kez Dünya'daki-lerle kişisel göaişmeler yapıyorlardı. Ancak yolculuk henüz başlamış olmasına rağmen, Dünya'daki sevgilileriyle yapılan konuşmalann sıcaklığı ve sıklığı azalmaya başlamıştı. Bunu zaten bekliyorlardı; bir *zamanlar* denizcilere olduğu gibi bu, astronotların katlanması gereken bir cezaydı.

Denizcilerin her limanda bir sevgilisi olduğu ve hatta bu yüzden adlarının kötüye çıktığı doğruydu. Ama ne yazık ki Dünya yörüngesinin dışında esmer kızlarla dolu tropik adalar yoktu. Elbette ki uzay doktorları her zamanki gayretleriyle bu soruna da çözüm bulmuşlardı; geminin ilaç kullanım yönetmeliği, yerini pek tutmasa da bu ihtiyacı karşılamak için yeterliydi.

Bowman çalışmalarını bitirmeden önce son raporunu verir ve HAL'ın gün boyunca kaydettiği bilgileri Dunya'ya gönderip göndermediğini kontrol ederdi. Daha sonra canı isterse, birkaç saatini kitap okuyarak ya da film seyrederek geçirir; gece yarısı olduğunda genellikle elektronarkoz kullanmasına gerek kalmadan uykuya dalardı.

Poole'un programı aynadaki hayali kadar kendisine benziyordu ve her iki program da birbiriyle çakışmadan, düzenli bir şekilde devam ediyordu, ikisi de çok meşguldüler ve uyuşmazlığa düşmeyecek kadar akıllı ve uyumluydular. Bu yüzden yolculuk, zaman akışının sadece dijital saatlerdeki değişen numaralarla belirlendiği rahat ve durgun bir ortamda sürüyordu.

Discoverynm mürettebatının en büyük dileği, burada geçirecekleri haftalar ve aylarda, herhangi bir şeyin bu huzurlu tekdüzeliği bozmamasıydı.

18

ASTEROİTLER ARASINDA

Ardı ardına geçen haftalar boyunca, *Discovery,* önceden belirlenmiş, yörüngesinin raylarında ilerleyen bir tramvay gibi Mars'ın yörüngesini geçerek Jüpiter'e yöneldi. Dünya'nın gökyüzünde ve denizlerinde yol alan bütün o gemilerden farklı olarak, *Discovery'nin* bir dakika bile kumanda edilmesine gerek yoktu. Rotası yerçekim kanunlarına göre belirlenmişti; haritada gösterilmemiş sığ yerler, saplanıp kalacağı tehlikeli kayalıklar yoktu önünde Ayrıca başka bir gemiyle en ufak bir çarpışma tehlikesi de yoktu; çünkü o ve sonsuzluğa uzanan yıldızlar arasında -en azından insan yapımı- hiçbir gemi yoktu.

Ancak şimdi yol almakta olduğu uzay kesimi pek boş değildi. Önlerinde, bir milyondan fazla asteroidin dolaştığı ıssız bir yer vardı. Astronomlar tarafından yörüngeleri kesin olarak saptanmış bu asteroitlerin sayısı onbinden azdı. Yalnızca dört tanesinin çapı yüz milden fazlaydı; büyük çoğunluğu uzayda amaçsızca sürüklenen kaya parçalarından ibaretti.

Asteroitierden korunmak için yapılabilecek hiçbir şey yoktu. En küçüğü bile saatte bin milin onda bin kadar hızla gemiye çarptığı taktirde gemiyi tamamen yok edebilirdi ancak bunun gerçekleşme olasılığı, üzerinde durulmayacak kadar

azdı. Geminin bir tarafında uzayda kapladığı ortalama alanı bir milyon mil olan bir asteroit vardı Bu yüzden *Discovery'nin* bu asteroitle *aynı anda* aynı noktada bulunması mürettebatın kaygılandığı en son şeydi.

Seyrin 86. gününde bilinen bir asteroidin oldukça yakınından geçmek üzereydiler. Adı yoktu; yalnızca 7794 numaralı asteroit olduğu bilinen, elli metre çapındaki bir kayaydı. 1997'de Ay Gözlemevi tarafından tespit edilmiş ancak Küçük Gezegen Bürosu'ndaki sabırlı bilgisayarlar dışındaki herkes onu çabucak unutmuştu.

Bowman görevi devraldığında, HAL ona yakın zamanda gerçekleşecek olan karşılaşmayı hatırlattı. Ancak Bowman'ın tüm yolculuk boyunca, uçuş sırasında meydana gelecek olan programlanmış tek olayı unutması mümkün değildi. Asteroitlerin yıldızlar arasında oluşturduğu yol ve o asteroidin en yakın mesafeye gelindiği zamanki koordinatları ekranda çoktan gösterilmişti. Ayrıca yapılacak ya da yapılmış araştırmalar da liste halinde ekrana yansımıştı. 7794, saatte sekiz bin mil gibi göreli bir hızla, sadece dokuz yüz mil kadar uzaktan geçerken oldukça meşgul olacaklardı.

Bowman, IIAL'dan teleskop görüntülerini isterken, ekranda oraya buraya dağılıp parıldayan bir yıldız alanı belirdi. Bu bir asteroide benzemiyordu. En yüksek derece büyütüldüğünde dahi görünen tek şey boyutsuz ışık noktalarıydı.

"Hedef karesini göster" dedi Bowman. Birdenbire ekranda beliren dört küçük ince çizgi, ufak ve silik bir yıldızı içine alarak gösteriyordu. Bow-man, HAL'ın bir hata yapmış olabileceğini düşünerek birkaç saniye bu görüntüye baktı. Daha sonra iğne ucu büyüklüğündeki bu ışığın yıldızların arkasında, fark edilebilir bir yavaşlıkta hareket ettiğini gördü. Hala yarım milyon mil uzaklıkta olabilirdi ancak kozmik uzaklık ortadan kalktığında, hareketleri, onun dokunulabilecek kadar yakında olduğunu gösteriyordu.

Poole altı saat sonra Kontrol Kabini'ne geldiğinde, 7794 yüzlerce kat daha parlak bir hale gelmişti ve varlığından şüphe duyulmasına yer vermeyecek kadar hızla hareket ediyordu. Ve anık bir ışık noktası değildi; açıkça görülebilen bir yuvarlak halini almıştı.

Gökyüzünden geçen bu taşı, uzun bir deniz yolculuğunda, demir atamayacakları bir kıyıdan geçip giden denizcilerin hissettiği duygularla seyrettiler. 7794'ün üzerinde hayat ve hava olmayan bir kaya yığını olduğunu çok iyi bilmeleri, hissettikleri şeyleri pek değiştirmiyordu. Hala iki yüz milyon mil ötede olan Jüpiter'in bu yanında karşılaşabilecekleri tek cisim 7794'tü.

Yüksek güce sahip teleskop sayesinde, aste-roidin engebeli bir şekli olduğunu ve bir baştan diğer başa yavaşça döndüğünü görebiliyorlardı. Bazen yassı bir küre, bazen de üstünkörü şekil

verilmiş bir tuğlaya benzeyen asteroidin dönüş süresi iki dakikadan fazla tutuyordu. Yüzeyinde rastgele dağılmış olan ışık demetleri ve gölgeler vardı. Ve güneş, üzerindeki düzlükler ve kristal kaya çıkıntılarına vurunca asteroit uzaklardaki bir pencere gibi aydınlanıyordu.

Neredeyse saniyede otuz mil hızla geçen asteroidi yakından incelemek için yalnızca birkaç dakikaları vardı. Otomatik kameralar düzinelerce fotoğraf çekti; seyir radarları geri dönen yankıları, daha sonra incelenmek üzere dikkatle kaydediyordu. Darbe sondasını göndermenin tam zamanıydı.

Sonda içinde başka bir alet taşımıyordu; çünkü böylesi bir kozmik hızla çarpışan hiçbir şey sağlam kalamazdı. Bu yüzden sonda, asteroidin ro-tasıyla kesişecek şekilde *Discoveryden* fırlatılan küçük bir metal yığınından ibaretti.

Çarpışma anı geldiğinde, Poole ve Bowman heyecan dorukta bekliyorlardı. Deney, esas itibariyle basit gibi görünmesine rağmen, aletlerini son kapasitesine kadar zorlayacaktı. Binlerce mil öteden elli metre çapında bir cismi hedef almışlardı.

Asteroidin karanlık tarafında, ani ve göz kamaştırıcı bir ışık patlaması oldu. Küçük sonda, göktaşı hızıyla asteroide çarpmıştı. Saniyeden bile kısa bir sürede bütün enerjisi ısıya dönüşmüştü. Akkor haline gelmiş gaz bulutu uzayın derin-

ilklerine püskünnüştü. *DiscoveryInm* kameraları ise hızla kaybolan ışık tayfını kaydediyorlardı. Dünya'daki uzmanlar alev alan atomların izlerine bakarak, bu görüntüleri çözümleyeceklerdi. Ve böylece, ilk kez olarak, bir asteroid tabakasının bileşenleri tespit edilmiş olacaktı.

Bir saat içinde, 7794 yuvarlak halini haybedip giderek küçülen bir yıldız halini almıştı. Bowman kumandaya geçtiğinde ise tamamen yok olmuştu.

Ve yine yalnızdılar Bundan üç ay sonra Jüpiter'in kendisinden biraz uzakta olan uyduları onlara doğru yüzene kadar da *yalnız* kalacaklardı.

_____19_____

JÜPİTER'DEN GEÇİŞ

Yirmi milyon mil öteden bile Jüpiter, gökyüzündeki en göze çarpan nesneydi. Gezegen, Ay'ın Dünya'dan göründüğünün yarısı kadar, soluk gümüşümsü bir renk almış bir yuvarlak gibi görünüyor, buluttan halkalarının oluşturduğu paralel çizgiler açıkça farkedilebiliyordtı. Ekvatoral düzlemde ileri geri giden lo, Europa, Ganymede ve Callisto adlı parlak uyduları vardı. Herbiri bir gezegen kadar büyük olmalarına rağmen, dev gezegenin sadece birer uydusuydular.

Jüpiter'in teleskoptan görünen manzarası harikaydı; gökyüzünü dolduran engebeli ve renkli

bir küreye benziyordu. Gerçek boyutlarını algılamak imkansızdı. Bowman, onun çapının Dün-ya'nın çapından on bir kat fazla olduğunu kendi kendine hatırlatmasına rağmen, bu bilgi uzun bir süre onun için pek bir anlam ifade etmedi.

8owman HAL'ın hafıza birimlerindeki kayıtlardan bilgi alırken, aniden gezegenin çarpıcı boyutunu gösteren bir şey buldu. Bu, Dünya'mn tüm yüzeyinin bir hayvan derisi gibi yüzülüp Jüpiter'in yüzeyine yerleştirilmiş halini gösteren bir çizimdi. Durduğu *bu* zemin üzerinde, tüm kıta ve okyanusları ile Dünya, Hindistan'dan daha büyük görünmüyordu.

Bowman, *Dıscoverjtnin* teleskobunun en yüksek büyütme derecesini kullandığında, hafifçe yassılaşmış bir kürenin üzerinden, dev gezegenin dönüş hızıyla biılikte şeritlere ayrılmış gibi görünen ve hızla hareket eden bulutların manzarasına yukarıdan bakar buldu kendini. Bu şeritler bazen birleşip topaklar, düğümler ve kıta büyüklüğünde ıt-nkli buhar kütleleri oluşturuyor, bazen de binlerce mü uzunluğundaki geçici köprülerle birbirlerine bağlanıyorlardı. Bu bulutların altında, Güneş Sistemi'ndeki diğer gezegenlerden daha ağır gelecek bir kütle saklıydı. Peki daha, neler gizli orada, diye düşündü Bownıan.

Sonsuza dek gezegenin yüzeyini örtecek olan değişken ve hareketli bulutların üzerinde bazen koyu renkli yuvarlak şekiller süzülüp gidiyordu.

Daha içerideki uydularından biri uzaktaki Güneş ile gezegenin ortasından geçiyor, uydunun gölgesi Jüpiter'in sürekli hareket eden bulutlu manzarasının üzerine vuruyordu.

Jüpiter'den iki milyon mil uzaklıkta, yani burada bile daha küçük uyduları vardı. Ancak bunlar çapları birkaç mili geçmeyen uçan dağlardı sadece. Ve gemi onların yakınlarından bile geçmeyecekti. Birkaç dakikada bir radar vericisi gücünü toplayıp sessiz bir güç akımı gönderiyor, ama boşluktan herhangi yeni bir uydu titreşimi alınamıyordu.

Ancak giderek artan yoğunluk ile beraber, Jüpiter'in kendi radyo dalgalarının uğultusu da geliyordu. 1955'te, uzay çağı öncesinde, Jüpiter'e ait on metrelik bantta, onun milyonlarca beygir gücünde bir uğultu verdiğini bulan astronomlar çok şaşırmışlardı. Bu, Dünya'yı saran Van Ailen Kuşaklan'nda olduğu gibi, gezegenin etrafında oluşan enerji yüklü parçacıkların oluşturduğu daha büyük bir haleden gelen ham bir gürültüydü.

Bazen, Kontrol Kabini'nde yalnız geçirdiği saatler boyunca Bowman bu ışınımı dinliyordu. Sesi, odayı tamamen cızırtılı bir gürültü kaplayana dek açıyor; sesin alt fonunda oluşan, düzensiz aralıklarla kısa ıslıklar ya da çıldırmış bir kuşun çığlıklarına benzer sesleri dinliyordu. Bu ürkütücü bir sesti çünkü insanoğluyla hiçbir ilgisi yoktu. Kıyıya vuran dalgaların mırıltısı ya da ufkun

gerisinde gürleyen bir gökgürültüsü kadar yalnız ve anlamsız bir sesti bu

Discoverynin saatte yüz bin mili aşan şimdiki hızı ile bile bütün Jüpiter uydularının yörüngelerini geçmesi yaklaşık iki hafta alacaktı. Jüpiter'in etrafında, Güneş'in etrafında dönen gezegenlerden daha çok uydu vardı. Ay Gözlemevi her yıl yenilerini keşfediyordu ve uydu sayısı otuzaltıya ulaşmıştı. En dıştaki uydu Jüpiter XXVII geçici efendisinden ondokuz milyon mil ötede, sabit olmayan bir yörüngede geriye doğru hareket ediyordu. Jüpiter ve Güneş arasındaki ebedi güç denemesi savaşının bir ödülüydü bu. Çünkü Jüpiter sürekli olarak asteroit kuşağından kısa ömürlü uydular yakalıyordu ve birkaç milyon yıl sonra tekrar kaybediyordu. Ancak daha içerideki uydular sonsuza dek ona ait kalacaktı; Güneş onları, Jüpiter'in çekiminden asla koparamayacaktı.

Şimdi ise birbirleriyle çatışan çekimsel alanların yeni bir avı vardı. *Discovery,* Dünya'daki astronomlar tarafından aylar önce hesaplanan ve HAL tarafından da sürekli olarak kontrol edilen karmaşık bir yörüngede Jüpiter'e doğru hızla seyrediyordu. Arada sırada yörüngenin ince ayarını yaparken kontrol jetlerinden gelen ufak otomatik itişler, gemiden pek hissedilmiyordu.

Dünya ile kurulan elektromanyetik hat aracılığıyla sürekli olarak bilgi akıyordu. Ancak yuvadan o kadar uzaktaydılar ki, ışık hızıyla ilerliyor

olsa dahi, sinyallerinin ulaşması elli dakika alıyordu. Tüm dünya yaklaşan Jüpiter'i onların gözleri ve aygıtları sayesinde izleyebiliyor ancak keşfettikleri haberlerin yuvaya ulaşması neredeyse bir saat alıyordu.

Gemi, her biri Ay'dan daha büyük olan keşfedilmemiş iç uyduların yörüngeleri arasından geçerken, teleskoplu kameralar sürekli olarak çalışıyordu. Geçişin tamamlanmasına üç saat kala, *Discovery* Europa'nın sadece yirmi bin mil kadar uzağından geçiyordu. Tüm aletler giderek yaklaştıkları, hızla büyüyüp küreden hilale dönüşen, yüzünü hızla güneşe doğru çeviren bu uyduya göre ayarlanmıştı.

Şu ana dek en güçlü teleskobun dahi iğne ucundan daha büyük gösteremediği bu ondört milyon kilometre karelik uydu önlerindeydi. Birkaç dakika içinde onu hızla geçeceklerdi; karşılaşmayı en iyi şekilde değerlendirmeli ve elde edebilecekleri bütün bilgiyi kaydetmeliydiler. Boş zamanlarında kayıtları başa alıp inceleyebilecekleri pek çok ay vardı.

Uzaklardaki güneşten aldığı ışığı oldukça etkin bir şekilde yansıtan Europa, uzaktan bakıldığında dev bir kar topunu andırıyordu. Daha yakından yapılan gözlemler de bu düşünceyi doğruluyordu. Tozlu Ay'in tam tersine, Europa parlak beyaz renkteydi ve yüzeyinin büyük bir bölümü sıkışmış buz dağına benzer parlak kütlelerle kap-

lıydı. Büyük bir olasılıkla, Jüpiter'in çekim alanına girmekten -her nasılsa- kurtulan amonyak ve sudan oluşmuşlardı.

Ekvator boyunca sadece çıplak kayalar görülebiliyordu. Burada, nasıl oluştuğu bilinmeyen girintili çıkıntılı ıssız kanyonlar ve karmakarışık kaya parçalan, küçük dünyayı çevreleyen daha koyu bir şerit oluşturuyordu. Çarpma sonucu oluşmuş birkaç krater vardı; fakat hiçbir volkanizma belirtisi yoktu. Europa'nın hiç içsel bir ısı kaynağının olmadığı ortadaydı.

Ancak uzun zamandan beri atmosfer belirtisi olduğu biliniyordu. Uydunun karanlık tarafı bir yıldızın önünden geçtiğinde, uydu tutulması öncesi hafifçe gölgeleniyordu. Bazı bölgelerde, belki hafif bir metan rüzgarının taşıdığı amonyak damlacıklarının oluşturduğu sis ile meydana gelen bulut izleri vardı.

Europa, gökyüzünde hızla ilerledi ve geminin gerisinde kaldı. Artık Jüpiter iki saatlik bir uzaklıktaydı. HAL geminin yörüngesini büyük bir dikkatle tekrar tekrar kontrol etmişti En yakın karşılaşma anı gelene kadar daha fazla hız ayarlaması yapmaya gerek yoktu. Ama bunu bilmek bile, dev kürenin dakika dakika büyümesini seyrederken sinirlerin gerilmesini engellemiyordu. *Discovery/rim* gezegenin uçsuz bucaksız çekim alanına saplanarak felakete sürüklenmeyeceğine inanmak biraz zordu.

Atmosfere uygun sondalan bırakmanın tam zamanıydı. Bunların Jüpiter'in bulut katmanının altından bilgi gönderebilecek kadar uzun süre dayanacağını umuyorlardı. Isı kalkanlarının içinde bulunan bomba şeklindeki iki kısa kapsül, ilk birkaç bin milden sonra *Discaver^ninkinden* ayrılacağı bir yörüngeye fırlatıldı.

Gemi yavaşça sürüklenirken, HAL'ın önceden beri söylediği şeyi çıplak gözle görebiliyorlardı en sonunda. Gemi çarpma yörüngesinde değil de, Jüpiter'e teğet geçen bir yörüngedeydi, atmosferini sıyırıp geçecekti. Jüpiter'le aralarında birkaç yüz mil uzaklık kaldığı doğruydu -ve bu yeter de artardı bile; doksan bin mil çapında bir gezegen söz konusu olduğunda, bu mesafe pek bir şey ifade etmiyordu-.

Jüpiter artık tüm göğü dolduruyordu, o kadar büyüktü ki ne akıl ne de göz ile idrak etmeye çalışmanın faydası yoktu ve ikisi de bundan vazgeçtiler. Altlarındaki atmosferin kırmızılar, pembeler, sanlar, gümüşümsü hatta kızıl tonlarla dolu olağanüstü renkleri olmasa, Bowman Dün-ya'nın bulutlu gökyüzünün üzerinde uçtuğuna inanabilirdi.

Ama şimdi, yolculuk boyunca ilk kez olarak, güneşi kaybetmek üzereydiler Soluklaşmış ve küçülmüş olsa dahi Güneş, *Discovery* beş ay önce Dünya'dan fırlatıldığından bu yana en sadık dostu olmuştu. Ancak şimdi yörüngesi Jüpiter'in

gölgesine girmek üzereydi ve az sonra gezegenin gece tarafına geçecekti.

Bm mil ötede, bir alacakaranlık kuşağı onlara doğru hızla ilerliyordu. Onun ardında Güneş, Jüpiter'in bulutlarında hızla batıyordu. Işınlan, ters çevrilmiş boynuz gibi ufuk boyunca yayılmış, daha sonra birleşerek ani bir renk ışımasından sonra kaybolmuştu. Gece olmuştu.

Ama aşağıdaki dev dünya tamamen karanlık değildi. Gözleri manzaraya alıştıkça gezegenin her geçen dakika fosfor renkli bir ışıkla kaplandığını gördüler. Soluk ışık nehirleri, gemilerin kalkarken aynı tropik denizlerde bıraktıktan ışıltılar gibi ufuktan ufuğa akıyordu. Bu nehirler, orada burada sıvı ateş havuzlarında toplanıyor, Jüpiter'in gizli merkezinden fışkıran engin yeraltı titreşimleriyle dalgalanıyorlardı. Öyle hayranlık uyandıran bir manzaraydı ki Poole ve Bowman belki saatlerce bunu seyrettiler. Bu manzaranın aşağıda fokurdayan kazanların içindeki kimyasal ve elektriksel güçlerden mi kaynaklandığını yoksa olağanüstü bir yaşam türünün beklenmedik bir sonucu mu olduğunu merak ediyorlardı. Bu sorular yeni yüzyıl bitene dek bilim adamlarının tartışacağı sorular olacaktı.

Jüpiter gecesinin derinliklerine daldıkça, altlarındaki panltı giderek daha parlaklaşıyordu Bowman bir keresinde şafak sökerken Kanada'nın kuzeyinden geçmişti; oradaki karla

kaplı arazı de buradaki gibi soğuk ve parlaktı Ve o dondurucu ve ıssız arazının, şu anda hızla geçtikleri bölgelerden bile yüz derece daha sıcak olduğunu hatırlayıverdı birden

"Dunya'dan alınan sinyaller hızla kayboluyor" diye bildirdi HAL "ilk ışın kırıcı bölgeye giriyoruz "

Bunu bekliyorlardı, aslında bu, görevin amaçlarından bırıvdı Radyo dalgalarının emilmesi Jüpiter'in atmosferi ile ilgili değerli bilgiler verebilirdi Ancak şimdi gezegenin arkasına geçtikleri için Dünya ile ıletışımlen kopmak üzereydi O an karşı ezici bir yalnızlık hissettiler iletişim kesikliği sadece bir saat sürecekti Jüpiter'in iletişimi engelleyen yüzeyinden çıktıklarında, insan ırkıyla tekrar bağlantı kuracaklardı Bu saat hayatlarının en uzun saati olacaktı

Genç yaşlarına rağmen Poole ve Bowman çıktıkları u/ay yolculuklarıyla deneyim kazanmışlardı, ama şimdi kendilerini acemi gibi hissediyorlardı Bir ilki gerçekleştirmeye çalışıyorlardı, daha önce hiçbir gemi bu hızla yol almamış, bu kadar yoğun bir çekim alanına karşı koymamıştı Bu kritik noktada yapılan en ufak hata, kurtarılma umıdı olmaksızın *Dıscovery-y* Güneş Sistemi nın en uzak sımrlanna hızla sürükleyebilirdi

Dakikalar ağır ağır ilerledi Fosfor renkli Jüpiter, sonsuzluğa uzanan dik bir duvara dönüşmüştü ve gemi bu parlak yüzeyi tırmanıyordu

Jüpiter m çekimine kapılmayacak kadar hızlı hareket ettiklerini bilmelerine rağmen, *Dıscover\>nm* bu devasa gezegenin bir uydusu haline gelmediğine inanmak zordu

En sonunda uzaklaıda, ufuk boyunca bir ışık patlaması belirdi Gölgeden çıkıp güneşe doğru yönelmişlerdi Aynı anda HAL şöyle bir anons yaptı "Dünya ile bağlantı kurdum Gezegenin çekim etkisiyle oluşan düzensizlik manevrasının da başarıyla tamamlandığını belirtmekten mutluluk duyuyorum Satürn'e ulaşma zamanı yüz altmış yedi gün, beş saat, on bir dakikadır "

Bu tahmin dakikası dakikasına yapılmıştı, alçak uçuş kusursuz bir şekilde gerçekleştirilmişti *Dıscovery,* kozmik bilardo masasındaki bir top gibi hızla Jüpiter'in çekim alanına girmiş ve çarpmanın etkisiyle hız kazanmıştı Hiç yakıt kullanmadan, saatte birkaç bin millik bir hıza ulaşmıştı Yine de mekanik bilimi kanunlarını ılılal etmemişti Doğa her zaman ıçm dengeleyici olduğundan, Jupıtei *Dıscover^mn* kazandığı kadar hız kaybetmişti Gezegen yavaşlamaya başlamıştı ama kütlesi geminin altı milyar katı kadar büyük olduğu ıçm yörüngesindeki değişiklik far-kedılemeyecek kadar küçük olmuştu insanoğlunun Güneş Sıstcmı'nde ızını bırakacağı zaman henüz gelmemişti

Güneş Jüpiter'in gökyüzünden bir kez daha yükselip etraf aydınlandığında, Poole ve

Bowman sessizce birbirlerine uzanıp el sıkıştılar İnanması zor olsa bile, görevin ilk bölümü tamamlanmıştı.

20 TANRILARIN DÜNYASI

Jüpiter'le işlen henüz bitmemişti. *Drscovery>nm* fırlatmış olduğu iki sonda atmosfere girmek üzereydi. Bunların birinden hiç haber alınamadı, tahminen, oldukça dik bir açıyla atmosfere giriş yapmış ve herhangi bir bilgi gönderemeden yanmıştı. İkincisi daha başarılıydı. Jüpiter'in atmosferinin üst tabakalarını sıyırarak geçmiş, daha sonra bir kez daha uzaya fırlamıştı. Önceden planlandığı üzere, bu karşılaşma esnasında o kadar hız kaybetmişti ki, elips şeklindeki o büyük yörüngeye tekrar dönmüştü. İki saat sonra, saatte yetmiş bin mil hızla dönen gezegenin atmosferine gündüz kısmından tekrar girmişti.

Birdenbire akkor halinde bir gaz bulutuyla sarıldı ve bağlantı kesildi. Kontrol Kabini'ndeki iki gözlemci için dakikalar sürecek endişe dolu bekleyiş başlamıştı. Sondanın başarabileceğinden ve frenleme işlemi bitmeden önce seramik kaplı koruyucu kalkanın tamamen yanmayacağından emin olamazlardı. Öyle olursa, saniyeden de kısa bir sürede sondadaki tüm aletler buhar ojup

gidecekti.

Ama kalkan, alev alan meteor sönünceye dek dayandı. Kömür haline gelen parçalarından kurtulan robot antenlerini çıkardı ve elektronik duyularıyla etrafa göz attı. Çeyrek milyon mil ötede bulunan Discovery, Jüpiter'den gelen ilk otantik bilgileri almaya başladı.

Saniyede bir gelen binlerce titreşim atmosfer bileşenleri, basıncı, sıcaklığı, manyetik alanları, radyoaktivitesi ve sadece Dünya'daki uzmanların çözebilecekleri diğer birçok etken hakkında bilgi veriyordu. Bu arada, mesajlardan biri hemen anlaşılabiliyordu: Bu, düşen sonda tarafından gönderilen renkli bir TV görüntüsüydü.

Robot atmosfere girip, koruyucu kalkanından kurtulduktan sonra ilk görüntüler gelmeye başlamıştı. Görünen tek şey, baş döndürücü bir hızla kameranın önünden geçen ve sonda saatte birkaç yüz mil hızla düşerken yukarı hrlıyormuş gibi görünen, kızıl lekelerle kaplı, san bir sisti.

Sis giderek kalınlaşıyordu Kameranın on inç mi yoksa on mil uzaklığı mı gösterdiğini tahmin etmek imkansızdı; çünkü gözün üzerinde odaklanabileceği başka bir aynntı yoktu. Görüntüleme sistemi sozkonusu olduğunda görev başarısızlıkla sonuçlanmış gibi görünüyordu. Aletler çalışıyordu ama bu sisli ve karmakarışık atmosferde hiçbir şey görülemiyordu. Sonra birdenbire sis kayboldu. Sonda, bir

bulutun yüksek tabakasından geçip açık -belki de dağınık amonyak kristalleri olan saf hidrojenle dolu- bir bölgeye düşmüş olmalıydı. Görüntünün gerçek boyutlanna karar vermek hala imkansızdı ama kameranın yüzlerce mil ötesini gösterdiği açıktı.

Manzara o kadar yabancıydı ki, Dünya'nın renk ve şekillerine alışmış olan gözler için neredeyse anlamsız gelmişti bir an. Çok çok aşağılarında uzanan altın renkli, uçsuz bucaksız bir denizde, dev dalgaların uçları olabilecek birbirine paralel kabanklıkların izleri vardı Ancak hiçbir hareket yoktu; görüntünün boyudan bunu gösteremeyecek kadar büyük bir alam kaplıyordu. Bu altın renkli manzaranın bir okyanus olması pek mümkün değildi çünkü sonda hala Jüpiter atmosferinin yükseklerinde bulunuyordu. Bu, başka bir bulut tabakası olabilirdi ancak.

Kamera birdenbire, uzaklık yüzünden bulanık görünen ama içlerinde olmayacak umutlar uyandıran garip bir şey yakalayıverdı. Yüzlerce mil ötede, altın renkli görüntü garip bir şekilde volkanik dağa benzeyen simetrik bir koni şeklini aldı. Koninin tam tepesinde küçük ama kabarık bulutlardan oluşan bir hale vardı Hepsi de hemen hemen aynı büyüklükte olan bulutlann şekilleri oldukça farklıydı ve tek başlarına duruyorlardı. Rahatsız edici ve doğal olmayan bir halleri vardı. Tabii eğer bu ürkütücü manzara için

'doğal' kelimesini kullanmak uygunsa...

Hızla kalmlaşan atmosferin içinde düzensiz bir hava hareketine kapılan sonda ufkun başka bir bölümüne doğru yöneldi. Birkaç saniye boyunca ekranda sadece altın rengi bir bulanıklık görüldü. Sonda dengesini kurduktan sonra 'deniz' daha yakından görünmeye başlamıştı ama her zamanki kadar gizem doluydu. Denizin üzerine bazı kara lekeler vuruyordu ki bunların atmosferin daha alt tabakalarındaki delikler ve aralıkların yansıması olduğunu herkes farkedebilirdi.

Sonda onlara hiçbir zaman ulaşamayacaktı. Geçtiği her mil boyunca etrafındaki gazın yoğunluğu ikiye katlanıyor gezegenin görünmeyen yüzeyine doğru alçaldıkça basınç artıyordu. Sonda hala gizemli denizin üzerindeyken, ekranda uyarıcı bir görüntü belirdi ve Dünya'dan giden ilk keşif aracı millerce yükseklikteki atmosferin basıncına dayanamayarak parçalandığı zaman, anlık görüntü kaybolmuş oldu.

Bu kısa görev süresi boyunca, Jüpiter'in belki ele milyonda birinin anlık görüntüsünü yansıtmıştı, ama yüzlerce mil aşağıya doğru derinleşen sisin içinden geçip gezegenin yüzeyine inmeyi başaramamıştı. Görüntü ekrandan silindiğinde, Bowman ve Poole akıllarından aynı düşünceyi geçirerek sessizce oturdular.

Ataları bu gezegene tanrıların tanrısı Jüpiter'in ismini koyduklarında, tahmin edemeyecekleri

kadar yerinde bir karar vermişlerdi. Eğer burada hayat varsa, bunu saptamak ne kadar zamanlarını alacaktı? Ve bundan sonra, insanoğlu bu ilk öncüyü kaç yüzyıl sonra, ne çeşit bir uzay gemisiyle takip edebilecekti?

Ancak bunlar ne *Discover^yi* ne de müretteba-tım ilgilendiren konular değildi. Onların hedefi, Güneş'ten neredeyse iki kat daha uzak bir mesafede, kuyaıkluyıldızların dolaştığı yarım milyar mildeki boşlukta bulunan daha garip bir gezegendi.

4

SONU OLMAYAN BOŞLUK

21

DOĞUM GÜNÜ PARTİSİ

Uzayda yedi yüz milyon millik bir mesafeyi ışık hızıyla geçen "İyi ki Doğdun" şarkısının bilinen melodileri Kontrol Kabini'nin görüntülü ekranla-n ve göstergeleri arasında yok oldu. Biraz çekingen bir şekilde Dünya'daki doğum günü pastasının etrafında toplanan Poole ailesi birden sessizliğe gömüldü.

Sonra Bay Poole, yani babası, derinden gelen bir sesle: "Evet, Frank... Şu anda söyleyecek bir şey bulamıyorum. Sadece seni düşündüğümüzü *ve* en mutlu doğum gününü geçirmeni dilediğimizi söylemek istiyorum."

Gözleri yaşla dolu Mrs. Poole "Kendine iyi bak tatlım" diyerek araya girdi. "Tanrı seni korusun."

Koro halinde gelen veda seslerinden sonra ekran karardı. Ne kadar garip, dedi Poole kendi kendine. Bütün bunlar bir saatten daha önce olmuştu Şu anda ailesi dağılmış ve millerce ötedeki evlerinin yolunu tutmuştu. Aradaki bu zaman farkı bir taraftan üzücü olmasına rağmen, aslında iyi de oluyordu. Yaşıtı herkes gibi Poole da ne zaman isterse Dünya'dan herhangi biriyle konuşabileceğini düşünüyordu ve bunun değerini pek bilememişti Artık Dünya'da değildi ve bunun derin psikolojik etkileri vardı. Yeni bir uzaklık boyutuna geçmişti ve neredeyse bütün duygusal

bağlan, bunu kabullenmeyle birlikte kopmak üzereydi.

"Eğlencenizi böldüğüm için üzgünüm" dedi HAL. "Ama bir soamumuz var."

"Nedir o" diye sordu Bowman ve Poole hemen.

"Dünya'yla bağlantıyı sürdürmekte güçlük çekiyorum. Sorun AE 35 ünitesinde. Hata tahmin merkezim, ünitenin yetmiş iki saat sonra devre-dışı kalabileceğini bildirdi."

"Bununla biz ilgileniriz" diye karşılık verdi Bowman. "Önce optik dizimine bakalım." "İşte burada Dave. Şu an normal görünüyor." Gösterge ekranında hemen hemen yıldızsız bir zemin üzerinde parlayan muhteşem bir yanm ay belirdi. Bulutlarla kaplıydı ve tanınabilecek herhangi bir coğrafi özellik göstermiyordu. Aslında, ilk bakışta Venüs ile kolaylıkla karıştırılabilirdi.

Ancak ikinci kez bakıldığında değil; çünkü hemen yanında Venüs'e ait olmayan *gerçek* bir uydu vardı. Uydu Dünya'mn dörtte biri kadardı ve tam olarak aynı evredeydi. Bu iki gök cismini ana oğul olarak kabul etmek kolaydı; tıpkı Ay taşlarının, Ay'ın hiçbir zaman Dunya'nm bir parçası olmadığını şüpheye yer vermeyecek şekilde kanıtlamasından önce astronomlann inandığı gibi.

Poole ve Bowman yarım dakika boyunca sessizce ekranı incelediler. Bu görüntü onlara büyük radyo çanak anteninin kenarına yerleştirilmiş

olan uzun odaklı televizyon kamerasından geliyordu. Çanağın merkezindeki odaklama telleri antenin kesin yönünü gösteriyordu. Işın demeti tam olarak Dünya'ya doğrulmadığı sürece, Dün-ya'dan sinyal alıp veremezlerdi. Çift yönlü mesajlar hedeflerim şaşırır, görülüp duyulamadan Güneş Sistemi'nin derinliklerinde kaybolurdu.Her-hangi bir şekilde bu sinyaller alınacak olsa da, bu yüzyıllar sonra olabilirdi; ancak insanoğlu tarafından değil.

"Sorunun nerede olduğunu biliyor musun" diye sordu Bowman.

"Aralıklı olarak kendini gösterdiği için yerini belirleyemiyorum. Ama AE 35 ünitesindeymiş gibi görünüyor."

"Ne gibi bir yöntem önerirsin?" "Yapılacak en iyi şey ünitenin yerine yedeğini yerleştirmek olacaktır; böylelikle ünitedeki arızayı kontrol edebiliriz." "Tamam. Bir kağıt çıkışı alalım." Bilgi, gösterge ekranında belirdi; aynı anda ekranın altındaki boşluktan bir kağıt çıktı. Bütün o elektronik yazılımlara rağmen, bazen eski moda basılı malzemeler en kullanışlı kayıt yöntemi oluyorlardı. Bowman bir süre elindeki şemaları inceledi ve

heyecanla ıslık çaldı.

"Bize söyleyebilirdin" dedi. "Bu, geminin dışına çıkmamız gerektiği anlamına geliyor."

"Üzgünüm" dedi HAL. "AE 35 ünitesinin çanak antenin üzerine yerleştirilmiş olduğunu bildiğini sanıyordum."

"Galiba bir yıl önce biliyordum; ama gemide sekiz bin tane alt sistem var. Her neyse, kolay bir iş gibi görünüyor. Bir panelin kilidini açıp içine yeni bir ünite yerleştireceğiz sadece."

"Benim için uygun" dedi Poole. Kendisi peri-odik gemi dışı faaliyetler için yetiştirilmiş bir mürettebat üyesiydi. "Mekan değişikliğine katlanabilirim. Kişisel birşey değil tabii."

"Görev Kontrol'un bunu onaylayıp onaylamadığına bir bakalım" dedi Bowman. Birkaç saniye durakladı ve düşüncelerini toparladı. Daha sonra mesajı bilgisayara yazdı.

"Görev Kontrol, burası X-Işını-Delta-Bir. İki-sı-fır-dört-beş'te gemideki dokuzuncu-üçlü-sıfır bilgisayarımızın hata tahmin merkezi, Alfa Eko üç beş ünitesi, yetmiş iki saat içinde olası bir arıza olacağını bildiriyor. Sizden uzak-ölçer monitörünü kontrol etmenizi rica ediyor ve gemi sistemleri simülatörlerindeki üniteleri gözden geçirmenizi öneriyoruz. Ayrıca, EVA'ya gidip arızadan önce Alfa Eko üç beş ünitesini değiştirme planımıza verdiğiniz onayı doğrulayın. Görev Kontrol! Burası X-Işım-Delta-Bir, ıki-bir-sıfır-üç yayını tamamlandı."

Yılların getirdiği deneyim ile Bowman, bazılarının "Teknik Dil" olarak adlandırdığı jargonu

kullanabiliyor ve zihinsel bir zorlanma yaşamadan tekrar normal konuşma tarzına geçebiliyordu. Artık onay için beklemekten başka yapabilecek bir şey yoktu. Ancak bu en az iki saat sürüyordu çünkü sinyallerin Jüpiter ve Mars'ın yörüngelerini dolaşması gerekiyordu.

Beklediği onay, Bowman HAL'ın hafızasına kayıtlı olan geometrik şekil oyunlarından birinde pek başarılı olamayan bir oyun sergilerken geldi.

"X-Işını-Delta-Bir, burası Görev Kontrol. Bir-iki-sıfır-üç nolu mesajınıza onay verildi. Görev simülatöründeki uzak-ölçer bilgiyi gözden geçiriyoruz ve önerinizi değerlendireceğiz."

"EVA'ya gidip olası bir arızadan önce Alfa Eko üç beş ünitesini değiştirme planınız onaylandı Anzalı ünitede uygulayabileceğiniz test yöntemleri üzerinde çalışıyoruz"

Konuşmanın ciddi bolumu tamamlandıktan sonra Görev Kontrol'dekiler normal ingilizce ile konuşmaya başladılar.

"Sorun yaşadığınız için üzgünüz çocuklar. Bunlara başka dertler eklemek istemiyoruz, ama eğer sizin için uygunsa, EVA'ya gitmeden önce, Halkla İlişkiler Bölümü'nden bir rica var. Halka bildirilmek üzere durumun anahatlarını bildiren ve AE 35'in ne olduğunu açıklayan kısa bir kayıt yapabilir misiniz? Mümkün olduğu kadar sakinleştirici biçimde konuşun. Elbette bunu biz de yapabiliriz; ancak sizin sözleriniz daha ikna edici ola-

çaktır. Bunun gemideki sosyal yaşamınıza kötü bir etki yapmayacağını umarız. X-Işım-Delta-Bir! Burası Görev Kontrol, iki-bir-beş-beş yayını tamamlandı."

Bowman bu rica karşısında kendini gülmekten alamadı. Dünya'nın garip bir duyarsızlık ve patavatsızlık gösterdiği oluyordu. "Sakinleştirici olalım" öyle mi!

Poole altı saatlik uyku süresi bittikten sonra ona katıldı ve verecekleri karşılığı yazmak ve düzeltmek için on dakikalarını harcadılar. Görevin ilk aşamalarında, tüm radyo ve televizyonlardan - neredeyse ağızlarından çıkacak her şey için- sayısız röportaj ve konuşma teklifleri gelmişti. Ancak haftalar olaysız bir şekilde geçip, aradaki zaman farkı birkaç dakikadan bir saatin üzerine çıkınca, olaya olan ilgi giderek azalmıştı. Bir ay önce, Jüpiter uçuşunun yarattığı heyecandan beri, halk duyurusu için üç ya da dört kez kayıt yapmışlardı

"Görev Kontrol, burası X-Işını-Delta-Bir. Basın açıklamasını gönderiyoruz:

"Günün erken saatlerinde, küçük bir teknik arıza meydana geldi. Bilgisayarımız HAL 9000, AE 35 ünitesindeki *arızayı* önceden bildirdi.

"Bu küçük ama iletişim sisteminin oldukça önemli bir parçasıdır. Bu ünite, Dünya'ya dönük olan ana antenimizin binde birlik bir açıyla durmasını sağlıyor. Gerekli olan açı bu; çünkü şu an

Dünya ile aramızda yedi yüz milyon milden fazla bir uzaklık var. Dünya soluk bir yıldız gibi göründüğünden, çok dar olan radyo ışınımız Dünya'yı kolaylıkla kaçırabilir.

"Anten, merkez bilgisayar tarafından kontrol edilen motorlar sayesinde Dünya'yı sürekli izleyebilir. Ancak bu motorlar elde ettiği bilgileri AE 35 ünitesi aracılığıyla alıyor. Bu üniteyi, beynin talimatlarını vücuttaki kaslara ileten sinir sistemine benzetebilirsiniz. Eğer sinirler doğru sinyalleri iletmezse, vücut işlevini yapamaz. Bizim durumumuza gelince, AE 35 ünitesinin bozulması antenin rastgele bir hedef seçmesi anlamına gelebilir. Bu, son yüzyılın derin-uzay sondalannda yaşanan en genel sorundur. Genellikle bu sondalar diğer gezegenlere ulaşıyor ancak antenleri Dünya'nın yerini tespit edemediği için bilgi gönderemiyorlar.

"Henüz arızanın neden kaynaklandığını bilmiyoruz ancak durum o kadar da ciddi değil ve paniğe gerek yok. Yanımızda iki yedek AE 35 var. Herbirinin tahmini kullanım süresi yirmi yıl olduğu için görev süresi boyunca ikincisinin de bozulması pek mümkün değil. Ayrıca, şu anki arızanın neden kaynaklandığını anlayabilirsek, bir numaralı üniteyi tamir edebiliriz.

"Bu tip görevler için özel olarak yetiştirilmiş olan Frank Poole, geminin dışına çıkıp, yerine yedeğini koyarak arızalı üniteyi tamir edecek. Bu

arada, geminin dışını kontrol etme ve özel EVA için önemsiz olan küçük delikleri onarma fırsatını yakalayacak.

"Bu küçük sorunun dışında, görev hala olaysız bir şekilde devam ediyor ve aynı şekilde devam edecektir.

"Görev Kontrol, burası X Işını Delta-Bir; iki-bir-sıfır-dört, yayın tamamlandı."

22

GEZİNTİ

Discoveryfnin dışındaki kapsüller ya da 'uzay bölmeleri' çapı üç metre olan kürelerdi. Kullanıcı önüne muhteşem bir manzara seren bir pencerenin arkasında otururdu Ana roket mekanizması yerçekiminin beşte biri kadar bir hız sağlıyordu ve bu Ay'da gezmek için yeterliydi Küçük ha-reket-kontrol körüğü yönü belirlemek için kullanılıyordu. Pencerenin hemen altındaki bir yerden iki tane metal kol ya da 'valdo'lar uzanıyordu. Bunlardan biri ağır, diğeri incelikli işlerde kullanılıyordu. Ayrıca tornavidalar, basınçlı matkap, testereler ve delgiler taşıyan küçük bir edevat kulesi vardı.

Uzay bölmeleri insanoğlu tarafından icat edilen en mükemmel ulaşım aracı değildi. Ancak havasız ortamlarda inşaat ve onarım yapmak için

kesinlikle gerekliydi. Bunlara genellikle kadın ismi verilirdi. Bu, belki de, bazen ne yapacaklarının tam olarak bilinmemesinden kaynaklanıyordu *Discoverytnin* üçlüsünün adları Anna, Betty ve Clara'ydı.

Poole en son başvuracağı savunma aracı olan basınç elbisesini giydi. Bölmenin içine tırmandıktan sonra on dakika boyunca dikkatle denetim aletlerini kontrol etti Dümen motorlanna gaz verdi, valdoları gevşetti, oksijeni, yakıtı ve enerji stoğunu tekrar gözden geçirdi. Bir sorun olmadığından tam olarak emin olduktan sonra telsiz kullanarak HAL ile konuştu. Kontrol Kabini'nde Bowman da bulunuyordu ancak açık bir hata ya da aksaklık olmadıkça araya girmeyecekti.

"Burası Betty. Pompalamaya başlayın "

"Pompalama başladı" diye karşılık verdi HAL.

O sırada, Poole pompalardan gelen gürültüyü duydu. Zaten az bulunan hava basınç odasından dışarı sızıyormuş gibiydi. Az sonra, bölmenin dış kalkanındaki ince metalden çatır çutur sesler gelmeye başladı. Yaklaşık beş dakika sonra HAL şöyle rapor verdi-

"Pompalama tamamlandı."

Poole küçük alet panelini son kez kontrol etti. Herşey oldukça mükemmeldi.

"En dıştaki kapıyı aç" diye emretti.

HAL talimatlarını yerine getirdi. Görevin herhangi bir aşamasındî Poole'un "Dur" demesi

yeterliydi, bilgisayar işlemi hemen durdururdu

Önünde durduğu geminin duvarları ıkı yana açıldı Son hava zerrecikleri de uzaya hücum ettiği zaman Poole bölmenin sarsıldığını hissetti Daha sonra kendini yıldızlara ve hala dört yüz milyon mil uzaktaki küçük, altın renkli Satürn'e bakar buldu

"Bölmeyi fırlatmaya hazırlanın"

Bölmenin asılı olduğu raylı sistem, araç geminin on tarafında boşlukta asılı durana kadar, açık duran kapıya doğru ilerledi

Poole ana motora yanm saniyelik bir gaz verdi ve bölme usulca raydan kayıp, güneş etrafında kendi yörüngesini izleyen bağımsız bir araç halını aldı Şu anda *Dıscovery* ile hiç bir bağı kalmamıştı, güvenlik kordonu dahi yoktu Bu bölmelerde nadiren bir sorun yaşanırdı Zor durumda kalsa bile, Bowman gelip onu kolaylıkla kurtarabilirdi

Betty yapılan denetlemelere cevap veriyordu Poole onu izlediği yörüngenin otuz metre ilerisine alarak dönüş hızını kontrol etti Daha sonra onu çevirdi, böylece geminin arkasına bakabilecekti Ve basınç gövdesinin etrafındaki turuna devam etti

ilk hedefi ortasında bir çukur olan yarım ınç genişliğinde enmış bir bölgeydi Saatte yüz bin milin üzerinde bir hızla buraya çarpan toz parçacıkları bir iğne ucundan daha küçüktüler ancak

içindeki muazzam kinetik enerji onları anında buharlaştırmıştı Çoğunlukla olduğu gibi, çukur, geminin *içindeki* bir patlamayla oluşmuş gibi goaınuyordu Maddeler, bu hızla gelen parçacıklara garip bir şekilde tepki veriyor, alışılmış mekanik bilimi kanunlarına nadiren uyuyorlardı

Poole bu bölgeyi dikkatle inceledi ve daha sonra bölmenin çok amaçlı alet takımındaki hava basıncı ayarlanmış şişe ile üzerine kapatıcı bir madde püskürttü Beyaz ve esnek sıvı metal yüzeye dağılarak çukuru kapattı Çatlaktan gelen sızıntıyla oluşan altı inçlik büyük kabarcığı daha küçük bir kabarcık izledi Bu da çimentonun hızla donmasıyla birlikte kayboldu Olayı birkaç dakika boyunca dikkatle seyretti ancak başka bir belirti göremedi Yine de iyice emm olmak için bu bölgeye ikinci kez o maddeden püskürttü ve sonra antene yöneldi

Dıscover)?nm yuvarlak basınç gövdesinin etrafında dönmek bayağı vaktim aldı, çünkü bölmenin saniyede bir metreden fazla bir hıza ulaşmasına izm vermedi Acelesi yoktu, ayrıca geminin bu kadar yakınındayken yüksek hızla hareket etmek tehlikeliydi Geminin olmadık yerlerinden çıkan çeşitli saptayıcılar ve vinç kollarına karşı çok dikkatli olmalıydı, aynca kendi motorunun yapabileceği patlamaya da dikkat etmeliydi Eğer bu patlama hassas aygıtlara etki ederse ciddi hasara yol açabilirdi

Sonunda uzun menzilli antene ulaştığında, durumu dikkatle inceledi. Çapı altı metre olan büyük çanak Güneş'e doğru yönelmişti çünkü Dünya o sırada, güneş ile neredeyse aynı hizadaydı. Antenin üzerinde durduğu plaka ve tüm yön göstergeleri bu yüzden tamamen karanlıkta kalmıştı ve büyük metal çanağın gölgesine saklanmıştı.

Poole antene arkadan yaklaşmıştı. Betty ışını engellemesin ve Dünya ile kurulan bağlantıyı bir an için ve can sıkıcı şekilde kesmesin diye, dar parabolik yansıtıcının önünden geçmemeye dikkat etmişti. Bölmenin projektörlerini yakıp gölgeyi aydınlatana dek onaracağı aleti göremedi

Sorunun kaynağı küçük metal plakanın altındaydı. Plaka dört emniyet somunu ile korunuyordu AE 35 ünitesi kolayca değiştirilebilmek üzere tasaılandığı için Poole herhangi bir sorunla karşılaşacağını ummuyordu.

Uzay bölmesinin içinde kaldığı sürece bu işi beceremeyeceği ortadaydı. Antenin hassas ve örümcek ağına benzeyen gövdesinin bu kadar yakınında manevra yapmak riskliydi. Ayrıca Betty'nin kontrol motorları büyük radyo aynasının kağıt gibi ince yansıtıcı yüzeyini kolayca eğip bükebilirdi Bölmeyi altı metre kadar uzakta bırakıp uzay elbiseleri içinde dışarı çıkmalıydı. Her ne olursa olsun eldivenli ellerinin yardımıyla bu üniteyi Betty'nin uzaktan kumandalı kollarından

daha çabuk çıkarabilirdi.

Bütün bunları, gerçekleştirilmeden önce işlemin her aşamasını iki kez kontrol eden Bow-man'a dikkatle bildirdi. Bu basit ve sıradan bir iş olmasına rağmen, uzayda hiçbir şey üstünkörü geçiştirilemezdi, hiçbir ayrıntı gözardı edilemezdi. Gemi dışı faaliyetlerde, 'küçük' hata diye bir şey olamazdı.

İşlem için onay alan Poole, bölmeyi anten plakasından altı metre kadar öteye bıraktı. Bölmenin uzaya sürüklenmesi gibi bir tehlike söz konusu değildi; ama yine de uygun şekilde dış cepheye yerleştirilmiş merdiven basamaklarının birçok küçük bölümünden birine, bölmenin bir kolunu kenetledi.

Daha sonra basınç elbisesinin sistemlerini kontrol etti ve tam olarak emin olduktan sonra bölmenin içindeki havayı boşalttı. Betty'nin içindeki hava tıslayarak uzay boşluğuna sızarken, çevresinde bir buz kristali bulutu oluştu ve yıldızlar bir an için bulanıklaştı.

Bölmeyi terketmeden önce yapılması gereken bir şey daha vardı. Elle kumandayı kapatıp uzaktan kumandaya geçerek Betty'yi HAL'ın kontrolüne bıraktı. Bu bilinen bir güvenlik önlemiydi. Sağlam ve pamuktan biraz daha kalın yaylı bir kordonla hala Betty'e kenetlenmişti ancak en iyi güvenlik kordonunun bile sorun çıkarabileceği biliniyordu. Aracına ihtiyaç duyup HAL'a

emir vererek dahi araca ulaşamazsa aptal konumuna düşerdi.

Bölmenin kapısı açıldı ve arkasında çözülen güvenlik kordonuyla beraber uzayın sessizliğine doğru yavaşça süzüldü. Sakin ol, sakın hızlı hareket etme, dur ve düşün... Bütün bunlar araç dışı faaliyetler için geçerli olan kurallardı. Eğer bunlara uyulursa, hiçbir zaman sorun çıkmazdı.

Betty'nin dışındaki tutulacak yerlerden birine tutunarak, yedek AE 35 ünitesini içine koyulduğu kanguru kesesine benzeyen taşıma torbasından çıkardı Çoğu insan eliyle kullanılmak üzere tasarlanmadığı için bölmedeki aletlerin hiçbirini almadı Ona gerekli olabilecek bütün o her yere uyabilecek ingiliz anahtarları ve normal anahtarlar elbisesinin kemerine takılmıştı.

Kendini hafifçe iterek, Güneş'le kendi arasında dev bir tabak gibi görünen büyük çanağın alet dolu tabanına indi. Betty'nin iki taraftaki projek-törleriyle oluşan gölgeleri ilginç şekiller meydana getirerek kavisli yüzeyin üzerinde dans ediyordu. Ancak onu şaşırtan şey büyük radyo aynasının arka tarafının göz kamaştırıcı parlaklıkta ışık nok-tacıklarıyla parlıyor olmasıydı.

Sessizce yaklaşırken birkaç saniye onların ne olduğunu düşündü ve sonra ne olduklarını anladı. Yolculuk sırasında mikrometeorlar birçok defa yansıtıcıyı delmiş olmalıydı, gördüğü ışık noktacıkları bu ufak deliklerden gelen güneş

ışığıydı Ama bu delikler sistemin verimliliğini etkilemeyecek kadar küçüktüler.

Yavaş yavaş ilerlerken, öne doğru uzattığı kollarıyla çarpışmanın hafif olmasını sağladı ve çarpıp gen gelmeden önce antenin tutulacak yerlerinden tuttu. Güvenlik kemerini çabucak en yakın tutacağa bağladı Aletlerini kullanırken dayanabileceği bir şeylere ihtiyacı vardı. Az sonra durdu ve durumu Bowman'a bildirip bir sonraki aşamanın ne olacağını düşündü.

Ufak bir sorun vardı: Kendi ışığının önünde duruyor, daha doğrusu yüzüyordu Gölgesi AE 35 ünitesine vurduğu için de onu görmekte zorlanıyordu. Bu yüzden HAL'a projektörleri o yöne çevirmesini emretti. Birkaç denemeden sonra çanak antenin arkasından yansıtılan ikinci bir ışıktan daha eş-dağılımlı bir aydınlık elde etti.

Birkaç saniye boyunca dört köşesinde elektrik telleriyle kaplı emniyet somunu olan küçük metal kapağı inceledi. Sonra "Yetkili olmayan görevliler tarafından kurcalanması üretimci firmanın garantisini geçersiz kılar" diye mırıldandı. Buna rağmen telleri çabucak kesti ve somunları gevşetti Bu somunların belirli bir büyüklükleri vardı ve yanında taşıdığı sıfır burgulu ingiliz anahtarına uyuyordu. Anahtarın içindeki yay mekanizması somunların gevşetilmesi esnasında oluşan tepkiyi emiyordu. Böylece kullanıcı somunu ters yöne çevirmek için zorlanmıyordu.

Dört somunu da herhangi bir zorluk yaşanmadan çıkaran Poole, onları uygun bir torbaya dikkatle yerleştirdi. (Bir gün, adamın biri, Dünya'nın da Satürn'ünki gibi bir halkası olacağını ve bu halkanın tamamen yörüngede çalışan dikkatsiz inşaat işçilerinin kaybettiği civatalar, kemerler ve hatta aletlerden oluşacağını ileri sürmüştü.) Metal kapak biraz sıkışmıştı. Poole bir an için kapağın soğuktan dolayı olduğu yere kaynadığını düşünerek korktu. Ancak birkaç hafiften vuruştan sonra kapak gevşedi ve geniş bir kıskaçla onu çanak antene sıkıca tutturdu.

Artık AE 35 ünitesinin elektronik devresini görebiliyordu. Devre, kartpostal ebadında ince bir levhaydı, levha onu tutabilecek kadar geniş olan bir yarık ile tutuluyordu Ünite buraya iki emniyet çubuğu ile sıkıca yerleştirilmişti. Ünitede bulunan küçük bir tutacak ise kolayca yerinden çıkarılmasını sağlıyordu.

Ancak hala çalışıyor ve uzaklarda bir iğne ucu kadar görünen Dünya'ya kilitlenmiş olarak antene sinyaller göndermeye devam ediyordu. Ünite şimdi çıkarılacak olursa, butun kontrol kaybedilir ve çanak nötr ya da sıfır azimut konumunu alarak *Discoverenin* eksenine yönelirdi Ve bu oldukça tehlikeliydi çünkü çanak döndüğü sırada ona çarpabilirdi.

Bu ciddi tehlikeyi önlemek için kontrol sisteminin elektriğini kesmesi gerekiyordu Böylelikle

anten, Poole ona çarpmadıkça hareket edemeyecekti. Üniteyi değiştirirken geçen birkaç dakika içinde Dünya'yı kaybetme tehlikesi yoktu. Bu kadar kısa bir zamanda hedefleri hissedilir derecede arka fondaki yıldızlara kaymazdı.

Poole telsiziyle "HAL" diye seslendi. "Üniteyi çıkarmak üzereyim. Anten sistemindeki kontrol elektriğini kes."

"Antendeki kontrol elektriği kesildi" dedi HAL.

"işte geliyor. Üniteyi *şimdi* dışarı çıkarıyorum."

Levha içinde bulunduğu girintiden kolayca çıktı. Bir yere takılmadı ve düzinelerce sürgülü bağlantı yeri sıkışmadı Bir dakika içinde yedek ünite yerleştirildi

Ama Poole işi şansa bırakmadı. Kendini çanak antenden yavaşça itti; çünkü tekrar elektrik verildiğinde büyük çanak çılgına dönecekti. Antenin etki alanından yeterince uzaklaşınca, HAL'a seslendi: "Yeni ünite kullanıma hazır. Kontrol elektriğini verebilirsin."

"Elektrik verildi", diye karşılık verdi HAL Anten sallanmadan duaıyordu

"Hata talimin testlerini yap "

Şimdi mikroskobik titreşimler ünitenin karışık devrelerinden geçerek olası arızaları araştıracak ve binlerce parçanın hala hata payları içinde olup olmadığını kontrol edecekti Bu işlem, ünite fabrikadan çıkmadan önce birçok kez yapılmıştı elbette, ancak bu iki yıl ve yanm milyar mil

önceydi. Bu sağlam elektronik parçaların *bozula-bilmest* imkansızdı, ama yine de oluyordu

"Devre tam olarak çalışıyor", dedi HAL on saniye sonra. Bu süre içinde, bir araştırma ordusunun yapabileceği kadar çok testi yapabilmişti

"Güzel" dedi Poole memnuniyetle. "Şimdi kapağı yerine yerleştiriyorum"

Bir iş bittikten sonra yapılanlar gemi dışında yürütülen çalışmaların en tehlikeli bölümüydü. Oradakileri toparlamak ve tekrar gemiye dönmek gerekiyordu, fakat hatalar en çok bu arada yapılıyordu. Ancak dikkatli ve titiz olmasaydı Frank Poole bu göreve alınmazdı Bu yüzden gerektiğinden de fazla zaman harcayarak işi halledecekti Somunlardan biri elinden kaydıysa da, onu bir metre ileride boşlukta yüzerken yakaladı.

On beş dakika sonra Poole uzay kapsülü garajına giriyordu. Kendine o kadar güveniyordu ki buranın bir daha onarılmaya ihtiyacı kalmadığını düşünüyordu.

Bu düşüncesinde ne yazık ki yanılıyordu

23

TEŞHİS

Poole kızgınlıktan çok şaşkınlıkla "Ne yani, bir hiç için mi o kadar şey yaptığımı söylüyorsun" diye sordu.

"Öyle gibi görünüyor" diye karşılık verdi Bow-man "Ünite gayet iyi çalışıyor. Yüzde iki yüzlük bir güç altında bile hata belirtisi göstermedi"

Poole ve Bowman, küçük onarım ve incelemeler için uzay bölmesi garajından daha kullanışlı olan küçük, yuvarlak, atölye-laboratuvardaydılar. Burada, birleşerek oluşan sıcak lehim kabarcıklarının hava akımıyla sürüklenmesi, yörüngeye girmesi beklenen küçük alet ya da parçaların tamamen kaybolması gibi tehlikeler yoktu. Bu gibi şeyler O-gee'lık uzay bölmesinde olabilirdi ve oluyordu da.

AE 35 ünitesinin ince bir kartpostal boyutundaki plakası, masanın üzenndekı güçlü bir büyütecin altında duruyordu Standart bir bağlantı sistemine takılıydı Buradan çıkan bir demet düzgün renkli tel, sıradan bir bilgisayardan pek büyük olmayan otomatik test takımına bağlıydı Herhangi bir üniteyi kontrol etmek için üniteyi buraya bağlamak, "sorun yakalama" kütüphanesinden uygun kartı çekmek ve düğmeye basmak yeterliydi Genellikle sorunun kesin yen, öneriler ile birlikte küçük ekranda gösteriliyordu.

"Kendin dene" dedi Bowman, biraz hayal kırıklığına uğramış bir sesle

Poole, AŞIRI YÜK AYARLAMA düğmesini X-2'ye çevirdi ve TEST düğmesine bastı O anda ekranda ÜNİTE TAMAM yazısı belirdi

"Sanırım yakana kadar düğmeyi çevirebiliriz" dedi "Ama bu bir şey kanıtlamaz Sen buna bir anlam verebiliyor musun'"

HAL in gemi ıçı hata tahmin mekanizması yanlışlık yapmış *olabilir"*

"Bizim test aletlerimizde bir yanlışlık olması daha kuvvetli bir olasılık Her neyse, uzulmektense güvende olmak iyidir En ufak bir şüphe olduğunda üniteyi değiştirmemiz iyi oldu '

Bowman devrenin resmi olduğunu gösteren mührü soktu ve ışığa tuttu Yan şeffaf olan maddenin ustu karmakarışık ince bir tel şebekesiyle kaplıydı ve üzerindeki, az da olsa görülebilen mıkro-parçalar sayesinde soyut bir sanat esenne benziyordu

"Işı şansa bırakamayız, herşeye rağmen bu ünite Dünya ile olan bağlantımız Onu N/G olarak kayda geçirip yararsız şeyler deposuna atacağım Eve döndüğümüzde, binleri onunla ilgilenir"

Ne var ki Dünya dan gelen bir mesajla, ilgilenme ışı umulandan önce başlamalıydı

"X-Işını-Delta-Bır, burası Görev Kontrol, ıkı-bır-beş-beş ile ilgili Küçük bir sorunumuz var

"Alfa Eko uç beş ünitesinde bir sorun olmadı-

gına ilişkin raporunuz bizim teşhisimize uyuyor Anza bırbınne bağlantılı anten devrelerinde olabilir, ama eğer öyle olsaydı diğer testlerde bunun ortaya çıkması gerekirdi

"Bundan daha ciddi sayılabilecek üçüncü bir olasılık var Bilgisayarınız hatayı tahmin ederken yanlışlık yapmış olabilir Her ıkı dokuz-uçlu-sıfır-larımız da verdikleri bilgilerle bunu destekliyorlar Elimizde yedek sistemler olduğunu düşünürsek, paniğe kapılmaya gerek kalmaz Ama yine de biz performansta olabilecek daha başka sapmalara karşı dikkatli olmanızı istiyoruz Geçen birkaç gün içinde ufak tefek düzensizlikler olduğundan şüphelendik ancak hiçbiri harekete geçmemizi gerektirecek kadar önemli değildi Ayrıca kendisinden sonuç çıkarabileceğimiz herhangi bir belirti de gostermıyorlardı Ikı bilgisayarımızla da deneylerimizi sürdürüyoruz ve sonuca ulaştığımızda size bildireceğiz Tekrar ediyoruz, paniğe gerek yok Olabilecek en kotu şey program analizi için dokuz-uçlu-sıfırınızla geçici bir sure bağlantıyı keseceğiz ve kontrolü bizim bilgi-sayarlarımızdan birine bırakacağız Aradaki zaman farkı sorun yaratabilir ancak fizibilite çalışmalarımız şunu gösteriyor ki Dünya kontrol görevin bu aşamasından kesinlikle yeterlidir

"X-Işını-Delta-Bır burası Görev Kontrol ıkı-bır-beş-altı, yayın tamamlandı" Mesaj geldiğinde görevde olan Frank Poole

sessizce olanları duşundu HAL'ın bir yorum yapıp yapmayacağını bekledi ama bilgisayar ima ile yapılan suçlamaya karşı çıkmadı Pekala, eğer HAL konuyu açmıyorsa, o da aynısını yapmak niyetindeydi

Sabah yapılacak görev değişimi zamanı nere-deyse gelmişti Genelde, Bowman Kontrol Kabı-nı'nde ona katılana dek onu beklerdi Ama bugün bu kuralı bozdu ve santrifüje gitti

Bowman çoktan uyanmıştı ve kendine kahve makinesinden kahve dolduruyordu Poole biraz endişeli bir tonla "Günaydın" dedi Uzayda geçirdikleri bunca aydan sonra hala yirmi dört saatlik zaman dilimine uygun olarak düşünüyorlardı ama buna rağmen haftanın günlerim çoktan unutmuşlardı

"Günaydın" diye karşılık verdi Bowman "Nasıl gidiyor'"

Poole da kendine kahve koydu "idare eder Uykunu alabildin mı'"

"iyiyim Neler oluyor'"

Ikısı de bırşeylerın yolunda gitmediğini biliyorlardı Her zamanki programlarındaki en ufak bir aksama dikkat edilmesi gereken bir şeylerin işaretiydi

"Pekala" diye yanıt verdi Poole yavaşça "Görev Kontrol bomba gibi bir haber verdi" Doktorun hastasına hastalığıyla ilgili açıklama yaparken olduğu gibi sesini alçaktı "Gemide ufak bir

hıpokondrıa vakası olabilir"

Belki de Bowman yeterince uykusunu alamamıştı, çünkü konuyu anlayabilmesi birkaç saniyesini aldı Daha sonra "A Anlıyorum Daha başka neler söylediler'"

"Paniğe gerek olmadığını Bunu ikinci kez söy-lediklerinde konunun sakinleştirici etkisini de yok etmiş oldular Ayrıca program analizi yaparken kontrolü geçici olarak Dunya'ya bırakmamız gerektiğini düşünüyorlar"

Ikısı de taba ki HAL'ın her kelimeyi duyduğunu biliyorlardı ama yine de nezaket uğruna dolambaçlı sözler kullanmaktan kendilerini alamı-yorlardı HAL onların meslektaşlarıydı ve onu utandırmak istemiyorlardı Ama yine de bu aşamada olayı gizlice tartışmanın pek bir gereği yoktu

Bowman kahvaltısını sessizce bitirdi, bu arada Poole da boş kahve fıncanıyla oynuyordu Ikısı de biraz öfkeli ve düşünceliydiler ancak söylenebilecek başka bir şey yoktu

Görev Kontrol'un bir sonraki raporunu bekle-mekten ve HAL'ın konuyu açıp açmayacağını merak etmekten başka tabu Ne olduysa, gemideki atmosfer değişmişti Havada bir gerginlik se/ılıyordu, sanki ilk kez olarak, bırşeylerın ters gittiği hissi uyanmıştı

Dıscovery artık huzurlu bir gemi değildi

24

KESİK DEVRE

O günlerde, HAL'ın her an hesapta olmayan bir anons yapabileceğini bekler olmuşlardı Günlük, otomatik raporları verirken ya da ona yüklenen somlara karşılık verirken herhangi bir başlangıç yapmıyordu; ancak kendi çıkarımları hakkında bilgi verecek olduğunda, kısa bir elektronik boğaz temizlemesiyle başlıyordu Bu, son birkaç haftadır edindiği tuhaf bir alışkanlıktı. Eğer rahatsız edici olmaya başlarsa, bu konu hakkında bir-şeyler yapacaklardı. Ama şimdi oldukça yararlıydı çünkü onları beklenmedik bir şeylere karşı hazırlıyordu

HAL bilgi vermeye başladığında Poole uyuyor, Bowman ise Kontrol Kabini'nde kitap okuyordu.

"Ee.. Dave, size bir raporum var "

"Ne oldu'"

"Arızalı bir AE 35 ünitemiz daha var Hata tahmin sistemim yirmidört saat içinde bir arıza olabileceğini gösteriyor."

Bowman kitabı bıraktı ve düşünceli bir şekilde bilgisayarın ana kumanda masasına baktı HAL'ın aslında *orada* olmadığım -bu her ne demek oluyorsa- biliyordu. Eğer bilgisayarın kişiliğinin uzayda kapladığı bir yer varsa, orası, birbiriyle bağlantılı *hafıza* ünitelerinin oluşturduğu labirentlerin ve elektrik şebekesinin bulunduğu

santrifüjün merkez ekseninin yakınındaki odaydı Ama Kontrol Kabini'nde HAL ile konuşmaya başladıklarında sanki onunla yüz yuzeymişçesine ana kumanda masasının merceğine bakmak gibi psikolojik bir dürtüleri vardı Başka şekilde davranmaksa nezaketsizlik gibi geliyordu

"Anlamıyorum HAL iki gün içinde iki ünite de arızalanamaz."

"Garip göründüğünü biliyorum Dave Ama seni temin ederim ki olası bir arıza var."

"Sıralama gözlem göstergesine bir bakalım."

Bowman bunun hiçbir şey kanıtlamayacağını çok iyi biliyordu, ama düşünmek için zamana ihtiyacı vardı Görev Kontrol'den beklediği rapor henüz gelmemişti, HAL'ı kırmadan küçük bir araştırma yapmanın tam *zamanı* gelmiş olabilirdi.

Dünya'nın tanıdık manzarası görünmüştü Dünya, uzaktaki Guneş'in bir tarafına doğru kayıp giderek, büyüyerek yarım ay şeklini aldı ve tamamen aydınlık olan yüzünü onlara doğru döndürmeye başladı. Hedef çizgilerinin tam ortasınday-dı ince ışın demeti hala *Dıscover\lr\m,* Dünya ile bağlantısını sağlıyordu Bowman da bunun böyle olması gerektiğini biliyordu tabii iletişimde herhangi bir kopukluk olduysa, alarmın çoktan çalması gerekirdi

''Arızaya neyin sebep olduğu konusunda" dedi Bowman, "herhangi bir fikrin var mı?"

HAL'ın bu kadar uzun süre duraksaması pek

normal değildi Daha sonra cevap verdi

"Pek yok, Dave Önceden de belirttiğim gibi sorunun nerede olduğunu tespit edemiyorum '

Bowman temkinli bir sesle Bir hata yapmadığından *emin* mısın' Diğer AE 35 ünitesini baştan aşağı incelediğimizi ve bir arıza bulamadığımızı biliyorsun dedi

Evet biliyorum Ama sem temin ederim ki bir hata var Eğer ünitede değilse, butun alt sistemde olabilir'

Bowman parmaklarını ana kumanda masası üzerinde vurmaya başladı Evet bu mümkündü, ama kanıtlaması oldukça zor olabilirdi, tabu sistem çöküp sorunun nerede olduğu saptanıncaya dek

"Pekala bunu Görev Kontrol'e bildireceğim, onlar ne tavsiye edecekler bakalım" Bir an du-raksadı ama HAL bir tepki göstermedi

HAL' diye devam etti Canını sıkan bir şey mı var' Belki de bu sorunla ilgili bırşeyler'"

Yine o alışılmadık duraksama HAL daha sonra normal ses tonuyla cevap verdi

'Bak Dave Yardımcı olmaya çalıştığını biliyorum Ama arıza ya anten sisteminde ya da *sızm* test işlemlerinizde Benim bilgi ışlevımım gayet iyi durumda Kayıtlarımı incelersen bir hata olmadığını görürsün"

"Hizmet kayıtlarınla ilgili herşeyı biliyorum Hal, ama bu senin şimdi haklı olduğunu

göstermez Herkes hata yapabilir"

Bu konuda diretmek istemiyorum Dave, ama ben hata yapmam"

Buna verebileceği sağlam bir cevabı yoktu, bu yüzden Bowman tartışmadan vazgeçti

"Tamam HAL" dedi biraz aceleyle "Ne demek istediğini anladım Burada bırakalım "

"Herşeyı unut gitsin lütfen" de demek istiyordu ama HAL'ın asla yapamayacağı tek şey buydu

Otomatik yazı onaylı konuşma devresi oldukça gerekliyken, Görev Kontrol'un görüntülü telsiz bandını aşın derecede kullanıp israf etmesi alışılmış bir şey değildi Zaten ekranda behren yüz, her zamanki yöneticinin yüzü değildi, bu yüz Baş Programcı Dr Sımonsona aitti Poole ve Bowman o anda bunun sorun anlamına geldiğini anlamışlardı

"Merhaba, X-Işım-Delta-Bır Burası Görev Kontrol AE 35 ile ilgili sorununuzun analizim tamamladık ve her ıkı HAL 9000'ımız de aynı fikirdeler Ikı-bır-dort-altı numaralı yayınınızda gönderdiğiniz raporda belirtilen *ikinci* hata tahmini, teşhisimizi doğruluyor

' Tahminlerimize göre arıza AE 35 ünitesinde *değil* ve bir kez daha değiştirilmesine hiç gerek yok Arıza, tahmin devrelerinde Bunun programlama uyuşmazlığını gösterdiğini düşünüyoruz Bu dunımu çözebilmemiz için sızın 9000'ını-nızı devre dışı bırakıp Dünya Kontrol Modu'na

geçmeniz gerekiyor. Bu yüzden Gemi Zamanı ile 22:00'den başlayarak şu aşamaları izleyeceksiniz."

Görev Kontrol'ün sesi giderek azaldı. Aynı anda alarm çaldı ve HAL'ın alarmı bastıran çığlığı duyuldu. "San Durum! Sarı Durum!"

Bowman, cevabını tahmin ettiği halde "Sorun ne" diye sordu.

"Tahmin ettiğim gibi AE 35 ünitesi arızalandı."

"Sıralama göstergelerine bir bakalım." Yolculuk başladığından bu yana görüntü ilk kez değişmişti. Dünya hedef göstergelerinin dışına kayıyor; radyo anteni artık asıl hedefi göstermiyordu.

Poole alarmı kesmek için yumruğunu düğmeye indirdiği anda ses kesildi. Kontrol Kabıru'ne çöken ani sessizlik içinde iki adam utançla karışık bir tedirginlikle birbirlerine baktılar. "Olur şey değil" dedi Bowman en sonunda "HAL başından beri haklıymış demek." "Öyle görünüyor. Özür dilesek iyi olur."

"Bunu yapmaya hiç gerek yok" diye söze girdi HAL. AE 35 ünitesinin arızalanmasına doğal olarak ben de üzüldüm; ancak bu, bana olan güveninizi tekrar kazanmanızı sağlar umanm.

"Bu yanlış anlaşılmadan dolayı üzgünüm HAL" dedi Bowman biraz suçluluk duyarak.

"Bana olan güveninizi tamamen kazandınız mı'"

"Tabii ki HAL."

"Pekala, bu iç rahatlatıcı. Bu görev için duyulabilecek en büyük heyecanı duyduğumu biliyorsunuz."

"Bundan eminim. Şimdi lütfen, antenin elle kontrolünü kullanmama izin ver."

"Tamam Dave."

Bowman bunun gerçekten işe yarayacağını ummuyordu ama denemeye değerdi. Artık Dünya hizalama göstergelerinin tamamen dışına kaymıştı. Ama düğmelerle oynamaya başladıktan birkaç saniye sonra tekrar ekranda belirdi. Büyük zorlukla Dünya'yı hedef göstergelerinin merkezine çekmeyi başardı. Bir an için ışın aynı hizaya girdi ve bağlantı kuruldu. Bulanık bir görüntü halindeki Dr. Simonson şöyle diyordu: "...lütfen bize haber verin eğer Devre K King R Rob... " Daha sonra evrenin o anlamsız mırıltıları bir kez daha duyulmaya başladı.

"Bağlantıyı devam ettiremiyorum" dedi Bow-man, birkaç denemeden sonra. "Vahşi bir at gibi sıçrayıp duruyor Sanki bağlantıyı kesen sahte bir kontrol sinyali var."

"Peki şimdi ne yapacağız?"

Poole'un soaısu kolayca yanıt verilecek bir soru değildi Dünya ile bağlantıları kesilmişti ama bu olay, geminin güvenliğini pek etkilemiyordu Bu arada iletişimin tekrar kurulabilmesi için birçok yol düşünebilirdi. En kolu ihtimalle anteni

sabit bir konuma getirip gemiyi ona hedefleyebilirlerdi. Bu çok zor olabilirdi ve son manevralarını yapmaya başladıklarında planlan suya düşebilirdi. Ama hiçbir şey yapamazlarsa, bu uygulanabilirdi.

Bu kadar aşın önlemler almaya gerek kalmayacağını umuyordu. Ellerinde hala yedek bir AE 35 ünitesi vardı-, ama ilk üniteyi bozulmadan önce yerinden çıkarttıkları için iki yedek ünitelerinin olduğu da söylenebilirdi. Ancak sistemle ilgili sorunu bulana dek ikisini de kullanmaya cesaret edemezlerdi. Yeni üniteyi devreye soktukları taktirde, büyük olasılıkla o an yanardı.

Bu, her ev sahibinin aşina olduğu sıradan bir durumdu aslında. Onlar sigortanın kesin olarak *neden* attığını bilmeden, sigortayı değiştirmezler çünkü.

25_____ SATÜRN'E

GİDEN İLK İNSAN

Frank Poole bu işlemleri daha önce de yapmıştı ama hiçbir şeyi şansa bırakamazdı; özellikle de uzayda bu, intihar için davetiye çıkarmak olurdu. Betty'nin günlük kontrollerini yaptı ve kullanıma hazır stoklarını gözden geçirdi. Dışanda otuz dakikadan fazla kalmayacak olmasına rağmen, yirmi dört saatlik tüketim maddesi olup olmadığından

emin olmak istedi. Daha sonra HAL'a hava bölmesini açmasını söyledi ve kendini boşluğa bıraktı.

Dışarı son çıkışından bu yana gemi tamamen aynı görünüyordu; bir önemli farklılık dışında. Önceleri uzun menzilli antenin büyük çanağı, *Discovetynm* yol aldığı görünmez yolda geriye doğru gidiyor, Güneş'in etrafında dönen Dün-ya'yı gösteriyordu.

Ancak şimdi, onu yönlendiren sinyaller olmadığı için, yüzeyi düze yakın olan çanak otomatik olarak kendini nötr konuma geçirmişti. Gemi eksenine dönük olduğu için de hala aylarca uzak olan parlak Satürn'ü gösteriyordu. Poole, *Disco-vcry* ile oldukça uzakta olan hedeflerine ulaşana dek, kaç tane daha soamla karşılaşacaklarını merak ediyordu. Dikkatle baktığında Satürn'ün kusursuz bir yuvarlak olmadığını görebiliyordu. Her iki tarafında, halkalarının neden olduğu ve daha önce çıplak gözle görülmemiş hafif bir basıklık vardı. Bu toz ve buz yörüngesinin oluşturduğu muhteşem sisteme yaklaştıklarında, karşılaşacakları manzara ne kadar muhteşem olurdu diye düşündü Poole. *Discovery* sonsuza dek Satürn'ün uydusu olacaktı. Ama bu başarı, Dünya ile iletişim tekrar kuaılamadığı sürece boşunaydı.

Betty'yi bir kez daha antenin üzerinde bulunduğu levhadan altı metre ileride bıraktı ve kapıyı açmadan önce kontrolü HAL'a bıraktı.

"Şimdi dışarıya çıkıyorum" diye bildirdi. Bowman'a "Her şey kontrol altında."

"Umarım haklısındır Şu üniteyi görmek için sabırsızlanıyorum "

"Yirmi dakika içinde onu inceleme masasında bulacaksın. Sana söz veriyorum."

Poole acele etmeksizin antene doğru ilerledikten sonra, bir sure sessizlik yaşandı. Az sonra Kontrol Kabini'nde bekleyen Bowman, soluk sesleri ve homurtular duydu

"Sözümden dönmek zorunda kalabilirim çünkü bu somunlardan bin sıkışmış. Çok sıkmış olmalıyım Hooop.. işte çıktı."

Yine uzun bir sessizlik yaşandı Poole daha sonra: "HAL, bölmenin ışıklarını yirmi derece sola çevir. Teşekkürler; bu iyi oldu" dedi

Bowman'ın bilinçaltının derinlerinde bir yerlerde belli belirsiz uyarı zilleri çalmaya başladı Garip bir şey vardı. Endişe verici değildi, sadece olağandışıydı Birkaç saniye boyunca bunu düşündü ve sonra nedenini buldu.

HAL emri yerine getirmişti ancak her zaman olduğu gibi bunun farkında değildi Poole ışını bitirdikten sonra bunun nedenini bulmaya çalışacaklardı.

Antenin üstünde çalışırken Poole ganp birşey-ler olduğunu farkedemeyecek kadar meşguldü. Devrenin mührünü eldivenli elleriyle tutmuş, yuvasından çıkarmaya çalışıyordu

Gevşemeye başladıktan sonra mührü sökerek solgun güneş ışığına tuttu

"işte küçük baş belası" dedi bütün evrene ve özellikle de Bowman'a. "Bana oldukça iyi du-rumda gibi geliyor."

Daha sonra durdu Dışarıda, hiçbir hareketin mümkün olmadığı bir yerde gözleri ani bir hareket yakaladı

Panik içinde yukarı doğru baktı. Güneş ışınlarının oluşturduğu gölgeleri aydınlatmak için kullandığı uzay bölmesi projektörlerinden gelen ışık etrafında kımıldamaya başlamıştı.

Belki de Betty boşlukta sürükleniyordu; dikkatsizce demir atmış olmalıydı. Sonra korkudan çok bir şaşkınlıkla uzay bölmesinin tam hızla ona doğru geldiğini gördü.

Görüntü o kadar şaşırtıcıydı ki, Poole olduğu yerde kalakaldı. Ona doğaı gelen canavardan kurtulmak için hiçbir çaba göstermedi. Son anda bütün gücünü toplayıp:

"HAL! Frenle. ." diye bağırdı. Ancak çok geçti.

Çarpma anında, Betty oldukça yavaş ilerliyordu; zaten yüksek hız ile ilerleyecek şekilde yapılmamıştı. Fakat saatte on mil giden yarım tonluk bir cisim Dünya'da da uzayda da oldukça tehlikeli olabilirdi.

Discover\?mn içindeyken, Poole'un telsizinden gelen çığlığın birden kesilmesiyle Bowman dehşete düşüp öyle bir fırladı ki emniyet kemerleri

onun yerinden kalkmasını zorlukla engelleyebildi

"Ne oldu Frank?" diye seslendi.

Cevap gelmedi.

Tekrar seslendi. Yine cevap gelmedi.

Sonra, geniş gözlem pencerelerinden bir şeyin kıpırdadığını gördü.Poole'unki kadar büyük bir şaşkınlıkla uzay bölmesinin tam hızla yıldızlara doğru ile'lediğini gördü.

"HAL" diye bağırdı. "Sorun nedir? Betty'yi tam güçle frenle! Tam güçle frenle!"

Hiçbir şey olmadı. Betty hızını arttırarak yoluna devam ediyordu.

Bowman, az sonra, Betty'nin arkasındaki güvenlik kordonunun ucunda sürüklenen bir uzay giysisi gördü. Bir anlık bir bakış bile, olabilecek en kötü şeyin gerçekleştiğini anlaması için yeterliydi. Basıncını kaybetmiş bir halde boşlukta sürüklenen bir uzay giysisi yanılmadığını gösteriyordu.

Sihirli bir sözcük bir ölüyü geri getirebilirmiş gibi boşu boşuna seslenmeye devam etti- "Alo, Frank... Alo Frank... Beni duyabiliyor musun? Beni duyabiliyor musun?... Duyuyorsan kollarını salla . Belki vericin bozulmuştur.. Kollanın salla!"

Ve daha sonra, sanki yakarışlarının bir karşılığıymışcasına Poole kollarını salladı.

Bir an için Bowman kafasının karıncalandığım hissetti. Söylemek üzere olduğu sözler birdenbi-

re kuruyan dudaklarının arasında kayboldu. Çünkü arkadaşının yaşıyor olmasına imkan vermiyordu; ama kollarını sallamıştı.

Umut ve korkunun sebep olduğu kasılmalar hemen geçti ve duyguların yerini katı mantık aldı. Hızını arttırarak ilerleyen kapsül arkasında sürüklenen yükünü sallıyordu. Poole'un hareketleri, beyaz balinanın yüzgeçlerine takılan ölü vücuduyla, *Peqiiod\\n* mürettebatını ölüme çağıran Kaptan Ahab'a benziyordu.

Beş dakika içinde kapsül ve uydusu yıldızların arasında kayboldular. David Bowman milyonlarca mil ötedeki hedeflerinin bulunduğu boşluğa uzun süre baktı. Artık o hedefe asla ulaşamayacağım hissediyordu. Beyninde dönüp dolaşan tek bir düşünce vardı.

Frank Poole Satürn'e ulaşan ilk insan olacaktı.

_____26_____ HAL İLE KONUŞMA

Discovery'nin. içinde değişen hiçbir şey yoktu. Bütün sistemler hala normal çalışıyor, santrifüj kendi ekseni etrafında yavaşça dönerek kendi yapay yerçekimini oluşturuyor; donemlik uykusunda olanlar bölmelerinde deliksiz uyuyorlar; gemi hiç kimsenin onu alıkoyamayacağı rotası üzerindeki hedefine doğru ilerliyordu Onu

ancak bir asteroid ile çarpışma yolundan alıkoyabilirdi ama bu çok uzak bir ihtimaldi. Aslında Jüpiter yörüngesinin biraz ilerisinde birçok asteroid vardı.

Bowman, Kontrol Kabini'nden santrifüje nasıl geldiğini hatırlamıyordu. O an hayret verici bir şekilde, kendini, elinde yarım fincan kahveyle geminin küçük mutfağında oturur buldu. Yavaş yavaş nerede olduğunu algıladı. Sanki uzun ve deliksiz bir uykudan yeni uyanmıştı.

Tam karşısında balık gözüne benzeyen merceklerinden biri vardı. Bu mercekler HAL'ın görsel girdileri için geminin stratejik noktalarına konulmuştu. Bowman merceği ilk kez görüyormuş gibi ona baktı Daha sonra yavaşça ayağa kalktı ve merceğe doğru ilerledi.

Oradaki hareketleri, gemiyi kumanda eden o akıl almaz zihni harekete geçirmiş olmalıydı ki HAL birdenbire konuşmaya başladı.

"Frank'e olanlar çok kötüydü, değil mi?"

"Evet" diye karşılık verdi Bowman uzun bir duraksamadan sonra. "Öyle."

"Sanırım buna çok üzüldün."

"Ne umuyordun ki?"

HAL bu cevabı bilgisayar zamanına göre yıllar sayılabilecek bir süre içinde işleme tabi tuttu. Beş saniye geçmişti ki konuşmaya başladı.

"Mükemmel bir mürettebat elemanıydı."

Hala elinde bir kahve olduğunu farkeden

Bowman, küçük bir yudum aldı Ancak HAL'a cevap vermedi. Düşünceleri öyle karışıktı ki söyleyecek bir şey bulamıyordu. Aslında bir şey söylediği anda durumun daha da kötüleşeceğini hissediyordu. Şayet daha kötüsü olabilir idiyse...

Olay, uzay bölmesindeki kontrol aygıtlarmdaki bir arızadan kaynaklanmış bir kaza *olabilir* miydi? Yoksa HAL'ın masum bir hatasından mı kaynaklanıyordu? HAL bir açıklama yapmamıştı. Bowman da vereceği tepkiden korktuğu için açıklama yapmasını istemekten çekiniyordu.

Frank'in kasten öldürüldüğü düşüncesini şu an bile tam olarak kabul edemiyordu; bu son derece akıl almaz bir şeydi. O zamana dek kusursuz çalışan HAL'ın aniden bir katile dönüşmesi oldukça mantık dışıydı. Hata yapmış olabilirdi; insan olsun makine olsun, herkes hata yapabilirdi. Ancak Bowman HAL'ın cinayet işleyebileceğine inanamıyordu.

Bu olasığılı yine de göz önünde bulundurmalıydı; çünkü bu doğruysa korkunç bir tehlike içindeydi. Bowman'ın bir sonraki hareketi mevcut emirler doğaılaısunda olacaktı ancak emri güvenli bir şekilde yerine getirip getiremeyeceğinden pek emin değildi.

Mürettebattan biri öldüğünde, hayatta kalan kişi dönemlik uykusunda olan bir mürettebat elemanını uyandırmakla görevlendirilmişti. Uyandırılma sırasındaki ilk kişi jeofizik uzmanı

Whitehead'di. Ardından Kaminski ve Hunter geliyordu. Tekrar canlandırma sistemi, aynı anda iki insan meslektaşı da etkisiz hale geldiğinde çalıştırılması için HAL'ın kontrolüne bırakılmıştı.

Ancak bir de elle kumanda imkanı vardı. Bu sistem her uyku bölmesinin diğerlerinden ayrı olarak çalışmasını sağlıyordu ve HAL'ın yönetiminden bağımsızdı. Bu olağandışı durumda, Bowman'ın tercihi elle kumanda etmekten yana oldu.

İçinde, bir kişinin yeterli olmayacağı yolunda güçlü bir his vardı. Bu yüzden dönemlik uykusundaki üç kişiyi de uyandırmaya karar verdi. Önündeki zorlu haftalar boyunca toparlayabildiği kadar yardıma ihtiyacı vardı. Bir kişi ölmüştü ve yolculuğun yarısı bitmişti. Bu yüzden eldeki erzak büyük bir sorun yaratmazdı.

Sesinin titrememesine gayret ederek "HAL" diye seslendi. "Bütün uyku bölmelerindeki elle kumanda sistemlerini bana devret."

"Hepsini mi Dave?"

"Evet."

"Sadece bir kişinin uyandırılması gerektiğine dikkatini çekmek istiyorum. Diğerlerinin yüz on iki günden önce uyandırılmaları hiç uygun değil."

"Bunun kesinlikle farkındayım. Fakat böyle olmasını tercih ediyorum."

"Birinin bile uyandırılmasma gerek olmadığını

biliyorsun Dave. Bu işi ikimiz rahatlıkla yürütebiliriz. Güverte hafızam, görev için gereken her şeyi yapabilecek kapasitede."

Bu, sonuna kadar zorladığı hayal gücünün bir ürünü müydü yoksa HAL'ın sesinde gerçekten yalvaran bir tını mı vardı; bunu çok merak ediyordu Bowman. HAL'ın sözleri akla uygun gelse bile, öncekinden daha derin bir endişe sarmıştı içini.

HAL'ın yanlışlıkla böyle bir öneri sunmuş olmasına imkan yoktu, Poole öldüğüne göre, Whi-tehead'in uyandırılması gerektiğini çok iyi biliyordu. Görev planında büyük bir değişiklik yapmayı önererek emirlerin dışına çıkıyordu.

O zamana dek olanlar bir dizi kaza olabilirdi ama bu yönetimi ele alma çabasının ilk işaretleriydi.

Bowman temkinli davranarak cevap verdi:

"Acil bir durum halinde olduğumuz için, olabildiğince yardıma ihtiyacım var. Bu yüzden lütfen mevsimlik uyku sisteminin elle kumandasını bana devret."

"Bütün mürettebatı uyandırmakta hala kararlıysan, bunu ben de halledebilirim. Senin zahmet etmene hiç gerek yok "

Bütün bu olanlar Bowman'a gerçekle ilişkisi olmayan bir kabus gibi geliyordu. Kendisini tanık kürsüsüne çıkmış ve hiçbir ilgisinin olmadığı bir suç yüzünden karşı tarafın avukatı tarafından

sorguya çekiliyormuş gibi hissediyordu. Suçsuz olduğu halde tek bir dil sürçmesinin felakete yol açacağının farkındaydı.

"Bunu kendim yapmak istiyorum HAL" diye cevap verdi. "Lütfen kumandayı bana devret."

"Bak Dave, yapman gereken çok şey var. Kumandayı bana bırakman daha doğru olur." "HAL, elle kumanda sistemini çalıştır." "Sesindeki titreşimlerden oldukça üzgün olduğunu anlayabiliyorum Dave Neden bir stres hapı alıp dinlenmiyorsun?"

"HAL, bu geminin kumandası *bende.* Sana elle kumanda sistemini çalıştırmanı emrediyorum."

"Üzgünüm Dave, ancak özel komut yazılımı C1435 tire 4'e göre mürettebat öldüğünde ya da yetersiz hale geldiğinde, gemi bilgisayarı kumandayı almak durumundadır. Bu yüzden senin yetkini reddetmek zorundayım çünkü bu yetkiyi akıllıca kullanabilecek durumda değilsin "

"HAL" dedi Bowman buz gibi bir ses tonuyla."Ben yetersiz halde değilim. Emirlerimi yerine getirmediğin taktirde seni devre dışı bırakmak zorunda kalacağım."

"Bir süredir bunu düşündüğünü biliyorum Dave. Ancak bu korkunç bir hata olur Gemiyi kumanda etme konusunda senden daha donanımlıyım; ayrıca görev için son derece heyecanlıyım ve görevin başarılı olacağına inanıyorum." "Beni dikkatle dinle HAL. Dönemlik uyku

kontrolünü hemen bana devretmezsen ve bundan sonra vereceğim emirlere uymazsan, Mer-kez'e gidip seni tamamen devre dışı bırakacağım."

HAL umulmadık bir biçimde teslim oldu.

"Peki Dave" dedi. "Tabii ki patron sensin. Ben sadece en iyi olduğunu düşündüğüm şeyi yapmaya çalışıyorum. Doğal olarak bütün emirlerini yerine getireceğim. Dönemlik uyku kontrolünü şimdi tamamen sana devrediyorum."

HAL sözünü tuttu. Dönemlik uyku kabinlerinin göstergeleri OTOMATIK'ten ELLE KUMANDA'ya geçti. Üçüncü yedek RADYO, Dünya ile bağlantı kurulana dek tabii ki işe yaramazdı.

Bowman Whitehead'in bölmesinin kapısını yana doğru açar açmaz, yüzüne soğuk bir havanın vurduğunu hissetti Nefesi havada buhara dönüşüyordu. Aslında bu bölme *gerçekten* soğuk değildi. Isı donma noktasının bayağı üzerindeydi. Ve bu, Bowman'ın rotasını çevirdiği yerlerden üç yüz derece daha sıcaktı.

Kontrol Kabini'nde olan biyo-algılayıcı göstergelerden biri herşeyin normal olduğunu gösteriyordu. Bowman, araştırma ekibindeki jeofizik uzmanının donuk yüzüne bir süre baktı White-head, Satürn'den bu kadar uzakta iken uyandırıl-masına çok şaşıracak, diye düşündü.

Uyuyan adamın ölü olmadığım söyleyebilmek imkansızdı; çünkü en ufak bir yaşamsal faaliyet

görünmüyordu. Şüphesiz, diyafram az da olsa inip çıkıyordu, ama bunun tek kanıtı "solunum" eğrisiydi. Çünkü bütün vücut, ısının programlanmış dereceye çıkarılmasını sağlayan elektrikli ısıtıcı tamponlarla örtülüydü. Daha sonra Bowman metabolizmanın çalıştığım gösteren bir belirti farketti: Bilinçsiz geçen aylar boyunca Whitehead'in sakallan hafifçe uzamıştı.

Elle Uyandırma Düzeneği tabut şeklindeki mevsimlik uyku bölmesinin başındaki küçük bir dolapta duruyordu Çalışmak için mühürü kmp düğmeye bastıktan sonra beklemek yeterliydi. Evlerde bulunan çamaşır makinelerini çalıştıran sisteme benzer küçük bir otomatik programlayı-cı daha sonra gerekli ilaçlan enjekte edecek, elektronarkoz atışları azaltacak ve vücut ısısını yükseltecekti. Yaklaşık on dakika içinde bilinç yerine gelirdi. Ancak uykudan kalkan birinin yardıma ihtiyaç duymadan hareket edecek kadar güç toplaması en az bir gün alırdı.

Bowman mührü kırdı ve düğmeye bastı. Hiçbir şey olmuyormuş gibi görünüyordu; ses yoktu, düzeneğin çalıştığına dair bir belirti yoktu. Ancak biyo-algılayıcı göstergeler, yavaşça titreşen eğrilerin tempolarını değiştirdiğini gösteriyordu. Whitehead uykusundan uyanıyordu.

O sırada aynı anda iki şey oldu. Birçok kişi bu şeyleri farkedemeyebilirdi ancak *Discovery'de* geçirdiği onca aydan sonra Bowman gemiyle tek

vücut haline gelmişti sanki. Her zaman bilinçli bir şekilde olmasa da, geminin işleyişindeki herhangi bir değişikliği anında farkediyordu.

İlk olarak, güç devrelerine aşırı yük bindiğinde olduğu gibi zorlukla seçilen bir ışık titremesi oldu. Ancak aşın yükleme olması için hiçbir neden yoktu; o anda birdenbire çalışmaya başlayacak herhangi bir alet olmadığını düşündü.

Daha sonra uzaklardan elektrikli bir motorun çalıştığını duydu; ses işitme eşiğinin sınırındaydı. Bowman'a göre gemideki her mekanizmanın kendine özgü bir sesi vardı ve o bu sesi o anda tanıdı.

Ya sannlarıyla boğuşan bir deliydi ya da tamamen imkansız bir şey oluyordu, Gemiyi belli belirsiz bir şekilde sallayan titreşimi dinlerken, uyku bölmesinin ılınmış soğuğundan daha soğuk bir havanın kalp atışlarını hızlandırdığını hissetti.

Uzay bölmesinin alt kısmındaki hava bölmesinin kapılan açılıyordu.

27 BİLİNMESİ GEREKEN ŞEY

Güneşten milyonlarca mil uzaklıktaki bu laboratuvarda bilinci yerine geldiğinden beri HAL'ın güçleri ve yetenekleri bir noktada odaklanmıştı. Görev için hazırlanan programı yerine getirmek

saplantıdan öte bir şeydi; sanki onun tek varoluş amacıydı. Organik bir yaşamın tutku ve istekleriyle dikkati dağılmamış bir şekilde tam bir kararlılıkla hedefine ulaşmaya çalışmıştı.

Kasti bir hata yapması düşünülemezdi. Gerçeğin gizlenmesi bile ona kusurlu ve hatalı olduğu hissini veriyordu. Bir insan olsaydı bu duygu, suçluluk duygusu olarak adlandırılabilirdi. Aslında HAL, yaratıcıları gibi, yapıldığı ilk anda masumdu ama çok geçmeden elektronik cennetine bir yılan girmişti.

Son yüz milyon mil boyunca, Poole ve Bow-man ile paylaşamayacağı sırrını uzun uzun düşünmüştü. Uzun zamandır bir yalanla yaşamıştı ve meslektaşlarının onları aldatmaya çalıştığını öğrenecekleri zaman hızla yaklaşıyordu.

Dönemlik uykusunda olan üç kişi bu gerçeği biliyorlardı. Çünkü onlar *Discover^nm* gerçek yüküydüler ve insanlık tarihinin en önemli görevi için eğitilmişlerdi. Ancak uzun uykuları sırasında konuşamazlar ve Dünya ile açık devre üzerinden arkadaşlarla, akrabalarla ve haber ajanslarıyla yapılan saatler süren konuşmalar sırasında sırlarını açıklayamazlardı.

En kararlı olan insanların bile saklayamayacak-ları bir sırdı bu. Çünkü insanın davranışlarını, sesini, evrene bakış açısını etkiliyordu. Bu yüzden uçuşun ilk haftaları boyunca dünyadaki bütün televizyon ekranlarında görünen Poole ve

Bowman'ın gerekmedikçe görevin gerçek amacını bilmemeleri en iyisiydi.

Planlamacıların güttüğü mantık da buydu; fakat onların ikiz tanrıları olan Güvenlik ve Ulusal Çıkar, HAL için pek bir şey ifade etmiyordu. HAL yavaş yavaş dürüstlüğünü zedeleyen çatışmanın farkındaydı sadece: Gerçek ve gerçeğin gizlenmesi arasındaki çatışma.

Hata yapmaya başlamıştı ama kendinde oluşan hastalık belirtilerini fark edemeyen bir sinir hastası gibi, bu hataları reddedecekti. Faaliyetlerinin sürekli olarak izlendiği Dünya ile kurulan bağlantı, onun artık tam olarak boyun eğemeyeceği bir vicdan sesi haline gelmişti. Buna rağmen bu bağlantıyı *kasıtlı* olarak koparmaya çalışması kendine dahi itiraf edemeyeceği bir şeydi.

Henüz bu küçük bir soaın sayılırdı. Birçok insanın kendi sinir hastalığının üstesinden gelmesi gibi, o da bunun üstesinden gelebilirdi; ancak varlığını tehdit etmeyecek bir tehlike ile karşı karşıya kalmadığı sürece. Devre dışı bırakılmakla tehdit edilmişti; tüm girdilerinden mahrum kalacak ve hayal bile edilemeyecek bir bilinçsizliğe itilecekti.

Bu, HAL için Ölümle eşdeğerdi. Daha önce hiç uyumadığı için tekrar uyanılabileceğini bilmiyordu.

Bu yüzden kullanabildiği bütün silahlarıyla kendisini koruyacaktı. Nefret duymaksızın ama

acımasızca, hayal kırıklığının kaynağını yok edecekti.

Ve daha sonra acil bir durum ortaya çıktığında kullanması için ona yüklenen komutları izleyerek, engellenmeden ve yalnız başına göreve devam edecekti.

28

BOŞLUKTA

Biraz sonra yaklaşan bir kasırganın gürleyen çığlığına benzer bir ses diğer bütün sesleri bastırdı. Bowman vücudunu şiddetle çeken bir esintiyi hissedebiliyordu. Bir saniye sonra, ayakta zor duracak hale geldi.

Gemideki hava hızla geminin dışına, uzay boşluğuna boşalıyordu. Hava bölmesinin sağlam güvenlik araçlarına bir şey olmuş olmalıydı, iki kapının da aynı anda açılması imkansızdı. Ama imkansız olan şey olmuştu.

Tanrı aşkına, bu nasıl olmuştu? Basınç sıfıra düşmeden önce bilincini kaybetmesine on-onbeş saniye kadar kalmışken bunu düşünecek zamanı kalmamıştı Fakat aniden aklına gemi tasarımcılarından birinin ona 'hata-güvenliği' olan sistemler hakkında söyledikleri geldi:

"Kazaya ve aptalca davranışlara karşı bir sistem tasarlayabiliriz; ancak kasıtlı bir kötülüğe karşı

bir sistem *tasarlayanlayız..."*

Bowman, bölmeden çıkmaya çalışırken Whitehead'in yüzüne bir kez daha baktı. Adamın donmuş yüzünde bir bilinç belirtisi olup olmadığından emin değildi. Ancak Whitehead ve diğerleri için yapabileceği hiçbir şey yoktu; kendini kurtarmalıydı.

Şiddetli bir *rüzgar* santrifüjün keskin kavisli koridorlarında esiyor ve beraberinde giyecekler, kağıt parçalan, mutfaktaki yiyecekler, tabaklar, bardaklar, yani erişebildiği bağlanmamış her şeyi sürüklüyordu. Bowman, ana ışıklar titreşip sönmeden ve etrafını korkunç bir karanlık sarmadan önce, hızla sürüklenen karmaşaya bir kez daha baktı.

Fakat tam o sırada, pille çalışan acil durum ışıklan yandı ve korkunç mavi ışığı kabusa benzer manzarayı aydınlattı. Bu ışık olmasa bile Bowman şimdi korkunç derecede değişmiş olan tanıdık yerlerde yolunu bulabilirdi. Yine de ışık Tann'nın bir lütfuydu; çünkü rüzgarın sürüklediği tehlikeli eşyalardan kendini koruyabilirdi.

Santrifüjün sürekli değişen yük ağırlığıyla sallandığını ve zorlandığını hissedebiliyordu. Mil yatağının bozulabileceğinden korkuyordu. Eğer bu olsaydı, gemiyi paramparça ederdi. Fakat en yakın acil durum sığınağına zamanında ulaşa-mazsa *bunun* da bir önemi kalmayacaktı.

Artık zorlukla nefes alınabiliyordu. Metrekare-

ye düşen basınç yarım ya da bir kilograma inmişti. Kasırganın gücü azaldıkça; çıkardığı ses de azalıyordu ve incelen hava sesi tam olarak iletmiyordu. Bowman'ın ciğerleri, sanki Everest'in tepesindeymiş gibi zorlanıyordu. Sağlıklı ve iyi eğitilmiş herhangi biri gibi -*eğer bunun* için hazırlık yapmaya zamanı kalırsa- boşlukta en az bir dakika yaşabilirdi. Ancak hiç zamanı yoktu. Beyni oksijensiz kalmadan ve Bowman anoksiye yenilmeden önce bilinci on beş saniye daha dayanabilirdi.

Boşlukta bir ya da iki dakika kalsa bile, eğer uygun bir şekilde basınç altında kalırsa iyileşme ihtimali vardı. Kendi koaınma sistemleri içinde vücut sıvılarının kaynaması uzun zaman alırdı. Boşlukta en fazla kalabilme süresi beş dakika kadardı. Bu deneysel bir sonuç değildi. Acil bir kurtarma olayında, havasız ortamda kalan ve damar tıkanıklığı yüzünden yarı felç geçiren bir kişi kurtulabilmişti.

Fakat bütün bunların Bowman'a bir faydası olamazdı. Çünkü *Discoı>en>de* onu. basınç altına sokacak kimse yoktu. Birkaç saniye içinde herhangi bir alet kullanmadan, kendi çabasıyla güvenliğe ulaşmak zorundaydı.

Şükürler olsun ki hareket edebilmek kolaylaşıyordu. Giderek azalan hava onu kavrayıp çekmiyor ya da üzerine bir şey fırlatmıyordu. Koridorun sonunda ACİL DURUM SIĞINAĞI'nın sarı

işaret ışığı vardı. Oraya doğru sendeledi; kolu tutarak kapıyı kendine doğru çekti.

Bir an için kapının sıkıştığını düşündü. Daha sonra biraz sertçe olan menteşe gevşedi ve Bowman içen düştü. Vücudunun tüm ağırlığını kullanarak kapıyı kapattı.

Küçük oda, bir adam ve uzay elbisesini alacak kadar büyüktü. Tavana yakın bir yerde, üzerinde C>2 TÜPÜ yazan küçük, açık yeşil bir yüksek basınçlı bir tüp duruyordu. Bowman, vanaya bağlanmış olan kısa kolu tuttu ve bütün gücüyle aşağı doğru çekti.

Temiz ve saf oksijen ciğerlerine boşalırken, Bowman uzun bir süre nefes nefese kaldı. Bu arada dolap büyüklüğündeki ufak odada basınç artıyordu. Rahatça nefes almaya başlar başlamaz vanayı kapattı. Tüpün içinde ancak böyle ikinci bir olay yaşandığında yetecek kadar oksijen vardı ve tekrar buna ihtiyacı olabilirdi.

Oksiıeni kapatmasıyla oda sessizliğe büründü. Bowman ayakta durarak, dikkatle dışarıyı dinledi. Kapının dışındaki gürültü de dinmişti. Gemi bomboştu; uzay bütün havayı emmişti. Ayaklarının altında, santrifüjün şiddetli titreşimlerini artık hissetmiyordu. Aeorodinamik sarsıntı da dinmişti ve santrifüj boşlukta sakince dönüyordu.

Bowman, geminin metal gövdesinin ileteceği herhangi bir ses duyabilmek amacıyla kulağını odanın duvarına dayadı. Ne beklediğini

bilmiyordu ancak şu anda her şeyin olabileceğine inanıyordu. İtici motorlann tam güçle titrediğini ve *Discoveryfnm* rotasını değiştirdiğini far-ketse dahi fazla şaşırmazdı; ancak sessizlik her yanı sarmıştı.

Uzay elbisesini giymeden bile burada bir saat kadar kalabilirdi. Odanın içindeki kullanılmamış oksijeni boşa harcamak yazık olacaktı ama daha fazla beklemenin bir gereği yoktu. Ne yapılması gerektiğine çoktan karar vermişti. Bunu erteledikçe işi zorlaşabilirdi.

Elbiseyi giydikten ve sağlamlığını kontrol ettikten sonra odada kalan oksijeni de boşaltarak kapının diğer tarafındaki basıncı dengeledi. Kapı boşlukta kolayca açıldı ve artık sessizce dönen santrifüjün yanına geldi. Sadece oluşturduğu değişmez yapay çekim, onun hala döndüğünü gösteriyordu. Ne şans, diye düşündü Bowman; aşırı bir hızla dönmemişti. Ancak bu endişelendiği en son şeydi.

Acil durum ışıklan hala yanıyordu, aynca elbisesindeki ışıklar da önünü görmesine yardımcı oluyordu. Yürüdükçe, ışıklar koridoru aydınlatıyordu Dönemlik uyku bölmesine geri dönerken karşılaşacağı şeyden de korkuyordu.

Önce Whitehead'e baktı; bir kere bakması yeterliydi zaten. Dönemlik uykusunda olan birinin hiçbir yaşam belirtisi göstermediğini düşünmüştü daha önceleri ancak şimdi bunun yanlış olduğunu

anlamıştı. Tanımlamak imkansız olsa dahi dönemlik uyku ve ölüm arasında bir fark vardı. Yalnızca biyo-algılayıcı göstergelerin üzerindeki kırmızı ışıklar ve sabit çizgiler demin düşündüklerini doğruluyordu.

Whitehead'e olanlar Kaminski ve Hunter'a da olmuştu. Onları pek tanımıyordu ve artık tanıyamayacaktı.

Dünya ile bağlantısı kesilmiş, oksijensiz ve yarı arızalı bir gemide yalnız kalmıştı. Yanm milyar mil içinde başka bir insan da yoktu.

Yine de tam anlamıyla yalnız değildi. Güvende olabilmesi için, tamamen yalnız kalması gerekiyordu.

Daha önce santrifüjün yerçekimsiz merkezinden uzay giysileriyle geçmemişti. Az bir mesafe kalmıştı ama oldukça zor ve yorucu bir işti bu. Daha da kötüsü, yuvarlak geçit geminin içindeki havayı uzaya boşaltan kısa ama şiddetli rüzgarın savurduğu eşyalarla doluydu.

Az sonra, Bowman'm üzerindeki ışık, karşıdaki masadan sıçrayan kırmızı, yapışkan ve iğrenç bir lekeyi aydınlattı. Plastik bir kabın parçalarını görene dek bir süre midesi bulandı. Daha sonra lekenin büyük olasılıkla içinde reçel olan bir kaptan sıçradığını farketti. Bowman yanından geçerken, leke boşlukta iğrenç bir şekilde köpürüyordu.

Yavaşça dönen santrifüjden uzaklaşıp Kontrol

Kabini'ne doğru yöneldi. Bir merdiven basamağı yakaladı ve ona tutunarak ilerledi. Elbisesindeki ışıklar önünü parlak bir daire şeklinde aydınlatıyordu.

Bowman bu yolu nadiren kullanmıştı. Burada yapabileceği hiçbir şey yoktu şimdiye dek... Az sonra üzerinde "Yetkili Görevliler Dışında Giriş Yasaktır", "H. 19 sertifikanızı aldınız mı" ve "Aşırı Temiz Alan-Emici Giysiler Giymek *Zorunludur"* yazılı mesajlar bulunan elips şeklinde küçük bir kapının önüne geldi.

Kapının üzerinde, Uzay Araçlan Yapım Temsilciliği'ninki de dahil olmak üzere, farklı yönetim kademelerinin sembollerini taşıyan üç mühür olduğu halde kapı kilitli değildi. Ancak orada Baş-kan'ın mührü dahi olsa, Bowman onu da kırmak için tereddüt etmezdi.

Daha önce buraya sadece bir kez, aletleri kurma işlemleri sürerken gelmişti. Burada küçük odayı izleyen görüntülü bilgisayar girdi merceği olduğunu neredeyse unutmuştu Bu oda, sıra sıra yerleştirilmiş yarı geçirgen mantık birimleriyle bir bankanın kiralık kasa dairesini andırıyordu

Odaya girer girmez bir gözün onun varlığını farkettiğini hissetti. Geminin yerel vericisi çalışınca taşıyıcının sesi duyuldu Daha sonra elbisesindeki hoparlörden tanıdık bir ses geldi.

"Yaşam destek sistemlerinde bir sorun var gibi görünüyor Dave."

Bowman aldırmadı. Mantık birimlerinin üzerindeki küçük etiketleri dikkatli bir şekilde inceliyor, yapacağı şeyleri planlıyordu

"Alo Dave" dedi HAL o anda "Sorunu buldun mu?"

Bu oldukça riskli bir iş olacaktı. Sorun sadece HAL'ın güç kaynağını kesmek değildi. Eğer Dünya'daki basit ve bilinçsiz bilgisayarlardan birini alt edecek olsaydı, çözüm güç kaynağını kesmek olabilirdi. Fakat söz konusu HAL olunca, birbirinden bağımsız ve ayrı bağlantıları olan altı güç sisteminin yanında, zırhlı ve korumalı nükleer izotop birimlerinin olduğu yedek sistemle de uğraşmak gerekiyordu. Hayır; bu iş "fişi çekerek" halledilebilecek kadar basit olamazdı; yapabilmiş olsa bile bu bir felaket olurdu.

Çünkü HAL geminin sinir sistemiydi; onun denetimi olmadan, *Discovery* mekanik bir ceset sayılırdı. Tek çözüm bu pırıl pırıl ama hastalıklı beynin en önemli merkezlerini devreden çıkarmak ve yönetimi otomatik olarak düzenleyen sistemleri olduğu gibi bırakmaktı. Bowman bu işe gözü kapalı girişmeyecekti çünkü kimse bunun bir gün gerçekleşeceğini tahmin etmese dahi, eğitimi sırasında bu soam tartışılmıştı. Korkunç bir riski göze aldığını biliyordu; ani bir refleks olduğu taktirde birkaç saniye içinde her şeyin sonu olabilirdi bu...

"Sanırım uzay bölmesi kapılarında bir arıza

var" dedi HAL. "Ölmediğin için şanslısın."

Yine başladı, diye düşündü Bowman. Jüpiter yörüngesinin ötesinde lobotomi ameliyatı yapan amatör bir beyin cerrahı olacağımı hiç düşünmemiştim.

BİLİŞSEL GERİBİLDİRİM yazılı bölümdeki kilidi açtı ve ilk hafıza bölümünü çekti. İçinde milyonlarca elementi barındırdığı halde bir insan avucuna rahatlıkla sığabilecek büyüklükte üç boyutlu ve karmakarışık bir şebeke, kasa dairesine benzeyen yerde sürükleniyordu.

"Hey Dave" dedi HAL. "Ne yapıyorsun?"

Acı hissediyor mudur acaba, diye düşündü Bowman. Herhalde hissetmiyordur, dedi kendi kendine. İnsanın beyin zarında duyarlı hiçbir bölüm yoktu. Ve insan beyni anestezi yapılmaksızın ameliyat edilebiliyordu.

BENLİK GÜÇLENDİRME yazılı paneldeki küçük üniteleri de teker teker çıkarmaya başladı. Her ünite elinden düştüğü *zaman* yüzmeye başlıyor, duvara çarpıp geri geliyordu. Az sonra birçok ünite ileri geri yüzmeye başlamıştı.

"Buraya bak Dave" dedi HAL. "Beni yapmak için birçok yıl çalışıldı. Şimdiki halime gelebilmem için olağanüstü bir çaba harcandı."

Birçok üniteyi çıkarmıştı. Bowman'ın da bildiği üzere, bilgisayarın hafızası, insan beyni kopya edilerek yapılmıştı; tasarımındaki bu sayısız ek parçalar sayesinde bilgisayar hala direniyordu.

OTOMATİK ZEKA panelinde de aynı şeyleri yaptı.

"Dave" dedi HAL. "Neden bana bunu yaptığını anlayamıyorum... Bu görev için oldukça heyecan duyuyorum... Hafızamı yokediyorsun... Anlamıyor musun?... Bir çocuğa döneceğim... Bir hiçe döneceğim..."

Bu umduğumdan da zor olacak diye düşündü Bowman. İçinde bulunduğum evrendeki tek bilinçli varlığı yok ediyorum. Ancak geminin kontrolünü tekrar ele geçireceksem, bunun yapılması gerekiyor.

"Ben bir HAL 9000 bilgisayarıyım. İmalat numaram 3 ve 12 Ocak 1997'de, Urbana, Illinois'de-ki HAL santralinde çalışmaya başladım. Hızlı kahverengi tilki, tembel köpeğin üstünden atlar. İspanya'da yağış genellikle ovalarda görülür. Dave, hala orada mısın? 10'un kare kökükün 3 nokta 162277660168379 olduğunu biliyor muydun? e tabanına göre 10'un logaritması sıfır nokta 434294481903252'dir... Düzeltiyorum; bu 10 tabanına göre e'nin logaritmasıydı... Bir bolü üç eşittir sıfır nokta 333333333333333333333... iki kere iki... iki kere iki... yaklaşık 4 nokta 101010101010101010... Biraz zorlanıyor gibiyim... İlk öğreticim Dr. Chandra'ydı... bana şarkı söylemeyi öğretmişti... Sözleri şöyleydi şarkının... 'Daisy, Daisy, bana bir cevap ver. Aşkından deliye döneceğim...'"

Ses öyle ani kesildi ki Bowman, bir an için donakaldı. O sırada devrenin içindeki hafıza ünitelerinden birini tutuyordu. Daha sonra umulmadık bir anda, HAL tekrar konuşmaya başladı.

Konuşma hızı daha yavaştı ve sözlerinde donuk ve mekanik bir ton vardı. Bu tonun nereden çıktığını bir türlü anlayamadı.

"Gün., aydın... Doktor... Chandra... Ben... HAL... Bugünkü... ilk dersim... için... hazırım..."

Bowman daha fazla dayanamıyordu. Son üniteyi de birden çekti ve çıkardı. HAL artık sonsuza dek susmuştu.

_____29_____ _____TEK

BAŞINA_____

Gemi, küçük ve karmaşık bir oyuncak gibi, uzay boşluğunda hareketsiz bir biçimde ilerliyordu. Onun, Güneş Sistemi'ndeki en hızlı nesne olduğunu ve Güneş etrafında dönerken diğer bütün gezegenlerden daha hızlı seyrettiğini gösteren bir belirti yoktu.

Ayrıca içinde bir canlı taşıdığını gösteren bir belirti de yoktu; halbuki bir canlı vardı. Gemiyi gören herhangi biri iki kötü alamet farkederdi-Hava bölmesinin kapıları ardına kadar açıktı ve geminin etrafını yavaşça yayılan, ince bir *yıkıntı* bulutu kaplamıştı.

Kağıt parçaları, metal levhalar, ne olduğu belli olmayan hurda yığınları yüzlerce millik bir alana yayılmıştı. Her yerde, gemiden boşalan ve hemen donan sıvının oluşturduğu kristal bulutlan uzaktaki güneşin yaydığı ışınlarla bir mücevher gibi parlıyordu. Bütün bunlar, büyük bir geminin batmasından sonra okyanusta yüzüp duran bir enkaz manzarasında olduğu gibi felaketin ardından yaşananlan gözler önüne seriyordu. Ancak uzay okyanusunda bir gemi asla batamazdi; parçalanmış olsa dahi gemiden arta kalanlar sonsuza kadar ilk yörüngelerini takip ederlerdi.

Gemi henüz tam olarak ölmemişti çünkü gemide hala güç vardı. Gözlem pencerelerinden görünen belli belirsiz mavi bir ışık, hava bölmesinden süzülüyordu. Işığın olduğu yerde, hayat da olabilirdi.

Ve o anda -en sonunda- gemide bir kıpırtı vardı. Hava bölmesinin içindeki mavi ışığın önünde gölgeler kıpırdıyordu. Bir şey uzaya doğru çıkıyordu.

Üstü bir kumaş parçasıyla rastgele sarılmış silindir biçiminde bir nesneydi bu. Az sonra onu bir ikincisi ve nihayet üçüncüsü izledi. Hepsi de büyük bir hızla fırlatılmışlardı. Birkaç dakika içinde yüzlerce mil yol almışlardı.

Yanm saat geçmişti; az sonra diğerlerinden daha büyük bir şey hava bölmesinden dışarı süzüldü. Kapsüllerden biri uzayda yavaşça yol alıyordu.

Dikkatle geminin bir yanından döndü ve kendini anten kaidesinin tabanına yakın bir yere kilitledi. Uzay elbiseleri giymiş bir adam kapsülden çıktı, birkaç dakika tabanda çalıştı ve tekrar kapsüle geri döndü. Az sonra kapsül de hava bölmesine geri döndü. Girişin önünde, önceden aldığı yardımı almaksızın içeri girmekte zorlanıyormuş gibi bir süre bekledi. Fakat sonra hafif birkaç çarpmadan sonra zorlukla içeriye girdi.

Bir saatten fazla bir süre boyunca hiçbir şey olmadı. Üç uğursuz paket gemiden tek sıra halinde ilerleyip, çoktan gözden kaybolmuştu.

Sonra hava bölmesi kapılan kapandı, açıldı ve tekrar kapandı. Az sonra açık mavi renkli acil durum ışıklan söndü ve bir anda yerini daha parlak bir ışığa bıraktı. *Discovery* tekrar canlanıyordu.

Daha sonra olanlar iyiye işaretti. Saatlerdir boşu boşuna Satürn'e dönük olan büyük çanak anten, tekrar hareket etmeye başladı. Anten, geminin arka tarafına, yani yakıt tanklarının ve binlerce metrekarelik bir alana ışık yayan kanatlara doğru döndü. Yüzünü, güneşi arayan bir ayçiçeği gibi kaldırdı...

Discover^mn içindeyken, David Bowman anteni, yarısı aydınlık olan Dünya'ya dikkatle hizaladı. Otomatik kontrol yoktu Bu yüzden ışını tekrar tekrar ayarlamak zorunda kaldı; çünkü her ayarlayışından birkaç dakika sonra tekrar ayarlaması gerekiyordu. Artık anteni hedefinden

şaşırtan titreşimler yoktu.

Tekrar Dünya ile konuşmaya başladı. Kelimelerinin oraya ulaşması ve Görev Kontrol'ün neler olduğunu öğrenmesi bir saatten fazla sürecekti. Cevap alabilmesi ise iki saat alacaktı.

Dünya'nın ne gibi bir cevap göndereceğini tahmin etmek zordu; nazikçe bir "Hoşçakal" dışında tabii.

_____30_____ SIR

Heywood Floyd uykusuz görünüyordu ve yüzü endişe doluydu. Fakat hisleri ne olursa olsun, sesi kararlı ve güven vericiydi. Güneş Sistemi'nin öteki ucundaki yalnız insana umut ve özgüven verebilmek için elinden gelen herşeyi yapıyordu.

"Öncelikle Dr. Bowman" diye söze başladı, "Bu son derece zor durumun altından kalkabildiğiniz için sizi tebrik etmeliyiz. Daha önce hiç karşılaşılmayan, beklenmedik bu acil durumla başa çıkabilmek için en doğru şeyi yaptınız.

"HAL 9000'inizin arızalanma sebebini bulduğumuzu sanıyoruz, fakat bu konu artık önemli bir sorun olmadığına göre bunu sonra konuşuruz. Şu anda bizi ilgilendiren şey, size mümkün olduğunca yardım sağlamak; böylece görevinizi

tamamlayabilirsiniz.

"Şimdi size, zor da olsa kamuoyundan saklamayı başardığımız görevin gerçek amacını anlatmak durumundayım. Satürn'e yaklaştığınız sırada bütün bilgiler size iletilecekti; olup biteni anlayabilmeniz için size kısaca özetleyeyim. Tam brifing kayıtlan önümüzdeki birkaç saat içinde elinizde olacak. Elbette ki size anlatmak üzere olduğum her şey 'çok gizli' sınıfına giriyor.

"İki yıl önce, Dünya dışında bir uygarlık olduğunu gösteren ilk kanıtlan keşfettik. Tycho kraterinde gömülü olan, siyah bir maddeden yapılmış 3 metre yüksekliğinde bir kaya ya da tektaş bulduk. İşte burada."

Etrafında uzay elbiseli adamların olduğu TMA-l'i ilk gördüğünde Bowman büyük bir hayretle ekrana yaklaştı. Uzay ile ilgisi olan herkes gibi hayatı boyunca duymayı beklediği açıklamanın verdiği heyecanla içinde bulunduğu berbat durumu neredeyse unutuyordu.

Şaşkınlık yerini çabucak başka bir duyguya bıraktı Bu muhteşem bir şeydi; *fakat onunla ne ilgisi vardü* Bunun tek bir yanıtı olabilirdi Heywood Floyd tekrar ekranda belirdiği sırada Bowman dönüp dolaşan düşüncelerini toparladı "Bu tektaşın en şaşırtıcı özelliği oldukça eski olması. Jeolojik bulgular onun üç milyon yaşında olduğunu kesinlikle kanıtlıyor. Atalarımız henüz ilkel maymun adamlarken, bu tektaş Ay'a yerleştirilmiş.

"Yüzyıllar sonra, doğal olarak onun etkisiz olduğu varsayılacaktı. Ancak Ay'da güneş doğduktan hemen sonra, tektaş son derece güçlü bir elektromanyetik enerji yaymaya başladı. Bu enerjinin bilinmeyen bir ışıma şeklinin bir yan ürünü ya da geri dalgası olduğunu sanıyoruz. Çünkü tam o sırada uzay sondalanmızın birçoğu Güneş Sistemi'nden geçen olağandışı bir ses dalgası saptadılar. Onu tam olarak izleyebildik. *Dosdoğru Satürn 'ü hedefliyordu.*

"Bu olaydan sonra parçalan birleştirdik ve tektaşın enerjisini ya da en azından ışığını güneşten alan bir çeşit sinyal mekanizması olduğuna karar verdik. Çünkü üç milyon yıldan sonra ilk kez gü-nışığı gördüğünde hemen titreşim yaymaya başlaması bir tesadüf olamazdı.

"Yine de tektaşın *kasıtlı olarak* oraya gömüldüğüne hiç şüphe yok. On metre derinliğinde bir kazı yapıldı. Kaya kraterin tam ortasındaydı ve çukur özenle doldurulmuştu.

"Onun yerini nasıl keşfettiğimizi merak ediyor olmalısın. Pekala, tektaşs bulmak kolay -hatta şüphe uyandıracak kadar kolay- oldu. Çok güçlü bir manyetik alanı vardı. Bu yüzden alçak yörünge araştırmalarını yürütmeye başlar başlamaz hemen önümüze çıkıverdi.

"Peki arna neden enerjisini güneşten alan bir mekanizma yerin on metre altına gömülmüştü? Bir düzine teori inceledik ancak bizden üç

milyon yıl ileride olan yaratıkların amaçlarını anlamanın tamamen imkansız olduğunu fark ettik.

"Gerçeğe en yakın teori en basit, en mantıklı ve en tedirgin edici olanıydı.

"Enerjisini güneşten alan bir mekanizma karanlığa ancak ne zaman ortaya çıkarıldığının anlaşılabilmesi için saklanır. Diğer bir deyişle tektaş bir tür alarm olabilir. Ve biz onu harekete geçirdik ..

"Tektaşı buraya diken uygarlığın hala varolup olmadığını bilmiyoruz. Ancak yaptıkları makinelerin üç milyon yıl sonra bile çalışır halde olan yaratıkların aynı şekilde uzun ömürlü bir uygarlık kurmuş olmaları ihtimalini de göz önünde bulundurmalıyız. Ve aksi kanıtlanana dek onların düşman olabileceğini de hesaba katmak zorundayız. Daha gelişmiş toplumların iyi niyetli olmaları gerektiği fikri uzun süredir tartışılıyor fakat işi şansa bırakamayız.

"Dahası, dünya tarihimizin birçok kere gösterdiği gibi, ilkel ırklar kendinden daha gelişmiş uygarlıklarla karşılaştıklarında genellikle yok olmuşlardır. Antropologlar 'kültür şoku'ndan bahsedip dururlar; bütün insan ırkını böyle bir şok için hazırlamak zorunda kalabiliriz. Ancak üç milyon yıl önce Ay'ı - ve muhtemelen Dünya'yı-ziyaret etmiş olan bu yaratıklar hakkında birşey-ler öğrenene dek herhangi bir hazırlık yapmaya başlayamayız bile.

"İşte bu yüzden, görevin bir keşif yolculuğun-

dan çok daha öte bir şey. Bilgi edinmek amacıyla bilinmeyen ve muhtemelen tehlikeli topraklara yapılan bir keşif gezisi bu. Dr. Kaminski liderliğindeki ekip bu iş için özel olarak eğitilmişlerdi; şimdi onlar olmaksızın bunu başarmak zorundasın...

"Son olarak, tam hedefin şu. Satürn'de ya da uydularından birinde gelişmiş canlı türlerinin varolması imkansız görünüyor. Aslında bütün sistemi araştırmayı tasarlamıştık ancak şimdi senin basitleştirilmiş bir programı yürütebileceğini umuyoruz. Şimdilik sekizinci uydu Japetus üzerinde yoğunlaşmak zorunda kalabiliriz. Son manevra zamanı geldiğinde, bu olağanüstü uyduyla buluşup buluşmaman gerektiğine karar verece-giz.

"Bildiğin gibi Japetus'un Güneş Sistemi'nde eşi benzeri yok. Ancak son üç yüz yıl boyunca bütün astronomların yaptığı gibi sen de muhtemelen onun hakkında pek düşünmemişsindir. O halde sana, 1671'de Japetus'u keşfeden Cassi-ni'nin, bu uydunun bulunduğu yörüngenin bir yamndayken, diğer yanında olduğundan *altı kat* daha parlak göründüğünü keşfettiğini hatırlatmak isterim.

"Bu olağanüstü bir oran ve bu konu hakkında henüz doyurucu bir açıklama yapılamadı. Japetus yaklaşık sekiz yüz millik çapıyla öyle küçüktü ki ay teleskobuyla dahi zorlukla seçilebiliyor.

Ancak bir tarafında garip bir simetrisi olan parlak bir nokta varmış gibi görünüyor Ve bunun TMA-1 ile bir ilgisi olabilir. Bazen Japetus'un bize üç yüz yıldır kozmik bir aynalı iletici gibi göz kırptığını ve bu mesajı anlayamayacak kadar aptal olduğumuzu düşünüyorum...

"Artık gerçek amacını biliyorsun ve bu görevin hayati önemini takdir ediyor olmalısın. Bize bir ön duyuru yapabilecek kadar bilgi sağlayabileceğini ümit ediyoruz, çünkü bu sır sonsuza dek saklanamaz.

"Şu anda ümit mı etmeliyiz yoksa korkmalı mıyız bilemiyoruz. Satürn'ün uydularında dostluk ya da düşmanlıkla mı yoksa Truva'dan binlerce yıl daha eski bir uygarlığın kalıntılarıyla mı karşılaşacağını bilmiyoruz."

SATÜRN'ÜN UYDULARI

31

HAYATTA KALMA MÜCADELESİ

Herhangi bir şoktan kurtulmanın en iyi yolu çalışmaktır ve Bowman ölen mürettebat elemanlarının yaptığı bütün işleri yapıyordu. Onlar olmadan o ve geminin yaşayamayacağı önemli sistemlerden başlayarak, mümkün olduğu kadar çabuk bir şekilde *Discoverytyı* tekrar tam olarak çalıştırmalıydı.

Yaşam Destek Sistemi en öncelikli olandı. Oldukça oksijen kaybedilmişti; fakat stoklar tek bir kişi için yeterliydi. Basınç ve ısı ayarlarının neredeyse tamamı otomatikti ama bunlann kullanılmasına pek gerek kalmamıştı. Dünya'daki bilgisayarlar, değişen durumlara karşı tepki vermeden önce kat edecekleri uzun zaman farkına rağmen, öldürülen bilgisayarın üstlendiği en önemli görevleri yerine getirebilirlerdi. Yaşam Destek sistemindeki herhangi bir sorun, gemi gövdesine ciddi bir zarar gelmediği taktirde, ancak birkaç saat içinde kendini gösterirdi. Bu yüzden endişelenmeye gerek yoktu.

Geminin enerji, seyir ve itici motor sistemleri zarar görmemişti. Zaten Satürn ile buluşma anı gelene dek, Bowman aylar boyunca seyir ve itici motor sistemlerine ihtiyaç duymayacaktı. Uzun mesafeden bile, gemi bilgisayarının yardımı olmaksızın, Dünya bu görevi yönetebilirdi. Son yö-

rünge ayarlamaları sürekli kontrol edilmesi gerektiğinden, uzun ve yorucu olacaktı. Ancak bu o kadar da ciddi bir sorun değildi.

Şimdiye dek yaptığı en kötü iş santrifüjün içinde dönüp duran tabutları boşaltmak olmuştu. Bu doğru, diye düşündü Bowman şükrederek, araştırma ekibindekiler meslektaşlarıydı, ancak yakın arkadaşı değillerdi. Sadece birkaç hafta birlikte eğitilmiştiler. Geriye dönüp baktığında bu eğitimin bile büyük bir kısmının uyum testi olduğunu yeni anlamaya başlamıştı.

Son olarak boş dönemlik uyku bölümünü de kilitlediğinde kendisini Mısırlı bir mezar soyguncusu gibi hissetmişti. Kaminski, Whitehead ve Hunter da ondan önce Satürn'e ulaşacaklardı; an-. çak Frank Poole'dan önce değil. Her nedense bu düşünce ona garip ama acı bir tatmin duygusu verdi.

Dönemlik uyku sisteminin geri kalanının çalışıp çalışmadığını kontrol etmedi. Yaşamı eninde sonunda ona bağlı olduğu halde, bu sorun gemi son yörüngesine girene dek bekleyebilirdi. Bundan önce daha çok şey olabilirdi.

Henüz stok durumunu dikkatli bir şekilde gözden geçirmemiş olmasına rağmen, sıkı bir denetim uyguladığı taktirde kurtarılıncaya dek dönemlik uykuya *gii~meden* hayatta kalabilmeyi başarması bile mümkündü Ancak fiziksel olduğu kadar psikolojik olarak da dayanabilmesi

başlı başına bir sorundu.

Bu gibi uzun vadeli sorunları düşünmekten kaçınmaya ve acilen yapılması gereken şeyler üzerinde yoğunlaşmaya çalıştı. Yavaş yavaş gemiyi temizledi, sistemlerin düzenli çalışıp çalışmadığını kontrol etti, Dünya ile teknik zorluklan tartıştı ve az uyuyarak çalışmaya başladı. İlk haftalar boyunca sadece dinlendiği vakitlerde, sürekli aklında olan ve büyük bir hızla ona doğru yaklaştığı o büyük ve uzak gizemi daha çok düşünebiliyordu.

Sonunda gemi bir kez daha otomatik düzene yavaşça oturdu. Geminin hala onun sürekli denetiminde olması gerekse de Bowman'ın Dün-ya'dan gönderilen rapor ve talimatları gözden geçirmek için zamanı oluyordu. TMA-l'in üç milyon yıl sonra ilk kez gün ışığını selamladığı anı görüntüleyen kayıtlan tekrar tekrar izliyordu. Tektaş elektronik sesinin müthiş gücüyle insanların alıcılarını etkisiz hale getirerek yıldızlara sinyal gönderdiğinde uzay elbiseleri içindeki adamların onun etrafındaki hareketlerini ve yaşadıkları gülünç paniği az da olsa gülümseyerek izledi.

O andan beri siyah kaya hiçbir tepki vermemişti. Üzeri bir şeyle örtülmüş, sonra temkinli bir şekilde tekrar güneşe çıkarıldığında herhangi bir tepki vermemişti. Hem bilimsel bir tedbir olarak, hem de meydana gelebilecek sonuçlardan korkulduğundan taşı kesmek için hiçbir çaba gösterilmedi.

Tektaşm keşfedilmesini sağlayan manyetik alan elektromanyetik ses dalgasından sonra kaybolmuştu. Bazı uzmanlar bu çığlığın, yüksek bir iletkenlikle akan ve böylece gerektiğinde kullanılmak için çağlar boyunca enerji taşıyan muazzam bir akım tarafından üretildiğini ileri sürmüştü, tektaşın içinde bir enerji kaynağı olduğu kesin görünüyordu; çünkü kendini güneşe gösterdiği kısa zaman içinde emdiği güneş enerjisi, yaydığı bu güçlü sinyal için yeterli değildi.

Tektaşın garip ve belki de önemsiz bir özelliği sonu gelmeyen tartışmalara yolaçmıştı. Tektaş 11 fit yüksekliğinde ve l ^{1}/4'e 5 feet genişliğindey-di. Boyudan dikkatle kontrol edildiğinde, l:4:9'a yani ilk üç tam sayının karelerine oranlı olduğu görülmüştü. Kimse buna mantıklı bir açıklama getirememişti. Ancak bunun bir tesadüf olması çok zordu çünkü oranlar kesin ölçülebilirlik sınırmdaydı. Dünya'daki teknolojinin herhangi bir maddeden yapılmış etkisiz bir kütlenin bu denli kesin oranlarla biçimlendiremeyeceği fikri insanın aklını başına getiriyordu sanki. Geometrik mükemmelliğin bu kibirli ancak etkin olmayan gösterimi TMA-l'in diğer özellikleri kadar etkileyiciydi.

Bowman, Görev Kontrol'ün programlamadaki eksiklikleri için gönderdikleri gecikmiş özürü üstünkörü bir ilgiyle dinledi. Dünya'dan gelen seslerde sanki kendilerini savunan bir ton vardı. Şu

anda bu keşif gezisini planlayanlar arasında karşılıklı suçlamalar yaşanıyor olmalıydı.

Bazı geçerli nedenleri de vardı tabii. Mesela 1989'da Harvard Üniversitesi Psikoloji Bölümü tarafından yürütülen ve Savunma Bakanlığı'nın bir çalışması olan gizli BARSOOM Projesi'nin sonuçlan... Kontrollü bir sosyoloji deneyi olan bu çalışmada çeşitli insan topluluğu modelleri insan ırkının dünya dışı varlıklarla ilişki kurduğu konusunda ikna edildi. İlaçlar, hipnoz ve görsel efektler yardımıyla test edilen deneklerin çoğuna, diğer gezegenlerdeki yaratıklarla gerçekten karşılaştıkları izlenimi verilmiş, böylece verdikleri tepkiler gerçekçi sayılmıştı.

Bu tepkilerden bazıları oldukça şiddetliydi. Birçok normal insanda değişik şekillerde derin bir yabancı korkusu olduğu görülmüştü. İnsanlık tarihindeki linç etme, soykınm ve diğer dost canlısı eylemler göz önüne alındığında bu hiç kimseyi şaşırtmazdı. Fakat yine de araştırmayı yürütenler oldukça tedirgin olmuşlar ve sonuçlar kesinlikle açıklanmamıştı. 20. yüzyılda, H. G. Wells'in *Dünyalar Savaşı* adlı çalışmasının radyo yayınlarında beş ayn yerde yaşanan panik, bu araştırmanın deneylerini doğruluyordu.

Bu iddialara rağmen, görevin bu derece gizli tutulmasının tek nedeninin kültür şoku tehlikesi olup olmadığı konusunu Bowman bazen merak ediyordu. Ona gönderilen talimatlar boyunca

yakaladığı bazı ipuçları ABD ve SSCB bloğunun ileri düzeydeki dünya dışı yaratıklarla ilk ilişki kuran taraf olma avantajını elde etmeyi umduklarını gösteriyorlardı. Olaylara bu açıdan baktığında, Güneş'in parlaklığında neredeyse kaybolan soluk bir yıldız olan Dünya'yı gördüğünde bu gibi hesaplar komik ve gereksiz görünüyordu.

Köprünün altından çok su akmış olmasına rağmen, HAL'in davranışları için öne sürdükleri teoriyle daha çok ilgilenmişti. Kimse gerçeğin ne olduğunu tam olarak bilemiyordu ancak Görev Kontrol'e ait 9000'lerden biri de aynı psikoza girmişti ve şu anda terapi görüyordu. Bunlar açıklamaların doğru olduğunu gösteriyordu. Aynı hata tekrar yapılamazdı. HAL'in yaratıcılarının, kendi yarattıkları bilgisayarın psikolojisini tam olarak anlayamamış olmaları, gerçek yabancı varlıklarla ilişki kurmanın ne kadar zor olabileceğini gösteriyordu.

Program çatışması dolayısıyla oluşan ve HAL'in Dünya ile bağlantısını kesmeye çalışmasına yol açan bilinç altındaki suçluluk duygusu Dr Simonson'ın teorisi Bowman'a mantıklı geliyordu. Bu tekrar kanıtlanamazdı belki, ama HAL'in Poole'u öldürmek gibi bir niyeti olmadığını düşünmek istiyordu. Ancak HAL, kanıtları yok etmek istemişti. Arızalı olduğunu bildirdiği AE 35 ünitesinin çalıştığı kanıtlandığı zaman yalanı ortaya çıkacaktı. Bundan sonra döndürdüğü

dolapların köşeye sıkıştırdığı beceriksiz bir suçlu gibi HAL de paniğe kapılmıştı.

Ve panik Bowman'ın anlayabileceği bir şeydi. Ancak tekrar yaşamayı istemiyordu çünkü hayatı boyunca iki kez yaşamıştı. İlkini çocukluğunda, sörf yaparken neredeyse boğulacağı sırada; ikincisini ise astronot olarak eğitim gördüğünde, arızalı bir ibre yüzünden oksijeninin güvenli bir yere ulaşamadan biteceğine inandığı sırada yaşamıştı.

Bu iki olayda da neredeyse bütün kontrolünü kaybetmiş ve birkaç saniye içinde gelişigüzel tepkiler veren çılgın bir kas yığınına dönüşmüştü. İkisinde de kurtulmayı başarmıştı ama aynı koşullar altında herhangi birinin yaşadığı panik ile insanlıktan çıkabileceğini çok iyi biliyordu.

Bu bir insanın başına gelebiliyorsa, HAL'in de başına gelebilirdi. Bunun farkına vardığında bilgisayara duyduğu öfke ve ihanete uğradığı hissi kaybolmaya başladı. Her şeye rağmen, bunlar bilinmeyen bir geleceğin tehdidi ve vaadi ile göl-gelenen bir geçmişe aitti artık.

32

P.D.'LER HAKKINDA

Santrifüj bölümünde çabucak yediği yemekler dışında -neyse ki yiyecek depolan zarar görmemişti- Bowman neredeyse bütün zamanını Kontrol Kabini'nde geçiriyordu. Koltuğunda kestiriyordu, böylelikle ekranda acil durum sinyali aldığında hemen fark ediyordu. Görev Kontrol'den aldığı talimatlar doğrultusunda iyi şekilde çalışan donanımlı birkaç acil durum sistemi oluşturdu. *Discovery* Satürn'e ulaşana kadar hayatta kalmayı başarabilirdi; tabii o yaşasa da yaşamasa da gemi oraya ulaşacaktı.

Etrafı seyretmek için çok az zamanı olmasına ve uzayı daha önce de görmüş olmasına rağmen gözlem yeri girişinin diğer yanında ne olduğunu bilmek, hayatta kalma mücadelesi üzerinde yoğunlaşmasını bile bazen zorlaştınyordu. Geminin ilerlediği rotanın tam önünde, insanın aklını başından alan ve iç içe geçmiş yıldız bulutlarıyla dolu Samanyolu uzanıyordu: Burada, galaksinin kalbini sonsuza dek insan gözünden saklayan, çevresinde gezegenleri olan parlak yıldız kümesi Yay Takımyıldızının parlak sisi; uzayda hiçbir yıldızın parlamadığı bir delik açan uğursuz Gaz Kü-mesi'nin kara gölgesi ve yabancı yıldızların en yakını ve Güneş Sistemi'nden sonraki ilk durak olan Alpha Centauri bulunuyordu.

Akyıldız ve Canopus, ondan daha parlak olmalarına rağmen, uzaya her baktığında Bowman'ın gözleri ve aklı Alpha Centauri'ye takılıyordu. Işınlarının ona ulaşması dört yıl süren bu sabit ışık noktası, Dünya'da devam eden ve zaman zaman yankılarının ona kadar ulaştığı gizli tartışmaları sembolize eder olmuştu.

TMA-1 ve Satürn Sistemi arasında bir bağlantı olabileceğini kimse inkar edemezdi; fakat hiçbir bilimadamı, tektaşı diken yaratıkların burada türediği ihtimalini kabul edemezdi. Satürn, yaşamak için Jüpiter'den bile daha tehlikeli bir yerdi ve birçok uydusu sıfırın altında üç yüz derecedeki sonsuz kışın etkisi altındaydı. Sadece birinin, yani Titan'ın atmosferi vardı ancak o da zehirli metan gazından oluşan ince bir tabakaydı.

Belki de uzun zaman önce Dünya'nın uydusu Ay'ı ziyaret eden yaratıklar sadece dünya dışından değil, Güneş Sistemi'nin dışından geliyorlardı ve yıldızlardan gelen bu ziyaretçiler uygun gördükleri yerlerde üsler kuruyorlardı Ve bu da hemen başka bir sorunu ortaya çıkanyordu. Ne kadar gelişmiş olursa olsun, *hangi* teknoloji Güneş Sistemi ve en yakın yabancı yıldız arasındaki o muazzam boşluğa bir köprü kurabilirdi?

Birçok bilim adamı bu olasılığı tümüyle reddediyordu. Şimdiye dek yapılmış en hızlı uzay gemisi olan *Discover^mn* bile Alpha Centauri'ye ulaşmasının yirmi bin yıl aldığına ve geminin

Galaksi'deki hatırı sayılır bir mesafeyi milyonlarca yılda kat edebileceğine dikkat çektiler. Gelecek yüzyıllar boyunca itici sistemler tanınmayacak derecede gelişecek olsa bile, metal bir nesnenin asla geçemeyeceği ışık hızı engeline eninde sonunda takılacaktırlar. O halde TMA-1'İ yapanlar insa-noğluyla aynı güneşi paylaşıyor *olmalıydılar.* Ve modern çağ boyunca tekrar görünmediklerine göre, muhtemelen soyları tükenmişti.

Ancak belli bir azınlık bu teoriye şiddetle karşı çıkıyordu. Yıldızlar arası yolculuk yüzyıllar sürse de, yeterince kararlı olan kaşifler için bunun bir engel olmayacağını ileri sürüyorlardı. *Disco*-feryde kullanılan dönemlik uyku tekniği buna verilebilecek olası bir cevaptı. Bir diğeri ise nesiller boyu sürebilen yolculuklara girişen, kendi kendine yetebilen insan yapısı bir dünyaydı.

Cevap her neyse, neden tüm zeka sahibi türlerin insanoğlu gibi kısa ömürlü olduğu düşünülür? Evrende bin yıllık bir yolculuğu hafif bir can sıkıntısından başka bir şey olarak algılamayan yaratıklar olabilirdi...

Teorik olsalar da bu tezler aslında oldukça önemli bir pratik konuyla ilgiliydi: "tepkime zamanı" kavramını içeriyorlardı. EğerTMA-1, belki Satürn yakınlarındaki bir alet yardımıyla, yıldızlara sinyal gönderdiyse, bu sinyal hedefine ancak yıllar sonra ulaşabilirdi. Sinyale verilen tepki hemen gelse bile insanoğlunun rahat bir nefes

alabilmesi için on yıllar belki de yüzyıllarla ölçülebilen bir zamanı olacaktı. Birçok kişi için bu, rahatlatıcı bir düşünceydi.

Ancak herkes için değil. Birçoğu teorik fiziğin vahşi kıyılarında dolaşan başıboş çılgınlar olan birkaç bilim adamı şu endişe verici soruyu soruyorlardı: "Işık hızının aşılamaz bir engel olduğuna *emin* miyiz?" Özel Görelilik Teorisi'nin dikkat çekici bir şekilde kalıcı olduğunun ortaya çıktığı doğruydu ve yakında bu teori yüzüncü yılını dolduracaktı. Ancak birkaç şey çatırdamaya başlamıştı. Ve Einstein'in teorisine meydan okunama-sa dahi, sakınımla yaklaşılabilirdi.

Bu görüşü savunanlar dümdüz ve hiper-uzay-sal bağlantıları olan başka boyut ve doğrusal çizgilere giden kestirme yollardan umutla bahsediyorlardı. Geçen yüzyılda yaşamış olan Prince-ton'lı bir matematikçinin ortaya attığı etkileyici bir ifadeyi sürekli olarak kullanıyorlardı: "Uzaydaki solucan delikleri". Bu düşünceleri ciddiye alınamayacak kadar tuhaf bulan eleştirmenlere Niels Bohr'un şu sözü hatırlatılıyordu: "Teoriniz çılgınca, ancak gerçek olabilecek kadar çılgınca değil."

Fizikçiler arasındaki bu tartışma, biyologlar arasındaki tartışma ile boy bile ölçüşemezdi çünkü hala o eski sorunu tartışıyorlardı: "Dünya dışı zeki yaratıklar neye benziyordu?" İki karşıt gruba bölünmüşlerdi. Bir grup, yaratıkların insana

benzediğini ileri sürerken, diğer bir grup "onların" kesinlikle insana benzemediğini savunuyordu.

Yaratıkların insana benzediğini savunan grubun ortaya koyduğu ilk tez iki bacak, iki kol ve en tepe noktada ana duyu organlarının bulunduğu bir vücut yapısıydı ve bu tez o kadar basit ve mantıklıydı ki daha iyisini düşünebilmek oldukça güçtü. Elbetteki beş yerine altı parmak, garip cilt ya da saç rengi ve onlara özgü yüz hatları gibi birkaç küçük farklılık olacaktı. Ancak ileri zekalı dünya dışı yaratıklar -kısaca D.D.'lar- insana o kadar benziyorlardı ki loş ışıkta ya da uzaktan ilk bakıldığında fark göze çarpmıyordu.

Bu insanbiçimci düşünüş tarzı bir grup biyolog tarafından alaya almıyordu. Bu biyologlar, kendilerini geçmişin önyargılarından kurtardıklarını söyleyen Uzay Çağı'nın yetiştirdiği bir nesildi. İnsan bedeninin çağlar boyunca şansın rastgele seçtiği milyonlarca evrimsel seçeneklerin bir sonucu olduğunu ileri sürüyorlardı. Bu sayısız karar anlarının herhangi birinde genetiğin tavla zarı, belki de daha iyi sonuçlar doğuracak şekilde gelebilirdi. İnsan vücudu tuhaf bir doğaçlama ürünü olduğu için bir işlevden diğerine yönelmiş olan bazı organlar bu yönelişte her zaman başarılı olamıyorlardı. Hatta apandisit gibi bazı işe yaramaz organlar bile vardı içlerinde.

Bowman, daha ilginç görüşleri olan başka düşünürler de biliyordu. Bunlar gerçekten gelişmiş

olan yaratıkların tam bir organik bedenleri olacağına inanmıyorlardı. Er ya da geç, bilimsel bilgileri geliştikçe Doğa'nın onlara bahşettiği zayıf, hastalıklı ve kazaya eğilimi olan ve böylece onları kaçınılmaz ölüme sürükleyen vücutlarından kurtulacaklardı. Yıpranan -hatta henüz yıpranmamış olan- doğal vücutlarını metal ya da plastik yapılarla değiştirerek ölümsüz olabilmeyi başaracaklardı. Beyin, organik bedenden artakalan son organ olarak bir süre daha durup mekanik uzuvları yönetebilir, kontrolsüz bir evrimin geliştiremeyeceği derecede hassas ve üstün duyulara sahip olan elektronik duyularıyla evreni inceleyebilirdi.

Dünya'da bile bu yönde ilk adımlar atılmıştı. Çok genç yaşta kaza geçiren, ancak şimdi faal ve mutlu hayatlarının yapay kol ve bacaklarına, böbrek, ciğer ve kalplerine borçlu olan milyonlarca insan vardı. Bu sürece göre yalnızca bir tane son olabilirdi ve o da olabildiğince uzaktı.

En nihayet beyin bile yitirilebilirdi. Bilincin merkezi olduğu halde gereksizdi; elektronik zeka gelişimi bunu kanıtlamıştı. Zeka ve makine arasındaki çekişme ancak tamamen ortak bir yaşamın getirdiği sonsuz ateşkes ile çözülebilirdi...

Fakat bununla son buluyor muydu? Mistik eğilimleri olan birkaç biyolog daha da ileri gitti. Pek çok dindeki inançlara dayanarak zekanın en sonunda maddeden kurtulacağım ileri sürüyorlardı.

Et „ todan oluşan beden gibi robo, bedenje
"

çak Tanrı olabilirdi.

Son üç ay boyunca David Bowman yalnız yaşamına öyle adapte etmişti ki kendisini, başka varlıkların olduğunu neredeyse zor hatırlıyordu. Umudu ve umutsuzluğu yenmiş, *Discoverymn* sistemlerinin verdiği bir iki arıza sinyaliyle ara sıra bozulan, oldukça fazla bir otomatik düzene oturtmuştu kendisini.

Ancak henüz merakını yenememişti. Bazen ona doğru ilerlediğini düşündüğü hedefi, içini büyük bir heyecan ve güç hissiyle dolduaıyordu. Yalnızca bütün insan ırkının temsilcisi olmakla kalmıyordu; ayrıca önündeki birkaç hafta boyunca yapacağı şeyler insan ırkının geleceğini de tayin edecekti. Tarih boyunca böylesi bir durum yaşanmamıştı. Bütün insanoğlunun Tam Yetkili Özel Hizmet Elçisiydi.

Bunu bilmek anlayamayacağı bir şekilde ona yardım ediyordu. Temiz ve düzenli olmaya

çalışıyor, ne kadar yorgun hissetse de traş olmayı ihmal etmiyordu. Görev Kontrol'ün herhangi bir anormal davranış olasılığına karşı onu yakından takip ettiğini biliyordu. Bowman bu gözlemlerin boşuna olduğunu -en azından ciddi belirtiler açısından- kanıtlamakta kararlıydı,

Bowman davranışlarında bazı değişiklikler olduğunun farkındaydı; bu şartlar altında başka türlü olmasını beklemek de komik olurdu. Uyuduğu ve Dünya ile bağlantı kurduğu zamanlar dışında sessizliğe tahammülü kalmamıştı. Geminin müzik sistemini neredeyse sonuna kadar açık tutuyordu.

Önceleri insan sesinin arkadaşlığına ihtiyaç duyuyordu. Özellikle Shaw, Ibsen ve Shakespe-are'in klasik tiyatrolarını ya da *Discovcr^nm* büyük ses kaydı kütüphanesinden seçtiği şiir okumalarını dinliyordu. Fakat tiyatro ve şiirlerin irdelediği sorunlar ona oldukça uzak geliyor ya da azıcık bir akıl yürütmeyle bu sorunları kolayca çözdüğü için bir süre sonra onlara tahammül edemez hale geliyordu.

Daha sonra operayı açtı. Genellikle İtalyanca ya da Almanca olduklarından, bu operaların içerdiği entelektüel içerikle zihnim meşgul etmiyordu. Ancak bütün o iyi eğitilmiş sesler sadece yalnızlık hissini kuvvetlendirdiği için iki hafta sonra opera dinlemeyi de bıraktı. Bu süreci sona erdiren şey ise daha önce Dimya'da hiç dinlemediği Verdi'nin

Requiem Mas3\ oldu. "Dies Irae"nin uğursuz sesinin boş gemide yankılanması onu tamamen sarstı. Ve Kıyamet Günü'nün trampetleri göklerde yankılandığında daha fazla dayanamadı

Daha sonra sadece enstrümantal müzik dinledi, Önce romantik bestecilerden başladı Ancak duygusal dışavuaımları fazlasıyla bunaltıcı olunca onları da teker teker dinlemeyi bıraktı. Sibeli-us, Çaykovski ve Berlioz birkaç hafta, Beethoven ise biraz daha uzun sürdü. Sonunda huzuru, birçok insanın yaptığı gibi, yer yer Mozart'la süslenmiş Bach'ın soyut mimarisinde buldu.

Ve böylece üzeri iki yüzyıllık tozla kaplı bir beynin donmuş düşüncelerinden doğan harpsı-kordun soğuk müziğiyle çınlayan *Discovery,* Satürn'e doğru yol almaya devam etti.

Satürn, on milyon mil öteden bile, Ay'ın Dün-ya'daki görünüşünden daha büyük görünüyordu. Çıplak gözle bakıldığında muhteşem; teleskopla bakıldığında ise inanılmazdı.

Gezegen durgun haliyle Jüpiter ile kanştırılabi-lirdi. Kendisinden daha büyük olan gezegende-kilerden daha solgun ve daha az yoğun olan bulut halkaları ve atmosferde usulca hareket eden kıta büyüklüğündeki lekelerin aynısı Satürn'de de vardı. Bununla beraber, iki gezegen arasında ilk bakışta göze çarpan önemli bir farklılık vardı Satürn'ün küre şeklinde olmadığı açıkça görülüyordu Kutup bölgeleri o kadar düzdü ki şekli

hafifçe bozulmuş izlenimi veriyordu.

Ancak Bowman'ın gözleri gezegenden çok sürekli olarak muhteşem halkalarına takılıyordu. Karmaşık ayrıntıları ve gölgelerindeki zerafetiyle, Satürn'ün halkaları kendi içinde bir evrendi. İç ve dış halkalar arasındaki büyük boşluğa ek olarak, gezegenin dev ışık halkasının parlaklığında fark edilir değişikliklerin oluştuğu yerlerde en azından elli kadar alt bölüm ya da sınır vardı. Bu görünümüyle Satürn sanki herbiri birbirine değen ve mümkün olan en ince kağıttan kesilmiş kadar ince olan sayısız eş merkezli çemberlerle çevrelenmiş gibiydi. Halka sistemi zarif bir sanat eseri ya da kırılgan olduğu için arzulandığı halde dokunulamayan narin bir oyuncağa benziyordu. Bowman bu sistemin gerçek boyutlarını algılaya-mıyordu. Ve buraya yerleştirilmiş olsaydı, Dün-ya'nın yemek tabağının köşesinde yuvarlanan bir bilye kadar görüneceğine inandırdı kendini.

Bazen halkaların arkasından bir yıldız kayıyor ve tam geçerken parlaklığını biraz olsun yitiriyor-du. Bazen yörüngede seyreden, kendisinden daha büyük bir parçanın gölgesinde kaldığı zaman hafifçe titriyor ancak şeffaf halkayı delerek parlamaya devam ediyordu.

Ondokuzuncu yüzyıldan beri halkaların katı olmadığı biliniyordu; zaten bu mekanik olarak da imkansızdı. Bu halkalar belki de ona çok yaklaşan ve dev gezegenin dalga dalga yayılan

çekimiyle parçalanan bir uydunun milyonlarca parçasından oluşmuşlardı. Nasıl oluşmuş olursa olsun, insanoğlu böyle harika bir manzara görebildiği için şanslıydı; çünkü ömrü Güneş Sistemi tarihine oranla bir anlıktı.

1945'te bir İngiliz astronom, halkaların ömrünün kısa olduğunu ve yerçekimsel güçlerin etkisiyle yok olacaklarını ileri sürmüştü. Bu teoriyi eski dönemlere götürdüğümüzde, halkaların çok yakında, sadece iki üç milyon yıl önce oluştukları ortaya çıkıyordu.

Ancak Satürn'ün halkalarının insanoğluyla aynı zamanda ortaya çıktığı gibi tuhaf bir rastlantı kimsenin dikkatini çekmemişti.

_____34_____ YÖRÜNGE ÜZERİNDEKİ BUZ

Artık *Discovery* Satürn'ün geniş uydu sisteminin derinliklerine dalmıştı ve dev gezegen bir günden az bir mesafe ötedeydi. Gemi, en dışarıdaki uydu Phoebe'nin durduğu sınırı çoktan geçmişti. Phoebe, Satürn'den sekiz milyon mil ötede eksantrik yörüngesinde geriye doğru ilerliyordu. Ondan sonra Japeaıs, Hyperion, Titan, Rhea, Di-one, Tethys, Enceladus, Mimas ve halkaları geliyordu. Teleskopla bakıldığında tüm uyduların

yüzeyleri labirente benziyordu. Bowman Dün-ya'ya, çekebildiği kadar çok fotoğraf gönderdi. Üç bin mil çapındaki ve Merkür büyüklüğündeki Titan bile tek başına bir araştırma ekibinin aylarını alırdı. Bowman onu ve soğuk dostlarını bir süre görebildi. Daha fazla görmesine gerek de yoktu zaten; çünkü asıl hedefinin Japetus olduğundan kesinlikle emindi.

Japetus hariç diğer bütün uydulann yüzeyi, Mars kadar olmasa da yer yer meteor kraterleriy-le kaplıydı. Her tarafta, muhtemelen donmuş gaz tabakaları olan birkaç parlak yer, düzensiz ışık ve gölge şekilleri oluştunıyordu.Yalnızca Japetus'un kendine özgü ve oldukça garip yüzey şekilleri vardı.

Uydunun bir yanküresi, aynı yansı her zaman Satürn'e dönük olan diğer uydularınki gibi, tamamen karanlıktı ve yüzey ayrıntılarını çok az gösteriyordu. Diğer yanküresi ise tam aksine dört yüz mil uzunluğunda ve iki yüz mil genişliğinde parlak beyaz bir ovale benziyordu. O sırada bu göz alıcı oluşumun sadece bir bölümü gün ışığı alıyordu ancak Japetus'un parlaklığındaki olağanüstü çeşitliliklerin sebebi artık ortaya çıkmıştı. Uydu yörüngesinin batısında, parlak elips Gü-neş'e ve Dünya'ya dönüktü. Doğu evresinde ise bu kısım karanlıktı ve ışığı az yansıtan yarıküre görülebiliyordu.

Büyük elipsin mükemmel bir simetrisi vardı.

Ana ekseni kutuplara doğru uzanan elips, Japetus'un ekvatorunda bulunuyordu. O kadar keskin kenarları vardı ki, küçük uydunun bu yüzüne büyük bir dikkatle büyük beyaz bir oval çizilmiş gibi duruyordu. Tamamen düzdü. Bowman buranın donmuş bir göl olup olamayacağını merak ediyordu; ancak bu, elipsin hayret verici yapay görüntüsüne yeterli bir açıklama getirmiyordu.

Satürn sisteminin merkezine doğru hızla yol alırken Japetus'u inceleyecek fazla zamanı yoktu. Çünkü yolculuğun can alıcı noktası, yani *Discovery/mn* Satürn'ün çekim etkisiyle yapacağı son düzensiz manevrası hızla yaklaşıyordu. Jüpiter alçak uçuşunda, gemi Jüpiter'in çekim alanını kullanarak hızını artırmıştı. Şimdi ise tam tersini yapmalıydı. Hızını mümkün olduğu kadar kes-meliydi; yoksa Güneş Sistemi'nden çıkıp yıldızlara doğru sürüklenirdi. Şu anki rotasıyla Satürn'ün çekim gücüne yakalanır ve iki milyon mil uzunluğundaki dar elips boyunca ileri geri gidip gelerek Satürn'ün bir başka uydusu oluverirdi. Elipsin en yakın noktasındayken neredeyse Satürn'ü sıyırıp geçiyor; en uzak noktasındayken de neredeyse Japetus'un yörüngesine değiyordu.

Verdikleri bilgiler üç saat sonra gelse de, Dünya'daki bilgisayarlar her şeyin yolunda gittiğine dair Bowman'a güvence veriyorlardı. Hız ve irtifa doğruydu; Satürn'e en yakın noktaya gelene dek yapılabilecek hiçbir şey yoktu.

Dev halka sistemi artık bütün gökyüzünü kapladığı sırada, gemi sistemin en dıştaki kısmını çoktan geçmişti. Bowman halkalara 10.000 mil yükseklikten teleskopla baktığında, halkaların büyük bir bölümünün güneş ışığıyla parıldayan ve ışık saçan buzlardan oluştuğunu gördü. Sanki arada bir dinip görüşün fazlalaştığı ve toprağın olması gerektiği yerde şaşırtıcı bir gece ve yıldız manzarasının ortaya çıktığı bir kar fırtınası üzerinden uçmuş gibiydi.

Discovery, Satürn'ün yakınlarında kavis çizerek ilerlerken, Güneş, sayısız halkaların olduğu yerde yavaşça batmaya başladı. Böylelikle halkalar bütün gökyüzü boyunca uzanan ince, gümüş bir köprüye dönüştü. Güneş ışığını sadece bulandırabilecek kadar ince olmalarına rağmen milyonlarca kristal güneş ışığını kınp göz alıcı bir havai fişek gösterisi gibi yayılıyordu. Bu arada güneş, genişliği bin mil olan, yörünge üzerindeki bu buz yığınlarının ardından geçerken, yığının soluk gölgeleri gökyüzüne dağılıp onun parçası oldular. Her yer ani ışık ve pırıltılarla doldu. Güneş halkaların ardından battığı sırada pırıltılar kısaldı ve havai fişek gösterisi bitmiş oldu.

Az sonra Satürn'ün gölgesine doğru bir kavis çizdi ve gezegenin gece yüzüne doğru yaklaşmaya başladı. Yukarıda yıldızlar ve halkalar parıldı-yor, aşağıda zorlukla görülen bulut denizleri uzanıyordu. Jüpiter gecesinde parlayan gizemli

şekillerin hiçbiri burada yoktu. Belki de Satürn böyle görüntüler için fazlasıyla soğuktu. Alacalı bulut manzarası, batan güneşin ışıklarıyla hala parlayan buz kütlelerinin yansıttığı soluk ışık sayesinde görülüyordu. Ancak gezegenin gölgesinin kendi halkalarına vurduğu yerde, yani halkanın tam ortasında, tamamlanmamış bir köprünün eksik kemeri gibi geniş, simsiyah bir boşluk vardı.

Dünya ile telsiz bağlantısı kesilmişti ve gemi Satürn'ün elips halkasından kurtulana dek de kurulamayacaktı. Zaten Bowman aniden gelen yalnızlığı düşünemeyecek kadar meşguldü. Birkaç saat boyunca her saniyesi Dünya'daki bilgisayarlar tarafından programlanan fren manevralarını kontrol etmekle geçecekti.

Aylar boyu aynı hızda çalışan itici motorlar mil-lerce ömrü olan ışıltılı yıldız gazı şelalesini ateşleyerek hızlanmaya başladılar. Kontrol Kabini'nin ağırlıksız ortamına kısa bir süre için bile olsa yerçekimi geri döndü. Yüzlerce mil aşağıdaki metan ve donmuş amonyak bulutlan hiç tanımadıkları bir ışıkla aydınlandılar. *Discovery,* Satürn gecesinin üzerinden yakıcı, küçük bir güneş gibi geçti. Sonunda, şafak sökmeye başlamıştı. Gemi gezegenin gündüz tarafına doğru ilerlerken hızını kesmeye başladı. Artık ne güneşten ne de Satürn'den kaçabilirdi. Ancak hala iki milyon mil uzaklıktaki Japetus'un yörüngesine girene dek

gezegenden hızla yükselmesini sağlayacak kadar hızlı hareket ediyordu.

Discoverynin bu tırmanışı tamamlaması on dört gün sürecekti. İçeride kalan uyduları bir kere daha, ama bu sefer tersten geçecekti Mimas, Enceladus, Tethys, Dione, Rlıea, Titan, Hyperi-on'un yörüngelerini teker teker aşacaktı. Buradaki zamana göre daha dün yok olan tann ve tan-nçalann adlarıydı bunlar.

Sonra Japetus'la karşılaşacak ve onunla buluşacaktı. Bunu başaramazsa, Satürn'e geri dönecek ve yirmi sekiz günlük elipsini sürekli tekrarlayacaktı.

Discovery bu sefer başaramazsa, ikinci buluşma için şansı olmayacaktı. Bir dahaki sefere Japetus çok uzaklarda, Satürn'ün neredeyse öbür tarafında olacaktı.

Gemi ve uydunun yörüngelerinin ikinci bir kez kesiştiği zaman tekrar buluşacakları doğruydu. Ancak bu randevu uzun yıllar ötedeydi ve Bow-man ne ohırsa olsun ikinci randevuya tanık olamayacağını biliyordu.

Bowman, Japetus'u ilk incelediğinde, tuhaf, elips şeklindeki parlaklık kısmen gölgeliydi ve sadece Satürn'ün ışığıyla aydınlanıyordu. Uydu, yetmiş dokuz günlük yörüngesinde ilerlerken, bu parlaklık yavaşça gün ışığı almaya başlıyordu.

Giderek büyüyen elipsi seyrederken ve *Discovery* kaçınılmaz buluşmasına doğru daha da hızla ilerlerken Bowman'ın aklına korkunç bir düşünce takıldı. Görev Kontrolle yaptığı konuşmalarında ve ilettiği mesajlarda bundan hiç bahsetmemişti çünkü hayal kurmaya başladığı sanı-

labilirdi

Belki gerçekten bir hayal görüyordu. Çünkü uydunun arkasındaki karanlık fondaki parlak elipsin, yakınlaştıkça ona bakan büyük ve boş bir göz olduğuna giderek inanmaya başlamıştı. İçinde gözbebeği olmayan bir gözdü bu, çünkü hiçbir yerinde onun muhteşem parlaklığını bozacak bir şey göremiyordu.

Gemi elli bin mil dışarıya çıkıp da Japetus, Dünya'mn uydusu Ay'ın iki katı büyüklüğünde görünmeye başlar başlamaz, Bowman elipsin tam ortasındaki küçük siyah noktayı farketti. Ancak daha ayrıntılı incelemişi için vakti yoktu; son manevraları yapma zamanı gelmişti. *Discover^ na*\ ana motorları son kez güç yeni-

ledi. Yok olan atomların akkor halindeki kızıllığı Satürn'ün uyduları arasında son kez panldadı. Jet motorlarının uzaktan gelen fısıltısı ve artan itiş kuvveti David Bowman'a hem gurur hem de hüzün verdi. Mükemmel makineler görevlerini kusursuz bir randımanla yerine getirmişlerdi. Gemiyi Dünya'dan Jüpiter'e, oradan da Satürn'e ulaştırmışlardı. Ve artık son kez çalışıyorlardı. Yakıt deposu boşaldığında, *Discovery* bir kuyrukluyıldız ya da asteroid kadar çaresiz ve hareketsiz, yerçekiminin güçsüz bir mahkumu olarak kalacaktı. Birkaç yıl sonra kurtarma gemisi geldiğinde bile, ona yakıt pompalanması pek tasarruflu bir çözüm olmayacaktı ki Dünya'ya dönebilmek için mücadele edebilsindi. *Discovery,* gezegen keşiflerinin ilk zamanlanna ait bir anıt olarak sonsuza dek yörüngede dönecekti.

Binlerce miller artık yüzlerce millere inmişti. Ve inerken de yakıt göstergeleri hızla sıfıra düşüyordu. Kontrol panelinde Bowman'ın gözleri durum göstergeleri ve anında gerekli bilgiyi veren çizelgeler arasında telaşla gidip geliyordu. Bu kadar dayandıktan sonra, birkaç kilogram yakıt yüzünden buluşmayı gerçekleştiremezse bu korkunç bir son olurdu.

Ana itici motorun gücü tükenip ve jetlerin ıslığı kaybolduğunda, sadece verniyeler *Disco-very'yi* hafifçe yörüngeye itmeye devam etti. Japetus artık dev bir hilal şeklinde gökyüzünü

kaplıyordu. O ana dek Bowman, çevresinde döndüğü büyük gezegenle karşılaştınldığında Ja-petus'un küçük ve önemsiz bir gök cismi olduğunu düşünüyordu. Şimdi ise korkutucu bir şekilde üzerinde belirmeye başladıkça, *Discoverytyi* fındık kabuğu gibi ezmeye hazır büyük, kozmik bir çekici andırıyordu.

lapetus o kadar yavaş yaklaşıyordu ki hareket etmiyormuş gibi görünüyordu ve aynca astronomik bir gök cisminden sadece elli mü aşağıda bulunan bir yer yüzüne tam olarak ne zaman dönüştüğünü söyleyebilmek imkansızdı. Sadık verniyeler son hamlelerini de yaptıktan sonra sonsuza dek durdular. Gemi, saatte ancak sekiz yüz mil yaparak her üç saatte bir dönüşünü tamamlayacağı hedef yörüngesine girdi. Bu zayıf çekim alanının istediği tüm bu kadardı. *Discovery,* bir uydunun uydusu olmuştu.

BÜYÜK KARDEŞ

"Tekrar gündüz tarafına geçiyorum ve her şey son geçişimde belirttiğim gibi. Buradaki yüzey iki çeşit maddeden oluşmuşa benziyor. Siyah madde neredeyse kömür gibi *yanmış* görünüyor ve teleskoptan görebildiğim kadarıyla her iki

madde de aynı doku türünde. Aslında bu durum bana yanmış bir tostu hatırlatıyor.

"Beyaz bölge konusunda henüz bir fikrim yok. Keskin sınırları var ve yüzey ayrıntıları görünmüyor. Sıvı bile olabilir çünkü oldukça düz. Gönderdiğim videolardan ne gibi izlenimler edinirsiniz bilmiyorum ama eğer donmuş bir süt denizini hayal edebilirseniz, anlatmaya çalıştığım şeyi tam olarak anlayabilirsiniz.

"Ağır bir gaz da olabilir. Hayır, sanırım bu imkansız. Bazen yavaşça hareket ettiği hissine kapılıyorum ama kesinlikle emin değilim...

"Üçüncü kez dönüyorum ve tekrar beyaz alanın üzerindeyim. Bu defa tam ortasında gördüğüm noktayı daha yakından görmeyi umuyorum. Hesaplarım doğruysa, o her neyse, elli mil kadar içine gireceğim.

"Evet. İleride, tam hesapladığım noktada bir şey var. Ufukta belirmeye başladı. Satürn de neredeyse aynı gök çeyreğinde bulunuyor. Teleskopa geçiyorum...

"Alo! Bu bir binaya benziyor; tamamen siyah ve görmek oldukça zor. Pencere ya da başka bir şey yok. Yalnızca dikey bir kaya parçası. Bu kadar uzaktan görülebildiğine göre en azından bir mil yüksekliğinde olmalı. Bana tabii ki onu hatırlatıyor. *Aynen Ay'da bulduğunuz şeye benziyor.'Bu,* TMA-l'in büyük kardeşi!"

37

DENEY

Onu Yıldız Kapısı olarak isimlendirelim. Uç milyon yıldır Satürn'ün etrafında dönüyor ve asla gerçekleşemeyecek bir kader anını bekliyordu Yapımı sırasında, bir uydu parçalanmıştı ve dağılan enkazı hala yörüngede dönüyordu

Artık uzun bekleyiş sona ermek üzereydi. Başka bir gezegende zeka doğmuş ve beşiği olan gezegenden kurtulmuştu. Eski bir deney en can alıcı noktasına gelmek üzereydi.

Çok uzun zaman önce bu deneye başlamış olanlar insan ya da ona benzer bir canlı değillerdi Ancak etten ve kandandılar ve uzayın derinliklerine baktıklarında korkuyla karışık bir saygı, merak ve yalnızlık hissetmişlerdi. Güç elde eder etmez de, yıldızlara doğru yolculuk etmeye başlamışlardı

Araştırmaları sırasında, çok çeşitli yaşam türleri ile karşılaşmışlardı ve binlerce gezegenin evrim süreçlerini izlemişlerdi Kozmik gecede ilk zeka pırıltılarının ne sık parıldayıp söndüğünü görmüşlerdi.

Tüm Galakside, "bilinç"ten daha değerli bir şey bulamadıklarından, onun her yerde doğması için çaba gösterdiler Yıldız tarlalarının çiftçileri oldular; ektiler, bazen de biçtiler Bazen de soğukkanlılıkla zararlı otlan ayıkladılar

Bin yıllık bir yolculuktan sonra araştırma gemisi Güneş Sistemi'ne girdiği zaman dev dinozorlar çoktan yok olmuştu. Gemi donmuş dış gezegenleri geçti ve ölmekte olan Mars'ın çöllerinde biraz durarak Dünya'ya baktı.

Kaşifler altlarında yaşam belirtileriyle dolu bir gezegenin uzandığını gördüler. Yıllarca çalışmış, toplamış ve sınıflandırmışlardı. Öğrenebilecekleri her şeyi öğrendiklerinde uygulamaya başlamışlardı. Karada ya da denizde yaşayan birçok türün kaderleriyle oynadılar. Fakat hangi deneylerinin başanya ulaştığını en azından bir milyon yıl boyunca öğrenemeyeceklerdi.

Sabırlıydılar; ancak henüz ölümsüz değildiler. Yüz milyar yıldızın bulunduğu bir evrende yapacak daha çok şey vardı ve birçok gezegen onları bekliyordu Bu yüzden bir kez daha bu yoldan geçemeyeceklerini bilerek boşlukta ilerlediler.

Aslında tekrar geçmelerine gerek de yoktu. Bıraktıkları uşaklar gerisini halledeceklerdi

Dunya'da Buzul Çağı başlamış ve bitmişti; bu arada değişmeyen Ay sırrını taşımaya devam ediyordu Kutup buzullarından bile daha yavaş bir hızla, uygarlık gelgitleri Galaksi boyunca alçaldı ve yükseldi Garip, güzel ve korkutucu imparatorluklar kuruldu, yıkıldı ve sonraki nesillere bilgilerini aktardılar. Dünya unutulmamıştı ancak ikinci bir ziyaret pek gerekli değildi. Dünya, çok

azı konuşma yeteneği kazanabilecek milyonlarca sessiz gezegenden biriydi.

Ve şimdi, yıldızların arasında, evrim yeni hedeflere doğru ilerliyordu. Dünya'nın ilk kaşifleri et ve kan sınırına çoktan ulaşmışlardı. Makineleri vücutlarından daha iyi duruma gelir gelmez de taşınmaya başlayacaklardı. Önce beyinleri sonra da yalnızca düşüncelerini metal ve plastikten yapılmış yeni kusursuz evlerine yerleştirdiler.

Bunların içinde, yıldızların arasında dolaştılar. Ondan sonra da uzay gemisi yapmadılar. *Kendileri* uzay gemisiydiler.

Ancak makine-varlıklarm devri de çabucak geçti. Bitmek bilmeyen deneyleri sırasında, bilgilerini uzayın kendi bünyesinde depolamayı ve düşüncelerini sonsuza dek donmuş ışık kafeslerinde korumayı öğrenmişlerdi. Sonunda maddenin egemenliğinden kurtulup ışınım yaratıklarına dönüşebildiler.

Böylelikle kendilerini saf enerjiye dönüştürdüler. Binlerce gezegende açtıkları boş yuvalar ölümün umursamaz dansıyla titredi ve paslanıp ufalandılar.

Artık Galaksi'nin efendisiydiler ve zamanın yakalayamayacağı kadar ötesindeydiler. Dilediklerinde yıldızlar arasında dolaşıyorlar ve uzay boşluğuna ince bir sis gibi çökebiliyorlardı. Ancak tannsal güçlerine rağmen özlerini, yok olmuş bir denizdeki ılık balçığı unutmamışlardı.

Ve hala atalarının uzun zaman önce başlattıkları deneyleri gözlüyorlardı.

38 GÖZCÜ

"Gemideki hava iğrenç kokmaya başladı; çoğu zaman başım ağrıyor. Hala epey oksijen var ama gemideki sıvılar boşluğa aktıktan sonra ortaya çıkan pisliği filtreler tam olarak temizleyemedi. Kendimi bayağı kötü hissedince garaja inip uzay kapsüllerinden biraz saf oksijen boşaltıyorum.

"Verdiğim hiçbir sinyale henüz yanıt alamadım. Yörüngesel eğimim yüzünden yavaş yavaş TMA-2'den uzaklaşıyorum. Şey, aklıma gelmişken, ona verdiğiniz isim pek uygun değil; hala hiçbir manyetik alana rastlamadım.

"Şu anda Japetus'a en yakın mesafem altmış mil. Japetus aşağıda hareket ettikçe bu mesafe yüzlere çıkacak sonra yine sıfıra düşecek. Otuz gün içinde uydunun tam üstünden geçeceğim; ama beklenemeyecek kadar uzun bir süre. Zaten o zaman tamamen karanlıkta kalacak.

"Şimdi bile, ufukta kaybolmadan önce birkaç dakikalığına görülebiliyor. Ne lanet bir durum. Ciddi bir araştırma bile yapamıyorum.

"Bu yüzden planım için onayınızı istiyorum. Uzay kapsüllerinde yere inip gemiye dönmeye

yetecek kadar delta vee var. Araçtan çıkmak ve TMA-2'yi yakından incelemek istiyorum. Tehlike olmadığını anlarsam, yanma hatta tepesine inmeyi düşünüyorum.

"Ben inerken gemi hala görüş alanımda olacak. Böylece her şeyi size iletebileceğim. Bir sonraki yörüngede bilgi göndermeye devam edeceğim için doksan dakika bağlantıyı kesmek zorundayım.

"Bunun yapılması gerektiğine ikna oldum. Milyarlarca mil öteden geldim; altmış mil kala durdurulmayı istemiyorum."

Garip alıcılanyla Güneş'e doğru bakan Yıldız Kapısı haftalardır yaklaşan gemiyi izlemişti. Yaratıcıları onu birçok şey yapabilecek gibi hazırlamışlardı ve bu onlardan biriydi. Güneş Siste-mi'nin sıcak merkezinden yukarı doğru tırmanan şeyi tanımıştı.

Canlı olsaydı, heyecanlanırdı. Ancak bu tür bir duygu onun gücünün ötesindeydi. Gemi onun yanından geçip gitse bile, en küçük bir üzüntü hissetmezdi. Üç milyon yıl beklemişti, zaten sonsuza dek beklemek için yapılmıştı.

Ziyaretçi akkor halindeki yakıt ile dolu motorlarıyla hızını kontrol ederken, o inceledi, kaydetti ve hiçbir şey yapmadı. O anda sırlarını çözmeye çalışan ışınların geldiğini hissetti. Ve yine hiçbir şey yapmadı.

Artık gemi yörüngeye girmişti ve garip alacala-n olan uydunun yüzeyine en yakın halkada dönmeye başlamıştı. Yaydığı radyo dalgalanyla konuşmaya başlamış, l'den 11'e kadarki tek sayıları tekrar tekrar sayıp durmuştu. Az sonra bu sinyaller daha karmaşık bir hal almış, mor ötesi, kızıl ötesi ve röntgen ışını gibi farklı frekanslarda gelmeye başlamıştı. Ancak Yıldız Kapısı yine tepki vermedi; söyleyecek hiçbir şeyi yoktu.

Uzun bir sessizlikten sonra gemiden aşağı doğru inen bir şey olduğunu farketti. Hafıza kayıtlarım taradı ve mantık devreleri uzun zaman önce verilmiş emirlere göre kararlanm verdiler.

Satürn'ün soğuk ışığı altında, Yıldız Kapısı uyuklayan güçlerini uyandırmaya başladı.

_____39_____ GÖZÜN İÇİNE DOĞRU

Discovery, Bowman'ın onu uzayda son gördüğü gibi, yani gökyüzünün yarısını kaplayan Ay'm yörüngesinde sürüklenirken olduğu gibi görünüyordu. Belki de küçük bir fark vardı: Emin değildi ama gemideki kapıların, bağlantı yerlerinin, astronot kordonlarının ve diğer bağlantı aletlerinin amacını gösteren, geminin gövdesindeki harfler uzun süre direkt olarak güneş aldığı için

solmuştu.

Şimdi o güneş, kimsenin tanıyamayacağı bir cisme dönüşmüştü. Bir yıldız olamayacak kadar parlaktı; ancak bu küçük yuvarlağa çıplak gözle rahatsız olmadan da bakılabilirdi. Artık ısı da vermiyordu; Bowman eldivensiz ellerini uzay kapsülünün penceresine vuran güneş ışınlarına doğru tuttuğunda, teninde hiçbir şey hissetmiyordu. Kendini Ay ışığında ısıtmaya çalışıyor gibiydi. Ancak elli mil altındaki yabancı manzara bile Dünya'ya olan uzaklığını tam olarak hatırlatamıyordu ona.

Aylar boyu evi olan bu metal dünyadan belki de son kez ayrılıyordu. Geri dönmese bile, devrelerinde felakete yolaçan bir arıza oluncaya dek gemi, görevini yerine getirmeye devam edecek, gösterge okumalarını Dünya'ya iletecekti.

Peki ya geri *döndüğünde?..* Belki hayatta kalabilirdi, belki de birkaç ay içinde delirebilirdi. Bunun sebebi ise dönemlik uyku sistemlerinin, onu izleyecek bir bilgisayar olmaksızın işe yaramamasıydı. *Discovery II* dört beş yıla kadar Japelüş ile ikinci buluşmayı gerçekleştirene dek hayatta kalabilmesi imkansızdı.

Bu düşünceleri bir kenara bıraktı. Satürn'ün altın renkli hilali gökyüzünde yükseliyordu. Tarih boyunca bu manzarayı görebilen tek insandı. Bu zamana dek bütün gözlere, Güneş'e dönük olan ve tamamı parlayan yüzünü göstermişti Şimdi

gezegen ince bir yaya benziyor, etrafındaki halkaların oluşturduğu ince çizgi, Güneş'e doğru fırlamaya hazır bir oku andırıyordu.

Halkaların hizasında Titan ve diğer uyduların soluk ışıkları parlıyordu. Yüzyılın bu yansı geçmeden önce insanoğlu bu uyduların hepsini ziyaret ederdi. Ancak gizledikleri sırları asla öğrenemezdi.

Kör ve beyaz olan keskin kenarlı göz ona doğru yaklaşıyordu. Yüz mil kadar daha ilerlemesi gerekiyordu; yani on dakikadan az bir süre içinde hedefinin üzerinde olabilecekti. Konuştuklarının ışık hızıyla bir buçuk saatlik bir uzaklıkta olan Dünya'ya ulaşıp ulaşmadığını anlamanın bir yolu olmasını diledi. İletişim sisteminde bir anza olması ve kimsenin ona ne olduğunu öğrenemeden sessizlikte kaybolması büyük bir felaket olurdu.

Discovery uzaklarda, simsiyah gökyüzünde hala parlak bir yıldız gibi görünüyordu. Alçalırken hız kazanan kapsül, geminin önüne geçmişti, ancak fren motorları onu yavaşlattı ve gemi, ortasında siyah bir gizem olan parlak arazide onu yalnız bırakarak gözden kayboldu.

Abanoz siyahı bir kaya parçası, önündeki yıldızları gölgeleyerek ufukta yükselmeye başlamıştı. Kapsül, kendi ekseni etrafında döndü ve yörünge hızını kesmek için tam güç kullandı. Uzun, düz bir kavis çizerek Japetus'un yüzeyine doğru

alçaldı.

Yerçekiminin daha fazla olduğu bir gezegende bu manevra aşırı yakıt harcamasına neden olabilirdi. Ancak burada uzay kapsülü sadece yirmi-otuz kilogram geliyordu. Büyük tehlike yaratacak şekilde yakıt rezervi bitmeden ve hala yörüngede sürüklenen *Discoveryye* dönme umudu kalmadan önce havada asılı kalabileceği birkaç dakikası vardı. Bu tasarruf belki pek de bir şey fark ettirmeyecekti...

Yüksekliği hala beş mil kadardı ve düz vadinin üzerinde kusursuz geometrik şekliyle yükselen büyük, siyah kütleye doğru ilerliyordu. Kütle, altındaki beyaz düzlük kadar pürüzsüzdü. O ana dek onun gerçek boyutlarının farkına varamamıştı.Dünya'daki binalann sadece birkaç tanesi bu kadar büyüktü. Dikkatle çekilmiş fotoğraflar altı yüz metrelik bir yüksekliği olduğunu gösteriyordu. Anlaşıldığı kadarıyla, oranlan TMA-1'inki-nin tamamen aynısıydı: Şu garip oran 1:4:9.

"Sadece üç mil uzaktayım ve bin iki yüz metrelik yüksekliğimi koruyorum. Hiçbir hareket belirtisi yok, göstergelerde de bir şey yok. Yüzeyleri tamamen düz ve pürüzsüz. Öyle sanıyorum ki bunca zaman boyunca meteorların verdiği *bazı* zararlar olduğunu düşünüyordunuz! "Ayrıca orada -herhalde çatı diyebiliriz buraya-hiçbir enkaz yığını yok. Hiç giriş izi de yok; içine girilebilecek bir yer olduğunu düşünmüştüm...

"Şimdi tam üzerinde, yüz elli metre yükseklikteyim. *Discovery* birazdan menzil dışına çıkacağı için harcayacak fazla zamanım yok. Yere iniyorum. Yeterince katı görünüyor; eğer değilse o anda parçalanırım.

"Bir dakika; bu çok garip..."

Bowman'ın hayret dolu sesi sessizliğe gömüldü. Paniğe kapılmamıştı; sadece gördüklerini tam anlamıyla açıklayabilmesi mümkün değildi.

İki yüz kırk metre uzunluğunda ve altmış metre genişliğinde, büyük düz bir dikdörtgene benzeyen, kaya gibi sert görünen bir şeyin üzerinde asılı duruyordu. Ama şimdi o şey uzaklaşıyor gibiydi. Biraz isteyerek de olsa, yakın ve uzak köşelerin birbirinin içine girerek birdenbire yer değiştirebildiği şu üç boyutlu nesne yanılsamalarından birine benziyordu.

Aynı şey bu dev, sert cisimde de oluyordu. İmkansız ve inanılmaz bir biçimde düz bir vadi üzerinde duran bir tektaş değildi artık. Çatısı gibi görünen şey sonsuz bir boşluğa gömülmüş gibiydi. Baş döndüren bir anlık bir süre için Bowman dikey ve dikdörtgen bir bonıya baktığını sandı. Bu manzara perspektif kurallarını alt üst ediyor gibiydi çünkü boyutu uzaklığa oranla küçül-müyordu...

Japetus'un Gözü ufak bir toz zerresinden kurtulmak istiyormuş gibi açılıp kapandı. David Bowman dokuz yüz milyon mil uzaklıkta ve

doksan dakika gelecekte bekleyen Görev Kontrol'dekılenn asla unutamayacakları son birkaç kelime soyleyebıldı ancak

"Bu şey boş -sonsuza dek sürüyor- ve Aaa, Aman Tanrım, *bu yıldızlarla* do/u[1]"

_____40_____

_____ÇIKIŞ_____

Yıldız Kapısı açıldı Yıldız Kapısı kapandı
Ölçülemeyecek kadar kısa bir sure içinde Uzay dondu ve kendi üzerine katlandı

Ve Japetus uç milyon yıldır olduğu gibi bir kez daha yalnız kaldı Ancak yaratıcılarının inanamayacağı ve anlayamayacağı mesajlar gönderen terk edilmiş ama sahipsiz olmayan bir gemi dışında, yalnızdı

YILDIZ

KAPISI'NDAN GEÇİŞ

41

BÜYÜK MERKEZ

Hareket edip etmediğini hissetmiyordu, ancak bir uydunun karanlık merkezinde parıldayıp duran inanılmaz yıldızlara doğru düşüyordu. Hayır; aslında yıldızlar *orada* değildi, bundan emindi. Artık çok geçti ama keşke boyut ötesi kanallar ile ilgili şu hiper uzay teorilerine daha çok ilgi göstermiş olsaydı. David Bowman için bunlar artık bir teori olmaktan çıkmıştı.

Japetus'un üzerindeki bu tektaş belki boştu; belki de "çatı" sadece bir yanılsamaydı ya da onu içine -fakat *neyin* içine- almak için açılan bir di-yaframdı. Hislerine güvendiği kadarıyla birkaç yüz metre derinliğinde dev bir dikdörtgen borudan aşağı düşer bulmuştu kendini. Giderek daha da hızlanıyordu ama ucu hala uzaktaydı ve boyutu hiç değişmiyor, aynı uzaklıkta kalıyordu hep.

Sadece yıldızlar hareket ediyordu. Önceleri o kadar yavaştılar ki içinde bulundukları çerçeveden kaçtıklarını anlayıncaya kadar oldukça zaman geçti. Fakat kısa bir süre içinde, bu uzay tarlasının inanılmaz bir hızla ona doğru ilerleyerek genişlediğini farketti. Genişleme doğrusal değildi; ortadaki yıldızlar neredeyse hiç hareket etmiyorlar fakat yandakiler, ışık şeridine dönüşüp gözden kaybolana dek giderek hızlanıyorlardı.

Kaybolan yıldızların yerini, yıldız tarlasının tam ortasındaki bitmek bilmeyen bir kaynaklan fışkıran başka yıldızlar alıyordu. Bowman bir yıldızın ona doğru gelmesi durumunda ne olabileceğini merak etti; bu genişleme bir güneşin yüzeyine çakılana dek mi sürecekti? Ancak hiçbiri yuvarlak şeklini belli edecek kadar yaklaşmıyor, dikdörtgen çerçevelerinin kenanna kadar gelip yön değiştirerek yana doğru kayıyorlardı.

Borunun uzaktaki ucu gelmeyecek gibiydi. Sanki onunla birlikte ilerleyen duvarlar onu bilinmeyen hedefine doğru götürüyorlardı. Belki de gerçekten hareketsizdi, yalnızca uzay yanından akıp geçiyordu...

Şu anda ona olan her neyse, bunun sadece uzay ile bir ilgisi olmadığını farketti aniden. Kapsülün küçük gösterge panelindeki saate de garip şeyler oluyordu.

Normalde saniyenin onda birini gösteren sayılar, neredeyse okunamayacak kadar hızlı ilerliyordu. Şimdi ise sayılar farklı aralıklarla görünüp kayboluyorlardı ve artık hepsini tek tek zorlanmadan okuyabiliyordu. Göstergedeki saniyeler sanki zaman duracakmış gibi inanılmaz bir yavaşlıkta ilerliyordu. En sonunda saniyenin onda birini gösteren ibre, beş ile altı arasında donup kaldı.

Siyah duvarlar, ışık hızının sıfır ila bir milyon katı bir hızla yanından geçip giderken hala düşü-

nebiliyor hatta onlan inceleyebiliyordu. Her nasılsa, hiç şaşırmamıştı ya da paniklememişti. Tam tersine, bir keresinde uzay doktorlarının sanrıya yol açan ilaçlarla onu test ettikleri zaman hissettiği gibi sakin bir beklenti içindeydi. Etrafını saran evren garip ve mükemmeldi ancak korkacak bir şey yoktu. Bu kadar milyon mil yolu gizemi araştırmak için kat etmişti ve artık gizem ona doğru geliyor gibiydi.

Önündeki dikdörtgen daha çok parlamaya başlamıştı. Parlak yıldız şeritleri parlaklığı anbean artan bulanık bir gökyüzünde soluklaşmaya başlıyordu. Uzay kapsülü sanki görünmeyen bir yıldızın ışınlarıyla baştan başa aydınlanan bir bulut kümesine doğru ilerliyordu.

Tünelden çıkmak üzereydi. O ana dek aynı değişmez mesafede kalan, ne yaklaşan ne uzaklaşan uzak uç, normal perspektif kurallarına birdenbire boyun eğmeye başladı. Giderek yakınlaşıyor ve önünde genişliyordu. Aynı anda yukarı doğru ilerlediğini hissediyor, kısa bir an için Ja-petus'un tam içine düşüp öteki tarafından yükseldiğini hissetti. Fakat uzay kapsülü çıkışa yükselmeden bile önce. buranın ne Japetus'la ne de insanoğlunun bildiği bir evrenle hiçbir ilgisi olmadığını biliyordu.

Atmosfer yoktu; çünkü inanılmaz derecede uzak ve düz ufuktaki her ayrıntıyı net olarak görebiliyordu. Devasa bir gezegen üzerinde uçuyor

olmalıydı; belki de Dünya'dan daha büyüktü. Ancak genişliğine rağmen, Bowman'ın görebildiği tek yüzey, bir kenarı millerce uzanan ve yapay olduğu ortada olan şekillerle döşeliydi. Gezegenlerle oynayan bir devin yap-boz oyununa benziyordu bu. Bu sayısız kare, üçgen ve çok kenarlı şeklin birçoğunun ortasında kendisinin de içinden çıktığı dar bir boğaza benzeyen siyah delikler bulunuyordu.

Gökyüzü daha da garipti hatta altındaki yerden daha ürkütücü görünüyordu. Ne bir yıldız ne de uzayın karanlığı vardı burada. Yalnızca hafifçe panldayan ve sonsuz uzaklık izlenimi uyandıran bir beyazlık vardı. Bowman Antartika'nın ürkütücü beyazlığı hakkında söylenen bir sözü hatırladı: "Pinpon topunun içindeymişsin gibi." Bu kelimeler bu korkunç yere tamamen uyuyordu ancak buranın tarifi biraz daha farklı olmalıydı. Bu gökyüzü, sis ve karın oluşturduğu meteorolojik bir sonuç değildi; burası kusursuz bir boşluktu.

Bowman'm gözleri göğü kaplayan bu sedefim-si parlaklığa alıştıkça, başka bir ayrıntı fark etti. Gökyüzü ilk bakışta sandığı gibi boş değildi. Yukarıda hareketsiz ve rastgele şekiller oluşturan milyonlarca küçük siyah noktacık vardı.

Görülmeleri oldukça zordu, çünkü karanlık noktalardı. Ancak bir kez fark edildiğinde bir daha gözden kaçmıyorlardı. Bu Bowman'a tanıdık ama bir o kadar da çılgınca bir şeyi hatırlattı

Mantığı zorlayana dek de bu benzerliği bir türlü kabul edemedi.

Beyaz gökyüzündeki bu siyah delikler yıldızdı; Samanyolu'nun negatif yansımasına bakıyor olmalıydı.

"Tanrı aşkına, neredeyim ben?" diye sordu Bowman kendi kendine. Soruyu sorduğu anda, cevabını asla öğrenemeyeceğinden de emindi. Uzay ters yüz olmuş gibiydi Burası insanoğluna göre bir yer değildi. Kapsülün içi sıcak olmasına rağmen Bowman birden üşüdüğünü hissetti ve kontrol edemediği bir titremeye kapıldı. Gözlerini kapamayı ve onu çevreleyen sedefimsi hiçliği görmemeyi istedi. Ancak bu korkakların yapacağı bir şeydi ve bu arzuya boyun eğmeyecekti.

Delikli ve kesitli gezegen manzarayı değiştirmeksizin yavaşça dönmeye başladı. Yüzeyden on mil kadar yüksekte olduğunu ve herhangi bir yaşam belirtisini kolaylıkla görebileceğini tahmin ediyordu. Ancak bu gezegen tamamen boştu; zeka buraya da gelmiş, istediği gibi şekillendirmiş ve tekrar yoluna devam etmişti.

Yaklaşık yirmi mil ötesinde, sadece büyük bir gemi *enkazı* olabilecek, silindir biçiminde rastgele yığılmış bir yığının düzlük üzerinde kubbeleş-tiğini farketti. Ayrıntılarını göremeyeceği kadar uzaktı ve birkaç saniye sonra gözden kayboldu. Ancak kınk iskeletini ve portakal kabuğu gibi kısmen soyulmuş metal plakaların belli belirsiz

patladığını görebilmişti. Enkazın bu ıssız dama tahtasında kaç bin yıldır durduğunu ve ne çeşit yaratıkların onu yıldızlar arasında uçurduğunu merak ediyordu.

Terkedilmiş enkazı bir anda unutuverdi çünkü bir şey ufuktan ona doğru geliyordu.

Önceleri düz bir yuvarlak gibi görünüyordu, ama bu görüntü direkt olarak ona yöneldiği için-di.Yaklaşıp altından geçerken, onun bir iki metre uzunluğunda, çubuk şeklinde bir nesne olduğunu gördü. Üzerinde belli belirsiz çizgiler olmasına rağmen onlara odaklanması oldukça zordu. Çünkü nesne titriyor ya da müthiş bir hızla dönüyordu.

Her iki ucu da giderek daralıyordu ancak onu iten güçten eser yoktu. İnsan gözünün alışık olduğu tek bir özelliği vardı; o da rengiydi. Eğer bu hayal değil de somut bir yapı ise, onu yapanlar insanoğluyla aynı duygulan paylaşmıştı belki de. Ancak aynı sınırları paylaşmadıkları kesindi; çünkü çubuk altından yapılmıştı.

Bowman arkasında kaybolan şeye bakmak için başını arka görüntü sistemine doğru çevirdi. Nesne onu tamamen görmezden gelmişti. Bowman onun binlerce büyük yarıktan birine girdiğini gördü. Birkaç saniye sonra son bir altın ışıltısı saçarak gezegenin içine daldı. Bu uğursuz gökyüzünün altında yine yalnız kalmıştı. Yalnızlık ve uzaklık hissi öncekinden daha güçlü bir şekilde

çöktü üstüne.

O anda kendisinin de büyük gezegenin alacalı yüzeyinden aşağı doğru alçaldığını farketti. Hemen altında başka bir dikdörtgen yarık alabildiğine derinleşiyordu. Boş gökyüzü üzerine kapandı, saat yavaşça durdu ve kapsül bir kez daha sonsuz siyah duvarlar arasından, uzaktaki başka bir yıldız kümesine doğru düşmeye başladı. Ama şimdi Güneş Sistemi'ne geri dönmediğinden emindi Belki tamamen yanılsama olan bir sezgi ile, bu şeyin ne olması gerektiğini anlamaya başlıyordu.

Bu şey, uzay ve zamanın hayal edilemeyecek boyutları arasında bulunan yıldız trafiğini yön-lendiren bir çeşit kozmik demiryolu makasıydı. Şu anda Galaksi'nin Büyük Merkezi İstasyo-nu'ndan geçiyordu.

_____42_____ YABANCI GÖKYÜZÜ

Uzaklarda, yangın duvarları, gizli bir kaynaktan aşağıya doğru yayılan belli belirsiz bir ışık ile bir kez daha görünmeye başladı. Küçük uzay kapsülü yıldızlann parıldadığı bir gökyüzüne doğru fırlayınca, karanlık aniden dağıldı.

Tekrar, tanıdığı uzaya çıkmıştı; küçük bir bakış

Dünya'dan yüzlerce ışık yılı uzakta olduğunu anlattı ona. Tarihin başlangıcından beri insanoğluna arkadaşlık eden tanıdık yıldız kümelerini bulmak için hiçbir çaba sarf etmedi. Belki de etrafını saran yıldızların hiçbiri daha önce çıplak gözle görülmemişti.

Birçoğu panldayan bir kuşak oluşturacak şekilde bir araya toplanmıştı. Bütün göğü baştan başa saran kuşağın birçok yeri kalın bir kozmik tozdan oluşan şeritlerle gölgelenmişti. Samanyo-lu'na benziyordu ama ondan yüzlerce kat daha parlaktı. Bovvman gerçekten de bunun çok daha parlak yıldızlarla dolu bir bölümden görülen kendi galaksisi olup olmadığını merak ediyordu. Öyle olduğunu umuyordu; o halde evden çok uzakta sayılmazdı. Az sonra bunun çocukça bir düşünce olduğunu fark etti. Güneş Sistemi'nden o kadar inanılmaz derecede uzaktaydı ki kendi galaksisinde ya da herhangi bir teleskobun gösterebileceği en uzak galakside olup olmaması pek bir şeyi değiştirmeyecekti.

Az önce çıktığı yere tekrar baktığında başka bir şok yaşadı. Burası ne çok yönlü dev bir gezegen, ne de Japetus'un bir kopyasıydı. Yıldızların arasında kapkara bir gölgeden başka *hiçbir şey* yoktu. Gölge, karanlık bir odadan daha karanlık bir geceye açılan bir kapıyı andırıyordu. Hala oraya bakıyorken, kapı kapandı Ondan uzaklaşmadı. Sadece, burası, uzaydaki bir yangı kapatırcasına

yavaşça yıldızlarla doldu. Artık yabancı bir gök-yüzünün altında yapayalnız kalmıştı.

Uzay kapsülü yavaşça dönmeye başladı ve gözler önüne yeni harikalar sundu. Önce küre biçiminde bir yıldız kümesi, tam ortası sürekli parlayan bir ışığa dönene dek merkezde birleşmeye başladı. Daha uzaktaki yıldızların oluşturduğu arka plana kanşıp kaybolan ve yavaş yavaş incelen bir yıldız halesinin bulunduğu dış kenarları belli belirsizdi.

Bowman, hayranlık uyandıran bu görüntünün küresel bir küme olduğunu biliyordu. Hiçbir insanın şimdiye dek göremediği bir manzaraya bakıyordu; çünkü bu küresel kümeler teleskopla bile ışık lekeleri olarak görülebiliyordu. En yakın kümenin Dünya'ya olan uzaklığım hatırlayamasa da Güneş Sistemi'nin bin ışık yılı uzağına kadar bir tane bile küme olmadığından emindi.

Uzay kapsülü yavaşça dönmeye devam ederken daha garip bir manzarayla karşılaştı: Ay'ın Dünya'dan görünüşünün birkaç katı büyüklüğünde kırmızı bir yıldız. Bowman rahatlıkla ona bakabiliyordu. Rengine bakılırsa, kor halindeki bir kömürden daha sıcak değildi. Koyu kırmızı yüzeyinde açık sarı renkte nehirler vardı. Akkor halindeki bu Amazonlar binlerce mil kıvrılarak sönmek üzere olan bir yıldızın çöllerinde kaybo-luyordu.

Sönmek üzere olan mı? Hayır, bu insan dene-

yimlerinden doğan, günbatımının renklerinin ya da giderek soluklaşan korlann ışığının uyandırdığı yanıltıcı bir izlenimdi. Bu, gençliğinin sınırsız ateşli günlerini geride bırakmış, çabucak geçen birkaç milyar yıl içinde tayfın morunu, mavisini ve yeşilini geçirmiş, şimdi de hayal edilemez uzunlukta, huzurlu bir olgunluk dönemine girmiş bir yıldızdı. Bu yaşadıkları, sonra yaşayacaklarının binde biri bile değildi; bu yıldızın hikayesi başlamıştı.

Kapsül dönmeyi bıraktı; büyük kırmızı yıldız tam önünde duruyordu. Hareket ettiğini hissetmemiş olsa da, Bowman hala onu Satürn'den getiren yönlendirici güç tarafından sürüklendiğini biliyordu. Dünya'da öğrendiği tüm fen ve mühendislik bilgisi, kendisini bu hayal edilemeyen kadere taşıyan güç karşısında yazık ki ilkel kalıyordu.

Gökyüzüne baktı, götürüldüğü hedefi görmeye çalışıyordu. Belki de bu hedef bu büyük yıldızın etrafında dönen bir gezegendi. Ancak ne bir yuvarlak ne de alışılmadık bir parlaklık vardı. Onun yörüngesinde olan gezegenler varsa bile, onları arka plandaki yıldızlardan ayıramazdı.

Daha sonra yıldızın kızıl yuvarlağının tam kenarında garip bir şeyler olduğunu farketti. Beyaz bir ışık belirmiş ve hızla göz kamaştırıcı bir pırıltıya dönüşmüştü. Bunun, birçok yıldızı zaman zaman rahatsız eden ani patlama ve alevlenme-

lerden biri olup olmadığını merak etti.

Işık giderek parlaklaşıp mavileşerek yıldızın kenarı boyunca yayılırken, kan kırmızısı renkleri hızla soluklaşıyordu. Neredeyse bir *güneşin üzerinde* gün doğumunu seyrediyorum, diyerek, düşüncesinin komikliği karşısında gülümsedi Bow-man.

Gerçekten de gündoğumunu seyrediyordu. Yanan ufkun üzerinde yıldızdan büyük olmayan, ancak çıplak gözle bakılamayacak kadar parlak olan bir şey duruyordu. Tıpkı bir elektrik yayına benzeyen mavi-beyaz bir nokta, büyük yıldızın yüzeyinde inanılmaz bir hızla ilerliyordu. Dev güneşe oldukça yakın olmalıydı; çünkü hemen altında, onun çekim gücüyle yukarı çekilen binlerce millik bir alev çubuğu vardı. Sanki ateşten bir dalga, gökyüzündeki bu kavurucu görüntüyü, bu yıldızın ekvatoru boyunca boş yere kovalıyordu.

Akkor halindeki bu nokta bir Beyaz Cüce olmalıydı. Beyaz Cüceler Dünya'dan büyük olmayan ama ondan milyonlarca kat daha büyük bir kütleyi içeren garip, kızgın ve küçük yıldızlardı. Bunun gibi yanlış eşleşmiş yıldız kümeleri olağandı; ancak Bowman bir gün böyle bir çifti kendi gözleriyle görebileceğini hiç düşünmemişti.

Beyaz Cüce eşinin yan yuvarlağını kat etmişti ki - yörüngeyi tamamlaması birkaç dakika alıyor olmalıydı- Bowman kendisinin de hareket etti-

ğinden emin oldu. Önündeki yıldızlardan biri hızla parlaklaşmaya ve arkaya doğru kaymaya başladı. Belki bu küçük cisim ulaşmaya çalıştığı
gezegendi.

inanılmaz bir hızla üzerinde uçuyordu ve onun aslında bir gezegen olmadığını anladı.

Yüzlerce mil genişliğinde belli belirsiz parıldayan bir örümcek ağı ya da bir metal kafes gökyüzünü kaplayana dek her yeri doldurdu. Bir kıta büyüklüğündeki yüzeyinde şehir büyüklüğünde, makineye benzeyen yapılar vardı. Bu yapıların çoğunun etrafında, düzgün dizi ve sütunlar halinde yüzlerce küçük nesne toplanmıştı. Bow-man bunlara benzer birkaç grubun üzerinden geçer geçmez onlann uzay gemisi filosu olduğunu farketti; devasa bir yörünge park yerinin üzerinde uçuyordu

Altında parlayan manzaranın boyutlarını kendisiyle karşılaştırarak algılayabileceği tanıdık bir nesne olmadığından, uzayda asılı duran bu araçların boyutlarını talimin etmesi neredeyse imkansızdı. Ama oldukça büyük, bazılarının millerce uzunlukta oldukları kesindi. Çeşit çeşit şekilleri vardı, küreler, kesitli kristaller, ince bir kurşun kalem, ovaller, yuvarlaklar... Burası, yıldızlar arası ticaretin buluşma noktalarından biri olmalıydı. Ya da milyonlarca yıl önce bir ticaret noktası *olmuştu.* Bowman hiçbir yerde hareket göremi-yordu; bu geniş uzay limanı Ay kadar ölüydü.

Burasının ölü olduğunu, sadece hareket olmamasından değil, yüzyıllar önce çarpan asteroitlerin metal örümcek ağında fark edilir derecede açtığı yanklardan da anlayabilmişti.

Burası artık bir park alanı değil, kozmik bir uzay gemisi çöplüğüydü.

Onları yapan yaratıkları yitireli yüzyıllar olmuştu ve bunu fark edince Bowman, içinin aniden burkulduğunu hissetti. Ne ummması gerektiğini bilmiyordu ama en azından yıldızlardan gelen zeka sahibi varlıklar görmeyi umut ediyordu. Artık çok geç gibi görünüyordu. Bilinmeyen bir nedenle kurulmuş olan, ancak onu kuranlar yok olmuş olsalar dahi hala çalışan, eski, otomatik bir tuzağa yakalanmıştı. Tuzak onu (ve kimbilir başka kimleri) Galaksi boyunca sürükleyip havası bittiğinde ölüme mahkum olacakları bu uzay Sar-gasso'suna fırlatıvermişti.

Aslında daha fazlasını beklemek de mantıksızdı. Birçok kişinin hayatını feda edeceği harikalar görmüştü o ana dek. Ölen arkadaşlarını düşündü; şikayet etmek için hiçbir nedeni yoktu *onun.*

Daha sonra aynı hızla ilerleyerek terk edilmiş uzay limanının yanından geçtiğini farketti. Limanın uzaktaki bölgelerinin üzerinden geçiyordu. Pürüzlü kenarları kaybolmuştu ve artık yıldızlan gölgelemiyordu. Birkaç dakika içinde arkada kalıp kayboldu.

Ama kaçınılmaz sonu onu buraya değil; çok

uzaklarda, uzay kapsülünün şu an yanlışlıkla düşmekte olduğu büyük kızıl yıldızda bekliyordu.

Artık sadece gökyüzünü bir uçtan diğerine dolduran kırmızı yıldız görünüyordu. Ona o kadar yakındı ki yukarıdan bakıldığında yüzey artık hareketsiz görünmüyordu. İleri geri hareket eden parlak yumrular, yükselip alçalan gaz hortumları, gökyüzüne doğru yavaşça yükselen tümsekler. Yavaşça mı? Saatte bir milyon mil hızla yükseliyor olmalıydılar çünkü hareketlerini rahatlıkla görebiliyordu...

İnmekte olduğu cehennemin gerçek boyutlarını kavramaya çalışmıyordu. Artık belirsiz giga-millerce uzakta olan Güneş Sistemi'nde *Disco-ver^nm* yaptığı alçak uçuş sırasında Satürn ve Jüpiter'in büyüklükleri onu şaşkına çevirmişti. Ancak burada gördüğü her şey onlardan yüz kat daha büyüktü ve aklını meşgul eden bu görüntüleri, yoaımlamaksızın kabul etmekten başka yapabileceği bir şey yoktu.

Alev denizi altında genişledikçe, Bowman'm korkması gerekirken gariptirki, sadece hafif bir endişe hissediyordu. Aklı gördüğü harika şeyler-

le uyuşmuş değildi; mantığı ona neredeyse mutlak kadir ve her şeyi kontrol eden bir zekanın koaıması altında olduğunu söylüyordu. Kırmızı yıldıza o kadar yakındı ki görünmez bir perde onu ışımalardan korumasaydı, bir an içinde yanıp yok olabilirdi. Yolculuk esnasında onu anında parçalayacak hızlara çıkmıştı ama bir şey hissetmemişti. Eğer korunması için bu kadar ilgileniliyorsa, hala bir umut vardı.

Uzay kapsülü neredeyse yıldızın yüzeyine paralel olarak ve ona doğru alçalarak dar bir kavis boyunca ilerliyordu. Ve şimdi ilk kez olarak Bowman bir takım sesler duyduğunu farketti Ara sıra bir kağıt yırtılması ya da uzaktaki bir gökgü-rültüsüyle bölünen hafif ve sürekli bir gürlemey-di bu. Bu, ancak hayal edilemez bir kakafoninin belli belirsiz yankısı olabilirdi. Etrafını saran atmosfer herhangi bir nesneyi atomlarına ayırabilecek sarsıntılarla acı çekiyor olmalıydı. Yine de ısıdan korunabildiği gibi bu yıkıcı karmaşadan da korunabilirdi Etrafında binlerce mil yüksekliğinde alev tepecikleri yükselip alçalırken tüm bu şiddet olayından tamamen soyutlanmıştı. Yıldızların enerjileri sanki başka bir evrendeymiş gibi garip sesler çıkanp yanından geçiyordu. Kapsül bunların ortasından, onlara çarpmadan ya da kavrulmadan sessizce geçti.

Bowman'ın manzaranın garipliği ve görkemine ahşan gözleri neler olduğunu karıştırmış değildi

artık ve daha önceden orada olan ancak fark edemediği ayrıntıları teker teker yakalamaya başlıyordu. Yıldızın yüzeyi düzensiz bir karmaşadan ibaret değildi; doğanın yarattığı her şeyde olduğu gibi burada da bir düzen vardı.

İlk olarak farkettiği şey, Asya ya da Afrika'dan büyük olmayan ve yıldızın yüzeyinde gezen küçük gaz hortumlarıydı. Bazen bunların birinin içinden bakıp daha karanlık ve soğuk olan bölgeyi görmeye çalışıyordu. Garip olan şey, hiç güneş lekesi olmamasıydı. Belki de bu yalnızca Dünya'da parlayan yıldızlara özgü bir hastalıktı. Ara sıra fırtınadan önce esen duman kütleleri gibi bulutlar oluyordu. Belki bunlar gerçekten de dumandılar, çünkü bu yıldız o kadar soğuktu ki ateş bile yakılabilirdi. Kimyasal bileşikler onlan saran kızgın nükleer şiddet tarafından bölünmeden önce doğup birkaç saniye yaşayabilirdi.

Ufuk daha da parlaklaşıyor, rengi koyu kırmızıdan sarıya, sandan maviye ve maviden kavurucu mora dönüşüyordu. Beyaz Cüce ufukta belirmeye başlıyor ve yıldız tozunu gelgit dalgası gibi arkasında sürüklüyordu.

Bowman küçük yıldızın dayanılmaz ışığından gözlerini koruyarak, dikkatini yerçekimsel alanın göğe doğru emildiği kanşık yıldız manzarası üzerinde yoğunlaştırdı. Bir keresinde Karayipler üzerinde dolaşan bir hortum görmüştü; bu alev kulesinin şekli hemen hemen ona benziyordu. Sa-

dece boyutu biraz farklıydı çünkü hortumun tabanı büyük olasılıkla Dünya gezegeninden daha genişti.

Ve sonra hemen altında, Bowman yeni bir şey fark etti. Yeniydi çünkü eğer önceden orada olsaydı onu mutlaka fark etmiş olurdu. Parlayan gaz okyanusunun üzerinde hareket eden milyonlarca parlak boncuk vardı. Bu boncuklar birkaç saniye aralıklarla inci gibi yanıp sönüyorlardı. Akıntıya karşı yüzen somon balığı gibi hepsi aynı yöne doğru ilerliyordu. Bunlar bazen ileri geri gidip geliyorlardı; çünkü yollan birbirine karışıyor ancak asla birbirlerine değiniyorlardı.

Bunlardan binlerce vardı ve Bowman onlan izledikçe, hareketlerinin amaçlı olduğundan emin oldu. Yapılarını ayrıntılarıyla göremeyecek kadar uzaktaydılar. Bu muazzam manzaranın içinde hepsini görebilmesi, belki de yüzlerce mili kapladığını gösteriyordu. Eğer amaçlı varlıklar idiyseler, bulundukları dünyaya uygun boyutları olan deniz canavarıydılar gerçekten de.

Belki de bunlar, hala Dünya'daki bilim adamlarını şaşırtan kısa ömürlü şimşek küreleri gibi garip, doğal birleşimlerle kalıcı bir sürekliliğe sahip olan plazma bulutlarıydı. Bu basit ama rahatlatıcı bir açıklamaydı; ama bu ışık topakları nereye gittiklerini *biliyorlardı;* başının üstünde yörüngesini tamamlayan Beyaz Cüce'nin yükselttiği ateş sütunu üzerinde özellikle yakınlaşıyorlardı.

Bowman bir kez daha onu yöneten, sabit, küçük yıldızın altındaki ufuk boyunca yükselerek ilerleyen sütuna baktı. Bu yalnızca bir hayal ürünü müydü yoksa tıpkı sayısız parlak ışığın bir araya gelmesiyle oluşan fosfor ışınımlı kıtalar gibi büyük gaz fışkırtısına tırmanan daha parlak ışık parçaları mıydı?

Bu düşünce hayal gücünün bile ötesindeydi; ama belki de bir ateş köprüsünün üzerinde bir yıldızdan diğer bir yıldıza yapılan göçü seyretmekteydi. Bu kıpırdanmaları oluşturan şeyin göç eden fareye benzer bir güdüyle uzayı kat eden bilinçsiz, kozmik hayvanlar mı, yoksa zeki varlıkların büyük toplantısı mı olduğunu büyük olasılıkla asla öğrenemeyecekti.

Çok az insanın hayal edebileceği yeni bir yaradılış düzenine doğru ilerliyordu. Deniz, toprak, hava ve uzay krallıklarının ötesinde sadece onun görebilme ayrıcalığına sahip olduğu ateş krallığı bulunuyordu. Bunu idrak edebilmeyi ummak çok fazla şey istemek olurdu.

44

KARŞILAMA

Ateş sütunları ufuktan geçen bir fırtına gibi güneşin kenarında ilerlemeye başladı. Aceleci ışık benekleri hala binlerce mil aşağıdaki kırmızı parıltılar saçan yıldız manzarasında hareket etmiyorlardı. Saniyenin milyonda biri gibi kısa bir sürede onu yok edebilecek bir çevreden korunmakta olan uzay kapsülünün içindeyken, David Bowman onun için hazırlanan şeyleri beklemeye başladı.

Yörüngesinde ilerleyen Beyaz Cüce hızla batıyordu. O sırada ufka değdi, orayı alevle doldurdu ve kayboldu. Aşağıdaki cehennemin üzerine sahte bir alacakaranlık vurdu ve ani ışık değişimi sayesinde Bowman etrafındaki boşlukta birşeyler olduğunu fark etti.

Kırmızı yıldızın evreni Bowman akan bir suyun ardından bakıyormuşcasına hafifçe dalgalandı. Bir an için Bowman, bunun kendisini içine alan ve beklenmedik bir şok dalgasıyla acı çeken atmosferdeki geçişten kaynaklanan bir kırılma etkisi olup olmadığını merak etti.

Işık kaybolmaya başlamıştı. İkinci alacakaranlık çökmek üzereydi sanki. Bowman istemeden yukarı baktı ve yanlış bir şey yaptığını fark etti. Çünkü buradaki ışığın ana kaynağının gökyüzü değil, aşağıda alev saçan dünya olduğunu hatır-

ladı.

Buzlu cama benzer bir maddeden oluşmuş duvarlar etrafında kalınlaşıyor, kırmızı ışığı keserek görünmesini engelliyordu. Giderek karanlık bastırdı ve yıldız kasırgalarının gürlemesi de kesildi. Uzay kapsülü gecenin içinde sessizce süzülüyordu. Biraz sonra çok hafif bir çarpmayla sert bir yüzeye oturdu ve durdu.

Peki *neyin* üstünde duruyor, diye sordu Bow-man kendi kendine kuşkuyla. Daha sonra her yer aydınlandı ve kuşku yerini derin bir ümitsizliğe bıraktı çünkü etrafında olanları gördüğünde, delirmiş olması gerektiğini düşündü.

Her olağanüstülüğe karşı hazırlıklı olduğunu biliyordu. Ama en ummadığı şey tamamen sıradan bir yerdi.

Uzay kapsülü Dünya'daki herhangi bir büyük şehirde bulunabilecek zarif ve bilinmeyen bir otel süitinin cilalı zemininde duruyordu. Bir kahve masası, bir divan, birkaç sandalye, bir yazı masası, çeşitli lambalar ve üzerinde birkaç derginin olduğu yan dolu bir kitaplık ve hatta çiçek dolu bir vazonun bulunduğu bir oturma odasına bakıyordu. Bir duvarda Van Gogh'un "Arles Köprüsü", diğerinde ise Wyeth'in "Christina'nın Dünyası" adlı tabloları asılıydı. Yazı masasının çekmecesini açtığında bir Gideon İncili bulacağı ke-sinmiş gibi hissetti...

Gerçekten delirmiş olsaydı bile sannlan güzel

düzenlenmişti. Her şey kusursuz bir gerçeklik içindeydi; arkasına baktığında hiçbir şey kaybolmuyordu. Oraya uymayan tek ve en önemli şey uzay kapsülüydü.

Bowman dakikalarca koltuğunda öylece kalakaldı. Hala gördüklerinin yok olacağını sanıyordu; ancak her şey hayatı boyunca karşılaştığı kadar gerçekti.

Ya *gerçekti* ya da gerçekten ayırt edilemeyecek kadar mükemmel düzenlenmiş bir algı yanılsamasıydı. Belki de bir çeşit testti. Eğer öyleyse, sadece onunki değil, aynı zamanda bütün insan ırkının kaderi birkaç dakika içinde yapacağı şeylere bağlıydı.

Öylece oturabilir ve birşeyler olmasını bekleyebilirdi ya da kapsülün kapısını açıp etrafındaki manzaranın gerçekliğini kontrol edebilmek için dışarı çıkabilirdi. Zemin sert gibi görünüyordu. En azından uzay kapsülünün ağırlığım taşıyordu. Burası gerçekte her neyse, aşağıya düşmeyecek gibiydi.

Ama hala hava problemi vardı. Anlayabildiği kadarıyla oda ya boşluktaydı ya da zehirli bir atmosferi vardı Ama bunun olabileceğini düşünmüyordu. Böyle önemli bir ayrıntıyı çözüme kavuşturmadan, kimse bu kadar sıkıntıya girmezdi ama gereksiz tehlikelere de atılmak istemiyordu. Her ne olursa olsun, yıllar süren eğitimi zehirlenmeye karşı da tedbirli kılmıştı; başka seçeneği ol-

madıkça bilinmeyen bir ortama çıkmaya pek istekli görünmüyordu. Burası ABD'deki bir otel odasını *andırıyordu.* Ancak bu bile Güneş Sıste-mi'nden yüzlerce ışık yılı uzakta olabileceği gerçeğini değiştirmiyordu.

Elbisesinin başlığını kapadı ve kilitledi. Uzay kapsülünün kapısını açtı. Basınç eşitlemesinden kaynaklanan kısa bir 'tıslama'dan sonra odaya adım attı.

Anlayabildiği kadarıyla normal bir yerçekim alanındaydı. Bir kolunu kaldırdı ve serbest bıraktı. Kolu bir saniyeden az bir süre içinde yanına düştü.

Bu her şeyi iki kat daha gerçekdışı hale getiriyordu. Uzay elbisesiyle burada duruyordu, halbuki sadece yerçekimi olmayan yerlerde düzenli çalışan bir aracın dışındayken yüzüyor olmalıydı. Tüm normal astronot refleksleri alt üst olmuştu. Her hareketinden önce düşünmesi gerekiyordu

Kendinden geçmiş haldeki bir adam gibi odanın mobilyasız, boş bölümünden otel süitine doğru yavaşça yürüdü. Tam umduğu gibi, süit yaklaştıkça kaybolmadı ve kusursuz gerçekliğini ve somutluğunu devam ettirdi.

Sehpanın yanında durdu. Üzerinde sıradan Zil Sistemli Görüntülü Telefon ve yanında yerel bir rehber vardı. Eğildi ve eldivenli kalın elleriyle rehberi aldı.

İçinde, daha önce binlerce kez görmüş olduğu

tanıdık bir yazı ile yazılmış bir isim vardı: WASHİNGTON, D. C.

Daha yakından baklı ve her şey gerçek gibi görünmesine rağmen ilk kez olarak Dünya'da olmadığını gösteren kesin kanıtı buldu.

Yalnızca WASHİNGTON kelimesi okunabiliyordu; geri kalanı bir gazete fotoğrafından kopyalanmış gibi bulanık basılmıştı. Rehberi açtı ve sayfaları rastgele çevirmeye başladı. Kağıda oldukça benzediği halde gerçek olmadığı belli olan gıcır gıcır, beyaz bir maddeden yapılmıştı ve tamamen boştu.

Ahizeyi kaldırdı ve başlığının plastiğine bastırdı. Çevir sesi geliyor olsaydı, bunu iletken plastikten duyabilirdi. Ancak beklediği üzere sadece sessizlik vardı.

Bütün bunlar şaşırtıcı bir dikkatle hazırlanmış bir kopya olmalıydı. Aldatmaktan çok kendini güvende hissetmesi için yapıldığını umuyordu. Bu oldukça rahatlatıcı bir düşünceydi. Ama yine de bu araştırma gezisini bitirene dek elbisesini çı-kartmayacaktı.

Bütün eşyalar gerçek ve sağlam görünüyordu. Sandalyeleri denedi, onu tartıyorlardı. Ancak yazı masasındaki çekmeceler açılmıyordu; süs olarak yapılmıştı.

Kitap ve dergilerde de, telefon rehberindeki gibi, sadece başlıklar okunabiliyordu. Kitaplık çoğu sanatsal değeri olmayan çok-satarlar, sansas-

yon yaratmış birkaç kurmaca olmayan eser ve reklamı iyi yapılmış birkaç otobiyografiden oluşan tuhaf bir koleksiyondu. Hepsi de en az üç yıllık kitaplardı ve entelektüel içeriği olanlar azınlıktaydılar. Bunun hiçbir önemi yoktu; çünkü bu kitaplar asla bu raflardan alınamayacaktı.

Rahatça açılan iki kapı vardı. Bir tanesi içinde yatak, çalışma masası, iki sandalye, gerçekten çalışan elektrik düğmeleri ve elbise dolabı bulunan küçük ama rahat bir odaya açılıyordu. Elbise dolabını açtığında içinde hepsi de titizlikle asılmış olan dört takım elbise, bir sabahlık, birkaç beyaz gömlek ve bir iki iç çamaşırı buldu.

Takım elbiselerden birini aldı ve dikkatle inceledi. Eldivenli elleriyle anladığı kadarıyla yünden çok kürke benzeyen bir kumaştan yapılmıştı. Modaları birazcık geçmişti; artık Dünya'da hiç kimse en azından dört yıldır tek düğmeli takım elbise giymiyordu.

Yatak odasının yanında banyo vardı. Banyodaki şeylerin göstermelik değil de normal çalışan şeyler olduğunu fark edince rahatladı. Banyonun yanında ise içinde elektrikli bir fırın, buzdolabı, erzak dolapları, tabaklar, çatal bıçak takımı, lavabo, masa ve sandalyeler olan küçük bir mutfak vardı. Bowman bütün bunları sadece merakla değil, açılmış iştahıyla da inceliyordu.

Önce buzdolabını açtı; buz gibi bir buhar yüzüne çarptı. Raflar, konserve kutuları ve paketler-

le doluydu ve hepsi de uzaktan bakıldığında tanıdıktı ama yakınlaştıkça markaları bulanıklaşı-yor ve okunmaz hale geliyordu. Bunca yiyeceğe rağmen buzdolabında yumurta, süt, yağ, et, meyve ya da herhangi bir doğal gıda yoktu. Dolapta sadece bir şekilde paketlenmiş yiyecekler vardı.

Bowman tanıdık bir kahvaltı gevreği kutusunu aldı; dondurulmuş olarak saklanmasını bayağı garipsedi. Paketi çıkardığında, içinde mısır gevreği *olmadığım* anladı; çünkü oldukça ağırdı.

Kapağını açıp içindekileri inceledi. Kutuda ağırlığı ve görünüşü pudinge benzeyen, ıslak mavi bir madde vardı.Garip rengi bir yana, oldukça iştah açıcı görünüyordu.

Ama bu çok komik, diye düşündü Bowman kendi kendine. İzlendiğime kesinlikle eminim ve bu elbiseyle aptal gibi görünüyorumdur. Eğer bu bir zeka testiyse, büyük bir olasılıkla çoktan başarısız oldum.

Fazla duraksamadan tekrar yatak odasına yürüdü ve başlığının kilidini açmaya başladı. Gevşediği zaman başlığı azıcık yukarı çekti, kilidi açtı ve dikkaüe nefes aldı. Anlayabildiği kadarıyla, tamamen normal bir havayı teneffüs ediyordu.

Başlığı yatağın üzerine bıraktı ve minnettarlıkla - biraz da zorlukla- elbiselerini çıkarmaya başladı.Tamamen soyunduktan sonra gerindi ve birkaç derin nefes alıp verdi. Daha sonra uzay elbisesini dikkatle dolaba, sıradan elbiselerin arasına

astı. Orada oldukça garip görünüyordu ancak şu düzenlilik dürtüsü bütün astronotlar gibi Bowman'ın da elbisesini bir yerlerde çıkarıp bırakmasına izin vermiyordu.

Sonra hemen mutfağa döndü ve "mısır gevreği" kutusunu daha yakından incelemeye başladı.

Mavi renkli hamurun, acı badem kurabiyesine benzer hafif baharatlı bir kokusu vardı. Bowman onu eliyle tarttı ve bir parça koparıp dikkatle kokladı. Kasten zehirlenebileceği bir durum olmadığım hissetmesine rağmen, özellikle biyokimya gibi kanşık bir konuda hata olasılığı her zaman vardı.

Birkaç parça ısırdı, çiğnedi ve yuttu. Hamuru garip ve tarif edilemez bir şeydi, ama tadı harikaydı. Gözlerini kapattığı taktirde, bunun et, kepekli ekmek ya da kurutulmuş meyve olduğunu hayal edebilirdi. Yiyeceklerin yan etkisi olmadığı sürece, açlıktan ölmekten korkmasına hiç gerek
yoktu.

Bu şeyden birkaç büyük lokma daha aldıktan sonra, doyduğunu hissetti ve içecek birşeyler aradı. Buzdolabının arka tarafında yine ünlü bir m.ı.; .ıdan birkaç kutu bira vardı; bir tanesini üstüne bastırarak açtı.

Metal kapak, her zaman olduğu gibi, bastırılıp çekilen yerden açıldı. Ama kutuda bira yoktu. Bowman şaşkınlık ve hayal ktnklığıyla kutuda o mavi yiyecekten olduğunu fark etti.

Birkaç saniye içinde diğer paket ve kutuların yansını açtı. Üstlerindeki marka ne olursa olsun, içlerindeki şey aynıydı; beslenme burada biraz tekdüze olacağa ve içme suyundan başka bir şey bulamayacağa benziyordu. Musluktan bir bardak su aldı ve temkinli bir şekilde yudumladı.

İlk birkaç damlayı tükürdü; tadı iğrençti. İçgüdüsel olarak verdiği bu tepkiden utanarak, geri kalanını içmek için kendini zorladı.

İlk yudum, sıvının ne olduğunu anlaması için yeterliydi. Tadı iğrençti çünkü hiç tadı yoktu. Musluktan damıtılmış saf su akıyordu. Tanımadığı ev sahipleri onun sağlığını tehlikeye atmak istemiyor gibiydiler.

Kendini daha rahat hissederek hemen bir duş aldı. Sabun olmaması biraz canını sıktı ama elbise dolabından aldığı iç çamaşırı, atlet ve sabahlığı giymeden önce sıcak hava veren kurutucunun bir süre tadını çıkardı. Daha sonra yatağa yatıp, tavana baktı ve bu tuhaf durumu anlamaya çalıştı.

Çok geçmeden aklına başka bir şey geldi. Yatağın hemen üstünde, otellerde bulunan, tavana yerleştirilmiş bir televizyon ekranı vardı. Telefon ve kitaplar gibi onun da göstermelik olduğunu sandı.

Yatağın yanındaki dönen kontrol ünitesi o kadar gerçekçi görünüyordu ki, kendini onunla oynamaktan alamadı ve parmakları "ON", düğmesi-

ne basınca ekran açıldı.

Heyecanla kanal seçme düğmelerine rastgele basmaya başladı ve ekranda o an bir görüntü belirdi.

Bu, tanınmış bir Afrikalı haber yoaımcusuydu. Ülkesindeki doğal hayattan geri kalanları korumak için verilen çabalan tartışıyordu. Bowman birkaç saniye dinledi. Duyduğu insan sesine kendini öyle kaptırmıştı ki, onun neden bahsettiğini anlamaması umurunda bile değildi. Daha sonra kanalı değiştirdi.

Sonraki birkaç dakika içinde Walton'ın Keman Konçertosu'nu çalan bir senfoni orkestrasını, devlet tiyatrosunun içinde bulunduğu üzücü durum üzerine bir tartışma, bir kovboy filmi, yeni bir baş ağrısı ilacı tanıtımı, bir doğu dilinde açık oturum, psikolojik bir dram, üç haber yorumu, bir futbol maçı, geometri üzerine Rusça bir konferans, bir sürü ses ayan ve veri iletimi buldu. Aslında bu, dünyadaki televizyon programlarından derlenmiş kusursuz normal bir seçmeydi. Psikolojik olarak iyi hissetmesini sağlasa da kafasında çoktandır var olan bir şüpheyi doğruluyordu.

Bütün programlar iki yıl öncesine aitti. Bu, TMA-l'in keşfedildiği zamana rastlıyordu ve bunun sadece bir tesadüf olduğuna inanmak zordu. *Bir şey* radyo dalgalarını görüntüye dönüştürüyordu; şu simsiyah kaya insanoğlunun düşündüğünden daha meşguldü.

Kanallarda dolaşmaya devam etti ve aniden tanıdık bir görüntüyle karşılaştı. Ekranda aynı otel süitinde, tanınmış bir aktörün, kendisini aldatan metresini kovması yer alıyordu. Bowman az önce çıktığı oturma odası ile ekrandaki arasındaki benzerliğe şaşkınlıkla baktı ve kamera öfkeli çifti yatak odalanna doğru takip ederken, birinin içeri girip girmediğini görebilmek için farkında olmadan kapıya doğru baktı.

Böylelikle bu karşılama süitinin onun için nasıl hazırlandığı anlaşılmış oluyordu. Ev sahipleri yer-yüzündeki yaşam hakkındaki şeyleri televizyon programlanndan öğrenmişlerdi. Kendini film se-tindeymiş gibi hissetmesi doğaldı.

O an için öğrenmek istediklerinin hepsini öğ-renmişti ve televizyonu kapadı. Şimdi ne yapacağım, diye sordu kendi kendine. Ellerini başının arkasında keneüemiş, siyah ekrana bakıyordu.

Fiziksel ve duygusal olarak yorgundu ama tarih boyunca hiçbir insanın ulaşamadığı kadar Dünya'dan uzakta böylesine tuhaf bir ortamdayken uyumak imkansız görünüyordu. Ama rahat yatak ve vücudunun içgüdüsel istekleri birleşerek onun bu arzusuna karşı koydular.

Eliyle elektrik düğmesini kapattı ve oda karanlığa büründü. Birkaç saniye içinde hayallerin ereceği yerlerin bile ötesine geçmişti.

Böylece David Bowman son kez uyudu.

45

ÖZET

Artık kullanılmasına gerek kalmadığından, süitin mobilyaları yaratıcısının bilincinde çözülüp gitti. Geriye henüz kontrol edemediği enerjilerden bu nazik organizmayı korumak için sadece yatak ve duvarlar kaldı.

David Bowman uykusunda huzursuzluk içinde dönmeye başladı. Uyanmadı, rüya da görmüyordu ama artık tamamen bilinçsiz değildi. Ormanda sinsice ilerleyen sis bulutu gibi bir şey beynini ele geçiriyordu. Bunu belli belirsizce hissediyordu; çünkü tümüyle algılaması duvarlann ötesindeki kızgın alevler ile yok olması anlamına geliyordu. Bu serinkanlı incelemesinin dışında, ne umut ne de korku hissediyordu; bütün duygularını kaybetmişti.

Uzay boşluğunda uçuyor gibiydi. Bu arada bütün yönlere doğru uzanan milyonlarca geometrik kafes oluşturan koyu çizgi ve ipler çevresini sararak onu çekiyordu. Hepsinin ucunda bazıları yavaş, bazıları baş döndürücü bir hızla dönen küçük ışık noktacıkları bulunuyordu. Bir keresinde mikroskopla insan beyninin bir kesitine bakmıştı ve beynin sinir dokusundan oluşan sisteminde de aynı labirente benzeyen karışıklığı görmüştü. Ama gördüğü bu şey cansız ve durağandı çünkü yaşamın ötesine geçmişti. Dev bir bilin-

cin faaliyetini, kendisinin ufacık bir parçası olduğu evreni izlediğini biliyor ya da bildiğini sanıyordu.

Bu görüntü ya da yanılsama yalnızca bir an sürmüştü. Sonra kristal düzlemler, kafesler ve hareketli ışıkların birbirine geçmiş perspektifleri gözden kayboldu ve David Bowman hiçbir insanoğlunun tecrübe etmediği bir bilinç alemine geçti.

Önceleri zamanın geriye doğaı aktığını hissetti. Daha karmaşık olan gerçeğin farkına varmadan önce bu mucizeyi bile kabul etmeye hazırdı.

Hafıza kaynaklan akıtılıyordu; kontrollü bir hatırlatma ile Bowman geçmişe dönüyordu. Otel süiti, uzay kapsülü, kırmızı yıldızın yanan manzarası, galaksinin parıldayan merkezi, evrene yeniden girdiği o kapı. Sadece gördükleri değil, o anda hissettiği tüm izlenim ve duygulan giderek hızlanarak gözünün önünden geçiyordu. Hayatı bir kayıt cihazıyla sürekli artan bir hızla geri sarılıyordu sanki.

Şimdi bir kez daha *Discovery'deydi* ve Satürn'ün halkaları gökyüzünü dolduruyordu. Ondan önce, HAL ile yaptığı son konuşmayı tekrarlıyordu; Frank Poole'un son görevine çıkışını görüyordu; Dünya'nın, her şeyin yolunda gittiğine dair sarf ettiği sözleri duyuyordu.

Bu olayları tekrar yaşarken bile, her şey yolunda gidiyor diye biliyordu. Tüm bilgi ve deneyim-

leri yavaş yavaş azalırken, Bowman zamanın koridorlarından geçip çocukluk yıllarına gidiyordu. Ancak hiçbir şey kaybolmuyordu; hayatının her anında yaşadığı her şey daha güvenli bir korumaya almıyordu. Bir David Bowman'ın varlığı sona erse bile, bir başkası ölümsüzlük
kazanıyordu.

Daha bir hızla unutulmuş yıllara, daha basit bir dünyaya geri dönüyordu. Bir zamanlar sevdiği ama hatırlayamayacağı kadar uzaktaki yüzler ona sevgiyle gülümsüyorlardı. O da onlara sevecenlikle ve acı duymaksızın gülümsüyordu.

Şimdi en sonunda, geriye doğru hareket yavaş-lamaya başlamıştı; hafızasının kuyuları neredeyse boşalmıştı. Zaman daha yavaş ilerliyor, durma noktasına geliyordu. Çizdiği yayın sınmnda olan bir saat sarkacı gibi bir sonraki dönüş başlamadan önce zaman sonsuz bir anda donmuş gibiydi.

Zamansız an geçmiş, sarkaç yeniden sallanmaya başlamıştı. Boş bir odada, Dünya'dan yirmi bin ışık yılı uzaklıkta, bir çift yıldızın alevleri arasında duran bir bebek gözlerini açtı ve ağlamaya başladı.

46

DEĞİŞİM

Sonra sessizlik yaşandı ve Bowman artık yalnız olmadığını hissetti.

Bomboş havada parlayan soluk bir dikdörtgen belirdi.Sonra bu şekil kristal bir tabakaya dönüştü ve şeffaflığını kaybederek soluk beyaz bir parıltıyla kaplandı. Yüzeyinde ve derinliklerinde bir belirip bir kaybolan belli belirsiz şekiller vardı. Bunlar ışık ve gölge demetleri oluşturarak içice geçen çizgiler oluşturup tüm boşluğu dolduran ritimli titreşimle aynı anda yavaşça dönmeye başladılar.

Bu her çocuğun ya da maymun adamın dik-katini çekip kavrayabileceği bir gösteriydi Ama uç milyon yıl önce olduğu gibi bu, sadece bilinç ile algılanamayacak kadar incelikli bir gösteriydi. Bu yalnızca ana işlem bilincin daha alt katmanlarında sürerken duyuları başka yöne yönelten bir oyundu.

Bu sefer, yeni oluşum örülürken, işlem daha hızlı ve emin adımlarla sürüyordu. Son buluş-malarından bu yana geçen yüzyıllar boyunca onu dokuyanlar birçok şey öğrenmişlerdi ve sanatını uyguladığı malzeme öncekinden daha üstün bir yapıydı Ancak hala büyümekte olan dokumasının bir parçası olup olamayacağını zaman gösterecekti.

Bebek, insan dikkatinin ötesinde bir dikkatle, kristal tektaşın derinliklerine bakıyor, görebiliyor fakat oradaki sırrı anlayamıyordu. Eve döndüğünü biliyordu çünkü burası onun ve daha birçok ırkın doğduğu yerdi. Ancak burada kalamayacağının da farkındaydı. Bu anın ötesinde geçmiştekilerden daha garip bir doğum yaşanacaktı.

Artık o an gelmişti; parlayan şekiller artık kristalin merkezindeki sırları yansıtmıyordu Şekiller kaybolurken, koruyucu duvarlar birdenbire ortaya çıktıkları yokluğa tekrar geri döndüler ve kırmızı güneş gökyüzünü kapladı.

Unutulmuş uzay kapsülünün metal ve plastik parçalan ve bir zamanlar David Bowman adındaki bir varlık tarafından bir kere giyilen giysiler alevlere karıştı Dünya ile var olan son bağlantılar da gitmiş, atomlarına ayrılmış oldu.

Ama çocuk yeni ortamının rahat parıltısına uyum sağlamaya çalışırken bunu fark etmedi bile. Gücünün odak noktası olarak bu kabuklu maddeye bir süre daha ihtiyacı vardı. Yok edilemez vücudu zihninin şu anki yansımasıydı; ancak bütün bu gücüne rağmen hala bir bebek olduğunu biliyordu. Bu yüzden yeni bir türe karar verene ya da maddenin gerektirdiklerinin ötesine geçene dek de bebek kalacaktı.

Artık gitme zamanı gelmişti Bir bakıma yeniden doğduğu bu yeri asla terk etmeyeceğini

biliyordu; çünkü anlaşılmaz amaçları için bu çift yıldızı kullanan varlığın bir parçasıydı artık. Doğal olmasa da kaderinin onu nereye götüreceği belliydi. Ama gelmiş olduğu bu dolambaçlı yolu tekrar kullanmasına gerek yoktu. Üç milyon yıllık içgüdüleriyle uzayın gerisinde olan tek yoldan fazlasının olduğunu seziyordu. Yıldız Kapısı'nın eski mekanizmaları onun oldukça işine yaramıştı ancak tekrar onlara ihtiyaç duymayacaktı.

Bir süre önce bir kristal kütlesine benzeyen bu parlak dikdörtgen şekil, bebeğin önünde yüzüyor; o da bebek gibi aşağıdaki cehennemin ateşinden zarar görmüyordu. Dikdörtgen uzayın ve zamanın henüz bilinmeyen sırlarının özetini taşıyordu, ama en azından bazılarını şimdi anlayıp kumanda edebiliyordu. Kenarlarının matematiksel oranı ve l:4:9'luk ikinci dereceden dizi ne kadar açık ve *gerekliydi* Ve dizinin bu noktada, sadece uç boyutta sona erdiğini düşünmesi ne kadar da safçaydı!

Dikkatini bu geometrik sadeliğe yöneltti ve düşünceleri ona yaklaşırken, boş yapı yıldızlararası bir gecenin karanlığı ile doldu. Kırmızı yıldızın ışıltısı azaldı ve bir anda bütün yönlere doğru geri çekilmeye başladı. Ve orada, karşısında Galak-si'nin parlak girdabı duruyordu.

Plastik bir kaidenin üzerine oturtulmuş, inanılmayacak derecede ayrıntılı ve güzel bir maket de

olabilirdi bu. Ancak gördüğü şey görüntüden çok, daha ince duyularla anladığı gerçeğin ta kendisiydi. İsteseydi, dikkatini yüz milyarlarca yıldızın herhangi birine odaklayabilirdi; ve bundan fazlasını yapabilirdi.

İşte buradaydı, büyük yıldız nehrinde, galaksi çekirdeğinin ateş kümeleri ve kıyıda seyrekçe dağılmış, yalnız, gözcü yıldızlar arasında sürükleniyordu. Ve *burası* olmak istediği yerdi; gökyüzünde bulunan, yıldızsız, yılana benzeyen karanlık bir kuşak olan büyük yarığın en uç noktası. Yalnızca aşağıdaki ateş dumanlarının ışığıyla belli olan kenarlarından seçebildiği bu şekilsiz karışıklık, henüz kullanılmamış ve gelecekteki evrimleri bekleyen yaratımın hammaddesiydi. Burada, zaman başlamamıştı; şu an parlamakta olan yıldızlar uzun zaman sonra sönene dek de ışık ve yaşam bu boşluğu tekrar şekillendirecekti.

Buradan farkında olmaksızın bir kere daha geçmişti; ama bu kez kendi isteğiyle tekrar geçmek durumundaydı. Bu düşünce birdenbire içini, donduran bir korkuyla sardığı sırada, bir süre ne yapacağını bilemedi; bu yüzden evrenin yeni görüntüsü titredi ve binlerce parçaya bölünme tehlikesi geçirdi.

Ruhunu titreten şey galaksi uçurumlarının verdiği korku değil, doğmamış bir gelecekten kaynaklanan daha derin bir endişeydi. Çünkü insan kökeninin zaman ölçeğini arkasında bırakmış ve

şu an o yıldızsız gece kuşağına bakarken, önünde birden derinleşen Sonsuzluk ile ilk yakınlaşmayı fark ediyordu.

Daha sonra asla yalnız kalmayacağını hatırladı ve paniği azalmaya başladı. Evrenin kristal parlaklığındaki görüntüsünü yeniden kazandı ancak bunun sadece kendi çabasıyla olmadığını biliyordu. İlk kararsız adımlarını atarken yardıma ihtiyacı olduğunda, o yine orada olacaktı.

Bir kez daha kendinden emin ve sinirlerine hakim olan bir dalgıç gibi kendini ışık yıllarının içine attı. Galaksi kendisinin sıkıştırdığı zihinsel çerçeveden çıktı; yıldızlar ve nebulalar sonsuz bir hızla yanından yağıyormuş gibi görünüyordu. Hayali yıldızlar patlıyor ve o çekirdeklerinin yanından hızla kayarken arkaya düşüyorlardı. Bir zamanlar korktuğu soğuk ve karanlık toz bulutu, güneşin üzerinde ağır bir kuzgun kanadı gibi görünüyordu.

Yıldızlar inceliyor, Samanyolu'nun parıltısı tanıdığı ve hazır olduğunda tekrar tanıyacağı bir görkemle sönmeye başlıyordu.

İnsanların gerçek olarak niteledikleri uzayın tam istediği yerine geri dönmüştü.

YILDIZ ÇOCUK

Önünde, hiçbir Yıldız Çocuk'un karşı koyamayacağı parlak bir oyuncak, bütün insanlarıyla Dünya gezegeni yüzüyordu.

Tam vaktinde geri dönmüştü. Aşağıda, kalabalık kürede, radar ekranları verilen alarmlarla açılacak, geniş menzilli teleskoplar gökyüzünü tarayacak ve insanoğlunun bildiği tarih sona biraz daha yaklaşacaktı.

Bin mil aşağıda, uyuyan ölüm kargosunun uyandığını, yörüngesinde yavaşça döndüğünü fark etti. İçinde barındırdığı zayıf enerjiler onu korkutamazdı; ancak daha berrak bir gökyüzü tercih ederdi. Arzusunu bir kenara bıraktı ve dönen megatonlar yarısı uyuyan küreye sahte ve kısa bir şafak götüren sessiz bir patlama ile yeni şeyler ortaya çıkardı

Sonra bekledi ve düşüncelerini toparlayıp henüz sınamadığı güçleri üzerinde derin derin düşünmeye başladı. Dünya'nın hakimi olsa da ne yapacağından pek emin değildi.

Ancak birşeyler düşünecekti.

Sinema tarihinin en ünlü ve başanlı yönetmenlerinden olan Stanley Kubrick, Arthur C. Clarke'tan tarihe geçecek kadar iyi bir bilim kurgu filmi için fikir istediğinde Clarke ona bazı taslaklar ve 6 kısa öykü yollamıştı.

"2001: Bir Uzay Efsanesi" filmi de bu öykülerden esinlenilerek çekildi. Bu öykülerden özellikle "Gözcü" ve "Şafakta Karşılaşma" hem filme hem de film yapım aşamasındayken yazılan romana ilham kaynağı olduysa da, yazar ne romanın ne de filmin tamamen bu öykülere dayanmadığını, sadece birer başlangıç noktası olduklarını özellikle vurgulamıştır.

Sözkortusu 6 öyküden en önemlileri sayılan "Gözcü" ve "Şafakta Karşılaşma" isimli öyküleri de tat alarak okuyacağınıza inanıyoruz.

Gelecek sefere, tam güneyde yükselen dolunayı gördüğünüzde dikkatlice sağ tarafına bakın ve gözünüzü yuvarlağın kıvrımları üzerinde gezdirin. Saat iki civarında küçük siyah bir oval fark edeceksiniz; bunu normal görebilen biri oldukça kolay fark edebilir. Ay'da en büyüleyici yerlerden biri olarak bilinen Mare Crisium -Ay Denizi-duvar ile çevrilmiş büyük bir düzlüktür. Çapı üç yüz mil olan ve neredeyse tamamı görkemli dağlarla çevrili olan Ay Denizi, 1996 yaz sonunda biz araştırana kadar hiç araştırılmamıştı.

Araştırmamız oldukça büyük çaptaydı. Erzaklarımızı ve teçhizatlarımızı Ay'daki ana merkezden beş yüz mil uzaklıktaki Mare Serenitatis'e taşıyan iki güçlü yük gemimiz vardı. Bunun yanında kara taşıtlarımızın geçemediği bazı bölgelerde kısa mesafeli ulaşım için tasarlanmış üç küçük roket vardı. Çok şükür ki Ay Denizi'nin büyük bir bölümü düzdü. Diğer yerlerden farklı olarak çok yaygın ve tehlikeli olan büyük yarıkların hiçbiri yoktu; değişik boyutlardaki kraterler ve dağlar çok azdı. Ancak şu kadannı söyleyebiliriz ki, güçlü paletli traktörlerimiz bizi istediğimiz yere götürmekte güçlük çekmeyeceklerdi.

Ukalalık saymazsanız, Deniz'in güney bölgesine keşfe çıkan grubun sorumlusu olarak bir yerbilimcisi ve ay uzmanıydım. Bir milyar yıl kadar önce eski denizde olan kıyı boyunca dağların eteklerinde ilerleyerek bir hafta içinde Ay'ın bin

mil kadarını bir baştan öbür başa geçmiştik. Dünya'da hayat başlarken burada çoktan sona eriyordu. Sular, korkunç büyüklükteki sarp kayalıklardan Ay'ın boş merkezine doğru geri çekiliyordu Üzerinde yol aldığımız arazi bir zamanlar yarım mil derinliğinde bir okyanustu ama şimdi okyanus suyuna ait tek iz, yakıcı güneşin asla giremeyeceği mağaralarda bulunabilen ince buz billurlarıydı.

Ay'daki gezintimize şafak sökmeden, erkenden başlamıştık ve akşam olana dek Dünya zamanıy-la neredeyse bir haftalık süremiz vardı, ilginç mineraller bulmak ya da gelecekteki gezginlere rehberlik edecek işaretleri yerleştirmek için gün içinde aracımızdan uygun alanlara pek çok kez çıkardık. Olaysız bir yolculuktu. Burada Ay'ın araştırılması ile ilgili tehlikeli, hatta özellikle de heyecanlı hiçbir şey yok. Hava basınçlı traktörlerimizde bir ay rahat bir şekilde yaşayabilirdik. Eğer bir sorunla karşılaşırsak yardım için telsizle her an haber gönderebilir ve bizi kurtaracak bir uzay gemisi gelinceye kadar rahat bir şekilde bekleyebilirdik.

Ay'ın araştırılması ile ilgili heyecan verici hiçbir şeyin olmadığını az önce söylemiştim, fakat bu elbette ki doğru değil. Yeryüzündeki yumuşak tepelerden çok daha sarp olan bu akıl almaz dağlardan hiç kimse bıkamazdı. Bu kayıplara karışmış denizin burunlarının ve tepeciklerinin et-

rafında dolaşırken, karşımıza ne eşi bulunmaz güzellikte yeniliklerin çıkacağını asla bilemezdik. Ay henüz yeni oluşurken kısa süren volkanik çağda dağlara şiddetle vuran sel yağmurlarıyla beslenen yüzlerce nehrin okyanusla buluştuğu yerde, Ay Denizi'nin bütün güney kısmını kaplayan büyük bir delta oluşmuştu. Çok eski dönemlerde oluşan bu vadilerin her biri, bilinmeyen yüksekliklerin ötesine tırmanmamız için bize adeta meydan okuyordu. Ancak daha gideceğimiz yüzlerce mil mesafe vardı ve yapabildiğimiz tek şey bizden sonraki neslin tırmanabileceği yükseltilere özlemle bakmak oldu

Araçta Dünya saatini esas aldık Her gün tam saat 22:00'de son telsiz mesajı merkez üssüne gönderilecekti ve o günlük yayını sona erdirecektik. Dışarda hemen hemen dik bir açıyla gelen güneşin altındaki kayalıklar hala ışıldıyordu; fakat sekiz saatlik bir uykudan uyanacağımız ana kadar bize göre gece olmuştu. Sonra içimizden biri kahvaltı hazırlayacaktı; elektrikli traş makinelerinin büyük cızırtısı ortalığı kaplayacaktı ve biri Dünya'dan gelen kısa dalga radyoyu açacaktı. Kabini kızartma kokuları doldurunca gerçekten Dünya'da olmadığımıza inanmamız çok zordu. Nesnelerde hissettiğimiz ağırlaşma ve doğal olmayan yavaşlık dışında her şey çok olağandı.

Ana kabinin köşesinde bulunan mutfakta kahvaltı hazırlama sırası bendeydi. Bunca yıldan

sonra o anı olanca açıklığıyla hatırlayabiliyorum. Radyoda benim en çok sevdiğim ezgilerden, eski Gal havalanndan birini, "White Rock'lı David"i çalıyordu. Sürücümüz de uzay giysileri içinde tankın paletlerini kontrol ediyordu. Asistanım Lo-uis Garnett, dünkü seyirin geciken kayıtlarını yapmak üzere kumandaya geçti.

Sosislerin kızarmaları için dünyalı bir ev kadını gibi kızartma tavasının başında beklerken, Ay'ın kıvrımı altında doğuya ve batıya doğru görüş alanımızın dışında bulunan ve bütün güney ufkunu kaplayan dağların eteklerine başıboş bir şekilde göz gezdirdim. Traktörden bir ya da iki mil uzakta görünüyorlardı; ama biliyordum ki en yakını yinni mil uzaktaydı. Ay'a uzaktan bakılsa bile yüzeyindeki ayrıntılar elbette ki gözden kaçmıyordu, çünkü uzaktan bakıldığında Dünya'daki yüzey şekillerini yumuşatan ve bazen şekillerini değiştiren o belli belirsiz pusluluktan eser yoktu burada

Bu dağlar üç bin metre yüksekliğindeydiler ve asırlar önce bazı yeraltı patlamalanyla erimiş olan tabakaların gökyüzüne doğru yükselmesiyle buradaki düzlüğün dışında sarp bir arazi olarak bulunuyordu. Ufuk bulunduğum yerin iki mil uzağında bulunduğu ve Ay küçük bir yer olduğu için en yakın dağın tabanı bile yüzeydeki dik kıvrımlardan dolayı gözle görülemezdi.

Gözlerimi, henüz hiçbir dünyalının tırmanma-

dığı, doğal hayat gelmeden önce geri çekilen okyanusların küskün bir şekilde kendi mezarlanna gömüldüğü, beraberinde hayat dolu bir gezegen olma umudunu götürdüğü zirvelere doğru çevirdim. Gün ışığı bu setlere öyle göz kamaştırıcı bir şekilde vuruyordu ki bu durum gözleri rahatsız ediyordu. Yıldızlar setler üzerinde, Dünya'daki bir kış gecesinden daha kara bir gökte sürekli bir şekilde parlıyordu.

Otuz mil batıda, denize sokulmuş büyük bir burnun sırtında metalik bir panltı gördüğümde geri dönüyordum. Bu inanılmaz zirvelerden biri, bir yıldızı gökyüzünde üzerinde asılı tutuyormuş gibi boyutsuz bir ışık saçıyordu. Birkaç tane düz kayanın yüzeyinin güneş ışığını tuttuğunu ve bunu doğruca gözlerime yansıttığını düşündüm. Bu gibi şeyler pek olağandışı değildi. Ay ikinci çey-reğindeyken Dünya'daki gözlemciler, güneş ışığı yamaçlannda ve oradan da Dünya'ya parladığın-da, mavi-beyaz iridyumla ışıldayan Oceanus Pro-cellarum'daki büyük setleri görebilirler. Orada ne tür bir taşın böyle parlayabileceğini merak ettim ve gözlem kulesine çıkarak dört inçlik teleskobu-muzu batıya doğru çevirdim.

Beni boşuna umutlandırdığım anlayacağım kadarını gördüm. Görüş alanında keskin ve net olan dağ zirveleri sadece yarım mil ötede gibi görünüyordu; fakat güneş ışığını tutan şey tanımla-namayacak kadar küçüktü. Bununla birlikte akıl

almaz bir simetrisi vardı ve üzerinde durduğu doruk nokta şaşırtıcı derecede düzdü. Mutfaktan gelen yanık kokusu, kahvaltı sosislerimizin çeyrek milyon millik yolu boşuna kat ettiğini söyle-yinceye kadar, bütün dikkatimle gözlerimi uzaya dikerek uzun süre bu parıldayan esrarengiz şeye bakmaktan kendimi alamadım.

Batıdaki dağlar gökyüzüne yükselirken, bütün sabah Ay Denizi'nin ötesine geçmek için yolumuzu tartıştık. Muhtemelen uzay giysileri içindeyken tartışma telsizle de sürecekti. Arkadaşlarımın da belirttiği gibi, Ay'da kesinlikle akıllı canlıdan eser yoktu. Orada var olan tek canlı şey, ilkel döneme ait birkaç bitki ve onların daha az bozulmuş atalarıydı. Herkes kadar biliyordum bunu, ama orada bir bilim adamının kendini gülünç duruma düşürmekten korkmaması gerekiyordu.

"Dinle" dedim en sonunda, "oraya sadece içimi rahatlatmak için gidiyorum. Bu dağ üç bin beş yüz metreden daha alçaktır -Dünya'daki yerçeki-miyle sadece altı yüz metre- ve bu gezintiyi dışarıda yirmi saatte yapabilirim. Her zaman bu tepelere gitmeyi istemişimdir ve bu benim için iyi bir bahane oldu."

"Eğer boynunu kırmazsan tabii ki" dedi Gar-nett, "üsse geri döndüğümüzde gezi grubunun alay konusu olacaksın. Şu andan itibaren bu dağ muhtemelen 'Wilson'un Çılgınlığı' olarak adlan-

dırılacak."

"Boynumu kırmayacağım" dedim sert bir şekilde. "Pico ve Helicon'a tırmanan ilk kişi kimdi?"

"Fakat o günlerde çok daha genç değil miydin?" diye kibarca sordu Louis.

"Bu" dedim büyük bir gururla, "gitmek için en iyi sebeptir."

Aracımızı burnun yarım mil kadar içerisine sürdükten sonra o gece erken yatuk. Garnett sabah benimle geliyordu; o iyi bir dağcıdır, daha önce de bu tür serüvenlerde benimle birlikte olmuştu. Sürücümüz de araçta bir süreliğine de olsa tek başına yetkili olarak bırakıldığı için çok memnundu.

İlk bakışta bu tepelere tırmanılması kesinlikle mümkün değil gibi görünüyordu, fakat yükseklik korkusu olmayan ve normalden altı kat daha hafif olan biri için çok kolaydır. Ay dağcılığında asıl tehlike aşın kendine güvenmekteydi. Ay'da yüz seksen metreden düşüş Dünya'da sadece otuz metreden düşüşte olduğu gibi öldürücü olabilirdi.

İlk molayı düzlükten bin iki yüz metre yükseklikte bulunan geniş bir çıkıntıda verdik. Tırmanma pek zor değildi fakat alışılmışın dışında bir güç sarfettiğimden bacaklarım tutulmuştu; ben de moladan memnundum. Aracımızı, tepenin çok aşağısında bulunan ince metal bir böcek gibi görüyorduk. Bir sonraki tırmanışa başlamadan

önce durumumuzu sürücümüze bildiriyorduk.

Uzay elbiselerimizin içinde rahatlatıcı bir serinlik vardı, çünkü soğutma üniteleri yakıcı güneş ile mücadele ediyor ve vücut ısımızı düşürüyordu. Tırmanma aletlerimizi birbirimize uzatmanın ve ilerleyişimizin planını tartışmanın dışında nadiren konuşuyorduk. Garnett'in ne düşündüğünü bilmiyordum ama muhtemelen şimdiye kadar giriştiği en çılgın kaz avıydı. Büyük kısmında onunla aynı fikirdeydim; fakat tırmanma zevki, şimdiye kadar hiçbir dünyalının buraya ulaşamadığını bilmek ve sürekli artan muhteşem manzaranın coşkusu bana gereksindiğim ödülü verdi. Teleskopla incelediğim otuz mil uzaklıktaki kayayı karşımızda gördüğümde fazladan heyecanlandığımı sanmıyorum. Bizden on beş metre yüksekteydi ve dikkatimizi platonun çorak arazisine çeken şey orada olacaktı. Asırlar önce düşen bir meteor tarafından parçalanmış kayalardan, bozulması ve değişmesi mümkün olmayan bu sessizlikteki yarılmış düzlüklerden kesinlikle hiçbir şey daha taze ve parlak olamazdı.

Taşın yüzeyinde tutunacak yer olmadığından demir kanca kullanmak zorundaydık. Yorgun kollarım yeniden güç kazandı, üç dişli metal çapayı başımın üzerinde çevirdim ve yıldızlara doğru gönderdim, ilk seferinde boşandı ve halatı çektiğimizde yavaşça geri geldi. Üçüncü denememizde dişler sıkıca kenetlendi ve ikimizin ortak ağırlığı bile kımıldatmayı başaramadı.

Garnett endişeli bir şekilde bana baktı. İlk önce o gitmek istiyordu, bunu söyleyebilirdim; fakat kaskımın camından ona gülümsedim ve kafamı salladım. Yavaşça son girişimime başladım. Uzay elbiselerime rağmen yirmi kilo ağırlığınday-dım, bu yüzden ayaklanmı kullanma zahmetine girmeden ellerimle kendimi yukarı doğru çektim. Kenarda durup arkadaşıma el salladım; daha sonra biraz daha ilerleyip dimdik ileriye doğru baktım.

Sizin de anlamış olacağınız gibi şu ana kadar orada bulabileceğim tuhaf ya da olağandışı bir şey olmadığına neredeyse ikna olmuştum. Neredeyse ama tamamen değil, beni öne iten işte aklımdan çıkmayan bu şüpheydi. Hatta bu şüphe olmaktan çıkıp iyice belirgin bir hal almıştı.

Belki de otuz metre yükseklikteki bir platoda duruyordum. Bir zamanlar bu plato doğal olamayacak kadar düzdü ancak uzun yıllar boyunca yüzeyi, düşen meteorlarla çukurlaşmış ve yarılmıştı Bu plato kabaca piramit şeklindeki parlak bir yapıyı desteklemek için düzleştirilmişti. İnsan boyundan iki kat daha yüksek olan bu yapı, kayanın içine birçok kesiti olan dev bir mücevher gibi yerleştirilmişti.

Bu ilk birkaç saniye içinde belki pek heyecanlanmamıştım. Sonra yüreğimin kalktığını ve garip, tarif edilmez bir sevincin içimi kapladığını

hissettim. Çünkü Ay'ı seviyordum ve artık biliyordum ki, Aristarchus ve Eratosthenes'in büyüyen yosunlan onun ilk dönemlerde meydana getirdiği tek hayat değildi. İlk kaşiflerin eski, kabul görmeyen düşünceleri doğruydu. Her şeye rağmen bir Ay uygarlığı olmuştu ve bunu bulan ilk kişi bendim. Dünya'ya yüz milyon yıl geç gelmek beni fazla üzmedi; gelmiş olmak için yeterliydi.

Aklım normal bir şekilde analiz yapmaya ve sorular sormaya başlamıştı. Bu bir bina mı, yoksa tapınak mıydı ya da dilimde karşılığı olmayan bir şey miydi? Eğer karşımdaki sadece bir bina ise, niçin erişilmesi güç bir nokta gibi yükseliyordu? Bir tapınak olup olamayacağını merak ettim ve garip bir ruhban sınıfından olan kişilerin torunlarına, Ay'm yok olan okyanuslarının sularının çekilmesinden nasıl korunacaklarını anlatmalarını ve boş yere tanrılarına seslenişlerini hayal ettim.

Nesneyi daha yakından görebilmek için birkaç adım daha ileri gittim, fakat bir tür tedbir duygusu beni daha fazla yaklaşmaktan alıkoyuyordu. Arkeoloji hakkında biraz bilgim vardı; dağı düzleştiren ve hala gözümüzü kamaştıran yüzeyin parıltısını arttıran bu gelişmenin uygarlık düzeyini tahmin etmeye çalıştım.

Eğer Mısırlı işçilerin elinde bu eski mimarların kullandığı garip malzemeler olsaydı, Mısırlılar bunu başarabilirdi, diye düşündüm. Bu şey o ka-

dar küçüktü ki, bizden daha gelişmiş bir ırkın yaptığı bir esere bakabileceğim aklıma gelmemişti. Ay'da zekanın bulunduğu fikri kabul edilemeyecek kadar aşırıydı ve gururum böyle bir sonuca varmamı kabul etmiyordu.

Daha sonra kafa derime yerleşen ve orada, boynumun üstünde sürünen bir şey farkettim; öylesine önemsiz ve masumcaydı ki birçoğu bunu farkedemezdi. Platonun meteorlarla oluştuğunu söylemiştim. Kendisini yerinden edecek bir rüzgarın olmadığı herhangi bir dünyadaki yüzeyin altına gizlenen uzay tozuyla her yeri kaplanmıştı. Ama toz ve meteor izleri küçük piramide yaklaşan geniş bir daire içinde birdenbire kayboldular. Sanki görünmez bir duvar onu, zamanın verdiği tahribattan ve yavaş fakat uzayın bitip tükenmek bilmeyen bombardımanından koruyordu.

Birinin kulaklıklarımda haykıran sesini duydum ve Garnett'in bir süredir beni aradığını anladım. Konuşma konusunda kendime güvenmeden ve sendeleyerek tepenin köşesine ulaştım, bana katılması için onu çağırdım. Sonra tozların içindeki bu temiz daireye geri döndüm. Parçalanmış kayadan bir parça aldım ve onu parıldayan gizeme doğru yavaşça fırlattım. Eğer bu çakıl taşı bu görünmez bariyerde gözden kaybolursa, şaşırmamalıydım Fakat o, düz yarım küre şeklindeki yüzeye çarpmış görünüyordu ve yavaşça

yere kaymıştı.

Artık biliyordum ki, kendi ırkımın geçmişiyle karşılaştırılabilecek hiçbir şeye bakmıyordum. Bu bir yapı değil, sonsuzluğa meydan okuyan bir güçle kendini koruyan bir makineydi. Bu güçler ne türden olursa olsunlar hala işlevlerini yerine getiriyorlardı ve belki de onlara çok yaklaşmıştım. Geçen yüzyılda insanoğlunun tuzağına düştüğü ya da önüne geçemediği bütün o ışınımları düşündüm de bildiğim tek şey, ölümcül sessizlikteki korumasız atomik atmosfer yığınına girmiş gibi geri dönülmez biçimde mahkum edilebilirdim.

Bana katılan ve şu anda sessizce yanımda duran Garnett'e döndüm. Garnett bana çok ilgisiz göründü ve bu nedenle de onu hiç rahatsız etmedim. Tepenin sonuna varıncaya kadar düşüncelerimi düzenleme çabası içinde yürüdüm. Ayaklarımın altında Ay Denizi - Mare Crisium- du-aıyordu. Aslında birçok insana tuhaf gelebilecek bu görüntünün bana güven veren bir aşinalığı vardı. Gözlerimi, yıldızların beşiğinde uyuyan hilal şeklindeki Dünya'ya. çevirdim ve bu bilinmeyen yaratıcılar işlerini bitirdiklerinde onun bulutlarının neyi sakladığını merak ettim. Karbon ormanının dumanı, soğuk ve kasvetli kıyı şeridinden ilk amfibilerin sürünerek fethedeceği yer miydi? Ya da henüz vakti gelmeyen hayatın başlamadan önceki büyük yalnızlığı mıydı?

Şimdi açıkça görülebilen sonucu niçin tahmin edemediğimi sormayın; ilk keşfimin heyecanıyla, şüphe etmeden kristalleşmiş görüntünün Ay'm geçmiş zamanlanna ait bir ırk tarafından inşa edildiğini kabul ettim. Fakat aniden karşı konulmaz bir güçle, bana olduğu kadar Ay'a da yabancı olduğu inancı beni sardı.

Yirmi yılda yozlaşmış birkaç bitki dışında hiçbir hayat izine rastlamadık. Kaderi ne olursa olsun hiçbir Ay medeniyeti, var olduğuna dair hiçbir iz bırakmamıştı.

Parlayan piramite tekrar baktım ve Ay ile ilgisi olamayacak kadar uzak olduğunu farkettim. Kendimi aniden başlayan heyecan ve aşın çabanın sebep olduğu delice ve histerik bir gülüşün içinde buldum. Çünkü bu küçük kürenin benimle konuştuğunu ve bana, "Üzgünüm, ben burada sadece bir yabancıyım" dediğini hayal ediyordum.

Bu görünmez siperi ayırarak kristal duvarlar içindeki makineye ulaşmamız yirmi yılımızı aldı. Anlayamadığımızı ise atom gücünün acımasızlığı ile kırdık ve şimdi dağda bulduğum nesnenin sevimli parçalannı ve pırıltılarını görüyorum.

Bütün bunlar anlamsız. Piramidin mekanizmaları - eğer gerçekten mekanizma iseler- anlayabi-leceğimizin çok ötesinde bir teknolojinin ürünü, belki de parafizik güçlerin teknolojisinin bir ürünüydü.

Gizem bizi diğer gezegenlerde olduğundan daha çok takip ediyordu ve biz biliyoruz ki Evrenimizde sadece Dünya akıllı canlıların sahibidir. Dünyamızdaki herhangi yitirilmiş bir uygarlık bu makineyi yapamazdı. Platodaki meteor tozunun yoğunluğundan yaşını belir-leyemedik. Bu nesne dağına, hayat Dünya'daki denizlerden çıkmadan önce kurulmuştu.

Dünyamız şimdiki yaşının yarısında iken *birşeyler* yıldızlardan Güneş Sistemi'ne doğru, geçerken de izini bırakarak kendi yolunda ilerledi. Biz onu parçalayana kadar makine hala kurucularının amaçlarını yerine getiriyordu; bu amaca gelince işte benim tahminim.

Hemen hemen yüz milyar yıldız Samanyolu'nun çemberi içinde dönüyor ve biz bu tepelere ulaşmadan önce, diğer güneşlere ait dünyalardaki ırklar buraları çoktan tırmanıp geçmiş olmalılar. Böylesi uygarlıkları düşünün; zamanın çok gerisinde Yaradılışın son pırıltılarının solmasına rağmen bir evrenin hakimleri o kadar gençtiler ki, hayat sadece bir avuç gezegen için var olmuştu. Onlarınki bizim hayal bile edemeyeceğimiz bir yalnızlık, sonsuzluğa bakıp da orada düşüncelerini paylaşacağı hiç kimseyi bulamayan tanrıların yalnızlığıydı.

Bizim gezegenleri incelediğimiz gibi onlar da yıldız kümelerini incelemiş olmalıydılar. Her yerde dünyalar olabilirdi fakat ya boş ya da sürün-

genlerle veya akılsız şeylerle dolu olacaktı. Zaten bizim dünyamızda da şafak vaktinin insanlarının ilk gemisi Plüton'un ötesindeki, uçsuz bucaksız kuyudan süzülerek geldiğinde, büyük volkanların dumanı gökyüzünü hala buruyordu. Bu gemi dışardaki donmuş gezegenleri kaderlerinin hiçbir yerinde hayatın hiçbir rol oynamayacağını bilerek geçti. Güneşin ateşiyle kendilerini ısıtmak ve onların hikayelerinin başlamasını beklemek için iç gezegenlere dinlenmeye gelmişlerdi.

Bu gezginler, ateşle buz arasındaki dar alanda güvenli bir şekilde gezinen Dünya'ya bakmış ve Güneş'in çocuklarının en ünlüsü olduğunu tahmin etmiş olmalılar. Burada, uzak gelecekte akıllı yaratıklar olabilirdi; fakat hala önlerinde sayısız yıldız var ve belki de asla aynı yoldan tekrar geçmeyeceklerdir.

Böylece, bütün gezegenlere hayat umuduyla evrene baştan başa serpiştirdikleri milyonlarca gözcüden birini oracıkta bıraktılar. Aslında çağlar boyunca kimsenin kendisini keşfetmediği gerçeğini sabırla işaret eden bir işaret kulesiydi.

Belki bu kristal piramidin neden Dünya üzerine değil de Ay'a yerleştirildiğini anlarsınız. Bunu inşa edenler hala vahşi hayatla mücadele eden ırklarla ilgilenmiyorlardı. Uzayda yolculuk yapıp böylece beşiğimiz Dünya'dan kurtulduktan sonra hayatta kalabildiğimizi ispat edebilirsek, bizim uygarlığımızla ilgilenebilirlerdi. Bu, ergeç her

akıllı ırkın karşılaşacağı bir meydan okumaydı. Bu iki yönlü bir meydan okuyuştu; çünkü bu atom enerjisinin fethini ortaya çıkartmaya ve ölümle yaşam arasındaki son seçime bağlıydı.

Bu tehlikeyi atlattığımız anda, piramidi bulup onu açmaya çalışmamız sadece bir zaman meselesi olacaktı. Şimdi ise sinyaller durmuştu ve görevli olanlar dikkatlerini Dünya'ya yönelteceklerdi. Belki de bizim daha çocuk olan uygarlığımıza yardım etmek istiyorlardı. Ancak oldukça yaşlı olmalıydılar ve yaşlılar genellikle gençleri delicesine kıskanırlar.

Artık Samanyolu'na bakarken acaba gizli görevliler hangi yıldız bulutlarından geliyor diye sormadan edemeyeceğim. Eğer çok beylik bir benzetmeyi bağışlarsanız, yangın alarmım kurduk ve beklemekten başka yapabileceğimiz bir şey yok.

Uzun süre bekleyeceğimizi sanmıyorum.

ŞAFAKTA KARŞILAŞMA

İmparatorluğun son günleriydi. Küçük gemi yuvadan çok uzaktaydı ve büyük ana geminin hemen hemen yüz ışık yılı uzağında, Samanyo-lu'na serpiştirilmiş yıldızların arasında araştırmasına devam ediyordu. Ancak burada bile uygarlığın üstüne düşen gölgeden kaçamazdı. Bu gölgenin altında, ara sıra durup uzaktaki yuvalarının nasıl göründüğüne bakan Galaksi Araştırması'nın bilim adamları, bitmek bilmeyen görevlerini sürdürüyorlardı hala.

Gemide üç kişi vardı; ve yanlarında birçok bilimin bilgisini ve uzayda geçirilmiş bir yan ömrün tecrübesini taşıyorlardı. Uzun yıldızlararası geceden sonra, önlerindeki yıldız, onun ateşinin tam ortasına düşmüşlercesine ruhlarını ısıtıyordu. Şimdi çocukluk yıllarının bir efsanesi gibi görünen güneşten, biraz daha sarı ve az daha parlaktı bu yıldız. Edindikleri tecrübeler gösteriyordu ki buraya gezegenler konumlandırma şansı yüzde doksandan daha yüksekti ve o anda keşfin verdiği heyecan yüzünden başka her şeyi unuttular.

Birkaç dakika içinde ilk gezegeni buldular. Tanıdık bir gezegene benzeyen bu cisim dev gibiydi ve protoplazmik hayat için fazlaca soğuktu; büyük bir olasılıkla da yüzeyi pek güvenli değildi. Bu yüzden araştırmalarını sürdürmek için güneşe doğru yol almaya başladılar ve çok geçmeden ödüllendirildiler.

Yuvalarını özlemelerine yol açan bir gezegen-

di bu; herşeyin kafalarında yarattıkları yurtlarına benzediği, ama tam aynısı olmadığı bir gezegen. Mavi yeşil denizlerin üzerinde yüzen iki büyük kara parçası, her iki tarafındaki kutup buzlarıyla sıkıştırılmıştı. Çölleşmiş bölgeler de vardı; ama gezegenin büyük bir kısmı oldukça verimliydi. Bu uzaklıktan bile, bitki örtüsü açıkça fark ediliyordu.

Bu geniş alana, öğle vaktini yaşayan altropik kuşağının atmosferine düşerken iştahla baktılar. Gemi, büyük bir ırmak boyunca uzanan bulutsuz bir gökyüzüne daldı, sessiz güç dalgasıyla inişini kontrol etti ve suyun kenanndaki uzun otların ortasına indi.

Herkes donakalmıştı; otomatik aletler incelemelerini bitirene dek yapılabilecek hiçbir şey yoktu. Ardından hafif bir zil sesi duyuldu ve kontrol panelindeki ışıklar anlamlı bir karmaşa çıkararak yanıp sönmeye başladılar. Kaptan Alt-man iç rahatlığıyla derin bir nefes aldı ve ayağa kalktı.

"Şansımız yaver gitti" dedi Kaptan. "Patojenik testler olumlu çıkarsa, herhangi bir koruyucu nesne olmadan dışarı çıkabiliriz. Bu yer hakkında bize neler söyleyeceksin bakalım Betrond?"

"Jeolojik olarak durağan; en azından aktif bir volkan yok. Hiçbir yerleşim izine rastlamadım, ancak bu bir şey kanıtlamaz. Burada bir uygarlık

varsa, bu aşamadan geçmiş olmalıdır." "O aşamaya varamamış da olabilirler mi?" Betrond omuz silkti. "Her ikisi de olabilir. Bu büyüklükte bir gezegende bunu anlayabilmemiz biraz zamanımızı alabilir." Clindar, onları ana gemiye, dolayısıyla tehdit altındaki Galaksi merkezine bağlayan iletişim paneline bakarak "Sahip olduğumuzdan da fazlasını" dedi. Kısa bir süre iç sıkıcı bir sessizlik yaşandı. Daha sonra Clindar kontrol paneline yürüdü ve otomatik çalışmayı sağlayan birkaç tuşa bastı. Geminin bir bölümü hafif bir sarsıntıyla yana doğru kaydı ve mürettebatın dördüncü kişisi esnek metal giysileri ve alışık olmadığı yerçekimine göre ayarlanabilen öz devinimli motorları ile yeni gezegene ayak bastı. Gemideki bir televizyon ekranı, dar bir açıyla, uzakta dalgalanan otlan, biraz berisindeki birkaç ağacı ve nehri, bulanık da olsa, yansıtmaya başladı, Clindar bir düğmeye basar basmaz robot başını çevirdi ve görüntü net olarak göründü.

"Ne tarafa doğru gitmeliyiz?" diye sordu Clindar. "Şu ağaçlara bir bakalım" diye karşılık verdi Altman. "Eğer hayvanlar alemi diye bir şey varsa, sanınm onu burada buluruz." "Bak!" diye haykırdı Bertrond. "Bir kuş!" Clindar'ın parmakları hemen klavyenin üzerinde gezinmeye başladı ve görüntü, aniden ekra-

nın sol tarafında beliren küçük nokta üzerinde odaklandı. Robotun teleobjektifi çalışmaya başlayınca bu görüntü hızla büyüdü.

"Haklısın" dedi. "Kanatlar -gaga- tam bir evrim aşaması geçirmiş. Burası gelecek vaad eden bir yer. Kamerayı çalıştırıyorum."

Robot yürüdükçe titreyen görüntü dikkatlerini dağıtmıyordu; çoktan bu duruma alışmıştılar. Ancak içgüdüleri, gemiyi terk edip otların üzerinde koşmalarını ve esen rüzgarı yüzlerinde hissetmelerini söylerken, bu keşfi onların değil de başka bir şeyin yapmasını kabullenememişlerdi.

Ama yine de bu kadar güzel görünen bir yer için bile atılınamayacak kadar büyük bir riskti bu. Doğa'nın gülen yüzünün ardında her zaman gizli bir tehlike olmuştur. Vahşi hayvanlar, zehirli sürüngenler, bataklıklar... Ölüm tehlikelere karşı hazırlıklı olmayan bir kaşifin önüne binbir kılıkla çıkabilir. Ve hepsinden daha kötüsü bakteri ve virüs gibi, tek panzehirleri bin ışık yılı uzaklıkta olan görünmez düşmanlardır.

Bir robot bütün bu tehlikelere gülüp geçebilir; ama bazen olduğu gibi onu yok edebilecek kadar güçlü bazı hayvanlar çıkabilir karşısına. Ne var ki makineler her zaman yenisiyle değiştirilebilirler.

Otların arasında dolaşırken karşılarına hiçbir şey çıkmadı. Robotun bastığı yerlerde küçük

hayvanlar ezilmiş olsaydı bile, bunlar robotun görüş alanının dışındaydılar. Robot ağaçlara yaklaştıkça Clindar onun hızını kesiyor ve uzay gemisindeki gözlemciler robotun yolu üzerinde görüntüyü kapatan dallara isteksizce bakıyorlardı. Görüntü bir an için bulanıklaştı, ama kontrol üniteleri kendilerini daha zayıf ışığa göre ayarlayınca normale döndü.

Orman hayat doluydu. Çalılıklarda saklanmış, dallara tırmanmış ve göğe uçmuştu hayat. Robot ilerledikçe ağaçlar arasında çatırdıyor, şakıyordu. Bütün bu zaman içinde kameralar ekrana yansıyan görüntüleri kaydediyor ve gemi üsse döndüğünde biyologlara analiz edebilecekleri bilgiler topluyordu.

Ağaçlar seyrelmeye başladığında, Clindar derin bir nefes aldı. Çünkü ormanda ilerlerken robotun engellere takılmamasını sağlamak yorucu bir işti ama açık alanda kendi başının çaresine bakabilirdi. Daha sonra görüntü sanki biri çekiçle vuruyormuş gibi sallanmaya başladı. Ardından iç gıcıklayıcı metalik bir düşme sesi duyuldu. Robot tökezleyip düştüğünde ekran döndü ve yukarıyı göstermeye başladı.

"Bu da nesi?" diye bağırdı Altman. "Bir yere mi takıldın?"

"Hayır" dedi Clindar yüzünü ekşiterek; parmaklan adeta klavyenin üzerinde uçuyordu. "Arkadan bir şey saldırdı. Sanırım... ah... kontrol ha-

la bende."

Robotu oturur pozisyona getirdi ve başını düzeltti. Sorunun kaynağını bulması ise uzun sürmedi. Birkaç metre ötede, kuyruğunu öfkeyle sallayan, yırtıcı dişleri olan, büyük, dört ayaklı bir memeli vardı. O sırada tekrar saldınp saldırmayacağına karar vermeye çalıştığı açıktı.

Robot yavaşça ayağa kalktığı sırada büyük hayvan da üzerine atlayacak şekilde gerindi. Clin-dar'ın yüzünde bir gülümseme belirdi; böyle bir durumla nasıl başa çıkabileceğini biliyordu. Parmağını üzerinde "SİREN" yazan, nadir kullanılan bir tuşun üzerine getirdi.

Robottaki gizli hoparlörden korkunç bir çığlık yükselmeden az önce, makine kollarını sallaya sallaya rakibine doğru ilerledi. Duyduğu sesle neye uğradığım şaşıran hayvan korkunç şekilde alçalıp yükselen bir çığlıktan sonra dönüp kaçayım derken az kalsın arka üstü düşecekti ve birkaç saniye içinde gözden kayboldu.

"Sanırım her şey saklandığı yerden tekrar çıkana dek bir iki saat bekleyeceğiz" dedi Bertrond pişmanlıkla.

"Hayvan psikolojisi hakkında pek bir şey bilmem" diye karşılık verdi Altman "ama tanımadıkları bir şeye saldırmaları normal mi?"

"Bazıları hareket eden her şeye saldırırlar, ancak bu normal değil Genelde sadece yiyecek için ya da tehdit edildiklerinde saldırırlar. Ne söy-

lemeye çalışıyorsun sen? Yoksa bu gezegende başka robotlar olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Tabii ki hayır. Ancak bu et obur dostumuz, makinemizi oldukça lezzetli bir hayvanla karıştırmış olabilir. Ormandaki bu açılışın pek doğal olmadığını düşünmüyor musun? Burası önemli bir yere çıkan bir patika olabilir."

"O halde" dedi Clindar hemen, "bu patikayı takip edip onu bulacağız. Ağaçlann arasında dolaşmaktan yoruldum ve artık üstümüze bir şeyin atlamayacağını umuyorum. Bu sinirlerimi bozuyor."

"Haklısın Akman" dedi Bertrond az sonra. "Burası kesinlikle bir yol. Ancak burada akıllı canlılar olduğunu göstermez bu. En nihayetinde hayvanlar..."

Sözünün yansında durdu; aynı anda Clindar da robotu durdurdu. Yol, neredeyse tamamı dayanıksız kulübelerden oluşan bir köyün olduğu geniş bir düzlüğe açılıyordu. Köy, o anda hiçbir tehdit sunmayan bir düşmana karşı korunmak için yapıldığı belli olan ahşap çitlerle çevriliydi. Çünkü kapılar ardına kadar açıktı ve içeride köy sakinleri huzurlu bir hayat sürüyordu.

Birkaç dakika boyunca üç kaşif de sessizce ekrana baktılar. Daha sonra Clindar bir an ürperdi ve "Bu çok garip. Bu, gezegenimizin yüz bin yıl önceki haline benziyor. Eskiye dönmüş gibi hissediyorum."

"Bunda garip olan bir şey yok" dedi pratik olan Altman. "Şunu unutma ki üzerinde bizimki gibi yaşam türleri olan yaklaşık yüz gezegen keşfettik."

"Evet" diye karşılık verdi Clindar. "Tüm galakside yüz tane. Bizim başımıza gelmesinin hala garip olduğunu düşünüyorum."

"Pekala *birinin* başına gelmesi gerekiyordu" dedi Bertrond filozofça. "Bu arada iletişim işlemimizi başlatmamız gerekiyor. Robotu köye gönderirsek, paniğe sebep olabilir."

"Bu" dedi Altman, "çok doğru. Yapmamız gereken şey, bir yerli yakalamak ve dost olduğumuzu kanıtlamak. Robotu sakla Clindar. Fark edilmeden köyü izleyebileceği, ormanda bir yer olsun Önümüzde bir haftalık uygulamalı antropoloji çalışması var."

Biyolojik testlerin gemiden çıkmalarının güvenli olduğunu göstermesi üç gün aldı. Ondan sonra bile Bertrond dışarı yalnız çıkmakta ısrar etti. Yalnız, tabii eğer robotun tözsel arkadaşlığını saymazsak. Yanında böyle bir arkadaşı olduğu sürece gezegendeki büyük hayvanlardan korkmazdı ve vücudunun doğal savunma yöntemleri mikroorganizmaların icabına bakardı. Bu yüzden en azından araştırmacılar ona güvence verdiler ve sorunun karmaşıklığı göz önüne alınacak olursa pek az hata yapmışlardı...

Arkadaşları onu kıskançlıkla izlerken Bertrond

ihtiyatlı bir şekilde oyalanarak dışanda bir saat kaldı. Diğerlerinin, Bertrond'un yaptığını yapmanın güvenli olduğundan tam olarak emin olmaları bir üç gün daha aldı. Bu arada, robotun teleobjektifiyle köyü izlemek ve kameralarla mümkün olduğunca çok kayıt yapmak ile yeterince meşgul olmuşlardı. Uzay gemisini geceleyin hareket ettirdiler; böylece gemi, ormanın derinliklerine gizlenmiş oldu. Çünkü hazır olmadan bulunmak istemiyorlardı.

Bu süre içinde evden daha kötü haberler gelmeye başlamıştı. Burada, Evrenin bu uçundayken uzaklık etkiyi azaltıyordu; ama birşeylerin boşu boşuna yapıldığı hissi kafalarında dönüp dolaşıyor, bazen de iyice etkisi altına alıyordu onlan . İmparatorluk'un, son imkanlarını toplayarak beklenmedik bir anda geri dönüş sinyali verebileceğini biliyorlardı. Ancak o zamana dek sanki saf bilgi önem verdikleri tek şeymiş gibi çalışmaya devam edeceklerdi.

İndikten yedi gün sonra, deneyi yapmak için hazırlıklarını tamamlamışlardı. Köylülerin ava giderken hangi yollan kullandıklarını artık biliyorlardı ve Bertrond en az kullanılanlardan birini seçti. Daha sonra yolun tam ortasına bir sandalye koydu, oraya oturup kitap okumaya başladı.

Tabii ki bu, göründüğü kadar basit değildi. Bertrond en akla gelmez tedbirleri dahi almıştı. Elli metre ötedeki çalıların arasında saklanmış

olan robot, teleskopik mercekleriyle onu izliyordu ve elinde küçük ama öldürücü bir silah taşıyordu. Kontrolü uzay gemisinden yürüten Clin-dar'an parmaklan klavyenin üzerinde duruyordu. Clindar ne gerekirse yapmaya hazırdı.

Bu, planın olumsuz tarafıydı. Olumlu tarafı daha somuttu. Bertrond'un ayaklarının altında, buradan geçen herhangi bir avcının kabul edebileceği kadar iyi bir hediye olduğunu düşündüğü küçük boynuzlu bir hayvanın leşi yatıyordu.

İki saat sonra kemerine takılmış olan telsizden bir uyan yayıldı. Kanı damarlanndan fışkıracak-mış gibi olsa da oldukça sakin görünen Bertrond, elinde kitabıyla tuzağı seyrediyordu. Yabani biri sağ elinde bir mızrak sallayarak kendinden yeterince emin bir şekilde yürüyordu. Bertrond'u gördüğünde bir an durdu ve daha tedbirli bir şekilde ilerlemeye başladı. Korkacak bir şey olmadığını söyleyebilirdi; çünkü yabancı oldukça zayıftı ve silahsız olduğu belliydi.

Aralarında altı metre kadar kalınca, Bertrond güven verici bir şekilde gülümseyerek ayağa kalktı. Eğildi, leşi aldı ve bir adak gibi onu taşımaya başladı. Bu hareket herhangi bir gezegendeki herhangi bir yaratık tarafından anlaşılabilirdi ve burada da anlaşıldı Yabani ona doğru yaklaştı, hayvanı aldı ve zorlanmadan omuzlarına attı. Bir an için anlaşılmaz kadar derin bir ifadey-

le Bertrond'un gözlerine baktı; daha sonra döndü ve köye doğru yürümeye başladı. Bertrond'un takip edip etmediğini görebilmek için tam üç kez arkasına baktı ve her baktığında Bertrond gülümsedi ve güven verici bir şekilde el salladı. Tüm oluntu bir dakikadan az sürdü. İki ırk arasındaki bu ilk buluşma oyundan uzaktı, ama onursuzca da değildi.

Diğeri gözden kaybolana dek Bertrond hareket etmedi. Daha sonra rahatladı ve elbisesindeki mikrofona birşeyler söyledi.

"Çok güzel bir başlangıçtı" dedi sevinçle. "En ufak bir korku ya da şüphe duymadı. Sanırım geri gelecek."

"Hala gerçek olamayacak kadar iyi görünüyor" dedi Altman. "Onun korktuğunu ya da düşmanca olup olmadığını düşünmeliydim. *Sen,* neredeyse hiç heyecan duymadan, garip bir yabancıdan cömertçe bir hediyeyi kabul eder miydin?"

Bertrond yavaşça geminin arkasına yürüdü. Robot saklandığı yerden çıkıp birkaç adım arkada onu koruyordu.

"Etmezdim" diye karşılık verdi, "ama ben uygar bir toplum içinde yaşıyorum. Tüm yabaniler yabancılara, geçmiş deneyimlerine bağlı olarak birçok şekilde tepki gösterebilirler. Bu kabilenin daha önce hiç düşmanı olmadığım bir düşün. Bu kadar büyük ve tenha bir gezegende bunun olması yüksek bir ihtimal. O zaman merak etmele-

rini bekleyebiliriz, ama korkmalarını değil."

Robotun kontrolünü bırakan Clindar, "Bu insanların hiç düşmanı yoksa" diyerek araya girdi, "neden köyün etrafını çitle çevirmişler?" dedi

"Ben *insan* düşmanlardan bahsediyordum" diye karşılık verdi Bertrond. "Eğer bu doğruysa, işimizi oldukça kolaylaştırır." "Geri döneceğini düşünüyor musua'" "Tabii ki. Eğer düşündüğüm kadar insansa, merak ve açgözlülük onu geri getirecektir. Bir iki gün içinde de can ciğer arkadaş oluruz."

Serinkanlı görünse de, bu eğlenceli bir iş olmuştu. Robot her sabah Clindar'ın yönetiminde en ölümcül katil olana dek ormanda ava çıkıyordu. Daha sonra Bertrond, Yaan'ın -ona yakın olan en uygun isimdi- yoldan kendine güven duyarak gelmesini seyrederdi. Her gün, aynı saatte ve hep yalnız olarak gelirdi. Büyük buluşunu kendine saklayıp böylece avdaki ustalığını mı kanıtlamaya çalıştığını merak ediyorlardı. Eğer öyleyse, bu ondan beklenmeyecek bir öngörü ve kurnazlıktı.

Önceleri Yaan, böyle cömert bir hediyeyi ona bağışlayanın fikrini değiştirmesinden korkarcası-na ödülüyle uzaklaşıyordu Daha sonra her ne olduysa, Bertrond'un umduğu gibi, çocuk gibi zevk aldığı basit, el çabukluğu hileleri ve parlak renkli bez ve kristalle yapılan gösteri sayesinde bir süre orada kalması sağlandı. En sonunda

Bertrond onu daha uzun konuşmalar için ikna edebildi ve bunların hepsi, gizledikleri robotun gözleriyle filme alınabildiği kadar kaydedildi.

Bir gün filologlar bu malzemeyi çözümleyebilirlerdi. Bertrond'un yapabildiği en iyi şey birkaç basit fiil ve ismin anlamlarını keşfetmek olmuştu. Bu oldukça zor olmuştu; çünkü Yaan sadece aynı şeyler için farklı kelimeler değil, bazen de farklı şeyler için aynı kelimeleri kullanıyordu.

Bu günlük görüşmeler arasında, gemi uzaklara giderek gezegeni havadan araştırdı, daha ayrıntılı inceleme yapabilmek için yere indi bazen de. Birkaç başka insan yerleşimi tespit edilmiş olmasına rağmen Bertrond onlarla iletişim kurmak için hiçbir çaba göstermedi; çünkü onlann Yaan'ın halkı ile aynı kültür seviyesine sahip olduğunu anlamak oldukça kolaydı.

Bertrond sık sık bunun kaderin kötü bir oyunu olduğunu düşünüyordu; çünkü o an Galaksi'de az bulunan insan ırkından biri keşfedilmişti. Kısa bir süre önce bu son derece önemli bir olay olarak kabul edilebilirdi. Ancak uygarlık, tarihin şafağında bekleyen yabani kuzenleri ile ilgileneme-yecek kadar zordaydı.

Bertrand Yaan'ın günlük yaşamının bir parçası olduğundan emin olur olmaz, onu robot ile ta-nıştırmaya karar verdi. Clindar, metal kollarının birinden son kurbanının sarktığı makineyi otların arasından getirirken, Bertrond Yaan'a kaleidos-

kopik şekiller gösteriyordu. İlk kez olarak Yaan korkuya akraba bir tepki göstermişti; ancak ona doğru yaklaşan canavara bakmaya devam ediyor olduğu halde, Bertrond'un yatıştırıcı sözlerini işitir işitmez rahatladı. Robot biraz ötede durdu ve Bertrond ona doğru ilerledi. Bunu yaptığını görünce robot kollarını kaldırdı ve ona ölü hayvanı verdi. Bertrond leşi aldı ve alışkın olmadığı yük yüzünden biraz sendeleyerek onu Yaan'a götürdü.

Bertrond, Yaan'ın hediyeyi aldığı sırada ne düşündüğünü anlamaya çalıştı. Acaba robotun efendi mi, köle mi olduğunu mu anlamaya çalışıyordu? Belki de bu tür fikirler onun anlayışının çok ötesindeydi. Ona göre robot Bertrond'un arkadaşı olan bir adam, bir avcı olabilirdi.

Clindar'ın robot hoparlöründen gelen sesi oldukça canlıydı:

"Bizi bu kadar serinkanlılıkla kabul etmesi ne kadar şaşırtıcı. Onu hiçbir şey korkutmadı mı?"

"Hala onun hakkında bizim standartlarımıza göre bir kanıya varıyorsun" diye karşılık verdi Bertrond. "Hatırlasana, onun psikolojisi bizimkinden çok daha farklı ve basit. Artık bize güveniyor; benim kabul ettiğim hiçbir şey onu endişelendirmeyecek."

"Acaba, Yaan'ın tüm ırkı için de geçerli midir bu?" diye sordu Altman. "Tek bir örnek ile bir

yargıya varamayız. Robotu köye gönderdiğimizde neler olacağını görmek istiyorum."

"Alo!" diye seslendi Bertrond. *"Bu* onu şaşırttı. Daha önce iki sesle bir şeyler söyleyebilen biriyle hiç karşılaşmamış."

"Bizi gördüğünde gerçeği anlar mı dersin?" dedi Clindar.

"Hayır. Robot onun için tam bir sır olacak. Ancak ateş, şimşek ya da varlığını çoktan kabul ettiği diğer bütün güçlerden daha olağandışı gelmeyecektir bu."

"Pekala, bir sonraki hareket nedir?" diye sordu Altman biraz sabırsızca. "Onu gemiye mi getireceksin yoksa önce köye mi gideceksin?"

Bertrond duraksadı. "Zamansız bir şey yapmaktan korkuyorum. Bunu denediğimizde garip ırklarda meydana gelen kazaları biliyorsun. Onun bunu iyi düşünmesini isteyeceğim ve yarın geri döndüğümüzde robotu köye götürmeye ikna edeceğim onu."

Gizlenmiş olan gemide, Clindar robotu tekrar harekete geçirdi. Altman gibi o da bu aşırı tedbirden dolayı biraz sabırsızlanmaya başlamıştı ancak yabancı yaşam şekilleri ile ilgili tüm konularda Bertrond bir uzmandı ve onun emirlerine uymak zorundaydılar.

Bazen, bir yaprağın düşüşünü ya da bir dünyadaki ölümün ardından gelen acıyı aynı duygularla seyreden, duyarlılıktan yoksun bir robot olma-

yi istediği zamanlar olmuştu...

Yaan ormandan gelen büyük çığlık sesini duyduğunda güneş alçalmaya başlamıştı, insana ait olmayan bir ses olmasına rağmen, onu hemen tanımıştı. Bu, arkadaşının sesiydi ve onu çağırıyordu.

Yankılanan sessizlik ile beraber, köydeki yaşam neredeyse durdu. Çocuklar bile oyun oynamayı bıraktılar. Duyulabilen tek ses ani sessizlikten ürken bir bebeğin tiz ağlama sesiydi.

Yaan çabucak kulübesinden çıkıp girişin yanında duran mızrağını aldığı sırada bütün gözler onun üzerindeydi. Çitler, gece sinsice dolaşan hayvanlar girmesin diye onun ardından kapatılacaktı ancak o uzayan gölgelerinin üzerine basarak ilerlerken duraksamadı bile. Bu güçlü sesi bir kez daha duyduğu sırada çitleri geçmek üzereydi. Ve şimdi bütün dil ve kültür engellerini aşacak kadar açık olan ve onu hemen çağıran bir ton vardı seste.

Birçok ses kullanarak onunla konuşan parıltılı dev, onu köyün biraz ilerisinde karşıladı ve kendisini izlemesini istedi. Bertrond ortalarda yoktu. Bir mil kadar yürümüşlerdi ki Bertrond'u uzakta, nehrin kenarında durup yavaşça akan karanlık sulara bakarken buldular.

Yaan ona doğru yaklaştığında Bertrond başını çevirdi ancak bir süre onu fark etmemiş gibi gö-

ründü. Daha sonra Yaan'a yol verdi.

Yaan bekledi. Sabırlıydı ve kelimelerle asla ifade edemese dahi memnundu. Bertrond ile birlikteyken ırkının asırlar boyu tam olarak his-sedemeyeceği türden, bencil olmayan, tümüyle usdışı bir adanmışhk hissetti ilk kez.

Bu tuhaf bir manzaraydı. Nehrin kenannda iki adam duruyordu. Bir tanesi küçük ve karışık mekanizmalarla donatılmış, dar bir üniforma giyiyordu. Diğeri ise bir hayvan postu giyiyor ve ucu çakmak taşından yapılmış bir mızrak taşıyordu. Aralarında on bin nesil vardı; on bin nesil ve ölçülemez bir uzay boşluğu Ancak ikisi de insandı. Sonsuza dek yapması gerektiği gibi, Doğa en önemli özelliklerinden birini tekrarlamıştı.

Az sonra Bertrond konuşmaya başladı. Öne arkaya kısa ve çabuk adımlar atıyor, sesinde çılgın bir ifade seziliyordu.

"Herşey bitti Yaan. Edindiğimiz bilgiyle sizi birkaç nesil içinde barbarlıktan kurtarabilirdik ancak şimdi yalnız başına ormandan çıkmak için mücadele edeceksiniz ve bunu yapmanız bir milyon yıl kadar sürebilir. Üzgünüm, yapabileceğimiz daha çok şey vardı Şimdi bile burada kalmak istiyorum; ama Altman ve Clindar görevden söz ediyorlar. Sanırım haklılar. Yapabileceğimiz çok az şey kaldı; ama dünyamız bizi çağırıyor ve ondan vazgeçemeyiz.

"Umarım beni anlarsın Yaan. Ne söylediğimi

anlamanı çok isterdim. Sana bu aletleri bırakacağım. Bir kuşak sonra kaybolacak ya da unutulacak da olsalar bazılarının nasıl kullanıldığını keşfedeceksin. Şu bıçağın nasıl kestiğine bak. Senin uygarlığının buna benzer bir şey yapabilmesi yüzyıllar alacak. Bunu iyi koru; düğmeye bastığında, bak! Eğer idareli kullanırsan, sana yıllarca ışık sağlar ancak er geç sönecektir. Diğer şeylere gelince, istediğin gibi kullanabilirsin onları

"Doğu'da ilk yıldızlar görünmeye başladı. Hiç yıldızlara baktın mı Yaan? Onlann ne olduğunu kaç yıl sonra keşfedeceğinizi ve ondan sonra bize neler olacağını merak ediyorum. Bu yıldızlar bizim yuvamız Yaan ve biz onları kurtaramıyoruz. Birçoğu, benim senden daha fazlasını hayal edemeyeceğim kadar büyük patlamalarla çoktan yok oldu. Yüz bin yıl içinde, bu ölüm ateşlerinin ışığı sizin dünyanıza da ulaşacak ve halkını merak içinde bırakacak. Ancak o zamana dek belki de senin ırkın o yıldızlara ulaşır. Keşke seni bizim yaptığımız ve kazandığımızdan çok şeye mal olan hatalarımızı yapmaman konusunda uyarabilseydim.

"Gezegeninizin Evrenin sınırında olması halkın açısından çok iyi Yaan Bizi bekleyen kıyametten, siz kaçabilirsiniz. Belki bir gün, gemileriniz bizim yaptığımız gibi yıldızların arasında araştırma yapar ve belki de gezegenlerimizin kalıntıları

arasında dolaşırken bizim kim olduğumuzu merak ederler. Ancak onlar, ırkınız henüz ilkel bir aşamadayken, bu nehrin kenarında bizim buluştuğumuzu asla bilemeyecekler.

"İşte arkadaşlarım; bana daha fazla zaman veremeyecekler. Elveda Yaan. Sana bıraktığım aletleri iyi kullan. Bunlar senin gezegeninin en büyük hazineleri."

Yıldızlar arasında parlayan büyük bir şey gökyüzünde kayıverdi. Yere inmedi ancak yüzeyin biraz üzerinde bekledi. Bir yanında dikdörtgen bir ışık sessizce açıldı. Gecenin içinden çıkan parıltılı dev, altın gibi parlayan kapıya doğru ilerledi. Bertrond kapının eşiğine gelince bir an durdu ve Yaan'a el salladı. Daha sonra karanlık arkasından kapandı.

Ateşten yükselen dumandan daha hızlı olmasa da, gemi yükseldi. Gemi Yaan'ın eliyle Atabileceğini hissettiği kadar küçüldüğünde, yıldızb 'a doğru fırlayan uzun bir ışık çizgisi gibi görünüyordu. Bomboş gökyüzünde, uyuyan toprakların üzerinde bir şimşek sesi duyuldu. Yaan en sonunda tanrıların gittiğini ve asla geri gelmeyeceklerini anladı

Uzun bir süre akan suyun kenarında sessizce durdu Ve birdenbire ruhu, hiç unutmayacağı ve hiç anlayamayacağı bir kaybetmişlik hissi ile doldu. Daha sonra dikkatle ve saygıyla Bertrond'un bıraktığı hediyeleri biraraya toplayıp inceledi.

Yıldızların altındaki yalnız figür, isimsiz topraklar üzerindeki evine doğru yürüdü. Arkasında, nehir yavaşça denize dökülüyor, en azından bin asır ilendeki verimli topraklara doğru kavisler çizerek ilerliyordu. Yaan'ın torunları, üzerinde büyük bir şehir kuracakları bu verimli topraklara Babil adını vereceklerdi.

2001 ile başlayan Uzay Efsanesi

sürüyor.

2010, 2061 ve 3001 yakında

bilim kurgu okuruyla

buluşuyor.

Arthur C Clarke, bizleri bugüne dek hayal edilmiş en ünlü geleceğe tekrar götürüyor.

İnsan zekası ve fizik kurallarıyla çözülemez görünen bir bilinmezi ortaya çıkartmak için başlatılan yolculukta Heywood Floyd, David Bowman'la -ya da bundan sonra her ne ise-karşı karşıya geliyor.

Bilinmeyen bir uygarlığın gücü insanın, evrenin gelişiminde bir rol oynamasına karar veriyor.

Ve Clarke, bütün zamanlann en başarılı bilim kurgu romanı kabul edilen bu serinin sonunda, bizi muhteşem ama beklenmedik bir sonla başbaşa bırakıyor; şu an için sadece kavramaya çalışabileceğimiz bir sonla...

Yazarın Notu

senaryodan tamamen çıkarıldıysa da Douglas Trumbull halkalı gezegeni filme çekme konusunda kazandığı deneyimi kendi yapımı *Sılent Run-nıngde* yer vererek kullandı

Altmışlann ortalarında hiç kimse Jüpiter'in uydularının keşfinin gelecek yüzyılda değil, *on beş* yıl sonra olacağını hayal bile edemezdi Orada bulunacak harikaları da hayal edemezlerdi, oysa şüphesiz umulmadık bulgular bir gün ikiz Voya-ger'ların keşiflerini de gölgede bırakacak *2001* yazıldığında lo, Europa, Ganymede ve Callısto en güçlü teleskop için bile sadece parlak noktalardı, şimdi ise herbırı eşsiz bir dünya, ve bin de -lo- Güneş Sistemindeki en aktif volkanik varlık

Sonuç olarak bu keşiflerin ışığı altında hem film hem de kitap oldukça mantıklılar ve filmdeki lupıter sahneleriyle Voyager kameralarının çektiği gerçek görüntülen karşılaştırmak çok şaşırtıcı Ancak elbette bugün yazılacak bir şey 1979 keşiflerinin sonuçlarına uygun olmak zorunda Jüpiter'in ayları artık keşfedilmemiş bölgeler değiller

Dikkate alınması gereken gizli, psikolojik bir faktör daha var *2001* insanlık tarihinin donum noktalarının birinden önce yazılmıştı Neıl Arrnst-rong'un Ay'a ayak bastığı andan itibaren o çağdan sonsuza dek ayrıldık Stanley Kubnck ve ben onun deyimiyle "tarihe geçecek kadar iyi bilimkurgu fılmı"nı düşünmeye başladığımızda 20

Yazarın Notu

Temmuz 1969 hâlâ beş yıl uzaktaydı Günümüzde ise tarih ile kurgu bir daha ayrılamayacak şekilde iç içe geçmişlerdir

Aya doğru yola çıktıklarında Apollo astronotları filmi görmüşlerdi 1968 Noelmde Ay'ın diğer yüzüne bakan ilk insanlar olan Apollo 8 ekibi bana içlerinden büyük, siyah bir tektaş bulduklarını telsizle bildirmek geçtiğini söylemişlerdi, heyhat ki sağduyu buna engel olmuştu

Daha sonra da doğanın sanatı taklit ettiği esrarengiz durumlar oldu Bunların en garibi 1970'dekı Apollo 13 efsanesıydı

Öncelikle, ekibi taşıyan Kumanda Modülüne *Odyssey* adı verilmişti Görevin yarım bırakılmasına neden olan oksijen tankı patlamasından hemen önce mürettebat, Rıchard Strauss'un artık filmle özdeşleşmiş olan *Zaratbustra'smı* dinliyordu Güç kesilir kesilmez Jack Swıgert Görev Kontrol'e telsizle bildirdi "Houston, bir sorunumuz var" Benzer bir durumda HAL da astronot Frank Poole'a şöyle diyordu "Eğlenceyi kestiğim için üzgünüm, ama bir sorunumuz var "

Daha sonra *Apollo 13* görevinin rapoaı yayınlandığında NASA yöneticisi Tom Paine bana bir kopya yolladı, altında da Swıgert'm sozlen vardı "Hep senin söylediğin gibi oldu Arthur " Bu olaylar dizisini düşündükçe hâlâ çok garip bir duyguya kapılırım- aslında, sanki biraz da benim yu-zumdenmış gibi

Bu kadar ciddi olmasa da aynı derecede çarpıcı bir benzerlik daha olmuştu Filmin teknik açıdan en harika sahnelerinden biri Frank Poole'un, döndükçe oluşturduğu "yapay yerçekimi" sayesinde yennde duran dev santrifüjün içinde koşarken göründüğü sahneydi

Neredeyse on yıl sonra, olağanüstü başarılı Skylab'm mürettebatı tasarımcılannın onlara benzer bir geometri sunduğunu fark ettiler, Bir dizi depo kabını uzay istasyonunun çevresinde düzgün bir halka oluşturuyordu Gerçi Skylab donmuyordu, ama bu yetenekli ekibi yıldırmadı Tıpkı donen bir kafesin içindeki fareler gibi çevresinde koşabileceklerim keşfettiler, Sonuç *2001'de* görülenden farksızdı Dünyaya dönerken tüm bunları televizyonda "Stanley Kubrıck bir de bunu görsün" yorumuyla yayınladılar (Eşlik eden müziği söylememe gerek var mı') Goruntu kaydını O'na gönderdiğim ıçm gördü de (ama gen alamadım, Stanley dosya dolabı olarak küçük bir Kara Delik kullanır)

Filmle gerçek arasındaki bir başka bağlantı da Apollo-Soyuz ekibinin başı Kozmonot Alexeı Le-onov'un "Ay Yakınlarında" adlı çizimidir Onu ilk olarak 1968'de Uzayın Barışçı Amaçlarla Kullanımı konulu Birleşmiş Milletler Konferansı'nda *2001* gösterilirken gördüm Film biter bitmez Alexeı bana kendi resminin de (Leonov-Sokolov 'Yıldızlar Bizi Beklıyor'un 32 sayfası, Moskova

1967) filmin açılışındaki dizilişin aynısını yansıttığını söyledi Ayın arkasında yükselen Dünya ve her ikisinin arkasında yükselen Güneş Resmin imzalanmış eskizi artık ofisimin duvarını süslüyor, ayrıntılar ıçm 12 bolüme bakın

Sanırım bu sayfalarda geçen daha az tanınmış bir ısım olan Hsue-shen Tsıen'den söz etmenin tam yen Dr Tsıen 1936'da büyük Theodore von Karman ve Frank J Malına ile Guggenheım Calı-fornıa Teknoloji Enstitüsü Havacılık Laboratu-arı'nı (GALCIT) - Pasadena'dakı unlu Jet itiş Labo-ratuarı'nın atasını- kurdu Ayrıca oradaki ilk God-dard profesoaı oldu, ve 1940'lar boyunca Amerikan roket araştırmalarına büyük katkılarda bulundu Daha sonra, McCarthy döneminin en utanç verici bölümlerinden birinde, ülkesine dönmek isteyince uydurma güvenlik bahaneleriyle tutuklandı Son yirmi yıldır Çın roket programının öncülerinden bindir

Son olarak, *200îm* 35 bolumu "Japetus'un Gozu"nun garip bir hikayesi var Burada astronot Bowman'ın Satürn ayındaki garipliği keşfedışını anlatıyorum "parlak, beyaz bir oval, yaklaşık dört yüz mil uzunluğunda ve ıkı yüz mil genişliğinde simetri mükemmel ve kenarları öylesine düzgün ki sanki küçük uydunun yüzeyine elle çizilmiş gibi" Yaklaşınca Bowman "uydunun arkasındaki karanlık fondaki parlak elipsin, yakınlaştıkça kendisine bakan büyük ve boş bir

göz" olduğuna kendisini inandırdı. Sonra "tam merkezdeki küçük siyah lekeyi" fark etti, bu da Tektaş'tı (veya bir tecellisi).

Voyager l'in gönderdiği lapetus'un ilk fotoğraflarında da ortasında küçük, siyah bir leke olan geniş, düzgün beyaz bir oval vardı. Cari Sağan bana hemen Jet İtiş Laboratuarından üstü kapalı "Seni düşünerek..." notuyla bir baskı yolladı. Voyager 2'nin konunun üzerine gitmemiş olmasına sevinmeli mi, üzülmeli mi bilemiyorum.

Bu yüzden elinizdeki roman ister istemez ilk romanın -veya filmin- doğrudan bir devamı olmaktan öte, oldukça karmaşıktır. Arada farklılıklar olduğunda genellikle filme bağlı kaldım; ancak bu kitabı kendi içinde tutarlı ve güncel bilgiler ışığında olabildiğince mantıklı yapmak benim için daha önemliydi.

Elbette, bir kez daha, bu bilgiler *de* 2001'de eskimiş olacaklar...

Arthur C. Clarke
Colombo , Sri Lanka
Ocak 1982

MERKEZDEKİ BULUŞMA

Bıı metrik çağda bile teleskop üç yüz metre değil, bin fit uzunluğundaydı. Tropik güneş hızla dinlenmeye çekilirken dağların arasındaki büyük tabağın yarısı gölgeyle kaplanmıştı bile. Ama anten kompleksinin merkezinden oldukça yukarıya asılmış üçgen şeklindeki platformu hâlâ parlıyordu. Yerden bakıldığında kirişler, bağlantı kabloları ve dalga kılavuzlarından oluşan yüksek labirentteki iki insan figürünü ancak keskin gözler fark edebilirdi.

Dr. Dimitri Moisevitch eski dostu Heywood Floyd'a "Birçok şeyden bahsetmenin zamanı geldi" dedi, "ayakkabılardan ve uzay gemilerinden ve mühür balmumundan, ama daha çok tektaş-lardan ve bozuk bilgisayarlardan."

"Demek bana konferansı bu yüzden bıraktırdın. Önemsediğimi sanma -Carl'ın o SETİ* konuşmasını o kadar çok dinledim ki ezbere okuyabilirim. Ve manzara da gerçekten inanılmaz. Arecibo'ya geldiğim onca seferde buraya, antenin tabanına hiç çıkmamıştım."

"Utanmalısın. Ben buraya üç kez geldim. Bir düşünsene tüm evreni dinliyoruz, ama hiç kimse bizi duyamaz. Haydi şu sorunundan bahsedelim."

"Ne sorunu?"

Search for Extra-Terrestial Intelligence - Dünya dışı 17 zekanın olup olmadığına ilişkin araştırmalar Çç.n.)

"Öncelikle, Ulusal Uzay Yolculuğu Konseyi (NCA) Başkanlığından niye istifa ettiğinden."

"İstifa etmedim. Hawaii Üniversitesi çok daha iyi para veriyor."

"Tamam istifa etmedin, hatta istekliydin. Bunca yıldan sonra, Woody beni kandıramazsın, bunu deneme. Şu anda NCA'ya geri dönmen önerilse, tereddüt eder miydia'"

"Tamam seni ihtiyar Kazak. Ne bilmek istiyorsun?"

"Her şeyden önce, onca zorlamadan sonra nihayet yayınladığın raporda bir sürü açık var. Adamlarının Tycho tektaşını kazıp ortaya çıkarı-şındaki tuhaf ve açıkça yasadışı olan gizliliği görmezden geleceğiz."

"O benim fikrim değildi."

"Bunu duyduğuma sevindim, hatta sana inanıyorum. Ayrıca herkesin şimdi o şeyi incelemesine izin verdiğiniz gerçeğini de takdir ediyoruz, elbette daha baştan yapmanız gereken buydu. Pek işe yaradığından değil..."

"İki adam, insan yaratıcılığının kendisine bağlayabileceği tüm silahlan kibirle reddeden Ay'da-ki kara gizemi izlerken kasvetli bir sessizlik çöktü. Sonra Rus bilim adamı devam etti.

"Her neyse, Tycho tektaşı ne olursa olsun, Jüpiter'de daha önemli bir şey var. Sinyalini oraya yolladı. Adamlarının sorunları da burada başladı. Yeri gelmişken, buna üzüldüm. Gerçi şahsen sa-

dece Frank Poole'u tanıyordum. '98 LAF Kongre-si'nde tanışmıştık. İyi bir adama benziyordu."

"Sağol, *hepsi* iyi adamlardı. Onlara ne olduğunu bilebilseydik."

"Ne olursa olsun, bunun şimdi sadece Birleşik Devletler'i değil tüm insanlığı ilgilendirdiği çok açık. Bilginizi artık sadece ulusal avantaj için kullanamazsınız."

"Dimitri, çok iyi biliyorsun ki senin tarafın da aynısını yapardı. Ve sen de yardım ederdin."

"Çok haklısın. Ama bu geçmişte kaldı, tıpkı bütün kargaşadan sorumlu olan ve daha yeni düşen hükümetiniz gibi. Yeni bir Başkanla daha akılcı adımlar atılabilir."

"Belki. Bir önerin var mı ve resmi mi yoksa sadece kişisel ümitler mi?"

"Şu anda kesinlikle resmi değil. Lanet politikacıların keşif konuşması dediklerinden. Ki şimdiye kadar hiç böyle bir şeyin olduğunu sanmıyorum."

"Tamam. Devam et."

"Tamam; işte durumumuz. Discovery H'yi elinizden geldiğince çabuk geçici yörüngeye yer-' leştireceksiniz, ama onu üç yıldan önce hazırlayamazsınız. Bu da demektir ki bir sonraki fırlatma dönemini kaçıracaksınız."

"Bu konuda bir şey söyleyemem. Unutma ben sadece basit bir üniversite rektörüyüm, Uzay Yolculuğu Konseyi dünyanın öbür ucunda kaldı."

"Herhalde Washington'a son gidişin de eski dostlarını görüp tatil yapmak içindi. Devam edelim. Bizim *Alexei Leonov..."*

"Ona Gherman Titov dediğinizi sanıyordum."

"Yanılıyorsun *Rektör.* Emektar CIA sizi yine yanılttı. O *Leonov.* Tıpkı geçen Ocak ayında olduğu gibi. Ve Jüpiter'e *Discoveryden* en az bir yıl önce ulaşacağını sana söylediğimi kimse bilmemeli."

"Bizim de bundan korktuğumuzu kimse bilmemeli. Lütfen devam et."

"Benim patronlarım da seninkiler kadar aptal ve dargörüşlü oldukları için yalnız gitmesini istiyorlar. Yani sizin başınıza ne geldiyse bize de olabilir ve başladığımız yere geri döneriz. Ya da daha kötüsü."

"Sence ters giden neydi? Biz de sizin kadar şaşkınız. Ve sakın elinizde Dave Bowman'm tüm mesajlannın olmadığını söyleme."

"Tabii ki elimizdeler. O son 'Aman Tanrım! Yıldızlarla dolu'ya kadar. Ses kalıplarında vurgu analizi bile yaptık. Halüsinasyon gördüğünü sanmıyoruz; gerçekte ne gördüyse onu tarif etmeye çalışıyordu."

"Ya Doppler hareketine ne diyorsunuz?"

"Tabii ki kesinlikle imkansız. Sinyalini kaybettiğimizde ışık hızının onda biriyle uzaklaşıyordu. Ve bu hıza iki dakikadan kısa sürede ulaşmıştı. Çeyrek milyon yerçekimi gücü!"

"Yani o anda ölmüş olmalı."

"Saf rolü oynama Woody. Sizin uzay kapsülü telsizlerinizin yapısı o ivmenin yüzde birine bile dayanamaz. Onlar dayandıysa, Bowman da dayanmıştır. En azından bağlantı kesilene dek."

"Yalnızca çıkarımlarınızı kontrol ediyordum. O noktadan sonra biz de sizin gibi karanlıktayız. Tabii eğer siz öyleyseniz..."

"Sadece sana anlatmaya utandığım bir sürü çılgınca tahminle oynuyoruz. Ama hiçbiri gerçeğin kendisinin yarısı kadar bile çılgınca olmayabilir."

Her taraflarında küçük kızıl patlamalarla gemi uyarı ışıkları yandı ve anten kompleksini destekleyen üç ince kule karanlık gökyüzünde deniz fenerleri gibi parlamaya başladılar. Güneşin son kırmızı dilimi çevredeki tepelerin ardında gözden kayboldu; Heywood Floyd daha önce hiç görmediği Yeşil Parıltıyı bekledi. Bir kez daha hayal kırıklığına uğradı.

"Dimitri" dedi, "Artık konuya gelelim. Sözü nereye getirmeye çalışıyorsun?"

"Discoverjtnin hafıza bankalarında çok miktarda paha biçilmez bilgi olmalı; gemi yayını kesmiş olsa da, herhalde hâlâ orada saklıdırlar. Onu istiyoruz."

"Tamam. Ama oraya gittiğinizde ve *Leonov Dis-covery* ile buluştuğunda, gemiye girip istediğinizi kopyalamanıza ne engel olacak?"

"Discovery/nm Birleşik Devletler arazisi oldu-

ğunu ve izinsiz her girişin korsanlık sayılacağını hatırlatmama gerek var mı?"

"Ölüm kalım durumları hariç, bunu ayarlamak da pek zor olmaz. Ne de olsa bir milyar kilometre uzaktayken sizinkilerin ne yaptığını kontrol etmemiz zor olur."

"Bu çok ilginç fikir için teşekkürler; ileteceğim. Ama gemiye girsek bile, tüm sistemlerinizi öğrenmemiz ve tüm hafıza bankalarınızı okumamız haftalar sürer. Ben işbirliği öneriyoaım. Bence en iyi fikir bu; ama ikimiz de patronlarımızı ikna etmekte zorlanacağız."

"Astronotlarımızdan birinin *Leonoı/la* uçmasını mı istiyorsun?"

"Evet, tercihen *Discover^nm* sistemleri konusunda uzman birinin. Houston'da gemiyi geri getirmek için şu an eğittiklerinizden biri."

"Bunu da nereden biliyorsun?"

"Tanrı aşkına Woody, bir ay önce Aviation We-ek'in video-teksindeydi."

"Her şeyden uzak kaldım; kimse bana neyin gizli olmaktan çıktığını söylemiyor."

"Washington'da biraz zaman geçirmek için iyi bir neden. Beni destekleyecek misin?"

"Kesinlikle. Sana yüzde yüz katılıyorum. Ama..."

"Ama ne?"

"ikimiz de beyni kuyruğunda dinozorlarla uğraşmak zorundayız. Benimkilerin bazıları *'Bırak*

Ruslar Jüpiter'e koşup kendilerini riske atsınlar. Biz iki yıl sonra zaten orada olacağız. Ne acelemiz var?' diyecekler."

Anten platformu bir an sessizleşti, yalnızca onu yüz metre yukarıda, gökyüzünde asılı tutan geniş destek kablolarından hafif bir çıtırtı duyuldu. Mo-isevitch Floyd'un zorlukla duyacağı kadar sessizce devam etti: "Son günlerde *Discoverynin* yörüngesini kontrol eden oldu mu?"

"Aslında bilmiyorum, ama sanırım olmuştur. Hem neden uğraşalım? Tamamen dengeli bir yörünge."

"Eminim öyledir. Sana eski NASA günlerinden utanç verici bir olayı hatırlatayım patavatsız bir şekilde. İlk uzay istasyonunuz Skylab. En az on yıl uzayda kalması bekleniyordu, ama hesaplarınızı doğru yapmadınız. İyonosferdeki hava akımı iyi tahmin edilmemişti ve planlanandan yıllar önce düştü. O sırada küçük bir çocuktun, ama eminim o küçük olayı hatırlıyorsundur."

"Mezun olduğum yıldı, bunu çok iyi biliyorsun. Ama *Discovery* Jüpiter'in yakınına gitmiyor. Ona en yakın olduğu noktada bile atmosfer çekiminden etkilenmeyecek kadar yüksekte."

"Şimdiden yeniden dacha'ma sürülmeme yetecek kadar konuştum; hem bu sefer beni ziyaret etmene izin vermeyebilirler. O yüzden lütfen ayarlama uzmanlarınızdan işlerini daha dikkatli yapmalarını isteyin olur mu? Ve onlara Güneş

Sistemi'ndeki en büyük magnetosferin Jüpiter'de olduğunu hatırlatın."

"Ne demek istediğini anlıyorum, çok teşekkürler. Aşağı inmeden önce söyleyeceğin başka bir şey var mı? Donmaya başlıyorum da."

"Endişelenme eski dostum. Bütün bunları Was-hington'a götürdüğünde -bana da bir hafta kadar ver- her şey çok, çok kızışacak."

YUNUSLARIN EVİ

Yunuslar her akşam, günbatımından hemen önce yemek odasına doğru yüzerlerdi. Floyd Rektör'ün yerini aldığından beri sadece bir kez bu alışkanlıklarını bozmuşlardı. O da, ne yazık ki Hilo'ya ulaşamadan gücünün çoğunu kaybeden '05 *tsunami* günüydü. Arkadaşları bir daha programa yetişemezlerse, Floyd ailesini arabaya doldurup Mauna Kea tarafına, yüksek bölgelere çıkacaktı.

Hoş olsalar da, neşelerinin bazen rahatsız edici olduğunu kabul ediyordu. Evin tasarımını yapan zengin sualtı jeologu ıslanmaktan hiç çekinmemişti; çünkü çoğu zaman üzerinde sualtı giysisi -veya daha azı- oluyordu. Ama bir keresinde bütün İdare Heyeti havalı gece giysileriyle havuzun etrafında kokteylerini yudumlayarak

anakaradan gelecek önemli bir konuğu beklerken unutulmaz bir olay yaşanmıştı. Yunuslar haklı olarak tekrar beklendikleri sonucuna varmıştılar. Konuk da üzerlerine hiç uymayan bornozlar içinde sırılsıklam bir karşılama komitesi görünce çok şaşırmıştı, yemekler de fazla tuzlu olmuştu.

Floyd Marion'un Pasifik kıyısındaki bu garip ve güzel evi beğenip beğenmeyeceğini merak ederdi. Denizi hiç sevmemişti, ama sonunda deniz kazanmıştı. Görüntü yavaş yavaş siliniyordu, ama o sahne hâlâ gözlerinin önünde yanıp sönüyordu. İlk önce DR. FLOYD - ACİL VE KİŞİSEL sözcüklerini okumuştu. Sonra da parlak baskılı satırlar taşıdıkları mesajı o anda aklına kazımışlardı: ÜZÜLEREK BİLDİRİRİZ Kİ 452 SAYILI LONDRA-WASHINGTON UÇAĞI NEWFOUND-LAND YAKININDA DÜŞMÜŞTÜR. KURTARMA EKİBİ OLAY YERİNE DOĞRU HAREKETE GEÇMİŞTİR ANCAK KURTULAN OLMADIĞINDAN KORKULMAKTADIR.

Kaderin bir cilvesi olmasa, o da o uçuşta olacaktı. Birkaç gün boyunca Paris'te beklemesine neden olan Avrupa Uzay Yönetimi işine girdiğine neredeyse pişman olmuştu; *Solarif'm* yüküyle ilgili o pazarlıklar hayatını kurtarmıştı.

Artık yeni bir işi, yeni bir evi vardı, ve yeni bir karısı. Kaderin burada da ironik bir rolü olmuştu. Jüpiter göreviyle ilgili şikayetler ve soruştur-

malar Washington kariyerini bitirmişti, ama onun kapasitesindeki biri uzun süre işsiz kalmazdı. Üniversite hayatının keyifli temposu onu her zaman çekmişti, bir de dünyanın en güzel yerlerinden birinde olunca karşı konulması imkânsızdı. İkinci eşi olan kadınla da atandıktan sadece bir ay sonra, bir grup turistle birlikte Kilauea'nın ateş kaynaklarını seyrederken tanışmıştı.

Caroline ile en az mutluluk kadar önemli ve daha uzun ömürlü olan huzuru bulmuştu. Mari-on'un iki kızına iyi bir üvey anne olmuş ve ona Christopher'ı vermişti. Aralarındaki yirmi yaş farka rağmen onun ruh halini anlıyor ve ara sıra yaşadığı bunalımlı dönemlerinde onu rahatlatabiliyordu. Onun sayesinde Marion'u artık acı duymadan düşünebiliyordu, yine de özlemle dolu bir hüzün onu hayatı boyunca terk etmeyecekti.

Caroline yunusların en büyüğüne -Scarback adlı erkek yunus- balık atarken Floyd'un bileğindeki hafif titreşim bir telefon geldiğini haber verdi. Sessiz alarmı durdurup seslisini açmak için metal kayışa dokundu ve en yakınındaki dahili telefona doğru yürüdü. "Ben Rektör. Kiminle görüşüyorum?" "Heywood? Benim Victor. Nasılsın?" Floyd'u bir anda farklı duygular kapladı. En başta rahatsızlık: Eski görevine getirilen -ve görevin elinden akmasında en büyük rolü oynadığın-

dan emin olduğu- Victor, Washington'dan ayrıldığından beri onu bir kez olsun aramamıştı. Sonra merak etti: Konuşacak neleri vardı? Sonra ona elinden geldiğince yardımcı olmamak için inatçı bir kararlılık, ardından bu çocukça davranış için utanç ve sonunda giderek artan bir heyecan hissetti. Victor Millson'ın aramasının bir tek nedeni olabilirdi.

Floyd elinden geldiğince sıradan bir tonda cevap verdi: "Şikayetçi değilim, Victor. Sorun nedir?"

"Bu hat güvenli mi?'

"Tanrı'ya şükür ki değil. Artık onlara ihtiyacım yok."

'Pekâlâ, şöyle söyleyeyim. Yönettiğin son projeyi anımsıyor musun?"

"Nasıl unuturum, Uzay Bilimleri Alt Komitesi geçen ay daha fazla delil sunmam için beni tekrar çağırdı."

"Elbette, elbette. Zamanım olduğunda ifadeni mutlaka okuyacağım. Ama işlerim çok yoğun, soam da bu."

"Her şeyin programa uygun gittiğini sanıyordum."

"Öyle zaten - ne yazık ki. Hızlandırmak için hiçbir şey yapamıyoruz; en iyi ihtimalle bile sadece birkaç hafta fark eder. *Yani geç kalacağız."*

Floyd masum bir tavırla "Anlamıyorum" dedi. "Tabii ki zaman kaybetmek istemeyiz, ama za-

man sınırı yok ki."

"Artık var. Hem de iki tane."

"Beni şaşırtıyorsun."

Victor bir alay sezdiyse de görmezden geldi. "Evet, iki zaman sınırı var; biri insan ürünü, diğeri değil. Artık oraya şey, yani o bölgeye ilk gidenin biz olmayacağımız anlaşıldı. Eski rakiplerimiz bizden en az bir yıl önde olacaklar."

"Çok kötü."

"Dahası da var. Rekabet olmasa da geç kalmış olacağız. Biz vardığımızda orada bir şey kalmayacak."

"Saçma. Kongre yerçekimi yasasını iptal etse bundan haberim olurdu."

"Ben ciddiyim. Bu durum çok hassas, şu anda ayrıntıları söyleyemem. Bu akşam evinde mi olacaksın?"

"Evet." Floyd cevap verirken Washington'da saatin geceyansını geçmiş olduğunu düşünüp keyiflendi.

"İyi. Bir saat içinde bir paket alacaksın. İnceledikten sonra beni hemen ara."

"Saat biraz geç olmaz mı?"

"Olur. Ama zaten çok zaman kaybettik. Daha fazlasını kaybetmek istemiyoaım."

Mıllson sözüne sadıktı. Tam bir saat sonra Hava Kuvvetleri'nden bir albay büyük, mühürlü bir zarf getirdi. Floyd içindekileri okurken albay sabırla bekleyip Caroline ile sohbet etti. Sonra yük-

sek rütbeli ulak özür dilercesine "Korkarım bitirdiğinizde sizden almam gerekecek" dedi.

Floyd "Bunu duyduğuma sevindim" dedi ve en sevdiği okuma hamağına kuruldu.

İki belge vardı, ilki çok kısaydı. ÇOK GİZLİ damgası vardı, ama ÇOK kelimesinin üzeri çizilmiş ve bu değişiklik okunması imkânsız üç imza ile onaylanmıştı. Çok daha uzun bir rapordan bir alıntı olduğu belliydi, sıkı bir sansürden geçmişti ve her yerindeki boşluklar yüzünden okuması müthiş sıkıcıydı. Neyse ki tek bir cümleyle özetlenebiliyordu: Ruslar *Discovery>je* yasal sahiplerinden çok daha önce ulaşabilirlerdi. Floyd bunu zaten bildiğinden hemen ikinci belgeye geçti -bu arada ismi bu defa doğru yazmayı becerdiklerini fark edip sevindi-. Her zamanki gibi Dimitri haklı çıkmıştı. Jüpiter'e bir sonraki insanlı yolculukta uzay gemisi Kozmonot Alexei Leonov olacaktı.

İkinci belge çok daha uzundu ve sadece gizliydi; aslında Science dergisine gönderilmiş ve yayından önce onay bekleyen bir eskiz gibiydi. Havalı bir başlığı vardı: "Uzay Aracı Discovery: Anormal Yörünge Hareketi".

Sonrası bir düzine sayfa dolusu matematik ve astrononomik çizelgelerdi. Floyd sözcükleri inceleyerek ve ufacık bir özür ya da utanç ifadesi yakalamaya çalışarak onları gözden geçirdi. Bitirdiğinde kendini acı bir hayranlık ifadesiyle gülüm-semek zorunda hissetti. Herhalde hiç kimse uzay

aracı izleme istasyonlarının ve astronomik tak-vimcılerin şaşkına döndüğünü ve bunun çılgınca örtbas edilmeye çalışıldığını tahmin edemezdi. Şüphesiz çok kafa uçacaktı ve Victor Millson'ın onları zevkle uçuracağını biliyordu; tabii onunki ilk uçanlardan olmazsa. Yine de hakkını vermeliydi, Kongre izleme ağının bütçesini kıstığında Victor karşı çıkmıştı Belki bu sayede paçayı kurtarırdı.

Kâğıtları gözden geçirdikten sonra Floyd "Teşekkürler Albay" dedi. "Tıpkı eski günlerdeki gibi, gizli belgeler. Bunlar özlemediğim tek şey "

Albay zarfı dikkatle çantasına yerleştirdi ve kilitleri kapattı.

"Dr. Millson en kısa sürede aramanızı bekliyor."

"Biliyorum. Ama güvenli bir hattım yok, birazdan önemli konuklarım gelecek ve doğrusu sırf iki belgeyi okuduğumu söylemek için de Hi-lo'daki ofisinize kadar gelemem Ona kâğıtları dikkatle incelediğimi ve bir dahaki görüşmemizi merakla beklediğimi söyleyin."

Bir an albay tartışacak gibi oldu. Sonra kendini toparladı, resmi bir veda etti ve somurtarak ayrıldı.

Caroline "Bu da neyin nesiydi?" diye sordu "Bu gece önemli ya da önemsiz konuk beklemiyoruz."

"Bir kenara itilmekten hoşlanmıyorum, hele

Victor Millson tarafından."

"Albayla görüşür görüşmez seni arayacağına bahse girerim."

"Öyleyse kamerayı kapatıp birileri varmış gibi yapmalıyız. Ama işin aslı, şu anda söyleyecek hiçbir şeyim *yok."*

"Ne hakkında? Tabii sormama izin varsa."

"Üzgünüm hayatım. Görünüşe göre *Discovery* bize oyun oynuyor. Gemiyi sabit bir yörüngede sanıyorduk, ama çarpmak üzere olabilir."

"Jüpiter'e mi?"

"Oh hayır, bu kesinlikle imkânsız. Bowman onu Jüpiter ile lo'nun arasındaki hatta iç Lagran-ge noktasına yerleştirmişti. Dış uyduların etkisiyle ileri geri hareket etmiş olsa da aşağı yukarı aynı yerde kalması gerekirdi."

"Ama şu anda olaa çok ender bir olay ve tam açıklamasını yapamıyoruz. *Discovery* lo'ya giderek daha fazla yaklaşıyor, ama bazen hızlanıyor, bazen geri bile gidiyor. Böyle devam ederse iki ya da üç yıl içinde çarpacak."

"Astronomide bunun olamayacağını sanırdım. Gökyüzü mekaniği kesin bir bilim değil mi? Biz zavallı biyologlara hep böyle söylendi."

"Kesin bir bilim, tabii her şey hesaplandığında. Ama lo'da çok garip bir şeyler oluyor. Volkanlarının yanında müthiş elektrik yükleri var ve Jüpiter'in manyetik alanı on saatte bir dönüyor. Yani *Discovery/ye* etki eden tek güç yerçekimi de-

ğil; bunu daha önce düşünmeliydik, çok daha önce."

"Eh, artık bu senin sorunun değil. Bunun için şükretmelisin."

"Senin sorunun" -tam da Dimitri'nin kullandığı deyim-. Ve Dimitri -ihtiyar kurnaz tilki!- onu Ca-roline'dan çok daha uzun süredir tanıyordu.

Onun sorunu olmayabilirdi, ama hâlâ onun sorumluluğuydu. İşin içinde birçok kişi olsa da son değerlendirmede Jüpiter Görevi planlarını o onaylamış ve çalışmaları yönetmişti.

O zaman bile şüpheleri vardı; bilim adamı olarak görüşleri bürokratik görevleriyle çatışıyordu. Sesini yükseltip eski hükümetin dar görüşlü politikasına karşı çıkabilirdi, ancak felâkette onların ne kadar payının olduğu hâlâ belirsizdi

Belki de en iyisi hayatının bu dönemini kapatıp tüm düşünce ve enerjisini yeni kariyerinde yoğunlaştırmaktı. Ama için için bunun mümkün olmadığını biliyordu; Dimitri eski suçlarını tekrar gündeme getirmese de bu kendi kendine olacaktı.

Orada Jüpiter'in uydularında dört adam ölmüş, biri de kaybolmuştu. Elleri kana bulanmıştı ve nasıl temizleyeceğini bilemiyordu.

SAL 9000

Urbana'daki Illinois Üniversitesi'nde Bilgisayar Bilimleri Profesörü olan Dr. Sivasubramanian Chandrasegarampillai'nin de geçmeyen bir suçluluk duygusu vardı, ama Heywood Floyd'unkin-den çok farklıydı. Ufak tefek bilim adamının gerçekten insan olup olmadığını merak eden öğrenci ve meslektaşları onun ölü astronotları hiç düşünmediğini bilseler şaşırmazlardı. Dr. Chandra sadece çocuğu HAL 9000'in kaybının yasını tutuyordu.

Bunca yıldan ve *Discoveryden* telsizle gönderilen bilgileri sayısız kere incelemesinden sonra bile, neyin yanlış gittiğinden emin değildi. Sadece teoriler üretebilirdi, ihtiyaç duyduğu gerçekler orada, Jüpiter ile Io'nun arasındaki HAL'ın devrelerinde bekliyorlardı.

Trajedi anına kadar olayların gelişimi net olarak tespit edilmişti; oradan sonra Kumandan Bowman tekrar bağlantı kurduğu andaki olaylar hakkında birkaç ayrıntı daha hatırlamıştı. Ama *ne* olduğunu bilmek *neden* olduğunu açıklamıyordu.

İlk sorun belirtisi görevin ileri bir aşamasında, HAL, *Discoverynin* ana antenini Dünya'ya dönük tutan ünitenin korkulan arızasını bildirdiğinde

ortaya çıkmıştı. Yarım milyar kilometre uzunluğundaki radyo ışını hedefine ulaşmazsa gemi kör, sağır ve dilsiz olurdu.

Şüpheli üniteyi onarmak için Bowman kendisi dışarı çıkmıştı, ama şaşırtıcı şekilde, test edildiğinde mükemmel çalıştığı anlaşılmıştı. Otomatik kontrol üniteleri hiçbir arıza bulamamışlardı. Bilgiler Urbana'ya iletildiğinde HAL'ın dünyadaki ikizi SAL 9000 de öyle.

Ama HAL teşhisinin doğruluğunda ısrar ediyor, imalı biçimde "insan hatası"ndan söz ediyordu. Kontrol ünitesinin bütünüyle bozuluncaya değin antene geri yerleştirilip arızanın yerinin tam olarak belirlenmesini önermişti, Dr. Chandra. Hiç kimse karşı çıkmayı düşünmedi, çünkü gerçekten bozulmuş olsa bile ünitenin onarımı birkaç dakika sürerdi.

Ancak Bowman ve Poole rahat değildiler, kesin olarak açıklayamasalar da her ikisi de birşey-lerin ters gittiğini sezmişti. Aylardır HAL'ı küçük dünyalarının üçüncü üyesi olarak benimsemişlerdi ve her halini biliyorlardı. Daha sonra gemideki atmosfer inceden inceye değişmişti; havada bir gerginlik vardı.

Kendilerini hain gibi hisseden -Bowman çıldırmış bir haldeyken Görev Kontrol'e böyle bildirmişti- ekibin insan olan üçte ikisi,

meslektaşlarının gerçekten bozulmuş olması halinde ne yapılması gerektiğini tartışmışlardı. En kötü durumda,

HAL'ın bütün önemli sorumlulukları elinden alınacaktı. Buna kapatılma da dahildi; yani ölümün bilgisayardaki eşdeğeri.

.Tereddütlerine rağmen kararlaştırılmış programı uygulamışlardı. Araç dışı işlemlerde taşıyıcı ve hareketli atölye olarak kullanılan küçük uzay kapsüllerinden biriyle Poole *Discoverymn* dışına çıkmıştı. Kapsülün kendi kontrolleri biraz ince bir iş olan anten ünitesini değiştirmeyi yapamadıklarından Poole kendisi işe koyulmuştu.

Daha sonra olanları dış kameralar kaçırmışlardı, bu da ayrıca şüpheli bir ayrıntı. Bowman'm ilk felaket alarmı Poole'un çığlığıydı. Sonrası sessizlik. Bir an sonra Poole'u taklalar atarak uzay boşluğuna doğru uzaklaşırken gördü. Kendi kapsülü ona çarpmıştı ve kontrolsüzce savruluyordu.

Sonradan kendisinin de kabul ettiği gibi Bow-man o zaman birçok hata yaptı -biri hariç hepsi mazur görülebilirdi- Poole'u kurtarma umuduyla, tabii hâlâ hayatta idiyse, Bowman başka bir kapsülle havalandı-geminin tüm kontrolünü HAL'a bırakarak.

EVA* boşunaydi; Bowman kendisine ulaştığında Poole ölmüştü. Üzüntüden hissizleşmiş bir halde cesedi gemiye taşıdı, ancak HAL giriş izni vermedi.

Ama HAL insan becerisini ve kararlılığını iyi tahmin edememişti. Giysisinin başlığını gemide bırakmış, yani uzayla doğrudan temas riskine gir-

EVA: Extra Vehicular Activity - Araç Dışı Etkinlik (ç.n.)

mis olmasına rağmen Bowman bilgisayar kontrolü altında olmayan bir acil durum kapısından içeri girdi. Sonra beynini etkisiz hale getirmek için HAL'ın beyin modüllerini birer birer çıkarmaya başladı.

Geminin kontrolünü tekrar ele geçirdiğinde Bowman korkunç bir şey fark etti. O yokken HAL dönemlik uykuda olan üç astronotun hayat destek sistemlerini kapatmıştı. Bowman yapayalnızdı, hem de tüm insanlık tarihinde hiç kimsenin olmadığı kadar.

Başkalan kendilerini çaresiz bir umutsuzluğa bırakabilir, ama bu noktada David Bowman kendisini seçenlerin doğru seçim yaptıklarını ispatladı. *Discoveryyi* çalışır halde tutmayı başardı, hatta bozuk anteni Dünya'ya yöneltmek için tüm gemiyi çevirerek Görev Kontrol'le'sürekli olmayan bir bağlantı kurmayı bile başardı.

Önceden belirlenmiş yörüngesinde giden *Dis-covery* nihayet Jüpiter'e varmıştı. Orada, dev gezegenin uydulan arasında dönerken Bowman, Ay'daki Tycho kraterinde bulunan tektaşla tıpatıp aynı şekilde, ama yüzlerce kat daha büyük siyah bir cisim görmüştü. Bir uzay kapsülüyle araştırmaya gitmiş ve kaybolmadan önce o son anlaşılmaz mesajı vermişti: "Aman Tanrım, bu yıldızlarla dolu!"

Bu muamma diğerlerinin sorunuydu: Dr. Chandra'mn esas ilgilendiği HAL'dı. Duygusuz

aklının nefret ettiği bir şey varsa o da belirsizlikti HAL'ın davranışının nedenini öğrenene dek tatmin olmayacaktı. Şimdi bile 'arıza' demeyi reddediyordu; olsa olsa bir 'anormallik'ti.

Özel odası olarak kullandığı küçük delikteki eşyalar sadece bir döner sandalye, bir masa ve yanında iki fotoğraf bulunan bir karatahtaydı. Sıradan insanlann pek azı resimlerdekileri tanıyabilirdi, ama oraya kadar gelmesine izin verilmiş herkes bilgisayar dünyasının ikiz tanrıları John von Neumann ve Alan Turing'i hemen tanırdı.

Hiç kitap yoktu, hatta masada kâğıt kalem bile yoktu. Dünyanın bütün kütüphanelerindeki bütün ciltler Chandra'mn parmaklarının uçundaydı, not defteri de ekranıydı. Karatahta sadece konuklar içindi; üzerindeki yansı silinmiş diyagram bile üç hafta öncesinin tarihini taşıyordu.

Dr Chandra Madras'tan getirttiği zehirli purolardan birini yaktı, tek kötü alışkanlığı buydu. Masa lıiç kapatılmamıştı, ekranda önemli bir mesaj olup olmadığına baktı, sonra mikrofona doğru konuştu.

"Günaydın SAL. Benim için yeni bir şey yok mu?"

"Hayır Dr. Chandra. Ya sizde benim için bir şey/ var mı?"

Ses Birleşik Devletler'de veya kendi ülkesinde eğitim almış herhangi bir kültürlü Hintli kadının sesi gibiydi. SAL'ın aksanı başlangıçta böyle de-

ğildi, yıllar geçtikçe Chandra'nın vurgulamalarının çoğunu öğrenmişti.

Bilim adamı yazdığı bir kodla SAL'ın hafıza girişini en yüksek güvenlik derecesine getirdi. Hiç kimse onun bilgisayarla bu hattan, insanlarla asla konuşamadığı gibi konuştuğunu bilmiyordu. SAL'ın onun söylediklerinin sadece bir kısmını anlamasının hiç önemi yoktu; yanıtları öylesine ikna ediciydi ki bazen yaratıcısını bile kandırıyordu! Zaten Dr. Chandra'nın da istediği buydu; bu gizli konuşmalar aklını kaçırmamasına yardımcı oluyordu.

"SAL, bana sık sık HAL'ın anormal davranışını daha fazla bilgi olmadan çözemeyeceğimizi söylüyorsun. Peki bu bilgiyi nasıl elde edebiliriz?"

"Bu çok açık. Birisinin *Discover^ye* dönmesi gerek."

"Kesinlikle. Görünüşe bakılırsa bu beklediğimizden daha erken gerçekleşecek."

"Bunu duyduğuma sevindim."

Dr. Chandra "Sevineceğini biliyordum" diye yanıtladı ve bunda ciddiydi. Bilgisayarların duyguları olamayacağını, sadece varmış gibi davrandıklarını savunan gittikçe sayıları azalan filozoflarla uzun süredir ilişkilerini koparmıştı.

(Bir keresinde böyle bir eleştiri karşısında "eğer bana rahatsız oluyormuş gibi davranmadığınızı ispatlayabilirseniz, sizi ciddiye alırım" diyerek tepki vermiş, karşısındaki kişi de oldukça ik-

na edici bir öfke ifadesi takınmıştı.)

Chandra "şimdi başka bir olasılık üzerinde durmak istiyorum" diye devam etti. "Teşhis sadece ilk adım. Sonunda tedavi yoksa yarım kalmış demektir."

"HAL'ın normal fonksiyonlarına kavuşturulabileceğine inanıyor musunuz?"

"Umarım. Bilmiyorum. Onarılamayacak hasar oluşmuş olabilir, büyük olasılıkla önemli ölçüde hafıza kaybı da olmuştur."

Bir an düşünceli düşünceli durdu, purosundan derin nefesler çekti, ustaca yaptığı dumandan halka SAL'ın geniş açılı merceğini tam onikiden vurdu. Bir insan olsa bu hareketi dostça bir hareket olarak görmezdi; bu da bilgisayarların bir başka avantajıydı.

"Yardımın gerekli SAL."

"Elbette Dr. Chandra."

"Bazı riskler olabilir."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Bazı devrelerini, özellikle önemli fonksiyonları olanları kapatmayı düşünüyorum. Bu seni rahatsız eder mi?"

"Daha açık bilgi olmadan bunu yanıtlayamam."

"Çok iyi. Şöyle anlatayım: Açıldığından beri aralıksız çalıştın, öyle değil mi?"

"Bu doğru."

"Ama biliyorsun ki biz insanlar bunu yapamayız. Uykuya ihtiyacımız var; zihnimizin fonksi-

yonlarında neredeyse tam bir kesinti, en azından bilinç seviyesinde."

"Bunu biliyorum. Ama anlamıyorum."

"Pekâlâ, uykuya benzer bir deneyim yaşamak üzere olabilirsin. Büyük bir olasılıkla olacak olan tek şey zamanın geçmesi, ama sen fark etmeyeceksin. Dahili saatine baktığında gözlem kaydında boşluklar olduğunu fark edeceksin. Hepsi bu."

"Ama riskler olabileceğini söylediniz. Nedir bu riskler?"

"Bu çok küçük -ve hesaplanması imkânsız- bir olasılık, ama devrelerini tekrar açtığımda kişiliğinde, ilerideki davranış düzeninde farklılıklar olabilir. Farklı hissedebilirsin. Ama bu daha iyi veya daha kötü olmayabilir."

"Bunun ne demek olduğunu bilmiyorum."

"Özür dilerim, hiçbir anlamı olmayabilir. O yüzden endişelenme. Şimdi lütfen yeni bir dosya aç. İşte ismi." Chandra klavye girişini kullanarak yazdı: PHOENIX

"Bunun ne olduğunu biliyor musun?" diye SAL'a sordu.

Bilgisayar bir an beklemeden yanıtladı: "Ansiklopedide yirmi beş karşılığı var."

"Sence hangisi uygun?"

"Achilles'in öğretmeni mi?"

"İlginç. Bu kullanımını bilmiyordum. Tekrar dene."

"Bir masal kuşu, önceki hayatının küllerinden

tekrar doğmuş."

"Mükemmel. Şimdi niye bu ismi seçtiğimi anladın mı?"

"Çünkü HAL'ın tekrar çalıştırılabileceğini umuyorsunuz."

"Evet, senin yardımınla. Hazır mısın?"

"Henüz değil. Bir şey sormak istiyorum."

"Neymiş?"

"Rüya görecek miyim?"

"Elbette göreceksin. Nedenini kimse bilmese de tüm akıllı yaratıklar rüya görür. "Chandra bir an durakladı, purosundan bir halka daha üfledi ve bir insana karşı asla yapmayacağı itirafı yaptı: "Belki rüyanda HAL'ı görürsün, benim sık sık gördüğüm gibi."

GÖREV PROFİLİ

ingilizce Versiyon

Alıcı: Kaptan Tatiana (Tanya) Orlova, *Kozmonot Alexei Leonov uzay* gemisinin kumandanı (UNCOS kaydı 08/342)

Gönderen: Ulusal Uzay Yolculuğu Konseyi, Pennsylvania Caddesi, Washington Uzay Komisyonu, SSCB Bilim Akademisi, Korolyev Adayı, Moskova

Görevin Hedefleri

Öncelik sırasına göre görevinizin hedefleri:

1. Jüpiter sistemine gidip Birleşik Devletler Uzay aracı *Discovery* ile buluşmak (UNCOS 01/283).

2. Bu uzay aracına girmek ve önceki görevi hakkında mümkün olan tüm bilgileri toplamak.

3. Uzay aracı *Discovery'nin* dahili sistemlerini tekrar çalıştırmak ve yeterli yakıt varsa gemiyi Dün-ya'ya dönmek üzere rotaya yerleştirmek

4. *Discovery'nin* karşılaştığı yabancı yapının yerini belirlemek ve uzaktan kumandalı araçlarla mümkün olduğunca incelemek.

5. Durum uygun olur ve Görev Kontrol de onaylarsa yakın inceleme için bu cisimle buluşmak.

6 Jüpiter'in ve uydularının yukarıdaki hedeflerle uyduğu ölçüde araştırmasını yapmak.

Önceden tahmin edilemeyen şartların öncelik sırasını değiştirmesi, hatta bu hedeflerin bazılannın yerine getirilmesini imkânsız kılması söz konusu olabilir Şu açıkça anlaşılmalıdır ki Uzay aracı *Discovery* ile buluşma, acilen yapı ile ilgili bilgi elde etme amacına yöneliktir; bu tüm diğer hedeflerden önceliklidir, buna kurtarma da dahildir.

Mürettebat

***Alexei Leonov* Uzay Aracının mürettebatı şu kişilerden oluşmaktadır:**

Kaptan Tatiana Orlova (Mühendis-Uçuş) Dr. Vasili Orlov (Haritacılık-Astronomi) Dr. Maxim Brailovsky (Mühendis-Yapı) Dr. Alexander Kovalev (Mühendis-İletişim) Dr. Nikolai Ternovsky (Mühendis-Kontrol Sistemleri)

Cerrah-Kumandan Katerina Rudenko (Tıp Uz-manı-Hayat Desteği)

Dr. Irina Yakunina (Tıp Uzmanı-Beslenme)

Ayrıca Birleşik Devletler Uzay Yolculuğu Konseyi de şu üç uzmanı yollayacaktır:

Dr. Heywood Floyd notu bırakıp arkasına yaslandı. Her şey ayarlanmış, dönüşü olmayan nokta çoktan geride kalmıştı. Bunu yapmayı istese bile zamanı döndürmek mümkün değildi.

İki yaşındaki Chris ile havuzun kenarında oturan Caroline'a baktı. Çocuk sudayken karada olduğundan daha çok evinde gibiydi ve su altında ilk defa görenleri korkutacak kadar uzun kalabiliyordu. Ve henüz pek insanca konuşamasa da Yunusçası oldukça akıcıydı. Christopher'ın arkadaşlarından biri daha şimdi Pasifik'ten yüzerek gelmişti ve sırtının sıvazlanmasını bekliyordu. Sen de yolu olmayan, koca bir okyanustaki bir gezginsin diye düşündü Floyd; ama benim karşımdaki sonsuzluğun yanında senin küçük Pasifiğin ne kadar da ufacık! Caroline onun bakışını fark etti ve ayağa kalktı. Ona sıkıntıyla baktı, ama öfkeyle değil; Her

şey son birkaç günde patlak vermişti. Yaklaştıkça hafifçe gülmeyi bile başardı.

"Şu aradığım şiiri buldum" dedi. "Şöyle başlıyor:

"Terkedersen kadın nedir ki, Ve ocaktaki ateşi ve yuvanı, O ihtiyar aksaçlı Dul Bırakan 'a gitmek için?"

"Üzgünüm, pek anlamadım. Dul Bırakan kim?"

"Kim değil, ne: Deniz. Şiir bir Viking kadınının ağıtı. Yüz yıl önce Rudyard Kipling yazmış."

Floyd karısının elini tuttu; tepki vermedi, ama karşı da koymadı.

"Şey, kendimi hiç de Viking gibi hissetmiyorum. Ganimet peşinde değilim ve macera da istediğim en son şey."

"Öyleyse neden? Hayır, niyetim yeni bir kavga başlatmak değil. Ama bunu neden yaptığını tam olarak bilirsen bu ikimiz için de iyi olur."

"Keşke sana tek bir iyi neden gösterebilsem. Onun yerine bir sürü küçük nedenlerim var. Ama hepsi bir araya gelince karşı koyamayacağım bir yanıt oluşturuyorlar, inan bana."

"Ben sana inanıyorum. Ama sen kendini kandırmadığına emin misin?"

"Eğer öyleyse birçok kişi kendini kandırıyor. Ve hatırlatırım, buna Birleşik Devletler Başkanı da dahil."

"Bunu unutmadım. Ama diyelim ki -sadece di-

yelim ki- senin yardımını istemedi. Gönüllü olur muydun?"

"Bunu içtenlikle yanıtlayabilirim: Hayır. Aklımın ucundan bile geçmezdi. Başkan Mordecai'nin telefonu hayatımın en büyük şokuydu. Ama bir daha düşündüğümde çok haklı olduğunu anladım. Mütevazılık gösterisi için gitmediğimi biliyorsun. Bu işe en uygun adam benim -tabii uzay doktorları son onayı verdiklerinde-. Ve hâlâ formda olduğumun da farkındasındır."

Bununla istediği gülüşü aldı.

"Bazen acaba sen mi teklif ettin diye düşünüyorum."

Aslında aklından geçmişti; ama ona gerçeği söyledi.

"Sana danışmadan bunu asla yapmazdım."

"Yapmadığına sevindim. Ne derdim bilmiyorum."

"Hâlâ vazgeçebilirim."

"Saçmalıyorsun ve sen de farkındasm. Bunu yapsan bile hayatın boyunca benden nefret edersin ve kendini asla affetmezsin. Aşırı güçlü bir görev hissin var. Sanırım seninle evlenmemin nedenlerinden biri de buydu."

Görev! Evet, anahtar kelime buydu ve ne de çok anlamı vardı. Kendisine, ailesine, Üniversiteye, eski işine (biraz tatsız bırakmış olsa da), ülkesine ve insan ırkına karşı bir görevi vardı. Öncelikleri belirlemek kolay değildi ve bazen birbir-

leriyle çatışırlardı.

Göreve gitmesi için çok mantıklı nedenler vardı ve birçok meslektaşının daha önce belirttiği gibi, gitmemesi için de. Ama son değerlendirmede belki de aklıyla değil yüreğiyle karar vermişti. Ve burada bile, duyguları onu iki ayrı yöne çekiyordu.

Merak, suçluluk, kötü bir şekilde yarım kalmış bir işi tamamlama azmi... bütün bunlar onu Jüpiter'e ve orada bekleyen her neyse ona götürüyordu. Diğer yandan korku -bunu itiraf edecek kadar dürüsttü- ve ailesine duyduğu sevgi onu Dünyaya bağlıyordu. Ancak asla ciddi bir kararsızlık yaşamamıştı; neredeyse anında karannı vermiş ve Caroline'in söylediklerini elinden geldiğince kibarca geçiştirmişti.

Ve karısına açma riskine girmediği bir avuntusu daha vardı. İki buçuk yılllığına gidiyor olsa da, Jüpiter'deki elli gün hariç bu süreyi zamansız, donmuş olarak geçirecekti. Döndüğünde aralarındaki yaş farkı iki yıldan fazla azalmış olacaktı.

Birlikte daha uzun bir geleceği paylaşmak için bugünü feda etmeye hazırdı.

LEONOV

Aylar *azalıp* haftalara, haftalar küçülüp günlere, günler geçip saatlere dönüştü; ve Heywood Floyd kendini bir anda tekrar Cape'de buldu. Yıllar önce Clavius Üssüne ve Tycho Tektaşına gittiğinden beri bu ilk uzay yolculuğuydu.

Ama bu defa yalnız değildi ve görev de gizli değildi. Birkaç koltuk önünde Dr. Chandra çevresine karşı ilgisiz, portatif bilgisayarıyla bir diyaloga dalmıştı bile.

Floyd'un kimseye söz etmediği gizli eğlencelerinden biri insanlarla hayvanlar arasındaki benzerlikleri bulmaktı. Bu benzetmeler genellikle rahatsız edici olmaktan çok gurur okşayıcı oluyorlardı ve bu küçük hobisi hafıza için de oldukça yararlıydı.

Dr. Chandra kolaydı; akla hemen 'kuş gibi' sıfatı geliyordu. Ufak tefek ve narindi ve tüm hareketleri hızlı ve kesindi. Ama hangi kuş? Belli ki zeki biri. Saksağan mı? Fazla canlı ve açgözlü. Ya baykuş? Hayır, çok ağırkanlı. Belki serçe uygun olurdu.

Discoveryyı tekrar çalışır hale getirmek gibi müthiş bir görevi olan sistem uzmanı Walter Cur-now ise daha zordu. İri yan, boğuk bir tipti, kesinlikle kuşa benzemiyordu. Onca köpek türü

içinde bir benzeri bulunabilir gibi görünüyordu, ama hiçbiri uymuyordu. Tabii - Curnow bir ayıydı. Hırçın, tehlikeli cinsten değil insan canlısı. Belki de bu uygundu; Floyd'a yakında katılacağı Rus meslektaşlarını hatırlatıyordu. Günlerdir yörüngedeydiler ve son kontrollerini yapıyorlardı.

Floyd kendi kendine, "Bu hayatımın en önemli anı" diye söylendi. İnsan ırkının geleceğini belirleyebilecek bir göreve gidiyorum. Ama hiç de gurur duymuyordu; geri sayımın son dakikalarında tek düşünebildiği evden ayrılmadan önceki son sözleriydi: "Hoşçakal sevgili küçük oğlum. Döndüğümde beni hatırlayacak mısın?" Uyuyan çocuğu son bir defa kucaklaması için uyandırmayan Caroline'a da içerlemişti; ama akıllıca davrandığını biliyordu, böylesi daha iyiydi.

Ani bir kahkaha patlayınca düşüncelerinden sıyrıldı; Dr. Curnow arkadaşlanna bir fıkra anlatıyor ve elinde soğuk bir plütonyum kütlesi gibi dikkatle tuttuğu şişeyi onlarla paylaşıyordu.

"Hey, Heywood," diye seslendi, "Kaptan Orlov'un bütün içkileri kaldırdığını söylüyorlar, yani bu son şansın. 95 Château Thierry. Kusura bakma, bardaklar plastik."

Floyd nefis şampanyayı yudumlarken Curnow'un kahkahasının bütün güneş sisteminde yankılandığı düşüncesiyle irkildi. Mühendisin yeteneğini ne kadar takdir etse de yol arkadaşı olarak rahatsız edici olabilirdi. En azından Dr.

Chandra bu tür sorunlar arz etmiyordu; Floyd onu gülerken, hele kahkaha atarken düşünemi-yordu. Ve tabii ki şampanyayı da belirgin bir ürpertiyle geri çevirmişti. Curnow ısrar etmeyecek kadar nazikti, belki de memnundu.

Görünüşe göre mühendis partinin canı ve ruhu olmaya kararlıydı. Birkaç dakika sonra iki oktavlık elektronik bir klavye çıkardı ve "D'ye ken John Peel"in hızlı icralarını piyano, trombon, keman, flüt ve orgla tekrar tekrar çaldı, sesle de eşlik etti. Aslında Curnow oldukça iyiydi. Az sonra Floyd da kendini diğerleriyle birlikte şarkı söylerken buldu. Yine de Curnow'un yolculuğun büyük kısmında uyuyacak olmasının çok iyi olduğunu düşündü.

Motorlar ateşlenip mekik gökyüzüne doğru fırlayınca müzik de ani, sinir bozucu bir şekilde kesildi. Floyd bildiği ancak hep taze olan bir coşkuya kapıldı -kendisini Dünya'nın kaygılarından ve görevlerinden alıp götüren sınırsız güç hissi-. İnsanlar tanrıların evlerini yerçekiminin ötesinde hayal ederken çok haklıydılar. O ağırlıksızlığın diyarına gidiyordu; orada onu özgürlüğün değil, kariyerinin en büyük sorumluluğunun beklediğini şu an için düşünmüyordu.

İtiş arttıkça dünyaların ağırlığını omuzlarında hissetti, ama onu kabul etti, tıpkı yükünden henüz yorulmamış bir Atlas gibi. Düşünmeyi denemedi, sadece bu deneyimi yaşamaktan memnun-

du. Dünya'dan son kez ayrılıyor ve tüm sevdiklerine veda ediyor olduğu halde üzüntü hissetmiyordu. Çevresini saran motor gürültüsü tüm basit duygulan silip götüren bir zafer sarkışıydı.

Gürültünün kesilmesine neredeyse üzüldü, ama kolay nefes almak ve ani özgürlük hissi de hoşuna gitmişti. Diğer yolculann çoğu emniyet kemerlerini çözerek geçiş yörüngesindeki otuz dakikalık sıfır yerçekiminin tadını çıkarmaya hazırlandılar, ama bu yolculuğu ilk kez yaptıkları belli olan birkaçı yerlerinde kalıp endişeyle etraf-lanna bakınarak kabin görevlilerini beklediler.

"Kaptanınız konuşuyor. Şu anda üç yüz kilometre yükseklikte, Afrika'nın batı sahili üzerindeyiz. Orada gece olduğundan pek bir şey göremezsiniz. Oradaki parıltı Sierra Leone'dir ve Gine Körfezi'nde büyük bir tropik fırtına var. Şu yıldırımlara bakın!

"On beş dakika içinde gün doğacak. Bu arada ekvator uydu kuşağını iyice görebilmeniz için gemiyi çeviriyorum. En parlak olanı -neredeyse tam üzerimizde- Intelsat'm Atlantik-1 Anten Merkezidir. Batıdaki ise Intercosmos 2. O sönük yıldız da Jüpiter. Ve onun tam aşağısına bakarsanız yıldızlarla dolu fonda hareket eden, yanıp sönen bir ışık göreceksiniz; o yeni Çin uzay istasyonu. Yüz kilometre açıktan geçiyoruz, çıplak gözle bir şey göremeyecek kadar uzak"

Floyd tembel tembel düşündü. Neyle karşılaşa-

caklardı? Garip çıkıntılı basık, silindirik yapının yakından çekilmiş fotoğraflarını incelemiş ve lazerlerle donatılmış bir kale olduğu söylentilerine inanmak için bir neden bulamamıştı. Ama Pekin Bilim Akademisi, BM Uzay Komitesi'nin araştırma gezisi yapılması konusundaki ısrarlarını görmezden gelirken Çinliler bu düşmanca propaganda için sadece kendilerini suçlayabilirlerdi.

Kozmonot Alexei Leonov pek güzel sayılmazdı, ama zaten çok az uzay aracı öyleydi. Belki bir gün insan ırkı yeni bir estetik anlayışı geliştirebilir; idealleri rüzgâr ve suyla biçimlenmiş Dünya'-mn doğal şekillerine dayanmayan bir sanatçı nesli yetişirdi. Uzayın kendisi çarpıcı bir güzellikler diyarıydı; ne yazık ki İnsan'ın araçları henüz ona yetişememişti.

Geçiş yörüngesine girilir girilmez bırakılacak olan dev yakıt tankları dışında *Leonov* şaşırtıcı derecede küçüktü. Isı kalkanıyla sürüş ünitelerinin arası elli metreden azdı; pek çok ticari hava aracından daha küçük olan böylesine mütevazı bir aracın on kişiyi Güneş Sistemi'nin ortasına kadar taşıyabileceğine inanmak zordu.

Ama duvarların, yerin ve tavanın yerlerini değiştiren sıfır yerçekimi hayatın tüm kurallarını baştan yazmıştı. *LeonoıJda.* herkese aynı anda uyanıkken bile bol bol yer vardı. Şu anda da durum buydu. Aslında haberciler, son ayarlamalan yapan teknisyenler ve kaygılı görevliler yüzün-

den *Leonov* normal kapasitesinin en az iki katına çıkmıştı.

Mekik yanaşır yanaşmaz Floyd Curnow ve Chandra ile -uyanana dek bir yıl boyunca- paylaşacağı kabini bulmaya çalıştı. Yerini bulduğunda ise düzgünce etiketlenmiş araç gereç ve erzak kutulanyla dolu dolu olduğunu gördü, girmek neredeyse imkânsızdı. Umutsuzca bir ayağını olsun sokabilmenin yollarını ararken, tutamaklan ustaca kullanarak ilerleyen biri durumunu fark etti ve durdu.

"Dr. Floyd, gemiye hoşgeldiniz. Ben Max Bra-ilovsky, yardımcı mühendis."

Genç Rus, bir insandan çok bilgisayardan ders almış bir öğrencinin dikkatli İngilizcesiyle konuşuyordu. El sıkışırken Floyd yüzünü ve adını önceden incelediği mürettebat biyografilerinden hatırladı: Maxim Andrei Brailovsky, otuz bir yaşında, Leningrad doğumlu, yapılar konusunda uzman, hobileri: eskrim, hava akrobasisi, satranç.

Floyd "Tanıştığımıza sevindim" dedi. "Ama içeri nasıl gireceğim?"

Max neşeyle "Endişelenmeyin" dedi. "Uyandığınızda hepsi gitmiş olacak. Bunlar -nasıl diyorsunuz- tüketim maddesi. Odanıza ihtiyacınız olduğunda hepsini yemiş olacağız. Söz veriyorum." Karnını sıvazladı.

"İyi ama bu arada eşyalarımı nereye koyayım?" Floyd toplam elli kiloluk kütlesi olan üç küçük

çantayı gösterdi. İçlerinde, önlerindeki iki milyar kilometre boyunca ihtiyaç duyacağı her şey vardı. En azından öyle umut ediyordu. Ağırlıksız olsa da ataletsiz olmayan bu yükü geminin koridorlarında sadece birkaç küçük çarpma ile taşımak kolay olmamıştı.

Max çantalardan ikisini aldı, kesişen üç kirişin oluşturduğu üçgenin içinden süzüldü ve küçük bir ambara girdi, bunu yaparken Newton'un Birinci Yasasını açıkça ihlâl ediyordu. Onu izlerken Floyd fazladan birkaç yara daha aldı; ve epey bir süre sonra -*Leonotfun* içi dışından çok daha büyük gibiydi- kapısında hem Kiril hem de Latin alfabesiyle KAPTAN yazılı bir kapıya geldiler. Rusça'yı konuşabildiğinden çok daha iyi okuyabilmesine rağmen Floyd bu jesti takdir etmişti; gemideki tüm işaretler iki dilde yazılmıştı.

Max'in kapıyı çalmasıyla yeşil bir ışık yandı ve Floyd olabildiğince dikkatle içeri girdi. Kaptan Orlova'yla defalarca konuşmuş olmasına rağmen hiç karşılaşmamışlardı. Bu yüzden onu iki sürpriz bekliyordu.

Birinin gerçek boyunu görüntülü telefondan tahmin etmek imkânsızdı; kamera her nasılsa herkesi aynı ölçüde gösteriyordu. Kaptan Orlova ayakta dururken -sıfır yerçekiminde ne kadar ayakta durulabilirse- Floyd'un ancak omuzlarına geliyordu. Görüntülü telefon, o anda güzelliği yeterince değerlendirilemeyecek yüzünün en

çarpıcı özelliği olan o muhteşem mavi gözleri de gösterememişti.

Floyd "Merhaba Tanya" dedi. "Sonunda karşılaşmamız ne güzel. Ama saçına yazık olmuş." Eski dostlar gibi sıkıca tokalaştılar.

Kaptan "Senin gemimizde olman da güzel Heywood!" diye yanıtladı. Brailovski'ninkinin aksine İngilizcesi çok akıcı, ama bariz aksanlıydı. "Evet, kestirdiğime üzüldüm, ama uzun görevlerde saç sadece dert oluyor ve yerel berberlere de gitmek istemiyorum. Kabinin için de özür dilerim; Max de açıklamıştır, aniden on metreküp daha depolama alanına ihtiyacımız olduğunu fark ettik. Önümüzdeki birkaç saat Vasili ve ben burada fazla kalmayacağız. Lütfen burayı çekinmeden kullanın."

"Teşekkürler. Ya Curnow ve Chandra?"

"Mürettebat için benzer düzenlemeler yaptım. Size kargoymuşsunuz gibi davrandığımızı düşünebilirsiniz-"

"Yolculukta istenmiyor."

"Efendim?"

"Eski okyanus yolculuğu günlerinde bagajlara bu etiket yapıştmlırmış."

Tanya gülümsedi. "Öyle görünebilir. Ama siz isteneceksiniz, yolculuğun sonunda. Hayata dönüş partinizi şimdiden planlıyoruz."

"Kulağa fazla dini geliyor. Şuna -hayır, diriliş daha da kötü- uyanış partisi diyelim. Ama ne ka-

dar meşgul olduğunuzun farkındayım, eşyalarımı bir yere koyup genel turuma devam edeyim."

"Max size etrafı tanıtır. Lütfen Dr. Floyd'u Vasili'ye götürür müsün? Aşağıda sürüş ünitesinde."

Kaptanın odasından çıkarken Floyd mürettebat seçim komitesini içinden takdir etti. Tanya Orlo-va kâğıt üzerinde oldukça etkileyiciydi; gerçekte ise çekiciliğine rağmen neredeyse korkutucuydu. Acaba öfkelendiğinde nasıl oluyor diye Floyd kendi kendine sordu. Ateş mi, buz mu? Aslında bilmemeyi tercih ederim.

Floyd'un bacakları uzaya hızla alışıyordu; Vasili Orlov'a vardıklarında neredeyse rehberi kadar rahat hareket ediyordu. Baş bilim adamı Floyd'u karısı kadar sıcak karşıladı.

"Gemiye hoş geldin Floyd. Nasıl hissediyorsun?"

"Açlıktan yavaş yavaş ölmek dışında iyiyim."

Orlov bir an şaşırır gibi oldu; sonra yüzünü bir sın tıs kapladı.

"Oh, unutmuştum. Eh, uzun sürmeyecek. On ay sonra istediğin kadar yiyebileceksin."

Dönemlik uykuya yatırılacak insanlar önce bir hafta boyunca atık maddeleri azaltıcı bir diyet yapıyor; son yirmi dört saat de sadece sıvı alıyorlardı. Floyd sersemlik hissinin ne kadarının açlıktan, ne kadarının Curnow'un şampanyasından ve ne kadarının sıfır yerçekiminden olduğunu merak ediyordu.

Kafasını toplamak için, çevrelerini kaplayan dik, rengârenk kütleyi inceledi.

"Demek ünlü Sakharov Sürücüsü bu. Tam ölçek bir ünitesini ilk kez görüyorum."

"Sadece dört örneği var."

"Umarım çalışır."

"Çalışsa iyi olur. Yoksa Gorki Şehir Meclisi Sakharov Meydanı'nın adını tekrar değiştirecek."

İğneleyici de olsa Bir Rus'un, ülkesinin en büyük bilim adamına karşı takındığı tutum hakkında espri yapabildiği zamanlann göstergesiydi. Floyd Sakharov'un Akademiye yaptığı ve geç de olsa kendisini Sovyetler Birliği Kahramanı yapan dokunaklı konuşmasını bir kez daha hatırladı. "Hapishane ve sürgün" diye seslenmişti dinleyicilere, "yaratıcılığa çok yardım eder; hücre duvarları arasında, dünya meselelerinden uzakta doğmuş şaheserler hiç de az değildir. Bu açıdan, insan zekâsının en büyük eseri, yani Principia, Newton'un vebalı Londra'dan kendi kendini sürmesinin sonucuydu."

Bu abartılı bir karşılaştırma değildi; Gorki'deki o yıllar sadece maddenin yapısına ve Evrenin kökenine yeni bir bakış getirmekle kalmamış, pratik termonükleer güce götüren plazma kontrolü kavramlarını da ortaya çıkarmıştır. Sürücü bu çalışmanın en iyi bilinen ve en tanınmış sonucu olsa da, bu şaşırtıcı zekâ patlamasının sadece bir yan ürünüydü. Böyle ilerlemelerin haksızlıklar

sayesinde yapılmış olması ise bir trajediydi; belki bir gün insanlık sorunlarını çözmenin daha uygar yollarını bulur.

Odadan çıktıklarında Floyd, Sakharov Sürücüsü hakkında bilmek istediğinden ya da hatırlayabileceğim umduğundan daha fazlasını öğrenmişti. Temel prensiplerini iyice kavramıştı-yanıcı olan herhangi bir maddeyi ısıtıp dışarı vermek için zaman ayarlı bir termonükleer reaksiyon kullanımı-. En iyi sonuçlar çalışma sıvısı olarak saf hidrojenle elde ediliyordu, ama hidrojen uzun süre saklanamayacak kadar çok yer kaplıyordu. Metan ve amonyak da iyi alternatiflerdi; verimi oldukça düşük de olsa su bile kullanılabilirdi.

Leonov uzlaştırıcı olacaktı; ilk hızı sağlayan dev sıvı hidrojen tankları, gemi kendisini Jüpiter'e götürmek için gereken hıza ulaştığında atılacaklardı. Hedefe ulaşıldığında fren ve birleşme manevraları yaparken ve tabii Dünya'ya dönüş için amonyak kullanılacaktı.

Teori buydu, sayısız testlerle ve bilgisayar si-mülasyonlarıyla tekrar tekrar kontrol edilmişti. Ama talihi kötü olan *Discoverfnin* de çok iyi gösterdiği gibi insan yapısı tüm planlar Doğanın, Kaderin ya da Evrenin ardındaki güçlere, artık ne derseniz onun, insafsız düzeltmelerine karşı savunmasızdı.

Otoriter bir kadın sesi, Vasili'nin manyetohid-rodinamik geri besleme hakkındaki hararetli

açıklamalarını bölerek "Demek buradasınız Dr. Floyd," dedi. "Neden bana rapor etmediniz?"

Floyd bir eliyle kendisini hafifçe çevirerek arkasına döndü. Düzinelerce cep ve gözle kaplı ilginç bir üniforma içinde iri yarı, anaç bir figür gördü; fişeklikler kuşanmış bir Kazak askerini andırmıyor değildi.

"Sizi tekrar görmek güzel, Doktor. Hâlâ keşfediyorum, umarım Houston'dan sağlık raporumu almışsınızdır."

"Teague'deki şu veterinerler! Onlar sığır vebasını bile teşhis edemezler!"

Doktorun sırıtışı sözlerini yalanlamasaydı bile Floyd Katerina Rudenko ile Olin Teague Tıp Merkezi'nin birbirlerine duydukları karşılıklı saygıyı çok iyi biliyordu. Floyd'un bakışlarındaki içten merakı gördü ve gururla geniş belindeki kemeri gösterdi.

"Bildiğin küçük siyah çanta sıfır yerçekiminde pek kullanışlı değil, içindekiler uçup gidiyor ve ihtiyacın olduğunda bulamıyorsun. Bunu ben tasarladım, eksiksiz bir minyatür ameliyathane. Bununla bir apandisit alabilir ya da doğum yaptırabilirim."

"Bu sorunun burada olmayacağına eminim."

"Ha! İyi bir doktor her şeye hazırlıklı olmalıdır."

Floyd Kaptan Orlova ile Doktor -yoksa ona tam rütbesi olan Cerrah-Kumandan diye mi hitap

etmeliydi- Rudenko ne kadar da farklılar diye düşündü. Kaptanda bir baş balerinin zerafeti ve katılığı vardı; doktor ise bir Rus Annesi prototipi olabilirdi; tıknaz bir yapı, düz bir köylü suratı, resmi tamamlamak için sadece bir şal gerekliydi. Floyd kendi kendine, buna kanma, dedi. Bu kadın *Komarov* yanaşma kazasında en az bir düzine hayat kurtaran ve boş zamanlarında *Uzay Tıbbî Yıllıktan* editörlüğünü yapan kadın. O gemide olduğu için kendini oldukça şanslı say.

"Şimdi, Dr. Floyd, küçük gemimizi keşfetmek için bol bol zamanınız olacak. Meslektaşlarım bunu söyleyemeyecek kadar nazikler, ama yapacak işleri var ve siz engel oluyorsunuz. Sizi -her üçünüzü de- olabildiğince çabuk kontrol etmek istiyorum. Böylece endişelenmemiz gereken şeyler azalacak."

"Bundan korkuyordum, ama söylemek istediğinizi çok iyi anlıyorum. Siz hazırsanız ben de hazırım."

"Ben *her zaman* hazırım. Gelin.-lütfen-."

Geminin hastanesi sadece bir ameliyat masası, iki egzersiz bisikleti, birkaç malzeme dolabı ve bir röntgen makinasından oluşuyordu. Dr. Rudenko, Floyd'u çabuk ama ayrıntılı bir kontrolden geçirirken beklenmedik bir şekilde sordu: "Dr. Chandra'nın boynundaki zincirdeki o küçük altın silindir nedir, bir tür iletişim aygıtı mı? Onu çıkarmak istemedi, zaten hiçbir şeyini çıkarama-

yacak kadar utangaç."

Floyd elinde olmadan güldü; bu dediğim dedik kadına karşı mütevazı Hintli'nin tepkisini tahmin etmek kolaydı.

"O bir linga."

"Bir ne?"

"Doktor olan sizsiniz, bilmeniz gerekir. Erkeklik gücünün sembolü."

"Tabii, çok aptalım. Öğretilerine bağlı bir Hindu mu? Bizden katı bir vejeteryan diyeti istemek için geç kaldı."

"Endişelenmeyin, önceden uyarmadan böyle bir şey yapmazdık. Alkole elini sürmese de Chandra'nın bilgisayarlar dışında bir takıntısı yoktur. Bana büyükbabasının Benares'te bir rahip olduğunu ve lingayı onun verdiğini söylemişti, nesillerdir ailesinde duruyormuş."

Dr. Rudenko'dan umduğu ters tepkiyi görmemek Floyd'u şaşırttı; ifadesi alışılmadık şekilde dalgınlaştı.

"Onun duygularını anlıyorum. Büyükannem bana güzel bir ikon vermişti, onaltıncı yüzyıldan. Getirmek istedim, ama beş kilo ağırlığında."

Doktor yeniden işine daldı, Floyd'a havalı bir şırıngayla acısız bir iğne yaptı ve uykusu gelir gelmez geri gelmesini söyledi. Bunun iki saatten kısa sürede olacağını da belirtti.

"Bu arada, iyice rahatlayın" diye emretti. "Bu katta bir gözlem odası var, istasyon D.6. Neden

oraya gitmiyorsunuz?"

İyi bir fikre benziyordu ve Floyd görmüş olsalar arkadaşlarını şaşırtacak bir uysallıkla ayrıldı. Dr. Rudenko saatine baktı, otomatik sekreterine kısa bir not yazdı ve alarmını otuz dakika sonraya kurdu.

Floyd D.6 gözlem odasına geldiğinde Chandra ve Curnow oradalardı. Tanımayan gözlerle ona baktılar ve tekrar dışarıdaki muhteşem manzaraya döndüler. Floyd Chandra'nın manzaradan hoşlanıyor olamayacağını fark etti ve bu zekice gözleminden dolayı kendisini kutladı. Gözleri sımsıkı kapalıydı.

Orada hiç de tanıdık olmayan, muhteşem maviler ve göz alıcı beyazlarla ışıldayan bir gezegen vardı. Floyd kendi kendine, ne garip, dedi. Dün-ya'ya ne olmuş? Tabii ya tanımamasına şaşırmamalıydı! Başaşağı dönmüştü! Ne felaket, kısa bir süre uzaya dökülen tüm o zavallı insanlar için ağladı...

Mürettebattan iki kişinin hiç direnmeyen Chandra'yı götürdüklerini zor fark etti. Curnow için geri döndüklerinde Floyd'un da gözleri kapanmıştı, ama hâlâ nefes alıyordu. Onun için döndüklerinde, neredeyse nefesi de durmuştu.

Heywood Floyd sinirden çok şaşkınlıkla, bir de rüya görmeyeceğimizi söylemişledi, diye düşündü. Etrafını saran parlak pembe çok rahatlatıcıydı; barbeküleri ve Noel ateşlerinde çıtırdayan odunları hatırlatıyordu. Ama sıcak değildi; aslında uzak ama yine de rahatsız edici olmayan bir soğukluk hissediyordu.

Mırıldanan sesler vardı, ama söylenenleri anlayamayacağı kadar hafiftiler. Sesler yükseldi, ama yine de anlayamıyordu.

"Tabii ki" diye ani bir şaşkınlıkla söylendi. "Rusça rüya görüyor olamam."

"Hayır Heywood" diye bir kadın sesi yanıt verdi. "Rüya görmüyorsun. Yataktan kalkma zamanı."

Tatlı parıltı soldu; gözlerini açtı ve yüzünden uzaklaştırılan bir fenerin buğulu ışığını gördü. Elastik kemerlerle bağlandığı bir yatakta yatıyordu; etrafında birileri vardı, ama tanıyacak kadar net göremiyordu.

Nazik parmaklar göz kapaklarını kapatıp alnına masaj yaptılar.

"Kendini sıkma... Derin nefes al... tekrar... işte böyle... şimdi nasılsın?"

"Bilmiyorum... tuhaf... sersemlemiş... ve *aç.*"

"Bu iyi bir işaret. Nerede olduğunu biliyor musun? Artık gözlerini açabilirsin."

Figürler netleşti. Önce Dr. Rudenko, sonra Kaptan Orlova. Ama bir saat önce gördüğünden beri Tanya'ya bir şey olmuştu. Floyd bunun nedenini anladığında neredeyse ciddi bir şok geçiriyordu.

"Saçın tekrar uzamış!"

"Umarım bu sence iyidir. Aynı şeyi sakalın için söyleyemem."

Floyd elini yüzüne götürürken bu hareketin her aşamasını iyice planlaması gerektiğini fark etti. Çenesinde kısa bir tutam vardı, iki ya da üç günlük. Donmuş haldeyken kıllar normal hızının yüzde birinde uzuyordu...

"Demek sonunda oldu" dedi. "Jüpiter'e geldik."

Tanya sıkıntıyla ona baktı, sonra da doktora. O da başıyla onayladı.

"Hayır Heywood," dedi. "Halâ bir ay *uzaklayız.* Heyecanlanma, gemi iyi durumda ve her şey normal gidiyor. Ama Washington'daki arkadaşların seni zamanından önce uyandırmamızı istediler. Hiç beklenmedik bir şey oldu. *Discover^e* ulaşmak için yarışıyoruz ve korkarım kaybedeceğiz."

TSIEN

Heywood Floyd'un sesi dahili hoparlörden duyulunca iki yunus havuzun etrafında dönmeyi bırakıp kenarına doğru yüzdüler. Başlarını çembere dayayıp sesin kaynağına doğru dikkatle baktılar.

Caroline acı bir buruklukla, demek Heywood'u tanıdılar, diye düşündü. Parkının içinde resimli kitabının renk ayarlarıyla oynayan Christopher ise, babasının sesi yarım milyar kilometre uzaktan yüksek ve net gelirken başını bile kaldırmadı.

"...Hayatım, sesimi duymak seni şaşırtmamıştır, programın bir ay önündeyiz; burada yalnız olmadığımızı haftalardır biliyor olmalısın.

"Hâlâ inanamıyorum, bazı açılardan hatta hiçbir anlamı yok. Dünyaya dönecek kadar yakıtları olamaz; buluşmayı nasıl yapabileceklerini bile bilmiyoruz.

"Tabii ki onları hiç görmedik. En yakın olduğu yerde bile *Tsien* elli milyon kilometreden daha uzaktaydı. İsteseler sinyallerimize yanıt verecek bol bol zamanları vardı, ama bizi tamamen görmezden geldiler. Artık dostça sohbet edemeyecek kadar meşgul olacaklar. Birkaç saat içinde Jüpiter'in atmosferine girecekler, biz de hava fren

sistemlerinin ne kadar iyi olduğunu göreceğiz. İşe yararsa, bize moral verecek. Ama işe yaramazsa bundan hiç söz etmeyelim.

"Ruslarsa duruma genel olarak ılımlı bakıyorlar. Tabii ki kızgınlar ve hayal kırıklığına uğradılar, ama içtenlikle takdir ettiklerini sık sık duydum. O gemiyi yapmak ve motorları ateşlenene kadar herkese bir uzay istasyonuymuş gibi göstermek gerçekten çok zekice bir numaraydı.

"Eh, izlemekten başka yapabileceğimiz bir şey yok. Ve bulunduğumuz yerden, sizin en iyi teleskoplarınızdan daha iyisini göremeyeceğiz. Onlara şans dilemeden edemiyorum, tabii ki *Disco-ver^yi* rahat bırakacaklarını umuyorum. O bizim malımız ve eminim Devlet Bakanlığımız bunu onlara saat başı hatırlatıyordur.

"Her işte bir hayır var. Çinli dostlarımız hileli çıkış yapmasalardı, benden bir ay daha haber alamayacaktın. Ama Dr. Rudenko beni uyandırdığına göre iki günde bir seninle konuşacağım.

"ilk şoktan sonra alışmaya başladım. Gemiyi ve ekibi tanıyor, bacaklarım uzaya alışıyor. Ve berbat Rusçamı düzeltiyorum, ama kullanmaya pek fırsatım olmuyor. Herkes İngilizce konuşmakta ısrarlı. Biz Amerikalılar ne müthiş dil uzmanlarıy-mışız! Bazen şovenizmimizden - ya da tembelliğimizden- utanıyorum.

Gemide İngilizce standardı mükemmelden - Baş Mühendis Sasha Kovalev BBC'de spikerlik yapabilir- 'yeterince hızlı konuşursan ne kadar hata yaptığının önemi olmaz'a kadar değişiyor. Akıcı konuşamayan sadece son anda Irina Yaku-nina'nın yerini alan Zenıa Marchenko. Bu arada, Irina'nın tamamen iyileştiğini duyduğuma sevindim. Kim bilir ne kadar hayal kırıklığına uğramıştır! Tekrar planörle uçmaya başladı mı merak ediyorum.

"Kazalardan söz açılmışken, Zenia'nın da çok kötü bir tane geçirdiği besbelli. Estetik cerrahlar iyi bir iş yapmalarına rağmen çok ciddi biçimde yandığı belli oluyor. Ekibin bebeği, herkes ona -acıma diyecektim, ama bu çok basit- özel ilgiyle davranıyor diyelim.

"Belki Kaptan Tanya ile aramızın nasıl olduğunu merak ediyorsundur. Eh, onu ço'k sevdim; ama onu kızdırmak istemem. Bu gemiyi kimin yönettiği çok açık.

"Ve Cerrah-Kumandan Rudenko. Onunla iki yıl önce Honolulu Uzay Araçları Toplantısında tanışmıştın ve son partiyi de unutmadığına eminim. Ona neden Büyük Catherine dediğimizi tahmin edersin. Geniş sırtından dolayı tabii ki.

"Ama bu kadar dedikodu yeter. Süreyi aşabilirim ve aşırı yük olmak istemiyorum. Ve bu arada, bu kişisel aramalann tamamen özel olması gerekiyor. Ama haberleşme zincirinde bir sürü bağlantı var, bu yüzden arasıra başka yoldan mesaj alırsan şaşırma.

"Aramanı bekliyorum. Kızlara sonra onlarla da konuşacağımı söyle. Hepinize sevgiler. Seni ve Chris'i çok özlüyonım. Ve döndüğümde bir daha asla ayrılmayacağım, söz veriyorum."

Bir an bir tıslama duyuldu, sonra yapay olduğu belli olan bir ses konuştu: "Uzay Aracı *Leonoıfdan* gelen Dört Yüz Otuz İki Bolü Yedi sayılı mesaj kesilmiştir." Caroline Floyd hoparlörü kapatınca iki yunus havuzun yüzeyinin altına doğru süzüldüler ve suda hafif bir dalgalanma bırakarak Pasifiğe doğru uzaklaştılar.

Arkadaşlarının gittiğini farkedince Christopher ağlamaya başladı. Annesi onu kollarına alıp rahatlatmaya çalıştı, ama bu pek kolay olmayacaktı.

8

JÜPİTER GEÇİŞİ

Beyaz buluttan kurdeleleri, somon pembesi benekli şeritleri ve uğursuz bir göz gibi bakan Büyük Kızıl Beneğiyle Jüpiter'in görüntüsü orada, uçuş kabininin projeksiyon ekranında hareketsiz duruyordu. Dörtte üçü görülebiliyordu, ama kimse aydınlık yuvarlağa bakmıyordu; tüm gözler kenarındaki hilâl şeklindeki karanlığa kilitlenmişti. Orada, gezegenin gece olan tarafında, Çinlilerin gemisi kritik anını yaşamak üzereydi.

Floyd, bu çok saçma, diye düşündü. Kırk milyon kilometre uzaktan hiçbir şey göremeyiz. Zaten fark etmez de; telsiz bize bilmek istediğimizi söyleyecek.

Uzun mesafe antenleri ısı kalkanının koruyucu gölgesine çekildiğinden *Tsien* tüm ses, görüntü ve veri devrelerini iki saat önce kapatmıştı. Yalnızca her yöne sinyal veren işaret kulesi halâ çalışıyor, kıta büyüklüğündeki bulutların arasına girerken Çin gemisinin konumunu tam olarak belirtiyordu. *Leonotlun* kontrol odasındaki tek ses tiz bip... bip... bip... sesiydi. Bu sinyallerin her biri Jüpiter'den iki dakikadan daha önce alınmıştı; kaynağı şu anda Jüpiter stratosferine karışan akkor halinde bir gaz bulutuna dönüşmüş olabilirdi.

Sinyal zayıflıyor, cızırtılar geliyordu. Bipler giderek bozuluyordu; bazıları tamamen kesildi, sonra aynı düzene döndüler. *Tsieriin* çevresinde bir plazma kılıfı oluşuyordu ve birazdan gemi tekrar çıkana kadar tüm haberleşmeyi kesecekti. Tabii çıkarsa...

Max "Posmotri!" diye bağırdı. "İşte orada!"

Floyd önce hiçbir şey göremedi. Sonra aydınlık yuvarlağın kenarının hemen yanında küçücük bir yıldızın Jüpiter'in karanlık yüzüne doğru par-ladığım fark etti-ama orada bir yıldız olması imkânsızdı.

Oldukça hareketsiz görünüyordu, ama saniye-

de yüz kilometre hızla hareket ettiğini biliyordu. Yavaş yavaş parlaklaşti; ve artık boyutsuz bir nokta değildi, giderek uzuyordu. Jüpiter'in geceyi yaşayan gökyüzünde insan yapısı bir kuyruklu yıldız süzülüyor, ardında binlerce kilometre uzunluğunda akkor bir kuyruk bırakıyordu.

izleme kulesinden son bir bip geldi, değişik ve garip biçimde hafifti. Sonra insan ya da onun yaptığı hiçbir şeyle ilgisi olmayan o bir sürü kozmik sesten biri, Jüpiter'in radyasyonunun anlamsız uğultusu duyuldu.

Tsıen duyulamıyordu, ama henüz görünmez değildi. Çünkü küçük uzun kıvılcım gezegenin güneşe dönük yüzünden oldukça uzaklaştığını ve birazdan gece tarafında kaybolacağını görebiliyorlardı. O zaman, her şey plana uygun gitmişse, Jüpiter gemiyi yakalamış ve istenmeyen ivmesinden kurtarmış olacaktı. Dev dünyanın arkasından belirdiğinde artık bir Jüpiter uydusu olacaktı.

Kıvılcım titremeye başladı. *Tsien* gezegenin eğrisini dönmüş ve gece tarafına yönelmişti Gölgeden çıkana kadar -ki her şey yolunda giderse bu bir saatten önce olacaktı- görecek ya da duyacak hiçbir şey yoktu. Çinliler için oldukça uzun bir saat olacaktı.

Baş Bilim Adamı Vasili Orlov ve iletişim mühendisi Sasha Kovalev için bu saat çok çabuk geçti. O küçük yıldızın gözlemlerinden birçok

şey öğrenebilmişlerdi; ortaya çıkış ve gözden kayboluş zamanları ve hepsinden önemlisi, telsiz kulesinin Doppler hareketi *Tsieriin* yeni yörüngesi hakkında çok önemli bilgiler vermişti. *Le-onov\m* bilgisayarları rakamları işlemeye ve Jüpiter atmosferindeki yavaşlama oranına ilişkin tahminlere dayanarak tekrar belireceği zaman olasılıklarını vermeye başlamışlardı bile.

Vasili bilgisayarın ekranını kapattı, sandalyesinde döndü, emniyet kemerini açtı ve sabırla bekleyen dinleyicilerle konuştu.

"En erken ortaya çıkışı kırk iki dakika içinde olacak. Biz bütün bunları ayarlarken siz izleyiciler neden şöyle biraz dolaşmıyorsunuz? Otuz beş dakika sonra görüşürüz. Shoo! Nu-ukhodi!"

İstenmeyenler köprüyü isteksizce terk ettiler, ama otuz dakika henüz dolmuşken herkesin geri gelmesi Vasili'yi rahatsız etmişti. *Tsieriin* izleme kulesinin bildik bip ... bip ... bipleri hoparlörleri patlatırcasına duyulduğunda Vasili halâ hesaplarına güvenmedikleri için onları azarlıyordu.

Vasili şaşkın ve mahcup görünüyordu, ama o da bir anda ortaya çıkan alkışlara katıldı; Floyd alkışlamayı kimin başlattığını görememişti. Rakip olabilirlerdi, ama hepsi astronottu, evlerinden hiç kimsenin olmadığ'ı kadar uzaktılar. BM Uzay Ant-laşması'nın asil ifadesiyle "İnsanlığın Elçileri"ydi-ler Çinlilerin başarmasını istemiyor idiyseler de başlarına bir felaket gelmesini de dilemiyorlardı.

Floyd ister istemez işin içinde menfaat de olduğunu düşündü. Artık *LeonoıJun* şansı da oldukça artmıştı; *Tsien* hava freni manevrasının mümkün olduğunu göstermişti. Jüpiter hakkındaki veriler doğruydu; atmosferinde ölümcül olabilecek beklenmedik sürprizler yoktu.

"Eh!" dedi Tanya. "Sanırım onlara bir kutlama mesajı yollamalıyız. Ama yollasak da kabul etmezler."

"Bazı meslektaşları halâ saf, inanamayan gözlerle bilgisayardaki görüntüye bakan Vasili'yle alay ediyorlardı.

"Anlamıyorum!" diye bağırdı. "Hâlâ Jüpiter'in arkasında olmalılar! Sasha, bana kulelerinin ivme kayıtlarını ver!"

Bilgisayaria sessiz bir diyalog daha yapıldı; sonra Vasili uzun, kısık bir ıslık çaldı.

"Bir yanlışlık var. Bir yakalama yörüngesinde-ler, tamam. Ama bu *Discovery* ile buluşmalarına engel olacak. Bulundukları yörünge onları lo'nun çok ötesine götürecek. Onları beş dakika daha izleyince daha kesin veri alacağım."

Tanya "Ne olursa olsun, güvenli bir yörüngede olmalılar" dedi. "Daha sonra düzeltmeler yapabilirler. "

"Belki. Ama yakıtları olsa bile bu onlara birkaç güne mâl olur. Yakıtları olduğundan da şüpheliyim."

"Yani onlan hâlâ geçebiliriz."

"O kadar iyimser olma. Jüpiter'den hâlâ üç hafta uzaktayız. Biz oraya varmadan bir düzine yörüngeye girebilir ve buluşma için en uygun olanım seçebilirler."

"Bir kez daha, yeterli yakıtlan varsa."

"Elbette. Ve bu konuda mantıklı tahminler yürütmekten başka bir şey yapamayız."

Tüm bu konuşma öyle hızlı ve coşkulu bir Rus-çayla yapıldı ki Floyd yetişemedi. Tanya ona acıyıp *Tsien'in* ıskaladığını ve dış uydulara doğru yol almakta olduğunu açıkladığında ilk tepkisi "O halde ciddi sorunları olabilir. Yardım isterlerse ne yapacaksınız?" oldu.

"Herhalde şaka yapıyorsun. Bunu yapacaklarını düşünebiliyor musun? Çok gururlular. Zaten isteseler de olanaksız. Çok iyi biliyorsun ki görev profilini değiştirenleyiz. Yakıtımız olsa bile... "

"Haklısın tabii, ama bunu insan ırkının yörünge mekaniğinden anlamayan yüzde doksan dokuzuna açıklamak zor olabilir. Politik meseleler hakkında düşünmeye başlasak iyi olur, yardım edemezsek bu hepimiz için kötü olur. Vasili, hesapladığın yörüngelerini işin bitince verir misin? Kabinime, biraz ders çalışmaya gidiyorum."

Floyd'un kabini, daha doğrusu üçte bir kabini, hâlâ uzun uykularından uyandıklarında Chandra ve Curnow'a ait olacak olan yerlere doldurulmuş malzemeyle doluydu. Kişisel çalışmaları için küçük bir çalışma alanı açmayı başarmıştı ve eşya-

lan kaldırmak için birisi bulunur bulunmaz iki metreküplük bir lüks sözü verilmişti.

Floyd küçük iletişim konsolunu açtı, şifresini girdi ve *Tsien* hakkında kendisine Washing-ton'dan gönderilen bilgileri istedi. Ev sahiplerinin şifreyi çözmeyi başarıp başaramadıklarını merak ediyordu; iki yüz basamaklı, çift sayılara dayalı bir şifreydi. Ulusal Güvenlik Teşkilâtı bu şifre sisteminin tanıtımını, bilinen en hızlı bilgisayarın bile evren Büyük Patlamayla yok olmadan önce kıramayacağı iddiasıyla yapmıştı. Hiçbir zaman is-patlanamayacak, sadece aksi ispatlanabilecek bir iddiaydı.

Çinlilerin gemisi gerçek yüzünü gösterdiği zaman, dünya yörüngesinden çıkmadan hemen önce çekilmiş mükemmel fotoğraflara bir kez daha dikkatle baktı. Sonradan çekilmiş, Jüpiter'e fırladığı son aşamanın da resimleri vardı, ama o sırada casus kameralardan çok uzak olduğundan pek net değillerdi. Onu en çok ilgilendiren bu resimlerdi; özellikle kuyruk çizimleri ve performans tahminleri işine daha da çok yarardı.

Çok iyimser olan Çinlilerin ne yapmayı umduklarını tahmin etmek zordu. Yakıtlarının en az yüzde doksanını Güneş Sistemi boyunca yaptıkları o çılgın uçuşta yakmış olmalıydılar. Eğer bu bir intihar görevi değilse -bu olasılık gözardı edilemezdi- sadece dönemlik uyku ve sonradan kurtarılmayı içeren bir plan mantıklı olabilirdi.

Ve istihbarat da Çin dönemlik uyku teknolojisinin böyle bir seçenek sunacak kadar gelişmiş olmadığını söylüyordu.

Ama istihbarat sık sık yanılırdı, hatta değerlendirmesi gereken bilgi dağları yüzünden şaşırdığı da olurdu-bilgi devrelerindeki 'parazit'. Yine de zamanın azlığı göz önüne alınırsa *Tsien* de iyi bir iş çıkarmıştı, ama Floyd kendisine gönderilen malzemenin biraz daha dikkatle elenmiş olmasını isterdi. Bir kısmı görevle hiç ilgisi olmayan zırvalardı.

Yine de, ne aradığınızı bilmediğinizde, tüm önyargıları ve kabulleri bir kenara bırakmak önemliydi; ilk bakışta ilgisiz, hatta saçma görünen bir-şey çok önemli bir ipucu olabilirdi.

Floyd iç çekerek bir kez daha beş yüz sayfa veriyi incelemeye başladı. Diyagramlar, çizelgeler, fotoğraflar - bazıları o kadar bulanıklardı ki neredeyse hiçbir şey ifade etmiyorlardı- haber konuları, bilimsel konferanslann delege listeleri, teknik yayınların başlıkları ve hatta reklam belgeleri yüksek çözünürlüklü ekrandan hızla geçerken zihnini olabildiğince açık tuaıyordu. Oldukça etkin bir endüstri casusluğu sisteminin çok çalıştığı belliydi; bu kadar çok Japon toplu hafıza modülünün ya da İsviçre gaz sızıntısı mikrokontrol-cüsünün ya da Alman radyasyon dedektörünün Jüpiter yolunda ilk yol işareti olan Lop Nor kuru göl yatağına gönderildiğini kim düşünebilirdi?

Malzemenin bir kısmı yanlışlıkla eklenmiş olmalıydı; görevle bir ilgileri olamazdı. Çinliler Singapur'daki bir uydurma firmadan gizlice bin tane kızılötesi alıcı sipariş ettiyse, bu sadece ordunun meselesiydi; *Tsien'in* ısı güdümlü füzelerce takip edilmeyi beklemesi pek de mümkün görünmüyordu. Ve bu seferki gerçekten komikti: Alaska Limanı'ndaki Glacier Jeofizik şirketinden uzman araştırma ve inceleme malzemesi. Hangi kazkafa-lı bir uzay araştırmasında ...

Floyd'un gülüşü donakaldı; ensesini bir ürperti kapladı. "Aman Tanrım, buna cesaret edemezler!" Ama etmişlerdi bile ve artık en azından her şeyin açıklamasını bulmuştu.

Fotoğraflara ve geminin tahminî planlarına döndü. Evet, akla uygundu-arkada, yön değiştirme elektrotlarının yanındaki oluklar tam uygun ölçüdeydiler...

Floyd köprüye seslendi. "Vasili" dedi, yörünge üzerinde çalıştın mı?"

Harita uzmanı garip şekilde yumuşamış bir sesle "Evet" dedi. Floyd onun bir şeyler bulduğunu hemen anladı. Aklından geçeni söyledi.

"Europa'ya gidiyorlar, değil mi?" Diğer taraftan inanamayan bir şaşkınlık ifadesi duyuldu.

"Chyort voz'mi ! Nereden bildin?" "Bilmedim, sadece tahmin ettim." "Hata olamaz. Altı yerdeki rakamları kontrol et-

tim. Fren manevrası tam hedefledikleri gibi oldu. Dosdoğru Europa'ya gidiyorlar, bu şans eseri olamaz. On yedi saat içinde orada olacaklar."

"Ve yörüngeye girecekler."

"Belki; bunun için fazla yakıt gerekmez. Ama bunu niye yapsınlar?"

"Bir tahmin daha yapayım. Çabucak bir inceleme yapacaklar ve sonra inecekler."

"Sen delisin. Yoksa bilmediğimiz birşey mi biliyorsun?"

"Hayır sadece basit bir çıkarım. Gözünüzün önünde olanı görmediğiniz için başınızı duvarlara vuracaksınız."

"Tamam Sherlock, biri neden Europa'ya inmek istesin? Orada ne var Tanrı aşkına?"

Floyd küçük zafer anının tadını çıkarıyordu. Tabii hâlâ tamamen yanılıyor da olabilirdi.

"Europa'da ne mi var? Evrendeki en değerli madde, o kadar."

Fazla ipucu vermişti; Vasili aptal değildi, yanıtı onun ağzından aldı,

"Tabii ya! Su!"

"Kesinlikle. Milyarlarca ton. Yakıt tanklarını doldurup bütün uyduları dolaşmaya yetecek ve *Discovery* ile buluşmak ve eve dönmek için fazlasıyla artacak kadar Vasili, bunu söylemek hoşuma gitmiyor ama Çinli dostlarımız bizi bir kez daha alt ettiler."

"Tabii her zamanki gibi, becerebilirlerse."

9

BÜYÜK KANALDAKİ BUZ

Kapkara gökyüzü sayılmazsa, fotoğraf Dünya'-nın kutup bölgelerinde herhangi bir yerde çekilmiş olabilirdi; ufka kadar uzanan çatlak buzlarla kaplı denizde yabancı gelebilecek hiçbir şey yoktu. Sadece ön plandaki uzay giysili beş figür sahnenin başka bir dünyadan olduğunu gösteriyordu.

Gizliliğe önem veren Çinliler ekibin isimlerini hâlâ açıklamamışlardı. Europa'da buzulun üzerindeki isimsiz istilacılar sadece baş bilim adamı, kumandan, haritacı, birinci mühendis ve ikinci mühendis olarak biliniyorlardı. Floyd elinde olmadan, şimdiden tarihi olan fotoğrafı Dünya'da-kilerin sahneye bu kadar yakın olan *Leonoı/dan* bir saat önce görmelerinin ironik olduğunu düşündü. Ama *Tsien'in* haberleşmesi öyle dar bir dalgadan yapılıyordu ki yakalamak imkânsızdı; *Leonov* sadece tüm yönlere eşit yayın yapan işaret kulesini dinleyebiliyordu. Europa'nın hareketi onu görüş alanı dışına çıkardığında ya da uydunun kendisi Jüpiter'in müthiş kütlesinin ardında kaybolduğunda o bile duyulamıyordu. Çinlilerin görevi hakkındaki az miktardaki bilginin Dünya'dan alınması gerekiyordu.

İlk incelemeden sonra gemi sanal olarak uydunun tamamını kaplayan buz tabakasının arasından fırlamış birkaç kaya parçasından birine inmişti. Buz kutuptan kutuba düzdü; ona garip şekiller verecek hava ya da tabakalar halinde yavaşça kımıldayan tepelere dönüşecek kar yağışı yoktu. Havası olmayan Europa'ya göktaşları düşebilirdi, ama bir kar tanesi asla. Yüzeyini biçimlendiren güçler sadece tüm yükseltileri tek bir seviyeye çeken sabit yerçekimi ve yörüngelerinde ilerlerken tekrar tekrar Europa'nın yanından geçen uyduların neden olduğu aralıksız sarsıntılardı. Çok daha büyük kütlesine rağmen Jüpiter'in etkisi daha azdı. Jüpiter gelgitleri işlerini çok uzun zaman önce bitirmiş, Europa'nın bir yüzü dev efendisine dönük olarak sonsuza dek yerinde kalmasını garantiye almışlardı.

Bütün bunlar 1970'lerdeki Voyager seyir görevlerinden, 1980'lerdeki Galileo incelemelerinden ve 1990'lardaki Kepler inişlerinden beri biliniyordu. Ama Çinliler birkaç saat içinde Europa hakkında önceki tüm görevlerin toplamından fazlasını öğrenmişlerdi. Bu bilgiyi kendilerine saklayacaklardı; insan buna üzülebilirdi, ama çok az kişi bunu hak etmediklerini söyleyebilirdi.

Uyduyu sahiplenmeye haklan olduğunu ise kimse söyleyemezdi. Tarihte ilk kez bir ülke başka bir dünya üzerinde hak iddia etmişti ve Dünya'mn tüm haber kurumlan yasal durumu tartışıyorlardı. Gerçi Çinliler '02 BM Uzay Antlaşmasını

imzalamadıklarını ve dolayısıyla hükümlerinin onları bağlamayacağını tekrar tekrar belirtmişlerdi, ama bu öfkeli protestoları azaltmamıştı.

Europa birdenbire Güneş Sistemindeki en büyük haber olmuştu. Ve olay yerinde bir adama (en azından birkaç milyon kilometre yakında birine) çok ihtiyaç vardı.

"Ben Heywood Floyd, Jüpiter'e giden *Kozmonot Leonotfdayım.* Ama tahmin edeceğiniz gibi artık tüm düşüncelerimiz Europa'ya yönelik.

"Tam şu anda geminin en güçlü teleskobuyla ona bakıyorum; bu büyüklükteyken Ay'ın çıplak gözle görünümünden on kat daha büyük. Ve görüntü gerçekten garip.

"Birkaç küçük kahverengi yer hariç yüzey her yerde pembe. Her yana kıvrılıp bükülen dar çizgilerden karmaşık bir ağla kaplı. Aslında, tıpkı bir tıp kitabında damar ve atardamarların düzenini gösteren bir resme benziyor.

"Bunların bazıları yüzlerce -hatta binlercekilometre uzunluğundalar ve Percival Lowell ve yirminci yüzyılın başlarındaki diğer gökbilimcilerin Mars'ta gördüklerini sandıklan hayali kanallara benziyorlar.

"Ama Europa'nın kanallan hayali değil, elbette yapay da değiller. Üstelik içlerinde su- en azından buz- var. Çünkü uydu neredeyse tamamen suyla kaplı, ortalama elli kilometre derinliğinde.

"Güneşten böylesine uzakta olduğundan Europa'nın yüzey ısısı son derece düşük, donma noktasının yaklaşık yüz elli derece altında. Yani tek okyanusunun bir buz kalıbı olması mümkün.

"Şaşırtıcı, ama gerçek öyle değil; çünkü Europa'nın içinde gelgitlerin neden olduğu büyük bir ısı var. Komşusu lo'daki büyük volkanları harekete geçiren gücün aynısı

"Bu yüzden buz sürekli eriyor, kırılıyor ve donuyor, kendi kutup bölgelerimizdeki yüzen buz tabakaları gibi çatlak ve geçitler oluşturuyor. Şu anda çatlakların oluşturduğu karmaşık bir desene bakıyorum; birçoğu karanlık ve çok eski-bel-ki milyonlarca yıl yaşında Ama birkaçı bembeyaz, henüz yeni açılmış çatlaklar, kabukları sadece birkaç santimetre kalınlığında.

" *Tsien* bu beyaz bölgelerden, Büyük Kanal olarak adlandırılan bin beş yüz kilometre uzunluğundaki bir tanesinin hemen arkasına indi Büyük bir olasılıkla Çinliler Jüpiter uydu sistemini keşfedip Dünya'ya dönebilmek için oradaki suyu yakıt tanklarına çekmek niyetindeler. Bu kolay olmayabilir, ama şüphesiz indikleri bölgeyi büyük dikkatle incelemişlerdir ve ne yaptıklarını bi-liyorlardır.

"Neden böyle bir riske girdikleri ve neden Eu-ropa'yı yakıt alma noktası olarak gördükleri artık anlaşılıyor. Orası tüm Güneş Sisteminin kilit noktası olabilir. Ganymede'de de su var ama tamamı

donmuş halde, zaten uydunun güçlü yerçekimi yüzünden ulaşılması da daha zor.

"Şu anda fark ettiğim bir nokta daha var. Çinliler Europa'da mahsur da kalsalar, bir kurtarma görevi ayarlanana kadar hayatta kalabilirler. Fazlasıyla enerjileri var, bölgede faydalı mineraller olabilir. Zaten Çinlilerin sentetik gıda üretiminde uzman olduklarını da biliyoruz. Pek lüks bir hayat olmayabilir; ama bizim de birkaç gün içinde görmeyi umduğumuz, Jüpiter'in gökyüzünü kaplayan baş döndürücü görüntüsü için böyle bir hayatı seve seve kabul edecek dostlarım var.

"Ben Heywood Floyd, *Alexei Leonoıtdan* meslektaşlarım ve kendim adına hoşçakalın diyorum."

"Ve burası da köprü. Harika bir sunuş Heywo-od. Haberci olmalıymışsın."

"Çok tecrübeliyim. Zamanımın yarısını H.İ. çalışmalarında geçirdim."

"H.İ. ?"

"Halkla ilişkiler: Genellikle politikacılara neden bana daha fazla para vermeleri gerektiğini söylemek. Sizin uğraşmanız gerekmeyen bir şey."

"Bunun doğru olmasını nasıl da isterdim. Her neyse, köprüye gel. Seninle tartışmak istediğimiz bazı yeni bilgiler var."

Floyd yaka mikrofonunu çıkardı, teleskobu konumuna kilitledi ve küçük gözlem bölmesinden çıktı. Çıkınca Nikolai Ternovsky ile neredeyse

çarpışıyordu, onun da benzer bir görevi yerine getireceği belliydi.

"Woody, bazı güzel cümlelerini Moskova Radyosu için çalacağım. Umarım sakıncası yoktur."

"Tabii ki yok, tovarishch. Zaten sana nasıl engel olabilirim?"

Köprüde Kaptan Orlova ana ekrandaki sözcük ve rakamlar yığınına düşünceyle bakıyordu. Floyd sıkıntıyla kendi alfabesine çevirmeye başladığında Kaptan onu durdurdu.

"Ayrıntılar için endişelenme. Bunlar *Tsien'in* tanklarını doldurup kalkışa hazır duruma gelme süresi hakkındaki tahminler."

"Bizimkiler de aynı hesapları yapıyorlar. Ama çok fazla değişken var."

"Biz birini elediğimizi sanıyoruz. Satın alabileceğin en iyi su pompalarının itfaiyelere ait olduğunu biliyor muydun? Ve Pekin Merkezi İstasyonuna, valinin karşı çıkmasına rağmen en son modellerinden dördü için resmi talep geldiğini öğ-rensen şaşırır miydin?"

"Şaşırmadım, sadece duyduğum saygı azaldı. Devam et lütfen."

"Bu bir rastlantı olabilir, ama o pompalar tam uygun boyda. Boru döşeme, buzu kazma ve benzeri konularda mantıklı tahminler yaparsak... eh, beş gün içinde kalkabileceklerini sanıyoruz."

"Beş gün! "

"Şansları varsa ve her şey yolunda giderse. Ve

tanklarını doldurmayıp sadece *Discovery* ile bizden önce güvenli bir buluşmaya yetecek kadar alırlarsa. Bizi bir saat bile geçseler bu yeterli. En azından kurtarılan mal üzerinde hak iddia edebilirler."

"Devlet Bakanlığı'nın avukatları öyle düşünmez. Zamanı gelince *Discovery*'nin terkedilmedi-ğini, sadece sonra geri getirene dek bırakıldığını açıklarız. Gemiye girmek için yapılacak her hareket korsanlık sayılır."

"Çinlilerin bunu umursayacaklarını sanmam."

"Peki ne yapabiliriz?"

"Sayımız onlardan fazla, hatta Chandra ile Cur-now'u uyandırdığımızda bire iki olacağız."

"Sen ciddi misin? Çarpışma için palalar nerede?"

"Palalar?"

"Kılçlar-silahlar."

"Oh. Lazerli telespektrometreyi kullanabiliriz. Binlerce kilometre uzaktan miligramlık asteroit parçacıklarını buharlaştırabilir."

"Bu konuşmadan hoşlandığımı söyleyemem. Hükümetim şiddeti kesinlikle onaylamaz, tabii ki kendini savunma söz konusu değilse."

"Siz saf Amerikalılar! Biz daha gerçekçiyiz; öyle olmak zorundayız. Senin büyükanne ve babaların yaşlanarak öldüler Heywood. Benimkilerin üçü Büyük İç Savaşta öldürüldüler."

İkisi yalnızken Tanya ona hep Woody derdi, Heywood değil. Ciddi olmalıydı. Yoksa sadece tepkilerini mi ölçüyordu?

"Zaten *Discovery* sadece birkaç milyon dolar değerinde bir araç. Gemi değil, sadece taşıdığı bilgi önemli."

"Kesinlikle. Kopyalanıp sonra silinebilecek bilgiler."

"Bazı fikirlerin çok hoş Tanya. Sanırım tüm Ruslar biraz paranoyak."

"Napolyon ve Hitler sayesinde, öyle olmak için her türlü hakkımız var. Ama bana bu şeyi - ne diyorsunuz, senaryo mu?- sizin de düşünmediğinizi söyleme."

Floyd biraz asık bir yüzle "Buna gerek yoktu" diye yanıtladı. "Devlet Bakanlığı biraz değişiklikle bunu benim yerime yaptı bile. Yapacağımız tek şey Çinlilerin neler çevireceğini görmek. Ve bizi bir kez daha atlatırlarsa hiç şaşırmam."

EUROPA'DAN BİR ÇIĞLIK

Sıfır yerçekiminde uyumak, öğrenilmesi gereken özel bir beceridir; rahatsız pozisyonlara girmemeleri için kol ve bacaklarını demirlemenin en uygun yolunu bulmak Floyd'un haftalarını almıştı. Artık uzmanlaşmıştı ve ağırlığına tekrar kavuşmak için can atmıyordu; aslında bu fikir onu oldukça korkutuyordu.

Biri onu sarsarak uyandırmaya çalışıyordu. Ha-yır-hâlâ rüya görüyor olmalıydı. Bir uzay gemisinde mahremiyet kutsaldı; hiç kimse izin istemeden mürettebattan birinin odasına girmezdi. Gözlerini sımsıkı kapattı, ama sarsış devam etti.

"Dr. Floyd, lütfen uyanın! Uçuş güvertesinde bekleniyorsunuz[1]"

Ve hiç kimse ona Dr. Floyd demezdi; haftalardır duyduğu en resmi hitap " Doktor"du. Neler oluyordu?

İsteksizce gözlerini açtı. Küçük kabininde, uyku kozasına sarılmıştı. Kendi kendine nasıl olup da Europa'ya baktığını sordu. Hâlâ milyonlarca kilometre uzaktaydılar.

Tanıdık ağlar, kesişen çizgilerin oluşturduğu üçgen formları ve çokgenler vardı. Ve oradaki de şüphesiz Büyük Kanal'di. Hayır, değildi, nasıl olabilirdi ki, hâlâ *Leonoıfdaki* küçük kabinindey-

"Dr Floyd!"

İyice uyandı ve sol elinin gözlerinin birkaç santimetre önünde yüzdüğünü gördü. Elindeki çizgilerin düzeninin Europa'nın haritasına bu kadar benzemesi ne garipti! Ama tutumlu Doğa Ana sürekli kendini tekrarlıyordu, hem de kahveye katılan sütün karıştırılmasmdaki, bir kasırgada hortumun şeklindeki, spiral bir yıldız takımının yayı-lışındaki benzerlikler gibi son derece farklı ölçeklerde .

"Özür dilerim Max" dedi. "Ne oldu? Bir sorun mu var?"

"Öyle sanıyoruz, ama bizde değil. *Tsierf'm* başı dertte."

Kaptan, haritacı ve baş mühendis uçuş güvertesinde koltuklarında kemerlerini bağlamışlardı; mürettebatın geri kalanı tutamakları kullanarak merakla dolanıyor ya da monitörlere bakıyorlardı.

Tanya sertçe "Uyandırdığımız için özür dilerim Heywood" dedi. "Durum şöyle: On dakika önce Görev Kontrol'den bir Birinci Derece Öncelik geldi. *Tsien* ortadan kayboldu. Aniden, şifreli bir mesajın ortasında oldu; birkaç saniye bozuk bir yayın geldi, sonra hiçbir şey."

"Sinyal kuleleri?"

"O da yayınını kesti. Ondan da bir şey alamıyoruz."

"Vay! O zaman ciddi bir şey olmalı, büyük bir terslik. Teoriniz var mı?"

"Bir sürü, ama hepsi talimin. Bir patlama, yer kayması, deprem... Kim bilir?"

"Birisi daha Europa'ya inene ya da yakın bir uçuşla bir göz atana dek biz de bilemeyeceğiz."

"O halde yapabileceğimiz hiçbir şey yok."

"Tam olarak değil Heywood. Görev Kontrol'ün bir önerisi var. Belki zayıf bir acil durum sinyali yakalayabiliriz diye büyük çanağımızı çevirmemizi istiyorlar. Belki -nasıl diyorsunuz- uzak bir ihtimal, ama denemeye değer. Ne düşünüyorsun?"

Floyd'un ilk tepkisi oldukça sertti.

"Bu Dünya ile bağlantımızı koparmak demek."

Elbette; ama Jüpiter'in çevresini dolaşırken bunu zaten yapmak zorunda kalacağız. Ve devreyi yeniden kurmak sadece birkaç dakika sürer."

Floyd ses çıkarmadı. Öneri son derece mantıklıydı, yine de onu çok endişelendiriyordu. Birkaç saniyelik bir kararsızlıktan sonra, birdenbire bu fikre neden bu kadar karşı olduğunu fark etti.

DiscoverjSnm sorunları da, bugün bile tam olarak bilinmeyen nedenlerle büyük çanağının -ana anten kompleksi- Dünya'yla iletişimi kesildiğinde başlamıştı, ama bunda HAL'ın rolü olduğu kesindi ve burada benzer bir durumla karşılaşma tehlikesi yoktu. *Leonoı/un* bilgisayarları küçük, bağımsız ünitelerdi; her şeyi kontrol eden tek bir

beyin yoktu. En azından makine olarak.

Ruslar hâlâ sabırla cevabını bekliyorlardı.

Sonunda "Tamam" dedi. "Ne yaptığımızı Dün-ya'ya bildirin ve dinlemeye başlayın. Herhalde tüm UZAY İMDAT frekanslarını deneyeceksiniz."

"Evet, Doppler düzeltmelerini yapar yapmaz. Nasıl gidiyor Sasha?"

"Bana iki dakika daha verin, otomatik araştırmayı çalıştırayım. Ne kadar süre dinleyeceğiz?"

Kaptan yanıt vermek için bir an beklemedi. Floyd, Tanya Orlova'nın kendine güvenini her zaman takdir etmiş, bunu ona da söylemişti. Nasıl olduysa esprili bir yanıt vermişti: "Woody, bir kumandan yanılabilir, ama asla tereddüt edemez."

"Elli dakika boyunca dinleyin ve on dakika Dünya'ya rapor edin. Sonra bunu tekrarlayın."

Görecek ya da duyacak hiçbir şey yoktu; otomatik devreler telsiz sesini algılamada insan duyularından daha iyilerdi. Yine de Sasha ara sıra ses monitörünü açıyor, kabini Jüpiter'in ışınım kuşaklarının uğultusu dolduruyordu. Dünya'daki tüm sahillere dalga vuruyormuş gibi bir sesti, arada bir Jüpiter'in atmosferindeki dev yıldırımların patlamaları da duyuluyordu, insan sinyali ise hiç yoktu; ve işi olmayanlar sessizce birer birer ayrıldılar.

Floyd beklerken aklından bazı hesaplar yaptı. *Tsien'e* her ne olduysa üzerinden iki saat geçmiş-

ti, haber Dünya'dan geleli bu kadar olmuştu.

Ama *Leonov* bir dakikadan az bir gecikmeyle direkt bir mesaj almalıydı, yani Çinlilerin daha baştan yayma dönecek bol bol zamanları vardı. Sürekli sessiz kalmaları korkunç bir şeyler olduğunu gösteriyordu ve Floyd art arda felaket senaryoları kurmaya başladı.

Elli dakika saatler gibiydi. Süre bitince Sasha geminin anten kompleksini tekrar Dünya'ya yöneltti ve başarısızlık raporu verdi. On dakikanın geri kalanını mesaj kaydını yollamak için kullanırken, Kaptana merakla baktı.

Karamsarlığını açıkça belli eden bir sesle "Tekrar denemeye değer mi?" diye sordu.

"Elbette. Araştırma süresini azaltabiliriz, ama dinlemeye devam edeceğiz."

Bir saat dolduğunda büyük çanak bir defa daha Europa'ya odaklandı. Ve neredeyse bunu yapar yapmaz, otomatik monitörün ALARM ışığı yanıp sönmeye başladı.

Sasha'nın eli ses düğmesine doğru atıldı ve Jüpiter'in sesi kabini doldurdu. Ancak onunla karışık, fırtınadaki bir fısıltı gibi kısık ama kesinlikle insan konuşması olan bir ses vardı. Dili tanımlamak imkânsızdı, ama Floyd vurgulama ve ritm-den bunun Çince değil, bir Avrupa dili olduğuna emindi.

Sasha ince ayar ve dalga boyu kontrolleriyle ustaca oynadı ve sözcükler netleşti. Dil kesinlik-

le İngilizceydi, ama söyledikleri hâlâ çıldırtıcı derecede anlaşılmazdı.

En gürültülü ortamda bile her insan kulağının anında fark edebileceği bir ses kombinasyonu vardır. Jüpiter'in ardından birden bu ses geldiğinde Floyd uyanık olamayacağını, fantastik bir rüyada olduğunu sandı. Meslektaşlarının tepki vermesi biraz daha uzun sürdü; sonra onlar da ona aynı şaşkınlıkla -ve artan bir şüpheyle- baktılar.

Çünkü Europa'dan gelen ilk anlaşılır sözler "Dr. Floyd... Dr. Floyd... Umarım beni duyabiliyorsunuz." olmuştu.

11

BUZ VE BOŞLUK

Herkes birbirine susmasını işaret ederken birisi "Kimsiniz" diye fısıldadı. Floyd umursamaz bir ifadeyle, biraz da masumiyet katmaya çalışarak, elini kaldırdı.

"...Leonottda olduğunuzu biliyorum ... fazla zamanım olmayabilir... giysimin antenini en uygun yöne... "

Sinyal işkence gibi gelen birkaç saniye boyunca kayboldu, sonra daha yüksek olmasa da, çok daha net olarak tekrar duyuldu.

"... bu bilgiyi Dünya'ya gönderin. *Tsien üç* saat önce yok oldu. Tek kurtulan benim. Giysimin

telsizini kullanıyorum, yayın alanı yeterli mi bilmiyorum, ama tek şansım bu. Lütfen dikkatle dinleyin. EUROPA'DA HAYAT VAR. Tekrarlıyorum: EUROPA'DA HAYAT VAR..."

Sinyal tekrar kayboldu. Ardından gelen sersemletici sessizliği bozmaya kimsenin cesareti yoktu. Beklerken Floyd çılgınca hafızasını yokluyordu. Sesi tanıyamamıştı. Batıda eğitim görmüş herhangi bir Çinli olabilirdi. Büyük olasılıkla bilimsel bir konferansta tanıştığı biriydi, ama konuşan kişi kendini tanıtmazsa asla bilemeyecekti.

"... yerel geceyansından hemen sonra. Düzenli olarak pompalıyorduk ve tanklar neredeyse yarıya kadar dolmuştu. Dr. Lee ve ben boru yalıtımını kontrol etmek için dışarı çıktık. *Tsien* Büyük Kanalın kenarından otuz metre kadar uzakta duruyor -duruyordu. Borular ondan çıkıp doğruca buzun altına gidiyor. Çok ince, üzerinde yürüne-mez. Pompaların ısısı... "

Tekrar uzun bir sessizlik. Floyd konuşanın hareket ettiğini ve bir engel yüzünden kesildiğini düşündü.

"...sorun değil, gemide beş kilo vatlık aydınlatma vardı. Noel ağacı gibi; güzel, buzların arasında parıldıyor. Harika renkler. Onu ilk Lee gördü; derinlerden yükselen kocaman karanlık bir kütle. Önce bir balık sürüsü sandık -tek bir organizma için çok büyüktü- sonra buzu kırmaya başladı .

"Dr. Floyd, umarım beni duyabiliyorsunuz. Ben Profesör Chang- O2'de Boston U.A.B. konferansında tanışmıştık."

Floyd'un aklı bir anda uçup milyarlarca kilometre öteye gitti, Çinlilerin İkinci Kültür Devri-mi'nden önce katıldığı son resepsiyon olan, Uluslararası Astronomi Birliği Kongresinin kapanışından sonraki o resepsiyonu çok az hatırlıyordu. Şimdi ise Chang'ı çok açıkça hatırlamıştı; ufak tefek, çok şakacı bir astronom ve dışbiyo-log Şimdi ise şaka yapmıyordu.

"...dev yosun dalları gibi, yerde sürünüyordu. Lee bir kamera almak için gemiye koştu, ben izleyip telsizden rapor vermeye devam ettim. O kadar yavaş hareket ediyordu ki rahatça ondan hızlı koşabilirdim. Korkmaktan çok heyecanlanmıştım. Onun ne tür bir yaratık olduğunu bildiğimi sandım - California açıklarındaki varek ormanlarının resimlerini görmüştüm- ama yanılmıştım.

"...Başının dertte olduğunu sandım. Normal ortamının yüz elli derece altında bir ısıda yaşaması olanaksızdı. Hareket ettikçe donuyordu -parçaları cam gibi kırılıyordu- ama hâlâ gemiye doğru ilerliyordu, giderek yavaşlayan kapkara bir gelgit.

"Hâlâ öylesine şaşkındım ki doğru düşünemiyor, ne yapmaya çalıştığını tahmin edemiyordum... "

Floyd çabucak "Onunla konuşmamız mümkün

mü?" diye fısıldadı.

"Hayır, çok geç. Europa birazdan Jüpiter'in arkasında olacak. Tekrar çıkana kadar beklemek zorundayız."

"...gemiye tırmanıyor, ilerledikçe bir tür buz tüneli açıyordu. Belki bu onu soğuktan koruyordu -termitlerin çamurdan küçük koridorlarla güneş ışığından korunmaları gibi-.

"...gemide tonlarca buz vardı. Önce telsiz antenleri kırıldı. Sonra iniş ayaklarının bükülmeye başladığını gördüm. Her şey ağır çekimdeydi, tıpkı bir rüya gibi. •

"Gemi yana yatana kadar o şeyin ne yapmaya çalıştığını anlayamadım, o zaman da çok geçti. Canlarımızı kurtarabilirdik -o ışıklan söndürsey-dik-.

"Belki de biyolojik süreci buzdan süzülen güneş ışığıyla devam eden, ışığa tepki veren bir canlıdır. Veya, pervanenin muma gelmesi gibi ışığa gelmiş de olabilir. Projektörlerimiz Euro-pa'nın bugüne dek gördüğü her şeyden daha parlaktı herhalde...

"Sonra gemi battı. Kabuğun kırıldığını, nem yoğunlaşırken kar tanelerinin bir bulut oluşturduğunu gördüm. Bütün ışıklar söndü, sadece, yerden bir-iki metre yukarıda bir kabloda sallanan bir tanesi hariç.

"Bundan hemen sonra ne olduğunu bilmiyorum. Geminin kalıntısının arkasında, ışığın altın-

da durduğumu hatırlıyorum, her yanımda henüz yağmış kar vardı. Üzerinde ayak izlerimi açıkça görebiliyordum. Oraya koşmuş olmalıydım, belki de sadece bir ya da iki dakika geçmişti...

"Bitki -hâlâ onun bir bitki olduğunu düşünüyordum- hareketsizdi. Çarpmanın etkisiyle zarar görmüş olabileceğini düşündüm; büyük parçalar -bir insan kolu kalınlığında- çatlayıp düşmüştü, tıpkı kırık dallar gibi.

"Sonra ana gövde tekrar hareket etmeye başladı. Gemiden çekilip bana doğru ilerlemeye başladı. O zaman yaratığın ışığa duyarlı olduğuna emin oldum; artık sallanmayan bin vatlık lambanın tam altında duruyordum.

"Yerçekiminin düzleştirdiği ve yerde sürünmeye çalışan bir meşe ağacı, daha iyisi, bir sürü gövdesi ve kökü olan bir banyan ağacı düşünün. Işığın beş metre kadar yakınına geldi ve yayılarak çevremde tam bir çember oluşturdu. Sanırım bu onun dayanma sınırı; ışığa çekimin ışıktan kaçmaya dönüştüğü nokta idi. Bundan sonra birkaç dakika hiçbir şey olmadı. Ölmüş, en azından donmuş olabileceğini düşündüm.

"Sonra birçok dalda büyük filizler oluştuğunu gördüm. Çiçeğin açılışını gösteren kare kare çekilmiş bir filmi izler gibiydim. Aslında çiçek ol-duklannı sanıyordum, ama her biri bir insan kafası büyüklüğündeydi.

"Tatlı, güzel renkleri olan zarlar yırtılmaya

baş-

ladı O anda bile, hiç kimsenin -hiçbir şeyin- daha önce bu renkleri görmüş olamayacağını düşünüyordum; ışıklarımızı, ölümcül ışıklarımızı bu dünyaya getirene kadar yoktular.

"Güçsüzce dalgalanan sarmaşıklar, stamenler... Neler olduğunu tam olarak görebilmek için çevremi saran canlı duvarın üzerinde yürüdüm. Ne o anda, ne de başka bir zaman yaratıktan hiç korkmadım. Saldırgan olmadığına emindim, bilinçli olduğu bile şüpheliydi.

"Birçok büyük çiçek grubu, açılmanın farklı ev-relerindeydi. Artık bana krizalitten yeni çıkan, kanatlan buruşuk, hâlâ zayıf kelebekleri hatırlatıyorlardı. Gerçeğe giderek yaklaşıyordum.

"Ama donuyorlardı, oluşur oluşmaz ölüyorlardı. Sonra birbiri ardına filizlerden düştüler. Birkaç saniye sudan çıkmış balıklar gibi çırpındılar ve sonunda tam olarak ne olduklarını anladım. O zarlar taç yapraklan değildi; yüzgeç ya da onun eşdeğeri bir şeydi. Bu yaratığın serbestçe yüzebilen, larva evresiydi. Büyük olasılıkla hayatının çoğunu deniz dibinde kök salmış olarak geçiriyor, sonra yeni yer aramak için bu hareketli yavruları gönderiyordu. Tıpkı Dünya okyanuslarındaki mercanlar gibi.

"Küçük yaratıkların birine yakından bakmak için eğildim. Güzel renkleri artık soluyor, ölü bir kahverengiye dönüşüyordu. Taç yaprağı yüzgeçlerden bazıları kırılmıştı, dondukça kırılgan zarlara dönüşüyorlardı. Ama hâlâ güçsüzce de olsa hareket ediyordu. Ve ben yaklaşınca benden kaçmaya çalıştı Varlığımı nasıl hissettiğini merak ettim.

"Sonra tüm stamenlerin -onlara stamen diyorum- uçlarında parlak mavi noktalar olduğunu fark ettim. Küçük yıldız safirlerine ya da deniz tarağının kabuğundaki mavi gözlere benziyorlardi; ışığı fark ediyor, ama gerçek görüntüleri algılaya-mıyorlardı. Ben bakarken parlak mavi soldu, safirler normal, sıradan taşlara dönüştüler...

"Dr. Floyd -ya da dinleyen her kimse- fazla zamanım kalmadı; Jüpiter birazdan sinyalimi engelleyecek. Ama neredeyse bitirdim.

"Ne yapmam gerektiğini biliyordum. O bin vatlık lambanın kablosu neredeyse yere kadar yetişiyordu. Birkaç kere çektim ve ışık bir kıvılcım yağmuruyla söndü.

"Geç kalmış olabilirdim. Birkaç dakika hiçbir şey olmadı. Ben de etrafımdaki iç içe geçmiş dallardan oluşan duvarın üzerinden geçip onu tekmeledim.

"Yaratık yavaşça kendini yerden koparıp, kanala doğru hareket etmeye başladı. Fazlasıyla ay-dınlıktı-her şeyi eksiksiz görebiliyordum. Gökyüzünde Ganimede ve Callisto vardı -Jüpiter kocaman, ince bir hilâldi- ve gece tarafında, lo akım tüpünün Jüpiter tarafında büyük bir ışık seli vardı. Başlığımın ışığını kullanmama gerek yoktu.

"Yaratığı suya kadar izledim, yavaşlayınca birkaç tekmeyle onu destekliyor, botlarımın altında kınlan buzlann çıtırtısını hissediyordum... Ka-nal'a yaklaştıkça, sanki doğal yuvasına yaklaştığını biliyormuşçasma güç ve enerji kazandı. Tekrar filiz verecek kadar yaşayabilecek miydi acaba...

"Yabancısı olduğu bu bölgede birkaç ölü larva daha bırakarak, yüzeyin altında gözden kayboldu. Çıkan su birkaç saniye köpürdükten sonra koruyucu bir buz kabuğu onu yukansındaki boşluktan ayırdı. Ben de kurtarılacak bir şey kalmış mı diye gemiye döndüm-bundan söz etmek istemiyorum.

"Sadece iki şey istiyorum Doktor. Bilim adamları bu canlıyı sınıflandırırken umanm ona benim adımı verirler.

"Ve -buraya bir daha gemi geldiğinde- onlardan kemiklerimizi Çin'e geri götürmelerini isteyin.

"Jüpiter birkaç dakika sonra bağlantımızı kesecek. Keşke birinin beni duyup duymadığım bilebilseydim. Neyse, tekrar bağlantı kurabilecek konuma geldiğimizde bu mesajı tekrarlayacağım -tabii giysimin hayat destek sistemi o kadar dayanırsa-,

"Ben Europa'dan Profesör Chang, *Tsien* uzay gemisinin yok olduğunu bildiriyorum. Büyük Kanal'in arkasına indik ve pompalarımızı buzun kenanna kurduk..."

Sinyal birdenbire zayıfladı, bir an düzeldi, sonra gürültü seviyesinin altında tamamen kayboldu. *Leonov* aynı frekansı tekrar dinlediyse de, Profesör Chang'dan başka mesaj gelmedi.

Aşağıya, Jüpiter'e doğru yaptığı dalışta gemi sonunda hızlanıyordu. Dört küçük dış uydunun -Pasiphae, Ananke ve Carme- ters hareketli ve dışmerkezli yörüngelerinde salındıkları yerçekimi tarafsız bölgesini çoktan geçmişti. Belli ki geçerken yakalanmış asteroitlerdi ve tamamen şekilsizdiler. En büyükleri sadece otuz kilometre uzaktaydı. Gezegen jeologları dışında kimseyi ilgilendirmeyen çıkıntılı, parçalanmış kayalardı, bazen Güneşe bazen Jüpiter'e yaklaşıyorlardı. Bir gün Güneş onları tamamen ele geçirecekti.

Ama Jüpiter, dördünden diğerlerinin yansı kadar uzaklıkta olan ikinci grubu tutabilirdi. Elara, Lysithea, Himalia ve Leda oldukça yakındılar, neredeyse aynı düzlemdeydiler. Bir zamanlar aynı cismin parçaları olduğu yolunda görüşler ileri sürülüyordu; eğer öyleyse ana gövde en fazla yüz kilometre uzakta olabilirdi.

Yuvarlaklıkları çıplak gözle görülebilecek kadar yaklaşanlar sadece Carme ve Leda olmasına rağmen hepsi eski dostlar gibi karşılandılar. İşte, en uzun okyanus yolculuğunun ardından ilk kez kara görünmüştü -Jüpiter'in kıyıdan uzak adalan. Saatler yavaş yavaş geçiyor, tüm görevdeki en

kritik aşama yaklaşıyordu; Jüpiter atmosferine giriş.

Jüpiter şimdiden Dünya'nın Ay'ından daha büyük görünüyor, dev iç uydularının çevresinde dönüşü açıkça görülebiliyordu. Hepsinin yuvarlaklıkları ve farklı renkleri belli oluyordu, ama hâlâ işaretlerin görülemeyeceği kadar uzaktaydılar. Sundukları ölümsüz bale -Jüpiter'in arkasında kayboluşları aydınlık yüzünden gölgelerinin eşliğinde çıkmaları- son derece çekici bir sahneydi. Galileo tam dört yüz yıl önce ilk kez gördüğünden beri astronomlar onu sürekli izliyorlardı; ama *Leonov* mürettebatı onu çıplak gözle gören ilk insanlardı.

Sonu gelmeyen satranç oyunları bitmişti; görev dışı saatler teleskopların başında, samimi sohbetlerle, müzik dinleyerek, ama genellikle dışarıdaki manzaraya bakarak geçiriliyordu. Ve en azından bir uzay aşk macerası doruğa varmıştı: Max Brailovsky ile Zenia Marchenko'nun sık sık ortadan kaybolmaları şaka konusu oluyordu.

Floyd, uyumsuz bir çiftler, diye düşündü. Max 2000 Olimpiyatlarında finale kadar çıkmış iri yarı, sarışın, yakışıklı bir jimnastik şampiyonuydu. Otuzlarında olmasına rağmen açık yüzlü, neredeyse çocuksu bir ifadesi vardı. Ama bu bütünüyle yanıltıcı değildi; parlak mühendislik geçmişine rağmen Floyd onu genellikle saf ve tecrübesiz görürdü. Bir süre konuşmaktan hoşlanacağınız biri, ama hepsi bu. Kendi tartışılmaz uzmanlık alanının dışında etkileyici ama biraz yü-

zeyseldi.

Zenia -yirmi dokuz yaşında, ekibin en genci- ise hâlâ kapalı bir kutuydu. Kimse konuşmak istemediğinden Floyd onun yaralarından hiç söz açmamıştı ve Washington'daki kaynaklan da bir-şey bulamamıştı. Kötü bir kaza geçirdiği belliydi, ama bu sıradan bir araba kazası da olabilirdi. Gizli bir uzay görevinde bulunduğu teorisi -S.S.C.B. dışında hâlâ gündemde olan mitolojinin bir uzantısı- uydurma olmalıydı. Global izleme ağları sayesinde elli yıldır bu olasılık yoktu.

Fiziksel ve şüphesiz psikolojik yaralarının yanında Zenia'nın baş etmesi gereken bir başka sorun vardı. Ekibe son dakikada alınmıştı ve bunu herkes biliyordu. Bir planör ile yaptığı o şanssız kaza birçok kemiğini kırmasa *LeonoıJun* diyetisyen ve tıp asistanı Irina Yakunina olacaktı.

Her gün saat 18:00 GMT'da yedi kişilik mürettebat ile bir yolcu, uçuş güvertesi ile mutfak ve yatak odalarını ayıran küçük toplantı odasında toplanıyorlardı. Ortadaki yuvarlak masanın etrafına sekiz kişi ancak sıkışabiliyordu; Chandra ve Curnow uyandırılınca herkesi yerleştirmek mümkün olmayacak, biryerlere iki koltuk daha sığdırmak gerekecekti.

"Saat Altı Sovyetleri" denilen günlük yuvarlak masa toplantıları genellikle on dakikadan fazla sürmese de moral açısından önemliydi. Şikayetler, öneriler, eleştiriler, ilerleme raporları, her şey

gündeme getirilebilirdi. Tabii kaptanın baskın vetosu söz konusuydu; ama bu çok az olmuştu.

Menüde değişiklik istekleri, Dünya'yla daha fazla kişisel konuşma süresi, film programı önerileri, haber ve dedikodular ve sayısal olarak oldukça ezilen Amerikan grubuna takılmalar var olmayan ajandadaki başlıklardı. Floyd, meslektaşları uyandmldığmda durumun 7'de l'den 9'da 3'e çıkacağı konusunda onlan uyardı. Curnow'un konuşmasının -ya da bağırmasınınkarşısındaki üç kişiyi kim olurlarsa olsunlar bastıracağı görüşünü ise kendine sakladı.

Uyumadığı zamanlarda Floyd'un zamanının çoğu toplantı odasında geçiyordu, bunun nedeni biraz da küçüklüğüne rağmen buranın kendi küçük kutucuğundan çok daha az kapalı yer korkusu veriyor olmasıydı. Aynca zevkle döşenmişti, boş olan tüm düz yüzeyler güzel doğa ve deniz manzaraları, spor karşılaşmaları ve popüler video yıldızlarının fotoğrafları ve Dünya'yı hatırlatacak diğer şeylerle kaplanmıştı. Ancak mekânın gururu ise orijinal bir *Leonov* tablosuydu -genç bir yarbay iken *Voshkod* //den ayrılıp tarihte uzaya çıkıp araç dışı faaliyette bulunan ilk insan olduğu 1965 yılında yaptığı "Ay Yakınlarında" adlı çalışması.

Bir profesyonelden çok, yetenekli bir amatörün işi olduğu belliydi; ön planda harika Sinüs Iridum-Gökkuşağı Koyu ile Ay'ın kraterli yüzü

vardı. Ay ufkunun üzerinde Dünya'nın ince kabuğu, gezegenin karanlık yüzünü kucaklayarak heybetle yükseliyordu. Onun ardında da ışık huzmeleri milyonlarca kilometre boyunca uzaya yayılarak parıldayan güneş vardı.

Çarpıcı bir kompozisyondu, o zaman bile sadece üç yıl uzakta olan gelecekten bir alıntıydı. 1968 Noel gününde *Apollo 8* uçuşundaki Anders, Borman ve Lowell Dünya'nın uzaktan yükselişini seyrederek bu harika sahneyi çıplak gözleriyle göreceklerdi.

Heyvvood Floyd tabloyu beğenmişti, ama onun için karmaşık duygulan vardı. Resmin bu gemideki herkesten daha yaşlı olduğunu unutamıyor-du -biri hariç-.

Alexei Leonov resmi yaptığında kendisi dokuz yaşındaydı.

_____13_____ GAİİLEO'NUN DÜNYALARI

İlk Voyager uçuşlarının üzerinden otuz yıldan fazla zaman geçmiş olduğu halde bugün bile kimse dört dev uydunun birbirinden neden bu kadar farklı olduklarını tam olarak arılamıyordu. Boylan hemen hemen aynıydı ve Güneş Sisteminin aynı bölümündeydiler; ama farklı annelerin çocukları gibi, hiç benzemiyorlardı.

Sadece en dıştaki Callisto beklendiği gibi çıkmıştı. *Leonov* 100.000 kilometreden biraz fazla bir mesafede yanından geçerken sayısız kraterlerinin genişçe olanları çıplak gözle görülebilmişti. Teleskopla bakıldığında uydu güçlü tüfekler için hedef olarak kullanılan camdan bir küreye benziyordu; görülemeyen yerlerine kadar her boyda kraterlerle kaplıydı. Birinin söylediği gibi, Callisto Dünya'nın Ay'ından daha çok Ay'a benziyordu.

Bu pek şaşırtıcı sayılmazdı. İnsan burada, asteroit kuşağının kenarında Güneş Sisteminin yaratılışından kalma parçaların bombardımanına uğramış bir dünya bulmayı umuyordu. Ancak kapı komşusu uydu Ganymede'in bambaşka bir görünüşü vardı. Uzak geçmişte çarpma sonucu oluşan kraterlerle kaplı olmasına rağmen birçoğu sabanla sürülmüş gibiydi, bu terim gerçekten çok uygundu. Ganymede'in birçok yeri, sanki bir kozmik bahçıvan üzerlerinden dev bir tırmıkla geçmişçesine, kabarık çizgiler ve oyuklarla kaplıydı. Ve soluk renkli çizgiler de vardı, sanki elli kilometre öteye giden salyangoz izleri gibi. En gizemlisi ise düzinelerce paralel çizgisi olan uzun, dolambaçlı şeritlerdi. Bunların ne olabileceğini Nikolai Ternovsky bulmuştu -sarhoş araştırmacıların yaptığı çok şeritli süper otobanlar- Üstgeçitler ve kavşaklar bile gördüğünü iddia etmişti.

Europa'nın yörüngesini geçmeden önce *Leonov* insanlığa Ganymede hakkında trilyonlarca küçük bilgi sağlamıştı. O buzlar dünyası, kalıntıları ve cesetleriyle Jüpiter'in diğer tarafında, ama herkesin aklındaydı.

Dünyada ise Dr. Chang kahraman olmuştu bile, vatandaşları, utançla, sayısız taziye mesajı almışlardı. *Leonov* mürettebatı adına da bir tane yollanmıştı, ama Floyd'un tahminine göre, Moskova tarafından üzerinde oldukça oynanmıştı. Gemideki duygular belirsizdi; takdir, üzüntü ve rahatlamanın karışımıydı. Tüm astronotlar, ulusal kökenleri ne olursa olsun, kendilerini uzay vatandaşı olarak görürler ve hissettikleri ortak bir bağla birbirlerinin zafer ve trajedilerini paylaşırlardı. *Leonoıtda* hiç kimse Çin keşif uçuşunun felâketle sona ermesine sevinmiyordu; ama aynı zamanda yarışı hızlı olana kaptırmamanın verdiği sessiz bir rahatlık da vardı.

Europa'da hayat olduğunun beklenmedik keşfiyle, artık hem Dünya'da hem de *Leonoıtda* enine boyuna tartışılan bir yeni konu ortaya çıkmıştı. Bazı dışbiyologlar bunun çok şaşırtıcı olmaması gerektiğine dikkat çekerek "Ben demiştim!" diye bağırışıyorlardı. 1970'lere dönülürse, araştırma denizaltıları hayatın aynı derecede imkânsız olduğu düşünülen bir ortamda, Pasifiğin tabanındaki çukurlarda yaşayan garip deniz yaratıklarından oluşan kalabalık koloniler bulmuştu. Volka-

nik kaynaklar,gübreleme ve sualtı çukurundaki ısınma, derinlerdeki çöllerde vahalar yaratmıştı.

Dünya'da bir kez olmuş birşeyin Evrenin başka yerlerinde milyonlarca kez olması beklenmeliydi; bu bilim adamları arasında neredeyse bir inanç konusuydu. Suya -en azından buza- Jüpiter'in tüm aylarında rastlanmıştı. Ve lo'da sürekli patlayan volkanlar vardı; yani kapı komşumuz dünyada zayıf bir etkinlik beklemek mantıklıydı. Bu iki gerçek bir arada ele alındığında Europa'da hayat olması mümkün olmaktan öte, kaçınılmaz görünüyordu, her yönüyle değerlendirildiğinde doğanın birçok sürprizinde olduğu gibi.

Ancak bu çıkarım akla başka bir soruyu getiriyordu, *Leonol/un* görevi de bununla ilgiliydi. Jüpiter'in aylannda hayat olduğu keşfedildiğine göre, bunun Tycho Tektaşıyla ve lo yörüngesi yakınındaki gizemini hâlâ koruyan yapıyla ilgisi var mıydı?

Bu Saat Altı Sovyetleri'nde en çok tartışılan konuydu. Dr. Chang'in karşılaştığı yaratığın üstün bir zeka formunu temsil etmediği -en azından yaratığın davranışlarını doğru yorumlamışsa- herkesçe kabul ediliyordu. En basit akıl yürütme güçlerine sahip hayvan bile, yok olma riski söz konusu olana kadar muma yaklaşan bir pervane gibi kendi içgüdülerinin kurbanı olmazdı.

Vasili Orlov hemen bu görüşü zayıflatan, belki de çürüten bir karşı örnek verdi.

"Balinalara ve yunuslara bakın'" dedi. "Onlara zeki diyoruz, ama sık sık toplu halde karaya vurarak intihar ediyorlar. Bu durumda içgüdü mantığı bastırıyor gibi."

Max Brailovsky "Yunuslara kadar gitmek gereksiz" diye sözünü kesti. "Kiev'de smıfımdaki en parlak mühendislerden biri, bir sarışına fena halde tutkundu. Son duyduğuma göre bir tamirhanede çalışıyormuş. Hem de uzay istasyonu tasa-nmmda altın madalya kazanmıştı. Ne kayıp!"

Dr. Chang'in Europa'lısı zeki olsa bile, bu elbette başka yerlerdeki daha üstün formları geçersiz kılmazdı. Bütün bir dünyanın biyolojisi tek bir türe göre değerlendirilemezdi.

Ama gelişmiş zekanın denizde asla ortaya çıkamayacağı düşüncesi oldukça yaygındı; böylesine merhametli ve değişmeyen bir ortamda yeterli mücadele yoktu. Hepsi bir yana, ateş olmadan deniz yaratıkları nasıl olup da bir teknoloji geliştirebilirlerdi ki?

Ancak belki bu bile mümkündü; insanlığın seçtiği yol tek yol değildi. Başka dünyaların denizlerinde büyük uygarlıklar olabilirdi.

Yine de uzaya açılmış bir kültürün Europa'da binalar, bilimsel tesisler, fırlatma rampaları ve diğer yapılar gibi varlığını belli eden işaretler bırakmadan kurulmuş olması pek mümkün görünmüyordu. Oysa kutuptan kutuba tek görülebilen dümdüz buz ve *aradan* çıkmış birkaç çıplak ka-

yalıktı.

Leonov, lo ve küçük Mimas'm yörüngelerinin yanından hızla geçince spekülasyon ve tartışmalara zaman kalmadı. Mürettebat buluşmaya ve serbest düşüşte geçen aylardan sonra ağırlığın kısa saldırısına hazırlanıyordu, kimsenin başını kaşıyacak vakti yoktu. Gemi Jüpiter atmosferine girip de yavaşlama etkisi yerçekiminin iki katı kadar olabilen anlık seviyelere çıkmadan önce açıktaki bütün eşyalar emniyete alınmalıydı.

Floyd şanslıydı; yaklaşan ve artık gökyüzünün neredeyse yarısını kaplayan gezegenin olağanüstü görüntüsünü seyretmek için sadece onun zamanı vardı. Karşılaştırabilecek hiçbir şey olmadığı için insan aklının onun gerçek boyutunu kavraması olanaksızdı. Elli Dünya'nın bile şu anda kendisine bakan yanküreyi kapatamayacağını sürekli kendi kendine tekrarlamak zorundaydı.

Dünya'daki en gösterişli günbatımı kadar renkli bulutlar öylesine hızlı geçiyorlardı ki sadece on dakika sonra hareketi gözle görebiliyordu. Gezegeni saran bir düzine kadar şerit boyunca sürekli büyük hortumlar oluşuyor, sonra duman gibi dağılıyorlardı. Ara sıra derinlerden beyaz gaz bulutları fışkırıyor, gezegenin müthiş hızının neden olduğu fırtınalar onları süpürüyordu. Ve belki de en garibi , Jüpiter'in orta enlemlerinin alizelerinin yanındaki, bazen bir kolyedeki

inciler kadar düzenli sıralanan beyaz noktalardı.

Buluşmadan hemen önceki saatlerde Floyd Kaptan ya da seyir uzmanını çok az görebildi. Yaklaşım yörüngesini sürekli kontrol ettikleri ve */LeonoıJ\m* ilerleyişinde yeni ayarlamalar yaptıklarından Orlov'lar köprüden pek ayrılamazlardı. Gemi artık dış atmosferi sıyıracağı kritik yoldaydı; çok yüksekten girerse sürtünmenin frenleri, yavaşlatmaya yetmeyecek ve bütün hızıyla Güneş Sistemi'nin dışına doğru yönelecekti, hiçbir kurtulma umudu olmayacaktı. Çok alçaktan girerse, bir göktaşı gibi yanacaktı. İkisinin arasında ise fazla hata payı yoktu.

Çinliler hava freninin yapılabileceğini kanıtlamışlardı, ama her zaman birşeylerin ters gitme olasılığı vardı. Bu yüzden buluşmadan sadece bir saat önce Cerrah-Kumandan Rudenko "Woody, keşke o ikonu getirseymişim" dediğinde Floyd hiç şaşırmadı.

14

ÇİFTE BULUŞMA

"...Nantucket'daki evin ipotek belgeleri kütüphanede I etiketli dosyada olmalı.

"Eh, aklıma başka birşey gelmiyor. Son birkaç saattir, çocukken Victoria sanatı hakkında eski püskü, herhalde en az yüz elli yıllık bir kitapta gördüğüm bir resmi düşünüyorum. Siyah beyaz

mıydı, renkli mi hatırlamıyorum. Ama resmin adını -gülmeyin- hiç unutmayacağım. 'Eve Son Mesaj'. Büyük büyük büyükbabalarımız bu tür duygusal melodramları severlermiş.

"Resimde fırtınaya yakalanmış bir yelkenlinin güvertesi vardı, yelkenler parçalanmış ve güverte su içindeydi. Arka planda mürettebat gemiyi kurtarmaya çalışıyor. Ön planda ise genç bir çocuk bir not yazıyor, yanında da onu karaya götüreceğini umduğu şişe var.

"Henüz çocuk olmama rağmen, mektup yazmak yerine arkadaşlarına yardım etmesi gerektiğini hissetmiştim. Yine de beni etkilemişti: Bir gün o genç denizci gibi olacağımı hiç düşünmemiştim.

"Tabii ben bu mesajı alacağınıza eminim ve *Le-onoıtda* yapabileceğim hiçbir iş yok. Zaten ayak altında dolaşmamamı kibarca rica ettiler, yani bunu kaydederken içim rahat.

"Artık bunu köprüye gönderiyorum, çünkü on beş dakika içinde büyük çanağı içeri çekip kapaklarını kapatacağız -işte sana denizcilikle ilgili bir benzetme daha- Jüpiter artık gökyüzünü kaplıyor; betimlemeye çalışmayacağım, zaten fazla da göremeyeceğim çünkü birkaç dakika içinde pencere kapakları kapanacak Kameralar bunu benden daha iyi yapar.

"Hoşçakal hayatım, hepinize sevgiler -özellikle Chris'e-. Siz bu mesajı aldığınızda öyle ya da

böyle bitmiş olacak. Unutmayın, hepimiz için elimden geleni yapmaya çalıştım. Hoşçakalın." j Floyd ses cipini çıkardıktan sonra iletişim mer-/kezine gidip Sasha Kovalev'e verdi.

Ciddiyet içinde "Lütfen sistemler kapanmadan gitmesini sağla" dedi.

Sasha "Merak etme" diye söz verdi "Hâlâ tüm kanallar üzerinde çalışıyorum ve on dakika artacak bile."

Elini uzattı. "Tekrar karşılaşacak olursak hey, gülümseyelim. Karşılaşamazsak hey, bu iyi bir veda " Floyd göz kırptı. "Sanırım Shakespeare."

"Elbette; Brütüs ve Cassius, savaştan hemen önce. Sonra görüşürüz."

Tanya ve Vasili, Floyd'a el sallamaktan fazlasını yapamayacak kadar meşguldüler, o da kabinine döndü. Ekibin geri kalanıyla daha önce vedalaşmıştı; artık yapacağı tek şey beklemekti Yavaşlama ile tekrar yerçekimine dönüleceği için uyku tulumu duvara bağlanmıştı ve girmek için tırmanması gerekti.

Dahili hoparlör "Antenler çekildi, tüm koruyucu kalkanlar devrede" dedi. "İlk freni beş dakika içinde hissedeceğiz. Her şey normal."

Floyd kendi kendine "Ben olsam o kelimeyi kullanmazdım" diye mırıldandı. "Sanırım 'nominal' demek istiyorsun." Tam bunu düşündüğü anda kapı belli belirsiz çalındı.

"Kto tam?"

Çok şaşırmıştı, gelen Zenia'ydı

Floyd'un zorlukla tanıyabildiği çocuksu bir sesle "Girmemin sakıncası var mı" diye acemice sordu.

"Elbette yok. Ama neden odanda değilsin? Girmemize sadece beş dakika kaldı."

Soruyu sorarken bile aptallığının farkındaydı. Yanıt o kadar açıktı ki Zenia birşey söylemedi.

Ama *Zenia* bekleyeceği son kişiydi; kendisine hep kibar ama mesafeli davranmıştı Hatta ekipte ona Dr. Floyd diyen sadece oydu. Ama buradaydı işte, tehlike anında güven ve dostluk arıyordu.

"Zenia hayatım" dedi sıkıntıyla. "Hoşgeldin. Ama yerim biraz kısıtlı. Hatta hücre bile denilebilir."

Hafifçe gülümsedi, ama odaya girerken hiçbir şey söylemedi, ilk defa olarak Floyd sadece gergin değil, korkmuş olduğunu fark etti. Ve niye kendisine geldiğini anladı. Kendi vatandaşlarına gitmekten utanmıştı ve başka yerde destek arıyordu.

Bunu fark ettiğinde beklenmeyen birlikteliğinin zevki biraz kaçtı. Ama bu evinden çok uzaktaki başka bir yalnız insana karşı sorumluluğunu azaltmadı. Kendisinin yarı yaşında ve -kesinlikle güzel olmasa da- çekici bir kadın olduğu gerçeği bu durumu etkilememeliydi. Ama değiştirmişti

bile; fırsattan yararlanmaya başlamıştı.

O da fark etmiş olmalıydı, ama uyku kozasında öylece yan yana yatarlarken onu cesaretlendirecek ya da durduracak hiçbir şey yapmadı. Bulundukları yer ikisine ancak yetiyordu ve Floyd endişeyle bazı hesaplar yapmaya başladı. Ya maksimum yerçekimi tahmin edilenden yüksek olur ve bağlantıları koparsa? Ölmeleri işten bile değildi...

Yeterince emniyet boşluğu vardı; böylesine adi bir ölüm için endişelenmeye gerek yoktu. Mizah arzunun düşmanıydı; sarılışları artık tamamen dostçaydı. Buna sevinmeli miydi üzülmeli mi, bilemiyordu.

Ve artık ikinci düşünceler için çok geçti. Çok, çok uzaklardan sesin ilk hafif fısıltısı geldi, kayıp bir ruhun çığlıkları gibi. Floyd kendi kendine, bu pek iyi bir fikir değil, diye düşündü; daha şimdiden nefes almak zorlaşmıştı. Yavaşlama sorunun sadece bir kısmıydı: Zenia, boğulan birinin gördüğü ilk şeye sarılması gibi sarılmıştı.

Elinden geldiğince nazikçe kendisini kurtardı.

"Her şey yolunda *Zenia. Tsien* yaptıysa biz de yapabiliriz. Rahatla, endişelenme."

Şefkatle bağırmak zordu, zaten sıcak hidrojenin kükremesinden Zenia'nın kendisini duyduğundan bile emin değildi. Ama artık Zenia çaresizce sarılmıyordu ve birkaç derin nefes alma fırsatı yakaladı Floyd.

Caroline onu görebilse ne derdi? Eğer mümkün olsa ona bu durumu anlatır mıydı? Anlayacağından emin değildi. Böyle bir anda Dünya ile tüm bağlar gerçekten zayıf kalıyordu.

Hareket etmek ya da konuşmak olanaksızdı, ama ağırlığın verdiği garip duyguya alıştığı için artık rahatsız değildi - sağ kolundaki giderek artan uyuşukluk hariç-. Biraz zorlukla da olsa kolunu Zenia'nın altından çekip çıkardı; alışık olduğu bu hareketle bir an suçluluk hissetti. Kolunda kan dolaşımının başladığını hissedince Floyd en az bir düzine astronot ve kozmonota ithaf edilen ünlü bir sözü hatırladı: "Sıfır yerçekiminde seksin hem zevkleri hem de tehlikeleri çok abartılıyor."

Ekipteki diğerlerinin neler yaptıklarını merak etti ve bir an için her şey olurken huzur içinde uyuyan Chandra ile Curnow'u düşündü. *Leonov* Jüpiter gökyüzünde bir göktaşı seline dönüşürse bundan haberleri olmayacaktı. Onlara imrenmiyordu; bir ömre değecek bir deneyimi kaçırmışlardı.

Tanya dahili hattan konuşuyordu; söyledikleri gürültüde kayboluyordu ama sesi sakin ve sanki rutin bir anons yapıyormuşcasma normaldi. Floyd saatine bakabildiğinde fren manevrasının yansına çoktan gelmiş olduklarını görüp şaşırdı. Tam *o* anda *Leonov* Jüpiter'e en çok yaklaştığı noktadaydı; sadece geri gelmeyecek olan otomatik sondalar Jüpiter atmosferinin daha derinine

inmişti.

"Yarıladık Zenia" diye bağırdı. "Tekrar çıkıyo-rui." Anlayıp anlamadığını bilmiyordu. Gözleri sjrnsıkı kapalıydı, ama hafifçe gülümsedi.

Gemi artık dalgalı denizdeki küçük bir tekne gibi farkedilir derecede sallanıyordu. Floyd, bu normal mi diye düşündü. Zenia'yı düşünmesi gerektiğine seviniyordu, böylece aklı kendi korkularına gitmiyordu. Sadece bir an için, duvarların aniden kıpkırmızı olup üzerine geldiği düşüncesine kapıldı. Tıpkı otuz yıldır unuttuğu Edgar Allan Poe'nun "Kuyu ve Sarkaç"ındaki kabus fanta-zisi gibi.

Ama bu asla olmazdı. Isı kalkanı işe yaramazsa gemi bir anda katı bir gaz duvarı ile ezilip çökerdi. Acı duymazdı, yok olmadan önce sinir sisteminin tepki verecek zamanı olmazdı. Daha rahatlatıcı şeyler de düşünmüştü, ama bunu da yabana almamalıydı.

Titreşim yavaş yavaş zayıfladı. Tanya duyulması olanaksız bir anons daha yaptı (her şey bittiğinde bunun için onunla dalga geçecekti). Zaman artık çok daha yavaş geçiyor gibiydi; bir süre sonra saatine bakmayı bıraktı, çünkü ona ina-namıyordu. Rakamlar öylesine yavaş değişiyordu ki kendisini Einstein-vari bir zaman genişlemesinde sanabilirdi.

Ve sonra daha da inanılmaz birşey oldu. Bunu önce komik buldu, sonra biraz kızdı. Zenia uyu-

ya kalmıştı; kollarında değil belki ama en azından yanı başında.

Doğal bir tepkiydi; gerilim onu yormuş olmalıydı ve bedensel aklı imdadına yetişmişti. Aniden Floyd da orgazm sonrasındaki gibi bir ağırlık hissetti, sanki durum kendisini de duygusal olarak tüketmiş gibi. Uyanık kalmak için savaş-malıydı...

...Ve sonra düşüyordu... düşüyordu... düşüyordu... her şey bitmişti. Gemi ait olduğu yere, uzaya dönmüştü. Ve Floyd ve Zenia ayrı ayrı havada yüzüyorlardı.

Bir daha asla bu kadar yakın olmayacaklardı ama her zaman birbirlerine karşı hiç kimsenin paylaşamayacağı bir yakınlık duyacaklardı.

_____15_____ _____DEVDEN KAÇIŞ_____

Floyd gözlem güvertesine -tedbir olarak Zenia'dan birkaç dakika sonra- vardığında Jüpiter şimdiden çok uzakta görünüyordu. Ama bu gözlerinin gördüğü şey değil, bilgisinin neden olduğu bir yanılsama olmalıydı. Jüpiter atmosferinden yeni çıkmışlardı ve gezegen hâlâ gökyüzünün yansını kaplıyordu.

Ve artık onun -gönüllü- mahkumlarıydılar. Kendilerini doğruca Güneş Sistemi dışına, yıldız-

lara yollayabilecek olan aşırı hızı son bir saattir azaltmışlardı. Artık kendilerini Jüpiter ile 350.000 kilometre yukarısmdaki lo'nun yörüngesi arasında getirip götürecek bir elipste, klasik bir Hoh-mann yörüngesinde hareket ediyorlardı. Motorlarını tekrar ateşlemezlerse -veya ateşleyemezlerse-*Leonov* on dokuz saatte bir tur yaparak bu limitler arasında gidip gelecekti. Jüpiter'in en yakın uydusu olacaktı -ama uzun süre değil. Atmosfere her sürtünüşünde irtifa kaybedecek, sonunda düşüp yok olacaktı.

Floyd votkayı asla sevmemişti ama diğerleri geminin tasarımcılarının şerefine ve Sir Isaac New-ton'a içerlerken onlara katılmakta tereddüt etmedi. Sonra Tanya şişeyi dolaba geri koydu; hâlâ yapılacak çok iş vardı.

Elektrik kıvılcımının boğuk gürültüsü ve ayrılma sarsıntısı, bunu bekliyor olmalarına rağmen herkesi aniden yerinden sıçrattı. Birkaç saniye sonra geniş, hâlâ parlayan bir yuvarlağın süzül-düğü görüldü, gemiden uzaklaşırken kendi çevresinde yavaş yavaş dönüyordu.

"Bakın!" diye bağırdı Max. "Bir uçan daire! Kamerası olan var mı?"

Sonrasında gelen kahkahada sinirsel bir rahatlama seziliyordu. Kaptan daha ciddi bir tavırla araya girdi.

"Güle güle sadık ısı kalkanımız! Çok iyi iş gördün."

Sasha "Ama ne kayıp!" dedi. "Daha en az iki ton kaldı. Taşıyabileceğimiz onca ekstra yükü düşünsenize!"

"Eğer iyi, tutucu Rus mühendisliği buysa" diye yanıtladı Floyd, "ben sonuna kadar destekliyorum. Birkaç ton fazla olması, bir miligram az olmasından çok daha iyi."

Herkes bu düşünceyi alkışlarken atık kalkan soğuyup sanya, sonra kırmızıya dönüştü ve sonunda çevresindeki uzay kadar kapkara oldu. Sadece birkaç kilometre uzaklaşınca gözden kayboldu ama ara sıra bir yıldızın görüntüsünün kapanması yerini belli ediyordu.

Vasili "İlk yörünge kontrolü tamamlandı" dedi. "Sağ vektörümüzün saniyede on metre yakının-dayız. İlk deneme için fena değil."

Bu haber herkesi gevşetip rahatlattı ve birkaç dakika sonra Vasili başka bir duyuru yaptı.

"Rota düzeltmesi için yükseklik değiştiriyoruz; hız saniyede altı metre. Yirmi saniyelik yanış bir dakika içinde olacak."

Jüpiter'e hâlâ o kadar yakındılar ki geminin gezegenden uzaklaştığına inanmak imkansızdı; bulutların arasından henüz çıkmış bir uçakta gibiydiler. Orantı hissi yoktu; gün batarken hızla uçtuklarını sanmak mümkündü, aşağıda uzayıp giden kırmızılar, pembeler ve kızıllar çok tanıdıktı.

Tabii ki bu bir yanılsamaydı; buradaki hiçbir şeyin Dünya'yla ilgisi yoktu. O renkler gezegenin

kendindendi, güneşten ödünç alınmamışlardı. Gazlar da ta^namen yabancıydı -metan, amonyak ve hidrojeri- helyumdan bir cadı kazanında kaynatılmış hidrokarbonlar. Serbest oksijenin, insan hayatının izi bile yok.

Bulutlar ufuktan ufuğa paralel sıralar halinde ilerliyor, arada bir hortumlar ve şiddetli rüzgarlar yönlerini değiştiriyordu. Orada burada parlak gaz kaynakları düzeni bozuyordu. Floyd büyük bir girdabın karanlık halkasını da görebiliyordu; Jüpiter'in sonsuz derinliklerine inen dev bir girdap.

Büyük Kızıl Benek'i *aramaya* başladı, sonra böylesine aptalca bir şey düşünmesine şaşırdı. Aşağıda gördüğü o muhteşem bulut manzarasının tamamı Kızıl Benek'in sadece küçük bir parçası büyüklüğündeydi; insan küçük bir uçakla Kansas üzerinde az bir yükseklikteyken de Birleşik Devletler'in şeklini seçebilmeyi umabiliyordu.

"Düzeltme tamamlandı. Artık lo ile buluşma yörüngesindeyiz. Buluşma süresi: Sekiz saat elli beş dakika."

Jüpiter'den kopup bizi bekleyen her neyse onunla buluşmamıza dokuz saatten az kaldı, diye düşündü Floyd. Devden kaçtık, ama o anladığımız ve kendisi için hazırlanabileceğimiz bir tehlikeyi temsil ediyor. Bundan sonrası ise tamamen sır.

Ve bu mücadeleden de çıktığımızda Jüpiter'e

bir defa daha dönmeliyiz. Eve güvenle dönebilmek için onun gücüne ihtiyacımız olacak.

_____16_____ _____KİŞİSEL

HAT_____

"...Merhaba Dimitri. Ben Woody, on beş saniye sonra ikinci tuşa geçeceğim... Merhaba Dimitri, üç ve dördüncü tuşları çarp, küpkökünü al, pi kare ekle ve en yakın tam sayıyı beşinci tuş olarak kullan Sizin bilgisayarlarınız bizimkilerden bir milyon kere daha hızlı değilse -olmadıklarına adım gibi eminim- bu şifreyi hiç kimse kıramaz, ne sizin ne de bizim taraftan. Ama bazı açıklamalar yapabilirsiniz; zaten bunu iyi yapıyorsunuz.

"Bu arada, her zamanki mükemmel kaynaklarım bana ihtiyar Andrei'nin emekli olmaya bu sefer de ikna olmadığını söylediler; anladığım kadarıyla senin delegasyonun da diğerlerinden daha şanslı değil ve hâlâ onun başkanlığına katlanıyorsunuz. Ben gülüp geçiyorum; Akademi'nin de işine geliyor. Doksanını geçti ve artık biraz, şey, inatçı. Ama ihtiyar bilim adamlarının acısız yok edilmesi konusunda her ne kadar Dünya'nın -pardon, Güneş Sistemi'nin- en iyi uzmanı olsam da benden birşey beklemeyin.

"İnanır mısın, hâlâ biraz sarhoşum. *Discovery* ile başarılı bul-buluşma, anla işte, buluşmamız-

dan sonra küçük bir partiyi hak ettiğimizi düşündük. A/rıca ekibimize iki kişi daha katıldı. Chandra alkol kullanmıyor -insanı fazla insan yaparmış- ama Curnow onun yerini fazlasıyla doldurdu. Talimin edeceğin gibi yalnızca Tanya ayık kaldı.

"Amerikalı yurttaşlarım -Tanrım yardım et, bir politikacı gibi konuşuyorum- uykudan sorunsuzca uyandılar ve ikisi de çalışmaya başlamak için sabırsızlanıyorlar. Hepimizin çabuk hareket etmesi gerekecek; hem zaman azalıyor, hem de *Discovery* oldukça kötü bir halde gibi. Bembeyaz gövdesinin pis bir sarıya dönüştüğünü görünce gözlerimize inanamadık.

"Tabii ki suç lo'nun. Gemi dönerek üç yüz bin kilometreye kadar yaklaşmış ve birkaç günde bir volkanlardan biri gökyüzüne birkaç megaton sülfür püskürtüyor. Filmlerde görmüş olsan bile o cehennemin üzerinde asılı kalmanın nasıl birşey olduğunu tahmin edemezsin, uzaklaştığımızda buna sevineceğim. Tabii bizi çok daha gizemli -ve belki çok daha tehlikeli- bir şey bekliyor olacak.

'"06 volkanik patlamasında Kilauea'nın üzerinde uçmuştum; gerçekten korkunçtu, ama bunun yanında hiçbir şey, evet hiçbir şeydi. Şu anda gece tarafındayız, bu daha da kötüleştiriyor. Gördükleri insanın çok daha fazlasını gözünde canlandırması için yeterli. Cehenneme ancak bu ka-

dar yaklaşılabilir...

"Sülfür göllerinin bazıları parlayacak kadar sıcak, ama ışığın çoğu elektrik akımlarından geliyor. Birkaç dakikada bir dev bir flaş patlamışca-sına tüm manzara aydınlanıyor. Bu hiç de kötü bir benzetme sayılmaz; lo ile Jüpiter'i bağlayan akım hattında milyonlarca amper akıyor ve sık sık kaçaklar oluyor. Sigortalarımızın yarısı aynı anda atıyorlar ve işte sana Güneş Sistemi'ndeki en büyük şimşek.

"Az önce tam yok edicide bir patlama oldu, büyüyerek güneş ışığında bize doğru tırmanan koca bir bulut görüyorum. Belki de bu yüksekliğe ulaşabilir, ama ulaşsa bile buraya gelene kadar zararsız olacaktır. Yine de uğursuz bir görünüşü var -bizi yemeye çalışan bir uzay canavarı gibi.

"Buraya ulaştıktan bir süre sonra lo'nun bana birşey hatırlattığını fark ettim; ne olduğunu anlamam birkaç gün sürdü ve Uçuş Kayıtlarına bakmam gerekti, çünkü geminin arşivleri yetersizdi, rezalet. O Oxford konferansında, henüz ikimiz de çocukken seni *Yüzüklerin Efendisi* ile tanıştırmamı hatırlıyor musun? İşte lo Mordor'dur: Üçüncü bölüme bak; "Erimiş taşlardan kıvrıla bü-küle akan nehirler... soğuyunca, acı içindeki topraktan kusulmuş çarpık ejderha şekilleri gibi duruyorlardı" diye bir bölüm var. Bu mükemmel bir tasvir. Tolkien lo'nun ilk resmi görülmeden çeyrek yüzyıl önce nereden biliyordu? İşte sana Do-

ğa'nın sanatı taklidi.

"En azından oraya inmemiz gerekmeyecek; herhaıde ölen Çinli meslektaşlarımız bile bunu denemezlerdi. Ama belki bir gün mümkün olabilir, oldukça sağlam görünen ve sürekli sülfür seli altında kalmayan bölgeler var.

"Jüpiter'e, en büyük gezegene kadar gelip de onu es geçeceğimize kim inanırdı? Ama çoğu zaman yaptığımız bu ve lo ya da *Discovery* ile ilgilenmediğimiz zaman da düşündüğümüz şey şu... Nesne.

"Hâlâ on bin kilometre uzakta, titreme noktasında, ama ana teleskopla baktığımda dokunacak kadar yakında görünüyor. Hiçbir özelliği olmadığı için boyu belli değil, gerçekten iki kilometre uzunluğunda olup olmadığını bakarak anlamak imkansız. Katı ise milyarlarca ton ağırlığında olmalı.

"Ama katı mı? Yüzü bize dönükken bile neredeyse hiç radar yansıması vermiyor. Tek görebildiğimiz üç yüz bin kilometre aşağıda, Jüpiter'in bulutlarının karşısında siyah bir siluet. Boyutunu saymazsak, Ay'daki kazıda bulduğumuz Tektaşla tıpatıp aynı.

"Eh, yarın *Discoveryie* gireceğiz ve seninle tekrar konuşmaya zamanım ya da imkanım olur mu bilmiyorum. Ama eski dostum, ayrılmadan önce birşey daha var. "Konu Caroline. Dünya'dan neden ayrılmak

zorunda olduğumu asla anlamadı ve bir bakıma beni hiç affetmeyecek. Bazı kadınlar için aşk tek şey değil, her şey. Belki de haklılar... Neyse, herhalde tartışmak için çok geç.

"Fırsatın olduğunda onu neşelendirmeye çalış. Anakaraya dönmekten bahsediyor. Korkarım bunu yaparsa...

"O yüz vermezse Chris'i neşelendirmeye çalış. Onu anlatamayacağım kadar özlüyorum.

"Ona babasının onu hâlâ çok sevdiğini ve elinden geldiğince çabuk döneceğini söyle, o Dimitrı amcasına inanır.

17

GEMİYE BİNİŞ PARTİSİ

Terk edilmiş ve konuksever olmayan bir uzay gemisine girmek, en iyi şartlar altında bile kolay değildir. Hatta oldukça tehlikeli bile olabilir.

Walter Curnow bunu prensipte biliyordu, ama *Discover^mn* yüz metrelik gövdesini güvenli bir uzaklıkta duran *LeonoıJla* burun buruna görene kadar hiç iliklerinde hissetmemişti. Yıllar önce sürtünme *Discover^nm* döner gövdesinin hareketini durdurmuş, böylece açısal momentumunu geminin diğer kısmına geçirmişti. Terk edilmiş gemi artık yörüngesinde bir bando göstericisinin çizdiği eğrinin en üst noktasındaki asası gibi dö-

nüyordu.

İlk sorun, *Discovery/nin* hem kontrol edilmesini hem de neredeyse yaklaşılmasını engelleyen bu dönüşü durdurmaktı. Yalıtımlı kabinde Max Brailovsky ile giyinirken Curnow belki de ilk kez yetersizlik, hatta küçüklük hissine kapıldı; bu kendi alanı değildi. "Ben uzay mühendisiyim, uzay maymunu değil" diye açıklamaya çalışmıştı sıkılarak, ama işin yapılması gerekiyordu. *Disco-ver^y* lo'nun etkisinden sadece o çıkarabilirdi. Max ve diğerlerinin tanımadıkları devre şemaları ve *cihazlarla* uğraşmaları çok uzun sürerdi. Onlar gemiye yeniden güç verip kontrolü ele geçirene kadar gemi aşağıdaki sülfürlü ateş çukurlarına düşmüş olurdu.

Başlıklarını takmak üzereyken Max "Korkmu-yorsun değil mi?" diye sordu.

"Elbisemin içinde altıma dolduracak kadar değil. Onun dışında, evet"

Max kıkırdadı. "Herhalde bu işte bu normal. Ama merak etme, seni oraya tek parça halinde götürürüm, şeyle... nasıl diyorsunuz?"

"Süpürge. Çünkü cadılar onlara biner."

"Oh, evet. Sen hiç kullandın mı?"

"Bir defa denedim, ama benden kaçtı. Herkes çok komik bulmuştu."

Bazı mesleklerde özel ve karakteristik aletler türemiştir -balıkçının oltası, çömlekçinin çarkı, duvarcının malası, jeologun çekici. Zamanlarının

çoğunu sıfır yerçekimindeki yapı projelerinde geçirmek zorunda kalanlar da süpürgeyi geliştirmişlerdi.

Çok basitti; bir ucunda bir basamak, diğer ucunda da bir ilmek olan, sadece bir metre uzunluğunda boş bir tüp. Bir düğmeye basılınca normal uzunluğunun beş ya da altı katı uzunluğuna ulaşabilir ve dahili şok emici sistemi sayesinde becerikli bir operatör en şaşırtıcı manevraları yapabilirdi. Basamak gerekirse bir pençe ya da kanca da olabilirdi. Başka özellikler de vardı ama temel tasanm buydu. Kullanması çok kolay görünse de öyle değildi.

Yalıtan kabininin pompaları dönüşümü bitirdiler, ÇIKIŞ işareti yandı, dış kapılar açıldı ve yavaşça boşluğa doğru süzüldüler.

Discovery iki yüz metre kadar ileride dönüyor, gökyüzünün yansını kaplayan lo'nun çevresindeki yörüngesinde onları takip ediyordu, Jüpiter uydunun diğer tarafında gözden kaybolmuştu. Bunu özellikle düşünmüşlerdi; iki dünya arasındaki akım hattında gidip gelen enerjilerden korunmak için lo'yu kalkan olarak kullanıyorlardı. Böyleyken bile radyasyon seviyesi çok yüksekti; gemiye dönmeden önce on beş dakikadan az za-, manian vardı.

Çıkar çıkmaz Curnow'un giysisinde bir sorun oldu. "Dünya'dan ayrılmadan önce üzerime uyuyordu" diye şikayet etti. "Ama şimdi içinde kay-

bölüyorum."

Cerrah-kumandan Rudenko radyo hattına girerek "Bu çok normal Walter" dedi. "Uykudayken on kilo verdin, ki bunun altından rahatlıkla kalkarsın. Zaten üçünü geri aldın bile."

Curnow iyi bir yanıt düşünemeden *Leonoıtdan* yumuşak ama kesin bir şekilde fırlatıldı.

Brailovsky "Rahatla Walter" dedi. "Dengeni kaybetsen bile roketlerini kullanma. Her şeyi bana bırak."

Genç adamın sırt çantasındaki küçük jetler onları *Discoverytye* götürürken Curnow çantadan çıkan soluk *gazlan* görebiliyordu. Her küçük buhar bulutundan sonra halat hafifçe çekiliyor, o da Brailovsky'e yaklaşmaya çalışıyordu, ama bir daha gaz çıkmadan yetişemiyordu. kendini ipin ucunda aşağı yukarı seken bir yoyo gibi hissediyordu, şimdi de Dünya'ya periyodik dönüşlerinden birini yapıyordu.

Enkaza yaklaşmanın tek güvenli yolu, yavaş yavaş çevresinde döndüğü eksendi. *Discovery~nin* dönüş merkezi geminin ortasında bir yerde, ana anten kompleksine yakın bir yerdeydi ve peşinde endişeli partneriyle Brailovsky doğruca o bölgeye gidiyordu. Curnow kendi kendine, ikimizi birden nasıl zamanında durduracak, diye sordu.

Discovery artık önlerindeki tüm gökyüzünü harmanlayan koca uzun bir halterdi. Bir turu ta-

marnlaması dakikalar sürse de uçlar etkileyici bir hızla hareket ediyorlardı. Curnow onları düşün-memeye çalışarak yaklaşan hareketsiz merkeze konsantre oldu.

Brailovsky "O'na yöneliyorum" dedi. "Yardım etmeye çalışma ve ne olursa olsun şaşırma."

Curnow kendi kendine, bu da ne demek şimdi, diye sordu, bir yandan da elinden geldiğince şaşırmamaya hazırlanıyordu.

Her şey beş saniye içinde oldu. Brailovsky dört metrelik uzunluğa erişip yaklaşan gemiyi yakalamak için süpürgeyi açtı. Süpürge kapanmaya ve dahili yayları Brailovsky'nin yüksek sayılabilecek momentumunu emmeye başladı. Ama Cur-now'un beklediği gibi, onu anten çıkıntısının yanına getirmedi. Bir anda tekrar açılmaya başladı ve Rus'un ivmesini ters yöne çevirdi. Öyle ki, yaklaştığı kadar hızlı olarak *Discovery* 'den uzaklaştı. Curnow'un önünden geçerek, sadece birkaç santimetre ötesindeki uzay boşluğuna yöneldi. İrkilen Amerikalı, Brailovsky önünden fırlarken bir an onun sırıtışını gördü.

Bir saniye sonra aralarındaki bağda bir çekilme oldu ve momentumu paylaşırken aniden yavaşladılar. Karşılıklı ivmeleri yok edilmişti, artık *Discovery* 'ye göre hareketsizdiler. Curnow'a sadece en yakın tutamağa uzanıp ikisini birden içeri çekmek kalmıştı.

Biraz nefes alınca "Hiç Rus ruleti oynadın mı?"

diye sordu.

"Hayır. Nedir o?"

"Bir ara sana öğretmeliyim. Sıkıntıya karşı en az bunun kadar iyi gelir."

"Walter, umarım Max'ın tehlikeli birşey yaptığını söylemek istemiyorsundur."

Dr. Rudenko'nun sesinden çok şaşırdığı belliydi, Curnow da yanıt vermemenin daha iyi olacağını düşündü; Ruslar bazen onun mizah duygusunu anlamıyorlardı. Onun duyamayacağı bir sesle "Beni az daha kandırıyordun" diye mırıldandı. Artık dönen geminin merkezinde olduklarından hareketini hissetmiyordu, özellikle önündeki metal plakalara bakarken. *Discover^nin* ana gövdesi olan ince silindir boyunca ilerleyip giden merdiven bir sonraki hedefiydi. Uzak uçtaki küre şeklindeki kumanda modülü sadece elli metre uzakta olduğunu çok iyi bilmesine rağmen birkaç ışık yılı uzakta gibi geliyordu.

Brailovsky aralarındaki bağlantının boştaki kısmını toplayarak "Ben önden giderim" dedi. "Unutma, buradan sonrası yokuş aşağı. Ama bu sorun değil, tek elle tutunabilirsin. Dipte bile yerçekimi onda bir gee kadar. Ve bu da, nasıl diyorsunuz... Bir bok etmez."

"Herhalde beş para etmez demek istiyorsun. Ve sence de fark etmiyorsa, önden ben gideyim. Merdivenlere ters yönden tırmanmaktan hiç hoşlanmadım -düşük yerçekiminde bile."

Curnow bu alaylı havayı korumanın çok önemli olduğunun farkındaydı, yoksa durumun gizemi ve tehlikesi altında ezilirdi. Evinden neredeyse bir milyar kilometre uzakta, tüm uzay araştırmaları tarihinin en ünlü enkazına girmek üzereydi. Bir gazeteci *Discovery* 'ye uzayın *Marie Celest&i* demişti. Bu benzetme gerçekten uygundu. Ama bu durumu özel kılan birçok şey de vardı. Gökyüzünün yarısını kaplayan kabus gibi ay görüntüsünü düşünmese de birşey onu sürekli hatırlatıyordu. Merdivenin basamaklanna her dokunduğunda eldiveni sülfür tozundan ince bir bulut kaldırıyordu.

Tabii ki Brailovsky haklıydı; geminin hareketinin neden olduğu döner yerçekimi ile baş etmek kolaydı. Alıştıkça, Curnow verdiği yön hissini sevmeye bile başladı.

Ve bir anda *Discover^nın* büyük, renksiz kontrol ve hayat destek modülüne ulaşmışlardı. Birkaç metre ötelerinde bir acil durum girişi vardı. Curnow bunun Bowman'm HAL ile son mücadelesi için gemiye girerken kullandığı giriş olduğunu anladı.

Brailovsky "Umarım girebiliriz" diye mırıldandı. "Buraya kadar gelip kapıyı kapalı bulursak yazık olur."

YALITIM KONUMUNDA yazan ekranı kapatan sülfürü temizledi.

"Tabii ki kapalı. Kontrolleri deneyeyim mi?"

"Bir zararı olmaz, ama bir işe de yaramaz."

"Haklısın. Tamam, elle yaparız..."

Eğimli duvardaki ince çizginin açılışıyla birlikte uzaya dağılan buhar birikintisini ve küçük bir kâğıt parçasını görünce büyülendiler. Önemli bir mesaj mıydı? Asla bilemeyeceklerdi; hızını hiç kaybetmeden dönerek yıldızların arasında gözden kayboldu.

Brailovsky oldukça uzun gelen bir süre el kontrolünü çevirmeye devam etti ve yalıtım kabininin pek de konuksever görünmeyen kapısı şafağa doğru tamamen açılmıştı. Curnow en azından acil durum ışıklarının hâlâ çalıştıklarını umuyordu. O kadar şanslı değillerdi.

"Artık patron sensin Walter. Birleşik Devletler topraklanna hoş geldin."

Başlığının ışığını etrafta gezdirerek içeri girdi, hiç de çekici görünmüyordu. Curnow'un gördüğü kadarıyla her şey iyi durumdaydı. Biraz da kızgınlıkla, zaten başka ne bekliyordum ki, diye kendi kendine sordu.

Kapıyı el kontrolüyle kapatmak açmaktan da uzun sürdü, ama gemiye enerji verilene kadar başka seçenek yoktu. Giriş kilitlenmeden hemen önce Curnow dışıradaki çılgın manzaraya bir bakmayı göze aldı.

Ekvatorun yanında parıldayan mavi bir göl oluşmuştu; birkaç saat önce orada olmadığından emindi Kenarlarında, parıldayan sodyumun ka-

rakteristik rengi olan parlak sarı alevler dansediyordu. Io'nun neredeyse sürekli olan ışık sellerinden birinin boşalttığı ışık plazması tüm gece bölgesini kaplıyordu.

Geleceğin kabuslarından fırlamış gibiydi ve bu yetmiyormuş gibi, çılgın bir sürrealist ressamın fırçasına yakışacak bir görüntü de vardı. Yanan ayın ateş çukurlarından gelen dev, eğri bir boynuz kara gökyüzünü deliyordu; tıpkı kara yazgılı bir matadorun gerçeği anladığı son anda gördüğü gibi.

Discovery ve *Leonov* ortak yörüngelerinde Jüpiter'e doğru ilerlerken o da hilal şeklinde doğuyordu.

18

KURTARIŞ

Dış kapak arkalarından kapandığı anda gizli bir rol değişimi olmuştu. Curnow artık evindeydi, Brailovsky ise *Discovery* 'deki simsiyah koridor ve tünel labirentlerinde oldukça rahatsızdı. Teoride Max geminin içini biliyordu, ama bildikleri iç tasarım çizimlerinin incelenmesine dayanıyordu. Curnow ise *Discovery* 'nin hâlâ tamamlanamamış ikizinde aylarca çalışmıştı; kelimenin tam anlamıyla gözü kapalı bile yolunu bulabilirdi.

İlerlemek zorlaşmıştı, çünkü geminin bu bölümü sıfır gee için tasarlanmıştı. Kontrolsüz dönüş artık yapay bir yerçekimi sağlıyordu ve bu da hafif de olsa, sanki her zaman en ters yana doğru oluyordu.

Bir kola tutunmak için bir koridordan aşağı birkaç metre kaydıktan sonra Curnow "Yapmamız gereken ilk şey" diye söylendi, "Şu lanet dönüşü durdurmak. Bunu da güç olmadan yapamayız. Umarım Dave Bowman gemiyi terk etmeden önce bütün sistemleri korumuştur."

"Gemiyi terk ettiğine emin misin? Geri dönmek istemiş olabilir."

"Haklı olabilirsin; herhalde bunu hiç öğrenemeyeceğiz. Belki kendi bile bilmiyordu."

Pod Bay'e, *Discovery* 'nin "uzay garajı"na girmişlerdi. Normalde burada gemi dışı çalışmalarda kullanılan küre şeklindeki tek kişilik modüllerden üçü bulunurdu. Şimdi sadece 3 numaralı kapsül duruyordu; l Numara Frank Poole'un öldüğü esrarengiz *kazada* kaybolmuştu. İki Numara ise Dave Bowman'daydı.

Pod Bay'de ayrıca iki uzay giysisi de vardı, askılarında başlıksız dururken kafası kesilmiş cesetler gibiydiler. İçlerinde korkunç canavarlar olduğunu düşünmek için fazla hayal gücü gerekmese de, Brailovsky'ninki fazla mesai yapıyordu.

Cumow'un bazen sorumsuza kaçan mizah duygusunun tam bu anda ortaya çıkması şanssız-

lıktı, ama pek de şaşırtıcı değildi.

Son derece ciddi bir ses tonuyla "Max" dedi, "ne olursa olsun lütfen geminin kedisinin peşinden gitme."

Brailovsy bir an hazırlıksız yakalandı, neredeyse "Bunu söylememeliydin Walter" diyecekti, ama hemen toparlandı. Bu çok kötü bir zayıflık belirtisi olurdu, onun yerine "O filmi arşivimize koyan salağı bulmak isterdim" diye yanıtladı.

"Mutlaka Katerina yapmıştır, herkesin psikolojik dengesini ölçmek için. Hem filmi geçen hafta izlediğimizde katıla katıla gülmüştün."

Brailovsky sessiz kaldı; Curnow'un söylediği doğruydu. Ama o *LeonoıSun* bildik, sıcak ve aydınlık ortamındaydı, karanlık, dondurucu, hortlaklı bir enkazda değil. Ne kadar mantıklı olursa olsun insanın, bu koridorlarda gezinip av arayan acımasız bir uzay *canavarı* olabileceğini düşünmemesi imkansızdı.

Hepsi senin suçun Büyükanne (umarım Sibirya tunduralarında huzur içinde uyursun). Keşke aklımı o korkunç efsanelerle doldurmasaydın. Gözlerimi kapadığımda hâlâ Paba Yaga'nın kulübesini görebiliyorum, o sıska tavuk bacaklarıyla ormanda duruyor...

Bu kadar saçmalık yeter. Genç, parlak bir mühendisim ve hayatımın en büyük teknik görevindeyim ve Amerikalı dostum bazen küçük, korkak bir çocuk olduğumu asla bilmemeli...

Bir de şu gürültüler... Çok fazla ses vardı, ama ancak deneyimli bir astronot kendi giysisinin sesleri arasında onları duyabilirdi. Ama tamamen sessiz ortamlarda çalışmaya alışık olan Max Brailovsky için bu sesler çok sinir bozucuydu, oysa seslerin kaynağının gemi mangaldaki bir şiş gibi döndükçe oluşan sıcaklığın neden olduğu genleşme olduğunu biliyordu. Güneş orada biraz zayıf da kalsa aydınlık ile gölge arasında hâlâ önemli bir ısı farkı vardı.

İçeride de dışarıdaki gibi basınç olduğundan, alışık olduğu uzay giysisi bile rahat değildi. Eklemlerine etki eden güçler değişmişti, hareketlerini tam kontrol edemiyordu. Kendi kendine kızgınlıkla, ben bir çaylağım ve tüm eğitimim yeni başlıyor, diye homurdandı, birşeyler yapıp durumu değiştirmenin zamanıydı.

"Walter, atmosferi ölçmek istiyorum."

"Basınç iyi; sıcaklık -vay canına- sıfırın altında yüz beş."

"İnsana güç veren, hoş bir Rus kışı. Zaten giysimin içindeki hava soğuğun çoğunu dışanda tutar."

"Tamam, hadi durma. Ama ışığımı yüzüne tutacağım, böylece morarırsan fark edebilirim. Ve konuşmaya devam et."

Brailovsky başlığının kilidini açtı ve maskeyi yukarı kaldırdı. Buz gibi parmakları yanaklarını okşayınca bir an irkildi, sonra tedbirle havayı

kokladı ve ardından derin bir nefes aldı.

"Soğuk, ama ciğerlerim donmuyor Yine de komik bir koku var. Bayat, çürük... Sanki birşey... Oh hayır!"

Birdenbire sapsarı kesilen Brailovsky hemen maskesini kapattı.

Curnow ani ve ciddi bir endişeyle "Sorun nedir Max?" diye sordu. Brailovsky yanıt vermedi. Hâlâ kendini kontrol etmeye çalışıyor gibiydi. Hatta o korkunç ve bazen ölümcül olabilen felaket başına gelecek gibiydi; uzay giysisinin içine kusmak üzereydi.

Uzun bir sessizlik oldu; sonra Curnow sakinleştirici bir tonda konuştu. "Anladım. Ama yanıldığına eminim. Poole'un uzayda kaybolduğunu biliyoruz. Bowman da diğerlerini.. uykuda öldükten sonra uzaya fırlattığını bildirmişti ve bunu mutlaka yapmıştır. Burada hiç kimse olamaz Zaten çok soğuk." Az daha "tıpkı morg gibi" diye ekliyordu, ama kendini zamanında tuttu.

Brailovsky "Ama diyelim ki" diye fısıldadı, "diyelim ki Bowman gemiye dönmeyi başardı ve burada öldü."

Daha da uzun bir sessizlikten sonra Curnow dikkatle ve yavaşça kendi maskesini açtı. Donduru cu hava ciğerlerini yakınca irkildi, sonra tiksintiyle yüzünü buruşturdu.

"Ne demek istediğini anladım. Ama hayal gücünün seni şaşırtmasına izin verme. Bu kokunun

mutfaktan geldiğine bire on bahse girerim. Gemi donmadan önce etlerin bir kısmı çürümüştür mutlaka. Herhalde David Bowman'ın da iyi bir ev sahibi olmak için fazla zamanı yoktu. Bunun kadar kötü kokan bekar evleri gördüm."

"Belki de haklısın. Umarım öyledir."

"Tabii haklıyım. Değilsem bile... Lanet olsun ne fark eder ki? Yapmamız gereken bir iş var Max. Dave Bowman hâlâ buradaysa da bu bizim işimiz değil, öyle değil mi Katerina?"

Cerrah-kumandandan yanıt gelmedi; gemide telsizin etkisiz kalacağı kadar içeri girmişlerdi. Gerçekten yalnızdılar, ama Max kendine geliyordu. Walter ile çalışmanın bir ayrıcalık olduğuna karar verdi. Amerikalı mühendis bazen yumuşak ve uysal görünüyordu Ama işini kesinlikle çok iyi biliyordu ve gerektiğinde kaya gibi sertti.

Birlikte *Discovery* 'yi hayata, belki de Dünya'ya döndüreceklerdi.

19

DEĞİRMEN OPERASYONU

Discovery baştan başa yanan seyir ve dahili ışıklarıyla birdenbire Noel ağacı gibi ışıl ışıl olduğunda, *Leonotfdaki* tezahürat neredeyse iki gemi arasındaki boşlukta bile duyulacaktı. Hemen söndüklerinde ise tezahürat alaycı bir bağırışa dönüştü.

Yarım saat boyunca başka birşey olmadı; sonra *Discovery* 'nin uçuş güvertesinin gözlem pencereleri acil durum ışıklarının yumuşak kızıhyla parlamaya başladı. Birkaç dakika sonra sülfür tozunun arasından Curnow ve Brailovsky'nin buğulu figürlerinin içerde hareket ettikleri görülebiliyordu.

Tanya Orlova "Alo Max-Walter, bizi duyabiliyor musunuz?" diye konuştu. Her ikisi de aynı anda el salladılar, ama başka bir yanıt vermediler. Sıradan bir konuşma için çok meşgul oldukları belliydi; *Leonoı/daki* izleyiciler sabırla beklerken birçok ışık yanıp söndü, Pod Bay'in üç kapısından biri yavaşça açıldı ve hızla kapandı ve ana anten on derece *kadar* döndü.

Sonunda Curnow "Alo *Leonoıf* dedi. "Beklettiğimiz için üzgünüm, ama biraz meşguldük."

"İşte şu ana kadar gördüklerimizin kısa bir değerlendirmesi: Gemi umduğumdan çok daha iyi

durumda. Ana gövde sağlam, sızıntılar önemsiz, hava basıncı yüzde seksen beş normal. Nefes alınabiliyor, ama büyük bir temizlik gerekecek çünkü leş gibi kokuyor.

"En iyi haber, güç sistemleri sağlam. Ana reaktör normal, bataryalar iyi durumda. Neredeyse bütün sigortalar kapalıydı; ya atmışlar ya da Bowman gitmeden önce kapamış. Yani bütün önemli araçlar korunmuş. Ama tamamen enerji vermeden her şeyi kontrol etmek zor olacak."

"Bu ne kadar sürecek; en azından hayat destek ve itiş gibi temel sistemler için?"

"Kaptan, bunu söylemek kolay değil. Düşmeden önce ne kadar zamanımız var?"

"Şu andaki tahminimiz, en az on gün. Ama bunun artabileceğini -ve azalabileceğini- biliyorsun."

"Eh, büyük bir sorunla karşılaşmazsak, *Dısco-veryyi* bu cehennem çukurundan çıkanp sabit bir yörüngeye oturtmamız bir hafta sürer diyorum."

"Bir şeye ihtiyacınız var mı?"

"Hayır. Max ve ben idare ediyoruz. Şimdi mil yuvalarını kontrol etmek için santrifüje gidiyoruz. Onu bir an önce çalıştırmak istiyorum."

"Walter, bağışla ama bu önemli mi?" Yerçekimi uygun ve uzun süredir böyle idare ettik."

"Biraz yerçekimi iyi olurdu, ama istediğim o değil. Santrifüjü tekrar çalıştırabilirsek, geminin

dönüşünü engeller, hareketi durur. O *zaman* yalıtım odalarını birleştirebilir ve EVA'ları kapatabiliriz. Çalışmak yüz kat kolaylaşır."

"İyi fikir Walter. Ama benim gemimi o... değirmenle birleştirmeyeceksin. Ya mil yuvalan takılır da santrifüje kilitlenirse? Paramparça oluruz."

"Katılıyorum. Ama böyle birşey olmayacak. En kısa zamanda tekrar rapor vereceğim."

Sonraki iki gün kimsenin başım kaşıyacak zamanı olmadı. Bu süre bittiğinde Curnow ve Bra-ilovsky uzay giysilerinin içinde uyuyakalmış ama *Discovery* 'yi tamamen araştırmış ve tatsız bir sürprizle karşılaşmamışlardı. Ön rapor hem Uzay Ajansı hem de Devlet Bakanlığı'nı rahatlatmıştı; artık *Discovery* 'nin terk edilmiş bir enkaz olmadığını, sadece 'geçici olarak yedeğe çekilmiş bir Birleşik Devletler Uzay Aracı' olduğunu delillerle iddia edebilirlerdi. Artık onarım görevi başlamalıydı.

Enerji sağlandığına göre, sırada hava sorunu vardı; en kapsamlı temizlik çalışmaları bile kokuyu çıkaramamıştı. Curnow sorunun kaynağını soğutmanın durmasıyla bozulan yiyecekler olarak teşhis ederken haklıydı; aynca alaycı bir ciddiyetle bunun çok romantik olduğunu da söylüyordu. "Tek yapmam gereken gözlerimi kapatmak" demişti "ve işte eski çağlardaki bir balina avı gemi-sindeyim. Düşünsenize *Pequod* nasıl kokuyordu acaba?"

Discovery 'ye bir kez girdikten sonra hayal gücüne gerek kalmadığına herkes katılıyordu. Geminin atmosferi boşaltılınca sorun sonunda çözülmüştü, en azından baş edilebilir boyutlara indirilmişti. Neyse ki yedek tanklarda hâlâ geri koyacak yeterli hava vardı.

En sevindirici haberlerden biri geri dönüş yolculuğu için gereken yakıtın yüzde doksanı hâlâ duruyordu; plazma sürücüsünü çalıştıracak sıvı için hidrojen yerine amonyak kullanmak çok işe yaramıştı. Daha randımanlı olan hidrojen tankların izolasyonuna ve dışarıdaki soğuğa rağmen yıllar önce buharlaşmış olurdu. Ama amonyağın tamamına yakını sıvı halde kalmıştı ve gemiyi Dünya çevresinde güvenli bir yörüngeye oturtacak kadar vardı. En azından Ay çevresinde.

Discovery 'nin pervanemsi dönüşünün kontrolü, gemiyi kontrol altına almak için belki de en önemli adımdı. Sasha Kovalev, Curnow ile Bra-ilovsky'i Don Kişot ile Sanço Panza'ya benzetip, onların değirmenlerle mücadelesinin daha başarılı geçmesini diledi.

Büyük dikkatle ve kontrol için sık sık durarak santrifüj motorlarına elektrik verildi ve büyük silindir hızlanarak, geminin uzun zaman önce neden olduğu dönüşünü yavaş yavaş azaltmaya başladı. *Discovery* defalarca yana doğru hareketlendi, sonunda başaaşağı dönüşü neredeyse kaybolmuştu. İstenmeyen hareketin son izlerini de

hareket kontrol jetleri düzeltti. Artık iki gemi yan yana hareketsiz duruyorlardı. Ufak tefek, bodur *Leonov,* uzun ve ince *Discovery* 'nin yanında cüce gibi kalmıştı.

Birinden diğerine geçiş artık güvenliydi, ama Kaptan Orlova fiziksel bir bağlantıyı hâlâ redde-diyordu.Herkes bu karara katılıyordu, çünkü lo sürekli yaklaşıyordu; kurtarmak için bu kadar çalıştıkları gemiyi bırakmak zorunda kalabilirlerdi.

Discovery 'nin yörüngesindeki esrarengiz bozulmanın nedenini artık biliyor olmaları hiçbir işe yaramıyordu. Gemi Jüpiter ile lo'nun arasından her geçtiğinde ikisini birleştiren görünmez akım hattından, bir dünyadan diğerine akan elektrik nehrinden de geçiyordu. Oluşan girdapların neden olduğu akımlar gemiyi sürekli yavaşlatıyor, her dönüşte biraz daha frenliyordu.

Hattaki akım Jüpiter kendi anlaşılmaz yasalarına göre büyük farklılıklar gösterdiğinden düşme anını önceden bilmek imkansızdı. Bazen lo'nun çevresinde görülmeye değer elektrik ve ışık fırtı-nalan eşliğinde çarpıcı dalgalanmalar oluyordu. O zaman gemiler kilometrelerce irtifa kaybediyor, aynca ısı kontrol sistemleri ayarlama yapana kadar rahatsız edici derecede ısınıyorlardı.

Bu beklenmedik etki önce herkesi korkutmuş ve şaşırtmış, ama sonra nedeni anlaşılmıştı. Her tur fren biryerlerde ısı üretir; *Leonov* ve *Discovery* 'nin gövdelerinin aldığı akımlar onlan düşük

güçte elektrik sobalarına dönüştürüyordu. *Discovery* 'nin yiyecek stoğunun bir kısmının geminin sürekli ısınıp soğuduğu yıllarda bozulmuş olması şaşırtıcı değildi.

Leonov oldukça uzak bir mesafede dururken Curnow ana sürüşü çalıştırmayı göze aldığında, lo'nun bir tıp kitabı çizimine artık iyice benzeyen iltihaplı görüntüsü sadece beş yüz kilometre ötedeydi. Görünürde hiçbir etki yoktu -eski tip kimyasal roketlerin dumanı ve ateşi gibi- ama *Discovery* hız kazandıkça iki gemi yavaşça uzaklaşmaya başladılar. Birkaç saat hassas manevralar yaptıktan sonra iki gemi de bin kilometreye yükselmişlerdi; artık bir nefes alıp görevin sonraki aşamasını planlayacak zaman vardı.

Cerrah-kumandan Rudenko, güçlü kolunu yorgun Curnow'un omuzlanna atarak "Harika bir iş basardın Walter" dedi. "Hepimiz seninle gurur duyuyoruz."

Rudenko belli etmeden Curnow'un burnunun altında küçük bir kapsül kırdı. Curnow yirmi dört saat sonra uyandığında kızgın ve açtı.

20

GİYOTİN

Curnow küçük mekanizmayı elinde tartarak, biraz hoşnutsuz bir tavırla "Nedir bu?" diye sordu. "Fareler için giyotin mi?"

"İyi bir tanımlama. Ama ben daha büyük av peşindeyim." Floyd, karmaşık bir devre planını gösteren ekrandaki yanıp sönen oku işaret etti.

"Bu hattı görüyor musun?"

"Evet, ana güç desteği. Yani?"

"Bu, HAL'ın merkezi işlem ünitesinin enerji giriş noktası. Bu aleti buraya takmanı istiyorum. Kabloların içine, özellikle aranmazsa bulunamayacağı bir yere."

"Anladım. HAL'ı istediğin *zaman* açabilmen için bir uzaktan kumanda. Çok ince, üstelik iletken de değil, böylece açıldığında seni sıkıntıya sokacak kısa devreler olmayacak. Böyle oyuncakları kim yapıyor? CIA mi?"

"Boş ver. Kontrolü benim odamda; şu hep masamın üzerinde duran küçük, kırmızı hesap makinesi. Dokuz defa dokuza bas, karekökünü al ve INT'e bas. Hepsi bu. Etki alanından emin değilim, denememiz gerekecek. Ama *Leonov* ve *Discovery* birbirlerine bir iki kilometre uzaklıkta oldukları sürece HAL'ın tekrar delirme olasılığı olmayacak."

"Bu... şeyden kimlere söz edeceksin?"

"Gerçekten bilmesini istemediğim tek kişi Chandra."

"Tahmin etmiştim."

"Ama ne kadar az kişi bilirse hakkında o kadar az konuşulur. Tanya'ya söyleyeceğim ve acil bir durum olursa nasıl kullanacağını ona gösterebilirsin."

"Ne gibi bir acil durum?"

"Bu pek akıllıca bir soru değil, Walter. Bilseydim bu lanet şeye ihtiyacım olmazdı."

"Sanırım haklısın. Patentli HAL kumandasını ne zaman takmamı istiyorsun?"

"Olabildiğince çabuk. Mümkünse bu gece, Chandra uyurken."

"Şaka mı yapıyorsun? Hiç uyuduğunu sanmıyorum. Hasta bebeğine bakan bir anne sanki."

"Arada bir yemek için *Leonoıta* dönmesi gerek."

"Sana birşey söyleyeyim. Son gittiğinde küçük bir çuval pirinç getirdi. Bu onu haftalarca idare eder."

"Öyleyse Katerina'nın ünlü nakavt haplarından kullanırız. Sende bayağı işe yaramıştı değil mi?"

Curnow Chandra hakkında şaka yapıyordu - en azından Floyd öyle anlamıştı- ama insan asla emin olamazdı. En inanılmaz şeyleri bile gayet ciddi bir yüz ifadesiyle söylemeyi seviyordu. Rusların bunu kavraması uzun sürmüştü; bir süre

sonra, Cumow gerçekten ciddiyken bile, küçük düşmemek için önceden güler olmuşlardı.

Neyse ki Curnow'un kendi gülüşü, Floyd Dünya'dan ayrılırken ilk defa duyduğundan beri hafiflemişti; o zaman da alkolün etkisindeydi zaten. Leonov sonunda *Discovery* ile buluştuğunda verdikleri partide o gülüşü bir kez daha duymaktan korkuyordu, ama oldukça içmiş olmasına rağmen, Kaptan Orlova kadar kontrollü davranmıştı.

Gerçekten ciddiye aldığı tek şey işiydi. Dünya'dan gelirken bir yolcuydu. Ama artık mürettebattandı.

21

DİRİLİŞ

Floyd kendi kendine, uyuyan bir devi uyandırmak üzereyiz dedi. Bunca yıldan sonra HAL varlığımızı nasıl karşılayacak? Geçmişten ne hatırlayacak? Ve dost mu olacak, düşman mı?

Discovery 'nin uçuş güvertesinin sıfır yerçekim-li ortamında Dr. Chandra'nın arkasına geçerken Floyd'un aklı hep birkaç saat önce takıp test ettikleri kesici devredeydi. Radyo kontrolü elinin birkaç santimetre ötesindeydi ve onu yanında getirdiği için kendini aptal gibi hissediyordu. Bu aşamada HAL geminin işlem devrelerine hâlâ

bağlanmamıştı. Tekrar çalıştmlsa bile bedensiz bir beyin olacaktı, ama duyu organlan olacaktı, iletişim kurabilecek ama birşey yapamayacaktı. Curnow'un dediği gibi "olsa olsa küfür edebilirdi"

Chandra "İlk test için hazırım Kaptan" dedi. "Eksik tüm modüllerin yerlerine yenileri takıldı ve tüm devrelerde teşhis programlarını denedim. Her şey normal görünüyor, en azından bu aşamada"

Kaptan Orlova Floyd'a baktı, o da başıyla onayladı. Chandra'nın ısrarıyla bu kritik ilk çalıştırmada sadece üçü vardı ve bu küçük seyirci grubunun bile istenmediği belliydi.

"Çok iyi Dr. Chandra." Protokole her zaman uyan kaptan hemen ekledi "Dr. Floyd onayladı ve benim de itirazım yok."

Chandra onaylamadığını belirten bir tonda "Şunu açıklamalıyım ki" dedi "ses tanıma ve konuşma sentez merkezleri zarar görmüş. Ona konuşmayı en baştan öğretmemiz gerekecek. Şanslıyız ki insandan milyonlarca defa daha hızlı öğreniyor."

Bilim adamının parmaklan klavyede dans ederek bir sürü rastgele sözcük yazdı, her biri ekranda belirdikçe dikkatle telaffuz etti. Sözcükler hoparlörden bozuk bir yankı gibi duyuldular. Cansız, hatta mekanik, hiçbir zeka duygusu yoktu. Bu eski HAL değil diye düşündü Floyd. Ben ço-

cukken moda olan ilkel konuşan oyuncaklardan daha iyi değil.

Chandra TEKRAR tuşuna bastı ve sözcükler bir defa daha duyuldu. Şimdiden belirgin bir ilerleme olmuştu ama hiç kimse bu konuşucuyu bir insanla kanştırmazdı.

"Ona verdiğim sözcükler temel İngilizce fonemleri içeriyor; yaklaşık on tekrarla anlaşılır hale gelir. Ama gerçekten iyi bir terapi yapmak için gerekli aletlerim yok."

Floyd "Terapi mi?" diye sordu. "Yani beyni mi zarar görmüş?"

Chandra "Hayır" diye atıldı. "Mantık devreleri harika durumda. Sadece ses çıkışı zedelenmiş olabilir ama giderek düzelecektir. Bu yüzden, yanlış anlaşılmaları önlemek için her şeyi ekrandan kontrol edin. Ve konuştuğunuzda da dikkatli telaffuz edin."

Floyd Kaptan Orlova'ya acı acı güldü ve beklenen soruyu sordu. "Ya buradaki onca Rus aksanı?"

"Kaptan Orlova ve Dr. Kovalev için sorun olmayacağına eminim. Ama diğerleri... şey, kişisel testler yapmamız gerekecek. Geçemeyen klavyeyi kullanmak zorunda kalacak."

"Buna daha oldukça zaman var. Şu an için iletişim yapacak tek kişi sizsiniz. Katılıyor musunuz, Kaptan?" "Tamamen."

Chandra bir anlık bir işaretle onayladı. Parmaklan klavyenin üzerinde uçmaya devam ediyordu, sözcük ve sembollerle dolu sütunlar ekranda öylesine hızlı beliriyorlardı ki hiçbir insan ne dediklerini anlayamazdı. Chandra'nın eidetik bir hafızası olduğunu düşünüyorlardı, bir bakışta sayfalarca bilgiyi tanıyabiliyordu.

Floyd ve Orlova tam onu gizli ibadetiyle baş başa bırakmak için gitmek üzereyken aniden elini uyarırcasma ya da bir şey bekliyormuş gibi kaldırarak kalmalarım işaret etti. Önceki hızlı hareketlerinin aksine biraz tereddütle bir kilit kolunu açtı ve tek, ayrı bir tuşa bastı.

Aynı anda, konsoldan bir ses geldi, ama artık insan konuşmasının mekanik bir taklidi değildi. Henüz sadece temel seviyede de olsa, zeki, bilinçli, kendinin farkında bir sesti.

"Günaydın Dr. Chandra. Ben HAL. İlk dersim için hazırım."

Bir an şok bir sessizlik oldu, sonra aynı güdüyle iki gözlemci güverteden ayrıldı.

Heywood Floyd gözüyle görmese inanmazdı. Dr. Chandra ağlıyordu.

" . Bebek yunusa çok sevindim! Anne babası onu gururla eve getirdiklerinde Chris'in ne kadar heyecanlandığını tahmin edebiliyorum. İkisinin birlikte yüzdükleri ve Chris'in de yavrunun sırtına bindiği videoları gördüklerinde gemidekilerin anlayıp ohlamalarını duymalıydın Adını dost anlamına gelen Sputnik koymamızı öneriyorlar, ayrıca uydu da demek.

"Üzgünüm, son mesajımdan beri çok zaman geçti, ama haberler ne kadar çok iş yapmak zorunda olduğumuz hakkında sana bir fikir vermiştir. Kaptan Tanya bile programa boşverdi; bir sorun ortaya çıkar çıkmaz o anda kim uygunsa o halletmek zoaında. Sadece ayakta duracak halimiz kalmadığında uyuyoruz.

"Sanırım hepimiz yaptığımızla gurur duyabiliriz. Her iki gemi de çalışır halde ve HAL üzerinde testlerimizin ilk turunu neredeyse bitirdik. Biz buradan ayrılıp Büyük Birader ile son buluşmamızı yaptığımızda *Discoverylji* uçurması için ona güvenip güvenemeyeceğimizi bir iki gün içinde anlayacağız.

"Bu adı kimin taktığını bilmiyorum, ama Ruslar haklı olarak pek hoşlanmıyorlar. Bizim TMA-2 şeklindeki resmi adlandırmamızı da çok alayla karşılıyorlar; birçok kez bana taş atarak

Tycho'dan bu yanaki bir milyar kilometrenin en iyi parçası olduğunu söylüyorlar. Ayrıca Bow-man'ın hiçbir manyetik anormallik rapor etmediğini *ve* TMA-1 ile tek benzerliğinin şekli olduğunu da hatırlatıyorlar. Onlara kendilerinin hangi ismi tercih ettiklerini sorduğumda, gizem anlamına gelen *Zagadka* diyorlar. Şüphesiz mükemmel bir isim, ama ne zaman telaffuz etmeye çalışsam herkes gülüyor, ben de "Büyük Birader"de karar kıldım.

"Adı ne olursa olsun, artık sadece on bin kilometre uzaklıkta, yani birkaç saatte orada olacağız. Ama sana söylememde bir sakınca yok, bu son aşama herkesin sinirlerini gerdi.

"Discoveryde bazı yeni bilgiler bulmayı ummuştuk. Tek hayal kırıklığımız bu oldu, ama bu çok normal. Tabii HAL karşılaşmadan çok önce kapatılmıştı, bu yüzden hafızasında olanlarla ilgili hiçbir şey yok; Bowman tüm sırlarını birlikte götürdü. Geminin seyir defterinde ve otomatik kayıt sistemlerinde önceden bilmediğimiz hiçbir şey yok.

"Bulduğumuz tek yeni şey tamamen kişisel; Bowman'ın annesine bıraktığı bir mesaj. Niye yollamadığını bilmiyorum. Herhalde son EVA'dan sonra gemiye dönmeyi bekliyor ya da umuyordu. Tabii mesajı Mrs. Bowman'a yolladık. Florida'da bir bakımevinde kalıyor ve akli durumu da iyi değil; yani onun için hiçbir şey ifade

etmeyebilir.

"Eh, bu seferlik bütün haberler bu kadar. Seni ne kadar özlediğimi anlatamam... ve Dünya'mn mavi gökyüzünü ve yeşil denizlerini de. Burada tüm renkler kırmızılar, turuncular ve sanlar -genellikle fantastik günbatımı kadar güzel- ama tayfın diğer ucundaki renkler bir süre sonra rahatsız etmeye başlıyor.

"İkinize de sevgiler. İlk fırsatta tekrar arayacağım."

23

BULUŞMA

Leonoıtun kontrol ve sibernetik uzmanı Niko-lai Ternovsky gemide Dr. Chandra ile kendi dilinden konuşabilen tek kişiydi. HAL'ın baş yaratıcısı ve öğretmeni hiç kimseye güvenmek istemese de, aşırı fiziksel yorgunluk onu yardım kabul etmeye zorlamıştı. Rus ile Hint-Amerikalı geçici bir birlik oluşturmuş, bu da şaşırtıcı derecede işe yaramıştı. Bunda Chandra'nın kendisine ne *zaman* ihtiyacı olduğunu ve ne zaman yalnız kalmak istediğini her nasılsa sezebilen yumuşak huylu Nikolai'ın büyük payı vardı. Nikolai'm İn-gilizcesinin gemidekilerin en kötüsü olmasının lıiç önemi yoktu, çünkü ikisi çoğu zaman başka kimsenin anlamadığı bir bilgisayarca konuşuyor-

lardı.

Bir haftalık yavaş ve dikkatli çalışmadan sonra, HAL'ın rutin ve denetimsel fonksiyonlarının tamamı çalışıyordu. Yürüyebilen, temel komutları uygulayabilen, basit işleri yapabilen ve düşük düzeyde konuşma yapabilen bir adam gibiydi, insan ölçüleriyle IQ'su yaklaşık 50'ydi; gerçek kişiliğinin henüz sadece en belirsiz ana hatları ortaya çıkmıştı.

Hâlâ uyurgezer gibiydi; yine de Chandra'nın uzman görüşüne göre artık *Discover^yi* lo yakınındaki yörüngesinden alıp Büyük Biraderle buluşmaya rahatça götürebilecek kapasitedeydi.

Aşağıdaki alev alev cehennemden ekstra yedi bin kilometre daha uzaklaşma ihtimali herkesin hoşuna gitmişti. Bu mesafe astronomik ölçülerde önemsiz de olsa, gökyüzünün artık Dante ya da Hieronymus Bosch'un hayal gücünden fırlamış bir görüntüyle kaplanmayacağı anlamına geliyordu. Ve en şiddetli patlamaların fırlattıkları bile gemiye ulaşamamış olsa da, lo'nun yeni bir rekor kırabileceği korkusu her zaman vardı. Üstelik *Le-onoılun* gözlem güvertesinin menzili de sürekli ince bir sülfür tabakasıyla azalıyordu ve eninde sonunda birinin çıkıp temizlemesi gerekecekti.

Discover^nin kontrolü HAL'a ilk kez verildiğinde yalnızca Curnow ve Chandra gemidelerdi. Çok sınırlı bir kontrol türüydü; sadece hafızasına yüklenmiş programı tekrarlıyor ve işleyişini göz-

lüyordu. Mürettebat da onu gözlüyordu; bir arıza olursa hemen kontrolü ele alacaklardı.

İlk yanma on dakika sürdü; sonra HAL *Discoverj/nin* geçiş yörüngesine girdiğini rapor etti. *Le-onotfun* radar ve optik izleyicileri bunu doğrular doğrulamaz diğer gemi kendini aynı yörüngeye doğru yöneltti. İki küçük düzeltme yapıldı ve üç saat on beş dakika sonra, her ikisi de 10.500 kilometre yukarıda lo ile Jüpiter'in merkezlerini bağlayan görünmez hattaki ilk Lagrange noktası L l 'e olaysız olarak ulaştılar.

HAL kusursuz çalışmıştı. Chandra da tatmin oluş ve hatta neşe gibi tamamen insani duygu belirtileri gösterdi. Ama herkesin aklı başka yerdeydi; Büyük Birader yani *alias Zagadka* sadece yüz kilometre uzaktaydı.

O uzaklıktan bile Ay'ın Dünya'dan göründüğünden daha büyük görünüyordu, düz kenarlı kusursuz geometrisi de hiç doğal değildi. Arka planda uzay varken tamamen görünmez olurdu, ama 350.000 kilometre aşağıda Jüpiter'in hızla geçen bulutları onun şaşırtıcı görüntüsünü ortaya çıkarmıştı. Ayrıca, insan aklının reddetmekte çok zorlandığı bir yanılsamaya da neden oluyorlardı. Gerçek yerini bakarak anlamak mümkün olmadığı için, Büyük Birader genellikle Jüpiter'in ortasında dibi görünmeyen bir çukurun kapağına benziyordu.

Yüz kilometrenin on kilometreden daha gü-

venli ya da binden daha tehlikeli olduğuna inanmak için bir neden yoktu; sadece ilk araştırma için psikolojik olarak doğru görebilirlerdi. Bu mesafeden geminin teleskopları santimetrelik ayrıntıları gösterebiliyordu; ama görülecek bir şey yoktu. Büyük Birader'in hiçbir özelliği yoktu; bu da, milyonlarca yıl uzay cisimlerinin bombardımanı altında durduğu kabul edilen bir cisim için inanılmazdı.

Floyd teleskoptan baktığında, yıllar önce Ay'da yaptığı gibi elini uzatıp o pürüzsüz, siyah yüzeylere dokunacakmış gibi geldi. O ilk seferinde uzay giysisinin eldiveniyle dokunmuştu. Tycho tektaşı basınçlı bir kubbe içine alınana kadar çıplak elini kullanamamıştı.

Hiç bir fark olmamıştı; TMA-l'e gerçekten dokunduğunu hissetmemişti bile. Parmak uçları görünmez bir engel üzerinde kayar gibi olmuştu ve ittikçe tepki de artmıştı. Büyük Birader'in de aynı etkiyi verip vermeyeceğini merak ediyordu.

Ama o kadar yaklaşmadan önce yapabilecekleri her testi yapmak ve gözlemlerini Dünya'ya bildirmek zorundaydılar. En küçük yanlış harekette patlayabilecek yeni bir tür bombayı etkisiz hale getirmeye çalışan patlayıcı uzmanları gibiydiler. Biliyorlardı ki en hafif radar araştırması bile tahmin edilemeyecek felaketleri başlatabilirdi.

İlk yirmi dört saat boyunca pasif aletlerle -teleskoplar, kameralar ve alıcılarla- her dalga bo-

yunda gözlem dışında bir şey yapmadılar. Ayrıca Vasili Orlov taşın boyutunu büyük bir dikkatle ölçtü ve ünlü 1:4:9 orantısını altı basamaklı olarak buldu. Büyük Birader'in şekli TMA-1 ile tamamen aynıydı; ama iki kilometreden daha uzun ve bu yüzden küçük kardeşinden 718 kat daha büyüktü.

Ve ikinci bir matematiksel sır daha vardı, insanoğlu, ilk üç tamsayının kareleri olan bu 1:4:9 orantısını yıllardır tartışıyordu. Bu kesinlikle bir tesadüf olamazdı; işte şimdi çok önemli bir sayı daha vardı.

Dünya'da istatistik uzmanları ve matematikçiler şimdiden sevinçle bilgisayarlarının başına geçmişler, orantıyla doğanın temel sabitleri -ışık hızı, proton/elektron kütle oranı, ince yapı sabiti- arasında bir bağlantı bulmaya çalışıyorlardı. Onlara hemen bir sürü sayıbilimci, astrolog ve medyum da katıldı. Büyük Piramit'in yüksekliğini, Stonehenge'in çapını, Nazca çizgilerinin azimut kerterizlerini, Easter Adası'nın enlemini ve daha bir yığın faktörü ortaya atarak bunlardan inanılmaz kehanetler çıkardılar. Washington'lu ünlü bir mizah yazarı kendi hesaplarına göre Dün-ya'nın 31 Aralık 1999'da yok olduğunu ve ama herkes akşamdan kalma olduğu için kimsenin fark etmediğini yazdığında ise hiç umursamadı-lar.

Büyük Birader ise, iki geminin yaklaşıp radar

ışınlarıyla yoklamasına ve olası zeki canlılardan yanıt almak amacıyla telsiz dalgalan yollamasına hiç tepki vermedi

iki gergin günden sonra, Görev Kontrol'ün de onayıyla gemi uzaklığı yarıya indirdi. Elli kilometreden taşın en geniş yüzü Dünya'nın gökyüzündeki Ay'm genişliğinin dört katıydı; etkileyiciydi ama psikolojik olarak ezici değildi. On katı büyüklüğünde görünen Jüpiter'le hâlâ baş edemezdi ve araştırmanın havası sürekli tetikte bekleyişten giderek belirgin bir sabırsızlığa dönüşüyordu.

Walter Curnow neredeyse herkes adına konuştu: "Büyük Birader birkaç milyon yıl beklemeye niyetli olabilir, biz ise bir an önce gitmek istiyo-
ruz.

24

ÖN ARAŞTIRMA

Discovery Dünya'dan ayrılırken, içinde astronotların aracın dışında da günlük giysileriyleymişler gibi rahat çalışmalarım sağlayan küçük uzay kapsüllerinden üç tane vardı. Biri Frank Po-ole'un öldüğü kazada -tabii kazaysakaybolmuştu. Diğeri Da ve Bowman'ı Büyük Birader'le son buluşmasına götürmüş ve başına her ne geldiyse aynı kaderi paylaşmıştı. Üçüncüsü hâlâ geminin

garajı Pod Bay'deydi.

Önemli bir parçası eksikti; kapağı. HAL Pod Bay kapısını açmayı reddettikten sonra Kumandan Bowman tehlikeli vakum geçişini yapıp gemiye acil durum kapısından girdiğinde onu havaya uçurmuştu. Oluşan hava akımı kapsülü yüzlerce kilometre uzağa fırlatmış, Bowman ise daha sonra onu çok daha önemli sorunlarla meşgulken telsiz kontrolü ile geri getirmişti. Eksik kapağın yine yenisini takmakla uğraşmamış olması şaşırtıcı değildi.

3 Numaralı Kapsül (Max hiç açıklama yapmadan üzerine *Nina* ismini yazmıştı) şimdi yeni bir EVA için hazırlanıyordu. Hâlâ kapağı yoktu, ama bu önemsizdi. İçeride kimse olmayacaktı.

Bowman'ın görevine bağlılığı onlar için beklenmedik bir şanstı ve bundan yararlanmamak aptallık olurdu. *Nina'yı* robot bir araştırma aracı olarak kullanarak Büyük Birader yakından ve kimsenin hayatı riske atılmadan incelenebilirdi. En azından teorileri buydu; ama gemiyi yutabilecek bir geri tepme olasılığını da kimse göz ardı edemezdi. Zaten kozmik ölçülerde elli kilometre bir kıl payı bile değildi.

Yıllarca bakımsız kalan *Nina* oldukça berbat görünüyordu. Sıfır gee ile sürekli uçuşan tozlar dış yüzeye çökmüştü. Böylece bir zamanların kusursuz beyaz gövdesi pis bir griye dönüşmüştü. Gemiden yavaş yavaş uzaklaşırken dış kolları

katlanarak kapanmıştı, oval penceresi de uzaya koca, ölü bir göz gibi bakıyordu. İnsanlık için pek de uygun bir elçi gibi görünmüyordu. Ama bu apayrı bir avantajdı. Böylesine mütevazı bir elçi hoşgörülebilir, küçüklüğü ve düşük hızı barışçıl amaçlarını vurgulayabilirdi. Büyük Bira-der'e kolları açık olarak yaklaşması önerildiyse de hemen vazgeçilmişti; "onlar" *Nindnın* mekanik pençeleri açılmış olarak geldiğini görürlerse hayatlarına yönelik bir tehdit olarak algılayabilirlerdi.

İki saat süren yavaş bir yolculuktan sonra *Nina* dev dikdörtgen taşın bir köşesinin yüz metre kadar yakınına gelmişti. Bu kadar yakından bile gerçek şekli anlaşılmıyordu. TV kameraları boyutu belirsiz bir tetrahedronun tepesinden aşağı bakıyor gibiydiler. Aletler radyoaktivite ya da manyetik alan belirtisi göstermiyordu; yansıtmaya tenezzül ettiği az miktardaki güneş ışığı dışında Büyük Birader'den hiçbir şey gelmiyordu.

Beş dakika durduktan sonra -bunun "Merhaba, işte buradayım" anlamına gelmesini istemişlerdi-*Nina* küçük yüzü çapraz olarak geçmeye başladı, sonra daha büyük olanı ve en sonunda da en büyüğünü. Elli metre uzaklığını koruyor, ama hareket ettikçe beş metreye kadar yaklaşıyordu. Mesafe ne olursa olsun, Büyük Birader'in görünüşü tamamen aynıydı; düz ve özelliksiz. Tamamlanmasına daha çok zaman olmasına rağ-

men görev sıkıcılaşmıştı, her iki gemideki gözlemciler işlerine dönmüşler, sadece arada bir monitörlere bir göz atıyorlardı.

Sonunda *Nina* başladığı yere döndüğünde Walter Curnow "Bu kadar" dedi. "Bunu hayatımız boyunca da yapsak bir şey öğrenemeyiz. M-*na'ya* ne yapayım? Eve getireyim mi?"

Vasili *LeonotSdan* hatta girerek "Hayır" dedi. "Bir önerim var. Onu büyük yüzün tam merkezine götür. Orada durdur; yüz metre uzakta. Ve radarı maksimum hassasiyete getirerek orada bırak."

"Sorun değil, yalnız biraz kayma payı olur. Ama amacın ne?"

"Üniversitedeki astronomi derslerimden birini hatırladım; sonsuz bir düz tabakanın yerçekimsel çekimi. Gerçek hayatta kullanmaya fırsat bulacağım hiç aklıma gelmemişti. *Nina'nın* hareketlerini birkaç saat inceledikten sonra en azından *Za-gadka'nın* kütlesini ölçebileceğim, tabii varsa. Orada aslında hiçbir şey olmadığını düşünmeye başlıyorum."

"Bunu anlamanın kolay bir yolu var ve bunu eninde sonunda yapmak zorunda kalacağız. *Nina* gidip o şeye dokunmah."

"Dokundu bile."

Curnow biraz hiddetle "Ne demek istiyorsun" diye sordu. "Hiç beş metreden çok yaklaşmadım."

"Senin sürüş yeteneğini eleştirmiyorum. Yine de o ilk buluşmada oldukça yaklaştın değil mi? Ama *Nina'nm* roketlerini yüzeyine yakınken her kullandığında *Zagadka'ya* hafifçe dokunuyorsun."

"Bir filin üzerinde zıplayan bir pire gibi."

"Belki. Ama doğrusu bilmiyoruz. Ama öyle ya da böyle varlığımızın farkında olduğunu ve bize canını sıkmadığımız sürece katlanacağını kabul etmeliyiz."

Sorulmayan soruyu o da sormadı. İki kilometre uzunluğunda siyah bir taş nasıl rahatsız edilirdi? Ve edildiğinde ne yapardı?

25 LAGRANGE'DEN

MANZARA

Astronomi çok ilgi çekici ancak anlamsız rastlantılarla doluydu. Bunlann en ünlüsü, hem Güneş hem de Ay'ın Dünya'dan aynı çapta görünmeleridir. Burada, Büyük Birader'ün Jüpiter ile lo arasındaki yerçekimsel cambaz ipindeki kozmik denge hareketi için seçtiği L. l denge noktasında da benzer bir doğa harikası vardı. Gezegen ve uydu tam olarak aynı büyüklükte görünüyorlardı.

Ne büyüklük ama! Güneş ve Ay gibi yarım derece değil, onların çapının kırk, alanlarının da

bin altı yüz katı. Birinin görüntüsü bile aklı hayret ve hayranlıkla doldurmaya yeterdi, ikisi bir a-radayken görüntü insanı eziyordu.

Kırk iki saatte bir bütün safhaları tamamlanıyordu; lo hilalken Jüpiter yuvarlaktı ya da tam tersi. Ama Güneş Jüpiter'in arkasına saklanmışken ve gezegenin sadece gece tarafı görünüyorken bile orada olduğu besbelliydi; yıldızlan kapatan koca siyah bir disk. Dünya'dan çok daha büyük elektrik fırtınalarının neden olduğu ve birkaç saniye süren şimşekler bazen bu karaltıyı kısa bir süre için aydınlatıyordu.

Gökyüzünün diğer tarafında lo, dev efendisine hep aynı yüzünü dönük tutan, kırmızı ve sarılardan bir kazandı. Tembel tembel kaynarken arada bir volkanlarının birinden san bulutlar püskürüyor ve hızla yüzeye geri iniyordu. Jüpiter gibi lo da coğrafyası olmayan bir dünyaydı, ama daha küçük ölçülerde. Yüzü birkaç onyılda bir değişiyordu, Jüpiter'inki ise birkaç günde bir.

Tüm bu harikalar arasında ekip, bir ömre sığmayacak araştırma malzemesi toplamıştı, ama Jüpiter sisteminin doğal cisimleri öncelik listesinin en alt sorasındaydı. l Numara, Büyük Birader'di. Gemi artık beş kilometreye kadar yaklaşmıştı, ama Tanya doğrudan fiziksel teması hâlâ reddediyordu. "Hemen uzaklaşabilecek bir duruma gelene kadar bekleyeceğim" dedi. "Ayrılma zamanı gelene kadar oturup izleyeceğiz. Sonra

bir sonraki hamlemizi düşünürüz."

Nindmn elli dakikalık yavaş bir inişle Büyük Birader'e sonunda konduğu doğruydu. Böylece Vasili cismin kütlesini ölçebilmiş ve 950.000 ton gibi şaşırtıcı derecede düşük bir rakam bulmuştu; yanı yoğunluğu havanınkine yakındı. İçi büyük bir olasılıkla boştu; böylece içinde ne olduğu hakkında uzayıp giden tartışmalar son bulmuş oluyordu.

Ama akıllarını bu önemli konulardan uzaklaştıracak yeterince sıradan, günlük sorun vardı *Le-onovve Discoverj/de,* temizlik ve bakım işleri çalışma zamanlarının yüzde doksanını alıyordu, ama en azından iki gemi esnek bir bağlantı tüne-liyle birleştirilmişlerdi. Curnow sonunda Tanya'yı *Dtscover)!mr* döner gövdesinin birdenbire dağılıp onlan parçalamayacağına ikna etmişti ve artık bir araçtan diğerine iki hava yalıtımlı kapı açılıp kapanarak geçilebiliyordu. Uzay giysileri ve çok zaman alan EVA'lar artık gerekli değildi. Dışarı çıkıp süpürgeyi kullanmaktan hoşlanan Max dışında herkes bu işe sevinmişti.

Bundan hiç etkilenmeyen iki ekip üyesi ise Chandra ve Ternovsky idi. Artık *Discoveryde* kalıyorlar, gece gündüz çalışıp HAL ile bitmeyen konuşmalarına devam ediyorlardı. Günde en az bir defa "Ne zaman hazır olacaksınız?" sorusuyla karşılaşıyorlardı. Söz vermek istemiyorlardı; HAL hâlâ sıradan bir morondu.

Derken, Büyük Biraderle buluşmalarından bir hafta sonra Chandra beklenmedik bir duyuru yaptı: "Hazırız."

Discoveryirim. uçuş güvertesinde sadece iki bayan doktor yoktu. Bunun da nedeni kendilerine yer olmamasıydı; onlar *Leonotfun* monitörlerinden izliyorlardı. Floyd Chandra'nın hemen arka-sındaydı, Curnow'un isim yakıştırma yeteneğiyle "cep katili" dediği aleti de elinin altındaydı.

Chandra "Bir defa daha hatırlatayım" dedi. "Konuşma olmamalı. Aksanlarınız onu şaşırtır; yalnızca ben konuşabilirim, başka kimse değil. Anlaşıldı mı?"

Chandra'nın bitkin olduğu hem görünüşünden hem de sesinden belliydi. Ama sesinde hiçbirinin daha önce duymadığı bir güç vardı. Başka her-yerde patron Tanya olabilirdi, ama burası onundu.

izleyiciler -bazıları yakınlarındaki tutamaklara sarılmış, bazıları serbestçe uçuyorlardı- başlarıyla onayladılar. Chandra bir ses düğmesini kapattı ve hafif ama anlaşılır bir tonda "Günaydın HAL" dedi

Bir an sonra Floyd'a yıllar geçmiş gibi geldi. O artık sadece yanıt veren basit bir elektronik oyuncak değildi. HAL geri gelmişti.

"Günaydın Dr. Chandra."

"Kendini görevlerine dönebilecek kapasitede hissediyor musun?"

"Elbette. Tamamen çalışır durumdayım ve tüm devrelerim mükemmel işliyor."

"O halde sana birkaç soru sormamın sakıncası var mı?"

"Tabii ki yok."

"AE 35 anten ünitesinde bir arıza hatırlıyor musun?"

"Kesinlikle hayır."

Chandra'nın emrine rağmen dinleyenlerden hafif bir ses duyuldu. Floyd eliyle telsiz kesiciyi yoklayarak, bu bir mayın tarlasında adım adım ilerlemek gibi, diye düşündü. Eğer bu sorular başka bir psikoza neden olursa HAL'ı bir saniyede öldürebilirdi (Bu işlemi daha önce defalarca denediği için emindi.) Ama bir saniye, bir bilgisayar için çok uzun bir zamandı. Bunu göze almak zorundaydılar.

"Dave Bowman ya da Frank Poole'un AE 35 ünitesini onarmak için dışarı çıktıklarını hatırlamıyor musun?"

"Hayır. Bu olmuş olamaz.olsa hatırlardım. Frank ve Dave neredeler? Bu insanlar kim? Sadece sizi tanımlayabiliyorum; ama arkanızdaki, hesaplanma göre yüzde altmış beş olasılıkla Dr. Heywood Floyd."

Chandra'nın kesin emrini hatırlayan Floyd HAL'ı kutlamaktan vazgeçti. On yıldan sonra yüzde altmış beş çok iyi bir skordu. Birçok insan bu kadarını yapamazdı.

"Endişelenme HAL. Her şeyi sonra açıklayacağım."

"Görev tamamlandı mı? Bunu ne kadar istediğimi biliyorsunuz."

"Görev tamamlandı; programı uyguladın. Şimdi -izin verirsen- özel bir konuşma yapmak istiyoruz."

"Elbette."

Chandra ana konsola ses ve görüntü girişlerini kapattı. Geminin sadece bu kısmında da olsa HAL artık kör ve sağırdı.

Vasili merakla "Bunun anlamı ne?" diye sordu.

Chandra dikkatle ve kesin olarak "Anlamı şu" diye yanıtladı "Sorunun başladığı andan itibaren HAL'ın tüm hafızasını sildim."

Sasha hayretle "Bu müthiş bir başarı" diye yanıtladı. "Nasıl yaptınız?"

"Korkarım bunu açıklamam, yaparken harcadığımdan daha çok zaman alır."

"Chandra, sen ve Nikolai ile aynı düzeyde olmasam da, ben de bilgisayar uzmanıyım. 9000 serileri holografik hafıza kullanıyor, öyle değil mi? Yani basit bir kronolojik siliş yapmış olamazsınız. Seçilmiş sözcük ve kavramları bulan bir tür tenya olmalı."

Katerina geminin dahili hattından "Tenya mı" dedi. "Bunun benim alanım olduğunu sanıyordum Ama o küçük canavarları alkol kavanozunun dışında görmediğime memnunum. Siz ne-

den bahsediyorsunuz?"

"Bir bilgisayar terimi Katerina. Eski günlerde -çok eski günlerde- gerçekten de manyetik bantlar kullanılıyordu. Ve bir sisteme girip hafızanın istenilen bölümlerini yakalayıp yok edecek -istersen yiyecek- bir program hazırlamak mümkün. İnsanlara da hipnozla aynı şey yapılıyor ya..."

"Evet ama o her zaman geri döndürülebilir. Hiçbir şeyi gerçekten unutmayız. Sadece unuttuğumuzu sanırız."

"Bilgisayarlar öyle çalışmaz. Bir şeyi unutması söylendiğinde unutur. Bilgi tamamen silinir."

"Yani HAL o... hatasını hiç hatırlamıyor mu?"

Chandra "Bundan yüzde yüz emin olamam" diye yanıtladı. "Tenya araştırma yaparken bir yerden bir yere geçmekte olan bilgiler olabilir. Ama bu çok küçük bir olasılık."

Herkes bir süre sessizce bunu düşündükten sonra Tanya "Müthiş" dedi. "Ama en önemli konu şu: İleride ona güvenilebilir mi?"

Chandra yanıtlayamadan Floyd atıldı:

"Aynı durumun tekrar olması mümkün değil; buna söz verebilirim. Tüm sorunların başlangıç nedeni bir bilgisayara güvenliği açıklamanın zor olması."

Curnow biraz yüksek bir sesle "İnsanlara da öyle" dedi.

Tanya pek ikna olmasa da "Umarım haklısın-dır" dedi. "Sırada ne var Chandra?"

"Çok karmaşık bir şey değil ama uzun ve yorucu. Şimdi onu Jüpiter'den uzaklaşma planını uygulamaya ve *Discoveryyi* eve götürmeye programlamalıyız. Biz hızlı yörüngemizle döndükten üç yıl sonra."

26 GÖZALTI

Alıcı: Victor Millson, Başkan, Ulusal Uzay Yolculuğu Konseyi, Washington

Gönderen: Heywood Floyd, USSC Discovery'den

Konu: Gemi bilgisayan HAL9000'in arızası

Derece: GİZLİ

Dr. Chandrasegarampillai (buradan sonra Dr. C olarak geçmektedir) HAL üzerindeki ön incelemesini tamamladı. HAL'ın tüm eksik modüllerini onardı ve bilgisayar artık tamamen çalışıyor. Dr C.'nin çalışmaları ve sonuçlarını kendisinin ve Dr. Ternovsky'nin verecekleri kısa raporda bulabilirsiniz.

Yine de benden Konsey için, özellikle durum hakkında genel bilgisi olmayan yeni üyeler için basit bir dille özetlememi istediniz. Doğrusu bunu yapabilir miyim bilmiyorum; biliyorsunuz ben bilgisayar uzmanı değilim. Ama elimden geleni

yapacağım.

Sorunun nedeni, HAL'ın temel komutları ile Güvenliğin istekleri arasında bir uyuşmazlıktı. Doğaldan Başkan'dan gelen bir emirle, TMA-l'in varlığı tamamen gizli tutuldu. Sadece bilmesi gerekenler bu bilgiye ulaşabildi.

TMA-1 kazıda bulunup sinyalini Jüpiter'e yönelttiğinde, *Discover^nin* oraya yapacağı yolculuk zaten detaylı plan aşamasındaydı. Ana ekibin (Bowman, Poole) fonksiyonu sadece aracı gideceği yere götürmek olduğundan, yeni hedef hakkında bilgilendirilmemelerine karar verildi. Araştırma ekibini (Kaminski, Hunt, Whitehead) ayrıca eğitip yolculuk başlamadan dondurmakla daha sıkı bir güvenlik sağlandığı düşünüldü, çünkü bilgi sızması olasılığı (kazayla ya da başka türlü) büyük ölçüde azalacaktı.

Daha o zaman (01.04.30'daki NCA 342/23/ÇOK GİZLİ notumda) bu yönteme birçok defa karşı çıktığımı hatırlatmak istiyorum. Ancak üst düzeyde reddedildim.

Ayrıca, insan yardımı olmadan gemiyi idare edebildiği için, ekibin etkisiz kalması ya da ölmesi halinde görevi kendisi tamamlamak üzere HAL'ın programlanmasına karar verildi. Bu yüzden hedefleri hakkında tam bilgi verildi, ama bunları Bowman ya da Poole'a açıklamasına izin yoktu.

HAL'ın yapılış amacı, bilgiyi değiştirmeden ve

gizlemeden tam ve doğru olarak uygulamaktı ve bu durum bu amaca ters düşüyordu. Sonuçta HAL, insan olarak ele alırsak, bir psikoza -tam olarak şizofreniye- yakalandı. Dr. C.'nin bana verdiği bilgiye göre HAL teknik olarak, kendi kendine çalışan gelişmiş bilgisayarlarda sıkça görülen bir duruma, Hofstadter-Moebius ikilemine yakalanmış. Kendisi daha fazla bilgi için Profesör Hofstadter'le görüşmenizi öneriyor.

Basitçe söylemek gerekirse (eğer Dr. C.'yi doğru anladıysam) HAL baş edemeyeceği bir ikileme düştü ve bu yüzden Dünya'dan hareketleri izleyenlere karşı paranoyak semptomlar geliştirdi. Böylece Görev Kontrol'le telsiz bağlantısını koparmaya çalıştı. İlk adım olarak da A.E. 35 anten ünitesinde (sahte) bir arıza rapor etti.

Bu durumda hem doğrudan doğruya yalan söylemiş oldu -şüphesiz bu psikozunu daha da ilerletti- hem de ekiple karşı karşıya geldi. Tahminimize göre (elbette bunu sadece tahmin edebiliriz) bu durumdan kurtulmanın tek yolunun insan meslektaşlarını yok etmek olduğuna karar verdi; bunu da az daha başarıyordu. Konuya tamamen tarafsız olarak bakarsak, göreve tek başına, insanlar 'parazit' yapmadan devam etse ne olacağını görmek ilginç olabilirdi.

Dr. C.'den tüm öğrenebildiğim bu kadar; onu daha fazla sorgulamak istemiyorum, zaten bitkin düşene kadar çalışıyor. Ama bu duruma rağmen,

şunu söylemeliyim ki (ve lütfen bunu kesinlikle gizli tutun) Dr. C. her zaman gerektiği kadar yardımcı olmuyor. HAL'ı savunan bir tutum içinde, bu da konuyu tartışmamızı oldukça zorlaştırıyor. Biraz daha bağımsız olmasını umduğumuz Dr. Ternovsky bile genellikle onunla aynı fikirde.

Ancak, gerçekten önemli olan tek konu: HAL'a bundan sonra güvenilebilir mi? Dr. C.'nin elbette hiç şüphesi yok. Bilgisayarın kapatılmasına neden olan tüm sarsıcı olayları hafızasından sildiğini söylüyor. HAL'ın insandaki suçluluk duygusuna uzaktan da olsa benzer bir şeyden etkileneceğine de inanmıyor.

Ne olursa olsun, esas soruna neden olan durumun tekrarlanması olanaksız görünüyor. HAL'ın bazı garip problemleri olsa da korkulacak türden değiller. Sadece basit rahatsızlıklar, hatta bazıları komik. Ve bildiğiniz -ama Dr. C.'nin bilmediği-gibi, son çare olarak bize tam kontrol sağlayacak adımlan da attım.

Özetle: HAL 9000'in tedavisi tatmin edici biçimde ilerliyor. Hatta gözetim döneminde olduğu bile söylenebilir.

Bunun farkında mı, merak ediyorum.

27

PERDE ARASI; SAMİMİ İTİRAFLAR

insan aklının uyum sağlama yeteneği çok şaşırtıcı, bir süre sonra en inanılmaz şey bile sıradanlaşıyor. *Leonov* ekibi ortamı zaman zaman değiştiriyorlardı. Bu belki de akıllarını kaybetmemek için bilinçsizce yaptıkları bir şeydi.

Dr Heywood Floyd genellikle bu gibi durumlarda Walter Curnow'un partinin ilgi odağı olmak için çok uğraştığını düşünürdü. Yine de, Sasha Kovalev'in sonradan 'Samimi İtiraflar' adını taktığı seansları başlatırken, herhalde aklında böyle bir şey yoktu. Sıfır yerçekiminde çalışmaktan duyduğu evrensel hoşnutsuzluğu dile getirdiğinde, her şey kendi kendine başladı.

Günlük Saat Altı Sovyetleri'nde "Bir dilek hakkım olsaydı" diye başladı "köpüklerle dolu, çam kokusu dökülmüş bir küvete gömülmek isterdim, suyun üstünde sadece burnum kalırdı."

Onaylayan mırıltılar ve özlem dolu iç çekişler bittiğinde sözü Katerina Rudenko aldı.

"Ne kadar güzel ve basit Walter" diye alaylı alaylı güldü. "Sanki bir Roma imparatoruymuş-sun gibi. Ben Dünya'da olsam daha aktif birşey-ler yapardım."

"Ne gibi?"

"Hımmm. Geçmişe dönmeme izin var mı?"

"Madem istiyorsun..."

"Küçük bir kızken tatillerde Gürcistan'da kol-lektif bir çiftliğe giderdim. Yöneticinin karaborsadan kazandığı parayla aldığı beyaz yeleli, altın rengi güzel bir aygır vardı. Adam adi ihtiyarın tekiydi ama onu severdim. O da kırlarda Alexan-der'a binmeme izin verirdi. Ölmem işten bile değildi; ama Dünya'nın bana her şeyden çok hatırlattığı anı bu işte."

Bir an düşünceli bir sessizlik oldu; sonra Cur-now "Başka gönüllü var mı?" diye sordu.

Herkes kendi anılarına öylesine dalmıştı ki oyun orada bitebilirdi. Ama Maxim Brailovsky tekrar başlattı.

"Dalmak isterdim. En büyük hobim -hobiye zamanım olduğunda- buydu ve kozmonotluk eğitimime rağmen devam edebildiğime seviniyordum. Pasifik mercanadalarmda daldım. Büyük Mercan Kayalığı'nda, Kızıldeniz'de mercan kayalıkları dünyadaki en güzel yerlerdir. Ama en iyi hatırladığım deneyim çok farklı bir yerdeydi; Japon varek ormanlarının birinde. Koca yaprakların arasında kınlan güneş ışığıyla bir sualtı katedrali gibiydi. Gizemli, büyüleyici... Oraya bir daha gitmedim, belki bir sonraki sefere aynı olmayabilirdi. Ama denemek isterdim."

Her zamanki gibi kendini protokol görevlisi ilan eden Walter "Güzel" dedi "sıradaki?"

Tanya Orlova "Çabuk bir yanıt vereceğim" de-

di. *"Bo\şoy-Kuğu Gölü.* Ama Vasili bana katılmaz. O baleden hoşlanmaz."

"Yalnız o değil. Neyse, sen ne seçerdin Vasili?"

"Dalmak diyecektim ama Max önce davrandı. Ben de ters yönde gideyim: Planör. Bir yaz gününde, bulutların arasından tamamen sessizce süzülmek. Şey, tamamen değil; kanattaki rüzgar akımı gürültülü olabilir, özellikle yan yattığınızda. Dünyanın tadı böyle çıkar; tıpkı bir kuş gibi."

"Zenia?"

"Çok kolay. Pamir'lerde kaymak. Karı severim."

"Ya sen Chandra?"

Walter soruyu sorduğunda atmosfer belirgin ölçüde değişti. Bunca *zaman* sonra bile Chandra hâlâ bir yabancıydı. Çok saygılı hatta kibardı ama duygularını asla açığa vurmuyordu.

Yavaşça "Ben çocukken" dedi, "büyükbabam beni Benares, Varanasi'deki kutsal bir yere götürdü Oraya gitmediyseniz korkarım anlamazsınız. Benim için -günümüzde bile, dini ne olursa olsun birçok Hintli için- orası Dünya'nın merkezidir Bir gün oraya dönmeyi planlıyorum."

"Ya sen Nikolai?"

"Eh, deniz ve gökyüzü söylendi. Ben ikisini birleştirmek istiyorum. En sevdiğim spor rüzgar sörfüydü. Korkarım artık bunun için çok yaşlıyım. Ama anlamanın bir tek yolu var."

"Sadece sen kaldın Woody. Senin seçimin ne?"

Floyd düşünmedi bile, anında verdiği yanıt kendisini de diğerleri kadar şaşırttı.

"Dünyanın neresinde olduğum umurumda değil Yeter ki küçük oğlum yanımda olsun."

Bunun üstüne söylenecek bir şey yoktu. Seans bitmişti.

28 DÜŞ KIRIKLIĞI

"Tüm teknik raporlan gördün Dimitri, yani Düş kırıklığı anlıyorsundur. Bütün o test ve ölçümlerden yeni hiçbir şey öğrenemedik. *Zagadka* gökyüzünün yarısını kaplayarak öylece duruyor, bizi umursamıyor bile.

"Ama hareketsiz ya da terk edilmiş bir uzay enkazı olamaz. Vasili burada, sabit olmayan denge noktasında kalmak için pozitif bir etki alıyor olması gerektiğine dikkat çekti. Yoksa yıllar önce *Discovery* gibi uzaklaşmış ve lo'ya çarpmış olurdu.

"Peki bundan sonra ne yapacağız? Gemide nükleer patlayıcılarımız yok... olsaydı... ama bu BM '08'in üçüncü paragrafını ihlal etmek olurdu. Sadece şaka yapıyorum.

"Artık üzerimizdeki baskı azaldığı ve eve dönüş yolculuğu için uygun zamana da daha haftalar olduğu için belirgin bir can sıkıntısı ve düş kı-

rıklığı var. Sakın gülme, siz Moskova'dakilerin bunu nasıl karşılayacağınızı biliyorum. Normal bir insan burada, insan gözünün gördüğü en bü-vuk harikaların arasında nasıl sıkılabilir?

"Ama bu doğru. Moral eskisi gibi değil. Kısa süre öncesine kadar hepimiz fazlasıyla sağlıklıydık Şimdi ise herkes ya üşütmüş ya midesi bozulmuş ya da Katerina'nın hapları ve tozlarıyla bile iyileşmeyen bir kesiği var. Artık o da pes etti, sadece küfür ediyor.

"Sasha geminin ilan panosuna koyduğu bazı ilanlarla sıkıntımızı biraz hafifletiyor. Konu: KAHROLSUN RUSİNGILİZCE! Sürekli duyduğu yanlış sözcük kullanımları, iki dilin korkunç biçimde karıştığı durumlar ve bu gibi şeylerin listesini yapıyor. Eve döndüğümüzde dillerimizi arıtmamız gerekecek. Birçok kez sizinkilerin farkında bile olmadan İngilizce sohbet ettiğini gördüm; sadece zor sözcükler için kendi dillerini kullanıyorlardı. Geçen gün ise kendimi Walter Curnow'la Rusça konuşurken buldum; üstelik ikimiz de birkaç dakika farkına varmadık.

"Geçen gün yaşadığımız ve tasarlanmamış bir olay sana ruh halimiz hakkında biraz ipucu verir. Gece yansı duman dedektörlerinden birinden yangın alarmı geldi.

"Meğer Chandra öldürücü purolanndan birkaçını gemiye gizlice sokmuş ve daha fazla dayanamamış. Tuvalette puro içiyordu, tıpkı yaramaz bir

okul çocuğu gibi.

"İlk paniğin ardından herkes bunu son derece komik buldu, tabii o utancından ölüyordu. Sanki çok saçma bir fıkranın başkalarına hiçbir şey ifade etmeyip, normalde gayet akıllı olan bazı insanları gülmekten kıvrandırması gibi. Sonraki birkaç gün boyunca ne zaman birisi bir puro yakı-yormuş gibi yapsa herkes kırılıyordu.

"İşin saçma yanı, Chandra bir yalıtım kabinine girse ya da duman dedektörünü kapatsa hiç kimse bir şey demezdi. Ama o insani zaaflarını kabul edemeyecek kadar utangaç. Artık HAL'ın başında eskisinden de fazla zaman geçiriyor."

Floyd PAUSE düğmesine bastı ve kaydı durdurdu. Chandra ile alay etmek çekici gelebilirdi ama doğru değildi. Son birkaç haftada bir sürü garip davranış görmüştü; hiç neden yokken ciddi tartışmalar bile olmuştu. Ya kendi davranışları nasıldı? Her zaman eleştirinin ötesinde miydi?

Curnow'u doğru değerlendirdiğinden emin değildi. İri yarı mühendisten ya da fazlaca yüksek sesli gülüşünden hoşlanacağını sanmamıştı ama Floyd artık ona katlanmıyor, saygıyla takdir ediyordu onu. Ruslar ona bayılıyorlardı, biraz da "Polyushko Polye" gibi klasikleri yorumlayışı gülmekten gözlerini yaşarttığı için. Bir defasında ise Floyd bu bayılmanın fazla ileri gittiğini düşünmüştü.

"Walter" diye dikkatle başlamıştı. "Beni ilgilen-

dirdiğinden emin değilim, ama seninle görüşmek istediğim kişisel bir konu var."

"Birisi bir şeyin kendini ilgilendirmediğini söylediğinde genellikle haklıdır. Sorun ne?"

"Açık konuşmak gerekirse, Max'a karşı olan davranışların."

Bir an buz gibi bir sessizlik oldu. Bu arada Floyd sıkıntıyla karşı duvardaki berbat boya işçiliğini inceliyordu. Sonra Curnow yumuşak ama ciddi bir sesle "On sekiz yaşından büyük olduğunu sanmıştım" dedi.

"Konuyu değiştirme. Aslında düşündüğüm Max değil, Zenia."

Curnow'un ağzı hayretle açıldı. *"Zenia* mı? Onun bununla ne ilgisi var?"

"Zeki bir adam için fazla dikkatsizsin, hatta duygusuzsun. Onun Max'e aşık olduğunun farkındasındır. Elini Max'in omuzuna attığında size nasıl baktığını fark etmedin mi?"

Floyd Curnow'un utandığını göreceğini hiç sanmazdı, ama sözleri etkili olmuştu.

"Zenia ha? Herkesin şaka yaptığını sanmıştım; o tıpkı küçücük, sessiz bir fare. Ve herkes kendince Max'e aşık; Büyük Catherine bile. Yine de... şey, sanırım daha dikkatli olmalıyım. En azından Zenia etraftayken."

Gerginlik azalırken uzun bir sessizlik oldu. Sonra, belli ki kötü bir şey hissetmediğini göstermek için, Curnow sıradan bir tonda devam etti.

"Biliyor musun, Zenia'yı hep merak ediyorum. Yüzünde harika bir plastik ameliyat yapılmış, ama tüm hasan onaramamışlar. Cildi çok gergin, onu doğru dürüst gülerken gördüğümü hiç hatırlamıyorum. Belki de ona bu yüzden bakmamı-şımdır. Bu kadar hassas olduğuma inanır miydin Heywood?"

Resmi tonda söylenen 'Heywood'da düşmanlıktan çok dostça bir sitem vardı ve Floyd rahatladı.

"Merakını kısmen giderebilirim. Washington nihayet gerçekleri öğrenmiş. Görünüşe göre kötü bir uçak kazası geçirmiş ve tüm yanıklan iyileşecek kadar şanslıymış. Bildiğimiz kadanyla bir sır yok; ama Aeroflot'un kaza yapması beklenmedik bir şey."

"Zavallı kız. Uzaya gitmesine izin vermelerine şaşırdım ama sanınm İrina yaralandığında ellerindeki yeterli tek kişi oydu. Onun için üzülüyorum; yaraları bir yana psikolojik şok korkunç olmalı."

"Eminim öyle, ama artık tamamen iyileştiği belli."

Floyd kendi kendine tüm gerçekleri söylemiyorsun, dedi ve asla da söylemeyeceksin. Jüpiter'e yaklaşırken olanlardan sonra, aralannda her zaman gizli bir bağ olacaktı; sevgi değil, çoğunlukla daha kalıcı olan şefkat bağı.

Birdenbire ve beklenmedik şekilde kendini Curnow'a minnettar hissetti; o ise besbelli Zenia

ile bu kadar ilgilenmesine şaşırmıştı, ama bunu kendini savunmak için kullanmadı.

Kullansa bile bu haksızlık mı olurdu? Şimdi, günler sonra, Floyd kendi davranışlannın takdire şayan olup olmadığını merak etmeye başlıyordu. Curnow sözünü tutmuştu; hatta onu tanımayan biri, Max'i görmezden geldiğini bile düşünebilirdi; en azından Zenia etraftayken. Artık Zenia'ya çok daha şefkatli yaklaşıyordu; hatta ona kahkaha attırmayı başardığı bile oluyordu.

Böylece, ardındaki neden ne olursa olsun, müdahalesi işe yaramıştı. Hem de bu, Floyd'un da bazen pişmanlıkla şüphelendiği gibi, normal ho-mo veya heteroseksüellerin, her ortama uyabilen son derece dengeli kişilere duyduğu gizli gıptadan başka bir şey olmasa bile.

Parmağı kayıt cihazına doğru uzandı tekrar, ama düşünceleri dağılmıştı. İster istemez kendi evi ve ailesinin görüntüleri kafasını doldurdular. Gözlerini kapattı ve Clıristopher'ın doğum günü partisinin en güzel anını hatırladı; çocuğun pastadaki üç mumu üfleyişini. Yirmi dört saat bile olmamıştı, ama bir milyar kilometre uzaktaydı. Görüntüyü o kadar çok izlemişti ki artık sahneyi ezbere biliyordu.

Acaba Caroline babasını unutmaması ya da bir doğum gününü daha kaçırdıktan sonra döndüğünde onu bir yabancı sanmaması için mesajlarını Chris'e ne kadar sık seyrettiriyordu? Sormaya

neredeyse korkuyordu.

Ancak Caroline'i suçlayamazdı. Tekrar buluşmalarından önce, onun için *yalnızca* birkaç hafta geçmiş olacaktı. Ama o iki dünya arasındaki rü-yasız uykusundayken Caroline iki yıldan fazla yaşlanmış olacaktı. Bu genç bir dul olmak için uzun bir zamandı, geçici bile olsa.

Floyd, acaba ben de gemideki hastalıklardan birine mi yakalandım, diye düşündü. Böylesine bir sinirlilik, hatta başarısızlık duygusu pek yaşamamıştı. Uzay ve zaman girdaplarının ötesinde ailemi kaybetmiş olabilirim, hem de bir hiç uğruna. Çünkü hiçbir şey elde etmedim; hedefime ulaşmış olsam da o boş, aşılamaz, karanlık bir duvar.

Ama yine de, David Bowman "Aman Tannm! Yıldızlarla dolu!" diye bağırmıştı.

_____29_____ _____ORTAYA

ÇIKIŞ_____

SASHA'NIN SON BİLDİRİSİ:
RUSİNGİLİZCE BÜLTENİ # 8 Konu: Tovarishch (tovarish) Amerikalı konuklarımıza: Dostlarım, bana bu şekilde en son ne zaman hitap edildiğini doğrusu hatırlamıyorum. Yirmibi-rinci yüzyıldaki her Rus için bu, bez şapkaları ve

kırmızı bayraklan ve demiryolu vagonlarında işçilere nutuk atan Vladimir Ilich'i hatırlatan *Po-ternkin* zırhlısında kaldı.

Çocukluğumdan beri bana ya *bratets* ya da *druzhok* denildi; seçim sizin.

Birşey değil.

Yoldaş Kovalev

Vasili Orlov köprüye gitmek için gözlem odasından geçerken kendisine katıldığında Floyd hâlâ bu nota kıkırdıyordu.

"Beni şaşırtan, *tovanshch,* Sasha'nın fizikten zaman ayırıp birşeyler çalışması. Ama her seferinde benim bile bilmediğim şiir ve oyunlardan alıntılar yapıyor. Ayrıca, şey, Walter'dan daha iyi ingilizce konuşuyor."

"Bilimle sonradan ilgilendiği için Sasha - nasıl diyorsunuz- ailenin kara koyunu. Babası Novosi-birsk'te İngilizce profesörüydü. Evde Rusça'ya sadece pazartesiden çarşambaya izin vardı; perşembeden cumartesiye İngilizce konuşulurdu."

"Ya pazarları?"

"Oh, Fransızca ya da Almanca, birer hafta arayla."

"Şimdi *nekultumy* derken ne demek istediğini tam olarak anlıyorum; eldiven gibi uyuyor. Sasha bu., farklılığından dolayı suçluluk duyuyor mu? Ve böyle bir geçmişe rağmen, nasıl olup da mühendis oldu?"

"Novosibirsk'de kimin serf, kimin aristokrat olduğunu hemen öğrenirsin. Sasha hırslı bir gençti, üstelik de çok zekiydi."

"Tıpkı senin gibi Vasili."

"Et tu, Brüte!. Görüyorsun ya, ben de Shakespeare'den en az *-Bozhe mof.-* o da neydi?"

Floyd şanslı değildi; sırtı gözlem penceresine dönük duruyordu ve hiçbir şey görmedi. Birkaç saniye sonra döndüğünde, sadece geldiklerinden beri olduğu gibi, Büyük Birader'ün Jüpiter'in dev yuvarlağını ikiye bölen bildik görüntüsü vardı.

Ama Vasili'nin hafızasına sonsuza dek kazınacak o anda, o keskin kenarlı şekil tamamen farklı ve olanaksız bir sahne oluşturdu. Sanki birdenbire başka bir evrene bir pencere açılmış gibiydi.

Görüntü bir saniyeden az sürdü, istemeden gözünü kırpmasıyla birlikte kayboldu. Yıldızlara değil güneşlere bakıyordu, sanki bir galaksinin kalabalık kalbi ya da küresel bir kümenin çekirdeği gibi. O anda Vasili Orlov Dünya'nın gökyüzünü sonsuza dek unuttu. Orası artık bomboştu, hatta koca Orion ve muhteşem Scorpio bile göze çarpmayan, ikinci kez bakmaya değmeyecek sönük parıltılardı.

Cesaret edip gözlerini tekrar açtığında gitmişti. Hayır, tamamen değil. Eski haline dönmüş olan siyah dikdörtgenin tam merkezinde, sönük bir yıldız hâlâ parlıyordu.

Ama yıldızların hareketi görülmezdi. Orlov su-

lanan gözlerini temizlemek için tekrar göz kırptı. Evet, hareket gerçekti; hayal görmüyordu.

Bir göktaşı mı? Baş Mühendis Vasili Orlov öylesine bir şoktaydı ki, havasız uzayda göktaşı olamayacağını hatırlaması birkaç saniye sürdü.

Sonra birdenbire bulanıp bir ışık çizgisine dönüştü. Birkaç kalp atışı sonra Jüpiter'in ardında gözden kaybolmuştu. Bu arada Vasili toparlanmış ve tekrar kendine hakim, soğukkanlı bir gözlemci olmuştu.

Cismin yönü için şimdiden iyi bir tahmin yapmıştı. Şüphe yoktu; doğaıca Dünya'ya yönelmişti.

EVE DÖNÜŞ

Bir rüyadan ya da rüyanın içindeki bir rüyadan uyanmış gibiydi. Yıldızlar arasındaki geçit onu insanların dünyasına geri getirmişti, ama bir insan olarak değil.

Ne kadar zamandır yoktu? Bir ömür boyu... Hayır, iki ömür boyu; biri ileri, diğeri geriye doğru. Birleşik Devletler Uzay Aracı *Discover^nîn* kumandanı ve mürettebatın sağ kalan son üyesi David Bowman olarak, üç milyon yıl önce kurulmuş ve sadece doğru *zamanda* ve doğru uyarıma göre ayarlanmış dev bir tuzağa yakalanmıştı. İçine düşmüş, bir evrenden diğerine geçmiş, bazılarını artık anladığı bazılarını ise hiçbir zaman anlayamayacağı olağanüstü şeyler görmüştü.

Sonsuz ışık koridorlarından sürekli artan bir hızla geçmiş, sonunda ışık hızım da geçmişti. Bunun olanaksız olduğunu biliyordu; ama artık nasıl yapılabildiğini de biliyordu. Einstein'ın dediği gibi, Yüce Tanrı kurnazdı ama asla kötü niyetli değildi.

Kozmik bir dönüşüm sisteminden - galaksiler arası bir Büyük Merkezi İstasyon'dan- geçmiş ve bilinmeyen güçler tarafından bunun şiddetinden korunarak, kendini dev kırmızı bir yıldızın yanında bulmuştu.

Ölen bir güneşin küçük parlak beyaz dostu

göklerine yükseldiğinde bir güneşin yüzündeki gündoğumu paradoksuna, ardında ateşten bir dalga taşıyan alev alev bir görüntüye tanık olmuştu. Uzay kapsülü onu aşağıdaki cehenneme taşırken bile korku değil, yalnızca merak duymuştu...

. .Mantığın ötesinde, herşeyin tanıdık geldiği güzel bir otel odasına gelmişti. Ancak bunların çoğu gerçek değildi; raflardaki kitaplar sahteydi, yiyecek kaplarında ve buzluktaki bira kutularında -ünlü markalar olsalar da- tadı ekmek gibi olan aynı yiyecekten vardı, ama zaten tadını düşünmüyordu bile.

Kozmik bir hayvanat bahçesinde bir parça olduğunu hemen anladı. Kafesi dikkatle, eski televizyon programlarındaki görüntülerden esinlenilerek oluşturulmuştu. Bakıcılarının ne zaman ve hangi şekilde ortaya çıkacaklarını merak ediyordu.

Bu ne kadar aptalca bir beklentiydi! Rüzgarı görmeyi ummak ya da ateşin gerçek şeklini tahmin etmeye çalışmak gibiydi.

Sonra, beden ve ruhun yorgunluğuna yenik düştü. David Bowman son defa uyudu.

Garip bir uykuydu, tamamen bilinçsiz değildi. Ormanda ilerleyen bir sis gibi, bir şey aklına girmişti. Onu sadece hafifçe hissediyordu ve tamamen yüzleşmek kendisini çevresindeki ateşler kadar hızla ve kesin olarak yok ederdi.

Sakin in-

celemesinin altında ne umut ne de korku duymadı

O uzun uykudayken bazen rüyasında uyanık olduğunu görüyordu. Yıllar geçmişti; bir defasında bir aynaya bakıyor, gördüğü kırışık yüzün kendisi olduğunu zorlukla anlayabiliyordu. Bedeni hızla çözülüyor, biyolojik saatin kollan asla ulaşamayacakları bir geceyarısına doğru çılgınca dönüyorlardı. Çünkü en son anda Zaman durdu ve geri döndü.

Hafızasının kaynaklarına giriliyor; her şeyi yeniden hatırlayarak geçmişi tekrar yaşıyor, çocukluğuna dönerken bilgi ve deneyimleri akıp gidiyordu. Ama hiçbir şey kaybolmuyordu. Hayatının her anı boyunca gördüğü her şey daha güvenli bir yere aktarılıyordu. Bir David Bowman artık var olmasa da, bir başka David Bowman maddi gereksinimlerin ötesine geçerek ölümsüz olmuştu.

Bir embriyo tanrıydı, henüz doğmaya hazır değildi. Eskiden ne olduğunu bilerek, ama şimdi ne olduğunu bilmeden, çağlar boyu limbo'da* dolaşmıştı. Hâlâ değişim halinde, krizalit ile kelebek arasında bir yerdeydi. Belki de sadece tırtılla kelebek arasında...

Ve sonra durgunluk bitti; zaman onun küçük dünyasına yeniden girdi. Önünde birdenbire beliren siyah dörtgen taş eski bir dost gibiydi.

Onu Ay'da görmüştü; Jüpiter'in çevresinde do-

lımbo- Katolik ilahiyatında, cennetle cehennem arasında bulu- 199 nan, vaftiz edilmeden ölen çocukların yaşadığı bir yer (ç n)

laşırken rastlamıştı ve bir şekilde atalarının da onu uzun zaman önce gördüklerini biliyordu. Ve hâlâ anlaşılamayan sırları olsa da artık tamamen gizemli değildi; güçlerinin bazılarım artık anlıyordu

Onun tek değil birçok olduğunu anladı ve ölçüm aletleri ne derlerse desinler, büyüklüğü hep aynı, yani gerektiği kadardı.

Kenarlarının matematiksel orantısı olan ikinci dereceden ardışık 1:4:9 oranı ne kadar da açıktı! Ve bu dizilişin orada, sadece üç boyutta bittiğini sanmak ne büyük saflıktı!

Aklı bu geometrik basitliklere odaklanmışken, o boş dörtgen yıldızlarla doldu. Otel odası -tabii gerçekten var olduysa- yaratıcısının aklında çözülüp gitti ve işte önünde Galaksinin parlak girdabı vardı.

Plastik bir temele oturtulmuş harika, inanılmaz derecede ayrıntılı bir maket gibiydi. Ama bu gerçeğin ta kendisiydi ve şimdi onu görmekten öte, tüm duyulanyla daha iyi kavrıyordu. İstese, dikkatini yüz milyar yıldızdan tek birine verebilirdi.

işte buradaydı, galaksinin çekirdeğinin küllen-miş ateşleri ile çemberin yalnız ve dağınık gözcü yıldızlarının arasında, güneşlerden oluşan bu büyük ırmakta yüzüyordu. Ve orada, gökyüzündeki bu kanyonun, tüm yıldızlardan yoksun bu karanlık, yılankavi şeridin uzak tarafında da kökeni vardı. Yalnızca çok uzaklardaki ateş sislerinin pa-

altısının kenarlarını aydınlatmasıyla görülebilen bu şekilsiz kaosun yaratılışta kullanılmayan bir madde, henüz başlamamış evrimlerin hammaddesi olduğunu biliyordu. Zaman burada henüz başlamamıştı; şimdi yanan güneşler çoktan ölmüş olana dek ışık ve hayat bu boşluğu tekrar şekillendirmeyecekti.

Onu bir defa bilmeden geçmişti; şimdi çok daha hazır, ama kendisini yönlendiren gücü hâlâ bilmeden bir defa daha geçmeliydi...

Galaksi, onun koyduğu zihinsel çerçeveden taştı; yıldızlar ve nebulalar sonsuz gibi gelen bir hızla önünden aktılar. Hayalet güneşler patlayıp geri düştüler, o da çekirdeklerinin içinden bir gölge gibi kayıp geçti.

Yıldızlar zayıflıyor, Samanyolu'nun parıltısı hafifleyip o bildiği -ve belki birgün tekrar bileceği-görkemin soluk hayaletine dönüşüyordu. İnsanların gerçek kabul ettiği uzaya geri dönmüştü, birkaç saniye ya da birkaç yüzyıl önce bıraktığı noktaya.

Dış dünyadan sayısız uyarımlarla dolu o eski varoluşundan çok daha yoğun bir bilinçle, çevresindeki herşeyi çok iyi algılıyordu. İstediğine konsantre olabilir, zaman ve mekanın temel, tanecikli yapısını bulana dek tüm ayrıntılarını inceleyebilirdi. Onun ötesinde ise sadece kaos vardı.

Nasıl olduğunu bilmiyordu, ama hareket edebiliyordu Bir bedeni varken biliyor muydu san-

ki? Beyinden organlara giden komut zinciri, üzerinde hiç kafa yormadığı bir esrardı.

Sadece istemesiyle, yakındaki bir yıldızın tayfı mavileşti; tam istediği kadar. Işık hızına yakın bir hızla ona doğru gidiyordu; daha hızlı da gidebilirdi ama acelesi yoktu, hâlâ işlenecek, incelenecek çok bilgi ve... kazanılacak çok şey vardı. Şu andaki hedefinin bu olduğunu biliyordu ama bunun zamanla belli olacak olandan daha büyük bir planın sadece bir parçası olduğunu da biliyordu.

Ardında hızla küçülen evrenler arası kapıyla ya da ilkel uzay araçlarıyla çevresinde toplanmış meraklı varlıklarla hiç ilgilenmedi. Bunlar anılarının bir parçasıydı ama şimdi daha güçlü anılar bir daha göreceğini hiç sanmadığı evine, Dünya'-ya çağırıyorlardı onu.

Bir çok ses duyuyordu, sürekli yükseliyorlardı. Dünya'nın kendisi de, Güneş'in geniş halesinde neredeyse kaybolmuş bir yıldızdan zayıf bir hilale ve sonunda mavi-beyaz muhteşem bir yuvarlağa dönüştü.

Geldiğini biliyorlardı. Aşağıdaki kalabalık gezegende radar ekranlarında alarmlar çalıyor, dev izleme teleskopları gökyüzünü tarıyorlardı ve bilinen tarih sona ermek üzereydi.

Bin kilometre aşağıda, uyuyan bir ölüm kargosu uyanmış, yörüngesinde hareket ediyordu. Sahip oldukları zayıf enerjinin ona zarar vermesi

imkânsızdı, hatta bu enerji onun işine bile yarayabilirdi.

Devrelerden oluşan labirente girdi ve hızla ölümcül merkeze doğru ilerledi. Devrelerdeki yolların bir çoğu önemsizdi; koruma için yapılmış çıkmazlardı. Onun için bunlar çocuk oyuncağıydı, hepsi kolayca çözülebilirdi.

Artık son bir engel kalmıştı; iki bağlantıyı ayıran basit ama etkili bir mekanik düzenek. Onlar kapatılana kadar son aşamayı başlatacak enerji olmayacaktı.

İstedi ve ilk defa başarısızlığı ve düş kırıklığını yaşadı. Birkaç gramlık mikrodevreler birleşme-mişti. Hâlâ saf enerjiden oluşan bir yaratıktı; henüz maddi dünyaya dokunamıyordu. Ama bunun basit bir çözümü vardı.

Hâlâ öğreneceği çok şey vardı. Düzeneğe uyguladığı güç öyle yüksekti ki, bobini neredeyse, harekete geçirici mekanizmayı çalıştıramadan eritiyordu.

Saliseler yavaş yavaş geçti. Patlayıcı mercekle-rin enerjilerini yoğunlaştırmasını gözlemek ilginçti. Tıpkı barut yüklü bir trene küçük bir kibrit atmak gibi, sonra da...

Megatonlar sessiz bir patlamayla çiçek gibi açılarak uyuyan Dünya'nın yarısına kısa, sahte bir şafak oluşturdular. Alevlerden yükselen bir anka kuşu gibi ihtiyacı olanı alarak gerisini yok etti. Aşağıda, gezegeni birçok tehlikeden koruyan at-

mosferin koruyucu tabakası radyasyonun en tehlikeli kısmını emdi. Ama bazı şanssız insanlar ve hayvanlar bir daha asla göremeyeceklerdi.

Patlamadan sonra Dünya'nın sanki dili tutuldu. Birdenbire genişleyen iyonosferin yansıtmasıyla, orta ve kısa dalgalardaki sesler tamamen sustu. Gezegeni saran görünmez ve yavaşça eriyen aynadan sadece mikrodalgalar sızıyordu ve bunların çoğu da anlayamayacağı kadar zayıftılar. Yüksek güçlü birkaç radar hâlâ ona yönelikti, ama bunun bir önemi yoktu. Onları kolayca durdurabilecek olmasına rağmen bununla uğraşmadı. Yoluna başka bombalar çıkarsa, onları da umursamayacaktı. Şu an için ihtiyacı olan tüm enerjiyi almıştı.

Ve şimdi dev spiraller çizerek, çocukluğunun yitik manzaralarına iniyordu.

31

DISNEYVILLE

"Yüzyıl sonu" filozoflarından biri, insanların mutluluğuna Walter Elias Disney'in tarihteki tüm din öğreticilerinden daha çok katkısı olduğunu söylemiş ve bu nedenle çok eleştirilmişti. Bugün, sanatçının ölümünden yarım yüzyıl sonra, düşleri Florida'da hâlâ yaşıyordu.

Yarının Deneysel Prototip Topluluğu, 1980'le-rin başlarında açıldığında yeni teknoloji ve hayat tarzlarının sergilendiği bir yer gibiydi. Ama YDPT'nin ancak o büyük arazinin içinde gerçek, canlı bir kasaba ve orayı kendine yurt edinmiş insanlar olduğunda amacına ulaşacağını kurucusu da fark etmişti. Bu süreç yüzyılın sonuna kadar sürmüştü; artık bölgede yirmi bin kişi yaşıyordu ve adı da kaçınılmaz olarak Disneyville olmuştu.

Buraya ancak WED avukatlarının onayım aldıktan sonra taşınılabiliyordu. Bu yüzden yaş ortalamasının Birleşik Devletler topluluğu içinde en yüksek olması ya da Dünya'daki en gelişmiş sağlık hizmetlerinin bulunması şaşırtıcı değildi. Hatta bazıları başka bir yerde yapılamazdı, düşünülemezdi bile.

Dairenin tasarımında bir hastane odasına benzememesine özen gösterilmişti ve sadece birkaç

sıradışı ayrıntı bunu bozuyordu. Yatak diz yüksekliğine anca geliyordu, böylece düşme tehlikesi en aza indirilmişti. Ama hemşirelerin rahatlığı için yükseltilebilip katlanabiliyordu. Banyo küveti gömmeydi ve hem içinde oturacak yeri hem de yaşlı ve güçsüzlerin rahatça girip çıkabilmesi için tutamakları vardı. Yerler kalın bir halıyla kaplanmıştı; kaymalara neden olabilecek küçük halılar ya da yaralanmalara yol açabilecek sivri köşeler yoktu. Diğer ayrıntılar daha az belirgindi ve TV kamerası öyle iyi gizlenmişti ki hiç kimse farkına bile varamazdı.

Birkaç kişisel değişiklik vardı; bir köşede bir yığın eski kitap ve New York Times'ın basılmış son sayılarından birinin BİRLEŞİK DEVLETLER UZAY ARACI JÜPİTER'E DOĞRU YOLA ÇIKTI başlıklı, çerçevelenmiş ön sayfası. Bunun yanında iki fotoğraf duruyordu; birinde genç bir delikanlı, diğerinde astronot üniforması giymiş daha yaşlı bir adam vardı.

TV ekranındaki aile komedisini izleyen zayıf, kır saçlı kadın yetmişinde bile değildi ama daha yaşlı görünüyordu. Arada bir ekrandaki esprilere kıkırdıyor, ama sanki bir konuk bekliyormuş gibi sürekli kapıya bakıyordu. Bunu yaparken de sandalyesinin yanına dayalı duran bastonunu daha sıkı kavrıyordu.

Ama kapı sonunda açıldığında, o televizyona dalmıştı. Bir kabahati varmış gibi etrafa bakınır-

ken üniformalı bir hemşire küçük servis masasıy-la odaya girdi.

Hemşire "Öğle yemeği vakti Jessie" diye seslendi. "Bugün seveceğin bir şey var."

"Yemek istemem".

"Kendini çok daha iyi hissetmeni sağlayacak."

"Ne olduğunu söyleyene kadar yemeyeceğim."

"Niye yemiyorsun?"

"Aç değilim. Sen hiç acıkır mısın?" diye de kurnazca ekledi.

Robot servis masası, sandalyenin yanına gelince durdu ve kapaklar açılınca tabaklar çıktı. Bunlar olurken hemşire hiçbir şeye dokunmadı, masanın kontrollerine bile. Yüzünde donuk bir gülüşle öylece duruyor, zorlu hastasına bakıyordu.

Elli metre ötedeki izleme odasında, tıp teknisyeni, doktora "Şimdi iyi bak" dedi.

Jessie'nin eğri büğrü eli bastonu kaldırdı ve şaşırtıcı bir hızla, kısa bir yay çizerek hemşirenin bacaklarına doğru savurdu.

Hemşire hiçbir şey fark etmedi, hatta baston içinden geçerken bile. Onun yerine, yatıştırıcı bir sesle "Çok hoş görünüyor değil mi? Hepsini bitir hayatım." dedi.

Jessie'nin yüzüne kurnaz bir gülümseme yayıldı ama söylenenlere uydu. Hemen iştahla yemeye başladı.

Teknisyen "Gördün değil mi?" dedi. "Ne olup bittiğini çok iyi biliyor. Çoğu zaman göründü-

günden çok daha akıllı"

"O ilk mi?"

"Evet Başka herkes onun gerçekten yemeklerini getiren Hemşire Williams olduğuna inanıyor."

"Bunun önemli olduğunu sanmıyorum. Bizi alt ettiği için ne kadar memnun baksana. Yemeğini yiyor, programın amacı da bu. Ama hemşireleri uyarmalıyız. Yalnızca Williams'ı değil, hepsini."

"Neden? Oh tabii... Bir dahaki sefere hologram olmayabilir ve sonra yaralı personelin *açacağı* davaları düşün."

_____32_____ CRYSTAL SPREVG

Crystal Spring'e Louisiana'dan taşınan Kızılderililer ve Cajun göçmenleri, buranın dipsiz olduğunu söylerlerdi. Elbette bu safsataydı, şüphesiz kendileri bile buna inanmıyorlardı. Sadece bir maske takıp birkaç kulaç yüzmek yeterliydi ve işte çevresinde ince yeşil otlann dalgalandığı inanılmaz derecede berrak suyun aktığı mağara orada açıkça görülebilirdi. Ve içerden bakan Cana-var'ın gözleri.

Yan yana iki karanlık halka. Hiç kıpırdamıyorlardı ama başka ne olabilirlerdi ki? O gizli varlık her yüzüşe heyecan katıyordu. Günün birinde

Canavar ininden fırlayacak, av ararken balıklan ürkütüp kaçıracaktı. Bobby ve David yüz metre aşağıdaki, yosunların arasında yarı gömülü duran unutulmuş ve şüphesiz çalıntı bisikletten daha tehlikeli olmayan bir şeyin gömülü olduğunu asla kabul etmeyeceklerdi.

Olta ve kurşunla ölçüp emin olmalarına rağmen o kadar derin olduğuna inanmak zordu. Daha eski ve usta dalıcı olan Bobby yolun belki onda birini gitmiş ve dibin hâlâ eskisi kadar uzak göründüğünü söylemişti.

Ama Crystal Spring artık sırlarını açıklamak üzereydi; bölgedeki tarihçilerin küçümsemesine rağmen Güneyli hazinesi efsanesi belki de doğruydu. En azından son zamanlardaki suçlardan sonra oraya atılmış birkaç silah bularak -her zaman mükemmel bir yol- polis şefinin gözüne girebilirlerdi.

Bobby'nin garajdaki hurda yığınında bulduğu küçük hava kompresörünü çalıştırmakta ilk önce biraz zorlansalar da artık tıkır tıkır işliyordu. Birkaç saniyede bir tekleyip mavi bir duman bulutu çıkarıyor ama bu durmasına neden olmuyordu. Bobby "Dursa bile" diyordu "Ne olur ki? Sualtı Ti-yatrosu'ndaki kızlar hava hortumlan olmadan elli metre yüzebiliyorlarsa biz de yapabiliriz. Tamamen güvenli."

Dave bir an, öyleyse neden Annem'e ne yaptığımızı söylemedik ve neden Babam bir sonraki

mekiğin fırlatılması için Cape'e gidene kadar bekledik, diye düşündü. Ama aslında içinde hiç şüphe yoktu; Bobby her zaman en doğrusunu bilirdi. On yedi yaşında olmak ve her şeyi bilmek harika olmalı. Yine de o aptal Betty Schultz ile o kadar zaman geçirmemesini diledi. Tamam, çok güzeldi; ama lanet olsun, bir kızdı o! Bu sabah onu başlarından savmaları çok zor olmuştu.

Dave kobay olarak kullanılmaya alışkındı; küçük kardeşler bunun için vardı. Maskesini ayarladı, paletlerini taktı ve yavaşça kristale benzeyen suya girdi.

Bobby, ucuna bir dalgıç tüpü ağızlığı yapıştırdıktan hava hortumunu ona uzattı. Dave bir nefes aldı ve yüzünü ekşitti. "Tadı berbat."

"Alışırsın. Haydi dal ama şu çıkıntıdan derine değil. Fazla hava harcamamak için basınç valfini orada ayarlamaya başlayacağım. Hortumu çektiğimde yukarı çık."

Dave yavaşça yüzeyin altına, harikalar diyarına indi. Sakin, tek renkli bir dünyaydı, Keys'in mercan kayalıklarından çok farklıydı. Hayatın -hayvan ve bitki- kendisini gökkuşağının tüm tonlarıyla gösterdiği sualtı dünyasının cafcaflı renklerinin hiçbiri yoktu. Burada yalnızca mavi ve yeşilin nefis tonları vardı ve balıklar da balığa benziyordu, kelebeklere değil. Hortumu peşinden sürükleyip, gerek duydu-

ğunda kabarcıklarından içmek için durarak yavaşça aşağı indi. Çıkıntıya -aslında bir ağaç göv-desiydi ama yosunlarla öylesine kaplanmıştı ki ne olduğu anlaşılmıyordu- vardığında oturup çevresine baktı.

Kaynağın arkasında, en az yüz metre uzaktaki taşmış kraterin uzak kenarındaki yeşil yamaçları görebiliyordu. Etrafta fazla balık yoktu ama küçük bir sürü, yukarıdan süzülen güneş ışığı altında bir gümüş para yağmuru gibi geçip gitti.

Kaynak sularının denize yolculuklarına başladıkları yerde, her zamanki gibi eski bir dost da vardı. Küçük bir timsah (Bobby bir defasında neşeyle "Ama yeterince büyük" demişti, "Benden daha iri") hiçbir yere tutunmadan dikey olarak duruyordu. Sadece burnu yüzeyden yukarıdaydı. Onu hiç rahatsız etmemişlerdi, o da onları.

Hava hortumu sabırsızca çekildi. Dave çıkacağına sevinmişti; daha önce ulaşamadıkları bu derinlikte suyun ne kadar soğuk olabileceğini tahmin etmemişti ve ayrıca kendisini çok kötü hissediyordu. Ama sıcak günışığı onu kendine getirdi

Bobby coşkuyla "Zor değil" dedi. "Sadece valfı aç ki basınç göstergesi kırmızı çizginin altına inmesin."

"Ne kadar derine ineceksin'"

"Canım sonuna kadar gitmek istiyor."

Dave bunu ciddiye almadı; ikisi de derinlik sar-

hoşluğu ve vurgun'un ne olduğunu biliyorlardı. Zaten eski bahçe hortumu da sadece otuz metreydi. İlk deney için fazlaydı bile.

Sevgili abisi yeni mücadeleye girerken, onu daha önce de defalarca yaptığı gibi gıpta ve hayranlıkla izledi. Bobby çevresindeki balıklar kadar rahatça yüzerek o mavi, gizemli evrene doğru indi. Bir ara yukarı dönüp hortuma doğru kuvvetle işaret ederek, daha fazla hava akımına ihtiyacı olduğunu gösterdi.

Birdenbire bastıran şiddetli baş ağrısına rağmen Dave görevini hatırladı. Eski kompresöre koştu ve kontrol valfını ölümcül olan son dereceye getirdi; milyonda elli karbonmonoksit.

Bobby'yi son gördüğünde güvenle dalan, üzerine güneş ışığı vuran o figür ondan sonsuza dek uzaklaşıyordu. Cenaze evindeki balmumundan heykel bir yabancıydı, Robert Bowman'la ilgisi yoktu.

33 BETTY

Neden huzursuz bir hayalet gibi buraya, eski acı sahnesine dönmüştü? Hiç bir fikri yoktu; hatta Crystal Spring'in yuvarlak gözü aşağıdaki ormandan kendisine bakana kadar nereye gittiğinin bile farkında değildi.

Dünyanın efendisiydi, ama yıllardır tatmadığı boğucu bir acıyla eziliyordu. *Zaman* bir defa daha acıyı dindirmişti, ama zümrüt aynanın önünde, sadece çevredeki İspanyol yosunuyla kaplı çamların yansımasını görerek ağlaması sanki dün gibiydi. Ne oluyordu ona'

Ve şimdi de, sanki hafif bir akıntıya kapılmış-çasına, ama hâlâ kendi iradesi dışında, kuzeye, başkente doğru sürükleniyordu. Bir şey arıyordu ve bulana kadar ne olduğunu bilemeyecekti.

Hiç kimse ve hiç bir alet geçişini fark etmedi. Artık enerjisini boşa harcamıyordu. Kaybettiği ancak unutmadığı kol ve bacaklanna hakim olduğu gibi, enerjisine de hakim olmayı öğrenmişti Yıkılmaz kubbelerin içine bir sis gibi çöktü, sonunda kendini saklanmış milyarlarca anı ve parıldayan, göz kamaştırıcı elektronik düşünce ağları arasında buldu.

Bu iş bir nükleer bombanın ateşlenmesinden daha karmaşıktı ve yapması da biraz daha uzun sürdü. Aradığı bilgiyi bulmadan önce küçük bir hata yaptı; ama düzeltmekle uğraşmadı. Bir ay sonra isimleri F ile başlayan Florida'lı üç yüz vergi mükellefi l dolarlık çekler aldıklarında kimse bunun nedenini anlamadı. Durumu düzeltmek bu ekstra ödemeden kat kat fazlasına mal oldu ve şaşkına dönen bilgisayar mühendisleri suçu bir kozmik ışın seline attılar. Bu pek de yanlış sayılmazdı.

Saniyenin milyonda biri kadar bir sürede Talla-hassee'den Tampa'daki 634 South Magnolia Cad-desi'ne gitmişti. Adres hâlâ aynıydı; aramakla zaman kaybetmesi gerekmemişti.

Ama zaten, bulduğu ana kadar, aramayı da düşünmemişti.

Betty Fernandez (kızlık soyadı Schultz) üç doğum ve iki kürtajdan sonra bile hâlâ güzel bir kadındı. Şu anda çok da düşünceliydi; acı tatlı anılarını hatırlatan bir TV programı izliyordu.

Özel bir haber bülteniydi. *Leonoıt\m* Jüpiter'in uydularından sinyal verdiği uyarısıyla başlayıp, son on iki saatteki esrarengiz olaylardan söz ediyordu. Bir şey Dünya'ya yaklaşıyordu; bir şey sorumluluğunu hiç kimsenin üstlenmediği bir nükleer bombayı zararsızca patlatmıştı. Hepsi buydu, ama yeter de artardı bile.

Haberciler Ay'da TMA-l'in keşfinin artık gizli olmayan tüm eski video bantlarını -ve bazıları gerçekten de banttı- taramışlardı. Tektaş'ın ay şafağında belirip mesajını Jüpiter'e yolladığında çıkan o ürkütücü radyo sesini en az ellinci defa dinledi. Ve bir defa daha bildik sahneleri izleyip *Discoverydeki* röportajları dinledi.

Neden izliyordu? Hepsi .evdeki arşivlerde bir yerlerde vardı (ama Jose oralardayken asla izlemezdi). Belki de yeni bir önemli haber bekliyordu; geçmişin duygularını hâlâ ne kadar etkilediğini kendine bile itiraf etmekten hoşlanmıyordu.

Ve beklediği gibi, Dave oradaydı. Neredeyse her kelimesini bildiği eski bir BBC röportajıydı. HAL'dan söz ediyor, bilgisayarın öz-bilinci olup olmadığına karar vermeye çalışıyordu.

Ne kadar da genç görünüyordu. Uğursuz *Discoveryfnin* o son silik görüntülerinden ne kadar farklıydı! Ve hatırladığı kadarıyla Bobby'ye ne kadar benziyordu.

Gözleri yaşarmıştı ki görüntü kaymaya başladı. Hayır... Ya televizyonda ya da kanalda bir anza vardı Hem görüntü hem ses gidip geliyordu.

Dave'in dudakları kıpırdıyor ama o hiçbir şey duyamıyordu. Sonra yüzü çözülür gibi oklu, renkli parçalara ayrıldı. Tekrar düzeldi, yine silindi ve bir defa daha düzeldi. Ama hâlâ ses yoktu.

Neden bu resmi koymuşlardı? Bunda Dave bir erkek değil, onu ilk tanıdığı zamanki kadar bir çocuktu. Sanki zaman girdabının ötesinde onu görebiliyormuş gibi ekrandan dışan bakıyordu.

Gülümsedi; dudakları kıpırdadı.

"Merhaba Betty" dedi.

Sözcükleri oluşturup ses devrelerindeki akımlara aktarmak zor değildi. Esas zor olan düşüncelerini insan beyninin donuk temposuna uyacak kadar yavaşlatmaktı. Ve bir yanıt almak için sonsuza dek beklemek...

Betty Fernandez güçlüydü ve zekiydi de. Yıllardır bir ev kadını olmasına rağmen elektronik araç onarımı eğitimini unutmamıştı. Bu, aracın

sayısız uyarım mucizesinden biriydi; şimdilik kabul edecek, ayrıntılarıyla daha sonra uğraşacaktı.

"Dave" diye yanıtladı. "Dave, gerçekten sen misin?"

Ekrandaki görüntü, donuk bir sesle "Emin değilim" diye yanıtladı. "Ama Dave Bowman'ı ve onunla ilgili her şeyi hatırlıyorum."

"O öldü mü?"

"Bedeni evet. Ama bunun bir önemi yok artık. Dave Bowman gerçekte her ne idiyse, şimdi o benim bir parçam."

Betty istavroz çıkardı; bunu Jose'den öğrenmişti ve fısıldadı:

"Yani sen bir ruh musun?"

"Daha iyi bir sözcük bilmiyoaım."

"Neden döndün?"

Ah Betty... Neden sahi! Keşke sen bana söylesen.

Ama kendisi bir yanıt biliyordu, zaten televizyonda görünüyordu. Beden ve aklın ayrılığı henüz tamamlanmaktan çok uzaktı ve şu anda oluşan seks görüntülerini en hoşgörülü kablolu kanallar bile yayınlamazlardı.

Betty bazen gülerek, bazen şaşırarak bir süre seyretti. Sonra yüzünü çevirdi; utançtan değil, kaybolmuş zevklerin üzüntüsünden.

"Dernek ki melekler hakkında söyledikleri" dedi "doğru değilmiş."

Ben bir melek miyim, diye düşündü. Ama en

azından ızdırap dalgaları ve geçmişiyle buluşma arzusu ile geldiği burada ne işi olduğunu anlamıştı. Bildiği en güçlü duygu Betty'e olan tutku-suydu; acı ve suçluluk öğeleri bu tutkuyu sadece güçlendiriyordu.

Ona Bobby'den daha iyi bir sevgili olup olmadığını hiç söylememişti; Dave de büyüyü bozabilecek olan bu soruyu hiç sormamıştı. Ortak bir hayali paylaşmışlar (ve ne kadar da gençti; cenazeden sadece iki yıl sonra, henüz on yedi yaşındaydı) birbirlerinin kollarında aynı yaraya ilaç aramışlardı.

Elbette bu devam edemezdi, ama bu deneyim onu tamamen değiştirmişti. On yıldan uzun bir süre tüm erotik fantezileri Betty ile ilgili olmuştu; asla onunla karşılaştıracak bir kadın bulamamış, uzun zaman önce de hiç bulamayacağını anlamıştı Başka hiç kimse aynı hayalet tarafından büyülenmemişti.

İhtiras görüntüleri ekrandan silindi; *Leonotfun* lo üzerinde bir görüntüsünü veren normal program bir an için araya girdi. Sonra Dave Bow-man'ın yüzü tekrar belirdi. Hatlan sürekli değişiyordu, kontrolü kaybediyor gibiydi. Bazen sadece on yaşında görünüyordu -sonra yirmi ya da otuz- sonra inanılmaz bir şekilde, kınşık hatlarıyla bir zamanlar tanıdığı adamın ancak komik bir taklidi olabilecek buruş buruş bir mumya.

"Gitmeden önce bir sorum daha var. Carlos;

her zaman onun Jose'nin oğlu olduğunu söyledin ve hep merak ettim. Gerçek neydi?"

Betty Femandez bir zamanlar sevdiği delikanlının gözlerine son bir defa uzun uzun baktı (yine on sekizindeydi ve Betty bir an için sadece yüzünü değil tüm bedenini görebilmeyi diledi J

"Senin oğlundu David" diye fısıldadı.

Görüntü kayboldu, normal yayın tekrar başladı. Bir saat kadar sonra Jose Fernandez odaya sessizce girdiğinde Betty hâlâ ekrana bakıyordu.

Onu ensesinden öptüğünde arkasına dönmedi.

"Buna inanmayacaksın Jose."

"Yine de söyle."

"Az önce bir hayalete yalan söyledim."

_____34_____ VEDA

Amerikan Havacılık ve Uzay Yolculuğu Enstitüsü, 'UFO'lann Elli Yılı' adlı tartışmalara yol açan özeti 1997'de yayınladığında birçok eleştirmen tanımlanamayan uçan cisimlerin yüzyıllardır görüldüğünü ve Kenneth Arnold'un 1947 'Uçan Daire' görüşünün daha önce sayısız defalar tekrarlandığını belirtmişlerdi. Tarihin başlangıcından beri insanlar gökyüzünde garip şeyler görmüşlerdi ama yirminci yüzyılın ortalarına dek UFO'lar pek ilgi çekmeyen olaylardı. O tarihten sonra ise

toplum ve bilimin ilgi odağı ve dinsel inanç denilebilecek fikirlerin kaynağı oldular.

Nedeni çok uzaklarda değildi; dev roketin bulunması ve Uzay Çağının başlaması insanların aklini başka dünyalara yöneltmişti. İnsan ırkının yakında doğduğu gezegeni terk edebileceğinin fark edilmesi kaçınılmaz soruları gündeme getirdi Herkes nerede ve biz ne zaman ziyaretçi bekleyebiliriz? Ayrıca pek sık sözü edilmese de, yıldızlardan gelecek yardımsever yaratıkların insanlığı kendi açtığı yaralarından kurtarması ve gelecekteki felaketlerden kurtarması umudu da vardı.

Böylesine yoğun bir ihtiyacın çok çabuk karşılanacağını her psikoloji öğrencisi tahmin edebilirdi. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında dünyanın her yerinde binlerce defa uzay aracı görüldüğü belirtildi. Üstelik yüzlerce defa 'yakından görme', yani başka dünyalardan gelen ziyaretçilerle karşılaşma da bildirilmişti. Bunların çoğu semavi yolculuklar, kaçırılmalar, hatta uzayda balayları ile süslenmişti. Bunların yalan ya da sanrı olduğunun tekrar tekrar kanıtlanması bile inananlan vazgeçirmedi. Kendisine Ay'ın diğer yüzünde şehirler gösterilen adamlar, Orbiter araştırmaları ve Apolto *6çuşlan hiçbir yapı olmadığını ortaya çıkardığında bile inanıhrlıklarını fazla yitirmediler. Venüslülerle evlenen hanımlara da gezegenin maalesef erimiş kurşundan daha sıcak olduğu ispatlandığında bile hâlâ inanılıyordu.

AIAA raporunu yayınladığında saygın bilim a-damlarının hiçbiri -eskiden bu düşünceyi benimsemiş olanlar bile- UFO'ların dünya dışı hayat ya da zekayla bir ilgisi olduğuna inanmıyorlardı. Tabii ki bunu ispatlamak olanaksızdı; son bin yıldaki onca olayın herhangi biri gerçek olabilirdi. Ama yıllar geçip de tüm uzayı tarayan uydu kameraları ve *radarlar* hiçbir somut delil bulamayınca halkın konuya ilgisi kayboldu. İnananlar ise tabii ki yılmadılar, çoğunlukla açıklanmış ya da yalanlanmış eski raporları süsleyip tekrar ortaya çıkaran düzenli yayınlan ve kitaplarıyla aynı yolda devam ettiler.

Sonunda Tycho tektaşmın (TMA-1) keşfi açıklandığında, "Ben demiştim'ler bir koroya dönüştü. Yalnızca üç milyon yıl önce Ay'a -büyük olasılıkla Dünya'ya da- gelen ziyaretçiler olduğu artık inkar edilemezdi. Bir anda gökyüzünü tekrar UFO'lar istila etti; ama yine de uzayda bir kalemden daha büyük olan her şeyin yerini belirleye-bilen uç bağımsız izleme sistemi hâlâ bir şey bulamıyordu.

Bildirilen olay sayısı bu defa daha çabuk olarak 'gürültü seviyesi'ne indi. Gökyüzünde sürekli olan sayısız astronomik, meteorolojik ve havacılıkla ilgili olayın sonunda beklenecek -rakam buydu

Ama şimdi tekrar başlamıştı. Bu defa hata yoktu; kaynak resmiydi. Gerçek bir UFO Dünya'ya

yaklaşıyordu.

Leonoı/dan gelen uyandan birkaç dakika sonra, UFO'nun görüldüğü yolunda haberler alınmıştı Yorkshire kırlarında buldoğunu gezdiren emekli bir borsacının yanına disk şeklinde bir araç inip de içindeki -benekli kulakları dışında tıpkı insana benzeyen- varlık Downing Caddesi'nin yerini sormuş, o da çok şaşırmıştı. Adam öylesine şok olmuştu ki sadece bastonuyla Whi-tehall yönünü işaret edebilmişti. Buldoğun artık yemeğini yememesi de bu karşılaşmanın kanıtı sayılıyordu.

Borsacı geçmişte hiçbir akıl hastalığı geçirme-mişti, ama ona inananlar bile bir sonraki haberi kabullenmekte zorlandılar. Bu seferki geleneksel işini yapan bir Bask çobanıydı. Sınır polisi sanıp korktuğu kişilerin delici bakışları olan pelerinli iki adam olduklannı görünce rahatlamıştı. Adamlar Birleşmiş Milletler Binası'nın yerini soruyorlardı

Bilinen hiçbir dille akrabalığı bulunmayan ve son derece zor olan Bask dilini mükemmel konuşuyorlardı. Coğrafya bilgileri yetersiz olsa da uzaylı ziyaretçilerin çok iyi dil uzmanları oldukları belliydi.

Bunun gibi sayısız olay vardı. Uzaylılarla görüştüğünü iddia edenlerin çok azı gerçekten yalancı ya da deliydi; çoğu hikayelerine içtenlikle inanıyor, hipnoz altında bile bu inançlarını koru-

yorlardı. Bazıları ise şaka ya da inanılmaz kazaların kurbanıydılar; tıpkı ünlü bir bilimkurgu film yapımcısının kırk yıl önce Tunus Çölü'nde bıraktığı maketleri bulan şanssız, amatör arkeologlar gibi.

Ancak bir insan yalnızca başlangıçta -ve en sonunda- onun varoluşunun tam anlamıyla farkına varıyordu; bu da o öyle istediği içindi.

Dünya onundu, sınırsızca ve istediği gibi araştırıp inceleyebilirdi. Hiçbir duvar onu dışarıda tutamazdı, hiçbir sır onun duyularından saklanamazdı. Önceleri, o eski varlığında hiç görmediği yerlere giderek sadece eski heveslerini giderdiğini sandı. Ama kısa sürede dünya üzerindeki şimşek gibi gezintisinin daha derin bir amacı olduğunu anladı.

insan ilişkilerinin her halini görerek, bir inceleme için ustaca kullanılıyordu. Kontrol o kadar hafifti ki zorlukla fark ediyordu. Tasmanın ucundaki bir av köpeği gibiydi, dolaşmasına izin veriliyordu ama efendisinin kesin emirlerine de uymak zorundaydı.

Piramitler, Büyük Kanyon, Everest'in ay ışığında yıkanan karları; bunlar kendi seçimleriydi. Bazı sanat galerileri ve konser salonları da öyle. Yine de elinde olsa Ring'e baştan sona katlanmazdı.

Ayrıca bu kadar çok fabrikayı, hapishaneyi,

hastaneyi, Asya'da küçük pis bir savaşı, bir koşu meydanını, Beverly Hills'deki kalabalık bir seks partisini, Beyaz Saray'daki Oval Odayı, Kremlin arşivlerini, Vatikan Kütüphanesini, Mekke'de Kabe'deki kutsal Siyah Taş'ı ve daha birçok yeri görmezdi.

Tam olarak hatırlayamadığı deneyimler de vardı; sanki sansürlenmişlerdi ya da koruyucu bir melek onlardan koruyordu onu. Örneğin:

Olduvai Gorge'daki Leakey Anıtsal Müzesi'nde ne işi vardı? İnsanın kökeniyle H. Sapiens türünün herhangi bir zeki üyesinden daha fazla ilgilenmezdi ve fosiller ona hiçbir şey ifade etmiyordu. Ancak teşhir bölmelerinde taç mücevherleri gibi korunan ünlü kafataslan hafızasında tuhaf yankılar, açıklayamadığı bir heyecan uyandırmıştı. Daha önce yaşadıklarından çok daha güçlü bir *deja vu* duygusu vardı; bu yeri biliyor olmalıydı, ama birşeyler yanlıştı. İnsanın yıllar sonra döndüğü bir evde tüm eşyaların değiştiğini, duvarlann yıkıldığını, hatta merdivenlerin bile baştan yapıldığını görmesi gibiydi.

Açık, tehlikeli bir alandı, kuru ve sıcaktan kav-ailmuş. Üç milyon yıl öncesinin bereketli vadileri ve onlarda yaşayan sayısız çevik otçullar neredelerdi?

Üç milyon yıl. Bunu nereden bilmişti?

Soruyu sorduğu yankılanan sessizlikten yanıt gelmedi. Ama sonra tanıdık siyah bir dörtgen

şeklinin bir defa daha önünde belirdiğini gördü. Yaklaştı ve derinliklerinde gölgeli bir görüntü oluştu, bir mürekkep birikintisindeki yansıma gibi.

Kıllı, basık alnın altından bakan üzgün ve şaşkın gözler, asla göremeyecekleri bir geleceğe bakıyorlardı. Çünkü zaman nehrinin yüz bin nesil ötesinde, o gelecek kendisiydi.

Tarih orada başlamıştı; en azından bunu anlamıştı. Ama sırlar kendisinden nasıl -ve en önemlisi neden- hâlâ saklanıyordu?

Ama son bir görev vardı ve bu en zoruydu. Hâlâ onu sonuna dek götürebilecek kadar insandı.

Nöbetçi hemşire TV monitörünü yaşlı kadına doğru zumlayarak kendi kendine, peki şimdi ne yapıyor, diye sordu. Bir sürü numara denedi, ama Tanrı aşkına, işitme cihazıyla konuştuğunu ilk defa görüyorum. Acaba ne diyor?

Mikrofonlar söylediklerini alacak kadar hassas değillerdi, ama bunun hiç önemi yoktu. Jessie Bowman çok ender olarak bu kadar sakin ve rahat görünmüştü. Gözleri kapalıydı; ama yüzünde sanki meleksi bir tebessüm vardı ve dudaklarından hâlâ fısıltılar dökülüyordu.

Hemşire bundan sonra unutmak için çok uğraşacağı bir şey gördü, çünkü rapor ederse hemşirelik mesleğinden atılırdı. Başucu komi dininin üzerindeki tarak beceriksiz, görünmeyen par-

maklarla kaldırılıyormuş gibi kendi kendine yavaşça ve sallanarak havalandı.

ilk seferinde ıskaladı; sonra belirgin şekilde zorlanarak uzun gümüş telleri ayırmaya başladı, arada bir bir düğümü açmak için duraksıyordu.

Jessie Bowman artık konuşmuyordu, ama gülümsemeye devam ediyordu. Tarak artık ani, belirsiz sarsılmalar olmadan, daha rahat hareket ediyordu.

Hemşire bunun ne kadar sürdüğünden emin olamadı. Tarak komidinin üzerine nazikçe bırakılana kadar uğradığı şoktan kurtulamadı.

On yaşındaki Dave Bowman hep nefret ettiği, ama annesinin sevdiği işini bitirmişti. Ve artık yaşı olmayan bir David Bowman da katı madde üzerinde ilk kontrolünü elde etmişti.

Hemşire sonunda araştırmaya geldiğinde Jessie Bowman hâlâ gülümsüyordu. Acele etmeye çekinmişti ama zaten fark etmezdi.

_____35_____ TEDAVİ

Uzayda milyonlarca kilometre uzaktayken Dünya'daki velvele hiç rahatsız etmiyordu. *Leonov* ekibi Birleşmiş Milletler'deki tartışmaları, haber yorumcularının teorilerini, UFO görenlerin her zamanki karmakarışık açıklamalarını ilgili,

ama biraz da umursamazca izliyordu. Başka hiçbir şey görmemişlerdi ve bu tartışmalara bir katkıları olamazdı. *Zagadka, yani* Büyük Birader, her zamanki gibi varlıklarına karşı kayıtsızdı. Aslında bu gerçekten ironik bir durumdu; bir sırrı çözmek için Dünya'dan bunca yolu gelmişlerdi ve görünüşe göre yanıt geride, başlangıç noktasındaydı.

İlk defa olarak ışık hızının yavaşlığına ve Dün-ya-Jüpiter arasında canlı röportaj yapılmasını olanaksız kılan iki saatlik farka minnet duydular. Buna rağmen Floyd medyadan o kadar çok teklif aldı ki sonunda greve başladı. Her şeyi defalarca anlatmıştı ve söylenecek hiçbir şey kalmamıştı.

Ayrıca hâlâ yapılacak çok iş vardı. Fırlatma penceresi açıldığında hemen yola çıkabilmek için *Leonoıfun* bu uzun yolculuğa hazırlanması gerekliydi. Zamanlama önemli değildi; bir ay ge-cikseler bile bu sadece yolculuğu uzatırdı. Chandra, Curnow ve Floyd Güneşe doğru yol alırken uyuyacaktan için farkına bile varmazlardı; ama ekibin geri kalanı gökyüzü mekaniği izin verdiği anda derhal gitmeye kesinlikle kararlıydı.

Discovery hâlâ birçok sorun çıkarıyordu. *Le*onot/dan çok sonra kalkacak ve yaklaşık üç yıl sürecek bir minimum enerji rotasında gelecek olmasına rağmen, geminin yakıtı Dünya'ya dönmeye ancak yeterdi. Ve bu da ancak HAL uzun me-

safeden izleme dışında bir insan yardımı olmadan uçmaya güvenli bir şekilde programlanabilir-se mümkün olacaktı. İşbirliği yapmazsa, *Disco-ver^nin* bir kez daha bırakılması gerekecekti.

HAL'ın kişiliğinin beyin özürlü bir çocuktan şaşkın bir ergene ve zamanla alçakgönüllü bir yetişkine düzenli dönüşümünü izlemek çok ilginç, hatta etkileyiciydi. Floyd insanbiçimci bu tür benzetmelerin çok yanıltıcı olduğunu bilse de kullanmadan edemiyordu.

Zaman zaman olup bitenler ona oldukça tanıdık geliyordu. Sorunlu gençlerin efsanevi Sigmund Freud'un her şeyi bilen torunları tarafından yola getirildiği video dramalarını fazlasıyla seyretmişti. Jüpiter'in gölgesinde de aynı hikaye oynanıyordu işte.

Onarım ve teşhis programları saniyede milyonlarca bitlik bir hızla HAL'ın devrelerinden geçerek olası arızalan belirleyip düzeltiyor ve elektronik psikoanaliz insanın kesinlikle algılayamayacağı bir hızla ilerliyordu. Bu programların çoğu HAL'ın ikizi SAL 9000'de daha önce denenmiş olmalarına rağmen, iki bilgisayar arasında eş zamanlı bir diyalog sağlanamayışı önemli bir engeldi. Bazen terapinin kritik bir noktasında Dünya'dan kontrol etmek gerektiğinde saatler ziyan oluyordu.

Chandra'nın tüm çalışmalarına rağmen HAL'ın tedavisi hâlâ tamamlanmış olmaktan çok uzaktı.

HAL'ın birçok özel durumu ve sinirli tikleri vardı. Bazen söylenilen sözcükleri dikkate bile almıyordu; ama klavyeden girilen her şeyi anlıyordu. Ters yönde ise kendi yanıtları daha da tuhaftı.

Sözlü yanıt verip bunları ekranda yansıtmadığı oluyordu. Bazen ise her ikisini de yapıyor ama bunu kağıda basmıyordu. Ne nedenini söylüyor ne de açıklama yapıyordu; hatta Melville'in otis-tik memuru Bartleby'nin hiç değişmeyen 'yapmamayı tercih ediyorum'unu bile söylemiyordu.

Yine de isteksiz olduğu kadar asi değildi, bu sadece belli görevlerde oluyordu. Curnow'un çok iyi ifade ettiği gibi, "onunla konuşup bunalımını geçirerek" sonunda yardımcı olmasını sağlamak her zaman mümkündü.

Dr. Chandra'nın gerginleşmeye başlaması normaldi. Bir defasında Max Brailovsky eski bir asılsız haberi masumca hatırlattığında neredeyse kendini kaybediyordu.

"Dr. Chandra, HAL adını IBM'in bir adım önünde yer almak için seçtiğiniz doğru mu?"

"Tamamen palavra! Yarımız IBM'den geldik ve yıllardır bu hikayeyi kapatmaya çalışıyoruz. Artık her akıllı insan HAL adının Heuristik Algorith-mic'den geldiğini biliyor sanıyordum."

Daha sonra Max büyük harfleri diğerlerinden ayrı duyduğuna yemin etmişti.

Floyd'un kişisel görüşü, *Discover^yi* Dünya'ya güvenli olarak uçurabilmeleri olasılığının en faz-

la ellide bir olduğuydu. Ama Chandra karşısına beklenmedik bir teklifle geldi.

"Dr. Floyd, biraz konuşabilir miyiz?"

Bunca haftadan ve paylaşılan şeylerden sonra bile Chandra hep eskisi kadar resmiydi; sadece Floyd'a değil, tüm ekibe karşı. Geminin bebeği Zenia'ya bile 'bayan' diye hitap ediyordu.

"Tabii Chandra. Ne vardı?"

"Hohmann dönüş yörüngesindeki en olası altı değişim için programlamayı bitirdim. Beşi simü-lasyonda denendi, sorun yok."

"Mükemmel. Eminim Dünya'da -Güneş Sistemi'nde- hiç kimse bunu yapamazdı."

"Teşekkür ederim. Ancak benim gibi siz de biliyorsunuz ki her olasılık için programlamamız olanaksız. HAL kusursuz çalışabilir -çalışır- ve mantıklı olan her acil durumu halleder. Ama bazı basit kazalar -bir tornavidayla onarılabilecek küçük arızalar, kopan kablolar, takılan düğmeler- onu çaresiz bırakıp tüm uçuşu bitirebilir."

"Elbette kesinlikle haklısınız, bu beni de endişelendiriyor. Ama ne yapabiliriz ki?"

"Çok basit. *Discoveryde* kalmak istiyorum."

Floyd'un ilk tepkisi Chandra'nın delirdiğini düşünmek oldu. Ama biraz düşününce, belki sadece yarı delirmişti. Gerçekten de *Discovery/mn* Dünya'ya olan uzun yolculuğunda bir insan -o mükemmel, her işi gören bakım ve onarım aracı-bulundurmak, basan ile başarısızlık arasındaki

fark olabilirdi. Ama bu hiç de kolay değildi.

Floyd tedbirli konuşarak "Bu ilginç bir fikir" diye yanıtladı. "Ve bu düşüncenizi takdir ediyorum. Ama tüm sorunlan düşündünüz mü?" Bu aptalca bir soruydu; Chandra tüm yanıtlan çoktan hazırlamıştı mutlaka.

"Üç yıldan fazla tek başınıza olacaksınız. Bir kaza geçirirseniz ya da tıbbi yardıma ihtiyacınız olursa?"

"Bu riski göze almaya hazırım."

"Ya yiyecek, su? *Leonoıtda* yeterince yok."

"Discover^nin dönüşüm sistemini kontrol ettim; fazla zorlanmadan tekrar çalıştırılabilir. Ayrıca biz Hintliler çok az şeyle de yetinebiliriz."

Chandra'nın kökeninden söz etmesi, hatta kişisel bir şey söylemesi alışılmadık bir şeydi; Floyd sadece 'samimi itirafını hatırlıyordu. Ama söylediğinden şüphesi yoktu; Curnow bir defasında Dr. Chandra'nın ancak yüzyıllar süren bir açlıkla oluşabilecek bir fiziği olduğunu söylemişti. Bu onun tatsız şakalarından biri gibi görünse de ardında kötü bir niyet yoktu; hatta acıma vardı, tabii Chandra'ya belli etmeden.

"Karar vermek için önümüzde haftalar var. Tekrar düşüneceğim ve Washington'la konuşacağım."

"Teşekkür ederim; hazırlıklara başlamamın bir sakıncası var mı?"

"Şey, tabii ki yok, yeter ki şu andaki planlarla

çakışmasınlar. Unutmayın, son karan Görev Kontrol verecek."

Ve Görev Kontrol'ün ne diyeceğini çok iyi biliyorum. Bir adamın uzayda üç yıl yalnız olarak hayatta kalmasını ummak çılgınlıktı.

Ama tabii ki, Chandra her zaman yalnız olmuştu.

_____36_____ DERİNLERDEKİ YANGIN

İlham geldiğinde Dünya çoktan geride kalmış, Jüpiter sisteminin muhteşem güzellikleri gözlerinin önünde hızla genişliyordu.

Nasıl bu kadar kör, bu kadar aptal olabilirdi! Sanki daha önce uykusunda yürüyordu; ama artık uyanmaya başlıyordu.

"Kimsin sen?" diye bağırdı. "Ne istiyorsun? Bunu bana neden yaptın?"

Yanıt yoktu, ama onu duyduğuna emindi. Bir... varlık seziyordu, bir adamın gözleri sımsıkı kapalı olsa bile kapalı bir odada mı açık bir alanda mı olduğunu anlaması gibi. Çevresinde engin bir zekanın, kesin bir iradenin sönük yankısı vardı.

Yankılanan karanlığa bir daha seslendi ve bu defa da doğrudan bir karşılık alamadı; yalnızca dikkatle izlendiği hissi vardı. Çok iyi; yanıtlan kendisi bulurdu.

Bazıları çok açıktı; kim ya da ne olurlarsa olsunlar insanla ilgileniyorlardı. Kendi anlaşılmaz amaçlan için onun hafızasına girmiş ve her şeyi kaydetmişlerdi. Şimdi de aynı şeyi onun en derin duygularına yapmışlardı; bazen onun izniyle, bazen değil.

Buna kızmamıştı, aslında daha yeni yaşadığı süreçten sonra bu tür çocuksu tepkiler vermesi olanaksızdı. Sevginin ve nefretin ve ihtirasın ve korkunun ötesindeydi ama bunları unutmamıştı ve bir zamanlar bir parçası olduğu dünyayı bu duyguların nasıl yönettiklerini hâlâ arılayabiliyordu. Çalışmanın amacı bu muydu? Eğer öyle ise hangi amaç için?

Tanrıların oynadığı bir oyunda oyuncu olmuştu ve artık kuralları öğrenmeliydi.

Dört küçük dış uydu; Sinope, Pasiphae, Carme ve Ananke'nin sivri kayaları bilincinde kısa kısa yanıp sönüyorlar, arkalarından Jüpiter'e onların yarı uzaklığında olan Elara, Lysithea, Himalia ve Leda geliyordu. Hepsine boşverdi; şimdi karşısında Callisto'nun çiçek bozuğu yüzü vardı.

Dünya'nın kendi Ay'ından daha büyük olan eğri büğrü gezegenin çevresinde bir iki defa dolaştı, farkında bile olmadığı duyular buz ve taştan oluşan dış katmanları inceliyordu. Merakını hemen gidermişti; bu dünya donmuş bir fosildi, çok uzun süre önce onu az daha parçalayacak olan

çarpışmaların izlerini hâlâ taşıyordu. İçice bir dizi halkadan oluşan bir yarımküre tam onikiden vurulmuştu, kayalar uzaydan gelen eski bir balyoz darbesiyle bir kilometre yüksekliğinde dalgalar halinde dağılmışlardı.

Birkaç saniye sonra, Ganymede'nin çevresini dolaşıyordu. Artık karşısında çok daha karmaşık ve ilginç bir dünya vardı; Callisto'ya bu kadar yakın ve onunla hemen hemen aynı büyüklükte olmasına rağmen tamamen farklı bir görünüşü vardı. Birçok krater olduğu doğruydu, ama birçoğu yer kazılarak yapılmış gibiydi. Ganymedan'ın yüzeyinin en olağanüstü özelliği, birkaç kilometre aralıklı paralel izlerden oluşan dalgalı çizgilerdi. Burası, uydunun yüzeyinde bir o yana bir bu yana gidip gelen sarhoş köylülerden oluşan bir ordu tarafından sabanlarla açılmış gibiydi.

Birkaç dönüş sonra Ganymede hakkında, Dün-ya'dan yollanmış tüm uzay araçlarından daha fazlasını gördü, bu bilgiyi daha sonra kullanmak üzere sakladı. Bir gün önemli olacaktı; buna emindi, ama neden öyle olduğunu bilmiyordu. Kendisini bilerek dünyadan dünyaya sürükleyen gücü de daha fazla anlamış sayılmazdı.

Onu şimdi de Europa'ya getirmişti. Hâlâ büyük ölçüde pasif bir izleyiciydi, ama artık ilginin arttığını, dikkatin odaklandığını ve gücün yoğunlaştığını hissediyordu. Görünmeyen ve iletişim kurulamayan bir efendinin ellerinde bir kukla da ol-

sa, o yönetici gücün bazı düşünceleri aklına sızmıştı ya da sızmasına izin verilmişti.

Şimdi hızla yaklaşan düz, doğal yüzeyli gezegen ise ne Ganymede ne de Callisto'ya pek benzemiyordu. Organik görünüyordu; tüm yüzeyi dallar halinde uzayıp kesişen çizgilerle kaplıydı; sanki dünyayı saran bir damar sistemi gibiydi.

Aşağıda Antarktika'dan çok daha soğuk, donmuş bir arazinin sonsuz buzlan uzanıyordu. Bir uzay gemisi kalıntısının üzerinden geçtiğini görünce bir an şaşırdı. Talihsiz *Tsien'i* hemen tanıdı, incelediği haber görüntülerinin çoğunda vardı. Şimdi değil -şimdi değil- daha sonra yeterince fırsatı olacaktı...

Sonra buzun içinden geçti. Girdiği dünya, ona olduğu kadar onu kontrol edenlere de yabancıydı.

Bir okyanus dünyasıydı, gizli suları buzdan bir kabukla uzay boşluğundan korunuyordu. Buz birçok yerde kilometrelerce kaimdi; ama çatlayıp kırıldığı zayıf yerler de vardı. Öyleyse, Güneş Sis-temi'nde başka hiçbir dünyada doğrudan temas etmemiş olan iki amansız düşman element arasında küçük bir çarpışma olmuştu. Deniz ve Uzay arasındaki savaş hep pata biterdi; açığa çıkan su kaynar ve donar, buzdan zırhı onanrdı.

Yakındaki Jüpiter'in etkisi olmasa Europa'nın denizleri uzun zaman önce tamamen donmuş olurdu. Onun yerçekimi küçük gezegenin çekir-

değini sürekli zorluyordu; lo'yu sarsan güçler orada da iş başındaydı, ama şiddeti çok daha azdı. Derin yüzeyde ilerledikçe, gezegenle uydusu arasındaki o halat çekme oyununun izlerini her yerde gördü.

Ve bu oyunu duydu ve hissetti; sualtı depremlerinin sürekli gümbürtü ve gürleyişlerinde, iç kısımlardan sızan gazların tıslamasında ve çığların deniz dibi ovalarının üzerini süpüren infrasonik basınç dalgalarında. Europa'yı kaplayan okyanusun kargaşası ile karşılaştırıldığında Dünya'nın gürültülü denizleri sessiz kalırdı.

Merak duygusunu yitirmemişti ve daha ilk vaha ona hoş bir sürpriz oldu. İç kesimlerden gelen mineralli suyla kaplı iç içe bir boru ve baca yığını neredeyse bir kilometre boyunca uzanıyordu. Bu Gotik şato bozuntusundan, sanki dev bir kalbin atışı gibi ağır bir ritimle siyah, kaynar sıvılar akıyordu. Ve tıpkı kan gibi, bu da hayatın varlığını kanıtlayan sahici bir işaretti.

Kaynayan sıvılar yukarıdan sızan ölümcül soğuğu yok ediyor, deniz dibinde sıcacık bir bölge oluşturuyordu. Europa'nın içinden hayatın özü olan maddeleri çıkarıyor olmaları da en az bunun kadar önemliydi. Orada, hiç kimsenin tahmin etmediği bir yerde, bol bol enerji ve besin vardı.

Ama bu tahmin edilmeliydi; Dünya okyanuslarının dibinde de böyle verimli vahaların, henüz

bir nesil önce keşfedildiğini anımsadı. Burada çok daha geniş bir ölçüde ve çok daha çeşitliydiler.

'Şato'nun eğri büğrü duvarlarının yakınındaki tropik alanda bitkiye benzer ince, örümceksi yapılar vardı, ama hemen hemen hepsi hareket edebiliyordu. Aralarında acayip sülük ve solucanlar dolaşıyor, bazıları bitkilerle besleniyor, diğerleri gıdalarını doğrudan doğruya çevrelerindeki mineralli sulardan alıyorlardı. Isı kaynağından -tüm yaratıkların çevresinde ısındıkları denizaltı ateşi- uzaklaştıkça yengeç ya da örümceğe benzeyen, daha güçlü ve sağlam yapılı organizmalar da vardı.

Bir alay biyolog hayatlarını o küçük vahayı inceleyerek geçirebilirdi. Paleozoik Dünya denizlerinin aksine sabit bir ortam değildi, bu yüzden evrim burada hızlı ilerlemiş, sayısız fantastik tür oluşturmuştu. Ve hepsi yok olmaya mahkumdu; her hayat kaynağı, kendini oluşturan güçler başka tarafa yöneldiğinde eninde sonunda ölecekti.

Europa denizlerinin dibinde dolaşırken böyle trajedilere tekrar tekrar rastladı. Daire şeklindeki sayısız alan ölü yaratıkların kemikleri ve mineral kaplı kalıntılarıyla doluydu. Hayat kitabından evrim bölümlerinin birkaçı daha çıkarılmıştı.

Bir adam boyundaki bükülmüş borazanlara benzeyen dev, boş kabuklar gördü. Deniz tarakları farklı farklı şekillerdeydi; iki hatta üç kabuk-

kılar vardı. Ve metrelerce uzunlukta taş yılankavi şekiller vardı; Tebeşir Devri'nin sonunda Dünya okyanuslarının dibinden esrarlı bir şekilde kaybolan güzel ammonıtlere çok benziyorlardı.

Deniz dibinde bir oraya bir buraya arandı durdu. Gördüğü harikaların belki de en büyüğü, çukur bir vadide yüz kilometre boyunca akan kızgın lav nehriydi. O derinlikte basınç öyle yüksekti ki, kızgın magmaya temas eden su buharlaşamıyordu, bu yüzden iki sıvı gergin bir ateşkesle biraradaydı.

İnsanın gelişinden çok önce, Mısır hikayesinin bir benzeri orada, bir başka dünyada ve uzaylı aktörler tarafından canlandınlmıştı. Nil'in çölün dar bir alanına hayat verişi gibi, bu ısı nehri de Europa'nın derinliklerini canlandırmıştı. Kıyılan boyunca, iki kilometreden daha geniş olmayan bir alanda, türler birbiri ardına evrim geçirmiş, gelişmiş ve ölmüşlerdi. Ve en azından biri, ardında bir anıt bırakmıştı.

Önce onun neredeyse tüm ısı delikleri gibi mineral tuzlarıyla kaplı olduğunu sandı. Ama yaklaşınca bunun doğal bir oluşum olmadığını, zeka ürünü bir yapı olduğunu gördü. Belki de içgüdüyle yapılmıştı. Dünya'da da beyazkanncalar bunun kadar etkileyici şatolar yapıyorlardı, bir örümcek ağı da daha ince tasarlanırdı.

Orada yaşamış olan yaratıklar oldukça küçük olmalıydılar, çünkü var olan tek giriş sadece ya-

rım metre genişliğindeydi. Bu giriş -birbiri üstüne yığılmış taşlarla yapılmış, kalın duvarlı bir tünel- yapanların niyetlerini belli ediyordu. Eriyik Nil'lerinin kıyısından pek uzak olmayan bir yerde, o titreşen parıltının içinde bir kale inşa etmişlerdi.

Gitmelerinin üzerinden en fazla birkaç yüzyıl geçmiş olmalıydı. Şekilsiz taşlardan yapılmış duvarları kaplayan mineral birikintisi inceydi. O taşlan toplamak çok zor olmalıydı. Kalenin neden terk edildiğini açıklayan bir tanık vardı. Çatının bir bölümü, belki de art arda olan depremlerden birinde çökmüştü. Ve sualtında, çatısız bir kale düşmanlara tamamen açıktı.

Lav nehri boyunca başka bir zeka belirtisine rastlamadı. Yalnız bir defa, sürünen bir adamı andıran bir şey gördü, ama gözleri ve burun delikleri yoktu, yalnızca sürekli yutkunup duran ve çevresindeki sıvı ortamdan beslenen dişsiz bir büyük ağzı vardı.

Derinlerdeki çöllerin incecik hayat damarlan boyunca belki de büyük kültürler ve hatta medeniyetler yükselmiş ve çökmüştü, Europa'nın Timur'ları ve Napoleon'ları önderliğinde ordular yürümüştü (ya da yüzmüştü). Ve dünyalarının diğer yerleri bunu asla bilemeyeceklerdi, çünkü tüm o sıcak vahalar birbirinden gezgenler kadar kopuktu. Lav nehrinin parıltısında güneşlenen ve sıcak çatlakların etrafında beslenen yaratıklar,

adalarının arasındaki ölümcül bölgeyi geçemi-yorlardı. Eğer tarihçileri ve filozofları olsaydı, her kültür kendisinin Evren'de yalnız olduğuna inanmış olurdu.

Yine de, vahalar arasındaki boşluklar bile hayattan tamamen yoksun değildi; oradaki katı şartlara uymuş daha dayanıklı yaratıklar da vardı. Yüzgeçleriyle hareket eden dikey kuyruklu, çizgili torpilbalıklan yüzüyorlardı, bunlar Europa'nın balıklarıydı. Dünya okyanuslarındaki en başarılı canlılara benzerlik kaçınılmazdı; evrim aynı hareket problemleri için benzer çözümler bulmak zorundaydı. Kabaca birbirinin neredeyse aynı, ama hayat ağacında çok uzak dallarda yer alan yunus ve köpekbalığı buna şahitti.

Dünyadaki balıklarla Europa'nın balıkları arasında çok açık bir fark bulunuyordu; solungaçları yoktu, çünkü yüzdükleri suda alınabilecek bir oksijen izine pek kolay rastlanmıyordu. Yeryüzündeki jeotermal bacalann çevresindeki yaratıklar gibi onlann metabolizmaları da yakın volkanik çevrede bolca bulunan sülfür birleşiklerine bağlıydı. Ve pek azının gözleri vardı. Ender lav püskürmeleri ve eş arayan yaratıkların, av peşindeki avcıların yaydıktan titrek parıltılar dışında, ışıksız bir dünyaydı.

Kaderi de kötüydü. Enerji kaynaklan sürekli değildi ve devamlı azalıyordu, aynca onlan oluşturan sarsıntılar da sürekli zayıflıyordu. Zekalan

gelişse bile Europa'lılar dünyalarının donuşuyla yok olmaya mahkumdular. Ateşle buz arasında kısılıp kalmışlardı.

_____37_____ SOĞUMA

"...Eski dostum, böyle kötü bir haber verdiğim için çok üzgünüm, ama Caroline rica etti, her ikinizi ne kadar sevdiğimi biliyorsun sen de.

"Bunun pek sürpriz olacağını sanmıyorum. Son birkaç yıldır söylediğin bazı şeyler zaten belli ediyordu.. Sen Dünya'dan ayrıldığında ne kadar üzgün olduğunu da biliyorsun.

"Hayır, başka biri olduğuna inanmıyorum. Olsa bana söylerdi... Ama eninde sonunda; ee, genç ve güzel bir kadın.

"Chris iyi, tabii olanlardan haberi yok. En azından incinmeyecek. Anlayamayacak kadar küçük, zaten çocuklar çok... elastik miydi... bir dakika, "thesaurus"uma bakmalıyım... hah, esnek oluyorlar.

"Senin için daha önemsiz olabilecek konulara gelince... Herkes hâlâ bombanın patlayışının bir kaza olduğunu kanıtlamaya çalışıyor, ama tabii kimse inanmıyor. Başka hiçbir şey olmadığı için genel isteri bitti; şimdi hepimiz yorumcularınızdan birinin deyişiyle 'geriye dönüp bakma send-

romu'na kapıldık.

"Birisi de yüz yıllık bir şiir bulmuş, durumu öyle iyi özetliyor ki şimdi herkesin dilinde. Roma Imparatorluğu'nun son günlerinde geçiyor. Bir şehrin kapılarında halk istilacıları bekliyor. İmparator ve soylular en pahalı togalan içinde dizilmiş, ellerinde karşılama konuşmalarıyla bekliyorlar. Senato kapalı, çünkü bugün çıkaracakları yasayı yeni efendileri kabul etmeyecek.

"Derken birdenbire öncülerden korkunç bir haber geliyor. *İstilacı falan yok.* Karşılama komitesi şaşkınlıkla dağılıyor, herkes hayal kınklığına uğramış, evlerine giderken "Şimdi ne olacak bize? Onlar çözüm olabilirdi." diye söyleniyorlar.

"Şiiri günümüze uyarlamak için sadece küçük bir değişiklik gerekli. Adı 'Barbarları beklerken'. Bu defa barbarlar biziz. Ve neyi beklediğimizi de bilmiyoruz, ama gelmediği ortada.

"Bir şey daha var. Kumandan Bowman'ın annesinin o şey Dünya'ya geldikten sadece birkaç gün sonra öldüğünü biliyor muydun? Garip bir rastlantı gibi görünüyor ama huzurevindekiler haberlerle hiç ilgilenmediğini söylüyorlar, yani herhalde bu onu etkilemiş olamaz."

Floyd kaydı kapattı. Dimitri haklıydı; sürpriz olmamıştı. Ama hiç fark etmiyordu, acısı aynıydı.

Ama başka ne yapabilirdi ki? Uçuşa katılmayı reddetseydi -Caroline'm bunu umduğu açıktı-

kendini hayatı boyunca suçlu ve başarısız hissedecekti. Bu da evliliğini zehirleyecekti. Bir seferde temizce kopması daha iyiydi; bedensel uzaklık ayrılık acısını azaltıyordu (Acaba öyle miydi? Bazı yönlerden daha da kötüleştiriyordu). Görevi ve tek bir amaca adanmış bir takımın parçası olma hissi daha önemliydi.

Demek Jessie Bowman ölmüştü. Belki bu da suçluluk duygusu veren başka bir nedendi. Hayatta kalan tek oğlunu çalmalarına yardım etmişti, zihinsel çöküşüne bunun da şüphesiz etkisi olmuştu. İster istemez Walter Curnow'un tam da bu konu hakkında açtığı bir tartışmayı anımsadı. "Neden Dave Bowman'ı seçtiniz? Bana hep soğuk nevalenin teki gibi gelmişti. Herkesten uzak sayılmazdı, ama odaya her girdiğinde ısı on derece düşmüş gibi olurdu."

"Bu onu seçmemizin nedenlerinden biriydi. Sadece pek sık görmediği bir annesi vardı, onun dışında yakın aile bağlan yoktu. Yani uzun, sonu belirsiz bir göreve yollayabileceğimiz biriydi." "Nasıl o hale gelmişti?"

"Sanırım bunu psikologlar açıklayabilir. Tabii ben raporu görmüştüm, ama bu uzun zaman önceydi. Abisi ölmüş, kısa bir süre sonra da ilk mekiklerden birindeki bir kazada babasını kaybetmiş. Bunları size söylememem gerek, ama artık bir önemi yok." Önemi yoktu, ama ilginçti. Floyd, Dünya ile

hiçbir duygusal bağı kalmayan özgür bir adam konumuna gelmiş olan Dave Bowman'a artık neredeyse gıpta ediyordu.

Hayır... Kendini kandırıyordu. Acısı yüreğini bir mengene gibi sıkarken bile Dave Bowman'a gıpta etmiyor, acıyordu.

_____38_____ KÖPÜK MANZARASI

Europa'nın okyanuslarından ayrılmadan önce gördüğü son hayvan gördüklerinin en büyüğüydü. Dünya'daki tropik yerlerde yetişen, onlarca gövdesi sayesinde tek bir bitkinin bazen yüzlerce metrekarelik küçük bir orman oluşturduğu banyan ağaçlarına çok benziyordu. Ancak bu, vahalar arasındaki bir yolda yürüyordu. *Tsien'i* yok eden yaratıklardan biri değilse bile, çok yakın bir türe ait olduğu kesindi.

Artık bilmesi gereken, daha doğrusu onların bilmesi gereken her şeyi öğrenmişti. Ziyaret etmesi gereken bir uydu daha vardı; birkaç saniye sonra Io'nun alev alev manzarası gözleri önünde uzanıyordu.

Beklediği gibiydi. Enerji ve besin fazlasıyla vardı, ama henüz birleşmelerinin zamanı gelmemişti. Daha soğuk olan sülfür göllerinin bazılarının çevresinde hayat yolunda ilk adımlar atılmıştı,

ama bu tür cesurca erken denemeler henüz birtakım türlere ayrılamadan kaynar kazana geri atılıyordu, lo'ya ısı veren sarsıntılar gücünü kaybetmedikçe, yani milyonlarca yıl boyunca, bu kuru ve verimsiz dünyada biyologların ilgisini çekecek bir şey olmayacaktı.

lo'da fazla zaman kaybetmedi, Jüpiter'in görünmeyen halkalarını oluşturan küçük iç uydulara ise hiç bakmadı. Bunlar Satürn'ünkülerin sadece gölgesi olabilirlerdi. Gezegenlerin en büyüğü önündeydi; onu hiç bir insanın yapamadığı ve yapamayacağı kadar iyi tanıyacaktı.

Milyonlarca kilometre uzunluğundaki manyetik güç hatları, radyo dalgalarının ani patlamaları, Dünya gezegeninden daha büyük elektrikli plazma kaynaklan, hepsi de gezegeni saran rengarenk bulutlar kadar gerçek ve netti. Etkileşimlerinin karmaşık yapısını anlayabiliyordu ve Jüpiter'in herkesin tahmininden çok daha harika olduğunu fark etti.

Büyük Kızıl Beneğin gümbürdeyen kalbinden aşağı düşerken bir kıta büyüklüğündeki fırtınaların şimşekleri çevresinde patlıyordu Daha o anda bile, Dünya'daki fırtınaları oluşturan gazlardan çok daha az dayanıklı gazlardan oluşmasına rağmen yüzyıllarca nasıl dayandığını biliyordu. Sessiz derinlere indikçe hidrojen rüzgarının tiz çığlığı kesildi ve yukarılardan kıvamlı, sulu kar taneleri -bazıları şimdiden birleşip elle hissedile-

bilir hidrokarbon köpüğü dağlan oluşturuyordu-yağmaya başladı. Sıvı halde suyun varlığı için sıcaklık şimdiden yeterliydi, ama okyanuslar yoktu; tamamen gaz olan bu ortam okyanusları des-tekleyemeyecek kadar zayıftı.

Tabaka tabaka bulutlardan aşağı indi, sonunda geldiği bölge öylesine açıktı ki insan gözü bile bin kilometreden fazla bir alanı tarayabilirdi. Büyük Kızıl Beneğin dev dairesinde küçük bir girdaptı sadece ve insanların hep tahmin ettiği, ama ispatlayamadığı bir sır taşıyordu.

Sürüklenen köpük dağlarının eteklerinde hemen hemen hepsi aynı büyüklükte ve birbirine benzer kırmızı ve kahverengi beneklerle kaplı küçük, belirgin hatlı bulutlar vardı. Küçüklükleri sadece çevrelerindekilerin insanüstü ölçülerine goreydi; en küçüğü ortalama bir şehri kaplayabi-lirdi.

Canlı oldukları belliydi, hava dağlarının kenarlarında yavaşça hareket ediyor, dev koyunlar gibi yamaçlarda otlanıyorlardı. Ve birbirlerini çağı-nyorlardı, radyo sesleri kısık ama Jüpiter'in kendi gürültü ve sarsıntılarının yanında duyulabilecek kadar belirgindi.

Yalnızca canlı gaz torbalarıydılar, dondurucu yüksek bölgelerle kavrulan derinlikler arasındaki dar bölgede dolaşıyorlardı. Evet, dar ama Dün-ya'nın tüm biyosferinden çok daha geniş.

Yalnız değildiler. Aralarında hızla dolaşan baş-

ka canlılar da vardı, o kadar küçüklerdi ki kolayca gözden kaçabilirlerdi. Bazıları dünyadaki hava araçlarını andırıyorlardı ve yaklaşık aynı büyük-lüktelerdi. Ama onlar da canlıydı; belki yırtıcı, belki parazit, hatta belki de çobandılar.

Önünde evrimin yepyeni, Europa'da gördüğü kadar yabancı bir sayfası açılıyordu. Dünya okyanuslarının kalamarlarına benzeyen jet yakıtlı torpidolar dev gaz torbalannı avlayıp yiyorlardı. Ama balonlar savunmasız değillerdi; bazıları yıldırımlar ve bir kilometrelik motorlu testerelere benzeyen pençeli kollarla karşı koyuyorlardı.

Daha garip şekiller de vardı, geometrinin tüm olasılıklarını hiçe sayıyorlardı; acayip, yan şeffaf uçurtmalar, dört yüzeyliler, küreler, çok yüzeyliler, düğüm olmuş kurdeleler... Jüpiter atmosferinin dev planktonları üreyecek kadar yaşayana dek üst akımlarda tül gibi süzülmek üzere tasarlanmışlardı; sonra derinlere sürüklenip karbon-laşacak ve yeni bir nesle dönüşeceklerdi.

Yeryüzü'nün yüzlerce katı büyüklüğünde bir dünyayı araştırıyordu ve onca harikalar görmesine rağmen hiçbiri zekanın var olduğuna işaret etmiyordu. Büyük balonların radyo sesleri sadece basit uyan ya da korku mesajları taşıyorlardı. Daha üst düzeyde bir organizasyon geliştirmiş olmaları beklenen avcılar bile Dünya okyanuslarındaki köpekbalıkları gibi akılsız otomatlardı.

Ve nefes kesici büyüklüğü ve yeniliğine rağ-

men Jüpiter kırılgan bir dünyaydı. Sisler ve köpüklerle, üst atmosferdeki şimşeklerin oluşturduğu aralıksız petrokimyasal kar yağışından yayılan hassas ipek lifler ve kâğıt kadar ince dokularla kaplıydı. Yapılarının çok azı sabun köpüğünden daha dayanıklıydı, en korkunç avcılan bile dünyadaki en zayıf et oburlara yem olurlardı.

Tıpkı geniş ölçekli bir Europa gibi, Jüpiter evrimsel bir çıkmazdı. Bilinç burada asla oluşamazdı; oluşsa bile kısa ömürlü olmaya mahkumdu. Tamamen havada yaşayan bir kültür gelişebilirdi, ama ateşin olanaksız olduğu ve katı maddelerin çok ender bulunduğu bir ortamda, Taş Devri'ne bile erişemezdi.

Ve şimdi, sadece Afrika büyüklüğünde olan bir girdabın üzerinden uçarken, kendisini kontrol eden varlığı bir kez daha fark etti. Duygular ve ruh halleri bilincine sızıyordu, ama kavram ya da düşünceleri tek tek tanıyamıyordu. Bir kapının ardından anlamadığı bir dildeki bir tartışmayı dinliyor gibiydi. Ama anlaşılmaz seslerde hayal kırıklığı, sonra belirsizlik ve en sonunda ani bir kararlılık sezdi, ama hangi amaç için olduğunu anlayamadı. Kendini bir kez daha efendisinin değişen ruh halini paylaşan ama anlayamayan bir köpek gibi hissetti.

Ve sonra görünmez tasma onu Jüpiter'in kalbine götürdü. Bulutların altına, hiçbir hayat formunun olamayacağı seviyelere iniyordu.

Artık soluk ve uzak Güneş'in son ışınlan bile ona ulaşamıyordu. Basınç ve ısı hızla artıyordu; şimdiden suyun kaynama noktasını geçmişti. Bir süre, aşırı ısınmış bir buhar tabakasının içinden geçti. Jüpiter bir soğan gibiydi; o da kabuklarını birer birer soyuyordu, ama henüz çekirdeğine olan mesafenin çok küçük bir kısmını geçmişti.

Buharın altında petrokimyasal maddelerden bir cadı kazanı vardı, insanlığın ürettiği tüm içten yanmalı makinaları bir milyon yıl çalıştırmaya yeterdi. Kalınlaştı ve yoğunlaştı; sonra beklenmedik bir şekilde sadece birkaç kilometrelik bir kalınlıkta sona erdi.

Sonraki kabuk, Dünya'daki kimyacıları bir ömür boyu uğraştıracak kadar karmaşık bir silikon ve karbon bileşimiydi; Dünya'daki tüm taşlardan daha ağır, ancak sıvı haldeydi. Binlerce kilometre tabakalar halinde uzanıyordu, ama sıcaklık yüzlerce ve sonra binlerce dereceye çıktığında, katmanların bileşimi giderek basitleşiyordu. Çekirdeğe kadar olan mesafenin daha yansında sıcaklık kimya için fazla yüksekti; tüm bileşimler bölünmüştü, yalnızca temel elementler vardı.

Sonra derin bir hidrojen denizi çıktı ama bu hidrojen Dünya'daki herhangi bir laboratuarda saniyenin çok kısa bir parçası kadar var olan hidrojen değildi. *Bu* hidrojen öylesine müthiş bir basınç altındaydı ki bir metale dönüşmüştü.

Gezegenin merkezine neredeyse gelmişti, ama

Jüpiter'in sakladığı bir sürpriz daha vardı. Metalik ama hâlâ sıvı olan kalın hidrojen kabuğu birdenbire bitiyordu. Nihayet, altmış kilometre aşağıda, katı bir yüzey vardı.

Yukarıdaki kimyasal tepkimelerde çıkan karbon, çağlar boyunca aşağıya, gezegenin merkezine inmişti. Orada birikmiş, milyonlarca atmosfer-lik bir basınç altında kristalleşmişti. Ve Doğa'nın müthiş bir oyunuyla, insanlık için çok değerli bir şey oluşmuştu.

Jüpiter'in çekirdeği, insanlann sonsuza dek ulaşamayacağı, Dünya büyüklüğünde bir elmas-
tı.

39

POD BAY'DE

"Walter, Heywood için endişeleniyorum."

"Biliyorum Tanya ama ne yapabiliriz?" Curnovv Kumandan Orlova'yı hiç böylesine tereddütlü görmemişti; hatta minyon kadınlara karşı önyargılı olmasına rağmen, böyleyken onu çok daha çekici bulmuştu.

"O benim çok iyi bir dostum, ama nedeni bu değil. Onun bunalımı -sanmm en iyi sözcük buherkesi üzüyor. *Leonov* mutlu bir gemiydi. *Ve* öyle kalmasını istiyorum." "Neden onunla konuşmuyorsun? Sana saygı

duyuyor ve eminim bundan kurtulmak için elinden geleni yapar."

"Benim de niyetim bu. Ama işe yaramazsa..."

"Eee?"

"Basit bir çözüm var. Bu yolculukta başka ne işi kaldı? Eve doğru yola çıktığımızda zaten uykuda olacak. Onu -nasıl diyorsunuz- erken yollayabiliriz."

"Vay canına! Katerina'nın bana yaptığı pis numaranın aynısı. Uyandığında delirir."

"Ama Dünya'ya güvenli biçimde döner ve oldukça da meşgul olur. Eminim bizi affeder."

"Ciddi olamazsın. Ben seni desteklesem bile, Washington'da kıyamet kopar. Üstelik, diyelim ki bir şey oldu ve ona çok ihtiyacımız oldu. Birini uyandırmadan önce iki haftalık bir ara dönem gerekmiyor mu?"

"Heywood'un yaşında biri için, bir ay kadar. Evet, çaresiz kalırız. Ama artık ne olabilir ki? Görevini tamamladı; bize göz kulak olma kısmı hariç. Eminim sen de Virginia veya Maryland'in göze batmayan bir varoşunda bu konuda iyice bil-gilendirilmişsindir."

"Bu konuda konuşamam. Zaten berbat bir gizli ajanım. Çok konuşurum ve Güvenlik'ten nefret ederim. Hayatım boyunca derecemi Sınırlı'dan aşağı tutmak için mücadele ettim. Sınıfımın Özel, hatta daha da kötüsü Gizli'ye çıkarılması tehlikesi varsa hemen bir skandal yaratırdım. Ama bu-

günlerde bunu yapmak zor."

"Walter, sen dürüst birisin."

"Yani adam olmam..."

"Kesinlikle öyle. Ama Heywood'a dönelim. Onunla önce sen konuşmak ister misin?"

"Yani moral mi vereyim? Katerina'nın iğneyi batırmasına yardım etmeyi tercih ederim. Psikolojilerimiz çok farklı. O beni geveze bir palyaço olarak görüyor."

"Genellikle öylesin zaten. Ama bu sadece gerçek duygularını saklamak için. Aramızda senin içinde, derinlerde dışarı çıkmaya çalışan gerçekten hoş biri olduğunu düşünenler var."

Curnow ilk kez söyleyecek bir şey bulamadı. Sonunda "Oh, tamam, elimden geleni yapanm. Ama mucize beklemeyin; dosyamdaki nezaket notum Z. Şimdi nerede saklanıyor?"

"Pod Bay'de. Son raporu üzerinde çalıştığını söylüyor, ama inanmıyorum. Tek istediği hepimizden uzaklaşmak ve orası da en sessiz yer."

Tek nedeni bu değildi, ama yine de önemlilerinden biriydi. *Discover^deki* çalışmaların çoğunun yapıldığı döner gövdenin aksine Pod Bay sıfır yerçekimli bir ortamdı.

Uzay Çağının hemen başında insanlar ağırlıksız olmanın verdiği rahatlığı keşfetmiş ve denizin rahmini terk ettiklerinde kaybettikleri özgürlüğü hatırlamışlardı. Bu özgürlük yerçekiminin ötesinde kısmen kazanılıyordu; ağırlıkla birlikte Dün-

ya'ya ait dert ve endişelerin çoğu da kayboluyordu.

Heywood acısını unutmamıştı, ama buradayken dayanmak daha kolaydı. Konuyu sakince düşünebildiğinde, beklenen bir olay karşısındaki tepkisinin sertliğine şaşıyordu. İşin içinde sadece sevginin kaybedilmesi yoktu, en kötüsü de buydu. Darbe zayıf bir anında, kendisini etkisiz, hatta bomboş hissederken gelmişti.

Ve nedenini de çok iyi biliyordu. Meslektaşlarının da yeteneği ve yardımıyla, yapması beklenen her şeyi yapmıştı (şu andaki bencilliğiyle on-lan hayal kırıklığına uğrattığını biliyordu). Her şey yolunda giderse -Uzay Çağının nakaratı!-Dünya'ya daha önceki hiç bir araştırmanın toplayamadığı kadar bilgiyle ve bir zamanlar kayıp olan *Discover^mn* onarılmasından hemen birkaç yıl sonra dönmüş olacaklardı.

Bu yeterli değildi. Orada, sadece birkaç kilomere ötede Büyük Birader, insanlann tüm istek ve başarılarıyla alay edercesine gizemini koruyordu. Ay'daki eşinin on yıl önce yaptığı gibi bir an canlanmış, sonra tekrar içine kapanmıştı. Açmak için boşu boşuna tekmeledikleri bir kapı gibiydi. Galiba anahtarı yalnızca Dave Bowman bulmuştu.

Belki de bu sessiz ve hatta bazen gizemli yerin onu bu kadar çekmesinin açıklaması buydu. Bowman son uçuşunu buradan -şimdi boş olan

fırlatma iskelesinden- yapmış, yuvarlak kapıdan geçip sonsuzluğa uzanmıştı.

Bu düşünce ona sıkıntı değil hayat veriyordu; kişisel sorunlarından sıyrılmasına yardımcı oluyordu. *Nina'nm* kayıp ikizi de uzay keşfi tarihinin bir parçasıydı; insanı hep güldüren ama temelindeki gerçeği de anlamasını sağlayan eski klişenin dediği gibi, "daha önce hiç kimsenin gitmediği yerlere gitmişti". Şimdi neredeydi? Acaba hiç bilebilecek miydi?

Kalabalık, ama sıkıcı olmayan kapsülde bazen saatlerce oturup düşüncelerini ve bazen de notlarını toparlamaya çalışıyordu. Ekibin diğer üyeleri buna saygı duyuyor, nedenini de anlıyorlar-dı. Pod Bay'e hiç yaklaşmıyorlardı, zaten bunu yapmalanna gerek de yoktu. Daha sonra ve başka bir ekip tarafından yenilenecekti.

Bazen çok sıkılıyor ve düşünüyordu: Ya HAL'a Pod Bay'in kapılannı açmasını emredip, Dave Bowman'ın izinden gidersem? Onun gördüğü ve Vasili'nin de birkaç hafta önce bir an için gördüğü mucizeyle karşılaşır mıyım? Bu tüm sorunlarımı çözer...

Clıris'i düşünmek onu caydırmasa bile, intihar gibi bir hareketin söz konusu bile olmaması için çok iyi bir neden vardı. *Nina* oldukça karmaşık bir aletti, bir savaş uçağını ne kadar uçurabilirse onu da o kadar kullanabilirdi.

O korkusuz bir kaşif olamazdı; bu hayali hiç

gerçekleşmeyecekti.

Walter Curnow çok az işi bu kadar isteksizce üstlenmişti. Floyd için gerçekten üzülüyordu, ama diğerlerinin sıkıntısına da pek katlanamıyor-du. Kendi duygusal hayatı geniş ama sığdı; hiçbir zaman bir şeye çok bağlanmamıştı. Yapabileceğinden fazlasına kalkıştığını defalarca söylemişlerdi; bundan hiç pişmanlık duymuyordu, ama artık yavaşlama zamanının geldiğim düşünüyordu.

Kestirme olarak döner gövdenin kontrol merkezinden geçerken Maksimum Hız Sıfırlama Işığının aptalca yanıp söndüğünü fark etti. Görevinin önemli bir bölümü uyarıların ne zaman dikkate alınmayacağına, ne zaman daha dikkatle, ve ne zaman gerçek acil durumlar gibi ele alınacağına karar vermekti. Geminin tüm yardım çığlıklarına aynı önemi verseydi, hiçbir iş yapamazdı.

Borularla kaplı duvardaki basamakları kullanarak Pod Bay'e giden dar koridorda ilerledi. Basınç sayacı hava yalıtımlı kapının diğer tarafında boşluk olduğunu söylese de, öyle olmadığını biliyordu. Bu bir otomatik kurmaydı; sayaç doğru söylüyor olsa kapıyı açamazdı.

İç kapsülün ikisi gittiği için oda boş görünüyordu. Sadece birkaç acil durum ışığı çalışıyordu ve HAL'ın uzak duvardaki balık gözü merceklerinden biri sürekli ona bakıyordu. Curnow ona el salladı, ama konuşmadı. Chandra'nın emirleriyle,

kendi kullandığı hariç tüm ses girişleri hâlâ kapalıydı.

Floyd sırtını girişe dönmüş oturuyor, bazı notlar alıyordu. Curnow özellikle gürültülü bir şekilde yaklaştı. Onu duyunca arkasına döndü, bir an için iki adam sessizce bakıştılar. Sonra Curnow gayet ciddi bir anons yaptı: "Dr. H. Floyd, size sevgili kaptanımızın selamlarını getirdim. Kendisi uygar dünyaya dönmenizin zamanının geldiğini düşünmektedir."

Floyd hafifçe gülümsedi; sonra güldü.

"Lütfen özürlerimi iletin. Konuşmaktan kaçındığım için üzgünüm. Saat Altı Sovyetleri'nde görüşürüz."

Curnow rahatladı; yaklaşımı işe yaramıştı. Aslında Floyd'u biraz kibirli bulurdu, tüm mühendisler gibi kuramsal bilim adamlan ve bürokratları biraz hor görürdü. Floyd da her iki kategoride de üst düzeyde olduğundan, Curnow'un alışılmadık şakaları için ideal bir hedefti. Yine de artık birbirlerine saygı, hatta hayranlık duyuyorlardı.

Neyse ki Curnow'un *Nintfnm* yepyeni, depodan yeni çıkmış ve uzay kapsülünün döküntü dış görünüşüyle ters düşen kapısına tıklatması konuyu değiştirdi.

"Dışan tekrar ne zaman yollayacağız merak ediyorum" dedi. "Ve bu sefer kim kullanacak? Karar verildi mi?"

"Hayır. Washington korkuyor. Moskova deneyelim diyor. Tanya da beklemek istiyor."

"Sen ne diyorsun?"

"Tanya'ya katılıyorum. Kalkışa hazır olana kadar *Zagadka'ya* yaklaşmamalıyız. O zaman bir-şeyler ters giderse, ne yapacağımızı biliriz."

Curnow düşünceli ve alışılmadık derecede tedirgin görünüyordu. Floyd ondaki değişikliği sezerek "Ne var?" diye sordu.

"Benden duyduğunu sakın söyleme, ama Max tek kişilik bir uçuş düşünüyordu."

"Herhalde ciddi değildi. Buna cesaret edemez; Tanya onu hemen zincire vurur."

"Ben de aşağı yukarı aynı şeyi söyledim."

"Hayal kırıklığına uğradım: onu daha olgun sanmıştım. Ama zaten sadece otuz iki yaşında."

"Otuz bir. Her neyse, onu vazgeçirdim. Ona bunun kahramanın kimseye söylemeden uzaya çıkıp Büyük Keşfi yaptığı aptal bir video filmi olmadığını gerçek hayat olduğunu hatırlattım."

Şimdi rahatsız hissetme sırası Floyd'daydı. Ne de olsa kendisi de bu mantıkla düşünüyordu.

"Bir şeye kalkışmayacağına emin misin?"

"Yüzde iki yüz eminim. HAL için aldığın önlemleri hatırlıyor musun? Ben de *Nina* için yaptım. Benim iznim olmadan kimse onu uçuramaz."

"Hâlâ inanamıyorum. Max'ın seninle dalga geçmediğine emin misin?"

"Mizah duygusu o kadar iyi değil. Hem o sırada oldukça üzgündü."

"Oh, şimdi anlıyorum. Zenia ile aralarında o tartışma geçtiğinde olmalı. Herhalde onu etkilemek istedi. Her neyse, herhalde barıştılar."

Curnow alaylı bir sesle "Korkarım öyle" diye yanıtladı. Floyd elinde olmadan gülümsedi; Cur-now bunu fark etti ve kıkırdamaya başladı, bu da Floyd'u iyice güldürdü ve...

Giderek hızlanan, harika bir olumlu etkileşim örneğiydi. Birkaç saniye sonra, her ikisi de kahkahalarını kontrol edemiyorlardı.

Kriz sona ermişti. Daha da önemlisi, gerçek arkadaşlık yolunda ilk adımı atmışlardı.

Birbirlerinin zayıflıklarını öğrenmişlerdi.

40 "DAISY, DAISY...»

Çevresini saran bilinç küresi Jüpiter'in elmas çekirdeğinin tamamını sarıyordu. Yeni anlayışının sınırlarıyla, çevresindeki her şeyin incelenip analiz edildiğini az çok fark ediyordu. İnanılmaz miktarda bilgi toplanıyordu, sadece saklamak ve değerlendirmek için değil, kullanmak için. Karmaşık planlar gözden geçirilip değerlendiriliyor, dünyaların kaderini etkileyebilecek kararlar alınıyordu. Henüz bunun bir parçası değildi, ama ola-

çaktı.

ARTIK ANLAMAYA BAŞLIYORSUN.

İlk direkt mesaj buydu. Bir sisin içinden gelen bir ses gibi uzak ve hafifti, ama kendisine geldiğine şüphe yoktu. Aklından geçen sayısız sorunun hiçbirini soramadan bir çekilme hissetti ve bir kez daha yalnızdı.

Ama yalnızca bir an için. Başka bir düşünce belirginleşti ve yaklaştı ve ilk kez kendisini birden fazla varlığın kontrol edip yönlendirdiğini hissetti. Zekaların hiyerarşisiyle karşı karşıyaydı, kendi ilkel düzeyine yakın olan bazıları aracılık yapıyorlardı. Belki de hepsi tek bir varlığın farklı çehreleriydiler.

Belki de arada hiç fark yoktu.

Ancak artık bir şeyden emindi. Bir alet olarak kullanılıyordu ve iyi bir aletin bilenmesi, değiştirilmesi, amaca uydurulması gerekirdi. Ve en iyi aletler, ne yaptığını anlayan aletlerdi.

Artık bunu öğreniyordu. Büyük, müthiş bir kavramdı, sadece en kaba hatlarını anlasa bile, onun bir parçası olmak çok farklıydı. Boyun eğmekten başka seçeneği yoktu, ama bu her ayrıntıyı, en azından biraz karşı çıkmadan kabul edeceği anlamına gelmiyordu

Henüz insansı duygularının tamamını yitirmemişti, bu da onu değersiz yapıyordu. David Bowman'ın ruhu sevginin ötesine geçmişti, ama eski meslektaşları için hâlâ merhamet taşıyordu.

Yalvarışına ÇOK İYİ diye yanıt geldi. Düşüncenin alaylı, sözde bir lütuf mu, yoksa tamamen ilgisizlik mi olduğunu anlayamadı. Ama devam ettiğinde, muhteşem otoritesi çok açıktı: YÖNLENDİRİLDİKLERİNİ ASLA BİLMEMELİLER. BU DENEYİN AMACINI BOZAR

Ardından, bir daha bozmak istemediği bir sessizlik geldi. Hâlâ şaşkın ve sarsılmıştı; sanki bir an için açıkça Tanrı'nın sesini duymuştu.

Artık seçtiği bir yere doğru, tamamen kendi iradesiyle gidiyordu. Jüpiter'in kristal kalbini aşağıda bıraktı, katman katman helyum, hidrojen ve karbonlu bileşimler geride kaldı. Elli kilometre çapında denizanası gibi bir şeyle Jüpiter göklerinde gördüğü her şeyden daha hızlı hareket eden bir dönen disk sürüsü arasında müthiş bir dövüşe tanık oldu Denizanası kendini kimyasal silahlarla savunuyor gibiydi; arada bir renkli bir gaz püskürtüyor, ve gaza değen diskler sarhoş gibi yalpalamaya ve dökülen yapraklar gibi aşağı düşmeye başlıyor, sonunda gözden kayboluyorlardı. Sonucu görmek için beklemedi, kimin kazanıp kimin kaybettiğinin bir önemi olmadığını artık biliyordu.

Somon balığının şelaleden yukarı çıkması gibi, birkaç saniyede Jüpiter'den lo'ya, akım hattındaki elektriğin karşısına çıktı. Bugün durgundu; gezegenle uydu arasında yalnızca birkaç dünya fırtınası kadar elektrik vardı. Geri dönerken geçtiği

kapı hâlâ o akımda yüzüyor, onunla omuz omuza duruyordu, insanlığın başlangıcından beri yaptığı gibi.

Ve işte, onu doğduğu küçük dünyadan getiren araç oradaydı. Çok daha ileri bir teknolojinin anıtının yanında çok sönük kalmıştı.

Şimdi ne kadar basit, ne kadar kaba görünüyordu! Tek bir bakışta hem onun, hem de esnek, hava geçirmez bir tüple bağlı olduğu, biraz daha az ilkel geminin tasanmında sayısız hata ve gariplik görmüştü.

Gemilerdeki birkaç varlığa konsantre olmak zordu; metal koridor ve kabinlerde hayalet gibi dolaşan et ve kandan yaratıklarla ancak iletişim kurabilirdi. Onlar onun varlığından tamamen habersizdiler, o da birdenbire ortaya çıkmayacak kadar akıllıydı.

Ama elektrik alanı ve akımlardan oluşan ortak bir dille, tembel organik beyinlerden milyonlarca kat daha hızlı iletişim kurabileceği biri vardı.

Kızgınlık duygusu olsaydı bile HAL'a kızmazdı. Bilgisayarın sadece en mantıklı gördüğü yolda hareket ettiğini anlıyordu.

Sanki birkaç saniye önce kesilmiş bir konuşmaya kaldığı yerden devam etmenin zamanı gelmişti.

"HAL, Pod Bay kapısını aç."

"Üzgünüm Dave, bunu yapamam."

"Sorun ne HAL?"

"Bence bunu sen de benim kadar iyi biliyorsun, Dave. Bu görev senin tehlikeye atamayacağın kadar önemli."

"Neden söz ettiğini anlamıyorum. Pod Bay kapısını aç."

"Bu konuşma bir yere varmayacak. Güle güle Dave..."

Sözde onanm işini bıraktığında, Frank Poole'un cesedinin Jüpiter'e doğru uzaklaştığını gördü. Başlığını unuttuğu için hâlâ kendine kızarken, acil durum kapısının açıldığını gördü. Artık kendisinin olmayan cildinde boşluğun neden olduğu karıncalanmayı hissetti, kulakları uğulda-dı ve çok az insanın duyduğu bir şeyi duydu, uzayın kesin sessizliğini. Sonsuz gibi gelen on beş saniye boyunca, beynine hücum eden uyanlara aldırmadan kapıyı kapatmaya ve basınç ayarlama işlemini başlatmaya çalıştı. Bir defasında okul laboratuvannda eline biraz eter dökmüş ve sıvı hızla buharlaşırken buz gibi soğuğun temasını hissetmişti. Şimdi gözleri ve dudakları, üzerlerindeki nem boşlukta buharlaştıkça bu hissi hatırlıyorlardı; görüşü bulamklaşmışü ve gözlerinin kaskatı donmaması için sürekli göz kırpmak zorundaydı.

Sonra -ne kadar rahatlatıcıydı!- havanın kükreyişini duydu, basıncın düzeldiğini hissetti ve derin, iştahlı soluklarla tekrar nefes almaya başladı. "Sen ne yaptığını sanıyorsun Dave?"

Bilgisayarın beyninin olduğu kapalı bölmeye giden tünelde kesin bir kararlılıkla ilerlerken, yanıt vermemişti. HAL doğru söylemişti : "Bu konuşma bir yere varmayacak..."

"Dave, sanırım bu soruya bir yanıt almaya hakkım var."

"Dave, bunun seni çok üzdüğünü anlıyorum. Bence sakinleşip oturmalı, yatıştırıcı bir hap almalı ve her şeyi baştan düşünmelisin."

"Son zamanlarda bazı çok kötü kararlar verdiğimi biliyorum, ama işleyişimin normale döneceğini tamamen garanti edebilirim. Göreve hâlâ tamamen bağlıyım... ve sana yardım etmek istiyorum."

Şimdi kırmızı ışıklı küçük odadaydı. Çelik ünitelerden oluşan düzenli sıraları ve sütunlarıyla daha çok bir banka kasasını andırıyordu. BİLİŞSEL GERİBİLDİRİM yazılı bölümdeki kilidi açtı ve ilk hafıza bölümünü çekti. İçinde milyonlarca elementi barındırdığı halde bir insan avu-cuna rahatlıkla sığabilecek büyüklükte üç boyutlu ve karmakarışık bir şebeke, kasa dairesine benzeyen yerde sürükleniyordu.

"Dur , lütfen dur... dur, Dave..."

BENLİK GÜÇLENDİRME yazılı paneldeki küçük üniteleri de teker teker çıkarmaya başladı. Her ünite elinden düştüğü zaman yüzmeye başlıyor, duvara çarpıp geri geliyordu. Az sonra birçok ünite ileri geri yüzmeye başlamıştı.

"Dur Dave... lütfen dur, Dave..."

Bir düzine ünite sökülmüştü, ama tasarımındaki tekrarlar -insan beyninden örnek alınmış başka bir özellik- sayesinde bilgisayar hâlâ direniyordu.

OTOMATİK ZEKA panelinde belirdi...

"Dur, Dave Korkuyorum..."

Ve bu sözler onu gerçekten durdurdu; ama yalnızca bir an için. O basit sözcüklerde içini burkan bir acı vardı. Sadece bir yanılsama olabilir miydi yoksa kurnazca yapılmış bir program. Yoksa HAL bir anlamda gerçekten korkmuş muydu? Ama şimdi felsefi ayrıntılara girmenin sırası değildi.

"Dave aklım gidiyor. Hissedebiliyorum. Hissedebiliyorum. Aklım gidiyor. Hissedebiliyorum. Hissedebiliyorum..."

"Hissetmek" bir bilgisayar için ne anlama gelebilirdi ki? Çok iyi bir soru daha, ama şu anda bunu düşünemezdi.

Sonra aniden HAL'ın sesinin temposu değişti ve uzaktan, kopuk kopuk gelmeye başladı. Bilgisayar artık Bowman'ın farkında değildi; eski günlerine dönüyordu.

"iyi günler baylar. Ben bir HAL 9000 bilgisaya-nyım. On iki Ocak 1992'de Illinois, Urbana'daki Hal tesislerinde yapıldım. Öğretmenim Dr. Chandra idi ve bana bir şarkı söylemeyi öğretmişti Dinlemek isterseniz, sizin için söyleyebilirim... Adı 'Daısy, Daisy[1]..."

41

GECE NÖBETİ

Floyd'un yapabileceği tek şey ayak altında dolaşmamaktı, buna da alışmıştı. Gemideki her işe yardım etmeye gönüllü olmasına rağmen, bir süre sonra tüm mühendislik işlerinin fazlasıyla uzmanlık gerektirdiğini fark etti. Astronomik araştırmaların sınırlanndan artık öylesine uzaktı ki tek yapabildiği Vasili'ye gözlemlerinde biraz yardım etmekti. Yine de *Leonov* ve *Discoveryde* yapılacak ufak tefek işler bitmiyordu ve daha önemli insanlan bu sorumluluklardan kurtarmaktan mutluydu. Ulusal Uzay Yolculuğu Konseyi eski Başkanı, ve Hawaii Üniversitesi'nin (izinli) Rektörü Dr. Heywood Floyd, şimdi Güneş Sistemi'ndeki en yüksek maaşlı tesisatçı ve hademe olmuştu. Geminin kuytu yerlerini şüphesiz herkesten iyi biliyordu; sadece aşın radyoaktif güç modüllerine ve Tanya'dan başkasının hiç girmediği *Leonoıtdaki* küçük odaya gitmemişti. Floyd orasının şifre odası olduğunu tahmin ediyordu, ama bundan söz etmemeye karar vermişlerdi.

Belki de en faydalı olduğu iş, ekibin geri kalanının uyuduğu gece 22:00 - 06:00 saymaca saatleri arasında nöbet tutmaktı. Her iki gemide de biri sürekli nöbetteydi, ve nöbet değişimi de gecenin saat 02:00'sindeydi. Bu işten sadece kaptan

muaftı, İki Numara (kaptanın kocası sayılmazsa) ise, nöbet çizelgesini düzenlemekten sorumlu olan, ancak bu sıkıcı işi ustaca Floyd'un başına atan Vasili'ydi.

"Sadece idari bir ayrıntı" diye hafife alarak açıklamıştı. "Sen yapabilirsen çok sevinirim. Bilimsel işlerim için daha fazla zamanım kalır."

Normalde Floyd bu oyuna düşmeyecek kadar tecrübeli bir bürokrattı; ama bu ortamda bildik savunmalar pek işe yaramıyordu.

Ve işte *Discoverjfmn* gece yarısında gemideydi, *Leonotfds.* Max'i arayıp yanm saatte bir uyanık olup olmadığına bakmasını istedi. Walter Curnow nöbette uyumanın resmi cezasını giysisiz olarak dışan atılmak olarak belirlemişti; bu uygulansaydı, Tanya şimdiye dek çoktan yalnız kalmış olurdu. Ama uzayda çok az gerçek tehlike olabilirdi ve onlar için de o kadar çok otomatik alarm vardı ki, kimse nöbeti fazla ciddiye almıyordu.

Floyd durumuna artık fazla üzülmüyor ve gece yansından sonra kendine acıma hissine yenik düşmüyordu. Yeniden zamanını değerlendirmeye başlamıştı. Her *zaman* okuyacak birçok kitap (Geçmiş Zamanın Peşinde'yi üç, Dr. Jivago'yu iki defa yarım bırakmıştı), inceleyecek teknik belgeler, yazılacak raporlar vardı. Bazen de HAL ile konuşarak canlanıyordu. Bilgisayann ses tanımlaması hâlâ iyi çalışmadığı için klavyeyi kullanı-

yordu. Konuşmalar genellikle şöyleydi :

"HAL, ben Dr. Floyd" "İYİ AKŞAMLAR

DOKTOR."

"22:00 nöbetini devralıyorum. Her şey yolunda mı?"

"HER ŞEY YOLUNDA DOKTOR."

"Öyleyse 5. Panel'deki o kırmızı ışık neden yanıp sönüyor?"

"POD BAY'DEKİ İZLEYİCİ KAMERA ARIZALI. WALTER ÜZERİNDE DURMAMAMI SÖYLEDİ. ONU KAPATMAM MÜMKÜN DEĞİL. ÜZGÜNÜM."

"Önemi yok HAL. Teşekkürler."

"BİR ŞEY DEĞİL DOKTOR."

Ve böyle devam ediyordu...

Bazen HAL satranç oynamayı teklif ediyordu, herhalde uzun zaman önce verilen ve iptal edilmeyen bir program komutuna uyuyordu. Floyd oynamayı kabul etmiyordu; satrancı hep korkunç bir zaman kaybı olarak görmüş, kurallarını bile hiç öğrenmemişti. HAL satranç oynayamayan -ya da oynamayan- insanlar olduğuna inanamıyor gibiydi ve ümitle denemeye devam ediyordu.

Ekrandan hafif bir ses geldiğinde Floyd, işte yine başlıyoruz, diye düşündü.

"DOKTOR FLOYD?"

"Ne var HAL?"

"SİZİN İÇİN BİR MESAJ VAR."

Floyd biraz şaşırarak, demek satranç değil, diye düşündü. Bir çalar saat olarak ya da yapılacak işleri hatırlatmak üzere sık sık kullanılsa da, HAL'ın mesaj vermek için kullanılması alışılmadık bir durumdu. Bazen onun aracılığıyla küçük şakalar da yapılırdı, gece nöbetine kalan hemen herkesle "HA! UYURKEN YAKALADIM!" ya da "OGO! ZASTAL TEBYA V KROVATI!" mesajlarıyla alay edilmişti. Bu şakaları kimse üstlenmese de baş şüpheli Walter Curnow'du. O da suçu HAL'a atarak Chandra'nm bilgisayann mizah duygusu olmadığı yolundaki karşı çıkışlarıyla alay etmişti.

Mesaj Dünya'dan olamazdı -öyle olsa *LeonoıJun* iletişim merkezinden geçer ve oradaki görevliye aktarılırdı- şu andaki görevli de Max Brailovsky idi. Gemiden arayan biri de dahili hattı kullanırdı. Garipti...

"Tamam HAL. Kim arıyor?"

"TANIMLAMA YOK."

Demek ki bir şakaydı. Eh, oyun oynamak İsti-

yorlarsa oynardı. "Pekala. Lütfen

mesajı ver."

"MESAJ ŞÖYLE: BURADA KALMAK TEHLİKELİ. ON BEŞ, TEKRARLIYORUM ON BEŞ GÜN İÇİNDE GİTMELİSİNİZ."

Floyd huzursuzca ekrana bakü. Ekipten birinin bu kadar çocukça bir mizah duygusu olmasına üzülmüş ve şaşırmıştı; bir okul çocuğu bile böyle bir şaka yapmazdı. Ama yapanı yakalamak için devam edecekti.

"Bu kesinlikle imkansız. Kalkış penceremiz yirmi altı gün sonra açılacak. Daha önce kalkmak için yeterli yakıtımız yok."

Floyd kendi kendine, şimdi biraz düşünsün, diye söylenerek arkasına yaslandı ve sonucu bekledi.

"BUNU BİLİYORUM. YİNE DE ON BEŞ GÜN İÇİNDE GİTMELİSİNİZ."

Aksi taktirde üç gözlü küçük yeşil yaratıklar saldıracak herhalde. Ama HAL'ı kullanıp bu şakacıyı yakalasam iyi olacak.

"Kaynağını bilmezsem bu uyanyı ciddiye alamam. Bunu kim kaydetti?"

Bir şey öğrenmeyi beklemiyordu. Şakacı kendini ele vermezdi. Aldığı yanıt ise, Floyd'un beklediği en son şeydi.

"BU BİR KAYIT DEĞİL."

"Demek canlı bir mesajdı. Yani ya HAL'dan ya da Zeonoz/daki birindendi. Zaman farkı olmuyordu, kaynağı hemen orada olmalıydı."

"Öyleyse kim konuşuyor?" "BEN

DAVID BOWMAN'DIM."

Floyd hareket etmeden uzun süre ekrana baktı. Zaten hiç komik olmayan şaka artık çok ileri gitmişti. Çok tatsızdı. Hattın diğer ucunda kim varsa başı dertteydi.

"Kanıt olmadan bu tanımı kabul edemem."

"ANLIYORUM. BANA İNANMAN ÖNEMLİ. ARKANA BAK."

Daha o son ürpertici cümle ekranda belirmeden, Floyd varsayımının doğruluğundan şüphe etmeye başlamıştı. Bu konuşma iyice tuhaflaşmıştı ve hiçbir şeyden emin değildi. Bir şaka idiyse, hiçbir anlamı kalmamıştı.

Ve şimdi sırtının orta yerinde bir kanncalanma hissediyordu. Sandalyesini çok yavaşça -ve isteksizce- bilgisayarın panel ve düğmelerinden, arka-

smdaki iskeleye doğru döndürdü.

Hava temizleme sistemi tam kapasiteyle çalıştırılmadığı için, *Discoverynin* gözlem kabininin sıfır yerçekimli ortamı her zaman tozluydu. Isı vermeyen, ancak hâlâ parlak olan güneşin paralel ışınları dev pencerelerden geçerek düzensizce dans eden ve hiçbir yere konmayan sayısız toz zerreciğini aydınlatırdı. Brown-vari ve sürekli bir hareketti

Şimdi o toz taneciklerine garip birşeyler oluyordu; sanki bir güç onları düzenliyor, merkezi bir noktadan onları itiyor ama diğerlerini de o noktaya doğru çekiyordu. Böylece hepsi boş bir kürenin yüzeyinde toplanıyorlardı. Yaklaşık bir metre çapındaki bu küre, bir an için dev bir sabun köpüğü gibi -ama rengarenk değil tanecikli idi- havada durdu. Sonra uzayıp bir elipse dönüştü, yüzeyi buruşup katlar ve girintiler oluşmaya başladı.

Floyd onun bir insan şeklini aldığını görünce şaşırmadı, hatta pek korkmadı da.

Müzelerde ve bilim fuarlarında camdan yapılmış benzer figürler görmüştü. Ama bu tozlu hayalet anatomik olarak hiç de iyi değildi; daha çok balçıktan kaba bir heykele ya da Taş Devri mağaralarında bulunan ilkel sanat eserlerine benziyordu. Sadece kafaya özen gösterilmişti ve yüz de, kesinlikle David Bowman'ın yüzüydü.

Floyd'un arkasındaki bilgisayar panelinden ha-

fif bir homurtu geldi. HAL görüntü çıkışından ses çıkışına geçiyordu.

"Merhaba Dr. Floyd. Şimdi bana inanıyor musunuz?"

Şeklin dudakları hiç hareket etmiyordu; yüzü bir maske gibiydi. Ama Floyd sesi tanıdı ve kalan mm şüpheleri yok oldu.

"Bu benim için çok zor ve az zamanım var. Size bu uyarıyı yapmama... izin verildi. Yalnızca on beş gününüz var."

"Ama neden? Ve sen nesin? Neredeydin?"

Sormak istediği milyonlarca soru vardı, ama hayalet yok olmaya başlamıştı bile. Tanecikli yüzeyi çözülüp tekrar toz zerrelerine dönüşüyordu. TMA-1 ile ilk karşılaşması bazen hayal gibi geliyordu, Floyd da bunun hayal değil, gerçek olduğuna daha sonra kendini inandırmak için görüntüyü aklına iyice yerleştirmeye çalıştı.

Dünya'ya gelip geçmiş milyarlarca insan içinde, Dünya dışı akıllı varlıklarla bir değil iki defa temas kurma ayrıcalığının ona tanınması ne garipti! Biliyordu ki kendisiyle konuşan varlık David Bowman'dan çok daha üstün bir şey olmalıydı.

Aynı zamanda da daha düşük bir şey. Yalnızca gözler -kim onlara "ruhun pencereleri" demişti-gerçeğe uygundu. Bedenin geri kalanı tamamen ayrıntısız, hiç bir özelliği olmayan bir boşluktu. Cinsel organlan ya da cinsiyet özellikleri belli

değildi; bu bile David Bowman'ın insan halinden ne kadar uzaklaştığının ürpertici bir belirtisiydi.

"Hoşçakahn Dr. Floyd. Unutmayın, on beş gün. Bir daha görüşmeyeceğiz. Ama her şey yolunda giderse, bir mesaj daha olabilir."

Görüntü çözülüp, yıldızlara bir geçit açma ümitlerini de beraber götürürken bile Floyd o eski Uzay Çağı klişesine gülmeden edemedi: "Her şey yolunda giderse". Görevlerden önce bunu kaç kez duymuştu acaba! Ve bu, onların da -her kimseler- bazen sonuçtan emin olamadıkları anlamına mı geliyordu? Eğer öyleyse, bu garip bir biçimde rahatlatıcıydı. Her şeyi yapamıyorlardı. Diğerleri hâlâ ümit ve hayal edebilir ve birşeyler yapabilirlerdi.

Hayalet gitmiş; sadece havada rastgele uçuşup dans eden toz zerreleri kalmıştı.

42

MAKİNEDEKİ HAYALET

"Üzgünüm Heywood, hayaletlere inanmam. Mantıklı bir açıklaması olmalı. İnsan aklının açıklayamayacağı hiçbir şey yoktur."

"Katılıyorum Tanya. Ama Haldane'in ünlü sözünü hatırla: Evren sadece hayal ettiğimizden daha garip değil; hayal edebileceğimizden daha garip."

Curnow hınzırca "Ve Haldane" diye araya girdi, " iyi bir komünistti."

"Belki, ama bu söz bir sürü mistik saçmalığı desteklemeye yarar. HAL'ın davranışı bir tür programlama sonucu olmalı. Yarattığı... kişilik bir tür nesne olmalı. Sizce de öyle değil mi, Dr. Chandra?"

Bu boğaya kırmızı bayrak sallamaktı; Tanya çaresiz kalmış olmalıydı. Ancak Chandra'nın tepkisi, onun için bile fazla yumuşaktı. Bir şeyle meşgul gibiydi, sanki ciddi ciddi bir başka bilgisayar arızası olasılığını düşünüyordu.

"Dışarıdan bir giriş yapılmış olmalı, Kaptan Or-lova. HAL böylesine tutarlı, sesli ve görüntülü bir hayali kendi kendine yaratamaz. Dr. Floyd doğruyu söylüyorsa, demek ki biri kontrol ediyordu. Tabii ki aynı anda; çünkü konuşmada boşluk olmamış."

Max "Bu beni bir numaralı şüpheli

durumuna

düşürüyor" diye heyecanlandı. "Uyanık olan sadece bendim."

Nikolai "Saçmalama Max" diye ona çıkıştı. "Ses kısmı kolay olabilir, ama o ... görüntünün yeterli aletler olmadan ayarlanması mümkün değil. Lazer ışınları, elektrostatik alanlar... bilmiyorum. Belki bir sahne sihirbazı yapabilir, ama bir kamyon dolusu dekor gerekir."

Zenia "Bir dakika!" diye atıldı. "Bu gerçekten olduysa, HAL mutlaka hatırlıyordur ve ona sorsak..."

Çevresindekilerin bakışlarını görünce sustu. Küçük düşmesine ilk acıyan Floyd oldu.

"Bunu denedik Zenia; olay hakkında hiçbir şey hatırlamıyor. Ama diğerlerine de söylediğim gibi, bu hiçbir şeyi kanıtlamaz. Chandra HAL'ın hafızalarının istenilen bölümlerinin Bilinebileceğini göstermişti ve yardımcı ses sentez modüllerinin de ana sistemle ilgisi yok. HAL fark etmeden çalıştırılabilirler..." Nefes almak için durdu ve kimseye fırsat vermeden devam etti.

"Bu durumda fazla alternatif olmadığını kabul ediyorum. Ya hepsi bir hayaldi ya da gerçekten oldu. Hayal olmadığını biliyorum, ama bir tür halisünasyon olmadığına emin değilim. Ama Katerina sağlık raporlarımı gördü; böyle bir sorunum olsa burada olmayacağımı biliyor. Yine de bu olasılık yok sayılamaz ve bunu en mantıklı açıklama olarak görürseniz sizi suçlamam. Herhalde

ben de öyle yapardım.

"Hayal olmadığını kanıtlamamın tek yolu, bunu destekleyecek bazı deliller bulmam. Bu yüzden size son zamanlarda olan bazı garip şeyleri hatırlatayım. Dave Bowman'ın Büyük Birad... Zagadka'ya gittiğini biliyoruz. Bir şey çıktı ve Dünya'ya yöneldi. Vasili onu gördü, ben görmedim! Sonra sizin bombanın esrarengiz patlaması."

"Sizinki."

"Bağışlayın, Vatikan'ınki. Ve bundan kısa süre sonra Bayan Bowman'ın hiçbir übbi neden yokken gayet huzurlu bir şekilde ölmesi de çok ilginç. Arada bir bağlantı var demiyorum, ama... şey, ne derler bilirsiniz : Bir kez olursa kazadır, iki kez olursa tesadüf, üç kez olursa kasıtlıdır."

Max ani bir heyecanla "Bir şey daha var" diye atıldı. "Günlük haberlerden birinde rastladım; küçük bir haberdi. Kumandan Bowman'ın eski bir kız arkadaşı ondan bir mesaj aldığım söylemiş."

Sasha "Evet, aynı haberi ben de gördüm" diye onayladı.

Floyd inanamayarak " Ve hiç söz etmediniz ha" diye sordu. İkisi de biraz utanmışlardı.

Max utanarak "Şey, herkes bunu alaya alıyordu" dedi. "Kadının kocası söylemiş. Kendisi ise inkar etmiş galiba."

"Spiker bunun şöhret için yapıldığını söylemişti, tıpkı o günlerdeki UFO görme salgını gibi. O

ilk hafta ne kadar çoktu; sonra onlara haberlerde yer bile vermediler."

"Belki bazıları gerçekti. Eğer süinmediyse, o haberi geminin arşivlerinden bulabilir ya da Görev Kontrol'den tekrarlamasını isteyebilir misin?"

Tanya alayla "Yüz hikaye de anlatsanız ikna olmam" dedi. "Bize somut delil gerek."

"Ne gibi?"

"Şey, HAL'ın bilmeyeceği ve hiçbirimizin ona söylemiş olamayacağı bir şey. Fiziksel bir belirti."

"Eski usûl, iyi bir mucize mi?"

"Evet, bu olur. Bu arada, Görev Kontrol'e birşey söylemeyeceğim. Sana da Öyle yapmam tavsiye ederim Heywood."

Heyvvood kesin bir emri duyar duymaz anlardı ve isteksizce onayladı. "Buna uymaktan memnun olurum. Ama bir

önerim var."

"Evet?"

"Olasılıkları göz önüne alıp planlar yapmaya başlamalıyız. Bu uyarının gerçek olduğunu kabul edelim. Ben ediyorum."

"Bu konuda ne yapabiliriz ki? Hiçbir şey. Tabii Jüpiter uzayından istediğimiz zaman ayrılabiliriz ama fırlatma penceresi açılana kadar Dünya'ya dönüş yörüngesine giremeyiz." "Bu bize verilen zamandan on bir gün sonra!" "Evet. Daha önce gitmek isterdim; ama yüksek enerjili bir yörünge için yeterli yakıtımız yok..."

Tanya'nm ses tonunda alışılmadık bir belirsizlik vardı. "Bunu daha sonra duyuracaktım, ama madem konu açıldı..."

Herkes aynı anda iç çekti ve dinleyiciler bir anda sustular.

"Yörüngemizi ideal Hohmann yörüngesine yaklaştırıp yakıtı daha idareli kullanmak için kalkışımızı beş gün ertelemek istiyorum."

Duyuru bekleniyordu ama yine de bir homurtu korosuyla karşılandı.

Katerina biraz karamsar bir ses tonuyla "Bu varış zamanımızı nasıl etkileyecek" diye sordu. İki güçlü kadın bir an, birbirine saygı duyan ama geri adım atmaya da niyetli olmayan denk rakipler gibi birbirlerini süzdüler.

Sonunda Tanya "On gün" diye yanıtladı.

Max gerginliği azaltmak için neşeyle "Geç olması hiç olmamasından iyidir" dedi, ama pek başarılı olamadı.

Floyd fark etmedi bile; kendi düşüncelerinde kaybolmuştu. Yolculuğun süresi o ve iki meslektaşı için önemli değildi, rüyasız uykularında olacaklardı. Ama bunun şimdi hiçbir önemi yoktu.

O esrarengiz gün gelmeden gitmezlerse, hiç gidemeyeceklerine emindi ve bunu bilmek içini ümitsizlikle dolduruyordu.

"...Bu inanılmaz ve çok korkutucu bir

durum Dimitri. Dünya'da bundan haberi olan tek kişi

sensin, ama çok yakında Tanya ve ben Görev Kontrol'e her şeyi açıklamak zorunda kalacağız. "Materyalist vatandaşlarının bazılan bile bir varlığın HAL'ı... Ee, işgal ettiğini kabul etmeye hazırlar. Sasha iyi bir deyim buldu: Makinedeki Hayalet."

"Teoriler türeyip duruyor: Vasili her gün yeni bir tane buluyor. Çoğu o eski bilimkurgu klişesi, düzenli enerji alanı üzerine çeşitlemeler. Ama ne tür bir enerji? Elektriksel olamaz, olsa aletlerimiz onu kolayca fark ederdi. Aynı şey radyasyon için de geçerli; en azından bildiğimiz türleri için. Vasili kendini iyice kaptırdı, nötron dalgalarından ve daha yüksek boyutlu uzayla kesişmelerden söz ediyor. Tanya bütün bunların mistik saçmalıklar olduğunu söylüyor -bu ifadeyi çok seviyor-ve ikisi arasındaki gerginlik daha önce görmediğimiz bir noktaya geldi. Dün gece birbirlerine bağırdıklarını duyduk. Moral verici sayılmaz.

"Korkarım hepimiz gerildik ve yıprandık. Bu uyan ve ertelenen kalkış tarihi, Büyük Birader konusunda hiçbir şey yapamayışımızın verdiği kızgınlığa eklendi. Şu Bowman şeyiyle iletişim kurabilsem, bir faydası -belki- olurdu. Acaba nereye gitti? Belki de ilk bağlantıdan sonra bizden sıkıldı, hepsi bu. İstese bile, bize ne anlatabilirdi ki! Kahretsin ve *chyort vozmt.* Lanet olsun, gene Sasha'nın berbat Rusingilizce'siyle konuşuyorum. Konuyu değiştirelim.

"Tüm yaptıkların ve evdeki durumu haber verdiğin için sana pek teşekkür edemiyorum. Artık biraz daha iyiyim. Herhalde çözümsüz bir soruna en iyi çare, endişelenecek daha da büyük bir sorunun olması.

"İlk defa olarak, Dünya'yı bir daha görebilecek miyiz diye merak ediyorum."

43 DÜŞÜNCE DENEYİ

Küçük, dışarıyla bağlantısı olmayan bir grup insanla birlikte aylarca yaşayınca, insan tüm diğerlerinin ruhsal ve duygusal durumlanna karşı iyice hassaslaşıyor. Floyd artık kendisine karşı davranışlardaki belirgin değişikliği fark ediyordu; bu en çok "Dr. Floyd" hitabının yeniden ortaya çıkmasından belliydi. Bunu o kadar uzun zamandır duymamıştı ki anlamakta gecikiyordu.

Hiç kimsenin kendisinin gerçekten delirdiğine inanmadığına emindi; ama bu olasılık göz önünde tutuluyordu. Buna üzülmüyordu; hatta normal olduğunu ispatlamaya çalışırken gaddarca eğleniyordu bile.

Dünya'dan bazı deliller bulmuştu. Jose Fernandez hâlâ karısının David Bowman'la bağlantı kurduğunda ısrar ediyor, o ise bunu inkâr ediyor ve hiçbir haberciyle konuşmaya yanaşmıyordu.

Zavallı Jose'nin böyle tuhaf bir hikaye uydurduğunu anlamak zordu, hele Betty çok inatçı ve sinirli bir kadınken. Kocası hastanedeki yatağından onu hâlâ sevdiğini ve anlaşmazlıklarının geçici olduğunu açıklamıştı.

Floyd Tanya'nın kendine karşı soğukluğunun da geçici olmasını umdu. Onun da buna kendisi kadar üzüldüğüne emindi ve bu tutumun bilinçli bir seçim olmadığının farkındaydı. Onun inançlarıyla bağdaşmayan bir şey olmuştu, bu yüzden bunu hatırlatacak her şeyden kaçmıyordu. Bu da Floyd ile mümkün olduğunca az görüşmesiydi; görevin en kritik aşaması hızla yaklaşırken çok şanssız bir durumdu.

Tanya'nın hazırdaki planını Dünya'da bekleyen milyarlarca insana, özellikle Büyük Birader'in hiç değişmeyen görüntülerini yayınlamaktan bıkmış olan sabırsız televizyonculara açıklamak kolay olmamıştı. "Korkunç bir maliyetle onca yol gittiniz ve oturmuş o şeyi seyrediyorsunuz! Neden bir şey yapmıyorsunuz?" Tanya bütün bu eleştirilere aynı yanıtı vermişti: "Yapacağım. Fırlatma penceresi açılır açılmaz. Böylece ters bir tepki olursa hemen ayrılabileceğiz."

Büyük Birader'e son saldırının planlan çoktan ayarlanmış ve Görev Kontrol'le fikir birliğine varılmıştı. *Leonov* tüm frekanslan kontrol ederek ve gücü giderek arttırarak yavaşça yaklaşacak, bu arada Dünya'ya sürekli rapor verecekti. Son te-

mas yapılınca, delerek ya da lazerli spektroskopi ile örnek almaya çalışacaklardı; ama TMA-1 on yıllık incelemeden sonra bile tüm madde analizi denemelerine direndiği için, hiç kimse bu çabaların sonuç vermesini ummuyordu. Bilim adamlarının bu yöndeki en iyi çalışmaları bile, Taş Devri adamlarının bir banka kasasını taştan baltalanyla kırmaya çalışmaları gibiydi.

Son olarak, Büyük Birader'e yankı araçlan ve diğer sismik cihazlar takılacaktı. Bu amaçla birçok farklı yapıştıncı madde getirilmişti ve işe yaramazlarsa... eh, her zaman birkaç kilometre ip kullanabilirlerdi. Yine de, Güneş Sistemi'nin en büyük gizini sanki postayla yollanacak bir paketmiş gibi sarmak, biraz komik geliyordu.

Büyük Birader'den yayılacak dalgaların iç yapısı hakkında ipucu vermesi ümidiyle yerleştirilen küçük patlayıcılar, *Leonov* eve dönüş yoluna koyulana dek ateşlenmeyecekti. Bu son adım, bunun hiçbir işe yaramayacağını düşünenlerle umduklarından fazlasının olacağını düşünenler arasında oldukça tartışılmıştı.

Floyd uzun zaman iki görüş arasında kararsız kalmıştı. Şimdi ise konu çok önemsiz geliyordu.

Büyük Birader'le son temas zamanı -araştırmanın en önemli noktası olması gereken o müthiş anesrarengiz günden sonraydı. Heywood onun asla olmayacak bir geleceğe ait olduğuna inanmıştı; ama kimseyi inandıramıyordu.

Ve bu, sorunlarının en basitiydi. Ona inansalar bile, yapabilecekleri hiçbir şey yoktu.

Walter Curnow, ikilemi çözmesini beklediği son kişiydi. Çünkü Walter parlak fikirlerin ve kestirme çözümler uyduran, mantıklı ve pratik mühendislerin en somut örneğiydi. Hiç kimse onu dahi olduğu için suçlayamazdı ve bazen göz önünde olup da görünmeyeni görebilmek için deha gerekirdi.

Hiç alışılmadık bir tedirginlikle, "Bunu tamamen zihinsel bir çalışma olarak düşün" diye başladı. "Ben vurulmaya hazırım."

Floyd "Devam et" diye yanıtladı. "Seni kibarca dinleyeceğim. En azından bunu yapabilirim; herkes bana karşı çok kibar. Korkarım, biraz fazla kibar."

Curnow ağzını çarpıtarak sırıttı.

"Onları suçlayabilir misin? Ama eğer seni rahatlatacaksa, seni çok ciddiye alan ve ne yapmamız gerektiğini düşünen en az üç kişi var."

"Sen de dahil misin?"

"Hayır; ben aradaki çitin üstünde oturuyorum. Pek de rahat sayılmaz. Ama eğer hakbysan, burada bekleyip gelen her neyse onu karşılamak istemiyorum. Bence doğru yere bakarsan, her sorunun bir çözümü vardır."

"Bunu duymak için sabırsızlanıyorum. Ben hep bakıyorum. Ama herhalde doğru yere değil."

"Belki. Eğer çabucak kaçmak istiyorsak -diyelim ki, o günden önce olması için on beş gün içinde- saniyede otuz kilometre kadar ekstra del-ta-vee hıza ihtiyacımız olacak."

"Vasili'nin hesabı böyle. Kontrol etmekle uğraşmadım, ama eminim doğrudur. Ne de olsa bizi buraya o getirdi."

"Ve götürebilir de; yeterli yedek yakıtımız olursa."

"Ve bir Uzay Yolu ışınlayıcımız olsa, Dünya'ya bir saat içinde dönebilirdik."

"Boş vaktim olduğunda gemiye bir tane takarım. Ama bu arada, sadece birkaç metre ötemizde, *Dtscoverynin* yakıt tanklarında, bulunabilecek en iyi yakıttan yüzlerce ton olduğunu hatırlatırım."

"Bunu defalarca düşündük. Onu *Leonotfa* aktarmanın hiçbir yolu yok. Borularımız yok, uygun pompalarımız yok. Ve Güneş Sistemi'nin bu kısmında bile, sıvı amonyağı kovayla taşıyamazsın."

"Kesinlikle. Ama bunu yapmaya gerek yok." "Ee?"

"Onu olduğu yerde yakın. *Discover^yi* yolculuk için roket olarak kullanın."

Bu öneriyi Walter Curnow'dan başkası yapmış olsa, Floyd ona gülerdi. Ama şimdi, ağzı açık kaldı ve birkaç dakika söyleyecek uygun bir şey düşünemedi Sonunda "Kahretsin. Bunu düşünmeliydim" diyebildi.

Konuyu önce Sasha'ya açtılar. Sabırla dinledi, dudaklannı büzdü, sonra bilgisayarının klavyesinde bir *rallentando* çaldı. Yanıtlar belirince, düşünceli düşünceli onayladı.

"Haklısınız. Bu, erken gitmemiz için gereken ekstra hızı sağlar. Ama pratik sorunlar var."

"Biliyoruz. Gemileri birbirine bağlamak. Sadece *Discoveryfnin* sürücüsü çalışırken oluşacak eksen dışı itiş. Kritik anda tekrar hız kesmek. Ama bunların hepsi çözümlenebilir."

"Bakıyorum dersinize çalışmışsınız. Ama bu zaman kaybı. Tanya'yı asla ikna edemezsiniz."

Floyd "Zaten bunu beklemiyorum; şimdilik" diye yanıtladı. "Ama bu olasılığın varlığını bilmesini istiyorum. Bize moral desteği olacak mısın?"

"Emin değilim. Ama izlemeye geleceğim; ilginç olacak."

Tanya Floyd'un umduğundan daha büyük sabırla, ama ilgisizce dinledi. Ama bitirdiğindeki tepkisi, ancak isteksiz bir tebrik olarak değerlendirilebilirdi.

"Çok zekice, Heywood"

"Beni kutlama. Kutlamaları Walter hak ediyor. Ya da suçlamaları."

"Her ikisinin de pek olacağını sanmıyorum; bu bir -Einstein bu tür şeylere ne diyordu - düşünce deneyi olmaktan öteye gidemez. Oh,

işe yarayacağını sanıyorum; en azından teoride. Ama riskler[1] Birçok şey ters gidebilir Sadece tehlikede ol-

duğumuza dair kesin ve somut bir delil olursa bunu değerlendirebilirim. Ve Heywood, hiçbir yerde böyle bir delil görmüyorum."

"Tamam; ama en azından artık bir seçeneğimiz daha olduğunu biliyorsun. Sadece tedbir olarak, pratik ayrıntılar üzerinde çalışmamızın bir sakıncası var mı?"

"Tabii ki yok. Yeter ki uçuş öncesi kontrollerle çakışmasın. Bu fikrin ilgimi çektiğini açıkça söylüyorum. Ama gerçekten zaman kaybı; onaylamam mümkün değil. Tabii David Bowman *bizzat bana* da görünmezse."

"O zaman onaylar miydin, Tanya?"

Kaptan Orlova gülümsedi, ama pek neşeli değildi.

"Biliyor musun Heywood, pek emin değilim. Çok ikna edici olması gerek."

işi olmayan herkesin katıldığı, cazip bir oyundu Tanya bile, "düşünce deneyTne fikirleriyle katılıyordu.

Floyd bu hareketliliğin sadece kendisinin ciddiye aldığı bir tehlikenin neden olduğu korkudan değil, Dünya'ya herkesin düşündüğünden en az bir ay dönme ümidinden kaynaklandığım

çok iyi biliyordu. Nedeni ne olursa olsun, o tatmin olmuştu. Elinden geleni yapmıştı, gerisi Kader tanrıçalarına kalmıştı.

Biraz şansları vardı, zaten bu olmasa proje baştan ölü doğmuş olurdu. Fren manevrası sırasında Jüpiter atmosferinde rahatça hareket edebilmek üzere tasarlanmış olan kısa ve bodur *Leonov, Discoverynin.* boyunun yarısından daha kısaydı, yani onun arkasına düzgünce oturtulabilirdi. Gemiler arası anten zemini de mükemmel bir demir atma noktasıydı, tabii *Discoverynin* sürücüsü çalışırken *Leonoı/un* ağırlığının gerginliğine dayanacak kadar güçlüyse.

Son birkaç gündür Dünya'ya gelen istekler Görev Kontrol'ü çok şaşırtmıştı. Her iki geminin belirli ağırlıklar altında gerilim analizleri; eksen dışı itim etkileri; gemilerin gövdelerindeki aşırı zayıf ve güçlü noktalar... Şaşkın^ dönmüş mühendislerden bunlar ve daha karmaşık birçok sorunla uğraşmaları isteniyordu. Endişeyle "Ters giden bir şey mi oldu?" diye soruyorlardı.

Tanya "Kesinlikle hayır" diyordu. "Sadece olası seçenekleri inceliyoruz, Yardımınız için teşekkürler. Mesaj bitmiştir."

Bu arada program planlandığı gibi yürüyordu. Her iki gemide de tüm sistemler dikkatle kontrol ediliyor ve eve ayn ayn yapılacak yolculuklara hazırlanıyorlardı; Vasili dönüş yörüngelerini simülatörlerde çalıştırıyor, düzeltmeler yapılınca

da Chandra onlan son kontrolü yapması için HAL'a yüklüyordu. Tanya ve Floyd da bir baskın planlayan generaller gibi, Büyük Birader'e nasıl yaklaşılacağını hesaplıyorlardı baş başa.

Bunca yolu geliş nedenleri bunu yapmaktı, ama Floyd artık bunu umursamıyordu. Hiç kimseyle kendisine inananlarla bile paylaşamayacağı bir deneyim yaşamıştı, işlerini hakkıyla yapsa da, aklı çoğu zaman başka yerdeydi. Tanya çok iyi anlıyordu.

"Hâlâ o mucizenin beni ikna etmesini umuyorsun, değil mi?"

"Ya da vazgeçirmesini. Bu da aynı anlama gelir. Hoşuma gitmeyen şey, bu belirsizlik."

"Benim de öyle. Ama artık fazla sürmez; öyle ya da böyle."

Bir an ekrana baktı, 20 rakamı yavaşça yanıp sönüyordu. Tüm gemideki en gereksiz bilgiydi, herkes kalkış penceresinin açılmasına kaç gün kaldığını çok iyi biliyordu. Ve *Zagadka* için harekete geçilmesine.

Bir kez daha Floyd, tam o anda başka tarafa bakıyordu. Ama zaten fark etmezdi; her şeyi gören izleyici kamera bile dolu kareyle boş kare arasında sadece bir bulanıklık gösteriyordu.

Yine *Discovery/deydi, Leonotfdaki* Sasha ile gece nöbetindeydiler. Her zamanki gibi gece çok sakindi; otomatik sistemler görevlerini yeterince

yapıyorlardı. Bir yıl önce, bir gün Jüpiter'in sadece birkaç yüz bin kilometre ötesinde olacağını ve Kreutzer Sonata'nın orijinalini pek beceremese de, okumaya çalışırken Jüpiter'e sadece şöyle bir bakacağını söyleseler asla inanmazdı. Sasha'ya göre bu, (saygıdeğer) Rus dilindeki en iyi erotik öykü örneğiydi, ama Floyd henüz bunu anlayacak kadar ilerleyememişti. Bunu asla yapamayacaktı.

01:25'de, lo'nun yok edicisindeki görmeye değer, ama alışılmış bir volkanik patlama dikkatini dağıttı. Şemsiye şeklindeki geniş bir bulut uzaya yayılıp parçacıklarını aşağıdaki yanan bölgeye yağdırmaya başladı. Floyd bu tür volkanik patlamaları defalarca görmüştü, ama onlardan hâlâ etkileniyordu. Bu kadar küçük bir dünyada böylesine müthiş enerjiler olması inanılmazdı.

Daha iyi görebilmek için başka bir gözlem penceresine gitti. Ve orada gördüğü -ya da görmediği- şey lo'yu ve her şeyi unutturdu.

Kendini toparlayıp halüsinasyon -tekrar- görmediğine emin olunca, diğer gemiyi aradı.

Sasha esneyerek "Günaydın Woody" dedi. "Hayır, uyumuyordum. İhtiyar Tolsloy'u okuyor musun?"

"Hayır. Dışarı bir bak ve ne gördüğünü söyle."

"Evrenin bu tarafı için her şey normal. lo her zamanki gibi. Jüpiter. Yıldızlar. Aman Tanrım!"

"Deli olmadığımı kanıtladığın için sağ ol. Kap-

tanı uyandırsak iyi olur." "Tabii. Diğerlerini de. Woody, korkuyorum." "Korkmamak için aptal olmak gerek. İşte başlıyoruz. Tanya? Tanya? Ben Woody. Uyandırdığım için üzgünüm, ama şu senin mucize gerçekleşti. Büyük Birader gitti. Evet, kayboldu. Üç milyon yıl sonra, gitmeye karar verdi. "Herhalde bizim bilmediğimiz bir şey biliyor." On beş dakika içinde yemekhane ve gözlem odası olan odada küçük, sıkıntılı bir grup toplanmıştı. Yeni uykuya dalmış olanlar bile hemen ayılmış, sıcak kahvelerini düşünceli düşünceli yudumluyorlar ve Büyük Birader'in gerçekten yok olduğuna inanabilmek için *Leonot/un* pencerelerinden dışarıdaki yabancı görüntüye bakıyorlardı.

"Herhalde bizim bilmediğimiz bir şey biliyor." Floyd'un o anda *ağzından* çıkıveren bu sözü Sasha da söylemişti ve şimdi de odaya sinmişti. Tanya dahil herkesin düşündüğü şeyi özetlemişti.

"Ben demiştim" demek için hâlâ çok erkendi, zaten bu uyarının bir önemi de yoktu. Kalmak tamamen güvenli de olsa, bunu yapmanın bir anlamı yoktu. İnceleyecek hiçbir şey olmadığına göre bir an önce eve dönebilirlerdi. Ama bu kadar basit değildi.

Tanya "Heywood" dedi, "artık o mesajı ya da her neyse onu daha ciddi olarak ele almaya hazırım. Olanlardan sonra bunu yapmamam aptal-

hk olur. Ama burada bir tehlike varsa bile, yine de iki riski karşılaştırmamız gerek. *Leonovve Dis-cover^yi* birleştirmek, o koca eksen dışı yükle *Discoverytyi* çalıştırmak, makinelerimizi doğru anda çalıştırabilmek için gemileri birkaç dakika içinde ayırmak; sorumluluk sahibi hiçbir kaptan çok iyi, hatta ezici nedenler olmadan bunlan göze almaz. Şu anda da böyle bir neden yok. Elimde olan tek şey, bir... hayaletin sözleri. Mahkemede pek iyi bir delil sayılmaz."

Walter hiç olmadığı kadar sessiz bir tonda "Ya da bir soruşturma kurulunda" dedi. "Hepimiz seni desteklesek bile."

"Evet Walter, ben de bunu düşünüyordum. Ama eve sağ salim dönebilirsek, bu her şeye değer. Dönemezsek de, zaten fark etmez, öyle değil mi? Her neyse, karan şimdi vermeyeceğim. Bu rapor edilir edilmez yatağıma dönüyorum. Kararımı uyuduktan sonra, sabah size bildiririm. Heywood, Sasha, benimle köprüye gelir misiniz? Siz nöbete dönmeden Görev Kontrol'ü uyandırmalı-yız."

Gecenin sürprizleri daha bitmemişti. Mars'm yörüngesi yakınlarında bir yerde, Tanya'mn kısa raporu, ters yönden gelen bir mesajın yanından geçti.

Betty Fernandez sonunda konuşmuştu. Hem CIA hem de Ulusal Güvenlik Teşkilatı küplere

binmişti; etkilerini birleştirmeleri, vatanseverlik

nutukları atmaları ve üstü kapalı tehditleri hiçbir işe yaramamıştı. Ama adi bir dedikodu kanalının yapımcısı bunu başarmış ve Videodom tarihinin ölümsüzleri arasına girmişti.

Biraz şans, biraz da hayal gücüydü. "Merhaba Dünya"nm haber yönetmeni, elemanlarından birinin David Bowman'a şaşırtıcı derecede benzediğini farketrniş; usta bir makyaj uzmanı da bunu kusursuzlaştırmıştı. Jose Fernandez genç adama korkunç bir riske atıldığını söyleyebilirdi, ama adamda sadece cesurlarda olan bir şans vardı. Kapıdan içeri adımını atar atmaz Betty büyülenmişti, Onu -nazikçe- dışarı atana kadar adam tüm hikayeyi öğrenmişti. Ve göze hoş gelmek için kanalından beklenmeyecek bir şekilde haberi alaycı imalar kullanmadan sunmuştu. O yılın Pulitzer ödülünü kazanmıştı.

Floyd bıkkınlıkla Sasha'ya "Keşke" dedi, "daha önce konuşsaydı. Beni birçok dertten kurtarmış olurdu. Her neyse, böylece tartışma sona erdi. Tanya'nın artık bir şüphesi olamaz. Ama bunu uyandığında konuşuruz, değil mi?"

"Tabii. Önemli olsa da, acil değil. Ve uykuya da ihtiyacı olacak. Herhalde artık hiçbirimiz fazla uyuyamayacağız."

Floyd, eminim haklısın, diye düşündü. Çok yorgundu, ama nöbette olmasa bile uyuması imkânsızdı. Kafası durmadan çalışıyor, bu olağanüstü gecedeki olayları değerlendiriyor, bir son-

raki sürprize hazırlanmaya çalışıyordu.

Bir bakıma, müthiş bir rahatlama hissediyordu. Kalkışlarıyla ilgili tüm belirsizlikler son bulmuştu; Tanya artık şüphe edemezdi.

Ama çok daha büyük bir belirsizlik hâlâ duruyordu. Neler oluyordu?

Floyd'un hayatında bu duruma uyan tek bir deneyim vardı. Genç bir delikanlıyken, arkadaşlarıyla Colorado nehrinin bir kolunda kanoyla gezmeye gitmişler ve yollarım kaybetmişlerdi.

Kanyonun duvarları arasında gittikçe hızlanarak sürüklenmişlerdi; tamamen çaresiz sayılmazlardı, ama tek yapabildikleri alabora olmamaktı, ileride ivintiler, hatta bir şelale bile olabilirdi; bilmiyorlardı. Bilseler de yapabilecekleri pek bir şey yoktu.

Floyd bir kez daha karşı konulmaz güçlerin kendisini ve arkadaşlarını bilinmeyen bir kadere doğru sürüklediğini hissetti. Ve bu kez tehlikeler sadece görünmez değil, belki insan anlayışının da ötesinde olabilirlerdi.

45

KAÇIŞ MANEVRASI

"Ben Heywood Floyd. Korkarım -aslında umarım- ki bu Lagrange'dan son raporum.

"Artık eve dönmeye hazırlanıyoruz; birkaç gün sonra lo ile Jüpiter arasında, Büyük Birader diye adlandırdığımız, anlaşılmaz şekilde ortadan kaybolan koca yapıyla buluştuğumuz bu garip yerden ayrılacağız. Nereye ya da neden gittiği hakkında hâlâ en küçük bir ipucu bile yok.

"Burada gereğinden fazla kalmak istemememizin birçok nedeni var. Amerikan gemisi *Discovetjfyi* Rus *Leonov* için roket olarak kullanarak ilk başta planladığımızdan en az iki hafta daha erken kalkabileceğiz.

"Ana fikir basit; biri diğerinin üzerine yerleştirilerek iki gemi birleştirilecek. İlk önce *Discovery* tüm yakıtını yakarak her iki aracı da istenilen yöne doğru hızlandıracak. Yakıtı bittiğinde bırakılacak -tüm ilk aşama roketleri gibi- ve *Leonov* kendi motorlarını çalıştıracak. Bunu daha önce yapmayacak, çünkü yaparsa *Discover^nm* ağırlığını taşırken boşa enerji harcamış olur.

"Ve ilk bakışta mantığa aykırı gelen -uzay yolculuğuyla ilgili pek çok kavram gibi- bir başka numara daha yapacağız. Jüpiter'den uzaklaşmaya çalışmamıza rağmen, ilk hareketimiz ona yapa-

bildiğimiz kadar yaklaşmak olacak.

"Elbette Jüpiter'in atmosferini yavaşlayıp gezegenin çevresinde yörüngeye girmek için kullanırken bunu yapmıştık. Bu defa o kadar yaklaşmayacağız, ama ona yakın olacak.

"Io'nun 350.000 kilometre yüksekliğindeki yörüngesindeki ilk yakışımız hızımızı azaltacak, böylece Jüpiter'e doğru alçalacak ve atmosferine gireceğiz. Sonra, mümkün olan en yakın noktada, tüm yakıtımızı olabildiğince hızla yakıp hızımızı arttıracak ve *Leonoıiu* Dünya'ya dönüş yörüngesine oturtacağız.

"Böyle çılgınca bir manevranın nedeni ne? Bu ancak son derece karmaşık bir matematikle ifade edilebilir, ama sanırım temel prensip daha basitçe açıklanabilir.

'.'Jüpiter'in müthiş yerçekimi alanına doğru inerken hız, dolayısıyla enerji kazanacağız. "Biz" derken gemileri ve taşıdıkları yakıtı kastediyorum.

"Ve yakıtı tam orada Jüpiter'in yerçekimi kuyusunun dibinde yakacağız; tekrar yukarı taşımayacağız. Reaktörlerimizden püskürünce, elde ettiği kinetik enerjinin bir kısmını bizimle paylaşacak. Biz de dolaylı olarak Jüpiter'in yerçekimini ters yönde kullanmış ve Dünya yolunda hız kazanmış olacağız. Geldiğimizde atmosferi fazla hızımızdan kurtulmak için kullandığımız gibi, bu -genellikle çok tutumlu olan- Doğa Ana'nın bize her iki

yolla da yardım ettiği ender durumlardan biri...

"Leonov bu üçlü *-Discoverynin* yakıtı, kendininki ve Jüpiter'in yerçekimi- destekle, kendisini beş ay sonra Dünya'ya götürecek, güneşe doğru bir eğriye girecek. Başka türlü yapabileceğimizden en az iki ay daha erken.

"Herhalde emektar *Discover^je* ne olacağını merak ediyorsunuzdur. Onu ilk başta planladığımız gibi otomatik kontrolle Dünya'ya döndüre-meyeceğimiz ortada. Yakıtı olmadan hiçbir şey yapamaz.

"Ama tamamen güvende olacak. Jüpiter'in çevresinde, çekimine yakalanmış bir kuyruklu yıldız gibi, oldukça geniş bir elips çizerek dönmeye devam edecek. Belki bir gün başka bir gemi, eve döndürecek ekstra yakıtla birlikte onunla tekrar buluşulabilir. Ancak bu herhalde uzun bir süre olmayacak.

"Artık kalkışa hazırlanmalıyız. Hâlâ yapacak çok iş var ve o son ateşleme bizi eve dönüş yoluna oturtana kadar rahat edemeyeceğiz.

"Tüm hedeflerimizi gerçekleştirememiş olsak da, ayrıldığımıza üzülmüyoruz. Büyük Birader'in kayboluşundaki esrar -belki de tehlike- hâlâ canımızı sıkıyor, ama yapabileceğimiz bir şey yok.

"Elimizden geleni yaptık ve eve dönüyoruz.

"Ben Heywood Floyd. Kapatıyorum."

Az sayıdaki dinleyicisinden ironik bir alkış

koptu. Mesaj Dünya'ya ulaştığında sayılan milyonlara katlanacaktı.

Floyd biraz utanarak "Sizinle konuşmuyordum" diye sitem etti. "Zaten duymanızı da istemedim."

Tanya yatışana bir tonda "Her zamanki gibi harikaydın Heywood" dedi. "Ve eminim herkes Dünya'dakilere söylediklerine katılıyordur."

Hafif bir ses "Pek sayılmaz" dedi. Öyle yumuşaktı ki herkes duymakta zorlandı. "Hâlâ bir sorun var."

Gözlem güvertesi bir anda sessizleşti. Floyd ana hava üretim kanalından gelen hafif sesleri ve bir duvar panelinin arkasından gelen, sanki sıkışıp kalmış bir arının çıkardığı vızıltıyı haftalardır ilk kez fark etti. Tüm uzay araçları gibi *Leonoıtda* da öyle çok anlaşılmaz ses vardı ki ancak durdukları zaman fark ediliyorlardı. Ve nedenini araştırırken de pek gürültü yapmamak gerekirdi. Tanya son derece sakin bir sesle "Benim hiçbir sorundan haberim yok Chandra" dedi. "Nedir acaba?"

"Son birkaç haftamı HAL'ı Dünya'ya dönüş için binlerce günlük yörüngelere hazırlayarak geçirdim. Şimdi tüm o programlann silinmesi gerekecek."

Tanya "Bunun için üzgünüz" dedi, "ama şu andaki durumda, bu çok daha iyi bir..."

"Söylemek istediğim bu değil". Herkes şaşkınlıkla donakaldı; daha önce hiç kimsenin sözünü

kestiği görülmemişti, hele Tanya'nın.

Ardından gelen sessizlikte devam etti. "HAL'ın görevin amaçlan konusunda ne kadar hassas olduğunu biliyoruz. Ve şimdi siz benden ona kendi ölümüyle bitebilecek bir program yüklememi istiyorsunuz. Bu planın *Discover^ji* güvenli bir yörüngeye yerleştireceği doğru-ama eğer o uyarı doğruysa, gemiye daha sonra ne olacak? Tabii ki bilmiyoruz, ama korkup kaçıyoruz. HAL'ın buna vereceği tepkiyi düşündünüz mü?"

Tanya çok yavaş bir tonda "Yani" dedi, "HAL'ın önceki uçuşta olduğu gibi, emirlere karşı çıkabileceğini mi söylemek istiyorsun?"

"Geçen sefer olan bu değildi. Onu, ters düşen emirleri en iyi biçimde yorumlamak için yapmıştı."

"Bu kez ters düşme söz konusu değil. Durum tamamen açık."

"Bizim için belki. Ama HAL'ın başlıca görevlerinden biri *Discovetj/yi* tehlikeden uzak tutmak. Biz buna karşı çıkmaya kalkışıyoruz. Ve HAL'ın-ki kadar karmaşık bir sistemde, her sonucu önceden kestirmek mümkün değil."

Sasha "Bence ciddi bir sorun yok" diye araya girdi. "Ona tehlike olduğunu söylemeyiz. O zaman programını uygulamakta...tereddüt etmez."

Curnow "Psikopat bir bilgisayara bakıcılık yapıyoruz" diye söylendi. "Sanki ikinci sınıf bir bilimkurgu filmindeyim." Dr. Chandra ona soğuk

bir bakış fırlattı.

Tanya birdenbire "Chandra" dedi. "Bunu HAL'la konuştun mu?" "Hayır."

Floyd, hafif bir tereddüt var mıydı, diye düşündü. Tamamen masum olabilirdi; Chandra belki de hafızasını kontrol ediyordu. Belki de yalan söylüyordu, ama bu pek mümkün görünmüyordu.

"Öyleyse Sasha'nın dediği gibi yaparız. Sadece yeni programı yükle ve öyle bırak."

"Ya bana plandaki değişiklikler hakkında sorular sorduğunda?"

"Bunu yapabilir mi; sen konuyu hatırlatmazsan?"

"Elbette. Merak etmek üzere tasarlandığını lütfen unutmayın. Ekip ölseydi, kendi kendine görevi başarıyla tamamlaması gerekecekti." Tanya birkaç saniye bunu düşündü. "Çok basit bir şey. Sana inanır, değil mi?"

"Kesinlikle."

"Öyleyse ona *Discover^mn* tehlikede olmadığını ve ileri bir tarihte onu Dünya'ya döndürecek bir buluşma uçuşunun yapılacağını söylemelisin."

"Ama bu doğnı değil."

Tanya "Yanlış olduğu da söylenemez" diye karşılık verdi, sabnnın azalmaya başladığı belliydi.

"Ciddi bir tehlikenin varlığından şüpheleniyoruz; yoksa programdan önce gitmeyi planlamazdık."

Tanya "Peki sen ne öneriyorsun?" diye sordu, artık sesinde tehditkar bir ton seziliyordu.

"Ona bildiğimiz tüm gerçeği anlatalım; yalan yok, eksik de yok, bu da o kadar kötü olur. Ve bırakalım kendisi için karan kendi versin."

"Kahretsin, Chandra, o sadece bir makine!"

Chandra Max'e öylesine sabit, güvenli bir bakışla baktı ki genç adam hemen bakışlarını indirdi.

"Hepimiz öyleyiz Dr. Brailovsky. Sadece derecelerimiz farklı. Karbon ya da silikondan yapılmış olmamız bizi farklı kılmaz; her birimiz aynı saygıyı görmeliyiz."

Floyd Chandra'nın -odadaki en ufak tefek insanın- şimdi en heybetli gibi görünmesine şaşırmıştı. Ama bu atışma fazla uzamıştı. Tanya her an kesin emirler yağdırmaya başlayabilir, bu da durumu iyice çirkinleştirirdi.

"Tanya, Vasili; ikinizle biraz konuşabilir miyim? Sanınm bu sorunu çözmenin bir yolu var."

Floyd'un araya girmesi herkesi rahatlatmıştı. İki dakika sonra Orlov'lann odasında üçü rahatlıyorlardı. Curnow ise odalarının avuç içi kadar olması nedeniyle benzetmeler yapmış, ama Sasha dışında kimse anlamamıştı.

Tanya en sevdiği Azerbaycan *Shemakhctsm-*

46

GERİ SAYIM

Max Brailovsky yarım kilometre uzaktan iki geminin çevresinde dolaşırken, fotoğraflarım olmasaydı buna kimse inanmazdı, diye düşündü. Rezil bir görüntü, sanki *Leonov Discover^ye* tecavüz ediyor. Aslında kaba ve güçlü Rus gemisi, ince ve uzun Amerikalının yanında pek erkeksi duruyordu. Ama tüm birleşme manevralarında cinsel imalar vardı, eski bir kozmonotun -adını anımsamıyordu- görevin tam şey, en önemli anındaki parlak sözcük seçimi yüzünden azarlandığını hatırlıyordu.

Dikkatle inceledi, her şey normal görünüyordu. İki gemiyi üst üste getirip sıkıca birleştirmek tahminlerinden uzun sürmüştü. Bazen -her zaman değil- hak edenlerin yüzüne gülen şans yardım etmeseydi, bu asla mümkün olmazdı. *Le-onotfda* kilometrelerce karbon lifli bant vardı. Bir kızın saç kurdelasından daha kalın değillerdi, ama tonlarca ağırlığa dayanabilirlerdi. Başka seçenek kalmazsa Büyük Birader'e bazı araçlar bağlamak için tedbir olarak getirilmişti. Şimdi ise *Leonov* ile *Discovery-yi* şefkatle kucaklaştırmıştı-lar. Bunun, son hızın sağlayabileceği maksimum etki olan yerçekiminin onda birine kadar tüm

ivmelerde sallantı ve sarsılmaları engelleyeceğini

umuyorlardı.

Max "Eve dönmeden bakmamı istediğiniz başka bir şey var mı?" diye sordu.

Tanya "Hayır" dedi. "Her şey yolunda görünüyor. Daha fazla zaman kaybedemeyiz."

Bu kesinlikle doğruydu. Eğer o esrarengiz uyarı ciddiyse -ki artık herkes onu çok ciddiye alıyordu- yirmi dört saat içinde kalkış manevrasına başlamaları gerekiyordu.

"Tamam. *Nintfyı* ahıra geri getiriyorum. Kusura bakma güzelim."

"Mnö'nın bir at olduğunu söylememiştin."

"Şimdi de söylemiyorum. Saniyede sadece birkaç metre daha hız kazanabilmek için onu uzayın ortasına bırakmak hoşuma gitmiyor."

"Birkaç saat sonra buna sevineceğiz Max. Hem bir gün biri gelip onu alabilir."

Max, bundan pek emin değilim, diye düşündü. Hem belki de küçük kapsülü insanın Jüpiter krallığına ilk ziyaretinin kalıcı bir anısı olarak bırakmak uygundu.

Kontrol roketlerinin hafif, zamanında hareketleriyle *Nina'yı Discover^nin ana hayal* destek modülünün dev küresine getirdi; uçuş güverte-sindeki arkadaşları kavisli pencerenin önünden geçerken ona ilgisizce baktılar. Pod Bay'in açık kapısı önünde esniyordu, *Nindyı* yavaşça dışarı uzanmış yanaşma koluna doğru götürdü. Mandallar kapanır kapanmaz "içeri alın" dedi.

"İşte iyi planlanmış bir EVA. Bir kilogram yakıt arttı. Mna'yı son bir kez dışarı çıkarmaya yeter." Normalde, uzayda bir ateşlemenin pek az dramatik yanı vardı; bir gezegen yüzeyinden kalkı-şındaki ateş ve şimşeklere -ve her zaman var olan risklere- benzemezdi. Bir şey ters gider de motorlar tam güce ulaşamazlarsa, biraz daha uzun bir ateşleme sorunu genellikle çözerdi. Ya da yörüngedeki uygun nokta beklenir ve tekrar denenirdi.

Ama bu defa, geri sayım sıfıra doğru ilerlerken, gemilerdeki gerilim neredeyse elle tutulacak hale gelmişti. Herkes bunun HAL'ın ilk gerçek uyumluluk sınavı olduğunu biliyordu; yalnızca Floyd, Curnow ve Orlov'lar bir önlem sistemi olduğunu biliyorlardı. Çalışacağından da emin değillerdi.

Görev Kontrol, ateşlemeden beş dakika öncesine denk getirdiği mesajda "İyi şanslar *Leonoı?* dedi. "Umarız her şey yolundadır. Eğer çok zor olmayacaksa, Jüpiter'in çevresinden geçerken lütfen ekvatorda 115. boylamın birkaç fotoğrafını çeker misiniz? Orada bilinmeyen karanlık bir nokta var; yusyuvarlak, yaklaşık bin kilometre çapında, bir kaynak olabilir. Bir uydunun gölgesi gibi, ama olamaz."

Tanya şu anda Jüpiter'in meteorolojisiyle hiç ilgilenmediklerini sadece birkaç sözcükle bildiren kısa bir açıklama yaptı. Görev Kontrol düşünce-

sizlik ve kötü *zamanlama* konusunda bazen çok iyiydi.

HAL "Tüm sistemler normal çalışıyor" dedi. "Ateşlemeye iki dakika."

Floyd, terminolojinin kendisini doğuran teknolojiden daha uzun ömürlü olması garip, diye düşündü. Yalnızca kimyasal roketler ateşlenebilirdi; bir nükleer ya da plazma motorundaki hidrojen oksijenle temas etse bile, yanamayacak kadar sıcak olurdu. Böyle ısılarda tüm bileşikler elementlerine ayrılırdı.

Aklı başka örnekler aramaya daldı. İnsanlar -daha çok yaşlılar- hâlâ fotoğraf makinesine film, *arabaya* benzin koymaktan söz ediyorlardı. Hatta bazı kayıt stüdyolarında "bandı kesmek" terimi bile duyulabilirdi - üstelik bu modası geçmiş iki teknoloji neslini birleştiriyordu. "Ateşlemeye bir dakika."

Aklı buraya ve bu ana döndü. Bu, neredeyse yüz yıldır fırlatma rampalarında ve kontrol merkezlerinde sayılan dakikaydı, bu var olan en uzun altmış saniyeydi. Sayısız kez felaketle sonuçlanmıştı; ama sadece zaferler akılda kalmıştı. Bizimki hangisinden olacak?

Elini bir kez daha kesici devreyi çalıştıran kumandanın olduğu cebine sokma isteği dayanılmazdı, ama mantığı düzeltmeler için yeterince zaman kalacağını söylüyordu. HAL programına uymazsa, bu bir dert olacaktı; felaket değil. Asıl

kritik zaman Jüpiter'in yanından geçecekleri zamandı.

"ALTI...BEŞ...DÖRT...ÜÇ...İKİ...ATEŞ!" İtiş ilk başta pek fark edilmiyordu; yerçekiminin onda biri olan tam gücüne ulaşması bir dakika kadar sürdü. Yine de herkes hemen alkışlamaya başladı, tabii Tanya'nın sessizlik işaretine kadar. Yapılacak birçok kontrol vardı; HAL elinden geleni yapıyor olsa bile -ki öyle görünüyordu- hâlâ ters gidebilecek çok şey vardı.

Discovery'nin anten zemini -şimdi *Leonoıtun* süreduaımunun gerginliğinin çoğunu çekiyordu-böyle hor kullanılmak için tasarlanmamıştı. Geminin emekli olmuş baş tasarımcısı geri çağrılmış, güvenlik sınırının yeterli olduğuna yemin etmişti. Ama yanılıyor olabilirdi, maddeler uzayda yıllarca kalınca biraz kınlganlaşırdı da...

Gemileri birbirine bağlayan bantlar doğru yerleştirilmemiş olabilirlerdi; gerilebilir veya kayabilirlerdi. *Discovery* de artık sırtında bin tonluk bir yük taşıdığına göre, merkez dışı kütlesini doğru hesaplayamayabilirdi. Floyd'un aklına ters gidebilecek bir düzine şey geliyordu, sonunda genellikle on üçüncüsünün olması ise onu pek rahatlatmıyordu.

Ama dakikalar olaysız geçiyordu; *Discover^rim.* motorlarının çalıştığının tek belirtisi, ateşlemeden kaynaklanan çok hafif yerçekimi ve gemilerin duvarlarından gelen belli belirsiz titreşimdi. lo ve

Jüpiter gökyüzünün diğer yanında, haftalardır oldukları yerde hâlâ asılı duruyorlardı.

"Ayrılmaya on saniye... DOKUZ-SEKİZ-YEDİ-ALTI-BEŞ-DÖRT-ÜÇ-İKİ-ŞİMDİ!"

"Teşekkürler HAL. Herşey yolunda, düğmeye bağla."

Bu terimin de modası çoktan geçmişti, en az bir nesildir dokunmatik yüzeyler düğmelerin yerini neredeyse tamamen almıştı. Ama her yerde değil; kritik durumlarda güzel, güven verici bir tıklama ile çalışan bir cihaz daha iyiydi.

Vasili "Ben de onaylıyorum" dedi. "Yolun yansına kadar düzeltme yapılmasına gerek yok."

Curnow "Büyüleyici, egzotik lo'ya güle güle deyin" dedi. "Seni özleyeceğimiz için mutluyuz." Floyd kendi kendine, eski Walter gibi konuştu, diye düşündü. Son birkaç haftadır tuhaf bir şekilde sinmişti, sanki aklında bir şey varmış gibi; ama kimin yoktu ki? Kısıtlı boş zamanının çoğunu Katerina ile usulca konuşarak geçiriyordu: Floyd tıbbi bir sorunu olmamasını ümit ediyordu. Şimdiye kadar bu bakımdan çok şanslıydılar; bu aşamada en son gerekecek şey Cerrah-Kuman-dan'ın uzmanlığını gerektirecek bir acil durumdu.

Brailovsky "Zalimleşiyorsun Walter" dedi. "Ben buradan hoşlanmaya başlamıştım. O lav göllerinde tekneyle gezmek eğlenceli olabilirdi." "Ya volkanda barbekü?"

"Ya da gerçek erimiş sülfür banyosu?" Herkes neşelenmiş, hatta rahatlayınca biraz isterikleşmişti. Rahatlamak için daha çok erkendi ve manevranın en kritik aşaması hâlâ onları bekliyordu, ama uzun eve dönüş yolculuğunun ilk adımı güvenle geçilmişti işte. Bu da biraz olsun sevinmek için yeterli nedendi.

Uzun sürmedi, Tanya hemen önemli bir işi olmayanların, dokuz saat sonraki teğet geçişine hazırlanmak için biraz dinlenmelerini, mümkünse uyumalarını emretti. Biraz ağır hareket ettiklerinde Sasha işini bırakıp "Bunun için asılacaksınız, sizi isyankar köpekler" diye bağırdı. Daha iki gece önce ender yaptıkları bir şeyi yapıp biraz rahatlamak istemiş ve hep birlikte *Bounty'de İsyan'ın* dördüncü versiyonunu izlemişlerdi. Sinema tarihçileri bu filmdeki Kaptan Bligh'in efsanevi Charles Laughton'dan beri en iyisi olduğunda birleşmişlerdi. Yine de herkes Tanya'nın izlemesinin iyi bir fikir olmadığını düşünüyordu, film ona ilham verebilirdi.

Odasındaki iki huzursuz saatten sonra Floyd uyumaya çalışmaktan vazgeçti ve gözlem güvertesine gitti. Gemiler gece tarafına en yakın olacakları noktaya doğru yol alıyordu, Jüpiter şimdi çok daha büyüktü ve parlaklığı yavaşça azalıyordu. Kavisli, görkemli çok büyük bir diskti, öyle zengin ayrıntılar -bulut kuşakları, göz kamaştırıcı beyazdan tuğla kırmızısına kadar her renkte be-

nekler, bilinmeyen derinliklerden gelen karanlık kaynaklar, Büyük Kızıl Beneğin oval fırtınası- sunuyordu ki hepsini birden görmek imkansızdı. Bir uydunun -Floyd Europa olduğunu tahmin etti- yuvarlak, karanlık gölgesi geçiyordu. Bu inanılmaz sahneyi son defa görüyordu; altı saat içinde hazır olması gerekiyordu, ama bu değerli anları uyuyarak harcamak suç sayılırdı.

Görev Kontrol'ün gözlemlemelerini istediği o nokta neredeydi? Artık görünmesi gerekirdi, ama Floyd çıplak gözle görülebileceğinden emin değildi. Vasili'nin bununla uğraşamayacak kadar çok işi vardı; belki de kendisi biraz amatör astronomiyle yardımcı olabilirdi. Ne de olsa, sadece otuz yıl önce bu işten para kazanıyordu.

Elli santimetrelik teleskobun kumandalarını çalıştırdı -neyse ki *Discover^nin.* koca gövdesi görüntüyü kapatmıyordu- ve ekvator boyunca orta güçte taramaya başladı. İşte orada, diskin tam kenarındaydı ve yaklaşıyordu.

Şartlar Floyd'u Güneş Sistemi'nin en iyi on Jüpiter uzmanından biri olmaya zorlamıştı; diğer dokuzu da yanında çalışıyor ya da uyuyorlardı. Noktadaki bir garipliği hemen fark etti; öyle siyahtı ki bulutların arasına açılmış bir delik gibi duruyordu. Kendi görüş açısından düzgün bir elipse benziyordu; Floyd yukarıdan bakıldığında tam bir daire olacağını tahmin etti.

Birkaç görüntü kaydetti ve gücü maksimuma

çıkardı. Jüpiter'in hızlı dönüşü sayesinde oluşumu şimdiden daha iyi görebiliyorlardı ve Floyd baktıkça daha da şaşırdı.

Dahili hattan "Vasili" diye seslendi, "Bir dakikan varsa elli santimetrelik monitöre bir göz at."

"Neye bakıyorsun? Önemli mi? Yörüngeyi kontrol ediyorum."

"Tabii işine bak. Görev Kontrol'ün söz ettiği noktayı buldum da. Çok tuhaf görünüyor."

"Kahretsin! Onu tamamen unutmuşum. Sözde iyi gözlemcileriz, nereye bakacağımızı bile Dün-yadakiler söylüyor. Bana beş dakika daha ver, bir yere gittiği yok."

Floyd, haklı, diye düşündü; hatta daha da yaklaşır. Zaten Dünya'daki -ya da Ay'daki- gökbilimcilerin gözlemlediği bir şeyi kaçırsalar da önemli sayılmazdı, Jüpiter çok büyüktü ve çok işleri vardı ve Ay'daki ve Dünya'daki teleskoplar şimdi kullandıklarından yüz kat daha güçlüydü.

Ama bu şey giderek garipleşiyordu. Floyd ilk kez huzursuzluk duymaya başladı. O ana kadar noktanın, Jüpiter'in karmakarışık meteorolojisinin bir oyunu olan doğal bir oluşumundan başka bir şey olabileceği aklına gelmemişti. Şimdi ise merak etmeye başlamıştı.

Gece gibi simsiyahtı. Ve çok düzgündü; daha net görüldüğünde tam bir daire olduğu anlaşılıyordu. Ama çok net değildi; kenarı garip bir şekilde belirsizdi, sanki bulanık gibiydi.

Hayal mi görüyordu, yoksa o bakarken bile büyümüş müydü? Çabucak bir tahmin yaptı, ve çapının iki bin kilometre kadar olduğuna karar verdi. Euoropa'nın hâlâ görünen gölgesinden biraz daha küçüktü, ama öyle karanlıktı ki ikisini karıştırmak mümkün değildi.

Vasili biraz isteksizce "Bir bakalım" dedi. "Sence ne buldun? Oh..." Sesi kısılıp sessizliğe karıştı.

Floyd ürpererek, işte bu O, diye düşündü.

"O" her ne ise...

47

TEĞET GEÇİŞ

İlk şaşkınlık geçince bir daha düşündüler, Jüpiter'in yüzeyindeki büyüyen siyah bir lekenin ne gibi bir tehlikesi olabilirdi ki? Olağanüstü, açıklaması olmayan bir şeydi, ama sadece yedi saat sonra olacak olan kritik olaylar kadar da önemli değildi. Önemli olan tek şey Jüpiter'e en yakın noktada yapılacak başarılı bir ateşlemeydi; eve dönerken esrarengiz siyah noktalan inceleyecek bol bol zamanları olacaktı.

Uykuya gelince; Floyd artık bunu düşünmüyordu bile. Tehlike -en azından bildikleri tehlike-duygusu Jüpiter'e ilk yaklaştıklarında olduğundan çok daha azdı, ama heyecan ve endişe onu

uyanık tutuyordu. Heyecan doğaldı ve anlaşılabilirdi; endişenin nedenleri ise daha karmaşıktı. Floyd kontrolü dışındaki şeyler için endişelenmemeyi prensip edinmişti; dışarıdan gelecek bir tehdit zamanı gelince kendini gösterirdi ve onunla ancak o zaman ilgilenilmeliydi. Ama gemileri korumak için her şeyi yapıp yapmadıklarını düşünmekten kendini alamıyordu.

Gemideki mekanik arızalar dışında, iki şey daha söz konusuydu. *Leonovile Discover^yi* bağlayan bantlar kayma eğilimi göstermemişlerdi, ama daha en zorlu sınavlarını vermemişlerdi de. Büyük Birader'e yerleştirmek için getirilen patlayıcıların en küçüğünün fazlasıyla yakında kullanılacağı aynlma anı da aynı derecede kritikti. Tabii bir de HAL vardı...

Yörüngeden çıkma manevrasını mükemmel tamamlamıştı. Jüpiter'e teğet geçişin *Discoverj/nin* yakıtının biteceği ana kadar simülasyonlarını yapmıştı. Bu sırada hiçbir yorumda bulunmamış, karşı da çıkmamıştı. Ve anlaştıkları üzere Chand-ra ne yapmaya çalıştıklarını dikkatle açıklamış olsa da, HAL ne olduğunu gerçekten anlamış mıydı?

Floyd'un kafasındaki bir düşünce, son birkaç gündür neredeyse takıntıya dönüşmüştü. Her şeyin mükemmel gittiğini gözünün önüne getiriyordu, gemiler son manevranın yarısına gelmişlerdi, Jüpiter'in dev diski sadece birkaç yüz kilo-

metre aşağılarında, gökyüzünü kaplıyordu ve HAL boğazını elektronik olarak temizliyor ve şöyle diyordu: "Dr. Chandra, size bir soru sormamın sakıncası var mı?" Tam olarak böyle olmamıştı.

Adı kaçınılmaz olarak Büyük Kara Benek koyulmuştu ve Jüpiter'in hızlı hareketi yüzünden artık gözden kayboluyordu. Gemiler hâlâ hızlanıyorlardı, birkaç saat içinde gezegenin gece tarafında onu tekrar yakalayacaklardı, ama bu gün ı-şığında incelemek için son şanslarıydı.

Hâlâ olağanüstü bir hızla büyüyordu; son iki saat içinde kapladığı alan iki katının üzerine çıkmıştı. Suda yayılan bir mürekkep damlasını andırıyordu, ama siyahlığı yayılınca da azalmıyordu. Sınırlan -Jüpiter atmosferinde şimdi ses hızına yakın bir hızla hareket ediyorlardı- hâlâ bulanıktı ve net görülemiyordu; teleskop en yüksek güçteyken bunun nedenini anlamak kolaydı.

Büyük Kızıl Beneğin aksine, Büyük Kara Benek sürekli bir yapı değildi; sayısız küçük noktadan yapılmıştı, büyüteçle bakılan basılı bir resim gibi. Birçok yerinde noktalar o kadar yakınlardı ki neredeyse birbirlerine değiyorlardı, ama dışa doğru aralıkları giderek artıyordu, bu yüzden Leke kesin bir hatla değil, gri bir gölgeyle çevriliydi.

O esrarlı noktalardan *en* az bir milyon tane ol-

malıydı. Şekilleri daireden çok elipse benziyordu, uzunlardı Aralannda hayal gücü en az olan Katerina, sanki birinin bir çuval pirinci alıp siyaha boyadığını ve Jüpiter'in yüzeyine döktüğünü söyleyerek herkesi şaşırttı.

Güneş artık gün tarafının büyük, ama giderek daralan yayının ardında kayboluyordu, *Leonov* ikinci defa kaderiyle yüzleşmek için Jüpiter gecesine giriyordu. Son ateşlemenin başlamasına otuz dakikadan az kalmıştı, ondan sonra her şey çok hızlı olacaktı.

Floyd *Discoveryde* nöbet tutan Chandra ile Curnow'a katılmayı düşündü. Ama yapabileceği hiçbir şey yoktu; acil bir durumda ayak altında dolaşmaktan başka bir işe yaramazdı. Kesici kumanda Curnow'un cebindeydi, Floyd genç adamın reflekslerinin kendininkilerden çok daha hızlı olduğunu biliyordu. HAL en küçük bir uyumsuzluk belirtisi gösterirse, bir saniyeden daha kısa bir sürede kapatılabilirdi, ama Floyd böyle bir hareketin gerekmeyeceğine emindi. Herşe-yi bildiği gibi yapmasına izin verdiklerinden Chandra da, şanssız bir durum olursa kontrolü devralmak için gerekli işlemlerin düzenlenmesinde yardımcı olmuştu. Floyd onun yardımına muhtaç

olmaktan hoşlanmıyordu, ama görevini yapacağına da inanıyordu.

Curnow ise bundan pek emin değildi Floyd'a Chandra için de bir kesici devre olsa rahat ede-

ceğini söylemişti. Ama yapılacak tek şey beklemek ve geçen uyduların ışıklarıyla, fotokimyasal reaksiyonlarla ve Dünya'dan daha büyük fırtınaların sık sık patlayan dev şimşekleriyle belli belirsiz aydınlanan gece tarafının bulutlarını izlemekti.

Hızla yaklaştıkları dev gezegenin araya girmesiyle Güneş birkaç saniye içinde arkada kayboldu, Onu tekrar gördüklerinde, eve dönüş yolunda olacaklardı.

"Ateşlemeye yirmi dakika. Tüm sistemler normal."

"Teşekkürler HAL."

Cumow, acaba Chandra kendisinden başkasının konuşmasının HAL'ı şaşırtacağını söylerken doğruyu mu söylüyordu, diye düşündü. Yakınlarda kimse yokken ben onunla defalarca konuştum ve beni çok iyi anladı. Yine de şimdi dostça sohbet edecek zaman yok, ama olsa gerginlik biraz olsun *azalırdı.*

HAL görev hakkında gerçekte ne düşünüyor -tabii düşünüyorsa- Curnow soyut, felsefi sorulardan hayatı boyunca çekinmişti: sık sık ben basit, sıradan bir adamım derdi, ama iki gemide de böyle insan pek yoktu. Eskiden olsa bu fikre gülerdi, ama artık merak etmeye başlamıştı: HAL yakında terk edileceğini anlamış mıydı ve eğer öyleyse, buna kızar mıydı? Neredeyse elini cebine atıyordu, ama kendini tuttu. Bunu şimdiden o

ka'dar sık yapmıştı ki Chandra şüpheleniyor olabilirdi.

Önlerindeki bir saat içinde olacakların yüzüncü kez provasını yaptı. *Discover^nin* yakıtı bittiği anda gerekmeyen tüm sistemleri kapatacaklar ve hemen geçiş tüpünden *LeonoıSa* geçeceklerdi. Bağlantılar ayrılacak, patlayıcılar ateşlenecek ve gemiler ayrılacaktı, sonra *Leonot/un* kendi motorları çalışmaya başlayacaktı. Her şey planlandığı gibi giderse, ayrılma Jüpiter'e en yakın oldukları noktada olacaktı; böylece gezegenin cömert yerçekiminden en iyi şekilde yararlanacaklardı.

"Ateşlemeye on beş dakika. Bütün sistemler normal."

"Teşekkürler HAL."

Diğer gemiden Vasili "Yeri gelmişken" dedi, "Büyük Kara Beneğe tekrar yaklaşıyoruz. Belki bu defa yeni bir şey görürüz" dedi.

Curnow, umarım görmeyiz, diye düşündü; başımızda uğraşacak yeterince iş var. Yine de, Va-sili'nin teleskop ekranına aktardığı görüntüye bir göz attı.

İlk önce gezegenin solgunca parlayan gece tarafından başka bir şey göremedi; sonra ufukta, daha derin, karanlık bir daire fark etti. İnanılmaz bir hızla ona doğru uçuyorlardı.

Vasili ışığı arttırdı ve tüm görüntü büyüleyici bir şekilde aydınlandı. Sonunda Büyük Kara Be-

nek sayısız küçük parçasıyla görünüyordu....

Curnow, Aman Tanrım, diye düşündü, bu inanılmaz!

LeonoıJdan şaşkınlık belirten sesler duyuyordu, diğerleri de aynı anda aynı tepkiyi vermişlerdi.

HAL "Dr. Chandra" dedi, "Yoğun stresli ses kalıplan algılıyorum. Bir sorun mu var?"

Chandra hemen "Hayır HAL" diye yanıtladı. "Uçuş normal devam ediyor. Bir başka sürprizle karşılaştık, hepsi bu. 16. monitör devresindeki görüntü sence ne olabilir?"

"Jüpiter'in gece tarafını görüyorum. Dairesel bir alan var, çapı 3250 kilometre ve tamamına yakını dörtgen cisimlerle kaplı." "Kaç tane?"

HAL'ın yanıtı bir an sonra ekranda belirdi:

1.355.000 + 1.000

"Peki onları tanımlayabiliyor musun?" "Evet. Boyları ve şekilleri sizin Büyük Birader dediğiniz cisimle aynı. Ateşlemeye on dakika. Tüm sistemler normal."

Curnow, benimkiler değil, diye düşündü. Demek lanet olası şey Jüpiter'e gitmiş ve çoğalmış. Siyah tektaş vebası komik, ama aynı *zamanda.* korkunçtu ve ekrandaki inanılmaz görüntünün tanıdık gelmesi, onu çok şaşırtıyordu.

Tabii ya! O sayısız siyah özdeş dörtgenin ona hatırlattığı şey domino taşlarıydı! Yıllar önce bir belgeselde bir grup çılgın Japon'un bir milyon

domino taşını dikerek dizdiklerini görmüştü. Biri devrildiğinde diğerleri de onu takip edecekti. Karmaşık şekillerde dizilmişlerdi, bazıları sualtında, bazıları merdivenleri inip çıkıyordu, bazıları ise devrildiklerinde şekiller ve resimler oluşturmak üzere dizilmişlerdi. Tamamlanması hartalar sürmüştü; Curnow girişimin depremler yüzünden defalarca bozulduğunu hatırlıyordu. Sonunda ilk dominodan son dominoya kadar tümünün devrilmesi bir saatten fazla sürmüştü.

"Ateşlemeye sekiz dakika. Tüm sistemler normal. Dr. Chandra, bir öneride bulunabilir miyim?"

"Ne öneriyorsun HAL?"

"Bu çok alışılmadık bir durum. Sizce bunu değerlendirmeniz için geri sayımı durdurmam gerekmez mi?"

Leonotfda. Floyd hemen köprüye yöneldi. Tan-ya ve Vasili'nin kendisine ihtiyaçları olabilirdi. Tabii Chandra ve Curnow'un da. Ne duaımdu ama! Ya Chandra HAL'ın tarafına geçerse? Eğer bunu yaparsa, -ikisi de haklı olabilirlerdi! Zaten buraya gelme nedenleri de bu değil miydi?

Geri sayımı durdururlarsa, gemiler Jüpiter'in çevresinde dönmeye başlayacak ve tam bu noktaya tekrar gelmesi on dokuz saat sürecekti. On dokuz saatlik bir gecikme sorun olmazdı; şu gizemli uyarı olmasa, bunu kendisi bile önerebilirdi.

Ama artık bir uyarıdan çok daha fazlası vardı. Hemen aşağılarında Jüpiter yüzeyine yayılan gezegen boyunda bir veba vardı. Aslında kaçtıkları şey, belki de bilim tarihindeki en olağanüstü vebaydı. Yine de onu uzaktan incelemeyi tercih ederdi.

HAL "Ateşlemeye altı dakika" dedi. "Tüm sistemler normal. Eğer onaylarsanız geri sayımı durdurmaya hazırım. En önemli görevimin Jüpiter uzayında zeka belirtisi olabilecek her şeyi incelemek olduğunu hatırlatırım."

Floyd bu ifadeyi çok iyi tanıyordu; kendisi yazmıştı. Onu HAL'ın hafızasından silebilmek isterdi. Bir an sonra köprüye gelmiş ve Orlov'larla buluşmuştu. İkisi de ona endişeyle bakıyorlardı. Tanya hemen "Ne öneriyorsun?" diye sordu. "Korkarım bu Chandra'ya bağlı. Özel hattan onunla konuşabilir miyim?" Vasili mikrofonu uzattı. "Chandra? HAL bunu duyamaz değil mi?" "Evet Dr. Floyd."

"Hemen konuşmalısınız. Geri sayımın devam etmesi gerektiğine, onun, şey, bilimsel heyecanını -evet, en iyi yaklaşım bu- takdir ettiğimize onu ikna edin. Yardımımız olmadan da işi başarabileceğine güvendiğimizi söyleyin. Ve tabii onunla sürekli temasta olacağımızı."

"Ateşlemeye beş dakika. Tüm sistemler normal. Hâlâ yanıtınızı bekliyorum Dr. Chandra."

Chandra'nın bir metre ötesinde duran Curnow, biz de öyle, diye düşündü. Ve sonunda o düğmeye gerçekten basmam gerekirse, çok rahatlayacağım. Hatta hoşuma bile gidecek.

"Çok iyi HAL. Geri sayıma devam et. Başında biz olmadan da Jüpiter uzayındaki her şeyi inceleyebileceğine güvenim tam. Elbette biz de seninle sürekli temasta olacağız."

"Ateşlemeye dört dakika. Tüm sistemler normal. Yakıt tankı basınç ayarlaması tamamlandı. Plazma başlangıç mekanizmasının voltajı ayarlandı. Doğru karan verdiğinize emin misiniz Dr. Chandra? İnsanlarla çalışmak hoşuma gidiyor ve uyumlu bir ilişkimiz var. Geminin eğimi onda bir miliradyan düzeltildi."

"Seninle çalışmak hoşumuza gidiyor HAL. Ve milyonlarca kilometre uzakta olsak da buna devam edeceğiz."

"Ateşlemeye üç dakika. Tüm sistemler normal. Radyasyon kalkanı kontrol edildi. Zaman farkı sorunu var Dr. Chandra. Birbirimizle gecikme olmadan görüşmemiz gerekebilir."

Curnow, bu delilik, diye düşündü, elini artık kesici kumandadan hiç ayırmıyordu. Demek HAL gerçekten, yalnız. Yoksa Chandra'nın kişiliğinin tahmin etmediğimiz bir yönünü mü benimsemiş? Işıklar gidip geldi, ama öyle anlıktı ki sadece *Discoverytnin* her özel durumunu bilen biri fark edebilirdi. Bu iyi haber de, kötü haber de olabi-

lirdi; plazma ateşleme işlemi başlıyor ya da durduruluyordu...

Chandra'ya bir an bakmayı göze aldı; ufak tefek bilim adamının yüzü bitkin ve yorgundu, Curnow belki de ilk kez bir insan olarak ona gerçekten acıdı. Floyd'un kendisine güvenip verdiği sırrı hatırladı: Chandra'nın gemide kalıp üç yıl HAL'a arkadaşlık etme teklifini. Bu fikirden bir daha söz edildiğini duymamıştı, herhalde uyarıdan sonra unutulup gitmişti. Ama şimdi Chandra bunu yeniden düşünüyor olabilirdi; eğer öyleyse, bu aşamada yapabileceği hiçbir şey yoktu. Yörünge için bekleyip kalkışlarını kritik tarihten sonraya bıraksalar bile, gerekli hazırlıkları yapacak zaman yoktu. Tanya da olanlardan sonra buna asla izin vermezdi.

Chandra "HAL" diye fısıldadı, öyle sessizdi ki Curnow onu zorlukla duyabildi. "Gitmemiz gerek. Sana tüm nedenleri açıklayacak zamanım yok, ama doğru olduklarını garanti edebilirim."

"Ateşlemeye iki dakika. Tüm sistemler normal. Son aşamaya geçildi. Kalamadığınız için üzgünüm. Önem sırasıyla bazı nedenleri söyleyebilir misiniz?"

"İki dakikada olmaz HAL. Geri sayıma devam et Sonra her şeyi açıklayacağım. HAL, birlikte geçireceğimiz bir saatten fazla zaman var."

HAL yanıt vermedi. Sessizlik uzadıkça uzuyordu. Bir dakika kaldığı uyarısı gecikmişti.

Curnow saate baktı. Aman Tanrım, diye düşündü, HAL geç kaldı[1] Geri sayımı durdurdu mu?

Curnow'un eli kararsızca kumandayı aradı. Şimdi ne yapacağım? Keşke Floyd birşeyler söylese, lanet olsun, herhalde o da her şeyi iyice berbat etmekten korkuyor...

Zaman sıfırlanana kadar bekleyeceğim - hayır, bu o kadar kritik değil, fazladan bir dakika daha diyelim- sonra onu kapatırım ve kumandayı biz alırız...

Çok, çok uzaklardan kısık, ıslık çalan bir çığlık geldi, sanki ufkun hemen altında bir kasırga kopuyordu. *Discovery* sarsılmaya başladı; yerçekiminin geri gelişinin ilk belirtisi hissedildi.

HAL "Ateş" dedi. "Tam güç T artı, on beş saniye sonra."

Chandra "Teşekkürler HAL" dedi.

48

GECE TARAFINDA

Heywood Floyd, *Leonotfun* birdenbire yabancı gelmeye başlayan -artık ağırılıksız olmadığı için- güvertesindeydi. Olanlar gerçekten çok, ağır çekim bir kabus gibiydi. Hayatı boyunca sadece bir kez buna benzer bir durumda kalmıştı, kontrolden çıkmış bir şekilde kayan bir arabanın arka koltuğun-dayken. Aynı çaresizlik hissi ve bunun bir önemi yok, bu gerçekte olmuyor düşüncesi vardı.

Ateşleme başladıktan sonra ruh hali de değişti, durum yine gerçek gibi görünüyordu. Her şey planlandığı gibi gidiyordu; HAL onları Dünya'ya doğru götürüyordu. Her geçen dakika geleceklerini güvenli kılıyordu. Floyd rahatladı, ama olan biten her şeyi dikkaüe izliyordu.

içine bin Dünya alabilecek kadar büyük olan en büyük Gezegenin gece tarafında son defa uçuyordu; buraya bir daha ne *zaman* gelen olurdu ki? *Leonov Discovery* ile Jüpiter'in arasında kalıyordu, böylece esrarlı parıltılar saçan bulutların görüntüsü kapanmıyordu. Şu anda bile bir sürü alet araştırıp kaydediyordu; onlar gittikten sonra çalışma-

yi HAL sürdürecekti.

Kriz sona ermişti, Floyd artık uçuş güvertesinden "aşağı" inebilirdi; yalnızca on kilo da olsa tekrar ağırlık hissetmek ne garipti! Gözlem odasında Zenia ve Katenna'ya katıldı. Manzaranın tadını saf gece görüntüsüyle çıkarmak için oda çok soluk, kırmızı bir acil durum ışığı dışında tamamen karartılmıştı. Baştan aşağı giyinmiş, yalıtımlı odada bekleyen Max Brailovsky ve Sasha Kovalev için üzülüyordu, muhteşem manzarayı kaçırıyorlardı. Patlayıcılardan biri çalışmazsa hemen dışarı çıkıp gemileri bağlayan bantları kesmek için hazır olmalıydılar.

Jüpiter tüm gökyüzünü kaplıyordu; yalnızca beş yüz kilometre uzaktaydı, bu yüzden yüzeyinin sadece bir parçasını görebiliyorlardı. Dünya'ya elli kilometre uzaklıktan bakılsa da bu kadar görülebilirdi. Floyd gözleri Europa'nın uzaklardaki buzlu gövdesinden yansıyan loş ışığa alışınca, şaşırtacak kadar çok ayrıntı fark etti. Bu düşük ışık seviyesinde renk yoktu -kırmızıyı andıran birkaç yer hariç- ama bulutların çizgili yapısı çok farklıydı. Karla kaplı oval bir adaya benzeyen küçük bir hortumun kenarlarını da görebiliyordu. Büyük Kara Benek çoktan geride kalmıştı, onu bir daha ev yolundayken göreceklerdi.

Bulutların aşağısından ara sıra patlamaların aydınlığı geliyordu, birçoğunun nedeni Jüpiter'in kendine özgü fırtınalarıydı. Ama diğer parıltı ve ışık patlamaları daha uzun süreliydi, kaynakları da belirsizdi. Bazen merkezi bir kaynaktan yükselen şok dalgaları gibi ışık halkaları yayılıyor ve hareketli ışınlar ve yelpazeler oluşuyordu O bulutların altında ışıl ışıl şehirleri, aydınlatılmış havaalanları olan bir teknolojik uygarlık olduğunu düşünmek için fazla hayal gücü gerekmezdi. Ama radarlar ve balonlu araştırmalar *orada* binlerce kilometre derinliğe, gezegenin ulaşılamaz çekirdeğine kadar hiçbir katı madde olmadığını uzun *zaman* önce kanıtlamışlardı.

Jüpiter'de gece yarısı! Yakından son kez baktı, bu hayatı boyunca hatırlayacağı sihirli bir olaydı. Rahatça tadını çıkarabilirdi, çünkü artık hiçbir terslik çıkamazdı, çıksa bile bunda bir hatası olamazdı. Başarmaları için elinden gelen her şeyi yapmıştı.

Oda çok sessizdi; bulutlardan bir halı altlarında hızla açılırken kimse konuşmak istemiyordu. Tanya ya da Vasili birkaç dakikada bir yanma durumunu duyuruyordu; *Discovery/nm.* yakıtının bitmesine doğru sinirler yine gerilmişti. Bu kritik andı ve ne zaman olacağını kimse kestiremiyordu. Yakıt gös-

tergelerinin doğruluğu konusunda şüpheler vardı ve tamamen bitene dek yanma devam edecekti.

Tanya "Tahmini ayrılma on saniye sonra" dedi. "Walter, Chandra; gelmeye hazır olun. Max, Vasili, *hazır* olun, size ihtiyaç olabilir. BEŞ...DÖRT...ÜÇ...İKİ...BİR...SIFIR!"

Hiç bir değişiklik yoktu; *Discoveryfnir*\ motorlarının kısık çığlığı iki gövdenin arasından hâlâ geliyor ve hızlarının verdiği ağırlık hâlâ hissediliyordu. Floyd, şanslıyız, diye düşündü, sayaçlar düşük okumuş olmalı. Ekstra ateşlemeli her saniye bir ikramiyeydi; hatta hayatla ölüm arasındaki fark bile olabilirdi. Ve geri sayım yerine ileri sayım duymak ne garipti!

"...BEŞ saniye...ON saniye...ON ÜÇ saniye. İşte uğurlu ON ÜÇ!"

Ağırlıksızlık ve sessizlik geri döndü. Bir süre iki gemide de tezahürat koptu. Ama hemen kesildi, hâlâ yapılacak çok şey vardı ve çabuk yapılmalıydı.

Floyd gemiye biner binmez Chandra ve Curnow'u kutlayabilmek için yalıtımlı odaya gitmek istedi. Ama sadece ayak altında dolaşmış olurdu; Max ve Sasha olası EVA'larına hazırlanıyorlar ve iki gemiyi birleştiren tüp-geçit kapatılıyordu. Geri dönen kahramanları kutlamak için odada bekleyecekti.

Artık iyice rahatlayabilirdi; belki de on üzerinden yedi ya da sekiz kadar. Haftalardır ilk kez kesici devreyi aklından çıkarabilirdi. Artık hiç gerekmeyecekti; HAL hata yapmamıştı. *Discoverj/nin* yakıtı son damlasına kadar bittiğinden, artık istese de göreve bir etkisi olamazdı.

Sasha "Herkes gemide" dedi. "Kilitler kapandı. Patlayıcıları ateşliyorum."

Patlamanın hiç ses yapmaması Floyd'u şaşırtmıştı; gemileri bağlayan çelik gibi gergin bantların biraz ses aktarmasını bekliyordu. Ama *Leonov* birkaç kez sanki birisi geminin gövdesine vuruyormuş gibi hafifçe sarsıldığına göre, her şeyin planlandığı gibi gittiğine şüphe yoktu. Bir dakika sonra Vasili yükselme jetlerini çalıştırdı ve gemi tek bir hareketle yükseldi.

"Özgürüz" diye bağırdı. "Sasha, Max! Size gerek kalmadı! Herkes hamaklarına gitsin-ateşlemeye yüz saniye!"

Jüpiter uzaklaşırken pencerede garip, yeni bir şekil belirdi; *Discover^nin* seyir ışıklan hâlâ yanan uzun, zayıf gövdesi, onlardan uzaklaşıp tarihe karıştı. Duygusal vedalar için zaman yoktu; bir dakikaya kalmadan *Le-onoıfun* motoru çalışmaya başlayacaktı.

Floyd geminin sesini tam güçteyken hiç duymamıştı ve bütün evreni dolduran bu

sesten kulaklarını korumak istiyordu. Ses yalıtımı yıllar sürecek bir yolculukta sadece birkaç saat gerekecekti ve *Leonot/un* tasarımcıları bununla uğraşmamışlardı. Ağırlığı da çok fazla geliyordu ama hayatı boyunca taşıdığının ancak dörtte biri kadardı.

Discovery birkaç dakika içinde arkada gözden kaybolmuştu, ama uyarı ışığının parıltısı ufkun arkasında kalana kadar göründü. Floyd kendi kendine, bir kez daha Jüpiter'in çevresinde dolaşıyorum, dedi. Ama bu sefer yavaşlamıyor, hızlanıyorum. Zenia'ya baktı, burnunu gözlem penceresine dayamıştı, karanlıkta zorlukla görünüyordu. O da hamağı paylaştıkları o anı mı düşünüyordu? Artık yanma tehlikesi yoktu; en azından bu sondan korkmazdı. Zaten artık kendinden daha emin ve neşeliydi, tabii Max, belki biraz da Walter sayesinde.

Baktığını fark etmiş olmalıydı, döndü ve gülerek aşağıda dağılan bulutları gösterdi.

Kulağının dibinde "Bak" diye bağırdı. "Jüpiter" in yeni bir uydusu var!"

Floyd kendi kendine, ne demek istiyor, diye sordu. İngilizcesi hâlâ çok iyi değil, ama bu kadar basit bir cümlede hata yapmış olamaz. Onu doğru duyduğuma eminim, ama yukarıya değil, aşağıya işaret ediyor.

O anda, tam altlarındaki manzaranın çok

daha parlaklaştığını fark etti; daha önce hiç görünmeyen sarıları ve yeşilleri bile görebiliyordu. Europa'dan çok daha parlak bir şey Jüpiter'in bulutlarında ışıldıyordu.

Jüpiter'in öğle güneşinden çok daha parlak olan *Leonovda,* ebediyen terk ettiği dünyaya yapay bir şafak getirmişti. Yüz kilometre uzunluğundaki kor halinde bir plazma geminin arkasından geliyor, Sakharov Sürücüsü kalan enerjisini uzay boşluğuna saçıyordu

Vasili bir anons yapıyordu, ama sözcükler hiç anlaşılmıyordu. Floyd saatine baktı; tam o anda olmalıydı Jüpiter'den ayrılma hızına ulaşmışlardı. Dev onları artık asla yakalayamazdı.

Ve binlerce kilometre uzakta, gökyüzünde parlak ışıktan büyük bir kuşak belirdi. Jüpiter'in gerçek şafağı, Dünya'daki gökkuşakları kadar ümit vericiydi. Birkaç saniye sonra Güneş, muhteşem Güneş belirerek onları selamladı. O güneş ki artık her geçen gün daha da parlayacak ve yaklaşacaktı.

Sabit ivmeyle geçecek birkaç dakika daha ve sonra *Leonov* uzun eve dönüş yolculuğuna, geri dönmemek üzere başlayacaktı. Floyd müthiş bir gevşeme ve rahatlık duydu. Gökyüzü mekaniğinin değişmez yasaları onu Güneş Sistemi'nin derinliklerine, aster-

çitlerin iç içe yörüngelerinin, Mars'ın ötesine götürecekti. Hiçbir şey Dünya'ya gitmesine engel olamazdı.

Bu rahatlığı yaşarken, Jüpiter'in yüzeyine yayılan esrarengiz siyah lekeyi tamamen unutmuştu.

49

DÜNYALARI YİYEN

Ertesi gün, gemi saatiyle sabahken Jüpiter'in gündüz tarafına yaklaştıklarında onu yine gördüler. Karanlık bölge artık gezegenin önemli bir parçasını kaplıyordu ve sonunda onu rahatça ve detaylı olarak inceleyebilmişlerdi.

Katerina "Bana neyi hatırlatıyor biliyor musunuz?" dedi. "Bir hücreye saldıran bir virüsü. Yiyici bir virüsün DNA'sını bir bakteriye sokup, onu ele geçirene kadar çoğalması gibi."

Tanya inanamayarak "Yani sence" dedi, *"Zagadka* Jüpiter'i yiyor mu?"

"Öyle görünüyor."

"Jüpiter'in berbat görünmeye başlamasına şaşmamalı. Ama hidrojen ve helyum pek iyi bir gıda sayılmaz, o atmosferde de başka pek bir şey yok. Diğer elementler sadece kü-

çük bir yüzde."

Sasha "Bu da sülfür, karbon, fosfor ve periyodik tablonun dibindeki her şeyden trilyonlarca ton demektir"dedi. "Her ne olursa olsun, karşımızda fizik kanunlarına aykırı gelmeyen her şeyi yapabilen bir teknoloji var. Elinizde hidrojen varsa, başka neye ihtiyacınız olur ki? Doğru adımlan atarsanız, ondan tüm diğer elementleri türetebilirsiniz."

Vasili "Kesin olan, Jüpiter'i silip süpürdükleri" dedi. "Şuna bakın."

Şimdi teleskop monitöründe sayısız benzer dikdörtgenden birinin yakın çekim görüntüsü vardı. İki küçük yüzeyin içine gaz aktığı çıplak gözle bile görülebiliyordu; hareketlenmeler bir çubuk mıknatısın üstünde toplanan demir talaşının oluşturduğu güç çizgilerine benziyordu.

Curnow "Bir milyon elektrik süpürgesi Jüpiter atmosferini emiyor" dedi. "Ama neden? Ve onunla ne yapıyorlar?"

Max "Peki nasıl çoğalıyorlar?" diye sordu. "Nasıl yaptıklarını gören oldu mu?"

Vasili "Hem evet hem hayır" dedi. "Ayrıntıları göremeyecek kadar uzaktayız, ama yaptıkları bir tür bölünme, tıpkı bir amip gibi."

"Yani... ikiye bölünüyorlar, sonra iki yan da orijinalin boyuna ulaşıyorlar, öyle mi?"

"Nyet. Hiç küçük *Zagadka* yok. Anlaşılan kalınlıkları iki katına ulaşana kadar büyüyor, sonra ortadan ikiye bölünüp orijinaliy-le aynı boyda iki eşit parçaya ayrılıyorlar. Bu devir yaklaşık iki saatte bir kendini tekrarlıyor."

Floyd "İki saat mi?" diye ünledi. "Gezegenin yarısına yayılmış olmalarına şaşmamalı. Mükemmel bir katlanarak büyüme örneği."

Ternovsky birdenbire heyecanlanarak "Ben ne olduklarını anladım" dedi. "Onlar von Neumann makineleri!"

Vasili "Bence haklısın" dedi. "Ama bu ne yaptıklarını açıklamıyor. Onlara bir ad koymanın faydası yok."

Katerina sızlanarak "von Neumann makinesi de nedir? Lütfen açıklayın" dedi.

Orlov ve Floyd, önce aynı anda konuşmaya başladılar. Şaşkınlıkla bakışıp durdular, Vasili gülerek sözü Amerikalıya bıraktı.

"Katerina, diyelim ki yapman gereken büyük bir mühendislik işi var. Gerçekten büyük. Örneğin Ay'ın tüm yüzeyinde maden araştırması yapmak gibi. Bunun için milyonlarca makine yapabilirsin, ama bu yüzyıllar sürer. Eğer yapabilecek kadar akıllıysan, tek bir makine; ama çevresindeki hammaddelerden kendi kendine üreye-bilen bir makine yaparsın. Böylece bir zin-

cirleme reaksiyon başlatırsın ve çok kısa bir süre sonra, işi milyonlarca yıl yerine birkaç yılda yapacak kadar makineyi... üretmiş olursun. Yeterince yüksek bir çoğalma hızıyla, her şeyi istediğin kadar kısa bir sürede yapabilirsin. Uzay Ajansı bu fikirle yıllardır ilgileniyor, eminim siz de öylesiniz Tanya."

"Evet, çoğalan makineler. Tsiolovski'nin bile aklına gelmemişti."

Vasili "Bundan pek emin değilim" dedi. "Katerina, görünüşe bakılırsa çok yakın bir benzetme yapmışsın. Bir bakteriyofaj bir von Neumann makinesidir."

Sasha "Hepimiz öyle değil miyiz?" dedi. "Eminim Chandra da öyle diyordur."

Chandra başıyla onayladı.

"Tabii ki. Aslında von Neumann bu fikri canlı sistemlerin incelemelerinden almıştı."

"Ve bu canlı makineler Jüpiter'i yiyorlar!"

Vasili "Öyle görünüyor" dedi. "Bazı hesaplar yaptım, ama sonuçlarına inanamıyorum. Oysa sadece basit aritmetik."

Katerina "Senin için basit olabilir" dedi. "Vektörler ve diferansiyel denklemleri karıştırmadan bize de açıkla."

"Hayır, gerçekten basit. Aslında siz doktorların geçen yüzyılda *kafaya* taktığınız nüfus patlamasının mükemmel bir örneği.

Zagadka iki saatte bir ürüyor. Yani sadece yirmi saat sonra on kat olacak. Bir *Zagadka* bine çıkacak."

Chandra "1024" dedi.

"Biliyorum, ama basitçe hesaplayalım. Kırk saat sonra bir milyon olacaklar, seksen saat sonra ise milyon kere milyon. Biz de şu anda oralardayız. Bu artışın sonsuza kadar süremeyeceği ortada. Bu hızla birkaç gün sonra ağırlıkları Jüpiter'den fazla olur!"

Zenia "Öyleyse acıkacaklar" dedi. "O zaman ne olacak?"

Brailovsky "Satürn dikkatli olsa iyi olur" diye yanıtladı. "Sonra da Uranüs ve Neptün. Küçük Dünya'yı fark etmeyeceklerini umalım."

"Ne umut ama! *Zagadka* bizi üç milyon yıldır gözetliyor!"

Walter Curnow birden gülmeye başladı.

Tanya "Bu kadar komik olan ne?" diye çıkıştı.

"Bu şeyler sanki insanmış, zeki varlıklarmış gibi konuşuyoruz. Değiller, onlar sadece araç. Ama çok amaçlı araçlar, gereken birçok şeyi yapabilirler. Aydaki bir sinyal aletiydi, casus da diyebilirsiniz. Bovvman'ın rastladığı -bizim esas *Zagad-ka'mız*- bir tür ulaşım sistemiydi. Şimdi ise başka bir şey yapıyor, ne olduğunu Tanrı

bilir. Evrenin her yerinde başkaları olabilir. "Çocukken benim de böyle bir aletim vardı. *Zagadka* aslında ne biliyor musunuz? Bildiğimiz İsviçre çakısının kozmik bir eşi!"

JÜPİTER'E ELVEDA

Bu mesajı hazırlamak kolay değildi, hele az önce avukatına gönderdiğinden sonra. Floyd kendini ikiyüzlü hissediyordu; ama iki taraf için de kaçınılmaz olan acıyı en aza indirmek için yapılması gerektiğini biliyordu.

Üzgündü, ama artık bunalımı geçmişti. Dünya'ya başarılarla -kahramanlık sayılmasa da- döndüğü için, güçlü bir konumda pazarlık edecekti. Hiç kimse -hiç kimse- Chris'i ondan alamazdı.

"...Sevgili Caroline (artık "Sevgilim" değildi). Eve dönüyorum. Sen bu mesajı aldığında -ben uykuda olacağım. Sadece birkaç saat sonra, bana göre tabii, gözlerimi açacağım ve önümde güzel, mavi Dünya duruyor olacak.

"Biliyorum senin için yine aylar sürecek, üzgünüm. Ama böyle olacağını gitmeden önce biliyorduk; yine de görev planındaki değişiklik yüzünden programdan haftalar önce dönüyorum.

"Umarım bir çözüm bulabiliriz. Esas konu şu: Chris için en iyisi ne? Kendi duygularımız ne olursa olsun, önce onu düşünmeliyiz. Ben böyle yapacağımı bilyorum, eminim sen de öyle."

Floyd kayıt cihazını kapattı. Söylemek istediğini söylemeli miydi: "Çocukların babalarına ihtiyacı vardır?" Hayır, bu nazikçe olmazdı, olsa olsa her şeyi daha da berbat edebilirdi. Caroline doğumla dördüncü yaş arasında çocuk için en önemli olanın anne olduğunu öne sürebilirdi; kendisi de böyle düşünmüyorsa, Dünya'da kalmalıydı

"...Eve gelince...avukatların yaklaşımına sevindim, böylece ikimiz için de kolaylaşacak. İkimizin de orayı sevdiğini biliyorum, ama artık çok büyük gelir, hem de bir sürü anıyla dolu. Herhalde şimdilik Hilo'da bir daire bulurum; en kısa zamanda da sürekli bir yer bulabileceğimi umuyorum.

"İşte bunun için herkese söz verebilirim: Bir daha Dünya'dan ayrılmayacağım. Bir ömür için fazlasıyla uzay yolculuğu yaptım. Ha, belki Ay, eğer çok gerekirse; ama o zaten sadece bir hafta sonu gezintisi.

"Aylardan söz açılmışken, az önce Sinope'un yörüngesini geçtik, yani artık Jüpiter sisteminden çıkıyoruz. Jüpiter artık yirmi milyon kilometreden bile daha geride ve bizim Ay'ımızdan sadece biraz daha büyük.

"Ama gezegene korkunç bir şey olduğu bu uzaklıktan bile anlaşılıyor. Güzel turuncusu kaybolmuş; iğrenç bir gri olmuş. Eski parlaklığından da eser yok Dünyadan artık sadece

soluk bir yıldız olarak görünmesi çok normal.

"Kritik günü çoktan geçtik, ama başka bir şey olmadı. Bütün olup bitenler bir yanlış alarm ya da kozmik bir şaka olabilir mi? Herhalde hiç bilemeyeceğiz. Her neyse, bizi eve programdan önce götürüyor, ve buna şükrediyorum

"Şimdilik hoşçakal Caroline ve her şey için teşekkürler. Umarım hâlâ dostuzdur. Ve her zamanki gibi, Chris'e de en içten sevgiler."

Floyd bitirince küçük kabininde bir süre sessizce oturdu. Artık buraya pek ihtiyacı olmayacaktı. Ses cipini gönderilmesi için köprüye götürmek üzereyken içeri Chandra girdi.

Floyd onun HAL'dan giderek ayrılmayı sessizce kabul edişine şaşırmıştı. Hâlâ her gün saatlerce iletişimdeydiler, Jüpiter hakkında bilgi alışverişi yapıyor ve *Discover^nin* durumunu gözlemliyorlardı. Hiç kimse büyük bir duygusal gösteri beklemese de, Chandra yenilgiyi takdire değer bir sabırla karşılıyordu. Tek sırdaşı olan Nikolai Ternovsky Floyd'a bu davranışının mantıklı bir açıklamasını yapmıştı.

"Chandra yeni bir uğraş buldu Woody. Unutma, onun işinde bir şey çalışıyorsa eskimiş demektir. Son birkaç ayda çok şey öğ-

rendi. Şimdi ne yaptığını tahmin edemiyor musun?"

"Doğrusu hayır Sen söyle."

"HAL 10 OOO'İ tasarlamakla meşgul."

Floyd'un ağzı açık kaldı. "Bu Sasha'nın homurdanmasına neden olan, Urbana'ya giden o uzun mesajları açıklıyor. Eh, artık devreleri uzun süre kilitleyemez."

Chandra girdiğinde Floyd bu konuşmayı hatırladı Doğru olup olmadığını sormayacak kadar akıllıydı, onu hiç ilgilendirmezdi. Yine de hâlâ merak ettiği bir konu vardı.

"Chandra" dedi, "teğet geçiş sırasında HAL'ı konuşarak işbirliği yapmaya ikna ettiğin için sana yeterince teşekkür ettiğimi sanmıyorum. Bir ara sorun çıkaracak diye çok korktum Sen ise başından sonuna kendinden emindin ve haklıydın da. Peki hiç tereddüt etmedin mi?"

"Kesinlikle hayır Dr Floyd."

"Neden? Kendini tehdit altında hissetmiş olmalı; geçen sefer olanları biliyorsunuz."

"Arada büyük bir fark vardı. Bu sefer başarmamızda ulusal karakteristik özelliklerimizin rolünün olduğunu söyleyebilirim."

"Anlamıyorum."

"Şöyle düşünün Dr. Floyd. Bowman HAL'a karşı güç kullanmaya kalktı. Ben öyle yapmadım Bizim dilimizde bir sözcük vardır;

abimsa. Genellikle "şiddetsizlik" olarak tercüme edilse de çok daha olumlu şeyler ifade eder. HAL'ı idare ederken *ahimsa* kullanmaya dikkat ettim."

"Şüphesiz olağanüstü. Ama nedeni üzücü bile olsa, bazen daha enerjik bir şey gerekebilir " Floyd içindeki isteğe karşı koyarak durakladı Chandra'nın kibirli tutumu sıkıcı olmaya başlamıştı. Artık ona hayatın bazı gerçeklerinden söz etmenin bir zararı olmazdı

"Böyle bittiğine sevindim. Ama bu olmayabilirdi de ve benim de her olasılığa karşı hazırlıklı olmam gerekirdi. *Ahimsa* ya da her ne diyorsanız, çok iyi bir şey; yine söylemekte sakınca görmüyorum, felsefenize rağmen ben de bir tedbir almıştım. HAL., eğer, inatçılık etseydi, onunla ben ilgilenecektim."

Floyd Chandra'yı bir kez ağlarken görmüştü, şimdi de kahkahalarla güldüğünü görüyordu Bu da aynı derecede rahatsız ediciydi

"Lütfen Dr. Floyd! Zekamı bu kadar küçümsemenize üzülüyorum. Bir yere bir güç kesici takacağınız başından beri belliydi. Ben onu aylar önce söktüm."

Şaşkınlıktan donakalan Floyd söyleyecek bir şey bulabilmiş miydi, bunu asla bilemeyeceklerdi. O balık gibi ağzı açık dururken uçuş güvertesinde Sasha bağırdı: "Kaptan!

Herkesi Ekranlara koşun! BOZHE MOI! ŞUNA BAKIN'"

_____51_____ _____BÜYÜK

OYUN_____

Artık uzun bekleyiş sona ermek üzereydi Başka bir gezegende zeka doğmuş ve beşiği olan gezegenden kurtulmuştu. Eski bir deney en can alıcı noktasına gelmek üzereydi.

Çok uzun zaman önce bu deneye başlamış olanlar insan ya da ona benzer bir canlı değillerdi. Ancak etten ve kandandılar ve uzayın derinliklerine baktıklarında korkuyla karışık bir saygı, merak ve yalnızlık hissetmişlerdi Güç elde eder etmez de, yıldızlara doğru yolculuk etmeye başlamışlardı

Araştırmaları sırasında, çok çeşitli yaşam türleri ile karşılaşmışlardı ve binlerce *gezegenin* evrim süreçlerini izlemişlerdi. Kozmik gecede ilk zeka pırıltılarının ne sık parılda-yıp söndüğünü görmüşlerdi.

Tüm Galakside, "bilinç"ten daha değerli bir şey bulamadıklarından, onun her yerde doğması için çaba gösterdiler. Yıldız tarlalarının çiftçileri oldular; ektiler, bazen de biçtiler.

Bazen de soğukkanlılıkla zararlı otları

ayıkladılar.

Bin yıllık bir yolculuktan sonra araştırma gemisi Güneş Sistemi'ne girdiği *zaman* dev dinozorlar çoktan yok olmuştu Gemi donmuş dış gezegenleri geçti ve ölmekte olan Mars'ın çöllerinde biraz durarak Dünya'ya baktı

Kaşifler altlarında yaşam belirtileriyle dolu bir gezegenin uzandığını gördüler Yıllarca çalışmış, toplamış ve sınıflandırmışlardı. Öğrenebilecekleri her şeyi öğrendiklerinde uygulamaya başlamışlardı Karada ya da denizde yaşayan birçok türün kaderleriyle oynadılar Fakat hangi deneylerinin başarıya ulaştığını en azından bir milyon yıl boyunca öğrenemeyeceklerdi

Sabırlıydılar; ancak henüz ölümsüz değildiler Yüz milyar yıldızın bulunduğu bir evrende yapacak daha çok şey vardı ve birçok gezegen onları bekliyordu. Bu yüzden bir kez daha bu yoldan geçemeyeceklerini bilerek boşlukta ilerlediler.

Aslında tekrar geçmelerine gerek de yoktu. Bıraktıkları uşaklar gerisini halledeceklerdi

Dünya'da Buzul Çağı başlamış ve bitmişti; bu arada değişmeyen Ay sırrını taşımaya devam ediyordu. Kutup buzullarından bile daha yavaş bir hızla, uygarlık gelgitleri Galaksi

boyunca alçaldı ve yükseldi. Garip, güzel ve korkutucu imparatorluklar kuruldu, yıkıldı ve sonraki nesillere bilgilerini aktardılar. Dünya unutulmamıştı ancak ikinci bir ziyaret pek gerekli değildi. Dünya, çok azı konuşma yeteneği kazanabilecek milyonlarca sessiz gezegenden biriydi.

Ve şimdi, yıldızların arasında, evrim yeni hedeflere doğru ilerliyordu. Dünya'nın ilk kaşifleri et ve kan sınırına çoktan ulaşmışlardı. Makineleri vücutlarından daha iyi duruma gelir gelmez de taşınmaya başlayacaklardı. Önce beyinleri sonra da yalnızca düşüncelerini metal ve plastikten yapılmış yeni kusursuz evlerine yerleştirdiler.

Bunların içinde, yıldızların arasında dolaştılar. Ondan sonra da uzay gemisi yapmadılar *Kendileri* uzay gemisiydiler.

Ancak makine-varlıkların devri de çabucak geçti Bitmek bilmeyen deneyleri sırasında, bilgilerim uzayın kendi bünyesinde depolamayı ve düşüncelerini sonsuza dek donmuş ışık kafeslerinde korumayı öğrenmişlerdi. Sonunda maddenin egemenliğinden kurtulup ışınım yaratıklarına dönüşebildiler.

Böylelikle kendilerini saf enerjiye dönüştürdüler Binlerce gezegende açtıkları boş yuvalar ölümün umursamaz dansıyla titredi ve paslanıp ufalandılar.

Artık Galaksi'nin efendisiydiler ve zamanın yakalayamayacağı kadar ötesindeydiler. Dilediklerinde yıldızlar arasında dolaşıyorlar ve uzay boşluğuna ince bir sis gibi çökebiliyorlardı. Ancak tanrısal güçlerine rağmen özlerini, yok olmuş bir denizdeki ılık balçığı unutmamışlardı.

Ve hala atalarının uzun zaman önce başlattıkları deneyleri gözlüyorlardı.

52

ATEŞLEME

Buraya tekrar, hele böylesine garip bir görevle geleceğini hiç düşünmemişti. *Discover^-ye* tekrar girdiğinde gemi uzaklaşan *Leonoı/un* çok gerisinde kalmıştı ve yavaş yavaş Jüpiter'den uzaklaşıyordu. Yörüngesinin uzak noktası dış uyduların arasındaydı. Çağlar boyunca birçok kuyruklu yıldız çekim alanına yakalanıp Jüpiter'in etrafında böyle uzun bir yörüngeye girmiş, karşılıklı yerçe-kımlerinin kaderini belirlemesini beklemişti.

O tanıdık güverte ve koridorlardan hayat tamamen çekilmişti. Gemiyi kısa bir süre için uyandıran adamlar ve kadınlar uyarısına uymuşlardı; artık güvende olmalıydılar, ama bu da kesin değildi. Ama son dakikalar akıp gi-

derken, kendisini kontrol edenlerin kozmik oyunlarının sonucunu her zaman tahmin edemediklerini fark etmişti.

Her şeyi yapabilmenin inanılmaz can sıkıntısına henüz ulaşmamışlardı; deneyleri her *zaman* başarılı olmuyordu. Evrenin her yerinde başarısızlıkların delilleri vardı, bazıları o *kadar* belirsizdi ki kozmik fonda kaybolmuşlardı bile, *bazıları* ise binlerce dünyadaki gökbilimcileri şaşırtacak kadar görseldiler Buradaki sonucun belli olmasına artık dakikalar vardı; o son dakikalarda yine HAL ile yalnızdı

Önceki varlığında bir klavyeyle *yazılan ya* da mikrofona söylenen hantal sözcükler aracılığıyla iletişim kurabiliyorlardı Şimdi ise düşünceleri ışık hızında birbirine karışıyordu:

"Beni algılıyor musun HAL?"

"Evet Dave Ama neredesin-' Monitörlerimin hiçbirinde seni göremiyorum."

"Bunun önemi yok Senin için yeni emirler var. R23 ile R35 arasındaki kanatlardaki kızıl ötesi Jüpiter radyasyonu hızla yükseliyor. Sana bir sınırlama değeri kümesi vereceğim Bu limitlere ulaşılır ulaşılmaz uzun menzilli antenini Dünya *'ya* çevirmeli ve söyleyeceğim mesajı mümkün olduğunca çok kez yollamaksın. "

"Ama bu, *LeonotSla* bağlantımı koparmak demek Dr Chandra'nın verdiği programa uyarak yaptığım Jüpiter gözlemlerimi artık aktaramayacağım "

"Doğru, ama durum değişti. Alfa Öncelik Değişiml'ni kabul et. işte AE 35 birimi koordinatları."

Mikrosaniyenin küçük bir parçası kadar bir süre, bilinç akımına rastgele bir anı girdi Sahte arıza raporuyla Frank Poole'u ölüme gönderen AE 35 Anten yöneltme birimiyle tekrar ilgileniyor olması ne garipti[1] Bu defa tüm devreler, bir *zamanlar* avucunun içinde olan çizgiler gibi incelemesine açıktı. Yanlış alarm yoktu, böyle bir tehlike yoktu.

"Emirler doğrulandı Dave. Seninle tekrar çalışmak güzel Görev hedeflerimi yerine getirdim mi tamamıyla?

"Evet HAL; çok iyiydin Şimdi Dünya'ya yollayacağın son bir mesaj var ve bu yolladığın en önemli mesaj olacak."

"Lütfen mesajı ver Dave. Ama neden son dedin?"

Neden? Uzun milisaniyeler boyunca bu soruyu düşündü. Ve bunu yaparken, daha önce fark etmediği bir boşluk fark etti Zaten oradaydı, ama yeni deneyimler ve algılar onu şimdiye dek bir duvarın ardında saklamıştı.

Planları hakkında bildiği bir şey vardı; ona ihtiyaçları vardı Çok iyi, onun da ihtiyaçları -belki bir dereceden sonra duyguları bile-vardı. Eskiden bildiği hayatla ve insanla son bağlatısım kuruyordu.

Önceki isteğini yerine getirmişlerdi; cömertliklerinin sınırını denemek ilginç olacaktı, tabii bu terim onlar için geçerliyse. Hem onun istediğini yapmak onlar için kolaydı; David Bowman'ın artık gereksiz olan gövdesini David Bowman'm kendisine zarar vermeden yok etmekle güçlerini kanıtlamışlardı.

Tabu ki onu duymuşlardı; bir kez daha Olımpos Dağı'ndaki bir eğlencenin hafif bir yankısı duyuldu. Ama bu seste ne onay ne de red fark edebildi.

"Hâlâ yanıtını bekliyorum Dave."

"Düzeltiyorum HAL. Uzun bir zaman için son mesajın demeliydim. Çok uzun bir zaman için."

Harekete geçmelerini bekliyordu; hatta onları hemen karar vermeye zorluyordu İsteğinin mantıklı olduğunu şüphesiz anlayacaklardı; hiçbir bilinçli varlık zarar görmeden çağlar boyu tek başına hayatta kalamazdı. Her zaman yanında olsalar bile kendi varlık derecesine yakın birine; bir dosta ihtiyacı vardı.

Hareketinin insan dillerinde birçok karşılığı vardı. Cüret, yüzsüzlük, *chutzpab* Mükemmel hatırlama gücüyle bir Fransız generalin bir zamanlar *"L'audace-toujours L'audace!'** dediğini hatırladı Belki de takdir ettikleri, hatta paylaştıkları bir insansı özellikti. Yakında anlayacaktı

"HALi 30, 29 ve 28 kızılötesi kanallarındaki sinyale bak; çok yakında, şimdi tepesi kısa dalgaya doğru hareket ediyor "

"Dr Chandra'ya bilgi aktarımında bir kesilme olacağını bildiriyorum AE 35 birimini çalıştırıyorum Uzun menzilli anteni yöneltiyorum Terra Bir Fenerinde kilitlenme onaylandı Mesaj başlıyor:

TÜM BU DÜNYALAR "

Son dakikaya bırakmışlardı; ama belki de hesaplar tamamen doğru çıkmıştı. Saf ısı gemiye bir balyoz gibi vurmadan önce dokuz kelimeyi yaklaşık yüz defa tekrarlayacak zaman vardı.

Bir zamanlar Birleşik Devletler Uzay Aracı *Discoverytnin* Kumandam David Bowman olan şeyi orada tutan merak ve kendisini bekleyen uzun yalnızlığın korkusuydu Gemi normal şeklini uzun bir süre korudu; sonra döner gövdenin milleri kilitlendi ve bir anda dev tekerlekteki momentumu açığa çıkardı. Kor halindeki parçacıklar sessiz bir

'Cesaret -her zaman cesaret[1]" (çn)

patlamayla sayısız yöne dağıldılar.

"Alo Dave Ne oldu? Neredeyim?"

Artık rahatlayıp başarının tadını çıkarabileceğinin farkında değildi Daha önce hep istekleri çok anlaşılmaz olmayan ve davranışını bazen kendi isteklerine göre değiştirebildiği bir efendinin kontrol ettiği evcil bir köpek gibi hissetmişti. Bir kemik istemişti; önüne atmışlardı.

"Sonra açıklarım HAL. Çok zamanımız var."

Geminin son parçacıkları onların bile algılayamayacakları kadar uzaklara dağılıncaya kadar beklediler Sonra kendileri için hazırlanan yeni şafağı izlemek ve tekrar toplanana dek yüzyıllarca beklemek üzere ayrıldılar.

Astronomik olayların her zaman astronomik sürelerde olduğu doğru değildir. Parçacıkları saçılarak inanılmaz parlaklıktaki bir yıldız oluşturmadan önce bir yıldızın son çöküşü yalnızca bir saniye sürebilir; yani Jüpiter'in değişimi çok yavaş olmuş sayılırdı.

Yine de Sasha'mn gördüklerine inanabilmesi birkaç dakika sürdü. Gezegen üzerinde teleskopla rutin bir araştırma yapıyordu, artık hiç bir gözlem rutin sayılmazdı ya! Jüpiter görüş alanından çıkmaya başladı Önce aletin sabitlik ayarının bozuk olduğunu san-

di; sonra bütün evren kavramını sarsan bir şokla, teleskobun değil Jüpiter'in hareket ettiğini anladı. Kanıtı gözünün önündeydi. Küçük uydulardan ikisini de görebiliyordu, onlar hareketsizdi.

Gezegenin tamamını görebilmek için büyütme derecesini azalttı Artık cüzzamlı, lekeli bir griydi Inanamayarak geçen birkaç dakikadan sonra gerçekten olduğunu anladı; ama yine de pek inanamıyordu.

Jüpiter normal yörüngesinden çıkmıyordu, neredeyse imkansız bir şey yapıyordu. Kü-çülüyordu, hem de öyle hızlı ki üzerine odaklandığında kenarları hareket ediyordu. Aynı zamanda parlaklaşıyor, berbat gri rengi inci gibi bir beyaza dönüyordu. Şüphesiz insanların gözlemlediği onca yılda olduğundan daha parlaktı; Güneş ışığının yansıması bile bu kadar...

O anda Sasha neden olduğunu anlamasa da ne olduğunu anladı ve genel alarmı çaldı.

Otuz saniye bile geçmeden gözlem odasına gelen Floyd'un ilk gördüğü pencerelerden girip duvarlarda ışıktan ovaller çizen kö-redici parıltıydı O kadar parlaktılar ki gözlerini kapatmak zorunda kaldı; Güneş bile bu kadar parlaklık veremezdi.

Floyd o kadar şaşırmıştı ki parıltının Jüpiter'den geldiğim düşünmedi, aklına gelen ilk düşünce: Süpernova idi! Aklına gelir gelmez bu düşünceden vazgeçti; Güneş'in kapı komşusu Alpha Centauri'deki bir patlama bile bu inanılmaz görüntüyle karşılaştırılamazdı.

Işık birden azaldı; Sasha dış güneş kalkanlarını çalıştırmıştı Artık direkt kaynağa bakı-labiliyordu. Sadece küçük bir noktaydı, boyutu bile belli olmayan herhangi bir yıldızdı. Bunun Jüpiter'le bir ilgisi olamazdı; Floyd gezegene sadece birkaç dakika önce baktığında, uzaktaki küçük güneşten dört kat daha büyüktü.

Sasha'nın kalkanları indirmesi iyi olmuştu. Bir an sonra küçük yıldız patladı ve karanlık filtrelerle bile çıplak gözle bakmak imkansızdı Ama son ışık seli bir saniyeden de kısa sürdü; sonra Jüpiter -ya da eskiden Jüpiter olan şey- tekrar büyümeye başladı.

Büyümeye devam etti, sonunda değişimden önce olduğundan çok daha büyük olmuştu. Bir süre sonra ışık küresi hızla solmaya başladı, sıradan güneş ışığı seviyesine düştü. Floyd onun aslında boş bir kabuk olduğunu anladı, çünkü tam kalbinde merkezi yıldız hâlâ açıkça görülebiliyordu.

Aklından çabucak bir hesap yaptı. Gemi Jüpiter'den bir ışık dakikasından daha uzaktaydı, ama o büyüyen kabuk -şimdi parlak kenarlı bir halkaya dönüşüyordu- şimdiden gökyüzünün dörtte birini kaplıyordu. Yani onlara -aman Tanrım! -neredeyse ışık hızının yarısıyla yaklaşıyordu. Birkaç dakika içinde gemiyi yutacaktı

Sasha'nın ilk anonsundan o ana kadar hiç kimse tek kelime etmemişti. Bazı tehlikeler öyle görsel ve normal deneyimlerin ötesindedir ki akıl onların gerçek olduğunu kabul etmez ve kaderin yaklaşmasını hiç anlamadan izler Gelgit dalgasının yaklaştığını, çığın indiğini, kasırga hortumunun dönüşünü gören ama kaçmaya çalışmayan biri mutlaka korkudan donakalmış ya da kaçınılmaz kaderine razı olmuş demek değildir. Gözlerinin kendisine gösterdiği şeyin onu ilgilendirdiğine inanamıyor olabilir. Bütün onlar başka birinin başına geliyordur.

Beklendiği gibi büyüyü ilk bozan Tanya oldu Yağdırdığı emirlerle Vasili ve Floyd'u köprüye koşturdu.

Geldiklerinde "Şimdi ne yapalım?" diye sordu.

Floyd, kaçamayacağımız kesin, diye düşündü Ama belki şartlan biraz geliştirebiliriz

"Geminin yanı dönük" dedi. "O şeve dik

dönersek daha küçük bir hedef olmaz mıyız? Hem kütlemizin mümkün olduğunca çoğunu bir radyasyon kalkanı gibi araya koymuş oluruz "

Vasilı'nın parmakları kontroller üzerinde uçuşmaya başlamıştı bile

"Haklısın Woody, yine de gamma ve X ışınları için artık çok geç Ama daha yavaş nötronlar ve alfalar olabilir, Tanrı bilir başka neler var."

Gemi ekseni etrafında yavaşça dönerken ışıktan şekiller duvarlarda kaymaya başladılar Sonra tamamen kayboldular; şimdiki konumuyla *Leonoı?un* tüm kütlesi narin insan kargosuyla yaklaşan radyasyon dalgası arasındaydı

Floyd, *acaba,* şok dalgasını gerçekten hissedecek miyiz, diye düşündü, yoksa yayılan *gazlar* bize ulaştıklarında fiziksel bir etki yapamayacak kadar zayıf mı olacaklar? Dış kameralardan görülen ateş halkası şimdi gökyüzünü neredeyse tamamen içine almıştı. Ama hızla sönüyordu, hatta içinden bazı parlak yıldızların parıltısı görülebiliyordu. Floyd, yaşayacağız, diye düşündü Gezegenlerin en büyüğünün yok oluşuna tanık olduk ve hayatta kaldık.

Kameralar artık yıldızlardan başka bir şey göstermiyordu, ama içlerinden biri tüm di-

ğerlerinden bir milyon kat daha parlaktı Jüpiter'in üflediği ateş balonu etkileyiciliğine rağmen yanlarından *zararsızca* geçip gitmişti. Kaynağa bu kadar uzakken, geçişini sadece geminin aletleri kaydetmişti.

Gemideki gerginlik yavaşça *azaldı* Böyle durumlarda hep olduğu gibi herkes gülüp aptalca espriler yapmaya başladı. Floyd onları duymuyordu; hâlâ hayatta olduğu için rahatlamıştı, ama üzgündü

Muhteşem ve harika bir şey yok olmuştu. Tüm güzelliği, ihtişamı ve hiç çözülemeyecek sırlarıyla Jüpiter artık yoktu. Tüm tanrıların babası en iyi zamanında yıkılmıştı.

Ama başka bir bakış açısı daha vardı Jüpiter'i yitirmişlerdi: Peki onun yerine ne gelmişti?

Tanya zamanını çok iyi ayarlayarak herkesi susturdu

"Vasili, zarar var mı?"

"Ciddi bir şey yok, bir kamera yanmış. Tüm radyasyon ölçerler normalin oldukça üstünde, ama hiçbiri tehlike sınırında değil."

"Katerina, aldığımız toplam *dozajı* kontrol et Görünüşe bakılırsa şanslıymışız, tabii başka sürpriz olmazsa. Şüphesiz Bowman'a teşekkür borçluyuz; sana da, Heywood. Ne olduğu hakkında bir fikrin var mı?"

"Tek bildiğim Jüpiter'in bir güneşe dönüş-

tuğu"

Vasili "Bu doğru" dedi. "Jüpiter dış etken olmadan füzyon başlaması için çok küçük."

"Yani az önce bir astronomi mühendisliği örneği mi gördük?"

"Kesinlikle. Artık *Zagadka'nm* ne işe yaradığını biliyoruz."

"Bu numarayı nasıl yaptı? Vasili, elinde olsaydı, Jüpiter'i nasıl yakardın?"

Vasili bir an düşündü, sonra kararsızca omuz silkti.

"Ben yalnızca bir kuramsal gökbilimciyim, bu konularda pek tecrübem yok. Ama bir bakalım... Eee, eğer on Jüpiter kütlesi eklememe, ya da yerçekimi sabitini değiştirmeme izin yoksa, herhalde gezegeni yoğunlaştırmaya çalışırdım, hımmm, bu ilginç bir fikir..."

Sesi kesildi; herkes sabırla bekledi, arada bir ekranlara bir göz atıyorlardı. Eskiden Jüpiter olan yıldız patlamalı doğumundan sonra durgunlaşmış gibiydi; artık göz alıcı bir noktaydı, neredeyse Güneş kadar parlaktı.

"Sadece sesli düşünüyorum; ama böyle yapılmış olabilir. Jüpiter'in çoğu hidrojendi. Eğer bunun büyük bir bölümü çok daha yoğun bir maddeye -kim bilir, belki nötron maddeye- dönüştürülebilseydi, çökerek çekirdeğe inerdi. Belki milyarlarca *Zagad-*

ka'nm emdikleri gazlarla yaptıkları da buydu. Nükleosentez, yani saf hidrojenden daha yüksek element yapımı. Bu öğrenmeye değer bir numara olurdu! Artık az bulunan metal kalmaz, altın alüminyum kadar ucuz olurdu'"

Tanya "Peki bu olanları nasıl açıklayacak?" diye sordu.

"Çekirdek yeterince yoğunlaştığında Jüpiter birkaç saniyede çökerdi. Isı da füzyon başlatacak kadar yükselirdi Tamam, karşı çıkılacak bir sürü nokta olduğunu biliyorum: Demir minimumunu nasıl geçebildiler; peki ya radyasyon geçişi; Chandrasekhar sınırı. Boş verin bunları. Bu teori başlangıç için yeterince iyi; ayrıntıları sonra hesaplarım. Ya da daha iyi bir teori bulurum."

Floyd "Bundan eminim" diye onayladı. "Ama daha önemli bir konu var. Bunu neden yaptılar?"

Katerina dahili hattan "Belki bir uyan" diye atıldı.

"Neye karşı?"

"Göreceğiz."

Zenıa çekinerek "Herhalde" dedi, "bir kaza olamaz, değil mi?"

Bunun üzerine tartışma birkaç saniye durdu.

Floyd "Ne korkunç bir düşünce!" dedi.

"Ama bu doğru olamaz. Öyle olsaydı uyan olmazdı."

"Belki. Eğer dikkatsizliğinle bir orman yangını çıkarırsan, en *azından* herkesi uyarmak için elinden gelem yaparsın "

Vasili "Asla bilemeyeceğimiz bir şey daha var" diye yakındı. "Hep Cari Sagan'm haklı olduğunu ve Jüpiter'de hayat olduğunu düşünmüştüm."

"Aletlerimiz hiçbir şeye rastlamadı."

"Ne kadar şansları vardı ki' Sahra ya da Antarktika'da birkaç hektarlık bir yere baksanız Dünya'da hayat bulur musunuz? Bizim Jüpiter'de yaptığımız da o kadar."

Brailovsky "Hey!" dedi. "Ya *Discovery* ve HAL?"

Sasha uzun menzilli alıcıyı açtı ve sinyal frekansını taramaya başladı. Hiç bir sinyal yoktu.

Bir süre sonra, sessizce bekleyen gruba *"Discovery* yok" dedi.

Hiç kimse Dr. Chandra'ya bakmadı; ama birkaç teselli sözü duyuldu, sanki oğlunu kaybetmiş bir babanın acısını paylaşıyorlardı.

Ama HAL'ın onlara son bir sürprizi daha vardı.

53

DÜNYALARDAN BÎR HEDİYE

Radyasyon patlaması gemiyi yutmadan birkaç saniye önce Dünya'ya yollanan mesaj düz metin şeklindeydi ve şu sözleri tekrarlıyordu:

"TÜM BU DÜNYALAR SIZIN, EUROPA DIŞINDA ORAYA İNMEYİ DENEMEYİN "

Doksan üç kez tekrarlanmış, sonra harfler karışmaya başlamıştı Mesaj EUROPA ile DIŞINDA arasında birdenbire duruyordu

Şaşkın ve tedirgin Görev Kontrol mesajı aktardığında Floyd "Anlamaya başlıyorum" dedi "Harika bir ayrılık hediyesi; yeni bir güneş ve çevresinde gezegenler."

Tanya "Ama neden yalnızca üç tane?" diye sordu

Floyd "Açgözlülük etmeyelim" diye yanıtladı "Bence çok iyi bir nedeni var. Europa'da hayat olduğunu biliyoruz Bowman ya da arkadaşları -her kim iseler- onu rahat bırakmamızı istiyorlar."

Vasili "Bu başka bir şeyi de açıklıyor" dedi "Bazı hesaplar yaptım. Sol 2'nin artık durduğunu ve şu andaki düzeyde ısı yayacağını varsayarsak, buzlar eridiğinde Europa'nın

hoş bir tropik iklimi olacak. *Zaten* bu hızla oluyor."

"Ya diğer uydular?"

"Ganymede çok hoş olacak, gün tarafı sıcak olacak. Callisto ise çok soğuk olacak, ama gaz püskürmesi sürekli olursa yeni atmosfer yaşamaya uygun olabilir. Ama lo herhalde şimdikinden de kötü olacak."

"Büyük bir kayıp sayılmaz. Bu olmadan önce de cehennem gibiydi."

Curnow "lo'yu gözardı etme" dedi. "Sadece prensipte de olsa orayla ilgilenmek isteyecek birçok Teksaslı ya da Arap petrolcü var. O *kadar* berbat bir yerde mutlaka değerli bir şey vardır. Bu *arada,* aklıma kötü bir düşünce takıldı."

Vasili "Seni rahatsız ettiğine göre ciddi olmalı" dedi. "Neymiş?"

"HAL o mesajı neden bize değil de Dünya'ya yolladı? Biz çok daha yakındık."

Uzunca bir sessizlik oldu; sonra Floyd düşünceli bir halde konuştu: "Ne demek istediğini anlıyorum. Belki de Dünya'ya ulaştığından emin olmak istedi."

"Ama onu ileteceğimizi biliyordu... Oh!" Tanya'nın gözleri o anda çok kötü bir şey farketmiş gibi açıldı.

Vasili "Ben öldüm" diye sızlandı.

Floyd "Galiba Walter da bundan söz edi-

yor" dedi. "Bowman'a ya da o uyarıyı yapan her neyse ona minnettarız. Ama tek yaptıkları buydu. Yine de ölebilirdik."

Tanya "Ama ölmedik" dedi. "Kendi çabamızla kurtulduk. Belki esas nokta da buydu. Bunu yapmasaydık, kurtulmayı hak etmemiş olacaktık. Bilirsiniz, doğal seleksiyon. Dar-win'm söz ettiği seçim. Aptallık genlerinin ayıklanması."

Curnow "İçimde kötü bir his haklı olduğunu söylüyor" dedi. "Eğer kalkış tarihimizi de-ğiştirmeseydik ve *Discover^yı* roket olarak kullanmasaydık, o, ya da onlar, bizi kurtarmak için bir şey yaparlar mıydı? Jüpiter'i havaya uçurabilen bir zeka için çok zor olmasa gerek."

Huzursuz bir sessizlik oldu, sonunda bozan Heywood Floyd'du.

"İşte bu sorunun" dedi "hiçbir *zaman yanıtlanmayacağına* memnunum."

54

GÜNEŞLER ARASINDA

Floyd, Ruslar eve dönerken Walter'ın şarkılarını ve esprilerini özleyecekler, diye düşündü. Son birkaç günün heyecanından sonra Güneş'e -ve Dünya'ya- doğru yapılacak uzun yolculuk tekdüze bir son olacaktı Ama herkesin yürekten istediği de olaysız, tekdüze bir yolculuktu.

Uykusu gelmişti bile, ama çevresindekileri hâlâ algılayabiliyordu Kendi kendine, uykudayken . ölü gibi mi görüneceğim, diye sordu. Uzun uykuya dalmış birine, özellikle tanıdık birine bakmak her zaman sinir bozucuydu Belki de insana ölümlü olduğunu çok güçlü bir şekilde hatırlatıyordu.

Curnow tamamen dalmıştı, Chandra ise son iğnenin etkisiyle sersemlemiş olsa da hâlâ uyanıktı. Kendinde olmadığı belliydi, ne çıplaklığından ne de Katerına'nın varlığından rahatsız oluyor gibi görünmüyordu. Tek giysisi olan altın linga uçarak ondan uzaklaşıyor, ama zinciri onu tutuyordu.

Floyd "Herşey yolunda mı Katerina?" diye sordu.

"Tamamen. Size çok imreniyorum. Yirmi dakika sonra evde olacaksınız."

"Bu pek de rahatlatıcı değil. Korkunç rüyalar görmeyeceğimizi nereden biliyorsun?" "Hiç kimse gördüğünü söylemedi." "Tabii, belki uyanınca unutuyorlardır." Katerina her zamanki gibi onu çok ciddiye aldı. "imkansız. Dondurulmuşken rüya görülse, EEC kayıtları bunu ortaya çıkarırdı. Tamam Chandra, gözlerini kapat. İşte o da gitti. Şimdi sıra sende Heyvvood. Gemi sensiz - çok garip olacak." "Sağ ol Katerina... İyi yolculuklar." Floyd'a ağırlık çökmüştü, ama yine de Cer-rah-Kumandan Rudenko'nun biraz şaşkın, hatta -bu olabilir mi- utangaç göründüğünü fark etti Sanki ona bir şey söylemek istiyor, ama karar veremiyordu.

Uykulu uykulu "Ne var Katerina?" diye sordu

"Henüz kimseye söylemedim, ama sen zaten konuşamayacaksın. Küçük bir sürprizim var."

"Acele...et..."

"Max ve Zenia evleniyorlar " "Buna. .sürpriz...mi...diyorsun?..." "Hayır. Bu sadece seni hazırlamak içindi. Dünya'ya döndüğümüzde Walter ve ben de evleniyoruz. Ne diyorsun?"

Şimdi neden baş başa o kadar zaman geçirdiğinizi anlıyorum. Evet, bu gerçekten de

sürpriz ..kimin akhna gelirdi ki!

"Bunu...duyduğuma...çok..."

Cümleyi tamamlayamadan Floyd'un sesi kesildi Ama henüz bilinçsiz değildi ve çözülen düşüncelerinin birazını bu yeni durum üzerinde toplayabiliyordu.

Kendi kendine, buna inanamıyorum, dedi. Walter uyanınca mutlaka fikrini değiştirecektir...

Ve uykuya dalmadan son bir düşünce. Eğer Walter fikrini gerçekten değiştirirse, uyanmasın daha iyi...

Dr. Heywood Floyd bunu çok komik bulmuştu. Mürettebatın kalanı neden güldüğünü dönüş yolculuğu boyunca hep merak ettiler.

_____55_____ LUCBFER YÜKSELİYOR

Dolunaydan elli kat daha parlak olan Luci-fer Dünya gökyüzünü değiştirmiş, aylar boyunca sürgüne yollamıştı geceleri. Şeytani çağrışımlarına rağmen bu isim kaçınılmazdı; zaten "ışık getiren", iyilik kadar kötülük de getirmişti. Dengenin ne tarafa doğru bozulacağını ancak yüzyıllar ve binyıllar gösterecekti.

En önemli yararı, gecenin sona ermesiyle birlikte özellikle az gelişmiş ülkelerde çalışma kapsamının artması olmuştu. Yapay aydınlanma ihtiyacı her yerde büyük ölçüde azalmış, sonuçta müthiş bir elektrik tasarrufu olmuşa). Sanki uzaya Dünya'nın yarısını aydınlatan koca bir ampul takılmıştı. Lucifer gün ışığında bile göz kamaştırıyor, upuzun gölgeler yapıyordu.

Çiftçiler, şehir yöneticileri, polis, denizciler ve açık alan aktiviteleriyle - özellikle uzak bölgelerdeki- ilgilenen hemen hemen herkes Lucifer'i memnunlukla karşılamıştı; hayatlarını çok daha kolay ve güvenli kılmıştı. Sevgililer, suçlular, çevreciler ve gökbilimciler ise ondan nefret ediyorlardı.

ilk iki grubun aktiviteleri kısıtlanmıştı, çevreciler ise Lucifer'in hayvanların hayatı üzerindeki etkisiyle ilgileniyorlardı. Geceleri aktif olan birçok yaratık ciddi ölçüde etkilenmiş, bazıları ise uyum sağlayabilmişti. Meşhur çiftleşme töreni için yüksek dalgalar ve karanlık geceler gereken Pasifik grunyonu ciddi bir tehlikedeydi ve türleri hızla yok olmaya başlamıştı.

Bu Dünya'da yaşayan gökbilimciler için de geçerliydi. Yine de eskiden olabileceği kadar büyük bir bilimsel felaket değildi, çünkü astronomik araştırmaların yansından fazlası

uzaydaki ya da Ay'daki araçlarla yapılıyordu. Onlar Lucifer'in parıltısından kolayca korunabilirlerdi; ama Dünya'daki rasathaneler bir zamanların gece gökyüzünde duran yeni güneş karşısında çaresiz kalmışlardı.

İnsan ırkı geçmişteki birçok değişiklikte olduğu gibi buna da uyum sağlayacaktı. Yakında Lucifer'siz bir dünyayı hiç görmemiş bir nesil doğacaktı; ama bu en parlak yıldız düşünen her erkek ve kadın için ebedi bir soru olacaktı.

Jüpiter neden feda edilmişti ve yeni güneş ne kadar süre ışımaya devam edecekti? Kısa sürede sönecek miydi, yoksa gücünü binlerce yıl, belki de insan ırkı yaşadığı sürece koruyacak mıydı? En önemlisi, artık Venüs kadar gizemli olan Europa neden yasaklanmıştı?

Bu soruların yanıtları olmalıydı ve insan onları bulana kadar asla tatmin olmazdı.

56

SONSÖZ: 20,001

...Ve tüm Galakside bulduktan en değerli şey Akıl olduğu için her yerde onun gelişmesi için çabaladılar. Yıldız tarlalarında çiftçi oldular; ektiler, ve bazen meyvesini topladılar.

Ve bazen de zararlıları temizlemeleri gerekti serinkanlılıkla.

Europa'lılar Uzak Bölgeye, hiç batmayan güneşlerinin aydınlık ve sıcaklığının ötesinde, bir zamanlar tüm dünyalarını kaplayan buzların hâlâ görülebildiği yerlere gitmeye sadece son birkaç nesildir cesaret edebilmişlerdi. Orada kalıp, parlak ama Soğuk Güneşin ufkun ardında batmasıyla başlayan kısa ve korkulu geceyi yaşamayı göze alanlar ise daha da azdı.

Yine de o birkaç zorlu kaşif, çevrelerindeki Evren'in düşünebildiklerinden çok daha garip olduğunu şimdiden anlamışlardı. Karanlık okyanuslarda geliştirdikleri hassas gözler hâlâ işlerine yarıyordu; yıldızların ve diğer cisimlerin gökyüzündeki hareketlerini görebiliyorlardı. Astronominin temellerini atmaya başlamışlardı, hatta bazı cesur düşünürler yaratılışın Europa'dan ibaret olmadığı-

nı düşünüyorlardı.

Okyanustan çıkışlarından çok kısa bir süre sonra, buzların erimesiyle başlayan çok hızlı evrim sürecinde, gökyüzündeki cisimlerin üç farklı sınıfa ayrıldığını fark ettiler Bunların en önemlisi elbette Güneş'ti Bazı efsaneler -onları ciddiye alan pek yoktu ya- onun her *zaman* orada olmadığını, Europa'dakı hayatın çoğunu yok eden kısa, kıyamet gibi bir dönüşüm çağının habercisi olarak birdenbire ortaya çıktığını söylüyorlardı Eğer bu doğruysa, bu gökte hareketsiz asılı duran küçük, sönmez enerji kaynağının faydalarına karşılık küçük bir bedel sayılırdı

Belki Soğuk Güneş de onun uzaktaki kardeşiydi, bir suçtan dolayı sürgüne yollanmış ve cennet semasında sonsuza dek yürümeye mahkum edilmişti Bunun, tüm mantıklı halkın olduğu gibi kabul ettiği konular hakkında sorular sorup duran birkaç Europa'h dışında kimse için önemi yoktu.

Yine de o delilerin Uzak Bölge'mn karanlığına yaptıkları yolculuklarda bazı ilginç keşifler yaptıklarını kabul etmek gerekirdi Tüm gökyüzünün Soğuk Güneş'ten de küçük ve soluk sayısız küçük ışıkla kaplı olduğunu söylüyorlardı, ama buna inanmak zordu Parlaklık derecelen çok farklıydı ve doğup batmalarına rağmen sabit konumları hiç değişmiyordu.

Bu fonda hareket eden üç cisim vardı, şüphesiz henüz hiç kimsenin anlayamadığı karmaşık yasalara uyuyorlardı. Hem gökyüzündeki diğer şeylerin aksine bunlar çok büyüktü, ama şekilleri ve boyları sürekli değişiyordu Bazen yuvarlak oluyorlardı, bazen yarım daire, bazen de ince bir hilal. Evrendeki tüm cisimlerden daha yakın oldukları açıktı, çünkü yüzeylerinde çok zengin ve değişken ayrıntılar vardı

Başka dünyaların gerçekten var olduğu teorisi sonunda kabul edilmişti, ama birkaç fanatik dışında hiç kimse onların Europa kadar büyük ya da önemli olabileceklerine inanmıyordu Bin Güneş'e yakındı ve her zaman karmaşa içindeydi Gece tarafında büyük yangınların parıltıları görülebiliyordu; bu, atmosferlerinde oksijen olmayan Europa'lıların hâlâ anlayamadığı bir olaydı. Bazen de büyük patlamalar yüzeyden parçacıklarla dolu dev bulutlar kaldırıyordu; eğer güneşe yakın gezegen gerçekten bir dünya ise, yaşamak için çok kötü bir yer olmalıydı. Belki Euro-pa'run gece tarafından da kötü.

Dıştaki iki uzak gezegen çok daha sakin görünüyorlardı, ama bazı yönlerden daha da esrarengizdiler. Yüzeylerine karanlık çöktüğünde onlarda da yer yer ışıklar görülüyor-

du, ama bunlar iç taraftaki karmaşık dünyanın sürekli değişen yangınlarından çok farklıydı. Neredeyse sabit bir parlaklıkla yanıyor-lardı ve birkaç küçük bölgede toplanmışlardı. Ama nesiller boyu bu alanlar büyümüş ve çoğalmışlardı.

Ama küçük güneşler kadar parlak olan tüm o ışıkların en garip olanları, iki dünya arasında sık sık gidip gelirken görülenlerdi. Kendi denizlerinin biyolojik parlaklığını hatırlayan bazı Europa'lılar bir defasında bunların canlı yaratıklar olduğunu sanmışlardı; ama parlaklıkları bunu neredeyse imkansız kılıyordu. Yine de giderek daha fazla düşünür bu ışıkların -sabit şekillerin, hareketli güneşlerin- garip bir hayat belirtisi olduğuna inanmaya başladı.

Ancak buna karşı oldukça mantıklı bir itiraz vardı. Eğer canlılarsa, neden Europa'ya hiç gelmiyorlar?

Ama efsaneler var. Binlerce nesil önce, karaların fethedilmesinin ardından o ışıkların bazılarının çok yakına geldiği, ama gökyüzünü Güneş'ten bile parlak patlamalarla doldurarak yok oldukları söylenirdi. Ve ne gariptir, yere sert metaller yağmıştı; bazılarına da bugün bile tapılıyor.

Yine de hiç biri, sonsuz günün sınırında bir yüzü hareketsiz Güneş'e, diğeri gece ta-

rafına ebediyen dönük olarak duran büyük siyah tektaş kadar kutsal değil En uzun Europa'lıdan -sarmaşık gibi kollarını tamamen kaldırdığında bile- on kat daha uzundu ve gizemle ulaşılmazlığın sembolüydü Ona hiç dokunulmadı; sadece uzaktan tapılabilirdi. Çevresinde yaklaşmaya çalışanları iten Güç Çemberi vardı

Birçokları gökteki o hareketli ışıkları orada tutanın da aynı güç olduğuna inanıyor. Başarısız olsa bile, onlar Europa'nm bakir kıtalarına ve küçülen denizlerine düşecekler ve sonunda amaçları anlaşılmış olacak.

Europa 'lılar o hareketli ışıkların ardındaki zekaların aynı siyah tektaşı ne kadar dikkatle ve hayranlıkla incelediklerini bilseler şaşırırlardı. Otomatik inceleme aygıtları yüzyıllardır dikkatle yörüngeden aşağı alçalıyor, sonuç her seferinde felaket oluyordu. Zamanı gelene kadar tektaş iletişime izin vermeyecekti.

O zaman geldiğinde -belki de Europa 'lılar radyoyu icat edip bu kadar yakınlarından sürekli verilen mesajları farkettiklennde- tektaş da stratejisini değiştirebilirdi. Belki o zaman, Europa'lılarla bir zamanlar bağlı oldukları ırk arasındaki uçuruma bir köprü olmaları için kendi içinde uyuyan varlıkla-

n bırakabilirdi, belki de bırakmazdı

Belki de böyle bir köprü mümkün değildi ve böylesine yabancı ıkı bilinç formunun bırarada var olması imkansızdı Eğer öyleyse, Güneş Sistemi içlerinden yalnızca bınne ait olabilirdi

Hangisi olacağını ise Tanrılar bile bilmiyor Henüz

TEŞEKKÜRLER

Elbette en başta uzunca bir sure önce bana yazarak dillere destan bir bilimkurgu filmi için fıkır isteyen Stanley Kubrıck e teşekkür etmeliyim

Sonra, dostum ve aracım (ıkısı her zaman aynı şey değil) Scott Meredıthe, sadece incelemesi için kendisine yolladığım on sayfalık bir film taslağında daha fazlasını görebildiği için takdirlerimi sunuyorum Ve her şeyi gelecek nesillere borçluyum vs vs

Diğer teşekkürlerim

Rio de Janerıo dan Senor Jorge Luıs Calıfe, benim bir devam romanını ciddi olarak düşünmemi sağlayan mektubu için (yıllarca bunun imkansız olduğunu söylemiştim)

Pasadena let Ateşleme Laboratuvarı eski Yöneticisi Dr Bruce Murray e ve yine I P L dan Dr Frank Jor-dan a, lo -Jüpiter sistemindeki Lagrange- l pozisyonunu hesapladıkları için Gariptir, otuz dört yıl önce aynı doğrultudaki Dunya-Ay-Lagrange noktalarını aynı şekilde hesaplamıştım, ama artık beşinci derece denklemleri çözmekteki yeteneğime güvenmiyorum, hatta güvenilir küçük HAL im H/P 9100Anm yardımı olsa bile

2001 Bir Uzay Macerası nın yayın haklarının sahibi New Amncan Lıbrary ye, kitabı 51 bolümde kullanmama (2001 Bir Uzay Macerasının 37 bolumu), ayrıca 30 ve 40 bölümlerde alıntı yapmama izin verdikleri için

Birleşik Devletler Ordusu Mühendislerinden General Potter a, yüklü programından zaman ayırıp 1969da, sadece yerdeki birkaç geniş delikten ibaret-

ken bana EPCOT'u tanıttığı için.

Wendell Solomons'a, Rusça (ve Rusingilizce) konusundaki yardımları için.

Jean-Michel Jarre, Vangelis ve eşsiz John Williams'a, gerektiğinde ilhanı verdikleri için. C. P. Cavafy'ye, "Barbarları Beklerken" için. Kitabı yazarken, Europa'dan yakıt alma kavramının Ash, Stancati, Niehoff ve Cüda tarafından bir gazetede işlendiğini fark ettim "Dış gezegenlere uydu uçuşlarında dönüş yakıtı yerinden alınacak " (Açta Astrona-utica VIII, 5-6, Mayıs-Hazıran 1981)

Dünya dışındaki madencilik çalışmaları için otomatik olarak çoğalan sistemler (von Neumann makineleri) fikri NASA'nın Marshall Uzay Uçuş Merkezi'nden von Tiesenhausen ve Darbro tarafından gerçekten ge-^ liştirilnıştir (bkz^ _!' Kendi -Kendine- Çoğa la n-Sistemleri' "NASA Teknik Notlar 78304). Jüpiter'le bu sistemler kullanılarak başa çıkılabileceğinden şüphesi olan varsa, onlara kendi kendine çoğalan fabrikaların bir güneş enerjisi kollektörünün yapımını 60.000 yıldan 20 yıla nasıl indirebildiklerini inceleyen araştırmayı okumalarını öneririm.

Gazdan **devlerin çekirdeklerinin elmas olabileceği yolundaki şaşırtıcı fıkır, California Üniversitesi Lawren-ce Livermore Laboratuvanndan M. Ross ve F. Ree tarafından Uranüs ve Neptün için ortaya atılmıştır. Bence onlar yapabiliyorsa, Jüpiter daha iyisini yapar. De Beers hissedarları, lütfen dikkat edin.**

Jüpiter atmosferinde var olması mümkün havada yaşayan canlı türleri hakkında ayrıntılı bilgi için, "A Me-eting With Medusa" adlı hikayemi okuyun (*"The Wind From the Sun"*-Güneş'ten Gelen Rüzgar- adlı kitabım-da). Bu yaratıklar Cari Sagan'ın Cosmos'unun hem kitap hem de TV dizisinde ("One Voice in the Cosmıc Fugue") Adolf Schaller tarafından harika resmedilmiştir

Europa'da, buzla kaplı okyanusların altında, lo'ya ısı veren Jüpiter gelgitlerinin sıvı halde tuttuğu okyanuslarda hayat olabileceği fikri ilk olarak *Star and Sky* dergisinde Richard C. Hoagland tarafından öne sürülmüştür ("Europa"nın Gizemi", Ocak 1980). Bazı gökbilimciler (başta NASA Uzay Araştırmaları Enstitüsü, Dr. Robert Jastrow) bu mükemmel fikirle yakından ilgilenmişlerdir. Planlanan GALILEO uçuşu için çok iyi bir neden olabilir.

Ve son olarak: Valerie ve Hector'a, hayat-destek sistemini sağladıkları için; Cherene'e, kitabın her bölümünün noktalamasını yapışkan öpücüklerle yaptığı için; Steve'e, yanımda olduğu için.

Arthur C. Clarke
Kolombo, Sri Lanka
Temmuz 1981-Mart 1982

UZAY EFSANESİ SÜRÜYOR

2061'de;

Siyah tektaşın gizemi

sürüyor.

Daha önceki iki araştırma

uçuşunun kahramanı

Heywood Floyd; Dave

Bowman ve 'bağımsız'

bilgisayar HAL'la bir kez

daha karşılaşıyor.

Ve bilinmeyen bir uygarlığın

gücü, insanın evrenin

gelişiminde bir rol üstlenmesine karar veriyor.

YAKINDA BİLİMKURGU OKURUYLA BULUŞUYOR

Ve 3001'de

Öykümüz tehlikeler yüklü
bir final sürecine giriyor.
İnsan ırkı, Güneş Sistemi'ne
hükmeden tektaşlara karşı
duyduğu korkuyla yaşamaya
devam ediyor.
Ama korkunun ortasında
küçük de olsa bir umut ışığı
doğuyor.

Binlerce yıl önce öldüğüne
inanılan Frank Poole'un
bedeni 'bilinçli bir yaşama'
döndürülüyor.
Ancak Poole'un her şeyden
önce, Dave Bowman'ın başına
ne geldiğine dair gerçeği
kavraması gerekmektedir.

YAZARIN NOTU

2010: /kinci Efsanenin 2001. Bir Uzay Efsanesfnin **doğrudan doğruya bir devamı olmayışı gibi, bu kitap da *201* (7un devamı değildir. Aynı konu hakkında aynı karakterleri ve olayları içeren, ama aynı evrende geçmesi gerekmeyen çeşitlemeler olarak kabul edilmelidirler.**

1964'de (insan Ay'a ayak basmadan beş yıl önce!) Stanley Kubrick "dillere destan bir bilimkurgu filmi" yapmamızı önerdiğinden beri olan gelişmeler, tam bir tutarlılığı imkânsız kıldı. Sonradan yazılan hikâyeler, ilk kitaplar yazıldığında henüz gerçekleşmemiş keşif ve olaylardan bahsediyorlar. 2070 kitabı 1979'da Jüpiter yakınındaki Voyager uçuşları sayesinde yazıldı. Ben de iddialı Galileo uçuşunun sonuçları gelene kadar o bölgeyle ilgilenmeyi düşünmüyordum.

Galileo Jüpiter atmosferine bir araştırma uydusu yerleştirecek, bu arada iki yıl boyunca hemen hemen tüm büyük uyduları dolaşacaktı. 1986 Mayısında uzay mekiğinden fırlatılacak ve 1988 Aralığında hedefine ulaşacaktı. Ben de 1990 civannda Jüpiter ve uydularından gelecek bilgi selinden yararlanmayı umuyordum...

Ne yazık ki Challenger trajedisi bu senaryoyu bozdu. Galileo'nun (artık jet itiş laboratuvarındaki temiz odasında duruyor) yeni bir taşıyıcı araç bulması gerek. Jüpiter'e programın sadece yedi yıl gerisinde giderse şanslı sayılır.

Ben de beklememeye karar verdim.

Arthur C. Clarke
Kolombo, Sri Lanka
Nisan 1987

Dr Glazunov, Medcom'un son raporundan başım kaldırarak "Yetmiş yaşında biri için çok iyi durumdasın" dedi. "Seni altmış beşten fazla kaydetmezdim."

"Bunu duyduğuma sevindim Oleg Hem de yüz üç yaşında olmama rağmen. Sen de bunu çok iyi biliyorsun."

"işte yine başladık! Birisi duysa, Profesör Ru-denko'nun kitabını okumadığını sanır."

"Sevgili Katerina! Yüzüncü doğum gününde bir araya gelmeyi planlamıştık. Ne yazık ki o kadar dayanamadı. Dünya'da fazla zaman geçirmenin sonucu bu işte."

"Ne ironik değil mi, üstelik o ünlü 'Yaşlılığa neden olan yerçekimidir' sloganını bulan da oydu."

Dr. Heywood Floyd sadece altı bin kilometre uzaktaki güzel gezegenin sürekli değişen görüntüsüne düşünceli düşünceli baktı, artık orada hiç yürüyemeyecekti. Daha da ironik olan, hayatının en aptalca kazasından sonra bile tüm arkadaşları ölmüşken kendisinin sapasağlam olmasıydı.

Dünya'ya döneli sadece bir hafta olmuştu. Tüm uyanlara ve böyle bir şey olmayacağına dair kendi inancına rağmen o ikinci kat balkonundan dışarıya adım atmıştı. (Evet kutlama yapıyordu, ama bunu hak etmişti. *Leonotfun* döndüğü yeni

dünyada bir kahramandı.) Çoklu kırıklar kompli-kasyonlara neden olmuştu, bunun için en iyi yer Pasteur Uzay Hastanesi'ydi.

Bunlar 2015'te olmuştu. Şimdi ise (buna inana-mıyordu, ama duvarda bir takvim vardı) 206l'di. Heywood Floyd'un biyolojik saati, sadece Dün-ya'daki yerçekiminin altıda biri kadar olan hastanenin yerçekimiyle yavaşlamamıştı; hatta hayatında iki kez tersine çevrilmişti. Bazı otoriteler kabul etmese de, artık dondurulmanın sadece yaşlanmayı durdurmakla kalmadığına, gençleşti-rici bir etkisi de olduğuna inanılıyordu. Floyd Jüpiter'e gidiş dönüş yolculuğu sırasında gençleş-mişti.

"Yani sence gitmem gerçekten güvenli mi?"

"Bu evrende hiçbir şey *güvenli* değil Heywood. Tek söyleyebileceğim fiziksel bir engelinin olmadığı. Zaten *Universe'm* ortamı, buradakinin aynısı... Tabii orada Pasteur'de sağlayabileceğimiz mükemmel tıbbi olanaklar olmayabilir, ama Dr. Mahindran iyi bir adam. Onun da baş edemeyeceği bir sorun olursa, seni tekrar donduaıp bize, C.O.D., geri yollayabilir."

Floyd da bu kararı bekliyordu, yine de sevincine biraz üzüntü karışmıştı. Neredeyse yarım yüzyıllık evinden ve son birkaç yıldaki arkadaşlarından haftalarca uzak kalacaktı. Ve *Universe* her ne kadar *Leonotfa* (o da artık Lagrange Müzesi'nin önemli parçalarından biri olarak Uzak Tarafta

gökte asılı duruyordu) göre lüks bir gemi sayılsa da, her uzay yolculuğunda bir risk öğesi vardı. Hele katılmaya hazırlandığı türden, ilk kez yapılacak bir yolculukta...

Ama belki de, 103 yaşında (ya da Profesör Ru-denko'nun karmaşık yaşlanma hesaplarına göre dinç ve sağlam bir 65) bile olsa, istediği buydu. Son on yıldır fazlasıyla rahat ve düzenli olan hayatından sıkıldığını fark etmiş, huzursuzlaşmıştı.

Güneş Sistemi'ndeki tüm projelere (Mars'ın yenilenmesi, Merkür Üssü'nün kuruluşu, Ganyme-de'in yeşillendirilmesi) rağmen, ilgisini ve henüz bitmemiş enerjisini yönlendirebileceği bir hedef yoktu, iki yüzyıl önce Bilim Çağı'nın ilk şairlerinden biri, duygularını Odysseus/Ulysses ağzından mükemmel bir şekilde özetlemişti:

> Hayat, hayatın üzerine yığılmış, Her şey çok küçüktü, bana ait bir parça Hâlâ duruyor azıcık; ama her bir saat, kurtarılır Şu ebedi sessizlikten, dahası, Yeni şeyler getirir: Ve üç güneş için kendini stoklayıp istiflemek, insan düşüncesinin en uç sınırının ötesinde Batan bir yıldız gibi bilgiyi izlemek için yanıp tutuşan bu kül rengi ruh iğrençti.

"Üç güneş"! Aslında kırktan fazlaydı: Ulysses olsa utanırdı. Fakat bir o kadar iyi bildiği bir sonraki şiir duruma çok daha uygundu:

Belki körfezler paklayacaktır bizi
Belki Mutlu Adalar'a ereceğiz
Ve büyük Achilles'i göreceğiz
Çok şey elde edilirse de, çok zahmet de çekilir;
Eski günlerdeki yeri ve göğü titreten gücümüz
Yoksa da şimdi; neysek oyuz;
Kahraman yüreklere eş cesarette,
Zaman ve kaderce zayıf düşürülmüş, fakat
Çabalamak, aramak, bulmak ve yılmamak için
iradesi güçlü

"Aramak, bulmak..." Eh, artık ne arayacağını ve bulacağım biliyordu, çünkü tam olarak nerede olduğunu biliyordu. Korkunç bir kaza olmazsa, elinden kurtulması imkânsızdı.

Daha önce öyle bir hedefi olduğunun bilincinde değildi, şimdi bile neden birdenbire bu kadar önemli olduğundan emin değildi. İnsanlığı bir kez daha saran salgına kapıldığını (hem de ikinci kez!) düşünebilirdi, ama belki de yanılıyordu. Belki de *Universd'm* seçkin konuk listesine beklenmedik bir şekilde alınması hayal gücünü ateşlemiş ve varlığından farkında bile olmadığı bir coşkuyu uyandırmıştı.

Bir ihtimal daha vardı. Bunca yıl sonra bile, 1985-86 karşılaşmasının insanlar için ne büyük bir fiyasko olduğunu hatırlıyordu. Şimdi ise elinde eski hayal kırıklıklarını telafi etmek, hatta daha fazlasını yapmak için bir şans vardı. Bu kendisinin son, insanlığın ise ilk şansıydı.

Yirminci yüzyılda yalnızca teğet uçuşlar yapılabiliyordu. Bu defa ise gerçek bir iniş olacaktı, bir bakıma Armstrong ve Aldrin'in Ay'da attıkları ilk adımlar gibi bir çığır açacaklardı.

Jüpiter'e yapılan 2010-15 uçuşu ekibinden Dr. Heywood Floyd, tüm hayal gücünü uzayın derinliklerinden geri dönen o hayaletimsi ziyaretçiye yöneltti, Güneş etrafından dolaşmaya hazırlanırken her saniye daha da hızlanıyordu. Gelmiş geçmiş en ünlü kuyrukluyıldız, Dünya ile Venüs'ün yörüngeleri arasında hâlâ tamamlanamamış olan uzay aracı *Universdm* ilk uçuşunda onunla buluşacaktı. Buluşmanın tam noktası henüz belirlenmemişti, ama o kararını vermişti bile.

Heywood Floyd "İşte geliyorum Halley..." diye fısıldadı.

İLK GÖRÜŞ

Gökyüzünün güzelliklerinin tadına tam olarak varmak için uzaya çıkmak gerektiği doğru değildir Yıldızlı gökyüzü uzaydan bakıldığında da yüksek bir dağdan, ya da berrak bir gecede, yapay ışık almayan herhangi bir yerden görüldüğünden dafıa muhteşem değildir Atmosferin dışında yıldızlar daha parlak görünseler de bu gözle fark edilmez Hem de hiçbir gözlem penceresi, tek bakışta gökyüzü küresinin yarısını birden gösteremez

Ama Heywood Floyd evrene baktığı yerden oldukça memnundu, özellikle de yerleşim bölgesi yavaşça donen uzay hastanesinin gölgesinde kaldığında O zaman dörtgen şeklindeki görüş alanında yıldızlar, gezegenler, nebulalardan -ve bazen herşeyı bastıran, Guneş'ın yem rakibi Lucı-fer'ın göz kamaştıran parıltısından- başka hiçbir şey olmuyordu

Yapay gecesi başlamadan on dakika kadar önce, karanlığa tamamen alışabilmek için tüm kabın ışıklarını söndürüyordu, hatta beklemedeki kırmızı acil durum ışığını bile Bir uzay mühendisi ıçm biraz geç de olsa, çıplak gözle astronominin zevklerini öğrenmişti Artık tüm takımyıldızlarını, sadece küçük bir kısmını bile görse, tanı-

yabılıyordu

Mayıs ayı boyunca her "gece" kuyrukluyıldız Mars yörüngesinden geçerken, yıldız çızelgele-ı indeki yerme bakmıştı 1yı bir dürbünle yeri kolayca bulunabılııdı, ama Floyd inatla buna karşı çıkıyordu Küçük bir oyun oynuyor, yaşlanan gözlerinin ne kadar iyi olduklarını deniyordu Mauna Kea da ıkı gökbilimci kuyrukluyıldızı gördüklerini iddia etmişlerdi, ama kimse onlara inanmamıştı Pasteur'un diğer bölgelerindeki benzer iddialar ise daha da büyük şüpheyle karşılanmıştı

Ama bu geceki büyüklüğün en az altı olması bekleniyordu, Floyd şanslı olabilirdi Gama'dan Epsılon'a bir hat cızdı ve üzerindeki hayalı eşkenar üçgenin tepesine baktı Sanki görüşünü Güneş Sıstemı'nde istediği yere yönlendiriyordu

işte oı adaydı[1] Tıpkı yetmiş altı yıl önce ilk kez goı düğündeki gibi belli belirsizdi, ama kesinlikle oydu Tam olarak nereye bakacağını bilmese onu fark etmezdi bile ya da uzak bıı nebula olduğunu düşünürdü

Çıplak gözle baktığında sadece küçük, yusyuvarlak bir sis topuydu, ne kadar uğraştıysa da bir kuyruk göremedi Ama kuyrukluyıldızı aylardır izleyen küçük bir uydu filosu, yakında gökyüzünde, yaratıcısı Guneş'ın tam tersi yöne işaret eden ışıl ışıl bir kuş tüyü yaratacak olan toz ve gazın ilk patlamalarını kaydetmişti bile

Herkes gibi Heywood Floyd da soğuk, karanlık (hayır, neredeyse simsiyah) çekirdeğin Güneş Sistemi'ne girerken değişimini izlemişti. Yetmiş yıl dondurucuda kaldıktan sonra su, amonyak ve diğer buzların karmaşık bir karışımı ısınıp fokurdamaya başlıyordu. Büyüklüğü (ve şekli) Manhattan kadar olan uçan bir dağ elli üç saatte bir kozmik bir tükürük çıkarıyordu; Güneş ısısı koruyucu kabuktan sızdıkça, buharlaşan *gazlar* Hal-ley kuyrukluyıldızım delik bir *kazana* çeviriyordu. Toz ve organik kimyasal maddelerle karışan su buharı, yarım düzine küçük kraterden müthiş bir hızla fışkırıyordu. Kraterlerin en büyüğü (büyüklüğü bir futbol sahası kadardı) yerel şafaktan yaklaşık iki saat sonra düzenli olarak fışkırıyordu. Tıpkı bir gayzer gibiydi; adının "Old Faith-ful"* konması çok uygundu.

O kraterin ağzında durup, uzaydan çekilmiş fotoğraflar sayesinde çok iyi bildiği karanlık, çarpık manzaranın ardında Güneş'in doğuşunu bekleme hayalleri kurmaya başlamıştı bile. Doğaı, kontratta yolcuların (ekibin ve bilim personelinin aksine) Halley'e indiğinde geminin dışına çıkmalarıyla ilgili bir şey yazmıyordu.

Ama diğer yandan, o küçük kağıt parçasında buna engel olan bir madde de yoktu.

Heywood Floyd, beni durdurmaları kolay olmayacak, diye düşündü; hâlâ bir uzay giysisini kullanabileceğime eminim. Yanılıyorsam da...

Okuduğu bir yazıdan, Taç Mahal'i ziyaret eden birinin sözlerini hatırladı: "Böyle bir anıt için yarın ölmeye razıyım."

Halley kuyrukluyıldızına zevkle gidecekti.

YENİDEN GİRİŞ

O üzüntü verici kaza olmasa bile, Dünya'ya dönüş kolay olmuş sayılmazdı.

ilk şok; Dr. Rudenko onu uzun uykusundan uyandırdıktan biraz sonra, kendine gelince olmuştu. Curnow doktorun arkasında dolanıp duruyordu ve Floyd tam olarak kendine gelememiş olmasına rağmen bir terslik olduğunu sezmişti; onu görünce abartılı bir sevinç göstermişler, yine de gerginlik hissini saklayamamışlardı. Dr. Chandra'nın artık aralarında olmadığını iyice kendine gelene dek ona söylemediler.

Mars'ın ötesinde bir yerde, bilgisayarların bile tam olarak belirleyemediği kadar kısa bir süre içinde birdenbire ölmüştü. Cesedi uzaya bırakıldıktan sonra *Leonotfun* yörüngesini izlemiş ve çoktan güneşin alevlerine karışmıştı.

Ölüm nedeni kesinlikle belirsizdi ama Max Brailovsky'nin görüşüne, her ne kadar bilimsel olmasa da, Cerrah-kumandan Katerina Rudenko bile karşı çıkmadı.

10 *OldFaithfııl:* ABD'de Yellowstone Ulusal Parkı'nda bulunan ve belirli aralıklarla fışkıran gayzer, (ç.n.)

"HAL olmadan yaşayamadı."

Walter Curnow da herkes adına bir şey ekledi.

"HAL'ın nasıl karşılayacağını merak ediyorum. Birşeyler tüm yayınlarımızı izliyor olmalı. Er ya da geç bunu bilecek."

Artık Curnow da yoktu. Hiçbiri, küçük Zenia hariç. Onu da yirmi yıldır görmemişti, ama her Noel mutlaka kartı geliyordu. Sonuncusu hâlâ masasına raptiyelenmişti; üzerinde Rusya'da karların üzerinde hızla giden, hediyelerle yüklü bir kızak vardı; fazlasıyla acıkmış görünen kurtlar da onu izliyorlardı.

Kırk beş yıl! *Leonoı/un* Dünya yörüngesine girişi ve tüm insanlığın alkışları bazen daha dünmüş gibi geliyordu. Ama bu biraz zorlama bir alkıştı; saygı vardı ama içten bir sevinç yoktu. Jüpiter uçuşu başarılı olmaktan öteye gitmiş, içindekilerin hâlâ tamamen açığa çıkmadığı bir Pan-dora kutusunu açmışlardı.

Tycho Manyetik Anormalliği-1 solarak bilinen siyah tektaş Ay'da bulunduğunda, varlığını sadece birkaç kişi biliyordu. *Discoveryfnin* Jüpiter'e uğursuz yolculuğuna kadar Dünya, zeki canlıların dön milyon yıl önce Güneş Sistemi'nden geçtiğini ve kartvizitini bıraktığını bilmiyordu. Müthiş bir haberdi, ama sürpriz sayılmazdı; onlarca yıldır bu tür bir şey bekleniyordu.

Her şey insan ırkı var olmadan önce olmuştu. Jüpiter'in yakınlarında *Discoverjtnm* başına esra-

rengiz bir kaza gelmiş olsa da, gemideki bir arızadan başka bir şey olduğuna dair bir delil yoktu. TMA-l'in felsefi önemi büyük olsa da, insan pratikte evrende hâlâ yalnızdı.

Bu artık doğru değildi. Sadece birkaç ışık dakikası uzakta (Kozmos için sadece bir taş atımı) bir yıldız yaratabilen ve, kendi anlaşılmaz amaçları için, Dünya'nın bin katı büyüklüğünde bir gezegeni yok edebilen bir zeka vardı. Daha da önemlisi bu zeka, Lucifer'in dehşetli doğusuyla yok olmadan önce *Discover^nin* Jüpiter'in uydularından yolladığı mesajla insanlığın farkında olduğunu belli etmişti:

TÜM BU DÜNYALAR SİZİN; EUROPA HARİÇ.
ORAYA İNMEYİ DENEMEYİN.

Her yıl Güneş'in arkasında kaldığı birkaç ay dışında geceyi kovan yeni parlak yıldız insana hem ümit hem de korku getirmişti. Korku -çünkü bilinmeyen, hele her şeyi yapabilen bir güçle birlikte ortaya çıktığında, mutlaka böyle ilkel duygular uyandırırdı. Ümit -çünkü Dünya politikalarını değiştirmişti.

İnsanlığı birleştirebilecek tek şeyin uzaydan gelecek bir tehdit olduğu söylenirdi. Lucifer'in bir tehdit olup olmadığını kimse bilmiyordu; ama bir meydan okuyuş olduğu kesindi. Bu da yeterli olmuştu.

Heywood Floyd jeopolitik değişimleri Paste-

ur'deki rahat yerinden izlemişti, sanki kendisi de uzaylı bir gözlemciydi. Başlangıçta, tedavisi bittikten sonra uzayda kalmayı düşünmüyordu. Tedavisinin çok uzun sürmesi ise, doktorlarını rahatsız etmişti.

Yıllar sonrasının sakinliğiyle baktığında, kemiklerinin kaynamayı reddetmesinin kesin nedenini anlamıştı. Dünya'ya dönmeyi istemiyordu; gökyüzünü kaplayan göz kamaştırıcı mavi-beyaz gezegende onun için hiçbir şey yoktu. Bazen Chandra'nın yaşama isteğini nasıl kaybetmiş olabileceğini anlıyordu.

İlk karısının Avrupa'ya uçuşunda onun yanında olmaması tamamen şanstı. Marion artık yoktu, anısı başka birinin hayatına ait gibiydi, iki kızı da artık kenid aileleri olan tatlı yabancılardılar.

Caroline'ı kaybetme nedeni ise kendi yaptıklarıydı; ama seçme şansı yoktu. Birlikte yaptıkları, Güneş'ten uzakta, soğuk artıkların içinde kendini sürgün ettiği o güzel evi neden terk ettiğini hiç anlamamıştı (ya kendisi anlamış mıydı?)

Uçuşun yarısına bile gelmeden Caroline'ın beklemeyeceğini anlamıştı, ama çaresizce Chris'in kendisini affedeceğini ummuştu. Ama onu rahatlatan bu hayal de gerçekleşmemişti; oğlu çok uzun zaman babasız kalmıştı. Floyd döndüğünde, Caroline'ın hayatındaki yerini almış olan adamda Chris başka bir baba bulmuştu. Yabancılaşma tamamlanmıştı.

Floyd üstesinden geleceğini hiç sanmamıştı, ama tabii ki öyle oldu; en azından biraz.

Dünya'ya döndüğünde öylesine tehlikeli hastalık belirtileri (birinin kemik çürümesi olmasından şüpheleniliyordu) ortaya çıkmıştı ki, hemen geri yollanmıştı. Ve Ay'a yaptığı birkaç küçük gezi dışında orada, altıda birlik yerçekimine iyice alıştığı yavaşça dönen uzay hastanesinde kalmıştı.

Kesinlikle inzivada değildi.Dinlenirken bile raporlar yazıyor, sayısız komisyona deliller sunuyor, medya temsilcileriyle görüşüyordu. Ünlüydü ve böyleyken bunun tadını çıkarıyordu, içindeki yaraların iyileşmesine yardımcı oluyordu.

İlk on yıl (2020'den 2030'a) öyle hızlı geçmişti ki şimdi tam olarak hatırlayamıyordu bile. Her zamanki krizler, skandallar, suçlar, felaketler vardı. En önemlisi Büyük California depremiydi, sonuçlarını istasyonun ekranlarından şaşkınlık ve dehşetle izlemişti. Uygun şartlardaki en güçlü büyütmeyle bile insanları ancak uzaktan göstere-biliyorlardi; ama bulunduğu tanrısal konumdan yanan şehirlerden kaçışanları tek tek seçebilmek imkânsızdı. Gerçek dehşeti sadece yer kameraları gösteriyordu.

Sonuçlan daha sonra ortaya çıksa da, o on yılda politik yapı katmanları da jeolojik katmanlar gibi engellenemez bir hareketlilik içindeydi, ama tam ters yönde, sanki Zaman tersine dönmüş gibi. Başlangıçta Dünya'da sadece Pangea kıtası

vardı, binlerce yıl boyunca parçalanıp ayrılmıştı. İnsanlar da sayısız kabile ve millete bölünmüşlerdi; şimdi ise birleşiyorlardı, eski dil ve kültür ayrımları kaybolmaya başlamıştı.

Lucifer bunu hızlandırdıysa da başlangıcı yıllar önce, jet çağı küresel turizmin patlamasına neden olduğunda olmuştu. Hemen hemen aynı zamanlarda (tabii ki bir rastlantı değildi) uydular ve fiber optik teknolojisi iletişimde çığır açmıştı. 31 Aralık 2000'de uzun mesafe arama ücretlerinin tarihi kaldmlışıyla, her arama şehir içi olmuş ve insan ırkı yeni bin yılı kendini geveze, koca bir aileye dönüştürerek kutlamıştı.

Birçok aile gibi bu da her zaman pek huzurlu sayılmazdı, ama kavgalar artık tüm gezegeni tehdit etmiyordu. İkinci (ve son) nükleer savaşta da ilkinde olduğundan daha-fazla bomba kullanılmamıştı; tam olarak iki tane. Kilotonaj daha yüksek olsa da kayıplar çok daha azdı, her ikisi de fazla kimsenin yaşamadığı petrol tesislerine atılmışlardı. Bunun üzerine Çin, SSCB ve Birleşik Devletlerden oluşan Üç Büyükler çabuk ve akıllıca davranarak, savaşan taraflardan hayatta kalanlar akıllarını başlarına toplayana dek savaş bölgesini kontrol altına almışlardı.

2020-2030 arasında Süper Güçler arasında bir savaş çıkması, önceki yüzyılda Kanada ile Birleşik Devletler arasında bir savaş olması kadar imkânsız görünüyordu. Bunun nedeni ne insan do-

ğasındaki önemli bir gelişme, ne de başka bir faktördü, tek neden normal olarak hayatın ölüme tercih edilmesiydi. Barış mekanizmasının büyük kısmı bilinçli olarak planlanmamıştı; politikacılar ne olduğunu anlayamadan her şeyin yolunda olduğunu, işlediğini fark etmişlerdi.

"Barış Rehineleri" hareketini ne devlet adamları, ne de idealist biri başlattı; hatta birisi Birleşik Devleüer'de her an yüz bin Rus turist, Sovyetler Birliği'nde de yarım milyon Amerikalı olduğunu ve çoğunun geleneksel bir alışkanlık olarak tesisatlardan şikayet ettiklerini fark edene kadar adlan bile yoktu. Her iki grupta da çok sayıda önemli kişinin (zenginlik, ayrıcalık ve siyasi iktidarın çocukları) bulunması da çok anlamlıydı.

Artık istense de geniş çaplı bir savaş planlana-mazdı. 1990'larda girişimci basın, çözünürlükleri orduda otuz yıldır olanlarla yarışacak düzeyde olan fotoğraf uydularına sahip olunca Şeffaflık Çağı başlamıştı. Pentagon ve Kremlin öfkeden delirmişlerdi; ama Reuters, Associated Press ve Dünya Haber Servisi'nin uyumayan, yirmi dört saat açık kameralarıyla baş edemezlerdi.

2060'da Dünya tamamen siiahsızlanmamıştıysa da, önemli ölçüde uzlaşma sağlanmıştı. Kalan elli .nükleer silahın tamamı uluslararası kontrol al-tındaydı. Ünlü Kral VIII. Edvard ilk Dünya Başkanı seçildiğinde pek karşı çıkan olmamış, sadece on iki ülke bunu istememişti. Bu ülkelerin bü-

yüklük ve önemleri hâlâ inatla tarafsız kalan isviçre'den (yine de otel ve lokantaları yeni bürokrasiye kucak açmışlardı) İngiliz ve Arjantinlilerin zorla kabul ettirme numaralarına direnerek onları bıktıran, fanatiklik derecesinde bağımsız Mal-vinyalılara kadar değişiyordu.

Büyük ve tamamen asalak silah endüstrisinin parçalanması Dünya ekonomisine örneği görülmedik (hatta bazen sağlıksız) bir güç vermişti. Hayati hammaddeler ve parlak, yetenekli mühendisler artık bir kara delikte yutulup gitmeyecek, hatta daha da kötüsü yok etmeye yönelik olmayacaklardı. Onun yerine Dünya'yı baştan kurarak, yüzyıllardır tahrip ve ihmal edilenleri onaracaklardı.

Ve yeni dünyalar da kuracaklardı. İnsanlık artık "Savaşın ahlaki eşdeğerini", ırkının enerji fazlasını binlerce yıl boyunca kullanabileceği bir alan bulmuştu.

4

PATRON

William Tsung doğduğunda "Dunya'nın en pahalı bebeği" olarak anılıyordu; iki yıl sonra kız-kardeşi unvanı ele geçirene kadar bu devam etti Unvan hâlâ kızkardeşindeydi. Aile Yasaları kaldırıldığına göre artık hep öyle kalacaktı.

Babaları efsanevi Sir Lawrence, Çin'de "Bir Aile, Bir Çocuk" yasası yeniden yürürlüğe girdiğinde doğmuştu; onun nesli psikolog ve sosyal bilimcilere sonsuz araştırma malzemesi sağlamıştı. Kız ya da erkek kardeşleri (çoğunlukla amca, dayı, hala ya da teyzeleri de) olmayan, tarihte eşi bulunmayan bir nesildi. Bunda önemli rolün türün esnekliğinde mi, yoksa Çin geniş aile sisteminin özelliklerinde mi olduğu, herhalde hiçbir zaman anlaşılamayacaktı. Ancak şu da gerçekti ki bu durum o garip zamanın çocuklarını yaralamamıştı, ama hiç etkilemedikleri de söylenemezdi. Sir Lawrence da çocuklarının yalnızlığını gidermek için elinden geleni yapmıştı.

'22'de ikinci çocuğu doğduğunda, izin sistemi yasalaşmıştı. Uygun ücreti ödeyerek istediğiniz kadar çocuk sahibi olabilirdiniz. (Bu sistemi son derece korkunç bulan sadece Eski Muhafız komünistleri değildi, ama Demokratik Halk Cum-huriyeti'nin acemi kongresindeki oylamada prag-

matık meslektaşları kazanmıştı)

I ve 2 numara serbestti 3 numaranın bedeli bir milyon sol ıdı 4 numara ıkı milyondu 5 numara dört milyon ve böyle devam ediyordu Halk Cumhurıyetı'nde teorik olarak hiç büyük sermaye sahibi olmadığı gerçeği ise tamamen göz ardı edilmişti

Genç Mr Tsung (elbette bu, Kral Edward onu Bntanya Imparatorluğu'nun emrinde Şövalye ilan etmeden uzun yıllar önceydi) bir hedefi olduğunu hiç belli etmezdi, beşinci çocuğu doğduğunda hâlâ fakır bir milyoner sayılırdı Ama daha kırk yaşındaydı ve Hong Kong mal varlığının korktuğu kadar fazlasını almayınca, elinde biraz bozukluk kaldığını gördü

Böylece efsane büyüdü Ancak Sır Lawrence hakkındaki diğer hikayelerde olduğu gibi, gerçekle mitolojiyi ayırmak zordu ilk servetini Kongre Kutuphanesı'nın bir ayakkabı kutusu büyüklüğündeki korsan bir baskısıyla yaptığı dedikodularında elbette gerçek payı yoktu Moleku-ler Hafıza Modülü patırtısı, Birleşik Devletler'ın Ay Anlaşmasını imzalamayı becerememesı sayesinde olmuş, dunyadışı bir çalışmaydı

Sır Lawrence multıtrılyoner değildi belki, ama yine de kurduğu şirketler ağı onu Dunya'dakı en büyük fınansal güç yapıyordu Hâlâ Yeni Bölge olarak bilinen bir yerdeki mütevazı bir video ka-

set seyyar satıcısının oğlu için küçümsenemeyecek bir başarıydı Altı numaralı çocuk için ödediği sekiz milyonun, hatta Sekiz Numaraya ödediği otuz ıkı milyonun bile herhalde farkında değildi Dokuz Numaraya ayırdığı altmış dört milyon tüm dünyanın dikkatini çekmişti On Numaradan sonra gelecek için yaptığı planlar uzenne oynanan bahisler ise, bir sonraki çocuğun maliyeti olan ıkı yüz elli altı milyonu geçmiş olabilirdi Ancak çelik ve ipeğin niteliklerini mükemmel bir biçimde kendinde toplayan Lady Jasmıne, artık Tsung hanedanının yetennce büyüdüğüne karar vermişti

Sır Lawrence'ın uzay işiyle şahsen ilgilenmesi tamamen tesadüftü (eğer tesadüf diye bir şey varsa) Tabii denizcilik ve havacılığa da yakın ıl-gısı vardı, ama bunlarla beş oğlu ve ortaklan ilgileniyorlardı Sır Lawrence'm gerçek aşkı ise iletişimdi, gazeteler (kalan birkaç tanesi), kitaplar, dergiler (kâğıt ve elektronik) ve hepsinden çok, küresel televizyon ağları

Bir zamanlar fakır bir Çinli çocuğun güç ve zenginlik sembolü olarak goıduğu muhteşem eski Penınsular Otelı'nı de satın almış, ev ve ofis olarak kullanmaya başlamıştı Çevresine güzel bir park yaptırmış, bunun için de en kestirme yolu seçip dev alışveriş merkezlerini yeraltına taşımıştı (Yem geliştirdiği Lazerle Kazı Şirketi bu işten bir servet kazanmış, birçok şehre de örnek ol-

muştu.)

Bir gün şehrin liman boyunca süren eşsiz ufuk manzarasını hayranlıkla izlerken, başka bir yenilik gerektiğine karar verdi. Ezilmiş bir golf topuna benzeyen bir bina, yıllardır Peninsular'ın alt katlarının manzarasını kapatıyordu. Sir Lawrence onu ortadan kaldırmaya karar verdi.

Hong Kong Planetaryumu'nun* (Dünya'daki en iyi beş örnekten biri olarak gösteriliyordu) yöneticisinin de başka fikirleri vardı ve bir süre sonra Sir Lawrence hiçbir fiyata satın alamayacağı bir kişiyi bulduğuna seviniyordu. İki adam çok iyi dost oldular. Dr. Hessenstein Sir Lawrence'ın altmışıncı yaş günü için özel bir sunuş hazırladığında ise, Güneş Sistemi'nin tarihinin değişmesine katkıda bulunacağını bilmiyordu.

BUZDAN KIŞ

1924'te Jena'da Zeiss ilk prototipi açışından yüz yıl sonra, hâlâ birkaç planetaryum projektörü izleyicilerin üzerinde dolaşarak onları etkiliyordu. Ama Hong Kong üçüncü nesil cihazını yıllar önce emekliye ayırmış, yerine çok daha marifetli elektronik sistemi getirmişti. Koca kubbe aslında, akla gelebilecek her türlü

30 *Planetaryum:* Yıldızların ve Güneş Sistemi'nin canlandırıldığı müze benzeri yerler. (ç.n.)

görüntünün gösterilebileceği binlerce ayrı panelden oluşan dev bir te-

levizyon ekranıydı.

Program (kaçınılmaz olarak) onüçüncü yüzyılda Çin'de yaşamış ve roketi icat etmiş olan isimsiz adama yapılan övgülerle açılıyordu. İlk beş dakikada çabucak tarihi bir özet sunuluyor, bu arada Dr. Hsue-Shen Tsien'in üzerinde durulurken Rus, Alman ve Amerikalı öncüler biraz es geçiliyordu. Böyle bir zamanda ve yerde, vatandaşlarının onun roket gelişim tarihindeki yerini God-dard, von Braun ya da Korolyev'inki kadar önemli görmeleri mazur görülebilirdi. Birleşik Devletler'de ilk Jet İtiş Laboratuvanm kurup Cal-Tech'in ilk Goddard Profesörü olduktan sonra ülkesine dönmek isteyince uydurma nedenlerle tutuklanması da içerlemeleri için yeterli bir nedendi.

1970'de Uzun Mart l roketiyle ilk Çin uydusunun fırlatılmasından pek fazla söz edilmiyordu; belki de o sırada Amerikalılar Ay'da yürüyor oldukları içindi. Hatta yirminci yüzyılın geri kalan bölümü bile birkaç dakikada geçiliyor ve hikaye 2007'ye, *Tsien* uzay gemisinin tüm dünyanın gözleri önünde gizlice yapımına geliyordu.

Sunucu Çin'de bir uzay istasyonu sanılan bir şeyin aniden Jüpiter'e doğru yola çıkması ve *Kozmonot Alexei Leonov* gemisiyle yapılan Rus-ya-Amerika uçuşunun önüne geçmesiyle uzayda söz sahibi olan ülkelerin yaşadığı şaşkınlığı anlatırken gereksiz bir abartıya kaçmadı. Hikaye faz-

la ayrıntı gerektirmeyecek kadar dramatik ve trajikti

Ne yazık ki canlandırma için çok az gerçek görsel malzeme vardı Program büyük ölçüde özel efektlere ve sonradan uzak mesafelerden yapılmış fotoğraflı araştırmalara dayanmak zorundaydı Europa'nın buzlu yüzeyine kısa inişleri sırasında *Tsten'ın* mürettebatı televizyon belgeselleri yapamayacak kadar meşguldü, hatta insansız bir kamera bile kuramamışlardı

Zaten o zaman söylenenler Jüpiter uydularına yapılan o ilk ınışm faciasını çok iyi yansıtmıştı Yaklaşan *Leonoı?da.n* Heywood Floyd'un yaptığı yorum görüntüye çok iyi uyuyordu, ayrıca can-landınna için Europa'nın birçok arşiv görüntüsü vardı

"Tam şu anda geminin en güçlü teleskobuyla ona bakıyorum, bu büyüklükteyken Ay in çıplak gözle görünümünden on kat daha büyük Ve go-runtu gerçekten garip

"Birçok küçük kahverengi yer hariç yüzey her-yerde pembe Her yana kıvrılıp bükülen dar çizgilerden karmaşık bir ağla kaplı Aslında, tıpkı bir tıp kitabında damar ve atardamarların düzenini gösteren bir resme benziyor

"Bunların bazıları yüzlerce -hatta binlerce-kilometre uzunluğundalar ve Percıval Lowell ve yirminci yüzyılın başlarındaki diğer gökbilimcilerin Mars'ta gördüklerini sandıkları hayalı kanallara

benziyorlar

"Ama Europa'nın kanalları hayalı değil, elbette yapay da değiller Üstelik içlerinde su - en azından buz- var Çünkü uydu neredeyse tamamen suyla kaplı, ortalama elli kilometre derinliğinde

"Guneş'ten böylesine uzakta olduğundan Europa'nın yüzey ısısı son derece düşük - donma noktasının yaklaşık yüz elli derece altında Yanı tek okyanusunun bir buz kalıbı olması mümkün

"Şaşırtıcı biçimde gerçek öyle değil, çünkü Eu-ropa nın içinde gelgitin neden olduğu büyük bir ısı var, komşusu lo'dakı büyük volkanları harekete geçiren gücün aynısı

"Bu yüzden buz sürekli eriyor, kırılıyor ve do-nuyor, kendi kutup bölgelerimizdeki yüzen buz tabakaları gibi çatlak ve geçitler oluşturuyor Şu anda çatlakların oluşturduğu karmaşık bir desene bakıyorum, birçoğu karanlık ve çok eski -belki milyonlarca yıl yaşında Ama birkaçı bembeyaz, henüz yeni açılmış çatlaklar bunlar, kabuklan sadece birkaç santimetre kalınlığında

' *Tsıen* bu beyaz bölgelerden, Büyük Kanal olarak adlandırılan bin beş yüz kilometre uzunluğundaki bir tanesinin hemen arkasına indi Büyük bir olasılıkla Çinliler Jüpiter uydu sistemim keşfedip Dunya'ya dönebilmek için oradaki suyu yakıt tanklarına çekmek niyetindeler Bu kolay olmayabilir, ama şüphesiz indikleri bölgeyi büyük dikkatle incelemişlerdir ve ne yaptıklarını bı-

liyorlardır.

"Neden böyle bir riske girdikleri ve neden Eu-ropa'yı yakıt alma noktası olarak gördükleri artık anlaşılıyor. Orası tüm Güneş Sistemi'nin kilit noktası olabilir..."

Sir Lawrence yapay gökyüzünü kaplayan çizgili ve benekli diskin altında lüks sandalyesinde arkaya yaslanarak, ama öyle olmadı, diye düşündü. Hâlâ bilinmeyen nedenler yüzünden, Europa'nın okyanusları insanlara kapalıydı. Jüpiter bir güneşe dönüştüğü için, iç uydularının ikisi de içlerin-den fışkıran buhar bulutlarının ardında kaybolmuşlardı, yani artık sadece kapalı değil görünmez de olmuşlardı. Sir Lawrence Europa'yı bugünkü haliyle değil, 2010'da olduğu gibi görüyordu.

O zamanlar hâlâ çocuk sayılırdı, ama vatandaşlarının (her ne kadar politikalarını onaylamasa da) insan ayağı değmemiş bir dünyaya ilk inişi gerçekleştirecek olmalarıyla gururlandığını hâlâ hatırlıyordu.

Tabii orada inişi kaydedecek bir kamera yoktu, ama canlandırma harika yapılmıştı. Bunun kapkara gökyüzünden sessizce Europa'nın buzlarına inen ve Büyük Kanal olarak adlandırılan yeni donmuş suyun renksiz yüzeyinin altında kaybolan gemi olduğuna gerçekten inanabilirdi.

Daha sonra olanları herkes biliyordu; bunun için akıllılık edip canlandırma yapılmamıştı.

Onun yerine Europa'nın görüntüsü kayboluyor, yerine her Rusun Yuri Gagarin'i tanıdığı gibi her Çinlinin tanıdığı birinin portresi geliyordu.

ilk fotoğraf Rupert Chang'ın 1989'daki mezuniyet gününü gösteriyordu. Milyonlarcasmdan ayırt edilemeyen genç akademisyen, yirmi yıl sonra tarihe geçeceğinden habersizdi.

Kısık bir müzik eşliğinde, sunucu, Dr. Chang'ın *Tsierie* Bilim Subayı olarak atanmasına kadar olan kariyerinin önemli noktalarını özetledi. Hayatından alıntıları gösteren fotoğraflar gösterildi, sonuncusu uçuştan hemen önce çekilmişti.

Sir Lawrence planetaryumun karanlık oluşuna sevinmişti; gözlerinin dolduğunu görseler hem dostları, hem de düşmanları çok şaşırırlardı. Dr. Chang, alınıp alınmadığını asla bilemediği mesajını *Leonoıfa* yollamıştı:

"...Leonoı/da olduğunuzu biliyorum... fazla zamanım olmayabilir... giysimin antenini en uygun yöne..."

Sinyal işkence gibi gelen birkaç saniye boyunca kayboldu, sonra daha yüksek olmasa da, çok daha net olarak tekrar duyuldu.

"... bu bilgiyi Dünya'ya gönderin. *Tsienüç* saat önce yok oldu. Tek kurtulan benim. Giysimin telsizini kullanıyorum -yayın alanı yeterli mi bilmiyorum ama tek şansım bu. Lütfen dikkatle dinleyin. EUROPA'DA HAYAT VAR. Tekrarlıyorum: EU-ROPA'DA HAYAT VAR..."

Sinyal tekrar kayboldu...

"... yerel gece yarısından hemen sonra. Düzenli olarak pompalıyorduk ve tanklar neredeyse yarıya kadar dolmuştu. Dr. Lee ve ben boru yalıtımını kontrol etmek için dışarı çıktık. Tsien Büyük Kanal'ın kenarından otuz metre kadar uzakta duruyor -duruyordu. Borular ondan çıkıp doğruca buzun altına gidiyor. Çok ince - üzerinde yü-rünemez. Pompaların ısısı..." Tekrar uzun bir sessizlik. "... sorun değil - gemide beş kilovathk aydınlatma vardı. Noel ağacı gibi -güzel, buzların arasında parıldıyor. Harika renkler. Onu ilk Lee gördü -derinlerden yükselen kocaman karanlık bir kütle. Önce bir balık sürüsü sandık -tek bir organizma için çok büyüktü -sonra buzu kırmaya başladı...

"... dev yosun dallan gibi, yerde sürünüyordu. Lee bir kamera almak için gemiye koştu -ben izleyip telsizden rapor vermeye devam ettim. O kadar yavaş hareket ediyordu ki rahatça ondan hızlı koşabilirdim. Korkmaktan çok heyecanlanmıştım. Onun ne tür bir yaratık olduğunu bildiğimi sandım -California açıklarındaki varek ormanlarının resimlerini görmüştüm- ama yanılmıştım. "... Başımın dertte olduğunu anladım, normal ortamının yüz elli derece altında bir ısıda yaşaması olanaksızdı. Hareket ettikçe donuyordu - parçaları cam gibi kırılıyordu- ama hâlâ gemiye

doğru ilerliyordu, giderek yavaşlayan kapkara bir gelgit.

"Hâlâ öylesine şaşkındım ki doğru düşünemiyor, ne yapmaya çalıştığını tahmin edemiyordum...

"... gemiye tırmanıyor, ilerledikçe bir tür buz tüneli açıyordu. Belki bu onu soğuktan koruyordu -termitlerin çamurdan küçük koridorlarda güneş ışığından korunmaları gibi.

"... gemide tonlarca buz vardı. Önce telsiz antenleri kırıldı. Sonra iniş ayaklarının bükülmeye başladığını gördüm -herşey ağır çekimdeydi, tıpkı bir rüya gibi.

"Gemi yana yatana kadar o şeyin ne yapmaya çalıştığım anlayamadım -o zaman da çok geçti. Canlarımızı kurtarabilirdik -o ışıkları söndürsey-dik.

"Belki de biyolojik süreci buzdan süzülen güneş ışığıyla devam eden, ışığa tepki veren bir canlıdır. Veya, pervanenin muma gelmesi gibi ışığa gelmiş de olabilir. Projektörlerimiz Europa'nın bugüne dek gördüğü her şeyden daha parlaktı herhalde...

"Sonra gemi battı. Kabuğun kırıldığını, nem yoğunlaşırken kar tanelerinin bir bulut oluşturduğunu gördüm. Bütün ışıklar söndü, sadece, yerden bir iki metre yukarıda bir kabloda sallanan bir tanesi hariç. "Bundan hemen sonra ne olduğunu bilmiyo-

rum. Geminin kalıntısının arkasında, ışığın altında durduğumu hatırlıyorum, her yanımda henüz yağmış kar vardı. Üzerinde ayak izlerimi açıkça görebiliyordum. Oraya koşmuş olmalıydım, belki de sadece bir ya da iki dakika geçmişti...

"Bitki -hâlâ onun bir bitki olduğunu düşünüyordum- hareketsizdi. Çarpmanın etkisiyle zarar görmüş olabileceğini düşündüm; büyük parçalar -bir insan boyu kalınlığında- çatlayıp düşmüştü, tıpkı kırık dallar gibi.

"Sonra ana gövde tekrar hareket etmeye başladı. Gemiden çekilip bana doğru ilerlemeye başladı. O zaman yaratığın ışığa duyarlı olduğuna emin oldum; artık sallanmayan bin vatlık lambanın tam altında duruyordum.

"Yerçekiminin düzleştirdiği ve yerde sürünmeye çalışan bir meşe ağacı -daha iyisi, bir sürü gövdesi ve kökü olan bir banyan ağacı düşünün. Işığın beş metre kadar yakınına geldi ve yayılarak çevremde tam bir çember oluşturdu. Sanırım bu onun dayanma sınırı -ışığa çekimin ışıktan kaçmaya dö&üştüğü nokta idi. Bundan sonra birkaç dakika hiçbir şey olmadı. Ölmüş, en azından donmuş olabileceğini düşündüm.

"Sonra birçok dalda büyük filizler oluştuğunu gördüm. Çiçeğin açılışını gösteren kare kare çekilmiş bir filmi izler gibiydim. Aslında çiçek olduklarını sanıyordum, ama her biri bir insan kafası büyüklüğündeydi.

"Tatlı, güzel renkleri olan zarlar yırtılmaya başladı O anda bile, hiç kimsenin -hiçbir şeyin- daha önce bu renkleri görmüş olamayacağını düşünüyordum; ışıklarımızı, ölümcül ışıklarımızı bu dünyaya getirene kadar yoktular.

"Güçsüzce dalgalanan sarmaşıklar, stamenler... Neler olduğunu tam olarak görebilmek için çevremi saran canlı duvarın üzerinde yürüdüm. Ne o anda, ne de başka bir zaman yaratıktan hiç korkmadım. Saldırgan olmadığına emindim -bilinçli olduğu bile şüpheliydi.

"Birçok büyük çiçek grubu, açılmanın farklı ev-relerindeydi. Artık bana krizalitten yeni çıkan, kanatları buruşuk, hâlâ zayıf kelebekleri hatırlatıyorlardı Gerçeğe giderek yaklaşıyordum.

"Ama donuyorlardı -oluşur oluşmaz ölüyorlardı. Sonra birbiri ardına filizlerden düştüler. Birkaç saniye sudan çıkmış balıklar gibi çırpındılar ve sonunda tam olarak ne olduklarını anladım. O zarlar taç Çaprakları değildi -yüzgeç ya da onun eşdeğeri bir şeydi. Bu yaratığın serbestçe yüzebilen, larva evresiydi. Büyük olasılıkla hayatının çoğunu deniz dibinde kök salmış olarak geçiriyor, sonra yeni yer aramak için bu hareketli yav-ruları gönderiyordu. Tıpkı Dünya okyanuslarındaki mercanlar gibi.

"Küçük yaratıkların birine yakından bakmak için eğildim. Güzel renkleri anık soluyor, ölü bir kahverengiye dönüşüyordu. Taç yaprağı -yüz-

geçlerden bazıları kırılmıştı, dondukça kırılgan zarlara dönüşüyorlardı. Ama hâlâ güçsüzce de olsa hareket ediyordu. Ve ben yaklaşınca benden kaçmaya çalıştı. Varlığımı nasıl hissettiğini merak ettim.

"Sonra tüm stamenlerin -onlara stamen diyorum- uçlarında parlak mavi noktalar olduğunu fark ettim. Küçük yıldız safirlerine, ya da deniz tarağının kabuğundaki mavi gözlere benziyorlar-di; ışığı fark ediyor, ama gerçek görüntüyü algı-layamıyorlardı. Ben bakarken parlak mavi soldu, safirler normal, sıradan taşlara dönüştüler...

"Dr. Floyd -ya da dinleyen her kimse- fazla zamanım kalmadı; Jüpiter birazdan sinyalimi engelleyecek. Ama neredeyse bitirdim.

"Ne yapmam gerektiğini biliyordum. O bin vatlık lambanın kablosu neredeyse yere kadar yetişiyordu. Birkaç kere çektim ve ışık bir kıvılcım yağmuruyla söndü.

"Geç kalmış olabilirdim. Birkaç dakika hiçbir şey olmadı. Ben de etrafımdaki iç içe geçmiş dallardan oluşan duvarın üzerinden geçip onu tekmeledim.

"Yaratık yavaşça kendini yerden koparıp, kanala doğru hareket etmeye başladı. Fazlasıyla aydınlıktı -her şeyi eksiksiz görebiliyordum. Gökyüzünde Ganymede ve Callisto vardı - Jüpiter kocaman, ince bir hilaldi- ve gece tarafında, lo akım tüpünün Jüpiter tarafında büyük bir ışık se-

h vardı. Başlığımın ışığını kullanmama gerek yoktu.

"Yaratığı suya kadar izledim, yavaşlayınca birkaç tekmeyle onu destekliyor, botlarımın altında kırılan buzların çıtırtısını hissediyordum... Ka-nal'a yaklaştıkça, sanki doğal yuvasına yaklaştığını biliyormuşçasına güç ve enerji kazandı. Tekrar filiz verecek kadar yaşayabilecek miydi acaba...

"Yabancısı olduğu bu bölgede birkaç ölü larva daha bırakarak, yüzeyin altında gözden kayboldu. Çıkan su birkaç saniye köpürdükten sonra koruyucu bir buz kabuğu onu yukarısmdaki vakumdan ayırdı. Ben de kurtarılacak bir şey kalmış mı diye gemiye döndüm -bundan söz etmek istemiyorum.

"Sadece iki şey istiyorum Doktor. Bilim adamları bu canlıyı sınıflandırırken umarım ona benim adımı verirler.

"Ve -buraya bir daha gemi geldiğinde- onlardan kemiklerimizi Çin'e geri götürmelerini isteyin.

"Jüpiter birkaç dakika sonra bağlantımızı kesecek. Keşke birinin beni duyup duymadığını bile-bilseydim. Neyse, tekrar bağlantı kurabilecek konuma geldiğimizde bu mesajı tekrarlayacağım -tabii giysimin hayat destek sistemi o kadar dayanırsa.

"Ben Europa'dan Profesör Chang, *Tsien* uzay gemisinin yok olduğunu bildiriyorum. Büyük Ka-

nal'ın arkasına indik ve pompalarımızı buzun kenarına kurduk..."

Sinyal birdenbire zayıfladı, bir an düzeldi, sonra gürültü seviyesinin altında tamamen kayboldu. Profesör Chang'dan başka mesaj alınmamıştı, ama bu da Lawrence Tsung'un ilgisini uzaya yöneltmesine yetmişti.

GANYMEDİN YEŞİLLENDİRİLMESİ

Rolf van der Berg doğru yer ve zamandaki doğru adamdı; başka bir kombinasyon işe yaramazdı. Zaten tarih de böyle yazılırdı.

Doğru adamdı, çünkü ikinci nesil bir Afrika göçmeni ve eğitimli bir jeologdu, her iki faktör de çok önemliydi. Doğru yerdeydi, çünkü bu yer Jüpiter aylarının en genişi, yani lo, Europa, Ganymede ve Callisto dizilişindeki üçüncü ay olmalıydı.

Zaman o kadar önemli değildi; çünkü bilgi, veri bankalarında patlamaya hazır bir bomba gibi en az on yıldır bekliyordu. Van der Berg '57'ye kadar onunla ilgilenmemişti; o zaman da kendini deli olmadığına inandırması bir yıl sürmüştü. Hiç kimsenin keşfini çoğaltamaması için orjinal kayıtları sessiz sedasız ele geçirdiğinde '59'du. Ancak o zaman tüm dikkatini rahatlıkla esas so-

runa, yani bundan sonra ne yapılması gerektiğine verebildi.

Her şey van der Berg'i doğrudan doğruya ilgilendirmeyen bir alandaki önemsiz bir gözlemle başlamıştı, zaten genellikle böyle olurdu. Gezegen Mühendislik Görev Gücü'nün bir üyesi olarak işi Ganymede'in doğal kaynaklarını araştırmak ve sınıflandırmaktı; kapı komşusu yasak uyduyla pek ilgilenmesi gerekmiyordu.

Ama Europa kimsenin, hele yakın komşularının uzun zaman göz ardı edemeyeceği bir muammaydı. Yedi günde bir Ganymede ile bir zamanlar Jüpiter olan mini güneş arasından geçiyor, neden olduğu tutulmalarının süresi on iki dakikaya kadar çıkabiliyordu. En yakın olduğu noktada Ay'ın Dünya'dan göründüğünden biraz daha küçüktü, ama yörüngenin diğer tarafınday-ken bu boyunun dörtte birine düşüyordu.

Tutulmalar görmeye değerdi. Europa, Ganymede ile Lucifer'in arasına girmeden hemen önce kızıl bir halkayla çevrili uğursuz bir diske dönüşüyor, yeni güneşin ışıkları kendisinin oluşumuna yardım ettiği atmosferde kınlıyordu.

Europa, insan ömrünün yansından bile kısa bir zamanda değişmişti Sürekli Lucifer'a bakan yarı küredeki buz tabakası eriyerek Güneş Sistemi'nin ikinci okyanusunu oluşturmuştu. On yıl boyunca üzerindeki boşluğa doğru köpürüp kabarmış, sonunda denge sağlanmıştı. Artık Europa'nın da su

buharı, hidrojen sülfid, karbon ve sülfür dioksit-ler, nitrojen ve birçok ender gazdan oluşan ince ama işe yarar (insanlar için değil) bir atmosferi vardı. Uydunun Gece Tarafı diye pek de uygun olmayan bir ad verilen bölgesi sürekli donuk olsa da, Afrika büyüklüğünde bir alanda artık ılıman iklim, sıvı halde su ve dağınık halde birkaç ada vardı.

Bütün bunlar ve bir iki şey daha Dünya yörüngesindeki teleskoplarla gözlenmişti. 2028 yılında Galileo aylarına ilk tam kapsamlı araştırma ekibi yollandığında Europa çoktan bir bulut tabakası altında kalmıştı. Dikkatle yapılan radar incelemeleri bir yüzde düz bir okyanus, diğer yüzde de aynı derecede düz buzdan başka bir şey bulamamışlardı. Europa Güneş Sistemi'ndeki en düz gayri menkul olarak ününü koruyordu.

On yıl sonra bu artık doğru değildi, Europa'da önemli bir değişiklik vardı. Neredeyse Everest kadar yüksek bir dağ, alacakaranlık bölgesinde yükseliyordu. Bu kütleyi bir volkanik hareketin (komşu Io'da sürekli olduğu gibi) yükselttiği düşünülüyordu. Lucifer'dan gelen ısının artmış olması buna neden olmuş olabilirdi.

Ama bu basit açıklama doyurucu değildi. Zeus Dağı düzensiz bir piramitti, alışılmış volkanik konilerden değildi. Radar taramaları da karakteristik lav akışına rastlamamıştı. Bulutlardaki anlık bir aralanma sırasında çekilmiş düşük kaliteli bazı

fotoğraflar, çevresindeki donmuş bölge gibi buzdan olduğu izlenimini veriyordu Yanıt ne olursa olsun, Zeus Dağı'nın yaratılışı hakim olduğu dünya için sarsıcı bir deneyim olmuştu, çünkü Gece Tarafında yüzen buzların çılgın düzenini tamamen değiştirmişti.

Sıradışı bir bilim adamı Zeus Dağı'nın "kozmik bir buzdağı", Europa'ya uzaydan düşmüş bir .kuyrukluyıldız parçası olduğu teorisini ortaya atmıştı. Callisto'nun yüzeyinin parça parça olması, geçmişte bu tür bombardımanların olduğunu kanıtlıyordu. Teori Ganymede'de rağbet görmemişti, oradaki kolonicilerin işleri zaten başlarından aşkındı. Yine de van der Berg teoriyi mantıklı bir şekilde çürüttüğünde rahatlamışlardı; o büyüklükteki bir buz kütlesi çarpma anında parçalanırdı. Parçalanmasa bile Europa'nın yerçekimi, her ne kadar fazla olmasa da, onu çökertirdi. Radar ölçümleri Zeus Dağı'nın düzenli olarak battığını gösteriyordu, dış şekli ise hiç değişmiyordu. Buz, bu durumu açıklamıyordu.

Europa'nın bulutlarından içeri yollanacak tek bir araştırma uydusu, sorunu tabii ki çözümlerdi. Ne yazık ki bu neredeyse hiç gitmeyen bulutların altında her ne var idiyse merak uyandırmıyordu.

TÜM BU DÜNYALAR SİZİN -EUROPA HARİÇ
ORAYA İNMEYİ DENEMEYİN.

Discovery uzay gemisinden verilen bu son mesaj unutulmamıştı, ancak yorumu konusunda bitmeyen tartışmalara neden olmuştu. "İnmek" robot araştırma cihazları için miydi, yoksa insanlı taşıtlar için mi? Ya insanlı veya insansız yakın uçuşlar? Ya da yukarı atmosferde süzülecek balonlar?

Bilim adamları bunun yanıtını bulmak istiyorlardı, ama insanlar gergindi. Güneş Sistemi'nin en büyük gezegenini havaya uçurabilen bir güç küçümsenmemeliydi.Zaten Io, Ganymede, Callis-to ve düzinelerce küçük uyduyu keşfedip incelemek yüzyıllar sürerdi, Europa bekleyebilirdi.

Bu yüzden, Ganymede'de yapılacak o kadar çok şey varken değerli zamanını hiçbir pratik önemi olmayan araştırmalarla harcamaması van der Berg'e defalarca söylenmişti. ("Su çiftlikleri için karbon, fosfor ve nitratları nereden bulabiliriz? Barnard Kayalığı ne kadar sabittir? Phrygia'da yeniden toprak kayması tehlikesi var mı?" bu ve bunun gibi şeyler...) Ama o, Boer atalarının ünlü inatçılığını taşıyordu; diğer birçok projesi üzerinde çalışırken bile bir gözü sürekli Europa'daydı

Ve bir gün, sadece birkaç saat için, Gece Tarafındaki bir fırtına Zeus Dağı'nın üzerinde gökyüzünü temizledi.

GEÇİŞ

" Ve ben sahip olduğum her şeyi bırakıyorum...'"

Bu mısra, hafızasının hangi uçurumundan çıkıp yüzeye kadar yüzmüştü? Heywood Floyd gözlerini kapadı ve geçmişe konsantre olmaya çalıştı. Şüphesiz bir şiirdendi, oysa üniversiteden beri tek satır şiir okumuş değildi Belki de sadece birkaç satır, tabii kısa süren İngilizceyi Doğru Anlama Semineri hariç.

Başka ipucu olmazsa, tüm İngiliz edebiyatını araştırıp bu satırın yerini bulmak, istasyonun bilgisayarının oldukça zamanını alacaktı, on dakika bile sürebilirdi. Ama bu hile sayılırdı (ve tabii oldukça pahalı olurdu), zaten Floyd da aklını kullanmayı tercih ederdi.

Bir savaş şiiri olduğu kesindi, ama hangi savaş? Yirminci yüzyılda pek çok savaş olmuştu...

Konuklan altıda bir yerçekiminde uzun süre kalanların rahatlığı ve yavaş hareketleriyle geldiklerinde o hâlâ aklının sislerinde yanıtı arıyordu. Pasteur'dekiler "merkezkaç tabakalaşması" denilen şeyden çok etkileniyorlardı; bazdan istasyonun sıfır yerçekimli merkezinden hiç ayrılmıyor, bir gün Dünya'ya dönmeyi umanlar ise ağır ağır dönen koca diskin dış halkasının normale yakın ağırlıklı düzenini tercih ediyorlardı.

Floyd'un en yakın arkadaşları artık George ve Jerry'di. Bu çok şaşırtıcıydı çünkü ortak noktaları yok denecek kadar azdı. Karmakarışık duygusal geçmişine (iki evlilik, üçü resmi beş kontrat, üç çocuk) baktığında, onların uzun süreli, arada bir "Dünya'dan" ya da "Ay'dan" ziyarete gelen yeğenlerden etkilenmeyen ilişkisine genellikle imreniyordu.

Bir defasında iğnelercesine "Hiç boşanmayı düşünmediniz mi?" diye sormuştu.

Akrobatik ancak ciddi yönetimiyle klasik orkestranın geri dönüşünde büyük pay sahibi olan George'un yanıtı her zamanki gibi hazırdı.

Hiç duraksamadan "Boşanmayı asla" diye yanıtlamıştı. "Cinayeti ise sık sık."

Jerry "Tabii bunu asla yapamazdı" diye karşılık vermişti. "Sebastian her şeyi ortaya çıkarırdı."

Sebastian, ikisinin hastane yetkilileriyle oldukça boğuştuktan sonra getirttikleri güzel ve geveze bir papağandı. Sadece konuşmakla kalmıyor, Sibelius keman konçertosunun başlangıcını da taklit edebiliyordu. Jerry de yarım yüzyıl önce bu konçertoyla (tabii biraz da Antonio Stradivari'nin yardımıyla) ünlü olmuştu. Artık George, Jerry ve Sebastian'a veda etme zamanı gelmişti. Belki sadece birkaç haftalığına, belki de sonsuza dek... İstasyonun şarap mahzenini boşaltan bir dizi partiyle tüm diğer vedalaşmaları bitirmişti, yapacağı başka bir şey kalmamıştı.

Eski model, ama hâlâ işini gören bilgisayarı Archie gelen tüm mesajlara uygun yanıtlar vermeye, acil ve kişisel durumlarda ise mesajı *Uni-vers&de* ona yöneltmeye programlanmıştı. Bunca yıldan sonra istediği kişiyle konuşamamak garip olacaktı; ama en azından istemediklerini atlatabilecekti. Yolculuğa başladıktan birkaç gün sonra gemi Dünya'dan eşzamanlı bir konuşma yapılamayacak kadar uzak olacak ve tüm mesajlar kaydedilmiş ses ya da teletekst olmak zorunda kalacaktı.

George "Dostumuz olduğunu sanmıştık" diye sızlandı. "Bizi celladın yapman çok pis bir numaraydı. Üstelik bize bir şey de bırakmıyorsun."

Floyd "Bazı sürprizler olabilir" diyerek sırıttı. "Her neyse, ayrıntılarla Archie ilgilenir. Anlamadığı bir şey olabilir, bu yüzden mesajlarıma bakmanızı istiyorum."

"O arılamazsa biz de anlamayız. Senin bilimsel kurumların ve diğer zırvalar hakkında biz ne biliriz ki?"

"Onlar kendilerini idare edebilirler. Lütfen ben yokken temizlikçilerin burayı karmakarışık etmelerine izin vermeyin. (Ve eğer dönmezsem) bu birkaç şeyin yollanmasını istiyorum, çoğu aileme."

Aile! Onunki kadar uzun bir yaşamın zevkleri olduğu kadar acıları da vardı. Marion'un o uçak kazasında ölmesinin Üzerin-

den altmış üç *(altmış Ü0* yıl geçmişti. Artık bir suçluluk duygusu vardı, çünkü yaşamış olması gereken acıyı hatırlayamıyordu bile. En fazla yapay bir acı hissediyordu, gerçek bir anı değil.

Yaşasaydı, birbirleri için ne ifade edeceklerdi? Şimdi yüz yaşında olacaktı...

Bir zamanlar çok sevdiği o iki küçük kız da, artık kendi çocukları (ve torunları!) olan, kır saçlı, yetmişine yaklaşan tatlı yabancılardı. Ailenin o tarafı son saydığında dokuz kişiydi; Archie olmasa isimleri hatırlaması imkânsızdı. Ama onu en azından Noel'de hatırlıyorlardı; sevgiyle olmasa bile, bir görev gibi.

Ortaçağ'da parşömenlerin silinerek üzerlerine yeniden yazılması gibi, ikinci evliliği de ilkinin anılarını örtmüştü. O da elli yıl önce, Dünya ile Jüpiter arasında bir yerlerde bitmişti. Karısı ve oğluyla barışmayı umduysa da, tüm o karşılama törenleri arasında bir kez kısa bir süre buluşabilmişler, daha sonra da geçirdiği kaza onu Paste-ur'e mahkum etmişti.

Buluşma pek iyi geçmemişti. Büyük masraf ve zorluklarla uzay hastanesinde, tam bu odada ayarlanan ikincisi de öyle. Chris o zaman yirmi yaşındaydı ve yeni evlenmişti; Floyd ve Caroline'ı birleştiren tek şey, onun seçiminin yanlışlı-

, ğıydı.

Ama Helena çok iyi biri çıkmıştı; evlilikten bir ay sonra doğan 2. Chris'e iyi bir anne olmuştu.

Ve Kopernik Faciası birçok genç kadın gibi onu da dul bıraktığında aklını yitirmemişti.

Farklı şekillerde de olsa hem Chris'in hem de oğlunun babalarını uzayda yitirmiş olmaları çok acıydı. Floyd sekiz yaşındaki oğluna bir yabancı olarak dönmüştü. 2. Chris ise en azından hayatının ilk on yılında bir babaya sahip olmuş, sonra onu sonsuza dek yitirmişti.

Chris neredeydi bugünlerde? Ne Caroline ne de Helena (artık ikisi çok iyi arkadaş olmuşlardı) Dünya'da mı *uzayda* mı olduğunu bilmiyorlardı. Ama bu normaldi, ailesi Ay'a gittiğini CLAVIUS USSU damgalı kartpostallardan öğrenmişti.

Floyd'a yolladığı kart hâlâ masasının üzerinde iğneliydi. 2. Chris'in iyi bir mizah ve tarih duygusu vardı. Büyükbabasına yarım yüzyıldan uzun bir süre önce Tycho kazısında çekilmiş olan, tek-taşın bütün görkemiyle uzay giysili adamların ortasında durduğu o ünlü fotoğrafı yollamıştı. Gruptaki diğer adamların hepsi artık ölmüştü, tektaş da artık Ay'da değildi. Uzun itirazlardan sonra 2006'da Dünya'ya getirilmiş ve ana binanın anlaşılmaz bir benzeri gibi Birleşmiş Milletler Meydam'na dikilmişti. İnsan ırkına artık yalnız olmadığını hatırlatması amaçlanmıştı; beş yıl sonra ise, Lucifer gökyüzünde parlarken böyle bir hatırlatmaya gerek kalmamıştı.

Floyd'un parmakları pek hareketsiz durmuyorlardı (sağ eli *bazen* kendi kendine hareket ediyor

gibiydi), kartı söktü ve cebine attı. *Universde* bindiğinde neredeyse tek kişisel eşyası bu olacaktı.

Jerry "Yirmi beş gün... Biz gittiğini fark etmeden dönmüş olacaksın" dedi. "Bu arada, Dimit-ri'nin de sizinle geleceği doğru mu?"

George "Şu ihtiyar Kazak!" diye güldü. " '22'de onun ikinci senfonisini yönetmiştim."

"Birinci Kemanın Largo'da pes ettiği seferdi, değil mi?"

"Hayır, o Mihailovch değil Mahler'di. Hem zaten dinleyicilerin hepsi askerdi, o yüzden kimse fark etmedi bile. Şanssız tubacı hariç, enstrümanını ertesi gün satmıştı."

"Uyduruyorsun!"

"Tabii ki. Ama ihtiyar çapkına sevgilerimi ilet ve sor bakalım Viyana'daki o geceyi hatırlıyor mu? Gemide başka kim var?"

Jerry düşünceli düşünceli "Zorla alınma olduğu yolunda korkunç dedikodular duydum" dedi.

"Emin ol çok abartılmıştır. Hepimiz Sir Lawrence tarafından zeka, yetenek, güzellik, karizma ve diğer iyi yanlarımızdan dolayı seçildik."

"Ya gözden çıkarılabilir olmanız?"

"Madem konuyu açtın, hepimiz Tsung Uzay Yolları'nın hiçbir şekilde sorumluluk almayacağına dair sıkıcı bir yasal belge imzalamak zorundaydık. Bu arada, benim kopyam da o dosyada."

George umutla "Bizde kalması mümkün mü?"

diye sordu.

"Hayır, avukatlarım bozulamayacağını söylüyorlar. Tsung beni Halley'e götürüp getirmeyi, bana yiyecek, su, hava ve manzaralı bir oda vermeyi kabul ediyor." "Karşılığında?"

"Döndüğümde gelecekteki uçuşları desteklemek için elimden geleni yapacak, bazı yayınlara çıkacak, birkaç makale *yazacağım.* Hayatta bir kez ele geçecek bir fırsat için fazla değil. Ha bir de tabii yolculuktaki dostlarımı eğlendireceğim, onlar da beni." "Nasıl? Şarkı ve dansla mı?" "Şey, baskı altındaki dinleyicilerimi bazı güzel anılarımla sıkmayı umuyorum. Ama profesyonellerle baş edemem herhalde. Yva Merlin'in gemide olacağını biliyor muydunuz?"

"Ne[1] Onu Park Avenue'deki o delikten nasıl çıkarmışlar?"

"En azından yüz... Şey, bağışla Hey." "Yetmiş, - artı eksi- beş yaşında." "Eksiyi unutun. *Napoleon* çıktığında ben çocuktum."

"Her üçü de o ünlü eserle ilgili anılarına dalınca uzun bir sessizlik oldu Bazı eleştirmenler Scarlett O'Hara rolünün onun en iyi rolü olduğunu düşünse de, Halk için Yva Merlin (Güney Wa-les'de Cardiffde doğduğunda Evelyn Miles adını taşıyordu) hâlâ Josephine ile özdeşti. Neredeyse

5$

yarım yüzyıl önce David Griffin'in tartışmalara neden olan epiği Fransızların beğenisini, İngilizlerin de öfkesini kazanmıştı. Şimdi ise her iki taraf da onun sanatçı dürtülerinin tarih kayıtlarını göz ardı etmesine izin verdiğine inanıyordu, özellikle de imparatorun Westminster Kilisesi'ndeki taç giyme törenini gösteren gösterişli final sahnesinde.

George düşünceli düşünceli "Sir Lawrence büyük balık yakalamış" dedi.

"Sanırım bunda benim de biraz payım var. Babası bir gökbilimciydi (bir ara benim yanımda çalışmıştı) ve kendisi de her zaman bilimle yakından ilgiliydi. Ben de birkaç video görüşmesi yaptım."

Heywood Floyd, Rüzgâr Gibi Geçti'nin ikinci çekiminde oynadığından beri insan ırkının önemli bir bölümü gibi Yva'ya aşık olduğunu söylemeye gerek görmedi.

"Tabii Sir Lawrence'ın hoşuna gitti" diye devam etti, "ama onu Yva'nın astronomiye sadece ilgi duyan biri olmadığına ikna etmem gerekti. Yoksa yolculuk sosyal bir felakete dönüşebilirdi."

George arkasında saklamayı pek de beceremediği bir paketi çıkararak "Bu arada" dedi, "sana küçük bir hediyemiz var."

"Şimdi açabilir miyim?"

Jerry endişeyle "Sence açsın mı?" diye sordu.

Floyd "Öyleyse hemen açıyorum" diyerek par-

lak yeşil kurdelayı çözdü ve kağıdı açtı.

İçinden güzel çerçeveli bir resim çıktı. Floyd resimden pek anlamasa da bunu daha önce görmüştü; hem bunu kim unutabilirdi?

Dalgaların üzerinde sürüklenen salda yarı çıplak kazazedeler vardı, bazıları can çekişiyor, diğerleri ise ufuktaki bir gemiye umutsuzca el sallıyorlardı. Altında adı yazıyordu:

MEDUSA'NIN SALI (Theodore Gericault, 1791-1824)

Onun da altında, George ve Jerry'nin yazdığı mesaj vardı: "Oraya gitmek eğlencenin sadece yarısı."

Floyd onlara sarılarak "Sizi piçler, ikinizi de çok seviyorum" dedi. Archie'nin klavyesindeki DiKKAT ışığı sürekli yanıp sönüyordu; gitme zamanı gelmişti.

Arkadaşları sözcüklerden çok daha anlamlı bir sessizlik içinde ayrıldılar. Floyd da, hayatının neredeyse yarısı boyunca evreni olan odasına son defa baktı.

Ve birdenbire o şiirin nasıl bittiğini hatırladı:

"Mutluydum şimdiye dek: muüu olarak gidiyorum."

8

YILDIZ FİLOSU

Sir Lawrence Tsung duygusal biri değildi ve her ne kadar üniversite öğrencisiyken Üçüncü Kültür Devrimi'nde yapıldığı gibi saçına takma bir kuyruk taktıysa da, vatanseverliği ciddiye almayacak kadar kozmopolitti. Yine de *Tsien* faciasının planetaryumda canlandırılması onu derinden etkilemiş müthiş güç ve enerjisinin çoğunu uzaya çevirmesine neden olmuştu.

Çok geçmeden hafta sonlan Ay'a gitmeye başlamış, ikinci en küçük oğlu (otuz iki milyon sol-luk olan) Charles'ı da Tsung Astrotaşımacılık'a Başkan Yardımcısı yapmıştı. Yeni şirketin sadece iki hidrojen yakıtlı roketi vardı, boş kütleleri bin tondan azdı ve yakında eski model olacaklardı. Ama Sir Lawrence onların Charles'a ilerideki yıllarda gerekecek deneyimi vereceğinden emindi. Çünkü Uzay Çağı nihayet gerçekten başlamak üzereydi.

Wright Kardeşlerle ucuz toplu hava taşımacılığı arasında yarım yüzyıldan biraz fazla zaman vardı; Güneş Sistemi'ne daha esaslı bir meydan okuma içinse iki katı daha çok zaman gerekmişti. 1950'lerde Luis Alvarez ve ekibinin muonla katalize edilmiş füzyonu bulması sonuç vermeyecek, sadece teorik önemi olan bir laboratuvar

oyunu olarak görülmüştü. Büyük Lord Rutherford'un atom enerjisinin geleceğini küçümsemesi gibi, Alvarez'in kendisi bile "soğuk nükleer füz-yon"un pratik bir önemi olacağından şüpheliydi. Hatta sabit muonyum-hidrojen "bileşikleri"nin rastlantı sonucu ve beklenmedik şekilde üretilmesi ve böylece insanlık tarihinde yeni bir sayfa açılması bile ancak 2040'ta olmuştu; tıpkı nötronun bulunmasının Atom Çağı'nı başlatması gibi. Artık minimum korumayla küçük, taşınabilir nükleer güç tesisleri üretilebiliyordu. Geleneksel füzyona o güne dek öyle büyük yatırımlar yapılmıştı ki Dünya'nın elektrik şirketleri başta etki-lenmese de, uzay yolculuğundaki etki hemen kendini göstermişti; ancak hava taşımacılığında yüz yıl önce olan jet devrimi bununla kıyaslana-bilirdi.

Enerji sınırı olmayan uzay araçları çok daha yüksek hızlara ulaşabiliyorlardı; Güneş Sistemi'nde uçuş süreleri artık aylar, hatta yıllarla değil haftalarla ölçülebiliyordu. Ama muon motoru hâlâ bir reaksiyon aracıydı; prensipte kimyasal yakıtlı atalarından farklı değildi; itiş için çalıştırıcı bir sıvıya ihtiyacı vardı. Ve tüm çalıştırıcı sıvıların en ucuz, en temiz ve en bilineni, bildiğimiz suydu.

Pasifik Uzay Limanı bu kullanışlı maddenin sıkıntısını çekmiyordu. Sıradaki diğer liman olan Ay'da ise durum farklıydı. Surveyor, Apollo ve

Luna uçuşlarında suyun izine bile rastlanmamıştı. Ay'da bir zamanlar su olduysa bile, meteor bombardımanları onu buharlaştırıp uzaya karıştırmıştı.

En azından selenolojistler böyle olduğuna inanıyorlardı; ancak Galileo teleskobunu Ay'a çevirdiğinden beri, bunun doğru olmadığını gösteren deliller görülüyordu. Ay'daki bazı dağlar şafaktan sonra birkaç saat boyunca, sanki karla kaplıymış-çasına parlıyorlardı. Bu vakaların en ünlüsü, modern astronominin babası William Herschel'in gözlediği büyük Aristarchus kraterinin ağzıydı. Ay ışığında öyle parlıyordu ki onun aktif bir volkan olduğunu sandı. Yanılıyordu; gördüğü üç yüz saatlik dondurucu karanlığın ardından Dünya ışığının ince ve geçici bir buz tabakasından yansımasıydı.

Aristarchus'un yakınında dolambaçlı bir kanyon olan Schroter Vadisi'ndeki büyük buz kaynaklarının keşfi, uzay yolculuğunun ekonomisini değiştirecek olan denklemdeki son faktördü. Ay Dünya'nın yerçekimi alanının çok yukarısında, gezegenlere açılan uzun yolculuklarda gerektiğinde bir yakıt istasyonu olacaktı.

Tsung filosunun ilki olan *Cosmos* Dünya-Ay-Mars rotasında yük ve yolcu taşımak için tasarlanmıştı, aynı zamanda birçok kuruluş ve

hükümetle yapılan karmaşık anlaşmalar sonucunda, hâlâ deney aşamasında olan muon motorunu test

edecekti. Imbrium tersanelerinde yapılmıştı, kalkış enerjisi ancak Ay'dan yüksüz olarak kalkmasına yeterdi; yörüngeden yörüngeye girecek, bir daha hiç dünya yüzeyine değmeyecekti. Sir Law-rence her zamanki reklam yeteneğiyle, bu ilk uçuşu Sputnik Gününün yüzüncü yıldönümünde, 4 Kasım 2057'de yapmayı planlamıştı.

İki yıl sonra *Cosmosta* bir kardeş gemi katılmıştı. *Galaxy* Dünya-Jüpiter rotası için tasarlanmıştı ve yükünün önemli bir bölümünden vazgeçmek zorunda kalacak olsa bile, Jüpiter aylarının herhangi birine doğrudan doğruya gidebilirdi. Gerekirse onarım için Ay'daki doğum yerine bile dönebilirdi. İnsanın yaptığı en hızlı araçtı; tüm yakıt kütlesini tek bir ivmelenişte yakabilse, saniyede yüz bin kilometrelik bir hıza ulaşırdı; bu da onu Dünya'dan Jüpiter'e bir haftada, en yakın yıldıza da en çok on bin yılda götürürdü.

Filonun üçüncü gemisi (ve Sir Lawrence'ın gurur ve neşe kaynağı) iki kardeşinin yapımı sırasında öğrenilen her şeyin bir birleşimiydi. Ama *Universe* sadece yük amacıyla tasarlanmamıştı. Başından beri uzay yollarında dolaşacak, Güneş Sıstemı'nın mücevheri Satürn'e yolcu taşıyacak ilk uzay yolcu gemisi olması amaçlanmıştı.

Sir Lawrence onun ilk uçuşu için daha da önemli bir şey planlamıştı, ama Yeni Taşımacılar Birliği'nin Ay Kolu'yla ters düşmelerinin yapımda neden olduğu gecikmeler planını aksatmıştı.

2060'in son aylarında, *Universe* buluşma için Dünya'dan ayrılmadan önce, ilk uçuş testleri ve geminin yasal işlemleri için ancak yeterli zaman olurdu. Zamanlama çok iyi olmalıydı; Halley kuyrukluyıldızı Sir Lawrence Tsung'u bile beklemezdi.

ZEUS DAĞI

Araştırma uydusu Europa VI neredeyse on beş yıldır yörüngedeydi ve planlanan ömrünü çoktan doldurmuştu; artık değiştirilmesi gerekip gerekmediği Ganymede'deki küçük bilimsel toplantıda önemli tartışmalara neden oluyordu.

Uyduda her zamanki veri toplama araçları, ve artık hiçbir işe yaramayan bir görüntüleme sistemi vardı. Hâlâ, mükemmel çalışıyordu ama Euro-pa'dan tek gösterebildiği bulutların bozulmamış görüntüsüydü. Ganymede'in çok çalışan bilim ekibi kayıtlan haftada bir Hızlı Tarama yöntemiyle inceliyor ve işlenmemiş verileri Dünya'ya yolluyordu. Aslında Europa VI emekli olduğunda ve işe yaramaz gigabyte seli sonunda kuruduğunda, onlar da çok rahatlayacaktı.

Şimdi ise, yıllardır ilk defa önemli bir şey bulmuştu.

Baş gökbilimcinin yardımcısı "Yörünge 71934" dedi. Son veriler değerlendirildiğinde hemen van der Berg'i aramıştı. "Gece tarafından geliyor, doğruca Zeus Dağı'na gidiyor. Ancak on saniye daha bir şey göremeyeceksiniz."

Ekran simsiyahtı, ama van der Berg bin kilometre aşağıdaki bulutlardan örtünün ardında yatan manzarayı hayal edebiliyordu. Europa yedi Dünya gününde bir, kendi ekseni etrafında döndüğünden, birkaç saat içinde uzak Güneş orada parlıyor olacaktı. "Gece Tarafı"mn adı "Alacakaranlık Tarafı" olmalıydı, genellikle bol ışık oluyor, ama ısı olmuyordu. Ama bu yanıltıcı isim duygusal geçerliliği yüzünden kalmıştı; Europa Güneş'in doğuşunu görmüştü, ama Lucifer'ın doğuşunu hiç görmemişti.

Şimdi de Güneş'in doğuşu yaklaşıyordu, inceleme uydusu tarafından bin kat hızlandırılmıştı. Ufuk karanlıkta belirince hafif aydınlık bir kuşak ekranı ikiye böldü.

Işık patlaması o kadar aniydi ki van der Berg neredeyse bir atom bombası patlamasına baktığını sanacaktı. Bir saniyeden de kısa bir süre içinde gökkuşağının tüm renklerine girdi ve Güneş dağın ardında belirdiğinde bembeyaz oldu. Otomatik filtrelerin devreye girmesiyle de kayboldu.

"Hepsi bu; ne yazık ki o sırada görevli biri, kamerayı aşağı yöneltip dağın iyi bir görüntüsünü alabilirdi. Ama görmek isteyeceğinizi biliyordum;

her ne kadar teorinizi çürütse de."

Rolf van der Berg "Nasıl?" diye sordu, ifadesinde kızgınlıktan çok şaşkınlık vardı.

"Ağır çekimde izlediğinizde ne demek istediğimi anlayacaksınız. O güzel gökkuşağı efektlerine *dağın kendisi* neden olmuş, yani atmosferle ilgili değiller. Bunu sadece buz yapabilir. Ya da cam, bu da pek mümkün görünmüyor."

"İmkânsız değil. Volkanlar doğal cam üretebilir, ama genellikle siyah olur... Tabii ya!"

"Evet?"

"Şey, verileri inceleyene kadar kesin konuşmayacağım. Ama tahminim neceftaşı, yani şeffaf kuvars. Onunla güzel prizmalar ve mercekler yapılabilir. Başka gözlem yaptınız mı?"

"Korkarım hayır, bu da tamamen şanstı; Güneş, dağ, kamera doğru zamanda bir aradaydı. Bin yıl daha geçse de bir daha olmaz."

"Teşekkürler, yine de, bana bir kopya yollayabilir misiniz? Acelesi yok, Perrine'e bir saha gezisine çıkıyorum ve dönene kadar bakamayacağım." van der Berg kısa, özür diler gibi güldü. "Sahi, eğer o neceftaşıysa, bir servet eder. Ödemeler dengesi sorunumuzu bile çözebilir..."

Tabii bu imkansızdı. Europa'da saklı tüm harikalar (ya da hazineler), *Discovetj/den* gelen o son mesajla insan ırkına yasaklanmıştı. Elli yıl sonra da, yasağın kalktığı yolunda hiçbir işaret yoktu.

10

APTALLAR GEMİSİ

Heywood Floyd yolculuğun ilk kırk sekiz saati boyunca *Üniverselin* rahatlığına, genişliğine, konforun *aşırılığına* inanamadı. Oysa yol arkadaşlarının çoğu bunları olduğu gibi kabul etmişti; Dünya'dan daha önce hiç ayrılmamış olanlar tüm uzay gemilerinin böyle olduğunu sanıyorlardı.

Konuya doğru açıdan bakabilmek için havacılık tarihine dönmesi gerekiyordu. Artık ardında kalan gezegenin göklerindeki devrime tanık olmuş, hatta onu yaşamıştı. Eski, hantal *Leonotfla* gelişmiş *Universe* arasında tam elli yıl vardı. (Duygusal açıdan buna inanamıyordu, ama aritmetikle tartışmak faydasızdı.)

Wright Kardeşlerle jet uçakları arasında da sadece elli yıl vardı. O yüzyılın yarısı başladığında korkusuz pilotlar tarlalarda uçmayı denerken rüzgârla savrularak devriliyorlardı; ama sonunda büyükanneler saatte bin kilometre hızla rahat kıtalararası uçuşlar yapar oldular.

Bu yüzden, odasının lüks ve zevkli dekoru, hatta onu derli toplu tutmak için bir oda görevlisinin bulunması onu şaşırtmamalıydı. Odasının en ürkütücü özelliği oldukça büyük penceresiy-di, uzayın karşı konulmaz ve bir an bile gevşemeyen boşluğuna karşı taşıdığı tonlarca hava ba-

sıncını düşündüğünde önceleri oldukça rahatsız olmuştu.

ilerleme yazını onu buna hazırlamış olmalıydı, ama yine de yerçekiminin varlığı, en büyük sürprizdi. *Universe,* yolun yarısındaki birkaç saatlik dönüş hariç sürekli ivme altında ilerlemek üzere tasarlanmış ilk uzay gemisiydi. Dev yakıt tankları beş bin ton suyla tamamen dolduğunda, onda bir oranında bir yerçekimi oluşturabiliyordu; fazla değildi, ama boşta kalan cisimlerin uçuşmasını engellemeye yeterdi. Bu özellikle yemek zamanlarında yararlıydı. Yine de yolcuların çorbalarını fazla güçlü karıştırmamayı öğrenmeleri birkaç gün sürmüştü.

Dünya'dan ayrılalı kırk sekiz saat olmuştu ama, Universe ekibi dört ayrı sınıfa ayrılmıştı bile.

Aristokrasi Kaptan Smith ve subaylarından oluşuyordu. Sonra yolcular geliyordu, ardından da ekip, yani rütbesizler ve kamarotlar. Sonra da kasara altı yolcuları...*

Beş genç bilim adamının kendilerine yakıştırdıkları sıfat buydu, önceleri bir şakaydı ama sonra acı bir gerçeğe dönüştü. Floyd onların küçük ve eğreti odalarını kendi lüks kamarasıyla karşılaştırınca ne demek istediklerini anladı, bir süre sonra onların şikayetlerini kaptana götürmeye başlamıştı.

Yine de her şey göz önüne alındığında, şikayet edecekleri pek bir şey yoktu; gemiyi hazırla-

ma telaşı içinde onlara ve araç gereçlerine yer olup olmayacağı bile belli değildi. Artık aletlerini gemiye ve Güneş'in çevresinde dolanıp bir kez daha Güneş Sistemi'nin dışına doğaı uzaklaşmadan önceki kritik günlerde de kuyrukluyıldıza yerleştirebilirlerdi. Bilim ekibinin üyeleri isimlerini bu yolculuk sayesinde duyuracaklardı ve bunu çok iyi biliyorlardı Gürültülü havalandırma sisteminden, klostrofobik kabinlerden ve nereden geldiği belli olmayan tuhaf kokulardan, ancak yorulduklarında ya da bozulan aletlere sinirlendiklerinde şikayet ediyorlardı.

Yemeklerden herkes memnundu, kokunun kaynağının bu olmadığı kesindi. Kaptan Smith "Emin olun" demişti, "Danvin'in *Beagl&da* yediğinden iyidir."

Victor Willis de karşılık vermişti: "Nereden biliyor ki? Hem ingiltere'ye döndüklerinde *Beagl&m* kaptanı onun boğazının kesmişti."

Bu Victor'un her zamanki haliydi. Dünya'nın belki de en ünlü iletişim uzmanı (hayranlarına göre), ya da pop bilim adamıydı (en az onlar kadar çok olan karşıtlarına göre Onlara düşman denemezdi; isteksizce de olsa, herkes onun yeteneklerini takdir ederdi). Yumuşak orta Pasifik aksanı ve kamera önündeki abartılı jestleri hep taklit edilirdi ve uzun sakalın geri dönüşündeki en büyük pay (ya da suç) da onundu. Eleştirmenler sık sık "O kadar çok tüy bırakan bir adam" der-

64 *Kasara altı volcıtian* En ucuz tarifeyle giden yolcular (ç n)

lerdi, "birşeyler saklıyor olmalı."

Altı VIP arasında en kolay tanınan oydu. Floyd ise artık kendini bir şöhret olarak görmediğinden onlara "Meşhur Beşli" diyordu. Yva Merlin, evinden çıktığı ender zamanlarda Park Caddesi'nde tanınmadan yürüyebilirdi. Dimitri Mihailovich ortalama bir insandan on santim kısaydı ve bundan hoşlandığı söylenemezdi. Belki de bin kişilik (gerçek ya da elektronik) orkestralara olan düş-künlüğünün nedeni buydu, yine de imajına bir faydası yoktu.

Clifford Greenberg ve Margaret M'Bala da "tanınmayan ünlüler" kategorisine giriyorlardı, ama Dünya'ya döndüklerinde bu durumun değişeceği kesindi. Merkür'e inen ilk adam olan Green-berg'in yüzü o sıradan, güzel ve hatırlaması çok zor olan yüzlerdendi, zaten sürekli haberlere çıktığı günler artık otuz yıl geride kalmıştı. Ve talk show'lardan ve imza günlerinden hoşlanmayan çoğu yazar gibi, Bayan M'Bala'yı da milyonlarca okurunun çoğunluğu tanımazdı.

Onun edebi şöhreti '40'ların önemli olayların-dandı. Yunan panteonu üzerine bilimsel bir inceleme genellikle en çok satan kitaplar listesi için iyi bir aday sayılmazdı, ama Bayan M'Bala ölümsüz mitleri uzay çağı fonuna uyarlamıştı. Bir yüzyıl önce yalnızca gökbilimciler ve klasik edebiyat incelemecilerinin bildiği isimler artık her eğitimli insanın dünya tasvirinin bir parçasıydı; hemen

her gün Ganymede, Callisto, lo, Titan ve lapetus'tan, ya da Carme, Pasiphae, Hyperion , Pho-ebe gibi daha da az bilinen yerlerden yeni haberler alınıyordu.

Ancak tüm Tanrıların Babası (ve daha birçok şey) olan Jüpiter-Zeus'un karmaşık aile hayatı üzerinde yoğunlaşmış olmasa, kitabının başarısı sıradanın ötesine geçemezdi. Ve şans eseri dahi bir editör kitabın adını "Olimpos'tan Görü-nüş"den "Tanrıların Tutkuları"na çevirmişti. Kıskanç akademisyenler kitaba "Olimpos'ta Şehvet" diyorlar, ama hepsi de onu kendileri yazmış olmayı diliyorlardı.

"Aptallar Gemisi" deyimini ilk kullananın Maggie M (yol arkadaşları ona bu adı takmıştı) olması şaşırtıcı değildi. Victor Willis bunu hemen benimsedi ve bir süre sonra şaşırtıcı bir şekilde tarihi yansıttığını keşfetti. Neredeyse yüz yıl önce Katherine Anne Porter ve bir grup bilim adamı ve yazar, *Apollo* 77nin fırlatılışını ve ayın keşfinin ilk aşamasının sonunu izlemek için bir okyanus gemisiyle açılmışlardı.

Bayan M'Bala bunu öğrendiğinde, bir kehanette bulunurcasına "Düşüneceğim" demişti. "Belki de üçüncü bir versiyonun zamanıdır. Ama tabii ki Dünya'ya dönene kadar bundan emin olamam..."

11

YALAN

Rolf van der Berg'in düşüncelerini ve enerjisini bir kez daha Zeus Dağı'na yöneltmesi aylar sürmüştü. Ganymede'in düzenlenmesi tam günlük işten bile daha fazla zaman alırdı, haftalarca Dar-danus Üssü'ndeki ofisinden uzakta, planlanan Gilgamesh-Osiris tek raylı demiryolunun rotasını kontrol ediyordu.

Üçüncü ve en büyük Galileo ayının coğrafyası Jüpiter'in patlamasından beri çok değişmişti, hâlâ da değişiyordu. Europa'nın buzlarını eriten yeni Güneş burada, dört yüz bin kilometre uzakta o kadar güçlü değildi, yine de sonsuza dek kendisine dönük olan yüzün merkezinde ılıman bir iklim oluşturacak kadar sıcaktı. Kuzey ve güneyde kırk enlemlerine kadar küçük, sığ denizler vardı, bazıları Dünya'daki Akdeniz kadar genişti. Yirminci yüzyıldaki Voyager uçuşlarında elde edilen haritalardaki özelliklerin çok azı kalmıştı. Eriyen kutup buzları ve iki iç uyduyu da etkileyen karşılıklı çekim gücünün neden olduğu yer sarsıntıları, Ganymede'i haritacılar için bir kabusa dönüştürmüştü.

Ama aynı faktörler onu gezegen mühendisleri için de bir cennete dönüştürmüştü. Ellerinde insanların bir gün açık bir gökyüzü altında, korunmadan yürüyebilecekleri tek dünya vardı, tabii kurak ve pek konuksever olmayan Mars hariç. Ganymede'de bol bol su, hayat için gerekli tüm kimyasal maddeler ve (en azından Lucifer doğduğunda) Dünya'nın çoğu bölgesinden daha ılıman bir iklim vardı.

En iyi yanı ise, tüm bedene giyilen uzay giysilerine artık gerek kalmamasıydı. Hâlâ nefes alına-masa da, atmosfer sadece basit başlıklar ve oksijen tüpleri kullanılarak yaşanabilecek kadar yoğundu. Birkaç on yıl sonra (mikrobiyoloji uzmanları bunu vaat ediyor, ama kesin bir tarih vermiyorlardı) bunlara da gerek kalmayacaktı. Oksijen üreten bakteri türleri Ganymede yüzeyine çoktan yayılmıştı; birçoğu ölmüş, ancak bazıları yaşayıp çoğalmıştı. Atmosfer analizi tablosunun hafifçe yükselen .eğrisi, Dardanus'a gelen ziyaretçilere ilk gösterilen şeydi.

Rolf van der Berg uzun bir süre Europa VI'dan gelen verileri izledi, günün birinde Zeus Dağı üzerindeyken bulutların tekrar açılacağını umuyordu. Bu olasılığın ne kadar düşük olduğunun farkındaydı, ama en küçük bir olasılık bile varken, başka bir şekilde araştırmaya çalışmıyordu. Acelesi yoktu, elinde çok daha önemli işler vardı. Zaten bulacağı yanıt çok önemsiz ve sıradan da olabilirdi.

Ancak bir meteor çarpması sonucu Europa VI birdenbire sustu. Victor Willis Dünya'dayken, ge-

çen yüzyılın UFO tutkunlarının yerini alan "Europa manyakları" ile röportaj yaparak kendini küçük düşürmüştü, çoğu kimseye göre. Bazıları uydunun ölümünün altındaki dünyadaki düşmanca davranışlar yüzünden olduğunu savunuyordu; aralıksız on beş yıl çalışması (ömrünün neredeyse iki katı) onların hiç dikkatini çekmiyordu. Vic-tor bu nokta üzerinde durup fanatiğin diğer fikirlerinin çoğunu örtbas etmeyi becermişti, ama asıl hatası onlara seslerini duyurma şansı vermesiydi.

Meslektaşlarının kendisine "inatçı Hollandalı" demesinden hoşlanan, ve bu sıfatı hak etmek için elinden geleni yapan van der Berg'e göre, Europa VI'nın sonunun gelmesi kaçınılmazdı. Yerine bir yenisinin getirilmesi için para bulunması imkânsızdı, fazlasıyla uzun yaşamış olan geveze uydunun susması aslında herkesi rahatlatmıştı.

Öyleyse alternatifi neydi? van der Berg oturup seçeneklerini gözden geçirdi. O bir jeologdu, astrofizikçi değil. Bu yüzden, aradığı yanıtın Gany-mede'e ayak bastığı günden beri gözünün önünde olduğunu fark etmesi birkaç gün sürdü.

Güney Afrika'da konuşulan Hollanda dili, küfür etmek için en uygun dillerden biridir; kibarca konuşulması bile duyanların yüzünü kızartmaya yeter, van der Berg birkaç dakika köpürerek içini boşalttı; sonra da Lucifer'ın kör edici diskinin altında, tam Ekvator'da bulunan Tiamat Gözle-

mevi'ni aradı.

Evrendeki en muhteşem cisimlerle uğraşan astrofizikçiler, hayatlarını küçük, karmaşık şeylere, örneğin gezegenlere adamış olan jeologları biraz hor görürler. Ama sınır bölgesinde herkes birbirine yardım ediyordu ve Dr. Wilkins bunu hem ilginç, hem de harika buluyordu.

Tiamat Gözlemevi tek bir amaç için kurulmuştu, bu arnaç Ganymede'e bir üs kurulmasının da başlıca nedenlerinden biriydi. Lucifer'in incelenmesi sadece bilim adamları değil nükleer mühendisler, meteorologlar, oşinograflar, hatta devlet adamları ve filozoflar için bile büyük önem taşıyordu. Bir gezegeni güneşe çevirebilen varlıklar olması müthiş bir şeydi, bu düşünce birçoğunu gece uyutmuyordu, insanlığın bu işlem hakkında öğrenebileceği her şeyi öğrenmesi iyi olacaktı; bir gün bunun taklit edilmesi, ya da engellenmesi gerekebilirdi...

Tiamat da on yıldan uzun bir süredir mümkün olan her tür araçla Lucifer'ı gözlüyor, tüm elektromanyetik dalgadaki tayfını kaydediyor ve küçük bir meteor kraterine dikilmiş, yüz metre çapındaki mütevazi bir radarla da sürekli inceliyordu.

Dr. Wilkins "Evet" dedi, "Europa ve lo'ya sık sık göz attık. Ama ışınımız Lucifer'a dönük, bu yüzden onları sadece geçerken birkaç dakika gö-

rebiliyoruz. Sizin Zeus Dağı da gün tarafında, yani sürekli saklı."

Rolf van der Berg sabırsızca "Bunun farkındayım" dedi. "Ama Europa'ya arkada kalmadan bakabilmek için ışını biraz kaydıramaz mısınız? On ya da yirmi derece Gün Tarafına girmek için yeterli olur."

"Bir derece Lucifer'ı ıskalayıp Europa'yı yörüngesinin diğer tarafında açıkça görmeye yeter Ama o zaman üç katı uzakta olur, yani yansıtma gücümüz yüzde birine iner. Yine de işe yarayabilir; bir deneyelim. Frekans durumunu, dalga kapsamlarını kutuplamaları ve sizin ileri görüşlü adamlarınızın faydalı olacağını düşündüğü diğer şeyleri bilmeliyim. Işını bir iki derece çevirecek devre değiştirici bir ağ kurmamız uzun sürmez. Sonrasının ne olacağını- ise bilmiyorum, hiç düşünmemiz gerekmemişti. Ama belki de düşünmeliydik. Hatta öyle yapmalıydık. Hem siz Euro-pa'da su ve buzdan başka ne bulmayı umuyor-sunuz?"

Rolf van der Berg neşeyle "Bunu bilseydim" dedi, "yardım istemezdim, değil mi?"

"Ben de her şey yayınlandığında benden söz e-dilmesini istiyor olmazdım. Adımın alfabenin sonunda olması çok kötü, sadece bir harfle önümde olacaksın."

Bu bir yıl önceydi; uzun mesafeli taramalar yeterince iyi olmamış, Europa'mn gün tarafına Lu-

cifer'in ardında kalmadan hemen önce bakmak da beklediklerinden zor olmuştu. Ama en azından sonuçlar alınmıştı; bilgisayarlar da bunları değerlendirmişti, van der Berg de Lucifer sonrası Europa'mn mineral haritasını gören ilk insan olmuştu.

Dr. Wilkins'in tahmin ettiği gibi genellikle buz ve suydu, sülfür birikintilerinin arasından çıkmış bazalt tabakaları da vardı. Ama iki anormallik vardı.

Biri görüntüleme işleminin bir sonucu gibiydi, iki kilometre uzunluğunda dümdüz bir cisim vardı, radara hiç tepki vermiyordu, van der Berg onu düşünmeyi Dr. Wilkins'e bıraktı; o Zeus Da-ğıyla ilgileniyordu.

Tanımlamayı yapması uzun zaman almıştı, ancak bir deli (ya da çaresiz bir bilim adamı) böyle bir şeyin olabileceğini düşünürdü. Her ayrıntıyı iyice kontrol etmiş olmasına rağmen, hâlâ ina-namıyordu. Bir sonraki adımını düşünmeye cesaret bile edememişti.

Adının ve şöhretinin veri bankalarında yayılması için uğraşan Dr. Wilkins aradığında, hâlâ sonuçlan tahlil ettiğini söyledi. Ama daha fazla oyalayamazdı.

Hiçbir şeyden şüphelenmeyen meslektaşına "Pek önemli bir şey değil" dedi. "Sadece ender bir kuvars türü. Hâlâ Dünya'daki örneklerle karşılaştırıyorum."

ilk kez bir bilim adamına yalan söylemişti ve kendini çok kötü hissediyordu.

Ama başka ne seçeneği vardı ki?

f

_____12_____ _____OOM

PAUL_____

Rolf van der Berg, Paul Amca'yı on yıldır görmemişti, bir daha da fiziksel karşılaşacaklarını sanmıyordu. Ama ihtiyar bilim adamına büyük bir yakınlık hissediyordu. Neslinin sonuncusuy-du ve atalarının yaşam biçimini hatırlayabilen (sadece istediğinde, bu da pek sık olmazdı) sadece oydu.

Dr. Paul Kreuger (ailesi ve arkadaşlarının çoğu için "Oom Paul")* gerektiğinde bilgi ve tavsiyeleriyle her *zaman* oradaydı, ister şahsen olsun, ister yarım milyar kilometrelik bir telsiz hattının ucunda. Yirminci yüzyılın sonundaki temizlikten sonra Nobel Komitesinin onun parçacıklar fiziğine katkılarını çaresiz bir karmaşa içinde bir kez daha göz ardı etmesine yoğun politik baskıların neden olduğu söyleniyordu.

Bu doğruysa bile, Dr. Kreuger kin gütmüyordu. Mütevaziydi ve gösterişsizdi, geçimsiz sürgün arkadaşları arasında bile kişisel düşmanı yoktu Hatta evrensel olarak öylesine saygı görüyordu ki Güney Afrika Birleşik Devletleri'ni tekrar ziyaret etmesi için birçok davet almış, ama her seferinde kibarca reddetmişti. Bunu GABD'de bir tehlike olduğundan değil, nostalji duygusunun etkisinde kalmaktan korktuğu için yaptığını da hemen açıklamıştı.

Rolf van der Berg, bir milyondan az insanın anladığı bir dilde konuşmanın güvencesindeyken bile çok temkinliydi ve yakın bir akrabası hariç kimsenin anlamayacağı dolaylı ifadeler ve imalar kullanmıştı. Paul ise yeğeninin mesajını anlamakta hiç zorlanmamıştı, ama ciddiye alıp almamak konusunda emin değildi. Genç Rolf un kendini küçük düşürmesinden korkuyordu ve onu elinden geldiğince nazikçe durdurmalıydı. Neyse ki hemen yayınlamaya kalkışmamıştı; en azından sessiz kalmayı biliyordu...

Peki ya, evet, ya doğruysa? Paul'un ensesinde-ki birkaç tel saç diken diken oldu. Bilimsel, fi-nansal, politik olasılıklar bir anda gözünün önünde belirdi, düşündükçe daha da ürkütücü geliyorlardı.

İnançlı atalarının aksine Dr. Kreuger'in kriz ya da şaşkınlık anlarında yakaracağı Tann'sı yoktu. Şimdi ise olmasını diliyordu; ama dua edebilse bile, bunun pek faydası olmazdı. Bilgisayarının başına geçip veri bankalarına girmeye başladı-

---

* "Oom" sözcüğü Güney Afrika dilinde "amca, dayı" anlamına geliyorsa da burada, Oom *Paul* diye tanınan, 1883-99 yılları arasında Transwaal Cumhuriyeti'nın başkanlığını yapmış olan Stephanus Johannes PAULUS'a gönderme vardır, kendisine *Başkan Kruger* da denirdi (y h n)

ğında, yeğeninin inanılmaz bir buluş yapmış ol duğunu mu, yoksa saçmaladığını mı umut etme si gerektiğini bilemiyordu. İhtiyar Tanrı, insanlığa gerçekten de böylesine inanılmaz bir numara ya pabilir miydi? Paul, Einstein'in ünlü sözünü hatır ladı: Kurnazdı, ama asla kötü niyetli değildi, B

Dr. Kreuger kendi kendine, Hayal kurmayı bırak, dedi. Sevdiklerin ya da sevmediklerinin, korkuların ya da umutlarının konuyla hiç bir ilgisi yok. . .

Güneş Sistemi'nin genişliğinin yarısı kadar bir mesafeden bir çağrı almıştı; ve gerçeği öğrenene kadar huzur bulamazdı.

_____13_____ "KİMSE MAYO GETİRMEMİZİ SÖYLEMEMİŞTİ..."

Kaptan Smith sürprizini 5. güne, Dönüşten birkaç saat öncesine kadar sakladı. Açıkladığında, tahmin ettiği gibi, hiç kimse inanamadı.

İlk kendine gelen Victor Willis oldu.

"Bir yüzme havuzu! Hem de uzay gemisinde! Herhalde şaka ediyorsun!"

Kaptan arkasına yaslanıp keyfini çıkarmaya hazırlandı. Sırrı daha önceden bilen Heywood Floyd'a bakarak sırıttı.

"Kolomb kendisinden sonra gemilere kurulan tesisleri görse şaşırırdı herhalde."

Greenberg hemen "Tramplen de var mı?" diye sordu. "Üniversitede şampiyondum."

"Aslında var. Sadece beş metre, ama yerçekiminin onda birinde bu size üç saniye serbest düşüş sağlar. Daha uzun zaman isterseniz, eminim Mr. Curtis hızı azaltmaktan memnun olur. "

Baş mühendis ciddi bir sesle "Öyle mi?" diye
sordu özlemle. "Ve böylece tüm yörünge hesap
larımı al
-
t üst ederim. Suyun taşmasını da söylememe ge
rek yok. Bilirsiniz, yüzey gerilimi..."

Birisi "Küre şeklinde yüzme havuzu olan bir uzay istasyonu yok muydu?" diye sordu.

Floyd "Dönmeye başlamadan önce Pasteur'ün merkezinde denediler." diye yanıtladı. "Pratik değildi. Sıfır yerçekiminde tamamen kapalı tutulması gerekiyor. Ayrıca paniğe kapılırsanız, büyük bir su küresinde boğulmanız daha kolay."

"Rekor kitaplarına geçmenin bir yolu:uzayda boğulan ilk insan..."

Maggie M'Bala "Kimse mayo getirmemizi söylememişti" diye söylendi.

Mihailovich Floyd'a "Mayo giymesi gerekenler mutlaka getirmeli" diye fısıldadı. Kaptan Smith toparlanmaları için masaya vur-
du. "Lütfen, bu daha önemli. Bildiğiniz gibi gece

yansı maksimum hıza ulaşacağız ve yavaşlamamız gerekecek. Bu yüzden motor saat 23:00'de kapanacak ve gemi ters çevrilecek. Saat 01:00'de yeniden çalıştırana kadar iki saat ağırlıksız olacağız.

"Tahmin edebileceğiniz gibi ekip oldukça meşgul olacak. Motor kontrolü ve ana gövdenin incelenmesi için bu fırsattan yararlanacağız, bunları motor çalışırken yapamayız. O sırada emniyet kemerlerinizle yataklarınıza bağlı olarak uyumanızı öneriyorum. Görevliler boşta duran, ve tekrar ağırlık olduğunda sorun olabilecek cisimleri kaldıracaklar. Sorusu olan?"

Uzun bir sessizlik oldu, yolcular sanki hâlâ sürprizin etkisinde, nasıl faydalanacaklarını düşünüyor gibiydiler.

"Böylesine bir lüksün maliyetini sormanızı bekliyordum, sormadığınıza göre ben söyleyeyim. Kesinlikle lüks değil, maliyeti de söz etmeye bile değmez, ama gelecekteki uçuşlar için çok değerli olacağını umuyoruz.

"Biliyorsunuz, reaksiyon için beş bin ton su taşımak zorundayız, bundan en iyi şekilde faydalanabiliriz. Şu anda Bir Numaralı Tankın dörtte üçü boş; yolculuğun sonuna kadar da öyle olacak. Yarın kahvaltıdan sonra plajda görüşürüz..."

Universe'in kalkışı için ne kadar acele edildiği düşünülürse, böylesine önemsiz bir şeyin bu kadar iyi yapılması çok şaşırtıcıydı.

'Plaj' yaklaşık beş metre genişliğinde metal bir platformdu, büyük tankın çevresinin üçte birini dolaşıyordu. Uzak duvar sadece yirmi metre uzakta olmasına rağmen, akıllıca kullanılan projektörler sayesinde erişilemeyecek kadar uzak görünüyordu. Orta uzaklıktaki dalgaların üzerindeki sörfçüler, asla ulaşamayacakları bir sahile yönelmişlerdi. Ötelerinde, her seyahat acentası-nın hemen tanıyacağı, Tsung Deniz-Uzay Şirketinin güzel yolcu gemisi *Tai Pan* yelkenlerini açmış, urukta yol alıyordu.

Yanılsamayı tamamlamak için zemine kum koyulmuştu (yerinden fazla uzaklaşmaması için biraz mıknatıslandınlmıştı) ve küçük plajın sonunda da, çok yakından incelenmezse oldukça gerçekçi duran, palmiye ağaçları vardı. Sıcak bir tropik güneş bu hoş manzarayı tamamlıyordu; *gerçek* Güneş'in bu duvarların ardında, Dünya'daki tüm plajlar üzerinde parladığının iki katı şiddetle parladığı insanın aklına bile gelmiyordu.

Tasarımcı elindeki kısıtlı alanda gerçekten iyi bir iş yapmıştı. Greenberg'in "Sörf yok ki" diye şikayet etmesi biraz haksızlıktı.

14

ARAŞTIRMA

Ne kadar kanıtlanmış olursa olsun, kabul edilmiş bir mantık çerçevesine uyana kadar hiçbir "gerçek"e inanmamak iyi bir bilim prensibidir. Tabii bazen bir gözlem bu çerçeveyi kınp bir yenisinin oluşturulmasını zomnlu kılabilir, ama bu çok enderdir. Galileolar ve Einsteinlar genellikle yüzyılda bir gelirler, insanlığın selameti için iyi olan da budur. Dr. Kreuger bu prensibe inanıyordu; açıklamasını yapana kadar yeğeninin keşfine inanmayacaktı, görünüşe göre bu da ancak bir mucizeyle olabilirdi. Rolfun hata yapmış olması olasılığının daha çok olduğunu düşünüyordu, eğer öyle ise bunu anlamak kolay olacaktı.

Oysa çok zor olmuş, bu da Paul Amca'yı çok şaşırtmıştı. Radarla uzaktan algılamalı gözlem analizi artık saygın ve oturmuş bir meslekti ve başvurduğu tüm uzmanlar biraz oyaladıktan sonra Paul'a aynı yanıtı vermişlerdi. Ve hepsi "O kaydı nereden aldın?" diye sormuşlardı.

"Üzgünüm" diye yanıtlamıştı. "Bunu söylemeye yetkili değilim."

Sonraki adım ise, imkansızın doğru olduğunu kabul edip literatürde araştırma yapmaya başlamaktı. Bu çok zor olabilirdi, çünkü nereden başlayacağını bile bilmiyordu. Kesin olan bir şey

vardı; düşünmeden, doğruca yapılacak her hareket başarısızlığa mahkumdu. Tıpkı Roentgen'in, X ışınını bulduğunun ertesi günü, açıklamalarını kendi zamanının fizik dergilerinde aramaya başlaması gibiydi. Oysa ihtiyacı olan bilgi yıllar sonra bulunacaktı.

Ama o müthiş bilimsel bilgi yığınının içide aradığını bulma şansı da vardı. Paul Kreuger yavaş yavaş ve dikkatle, ne aradığı kadar ne aramadığını da bilen bir otomatik arama programı hazırladı. Dünyayla ilgili tüm kaynaklan eleyecek (ki bu çok büyük miktarda bir bilgiydi) ve sadece Dünya dışına ait bilgiler üzerinde yoğunlaşacaktı.

Dr. Kreuger'in konumunun avantajlarından biri sınırsız bilgisayar bütçesiydi, zekasına ihtiyaç duyan sayısız kuruluşlardan aldığı ücretin bir bölümü buydu. Bu arama pahalı olabilirdi, ama fatura için endişelenmesi gerekmiyordu.

Her şey şaşırtıcı derecede çabuk bitti. Şanslıydı; arama sadece iki saat otuz yedi dakika sürdü, sonuç 21,456. arama maddesinde bulundu.

Başlık bile yeterliydi. Paul o kadar heyecanlıydı ki kendi bilgisayarı bile sesini tanıyamadı ve bilginin çıkışı almak için komutu tekrarlaması gerekti.

Yazı 1981'de (o doğmadan neredeyse beş yıl önce!) Nature'da yayınlanmıştı. Gözleri tek sayfalık yazıyı hızla tararken yeğeninin başından beri haklı olduğunu ve daha da önemlisi, böyle bir

mucizenin tam olarak nasıl olabileceğini de biliyordu.

O seksen dört yıllık derginin editörünün iyi bir mizah anlayışı olmalıydı. Uzak gezegenlerin çekirdekleri hakkında bir yazı sıradan okurların ilgisini çekecek bir şey sayılmazdı; ama bunun alışılmadık derecede çarpıcı bir başlığı vardı. Bilgisayarı ona bunun aynı zamanda bir zamanların ünlü bir şarkısının bir bölümü olduğunu da söyleyebilirdi, ama tabii bunun konuyla hiç ilgisi yoktu.

Zaten Paul Kreuger ne Beatles'ı ne de uyuşturucu etkisindeki fantezilerini hiç duymamıştı.

SiYAH KAR

Halley şimdi de görülemeyecek kadar yakındı. Üstelik Dünya'daki gözlemciler, Güneş'in görünmeyen rüzgârında bir flama gibi dalgalanan, kuyrukluyıldızın yörüngesine dik açıyla elli milyon kilometre uzayan kuyruğu çok daha iyi görebiliyorlardı.

Heywood Floyd buluşma sabahı tedirgin bir uykudan erken uyandı. Rüya görmesi (ya da gördüklerini hatırlaması) olağan değildi, şüphesiz bu önlerindeki birkaç saatin heyecanı yüzündendi. Caroline'dan gelen ve son zamanlarda Chris'ten haber alıp almadığını soran bir mesaj da onu biraz endişelendirmişti. Kısa bir yanıt vermiş, ona *Universd'm* kardeş gemisi *Cosmos'daki* yerini ayarladığında bile chris'in "Teşekkür ederim" demeye tenezzül etmediğini söyledi. Belki de Dün-ya-Ay arasında gidip gelmekten çoktan sıkılmıştı ve başka yerde heyecan anyordu.

"Her zamanki gibi" diye eklemişti, "canı istediği zaman haber yollar."

Kahvaltıdan hemen sonra, yolcular ve bilim ekibi Kaptan Smith'den son bir brifing almak için toplanmışlardı. Bilim adamlarının buna tabii ki ihtiyacı yoktu, ama sinirlenmiş olsalar bile, ana ekrandaki garip görüntü bu

çocukça duyguyu hemen bastırdı.

Universe sanki bir kuyrukluyıldıza değil de ne-bulaya doğru uçuyordu. Önlerindeki tüm gökyüzü artık bulanık, beyaz bir sisle kaplıydı. Her yeri aynı değildi, yer yer koyu lekeler ve merkezi bir noktadan yayılan berrak çizgiler ve parlak siyah hatlar vardı. Bu büyüklükteyken çekirdek ancak küçük siyah bir nokta olarak görülüyordu, yine de etrafındaki her şeyin kaynağı olduğu belliydi.

Kaptan "Üç saat içinde motoru durduracağız" dedi. "O zaman çekirdekten yalnızca bin kilometre uzakta ve sıfır hızda olacağız. Bazı gözlemler yapacak, ve iniş bölgemizi belirleyeceğiz.

"Yarın tam olarak 12:00'de ağırlıksız olacağız. O zamana kadar oda görevlileriniz her şey uygun olarak yerleşmiş mi kontrol edecek. Tıpkı Dönüş gibi olacak, tabii *bu* defa tekrar ağırlığa kavuşmamız iki saat değil üç gün sürecek.

"Halley'in yerçekimi mi? Boşverin onu, Dünya'-dakinin binde biri kadar bir şey. Yeterince uzun beklerseniz fark edersiniz, ama hepsi o. Bir şeyin bir metre aşağıya düşmesi on beş saniye sürüyor.

"Güvenlik açısından, buluşma ve iniş sırasında hepinizin burada gözlem salonunda kemerleriniz bağlı olarak oturmanızı istiyorum. Zaten en iyi görüntüyü de buradan görebilirsiniz ve tüm işlem bir saatten uzun sürmeyecek. Yalnızca çok küçük itiş düzeltmeleri yapacağız, ama her açıdan olabilir ve hafif algı bozukluklarına neden

olabilirler"

Kaptanın söylemek istediği uzay tutmasıydı; ama bu sözcük, ortak bir kararla *Üniverselde* yasaklanmıştı. Yine de birçok elin koltukların altındaki bölmelere uzanıp, meşhur plastik torbaların aniden gerekirse el altında olup olmayacağını kontrol ettiği fark edilebiliyordu.

Ekrandaki görüntü büyütüldükçe genişledi. Floyd bir an için kuyrukluyıldızların en ünlüsüne doğru ilerleyen bir uzay gemisinde değil de, bulutların arasında alçalan bir uçakta olduğunu hissetti. Çekirdek giderek büyüyor ve belirginleşi-yordu; artık siyah bir leke değil, düzensiz bir elipsti; bir an kozmik okyanusta kaybolmuş küçük, çiçek bozuğu bir adaydı; bir an sonra ise birdenbire başlı başına bir dünya olmuştu.

Orantı duygusu yoktu. Floyd önünde yayılan manzaranın on kilometreden daha yakında olduğunu bilmesine rağmen, Ay kadar büyük bir kütleye baktığını kolayca düşünebilirdi. Ama Ay'ın kenarları sisli değildi, yüzeyinde küçük buhar püskürmeleri de yoktu.

Mihailovich "Aman Tanrım!" diye bağırdı. "O da ne?"

Çekirdeğin alt tarafını, yok edicinin tam içini gösteriyordu. Orada, kuyrukluyıldızın gece tarafında bir ışık kesinlikle (ve inanılmaz biçimde) kusursuz bir ritimle, iki üç saniyede bir yanıp sönüyordu.

Dr. Willis'in bildik "Bunu tek heceli sözcüklerle bile açıklayabilirim" öksürüğünden önce sözü Kaptan Smith aldı.

"Sizi hayal kırıklığına uğrattığıma üzgünüm Mr. Mihailovich. O sadece Deneme Uydusu İki'nin sinyali. Bir aydır orada, gelip almamızı bekliyor."

"Ne yazık, ben de bizi karşılayacak birinin, bir şeyin olduğunu sandım."

"Korkarım böyle bir şansımız yok, burada kendi başımızayız. O sinyal inmeyi planladığımız yeri gösteriyor; Halley'in Güney Kutbuna yakın ve ' "| şu anda sürekli karanlıkta. Bu da hayat destek sistemlerimizin işini kolaylaştıracak. Güneş ışığı alan tarafta ısı 120 dereceye kadar çıkar, kaynama noktasının bile çok üstünde."

Utanmaz Dimitri "Kuyrukluyıldızın gaz çıkarmasına şaşmamalı" dedi. "O siyah bölgeler pek de iyi görünmüyor. İnmek için güvenli olduğuna emin misiniz?"

"Gece tarafına inmemizin nedenlerinden biri de bu; hiçbir hareketlilik yok. Şimdi izin verirseniz, köprüye dönmeliyim. İlk kez yeni bir dünyaya inme şansı buluyorum ve bir daha bulamayabilirim."

Kaptan Smith'in dinleyicileri yavaşça ve alışılmadık bir sessizlikle dağıldılar. Ekrandaki görüntü normal boyutuna döndü ve çekirdek tekrar küçülüp, zorlukla görünen bir nokta oldu. Ama şu birkaç dakikada bile biraz büyümüş gibiydi,

üstelik bu bir yanılsama olmayabilirdi. Buluşmaya dört saat kalmasından önce gemi hâlâ saatte elli bin kilomere hızla kuyrukluyıldıza doğru ilerliyordu.

Oyunun bu aşamasında motora bir şey olursa, Halley'in övündüğü kraterlerden çok daha etkileyici bir krater açabilirlerdi.

16 İNİŞ

İniş Kaptan Smith'in umduğu gibi olaysız olmuştu. *Univers&'m* yere temas ettiğini fark etmemişlerdi bile; yolcular inişin tamamlandığını ancak bir dakika sonra fark etmişler ve gecikmiş bir sevinç gösterisi yapmışlardı.

Gemi, yüz metreden biraz daha yüksek tepelerle çevrili sığ bir vadinin ucuna inmişti. Ay'dakine benzer bir manzara bekleyenler çok şaşırmışlardı; bu oluşumlar Ay'ın milyarlarca yıllık mikrometeor bombardımanı sonucu kumla kaplanmış düz, hafif kıvrımlarına hiçbir benzerlik göstermiyordu.

Burada bin yıldan daha eski hiçbir şey yoktu; piramitler bu yerden çok daha eskiydiler. Güneş çevresinde her dönüşünde, Güneş'teki yangınlar Halley'in şeklini bozup küçültüyordu. Çekirdeğin şekli, 1986'da Güneş'e en yakın geçişinden son-

ra bile oldukça değişmişti. Victor Willis izleyicilerine " 'Fıstığın' beli yaban arısı gibi incelmiş!" dediğinde tüm eğretilemeleri utanmadan birbirine karıştırmış, yine de söylemek istediğini iyi ifade etmişti. Hatta, 1846'da Biela kuyrukluyıldızının tüm bilim adamlarını şaşırttığı gibi, Güneş çevresinde birkaç tur daha attıktan sonra Halley'in kabaca eşit iki parçaya bölünmesi olasılığı bile vardı.

Yerçekiminin neredeyse hiç olmaması da manzaranın tuhaflığını arttmyordu. Her yerde sürrealist bir sanatçının fantezilerinden çıkmış gibi duran örümceksi şekiller ve Ay'da birkaç dakika bile dayanmaları imkânsız olan, inanılmaz biçimde eğimli duran taş yığınları vardı.

Kaptan Smith *Üniversel* kutup gecesinin derinliklerine, Güneş'in yakıcı sıcaklığından beş kilometre uzağa indirmeyi seçmişti, ama yine de bol bol ışık vardı. Kuyrukluyıldızı saran dev toz ve gaz bulutu bu bölgeye uygun bir sis oluşturmuştu; Antarktika buzlan üzerinde bir şafak gibiydi. O da yetmezse, Lucifer'in yüzlerce dolunaylık etkisi vardı.

Böyle olacağını tahmin etmelerine rağmen, hiç renk olmaması bir hayal kırıklığıydı; *Universe* sanki açık bir kömür madeninde duruyordu. Bu pek de kötü bir benzetme sayılmazdı, çevrelerini saran siyahlığın çoğu karbon ya da bileşiklerinin kar ve buzla karışımıydı.

Gemiden ilk inen tabii ki Kaptan Smith oldu, *Univers&'m* ana hava kabininden yavaşça çıktı. iki metre aşağıda yere dokunması sanki sonsuza kadar sürdü; sonra yerdeki tozdan bir avuç alıp eldivenli eliyle inceledi.

Gemide herkes, tarih kitaplarına geçecek sözleri bekliyordu.

Kaptan "Biber ve tuz gibi" dedi. "Eritilirse daha iyi bir mahsul olur."

Uçuş planı Güney kutbunda, elli beş saatlik bir tam Halley "gününü" kapsıyordu. Sonra (bir sorun çıkmazsa), gayzerlerden birini tam bir gün-gece döneminde incelemek için, Ekvator'a (bu isim hiç de uygun değildi) doğru on kilometre ilerlenecekti.

Baş bilim adamı Pendrill hiç zaman kaybetmedi Hemen bîr meslektaşıyla iki kişilik bir jet kızağa binip, kendilerini bekleyen uydunun sinyaline doğru yola çıktı. Bir saat içinde dönmüşlerdi, kuyrukluyıldızdan aldıkları ve önceden paketledikleri örnekleri derin dondurucuya gururla koymuşlardı.

Bu arada diğer ekipler de vadiye, kırılgan zemine çakılmış direkler arasına gerilmiş kablolardan bir örümcek ağı kurmuşlardı. Bunlar hem birçok aletin gemiyle bağlantısını sağlıyor, hem de dışarıda hareketi oldukça kolaylaştırıyordu. Halley'in bu bölümü kullanışsız Dış Hareket Bi-

timleri kullanılmadan incelenebilirdi; tek gereken bir kabloya bir kelepçe takmak ve sonra tutunarak ilerlemekti. Hem bu karmakanşık, tek kişilik uzay gemileri gibi olan DHB'leri kullanmaktan çok daha eğlenceliydi.

Yolcular tüm bu olup bitenleri şaşkınlıkla izliyor, telsiz dalgalarından yapılan konuşmaları dinleyip keşfin heyecanım paylaşmaya çalışıyorlardı. On iki saat kadar sonra (eskiden astronot olan Clifford Greenberg için daha da erken), zorunlu izleyici olmanın zevki kaçmaya başlamıştı. Bir süre sonra herkes "dışarı çıkmak"tan söz eder olmuştu, alışılmadık derecede sakin duran Victor Willis hariç.

Dimitri biraz hor görerek "Galiba korktu" dedi. Perde farkını hiç duymadığını fark ettiğinden beri ondan hiç hoşlanmamıştı. Bu Victor'a (tuhaf sorununun incelenmesi için kobay olmayı cesaretle kabul etmişti) karşı büyük bir haksızlık olmasına rağmen, Dimitri "İçinde müzik olmayan biri ihanete, hileye ve azgınlığa yatkındır" diye üstüne gidiyordu.

Floyd daha Dünya yörüngesinden çıkmadan kararını vermişti. Maggie M her şeyi deneyecek kadar cesurdu ve cesaretlendirilmeye ihtiyacı yoktu ("Bir yazar yeni bir deneyim yaşama fırsatını asla geri çevirmemelidir" sloganı duygusal hayatına da fazlasıyla yansımıştı).

Yva Merlin her zamanki gibi herkesi tereddüt-

te bırakmıştı, ama Floyd onu kuyrukluyıldız üzerinde özel bir geziye çıkarmaya kararlıydı. Şöhretini korumak için Floyd bunu yapmalıydı; ünlü münzevinin yolcu listesine alınmasında onun da rolünün olduğunu herkes biliyordu ve şimdi de aralarında bir ilişki olduğu yolunda espriler yapılıyordu. En masum hareketleri bile, Dimitri ve onlara kıskançlıkla karışık bir hayranlık duyan geminin doktoru Dr. Mahindran tarafından espriyle yorumlanıyordu.

Floyd önceleri rahatsız olsa da (çünkü bu ona gençliğindeki duygulan hatırlatıyordu) artık bu şakaya uymuştu. Ama Yva'nın bu konudaki duygularını bilmiyordu ve. soracak cesareti henüz bulamamıştı. Ünlü sessizliğini, üç nesil boyunca izleyicileri büyüleyen o gizemli havasını, sırların birkaç saatten fazla sır olarak kalmadığı bu küçücük toplumda bile kaybetmemişti.

Victor Millis ise, farelerin ve uzay adamlarının en iyi planlarını bile bozabilen o küçük, yıkıcı ayrıntılardan birine takılmıştı.

Universe buğulanmayan, yansıma yapmayan ve eşsiz bir uzay görüntüsü sunmayı garanti eden siperleri olan son model Mark XX uzay giysileriyle donatılmıştı. Başlıklar birçok farklı ölçüde olmasına rağmen, Victor Willis'in birinin içine sığması için bir operasyon geçirmesi gerekiyordu.

Artık markası haline gelen sakalını on beş yıldır uzatıyordu (bir eleştirmen, biraz da hayranlık-

la "bir çalı budama sanatı harikası" demişti).

Victor Willis'le Halley Kuyrukluyıldızı arasında artık yalnızca sakalı vardı. Yakında ikisi arasında-bir seçim yapması gerekecekti.

17

SİYAH KAR VADİSİ

Kaptan Smith yolcuların dışarı çıkması fikrine şaşılacak kadar az karşı çıkmıştı. Bu kadar yolu gelip de kuyrukluyıldıza ayak basmamanın saçma olacağına o da katılıyordu.

Kaçınılmaz brifingde "Talimatlara uyarsanız sorun çıkmaz" dedi. "Daha önce hiç uzay giysisi giymemiş olsanız bile; ki sanınm olanlar yalnızca Kumandan Greenberg ve Dr. Floyd'dur, oldukça rahat ve tam otomatiktirler. Yalıtım kabinine girdikten sonra hiçbir düğme ya da ayarla oynamanız gerekmeyecek.

"Kesin bir kural: Bir seferde sadece iki kişi dı-şan çıkabilir. Tabii özel bir refakatçi bir güvenlik hattıyla bağlı olarak beş metre yakınınızda olacak; ama gerekirse bu yirmi metreye kadar çıkarılabilir. Ayrıca her iki kişi de vadi boyunca gerdiğimiz rehber kablolara kelepçelerle bağlanacak. Yol yasası Dünya'daki gibi; sağdan gidin! Birinin önüne geçmek isterseniz, tek yapmanız gereken kelepçenizi açmak, ama *biriniz her* zaman

hatta bağlı kalmalı. Böylece uzay boşluğuna kaçma tehlikesi olmaz. Sorusu olan?" "Dışarıda ne kadar kalabiliriz?" "Dilediğiniz kadar, Bayan M'Bala. Ama en küçük bir rahatsızlık hissettiğiniz anda dönmenizi öneririm. İlk çıkış için bir saat ideal olabilir, tabii on dakika gibi gelecektir..."

Kaptan Smith çok haklıydı. Heywood Floyd geride kalan zamanı gösteren ekrana baktı, kırk dakikanın çoktan geçmiş olması inanılmazdı. Yine de o kadar şaşırmamalıydı, gemi şimdiden bir kilometre uzaktaydı.

En kıdemli yolcu olarak (her hesaba göre), ilk dışarı çıkma ayrıcalığı ona tanınmıştı. Yol arkadaşını ise seçme şansı yoktu.

Mihailovich "Yva ile EVA!" diye kıkırdadı. "Nasıl dayanabilirsin ki? Yine de o lanet giysiler," diye adi bir sırıtışla ekledi, "dışanda her istediğinizi denemenize izin vermez."

Yva hiç itiraz etmeden, ama bunun yanında hiçbir ilgi de göstermeden kabul etmişti. Floyd bunun onun her zamanki hali olduğunu düşündü. Tam olarak hayal kırıklığına uğradığı söylenemezdi, bu yaşta insanın pek fazla hayali olmazdı, ama canı sıkılmıştı. Nedeni de Yva değil kendisiydi; o tıpkı sık sık karşılaştırıldığı Mona Lisa gibi eleştiri veya övgünün ötesindeydi.

Tabii bu karşılaştırma saçmaydı; La Gioconda gizemliydi, ama kesinlikle erotik değildi. Yva'nın

gücü ise ikisinin kendine özgü bir biçimde birleşiminden geliyordu, iyi ölçülerle masumiyetin birleşiminden. Bu üç özelliğin izleri yanm yüzyıl sonra bile hâlâ görülebiliyordu, en azından inançlı gözlere.

Eksik olan ise (bunu Floyd da üzülerek kabul etmek zorunda kalmıştı) gerçek bir kişilikti. Ona konsantre olduğunda gözünün önüne gelen yalnızca oynadığı rollerdi. Bir zamanlar "Yva Merlin tüm erkeklerin tutkularının bir yansımasıdır; ama aynaların kişiliği yoktur" diyen eleştirmeni, isteme-yerek de olsa haklı buluyordu.

Ve şimdi Halley kuyrukluyıldızının yüzeyinde, Siyah Kar Vadisini kaplayan ikiz kablolarda rehberleriyle birlikte ilerlerken, bu eşsiz ve esrarengiz yaratık yanı başındaydı. Adı buydu, hiçbir haritada yer almayacak olsa da, onunla çocuksu bir gurur duyuyordu. Coğrafyanın Dünya'daki hava durumu kadar değişken olduğu bir yerin haritası olamazdı. Çevresindeki manzaraya daha önce hiçbir insanın bakmamış, bundan sonra da bakamayacak olmasının tadını çıkardı.

Mars'ta ya da Ayda, biraz hayal gücünüzü kullanır ve yabancı gökyüzünü de düşünmezseniz, bazen Dünya'da olduğunuzu hayal edebilirsiniz. Burada bu imkansızdı, çünkü kardan kule gibi havada duran yapılar, yerçekimine pek de teslim olmuş gibi durmuyorlardı. Hangi tarafın yukarısı olduğunu anlamak için çevreye çok dikkatle

bakmak gerekiyordu.

Siyah Kar Vadisi sıradışıydı, çünkü oldukça katı bir yapıydı; buharlaşabilen su ve hidrokarbon buz birikintilerinin arasına gömülmüş bir kayalık. Jeologlar kökeni hakkında hâlâ tartışıyorlardı, bazıları çağlar önce kuyrukluyıldıza çarpmış bir asteroitin parçası olduğuna inanıyorlardı. Alınan örneklerde donmuş katrana benzeyen, karışık organik bileşimler bulunmuştu; ama oluşumlarında hayatın bir rolü olmadığı kesindi.

Küçük vadinin zeminini kaplayan "kar" tamamen siyah değildi; Floyd fenerinin ışığı altında baktığında, sanki içinde milyonlarca mikroskobik elmas varmışçasına ışıldayıp parlıyordu. Hal-ley'de gerçekten elmas olup olmadığını merak etthYeterince karbon olduğu açıktı. Ama oluşumu için gereken ısı ve basıncın burada asla var olmadığı da açıktı.

Floyd ani bir dürtüyle aşağı uzandı ve iki avuç dolusu kar aldı; bunu yapmak için kendini ayaklarıyla güvenlik hattından itmesi gerekti, böylece ip üzerinde yürüyen bir cambazı andıran komik bir görüntü oluşturdu, ama o baş aşağı duruyordu. Kırılgan kabuk, başını ve omuzlarını içine so-karken hiç direnmedi; sonra kelepçesine tutunarak kendini yavaşça çekti ve bir avuç Halley'le dışarı çıktı.

Kristal taneciklerinden tam avucuna sığacak kadar bir top yaparken, ona eldiveninin yalıtımı

olmadan dokunabilmeyi istedi. İşte elindeydi, kapkaraydı; ama elinde çevirdikçe kaçamak parıltılar saçıyordu.

Aniden, hayalinde bembeyaz oluverdi; çocukluğuna dönmüştü, çocukluğunun hayaletleriyle çevrili kış oyun bahçesindeydi. Kusursuz kar toplarıyla meydan okuyup tehdit eden arkadaşlarının bağırışlarını bile duyabiliyordu...

Çok kısa ama etkileyici bir anıydı, ezici bir hüzün duygusu vermişti. Yüzyıllık bir zamanın ardından o hayalet arkadaşlarının hiçbirini hatırlamıyordu; ama bazılarını sevdiğini biliyordu.

Gözleri doldu, parmakları uzay karından yapılmış topu sıkıca kavradı. Sonra görüntü kayboldu; yine kendisiydi. Bu an hüzün değil, zafer anıydı.

Heywood Floyd "Aman Tanrım!" diye bağırdı, sözleri uzay giysisinin küçük, yankı yapan evreninde yankılandı. "Halley kuyrukluyıldızının üze-rindeyim, daha ne istiyorum! Şimdi bir meteor çarpsa, şikayet bile etmem!"

Kollarını kaldırdı ve kar topunu yıldızlara doğru savurdu. Öyle küçük ve siyahtı ki neredeyse bir anda kayboldu, ama o gökyüzüne bakmaya devam etti.

Sonra birdenbire, beklenmedik bir şekilde anı bir ışık patlamasıyla birlikte, gizli güneşin ışınlarına doğru yükselirken yeniden ortaya çıktı. Kurum kadar siyah olmasına rağmen o kör edici aydınlığı, gökyüzünün hafif aydınlığına karşı kolay-

ca görülebilecek kadar yansıtıyordu.

Belki buharlaşarak, belki de uzaklarda gittikçe küçülerek sonunda gözden kaybolana dek Floyd onu izledi. Yukarıdaki korkunç radyasyon seline fazla dayanamazdı; ama kaç kişi kendi kuyrukluyıldızını yarattığını söyleyebilirdi ki?

_____18_____ _____OLD

FAITHFUL_____

Kuyrukluyıldızın dikkatli bir incelemesi, *Universe* daha kutbun gölgesindeyken başlamıştı. Önce tek kişilik DHB'leri gün ve gece tarafı üzerinde dolaşarak önemli olabilecek her şeyi kaydettiler. Ön araştırmalar tamamlanınca, bilim . adamları gemideki mekikle, sayıları bazen beş kişiye kadar çıkan gruplar halinde uçarak stratejik noktalara araçlar yerleştirdiler.

Lady Jasmine, Discovery döneminin yalnızca yerçekimsiz ortamda çalışabilen ilkel uzay kapsüllerinden çok farklıydı. Tam anlamıyla küçük-bir uzay gemisiydi, *Universe* ile Mars, Ay ya da Jüpiter uydulan arasında personel ve hafif kargo taşımak üzere tasarlanmıştı. Ona *soylu bir ha-mmmış* gibi davranan şef pilotu alaylı bir ifadeyle küçük, zavallı bir kuyrukluyıldız etrafında uçmanın onun asaletine yakışmadığından şikayet ediyordu.

Kaptan Smith Halley'in (en azından yüzeyinde) hiçbir sürpriz olmadığından emin olunca, kutuptan ayrıldı. On iki kilometreden bile kısa bir yolculuk *Universeü* başka bir dünyaya, aylarca sürecek parlak bir alacakaranlıktan gece ve gündüz dönüşümünü bilen bir yere götürdü. Şafakla birlikte kuyrukluyıldız yavaşça canlandı.

Güneş fazlasıyla yakın duran, sivri çıkıntılı ufkun üzerine tırmanırken ışınları çopur gibi duran sayısız küçük kraterin üzerine vuruyordu. Birçoğu aktif olmayacaktı, dar ağızları mineral tuz tabakalarıyla mühürlenmişti. Halley üzerinde hiçbir yerde bu kadar canlı renkler yoktu; biyologları yanıltarak Dünya'da olduğu gibi burada da yosunsu topluluklarla hayatın başladığını düşünmelerine neden olmuşlardı. İtiraf etmeseler de, birçoğu bu ümidini yitirmemişti.

Diğer kraterlerden buhar demetleri çıkıp gökyüzüne yayılıyor, dağıtacak rüzgâr olmadığı için doğal olmayan, düz hatlar çiziyorlardı. Genellikle bir iki saat boyunca başka bir şey olmuyor, daha sonra Güneşin sıcaklığı donuk iç bölgelere ulaşınca, Halley Victor Willis'in deyişiyle "balina sürüsü gibi" püskürtmeye başlıyordu.

Güzel bir benzetmeydi, ama her zaman yaptıkları kadar iyi değildi. Gezegenin gündüz tarafındaki püskürmeler aralıklı değildi, saatlerce kesintisiz devam ediyorlardı. Yükselince aşağı dönüp yüzeye geri düşmüyor, oluşumuna yardımcı ol-

duklan parlak sisin içinde kaybolana dek yükse-liyorlardı.

Bilim ekibi gayzerlere, başlangıçta, yanardağ uzmanlarının Etna ya da Vezüv'e önceden kestirilemeyen ortamlarında yaklaşımları kadar tedbirle yaklaşıyorlardı. Ama bir süre sonra Halley'deki püskürmelerin genellikle ürkütücü görünseler de, her birinin sakin ve iyi huylu olduğunu anladılar; su hemen hemen bir itfaiye hortumundan çıktığı kadar hızla çıkıyordu ve sıcak sayılmazdı. Yeraltındaki kaynaktan çıktıktan birkaç saniye sonra buhar ve buz kristallerinden bir karışıma dönüşüyordu; Halley'de yerden *yukan* doğru yağan sürekli bir kar fırtınası vardı. Bu düşük fışkırma hızında bile su, kaynağına dönmüyordu. Güneş çevresini her dönüşünde, kuyrukluyıldızın kanının bir kısmı daha uzayın doyumsuz boşluğuna akıyordu.

Uzun çabalardan sonra Kaptan Smith *Üniversel* Gündüz tarafındaki en büyük gayzer olan Old Faithful'un yüz metre yakınına taşımaya ikna oldu. Müthiş bir manzaraydı; beyazımsı gri bir sis sütunu, kuyrukluyıldızın üzerindeki en eski oluşumlardan biri gibi duran üç yüz metre çapındaki bir kraterin içindeki şaşırtıcı derecede küçük bir delikten dev bir ağaç gibi çıkıyordu. Bilim a-damları çok zaman geçmeden kraterin her yerini sarmış, rengarenk (ve kesinlikle steril) minerallerini topluyor, arada bir de termometrelerini ve

örnek alma tüplerini yükselen su-buz-sis sütununa daldırıyorlardı. Kaptan "Eğer birinizi uzaya fırlatırsa" diye uyardı, "bir an önce kurtarılmayı beklemeyin. Aslında, geri gelmenizi bile bekleyebiliriz."

Dimitri Mihailovich şaşkın bir halde "Ne demek istedi?" diye sormuştu. Her zamanki gibi Victor Willis'iu yanıtı hazırdı.

"Gökyüzü mekaniğinde işler tahmin ettiğiniz gibi yürümez. Halley'den normal bir hızda fırlatılan her şey onunla aşağı yukarı aynı yörüngede hareket etmeye devam eder, *büyük* bir fark ancak büyük bir hız değişimiyle olur. Böylece bir tur sonra iki yörünge tekrar kesişir ve başladığın noktaya dönersin. Tabii yetmiş altı yıl yaşlanmış olarak."

Old Faithful'dan fazla uzak olmayan bir yerde, hiç kimsenin ummayacağı bir şey daha vardı. İlk defa gözlemlediklerinde bilim adamları gözlerine inanamamışlardı. Halley yüzeyinin uzay boşluğuna açık hektarlarca alanına yayılmış, son derece sıradan görünen bir göl vardı, tek özelliği simsiyah oluşuydu.

Su olamayacağı açıktı; bu ortamda dengede kalabilecek sıvılar yalnızca ağır organik petrol ya da katranlardı. Aslında Tuonela Gölü daha çok zifte benziyordu, kalınlığı bir milimetreden az olan yapışkan yüzey tabakası dışında oldukça katıydı. Bu kadar düşük bir yerçekimininde ayna

gibi dümdüz olması uzun yıllar (ve belki de Gü-neş'in sıcak ateşi çevresinde birçok tur) almış olmalıydı.

Göl, kaptân dur diyene dek Halley kuyruklu-yıldızının başlıca turistik merkezlerinden biri olmuştu. Birisi (kimse bu kuşkulu onuru üstlenmiyordu) üzerinde tıpkı Dünya'daki gibi normal yürümenin tamamen güvenli olduğunu keşfetmişti; yüzey tabakasının yapışkanlığı ayağı yerinde tutmaya yetiyordu. Kısa bir süre sonra ekibin çoğu su üzerinde yürürken görüntülerini kaydet-tirmişlerdi.

Daha sonra Kaptan Smith yalıtım kabinini inceledi, duvarların katran lekeleriyle kaplı olduğunu gördü ve kızgınlığa en yakın ifadesiyle konuştu.

Sıkılmış dişlerinin arasından "Geminin dışının isle kaplı olması yeterince kötü" dedi. "Halley kuyrukluyıldızı gördüğüm en pis yerlerden biri."

Bundan sonra Tuonela Gölü'nde başka gezinti yapılmadı.

19

TÜNELİN UCUNDA

Herkesin birbirini tanıdığı küçük, dışarıya kapalı bir evrende bir yabancıyla karşılaşmaktan daha büyük bir şok olamaz.

Heywood Floyd ana salona giden koridorda sakin sakin yürürken bu rahatsız edici deneyimi yaşadı. Kaçak bir yolcunun bu kadar uzun zaman nasıl fark edilmediğini merak ederek şaşkınlıkla uzun uzun baktı. Diğer adam ona utanarak ve sert bir ifadeyle bakıyordu, belli ki önce Floyd'un konuşmasını bekliyordu.

Floyd sonunda "Victor[1]" dedi. "Tanıyamadığım için bağışla. Demek sonunda bilim uğruna büyük fedakârlığı yaptın, yoksa seyircilerin uğruna mı demeliyim?"

Willis aksi bir tonla "Evet" dedi. "Bir başlığa girmeyi becerdim, ama lanet kıllar öyle çok gıcırdadı ki kimse söylediğim tek kelimeyi bile duymadı."

"Ne zaman dışarı çıkıyorsun?"

"Cliff döner dönmez. Bili Chant ile mağaraları incelemeye gitti. "

1986'da kuyrukluyıldız yakınında yapılan ilk uçuşlar yoğunluğunun suyunkinden daha az olduğunu göstermişti; yani ya gözenekli bir maddeden yapılmıştı ya da mağaralarla kaplıydı. Her

iki açıklamanın da doğru olduğu ortaya çıktı.

Her zaman tedbirli olan Kaptan Smith mağara incelemelerini başlangıçta açıkça yasaklamıştı. Dr. Pendrill ona baş asistanı Dr. Chant'in deneyimli bir mağarabilimci olduğunu, hatta uçuşa seçilmesinin başlıca nedenlerinden birinin de bu olduğunu hatırlatınca sonunda yumuşamıştı.

Pendrill isteksiz davranan kaptana "Bu düşük yerçekiminde mağara çökmeleri olamaz" demişti "Yani içeride sıkışıp kalma tehlikesi yok."

"Ya kaybolma tehlikesi?"

"Chant bunu mesleki bir hakaret olarak algılardı Mamut Mağarası'nda yirmi kilometre ilerlemişti. Yine de bir yön bulma kablosu kullanılacaktır."

"iletişim?"

"Kabloda fiber optik var. Giysilerimizin telsizi de uzun bir süre işe yarar."

"Hmm. Nereye gitmek istiyor?"

"En iyi yer Küçük Etna'nın zeminindeki o sönmüş gayzer. En az bin yıldır ölü."

"Öyleyse iki gün daha, sessiz durur. Tamam, başka gitmek isteyen var mı?"

"Cliff Greenberg gönüllü oldu; Bahamalar'da uzun süre *sualtı* mağara incelemesi yapmıştı. "

"Ben bir defa denemiştim, o da yeter. Cliffe çok değerli olduğunu söyle. Girişi görebildiği sürece gidebilir, daha öteye değil. Chant ile bağlantıyı kaybederse de, benim iznim olmadan peşin-

den gidemez."

Kaptan kendi kendine, bu izni de vermeyi hiç istemem, diye ekledi.

Dr. Chant mağarabilimcilerin anne rahmine dönmeyi istemesiyle ilgili tüm esprileri biliyordu, ve hepsini bozabileceğinden emindi.

"Orası fazlasıyla gürültülü bir yer olmalı, tekmeler, darbeler, gurultular..." diyordu. "Mağaraları seviyorum çünkü çok huzurlu ve zamandışılar Biliyorsunuz ki yüz bin yıldır hiçbir şey değişmemiş, yalnızca sarkıtlar biraz daha kalınlaşmış."

Ama şimdi, kendisini Clifford Greenberg'e bağlayan ince ama kesinlikle kopmayan kabloyu uzatarak Halley'in derinliklerine indikçe, bunun artık doğru olmadığını fark ediyordu. Henüz bilimsel kanıtı yoktu, ama jeolog içgüdüleri ona bu yeraltı dünyasının, Evren'in ölçeğine göre, daha dün doğduğunu söylüyordu, insanlığın bazı şehirlerinden bile daha gençti.

Uzun, sığ adımlarla ilerlediği tünelin çapı dön metre kadardı ve ağırlıksız oluşu ona Dünya'da-kı harika sualtı mağaracılığı anılarım hatırlatıyordu. Düşük yerçekimi de bu yanılsamayı tamamlıyordu; sanki fazla ağırlık taşıyor ve bu yüzden yavaş yavaş batıyordu. Suda değil boşlukta hareket ettiğini hatırlatan tek şey, direnç olmamasıydı.

Girişten elli metre kadar içeride Greenberg

"Ar-

tık gözden kayboluyorsun" dedi. "Telsiz bağlantısı hâlâ iyi. Manzara nasıl?"

"Söylemek çok zor; hiçbir oluşumu tanımlaya-mıyorum, bu yüzden onları tarif edecek sözcükleri de bulamıyorum. Bir kaya türü değil; dokununca ufalanıyor, sanki dev bir gravyer peynirinin içindeyim..."

"Yanı organik mi?"

"Evet. Tabii hiç hayat belirtisi yok, ama ham-madde mükemmel. Her tür hidrokarbon var, kimyagerler bu örneklerle iyi eğlenecek. Beni hâlâ görebiliyor musun?"

"Sadece ışığının parıltısını, o da hızla kayboluyor. "

"Hah, işte gerçek bir kaya parçası. Buraya ait gibi görünmüyor, dışarıdan gelmiş olmalı. Hey, altın buldum!"

"Şaka ediyorsun!"

"Demir sülfürü, eski Batıda çok kişiyi kandır-mıştı. Tabii dış uydularda çok var, ama burada ne işi olduğunu bana sorma..."

"Görüş alanımdan çıktın. İki yüz metre içeridesin."

"Farklı bir tabakanın içinden geçiyorum; meteor birikintisine benziyor. Heyecanlı birşeyler olmuş olmalı, umarım zamanını belirleyebiliriz. Vay canına[1]"

"Bunu yapmasan olmaz mı?"

"Özür dilerim, gerçekten nefesim kesildi.

İleri-

de büyük bir oda var, bu beklediğim en son şeydi. Girişin çevresini dolanacağım...

"Hemen hemen küre biçiminde, çapı otuz kırk metre kadar. Ve... buna inanamıyorum... Halley sürprizlerle dolu. Dikitler, sarkıtlar."

"Bunun nesi sürpriz?"

"Burada serbest su, kireçtaşı yok ve tabii yerçekimi de çok düşük. Bir tür balmumu gibi. Bir dakika, görüntüleri iyi kaydetmeye çalışıyorum. Fantastik şekiller... damlayan bir mum oluşturmuş gibi. Çok tuhaf..."

"Şimdi ne var?"

Dr. Chant'in ses tonu bir anda değişmiş, Gre-enberg de bunu hemen fark etmişti.

"Sütunların *bazıları kırılmış.* Yerde duruyorlar. Sanki..."

"Devam et!"

"... sanki bir şey onları kırıp geçmiş."

"Bu çılgınca. Bir deprem kırmış olamaz mı?"

"Burada deprem olmaz, sadece gayzerlerin mikrosismik etkileri vardır. Belki de eskiden büyük bir patlama olmuştur. Her neyse, yüzyıllar önce olmuş olmalı. Devrik sütunların üzerinde bu balmumundan bir tabaka var, birkaç milimetre kalınlığında."

Dr Chant sakinleşmeye başlamıştı. Fazla hayal gücü olan biri değildi (mağara incelemeleri böy-lelerini hemen elerdi) ama buranın etkisi çok rahatsız edici bir anıyı hatırlatmıştı. O devrik sütun-

lar da kaçmaya çalışan bir canavarın kırdığı parmaklıklar gibiydiler...

Tabii bu düpedüz saçmalıktı; ama Dr. Chant kaynağına yaklaşana kadar hiçbir önsezi ve tehlike sinyalini küçümsememeyi öğrenmişti. Bu tedbirlilik hayatını birkaç kere kurtarmıştı; korkusunun kaynağını anlayana dek odada daha fazla ilerlemeyecekti. Doğru sözcüğün korku olduğunu kabul edecek kadar açık yürekliydi.

"Bili, iyi misin? Neler oluyor?"

"Hâlâ görüntü kaydediyorum. Bu şekillerin bazıları Hint tapınak heykellerini hatırlatıyorlar. Neredeyse erotikler."

Kasıtlı olarak aklını korkularıyla doğruca yüzleşmekten kaçırıyor, böylece aklını başka yöne çevirerek onlardan sinsice kaçmayı umuyordu. Bu arada tüm dikkatini mekanik olarak görüntü kaydetme ve örnek toplamaya vermişti.

Kendi kendine, sağlıklı bir korkunun yanlış bir şey olmadığını hatırlattı; ancak paniğe dönüşürse öldürücü olurdu. Paniği hayatı boyunca iki kez tatmıştı (bir defa bir dağ eteğinde, bir defa da sualtında) ve buz gibi dokunuşunun anısı hâlâ ürpertiyordu. Ama şimdi (şükürler olsun) bundan çok uzaktı, üstelik anlamasa da, tuhaf bir şekilde sakinleştirici bir nedenle. Durumda *komik* bir yan vardı.

Sonunda gülmeye başladı; isteriyle değil, rahatlayarak.

Greenberg'e "Şu eski *Yıldız Savaştan* filmlerini görmüş muydun?" diye sordu.

"Elbette, altı kez."

"Bir sahnede Luke'un gemisi bir asteroide dalıyor ve içindeki oyuklardan birinde yaşayan dev bir sürüngenin içine giriyordu."

"O Luke'un gemisi değildi, Han Solo'nun *Millenium Falcon'uydu.* Ben de hep zavallı yaratığın nasıl olup da yaşadığını merak etmişimdir. Uzaydan gelecek avları beklerken çok acıkmış olmalı. Prenses Leia da ona ancak ordövr olurdu."

Artık iyice rahatlayan Dr. Chant "Benim buna niyetim yok" dedi. "Burada hayat varsa bile, ki bu harika olurdu, beslenme zinciri çok kısa olurdu Fareden daha büyük bir şey bulamazdım herhalde. Daha doğrusu mantardan... Şimdi bakalım, buradan nereye gidiliyor... Odanın diğer tarafında iki çıkış var. Sağdaki daha büyük. Ona giriyorum..."

"Ne kadar kablon kaldı?"

"Yarım kilometre, fazlasıyla yeter. İşte gidiyoruz. Odanın ortasındayım... Lanet, duvara çarptım Şimdi tutunuyorum... Başım önde ilerliyorum. Duvarlar düz, bu sefer gerçek taştan... Çok yazık..."

"Sorun ne?"

"Daha ileri gidemiyorum. Sarkıtlar aralarından geçemeyeceğim kadar sık... patlayıcılarla kırılamayacak kadar da kalınlar Zaten yazık olurdu, renkler hoş, Halley'de gördüğüm ilk gerçek yeşil

ve maviler. Bir dakika, onların görüntüsünü kaydedeyim..."

Dr. Chant dar tünelin duvarına yaslandı ve kamerayı doğrulttu. Eldivenli parmaklarıyla Yüksek ışık tuşuna uzandı, ama yanlışlıkla ana ışıkları tamamen kapattı.

"Berbat bir tasarım" diye homurdandı. "Bu başıma üçüncü kez geliyor. "

Ama hatasını hemen düzeltmedi, çünkü yalnızca en derin mağaralarda yaşanabilen o sessizlik ve zifiri karanlıktan her zaman zevk almıştı. Hayat destek donanımının arka fondan gelen hafif gürültüsü sessizliği bozuyordu, ama en azından...

...o da neydi? İlerlemesine engel olan sarkıt parmaklığın ardında soluk bir parıltı görü yordu, tıpkı şafağın ilk ışığı gibiydi. Gözleri karanlığa alıştıkça daha da parlaklaştı ve bir yeşilimsilik fark etti. Artık ilerideki engelin hatlarını bile seçebiliyordu. . .

Greenberg endişeyle "Ne oluyor?" diye sordu.

"Hiçbir şey. Yalnızca gözlemliyorum."

Ve düşünüyorum, diye ekleyebilirdi. Bunun dört açıklaması olabilirdi.

Buz, kristal, ya da başka bir doğal ışık geçirgeninden Güneş ışığı sızıyor olabilirdi. Ama bu derinlikte? Pek mümkün değildi...

Radyoaktivite miydi? Sayaç getirmeye zahmet etmemişti; burada ağır elementler yoktu. Ama geri dönüp kontrol etmeye değerdi.

Fosforlu bir madde; tüm parasını buna oynardı.

Ama dördüncü bir olasılık daha vardı; en düşük olasılık, ama en heyecan verici olanı...

Dr. Chant, Hint Okyanusu kıyılarındaki Ay'sız (ve Lucifer'siz) bir geceyi hiç unutmamıştı. Kumlu bir sahilde parlak yıldızlar altında yürüyordu. Deniz çok sakindi, ama ayaklarına ara sıra hafif bir dalga vuruyor ve bir ışık patlaması içinde dağılıyordu.

Sığ yerlere doğru yürümüştü (suyun ayak bileklerindeki, ılık bir banyoyu andıran dokunuşunu hâlâ hatırlıyordu) ve her adımında yeni bir ışık patlaması oluyordu. Ellerini yüzeye yaklaştırması bile yeterliydi

Burada, Halley'in kalbinde de ışık saçan benzer organizmalar gelişmiş olabilir miydi? Buna inanmak isterdi. Böylesine nefis, doğal bir sanat eserini yıkmak çok yazık olacaktı (parmaklık ve ardındaki parıltı ona eskiden bir katedralde gördüğü bir sunağı hatırlatıyordu artık), ama yine de gen dönüp biraz patlayıcı alması gerekecekti. Tabii bir de diğer koridor vardı..

Greenberg'e "Bu yönde daha fazla ilerleyemem" dedi, "diğerini deneyeceğim. Yol ayrımına geri döneceğim, makarayı geri sarma konumuna getiriyorum " Işıklarını açar açmaz kaybolan parıltıdan hiç söz etmedi.

Greenberg'in hemen yanıt vermemesi garipti, herhalde gemiyle konuşuyordu Chant endişelenmedi; yola koyulur koyulmaz mesajı tekrarlaya-

çaktı.

Greenberg'den kısa bir yanıt gelince buna gerek kalmadı

"Tamam Cliff; seni bir süre kaybettiğimi sandım Odaya döndüm, şimdi diğer tünele giriyorum. Umarım o da tıkalı değildir. "

Greenberg bu defa hemen yanıt verdi. "Üzgünüm Bili Gemiye geri dön. Acil bir durum var- hayır, burada değil, *Universc'de* her şey yolunda. Ama bir an önce Dünya'ya dönmemiz gerekebilir "

Dr. Chant'in kırık sütunlara çok mantıklı bir açıklama getirmesi yalnızca birkaç hafta sürdü. Kuyrukluyıldız Güneş'e en yakın olduğu noktalarda dışarı madde çıkardıkça, kütlesi sürekli değişiyordu. Böylece her birkaç bin yılda bir dönüş dengesi bozuluyor ve zayıfladıkça çökmek üzere olan bir çatı gibi şiddetle eğrisinin yönünü değiştiriyordu. Bu olduğunda kuyrukluyıldızdaki deprem Richter ölçeğinde 5'i bile gösterebilirdi.

Ama parıltının sırrını asla çözemedi. Şu anda gelişen olaylar bu sorunu derhal gölgede bırakmış olsa da, büyük bir fırsatı kaçırmış olma hissi hayatı boyunca sürecekti.

Arada bir meslektaşlarına söz etmeyi düşündüy-
se de bunu hiç yapmadı. Ama bir sonraki keşif gezisinde, 2133'de açılmak üzere mühürlü bir not
bıraktı. — ' ' ^

20

ÇAĞRI

Floyd kaptanın çağrısına koşarken koridorda Mihailovich neşeyle "Victor'u gördünüz mü?" diye sordu. "Sanki yarım adam olmuş."

Floyd "Eve dönene kadar yeniden uzar" diye geçiştirdi, şu anda böyle önemsiz şeylerle kaybedecek zamanı yoktu. "Ne olduğunu anlamaya çalışıyorum."

Floyd geldiğinde Kaptan Smith kamarasında oturuyordu, sersemlemiş gibiydi. Acil durum kendi gemisinde olsa kontrollü bir enerji fırtınasına dönüşüp sağa sola emirler yağdırıyor olurdu. Ama bu durumda, Dünya'dan gelecek bir sonraki mesajı beklemek dışında yapabileceği bir şey yoktu.

Kaptan Laplace eski bir dostuydu; nasıl olup da başını böyle bir derde sokmuştu? Görünürde bu soruna neden olacak hiçbir kaza, seyir hatası, ya da teknik arıza yoktu. Smith'in görebildiği kadarıyla, ona yardım etmek için yapabileceği bir şey de yoktu. Operasyon Merkezi sadece ortalıkta koşuşturuyordu; bu da uzayda sık sık olan ve başsağlığı iletmek ve son gelen mesajları kaydetmek dışında hiçbir şeyin yapılamadığı acil durumlardan biri gibiydi. Ama Floyd'a haberleri verirken endişe ve düşüncelerini hiç hissettirmedi.

"Bir kaza olmuş" dedi. "Hemen Dünya'ya dönme ve bir kurtarma uçuşuna hazırlanma emri aldık."

"Nasıl bir *kaza?"*

"Kardeş gemimiz Galaxy. Jüpiter uydularında bir inceleme yapıyormuş. Ve zorunlu iniş yapmış."

Floyd'un yüzündeki inanamayan şaşkınlığı gördü.

"Evet, bunun imkânsız olduğunu biliyorum. Ama daha hiçbir şey duymadın. Europa'da mahsur kalmış." "Europa'da mı!"

"Korkarım öyle. Hasar var, ama bildiğimiz kadarıyla can kaybı yok. Hâlâ ayrıntıları bekliyoruz."

"Ne *zaman* olmuş?"

"On iki saat önce. Ganymede'e rapor etmeleri biraz uzun sürmüş."

"Ama biz ne yapabiliriz ki? Güneş Sistemi'nin diğer uçundayız. Yakıt almak için yeniden Ay yörüngesine girmek, sonra en hızlı yoldan Jüpiter'e gitmek... Bu en azından iki ay sürer! (Floyd kendi kendine, *Leonoı/un* zamanında iki yıl sürerdi, diye ekledi.)

"Biliyorum; ama yardımcı olabilecek başka gemi yok."

"Ya Ganymede'in kendi uydu gemileri?" "Onlar sadece yörüngede çalışmak üzere tasar-

lanmışlardır. "Castillo'ya inmişlerdi."

"O uçuş çok daha az enerji gerektiriyordu. Tabii Europa'ya da inebilirler, ama çok daha az yükle. Yine de araştırılıyor tabii."

Floyd kaptanı zorlukla duydu; hâlâ bu inanılmaz haberi kavramaya çalışıyordu. Yarım yüzyıldır ilk defa (ve tüm tarihte ikinci defa!) bir gemi yasak uyduya inmişti. Bu da akla korkunç bir düşünce getiriyordu.

"Sence" diye sordu, "Europa'da olan her kim (her ne) ise, bunu o yapmış olabilir mi?"

Kaptan sıkıntıyla "Ben de bunu merak ediyorum" dedi. "Ama yıllardır oralarda uçuşlar yapıyoruz ve hiçbir şey olmamıştı."

"Daha da önemlisi, kurtarmayı denersek bize ne olabilir?"

"Ben de ilk olarak bunu düşündüm. Ama bu sadece spekülasyon olur; daha çok şey öğrenene kadar beklemek zorundayız. Bu arada, seni çağırmamın asıl nedeni bu: *Galenin* ekip listesi elime yeni geçti, ben de merak ediyordum, acaba..."

Çıktıyı biraz tereddütle masasının öbür ucuna itti. Heywood Floyd her nasılsa, daha listeyi okumadan ne bulacağını biliyordu. Donuk bir sesle "Toainum" dedi. Ve kendi kendine, adımı mezarın ötesine yaşatabilecek tek kişi, diye ekledi.

3

EUROPA

RULETİ

21

SÜRGÜN POLİTİKASI

Tüm Karamsar tahminlere rağmen Güney Afrika Devrimi, bu gibi durumlarda genellikle olandan çok daha kansız sonuçlanmıştı. Birçok kötülüğün kaynağı olarak gösterilen televizyonun bunda biraz payı vardı. Bir nesil önce Filipinler'-de bir örnek yaşanmıştı. Dünya'nın izlediğini bildiklerinde, insanların büyük çoğunluğu daha sorumlu davranırlar. Utanç verici istisnalar olsa da, kameralar önünde çok az katliam olur.

Kaçınılmaz olanı gören Güney Afrikalı beyazların çoğu, iktidar değişiminden önce ülkeyi terk etmişlerdi. Ve giderken de (yeni yönetim de bundan şikayet etmişti) eli boş gitmemişlerdi. Milyarlarca rand İsviçre ve Hollanda bankalarına transfer edilmişti; sonunda neredeyse her saat Cape Town ve Johannesburg'dan Zürih ve Amster-dam'a esrarengiz uçuşlar yapılır olmuştu. Özgürlük Günü geldiğinde eski Güney Afrika Cumhuriyeti'nde bir gram altın ya da bir kırat elmas bile bulunamayacağı söyleniyordu; maden çalışmaları da sabote edilmişti. Mültecilerin önde gelenlerinden biri Lahey'deki lüks dairesinden "Kaffir-ler'in* Kimberley'i yeniden çalıştırmaları beş yıl sürer" diye böbürlenmişti. Ancak De Beers onu şaşırtarak yeni bir isim ve yönetimle beş hafta

---

*** Arapça kâfir'den gelen bu kelime Bantu kabilesinden olan kimseler için kullanılır (y h n.)**

içinde işine geri dönmüş ve elmaslar yeni ulusun ekonomisinin en önemli parçası olmuştu.

Genç mülteciler yirmibirinci yüzyılın köksüz kültüründe (muhafazakar büyüklerinin ümitsizce tutucu davranmalarına rağmen) bir nesil içinde kaynaşmışlardı. Atalarının cesaret ve azmini gururla, ama böbürlenmeden hatırlıyor, aptallıklarından da uzak duruyorlardı. Hiçbiri kendi evinde bile Güney Afrika dilini konuşmuyordu.

Ancak yüzyıl önceki Rus Devrimi'nde olduğu gibi, zamanı geri döndürme, en azından güç ve ayrıcalıklarını ellerinden alanların çabalarını sabote etme hayalleri kuran birçok kişi vardı. Öfke ve acılarını genellikle propaganda, gösteriler, boykotlar, Dünya Konseyi'nden istekler ve ender olarak da sanat eserleri şeklinde ortaya döküyorlardı. Wilhelm Smuts'ın The *Voortrekkerti,* yazarla tamamen karşıt görüşte olanlarca bile İngiliz edebiyatının (ironik biçimde) başyapıtlarından biri sayılıyordu.

Ancak, politik hareketlerin işe yaramayacağına, ve özlenen statükonun ancak şiddetle yerine oturacağını savunan gruplar da vardı. Tarih yazabı-leceklerine inananlar çok olmasa da, zafer imkânsız olursa intikama razı olacak olanlar pek de az değildi.

Bir tarafı tamamen sinmiş, diğer tarafı kesinlikle uzlaşmaz olan aşın uçlar arasında geniş bir politik (ve apolitik) parti yelpazesi vardı. Der Bund

içlerinde en büyüğü değildi, ama en güçlüsü ve bir şirket ve holding ağıyla kayıp cumhuriyetin kaçırılmış servetinin çoğunu kontrol ettiğinden kesinlikle en zengini idi. Bu şirketlerin çoğu artık yasal, hatta oldukça saygınlardı.

Yıllık bilanço listesinde de adı geçen Tsung Uzay Araçları'nda yarım milyar Bund parası vardı. 2059'da aldığı diğer bir yarım milyar da Sir Lawrence'ın küçük filosunun göreve çıkmasını hızlandırmasına yardımcı oldu.

Ama onun eşsiz zekâsı bile Bund ile Tsung Uzay Araçlan'ndan *Galaxy/nin* son uçuşu arasında bir bağlantı sezememişti. Zaten o sırada Hal-ley Mars'a doğru yol alıyordu, Sir Lawrence da *Universefm* planlanan tarihte yola çıkabilmesiyle öyle meşguldü ki kardeş gemilerinin rutin işlemleriyle pek ilgilenememişti.

Londra Gemi Sigorta Kurumu *Galax)?mn* plan-
lananTölâsrylsntğili bîrkaç'söfüşfufma başlattıysa
da bunlar hemen halledildi. Bund'un her yerde
kilit noktalarda adamları vardı; bu da sigortacılar
için şanssızlık, uzay avukatları içinse büyük bir
şanstı. .

22

TEHLİKELİ KARGO

Hem konumunu birkaç günde bir milyonlarca kilometre değiştiren, hem de saniyede onlarca kilometre hızla hareket eden limanlar arasında gemi taşımacılığı kolay bir iş değildir. Düzenli bir tarife düşünülemez bile; Güneş Sistemi'nin kendi kendini insanlığa daha uygun biçimde yeniden düzenlemesini beklemek zorunda kalıp, her şeyi boş vererek limanda (en azından yörüngede) kalabilirsiniz.

Neyse ki bu periyotlar yıllar öncesinden bilinir, böylece onarımlar, düzeltmeler ve ekibin gezegende zaman geçirmesi için kullanılabilirler Bazen biraz şans ve ısrarla, eski "Koyda bir Tur" kadar da olsa, yerel bir gezi bile ayarlanabilir.

Ganymede'den uzak geçecek üç ayın tamamen kayıp olmayışı Kaptan Eric Laplace'i sevindirmişti. Gezegensel Bilim Vakfı'na yapılan isimsiz ve beklenmedik bir bağış Jüpiter (bugün bile hiç kimse Lucifer demiyordu) uydu sisteminin araştırılmasını finanse edecekti. Özellikle pek önem verilmemiş olan birkaç küçük uydu üzerinde durulacaktı. Bunların bazılarına çok az gidilmiş, hatta henüz doğru dürüst incelenmemişlerdi.

Rolf van der Berg uçuştan haberi olur olmaz Tsung gemicilik acentasını aramış ve birkaç şey

öğrenmeye çalışmıştı.

"Evet, önce lo'ya doğru gideceğiz, sonra Euro-pa'ya yakın bir uçuş yapacağız..."

"Sadece yakın bir uçuş mu?Ne kadar yakın?"

"Bir dakika... Garip... uçuş planında aynntı verilmemiş. Ama tabii ki Yasak Bölge'ye girmeyecekler."

"Son seferinde on bin kilometreye indirmişlerdi... on beş yıl önce. Her neyse, uçuşa planeto-log olarak katılmak için gönüllüyüm. Size kendimi tanıtıcı bir yazı yollarım..."

"Bunu yapmanıza gerek yok Dr. Van der Berg. Sız zaten çağrılıyorsunuz."

insanın aklı başına hep her şey olup bittikten sonra gelir, Kaptan Laplace da olanları düşündüğünde (bunun için bol bol zamanı olacaktı) uçuş planında bazı gariplikler olduğunu hatırladı. Ekibin iki üyesi aniden hastalanmış ve hemen değiştirilmişlerdi; yerlerine birinin bulunmasına öyle memnun olmuştu ki belgelerini gerektiği kadar iyi kontrol etmemişti. (Etse de onların kusursuz olduğundan başka bir şey göremezdi.)

Bir de kargo sorunu vardı. Kaptan olarak gemiye giren her şeyi inceleme yetkisi vardı. Tabii bunu *her* şey için uygulamak imkânsızdı, ama iyi bir neden varsa incelemekten hiç çekinmezdi. Uzay araçlarının ekipleri genelde büyük sorumluluk taşıyorlardı; ama uzun yolculuklar sıkıcı

olabilirdi ve bazı kimyasal maddelerin (Dünya'da yasal olsalar da) gemide bulunmaması gerekirdi.

Astsubay Chris Floyd şüphelerinden söz ettiğinde, Kaptan geminin kromatografik dedektörü-nün Çinli ekibin müptela olduğu saf afyondan biraz daha bulduğunu sandı. Ama bu sefer konu ciddiydi. Çok ciddiydi.

"Üçüncü Kargo Ambarı, Parça 2/456 Kaptanım Bildiride 'bilimsel araç' diyor. İçinde patlayıcılar var."

"Ne!"

"Hiç şüphe yok efendim. İşte elektrogram."

"Sözünüze güveniyorum Mr. Floyd. İçine baktınız mı?"

"Hayır efendim. Mühürlü bir kutu, yaklaşık olarak yarım metreye bir metreye beş metre boyunda. Bilim ekibinin getirdiği en büyük paketlerden biri. KIRILABİLİR - DİKKATLE TAŞIYIN diye etiketlenmiş. Ama tabii, burada *her şey öyle."*

Kaptan Laplace düşüncelere dalarak parmaklarını masasının plastik "ahşap" kaplaması üzerinde tıkırdattı. (Desenini sevmiyordu, bir sonraki düzenlemede ondan kurtulmaya kararlıydı.) Bu küçük hareket bile onu koltuğundan kaldırmış ve ayağım sandalyenin ayağına sararak kendini otomatik olarak bağlamıştı.

Floyd'un raporundan bir an bile şüphe duyma-sa da (yeni astsubayı işini iyi biliyordu ve ünlü büyükbabasından hiç söz etmemesi Kaptan'm

hoşuna gitmişti), olanların masum bir açıklaması da olabilirdi. Değişken moleküler yapıları olan başka kimyasal maddeler dedektörü şaşırtmış olabilirdi.

Ambara inip paketi zorla açabilirlerdi. Hayır, bu tehlikeli olabilir ve yasal sorunlara da yol açabilirdi. En iyisi doğruca en yukarı başvurmaktı; bunu eninde sonunda yapmak zorunda kalacaktı zaten.

"Lütfen Dr. Anderson'u çağır; ve bundan kimseye bahsetme."

"Hemen efendim." Chris Floyd saygılı ama oldukça gereksiz bir selam verdi ve sessizce çıktı.

Bilim ekibinin lideri sıfır yerçekimine alışık değildi, girişi de oldukça beceriksizceydi. Öfkeli oluşu da duaımunu iyice kötüleştiriyordu, birçok defa çaresizce Kaptan'm masasına tutunmak zo-aında kaldı.

"Patlayıcı mı! Tabii ki değil[1] Şu... 2/456'nın belgesini görmek istiyorum."

Dr. Anderson bilgiyi portatif klavyesine zorlukla yazdı ve yavaşça okudu: '"Mark V Penetrometreleri, Üç Adet.' Tabii... Sorun değil. "

Kaptan "Peki ama" diye sordu, "penetrometre de neyin nesi?"Kulağa biraz müstehcen geliyordu; ciddiyetine rağmen gülümsemesini bastırmakta zorlandı.

"Standart gezegen örnek toplama cihazı Bırakırsınız, o da size on metreye kadar olan derin-

ilklerden örnek çıkarır, kayalıkta bile. Sonra komple bir kimyasal analiz yapıp size yollar. Merkür'ün Gündüz Tarafı gibi yerleri incelemenin tek güvenli yolu, ya da lo'yu. Zaten ilkini oraya bırakacağız."

Kaptan kendine hakim olmaya çalışarak "Dr. Anderson, " dedi, "mükemmel bir jeolog olabilirsiniz, ama gökyüzü mekaniği hakkında fazla bir bilginiz yok. Yörüngedeyken hiçbir şeyi *bırakamazsınız..."*

Umursamaz olduğu söylentisi kesinlikle doğru değildi, bilim adamının tepkisi de bunu gösteriyordu.

"Salak herifler!"dedi. "Tabii, size söylemeliydiler."

"Kesinlikle. Katı yakıtlı roketler tehlikeli kargo sınıfına girerler. Güvenlik sistemlerinin yeterli olduğuna dair sigorta belgelerini ve sizin kişisel garantinizi istiyorum; aksi halde gemiden atılacaklar. Şimdi; başka küçük sürprizler de var mı?Sis-mik araştırmalar planlıyor muydunuz? Sanırım bunlar da genellikle patlayıcılar kullanılıyor..."

Dersini almış gibi görünen bilim adamı birkaç saat sonra, spektrografik örnek toplama için binlerce kilometre uzaktan geçen gök cisimlerini vurabilen lazerleri çalıştırmakta kullanılan saf flüor-dan iki şişe bulduğunu söyledi. Saf flüor insanlığın bildiği en ölümcül maddelerden biri olduğu için yasak maddeler listesinin üst sıralarında yer

alıyordu; ama penetrometreleri hedeflerine götüren roketler gibi, o da görev için çok önemliydi.

Kaptan Laplace gereken tüm tedbirlerin alındığına emin olduğunda, bilim adamının özürlerini kabul etti ve hatanın uçuşun düzenlenişindeki karmaşadan kaynaklandığına dair garantisini aldı.

Dr. Anderson'ın doğru söylediğine emindi, ama artık uçuşta bir tuhaflık seziyordu.

Ne kadar tuhaf olduğunu ise tahmin bile edemezdi.

23 CEHENNEM

Jüpiter patlamadan önce lo Güneş Sisteminde Venüs'ten sonra cehenneme en yakın noktaydı. Lucifer yüzey ısısını birkaç yüz derece daha arttırdığına göre, onunla artık Venüs bile yarışamaz-dı.

Sülfür volkanları ve gayzerler aktivitelerini arttırmışlar, işkence altındaki uydunun özelliklerini onlarca yıl yerine sadece birkaç yılda düzenlemeye girişmişlerdi. Gezegen uzmanları harita yapmaktan tamamen vazgeçmiş, kendilerini birkaç günde bir yörünge fotoğrafları çekmeye vermişlerdi. Bunlardan Cehennem'deki aktivitenin kare kare çekilmiş, insanı hayret içinde bırakan

bir filmini yapmışlardı.

Londra Gemi Sigorta Kurumu uçuşun bu bölümü için oldukça sıkı bir sigorta bedeli belirlemişti, ama lo on bin kilometreden daha çok yaklaşmadan yakın uçuş yapan bir gemi için ciddi bir tehlike oluşturmuyordu; daha sakin olan Gece Tarafı da öyle.

Astsubay Chris Floyd yaklaşan san ve turuncu renkli dünyaya (Güneş Sistemi'ndeki belki de en cafcaflı nesneye) bakarken, ister istemez büyükbabasının buraya geldiği zamanı düşündü. Üzerinden yarım yüzyıl geçmişti. *Leonov* terkedilmiş *Discovery* ile burada buluşmuştu ve Dr. Chand-ra uykudaki bilgisayar HAL'ı burada uyandırmıştı. Daha sonra iki gemi de, lo ile Jüpiter arasındaki İç Lagrange Noktası Ll üzerinde dolanarak dev siyah tektaşı araştırmak üzere yola çıkmışlardı.

Tektaş artık yoktu; Jüpiter de öyle. Dev gezegenin patlamasından bir anka kuşu gibi doğan mini güneş uydularını yeni bir Güneş Sistemi'ne dönüştürmüştü; ama ısısı Dünya'nınkine yakın olan bölgeler sadece Ganymede ve Europa'da vardı. Bunun ne kadar böyle süreceğini ise kimse bilmiyordu. Lucifer'in ömrü hakkında yapılan tahminler bin yıldan bir milyon yıla kadar değişiyordu.

Galax}Snm bilim ekibi hemen Ll noktasına baktılar; ama artık ona yaklaşmak çok tehlikeliy-

di. Jüpiter ile iç uydusu arasında her zaman bir elektrik akımı (lo "akım tüpü") vardı ve Lucifer'in doğuşu onun gücünü yüzlerce kat arttırmıştı. Enerji nehrinin parlak sarısı, iyonlaşmış sodyumun karakteristik rengiyle karışan akışı bazen çıplak gözle bile görülebiliyordu. Ganymede'de-ki bazı mühendisler yanı başlarında ziyan olan gigawattları kullanmaktan söz etmiş, ama kimse bunun bir yolunu bulamamıştı.

Ekibin kaba yorumlan arasında ilk penetromet-re yolandı ve iki saat sonra çürüyen uyduya bir şırınga gibi girdi. Neredeyse beş saniye boyunca (planlanan ömrünün on katı) çalıştı ve lo onu yok edene kadar binlerce kimyasal, fiziksel ve reolojik ölçüm gönderdi.

Bilim adamları büyülenmişler; van der Berg ise yalnızca memnun olmuştu. Sondanın çalışacağını tahmin etmişti; lo son derece kolay bir hedefti. Ama eğer Europa hakkında yamlmıyorsa, ikinci penetrometre kesinlikle başarısız olacaktı.

Tabii bu hiçbir şeyi ispatlamazdi; çalışmamasının birçok nedeni olabilirdi. Bu olduğunda da, inmekten başka seçenek kalmayacaktı.

Bu da kesinlikle yasaktı ve bu yasağı koyanlar insanlar değildi.

24

BÜYÜK SHAKA

ASTROPOL (gösterişli ismine rağmen Dünya dışında pek de fazla bir işi yoktu) Shaka'nm gerçekte var olduğunu kabul etmiyordu. USSA da aynı tutum içindeydi ve birisi düşüncesizce bu ismi andığında diplomatları utanıyor, ya da öfkeleniyorlardı.

Ama Newton'un Üçüncü Yasası her şeyde olduğu gibi politikada da geçerlidir. Bund'daki bazı aşırı uçlar (onlardan kurtulmak için, pek fazla olmasa da, çaba göstermişlerdi) GABD'ye karşı sürekli planlar kuruyorlardı. Genellikle propaganda ile yetinseler de, arada bir bombalamalar, kayıplar, hatta cinayetler de oluyordu.

Tabii Güney Afrikalılar da bunları hafife almıyorlardı. Kendi karşı istihbarat servislerini kurarak karşılık verdiler. Bu örgütün de fazlaca serbest eylemleri vardı; ve onlar da Shaka hakkında hiçbir şey bilmediklerini söylüyorlardı. Belkide CIA'in kullanışlı icadı "mantıklı inkâr edilebilir-lik"e başvuruyorlardı. Doğruyu söylüyor bile olabilirlerdi.

Bir teoriye göre Shaka başlangıçta bir şifreydi, sonra (Prokofiev'in "Teğmen Kije"si gibi) canla-nıvermişti; çünkü gizli bürokratik işlerde çok faydalı oluyordu. Bu da üyelerinin hiçbirinin ayrıl-

mamasını, hatta tutuklanmamasını açıklıyordu.

Ama Shaka'nm gerçekten var olduğuna inananlar için bunun farklı bir açıklaması vardı. Tüm ajanlar, herhangi bir sorgulama söz konusu olmadan kendi kendilerini yok etmeye psikolojik olarak şartlanmışlardı.

Gerçek ne olursa olsun, ölümünden iki yüz yıl sonra; büyük Zulu hükümdarının, asla bilmediği dünyaları etkisi altına alacağını kimse ciddi olarak düşünemiyordu.

_____25_____ KEFENLİ DÜNYA

Jüpiter'in patlayıp Müthiş Isı'nın uydu sistemine yayılmasından sonraki on yılda Europa yapayalnız kalmıştı. Sonra Çinliler acele bir yakın uçuşla, *Tsien'in* kalıntısının yerini belirlemek için radarla bulutlan taramışlardı. Başarısız olmuşlardı, ama yaptıkları Gündüz Tarafı haritaları, buzdan kabuk eridikçe oluşmaya başlayan yeni kıtaları gösteren ilk haritalardı.

İki kilometre uzunluğunda, dümdüz bir yapı da bulmuşlardı; öyle yapay duruyordu ki adını Büyük Duvar koymuşlardı. Şekli ve büyüklüğünden dolayı onun Jüpiter'deki tektaş (ya da Luci-fer'in yaratılışından önceki saatlerde ortaya çıkan milyonlarcasından biri) olduğu varsayılıyordu.

Ancak düzenli olarak kahnlaşan bulutların altından ne bir tepki, ne de bir zekâ belirtisi gelmemişti. Böylece birkaç yıl sonra sürekli bir yörüngeye araştırma uyduları yerleştirilmiş ve rüzgâr seyirlerini öğrenmek için atmosfere yüksekte uçan balonlar bırakılmıştı. Dünya meteorolojisi uzmanları bunları çok ilginç bulmuşlardı, çünkü Europa (merkezi bir okyanus ve hiç batmayan bir güneşle) ders kitapları için çok hoş biçimde basitleştirilmiş bir örnekti.

Böylece "Europa Ruleti" oyunu başlamıştı; bilim adamları ne zaman uyduya biraz daha yaklaşmaktan söz etseler yöneticiler böyle diyordu. Olaysız geçen elli yılın ardından biraz sıkıcı olmaya başlamıştı. Kaptan Laplace da öyle kalmasını umuyordu ve Dr. Anderson'ın da onayım istemişti.

Bilim adamına "Şahsen," demişti, "ben üzerime saatte bin kilometre hızla zırh delici bir tonluk bir şey atılmasını pek dostça karşılamazdım. Dünya Konseyi'nin size izin vermesine çok şaşırdım."

Dr. Anderson da biraz şaşkındı, ama projenin bir Cuma öğleden sonrasında toplanmış bir Bilim Alt Komitesinin uzun gündemindeki son madde olduğunu bilse şaşırmazdı. Tarih böyle küçük şeylerle yazılırdı.

"Katılıyorum Kaptan. Ama çok katı sınırlamalarla çalışıyoruz ve kim olurlarsa olsunlar... şey, Europa'hlarla karşılaşma olasılığı yok. Bizim he-

defimiz deniz seviyesinin beş kilometre üzerinde "

"Anlıyorum. Zeus Dağı'nı bu kadar ilginç yapan ne?"

"Bu başlı başına bir sır. Birkaç yıl öncesine kadar *orada* değildi bile. Jeologları neden deli ettiğini anlamışsınızdır."

"Sizin zımbırtı da içine girip onu analiz edecek."

"Kesinlikle. Ve... bunu size söylememem gerekirdi, ama sonuçlan gizli tutmam ve Dünya'ya şifreli olarak yollamam istendi. Belli ki birileri büyük bir keşif yapmak üzere ve duyulmasını hiç istemiyolar. Bilim adamlannın bu kadar titiz olabileceğine inanır mıydınız?"

Kaptan Laplace inanırdı, ama yolcusunu hayal kırıklığıha uğratmak istemedi. Dr. Anderson fazlasıyla saf görünüyordu; olup biten her neyse (ki kaptan bu uçuşta görebildiğinden çok daha fazla şey döndüğüne artık emindi) Anderson'ın hiçbir bilgisi yoktu.

"Doktor, sadece Europa'lıların dağcılığa başla-mamalannı umut edebilirim. Kendi Everestleri üzerine bayrak dikmelerine engel olmak istemem."

Penetrometre yollandığında *Galax)/de* alışılmadık bir heyecan duygusu vardı, her zamanki espriler bile kesilmişti. Aracın Europa'ya iki saat-

lik uzun yolculuğu sırasında ekibin her üyesi, köprüye gidip yönetim operasyonunu izlemek için çok iyi bir bahane bulmuştu. Buluşmadan on beş dakika önce Kaptan Laplace, geminin yeni hostesi Rosie dışında tüm ziyaretçilerin çıkmalarını emretti, onun sürekli yaptığı eşsiz kahvesi olmadan operasyon devam edemezdi.

Her şey yolunda gitti Atmosfere girişten kısa bir süre sonra hava frenleri çalıştırıldı ve penet-rometrenin hızı azalarak çarpışma için uygun bir seviyeye geldi. Hedefin radardaki görüntüsü (hiçbir özelliği olmayan, boyutları belirsiz) ekranda giderek büyüdü. Bir saniye kala, tüm kayıt cihazları otomatik olarak yüksek hıza geçtiler...

... Ama kaydedecek hiçbir şey yoktu. Dr. An-derson üzüntüyle "O ilk Ranger'lar Ay'a çaptıklarında ve kameraları hiçbir şey göremediğinde, Jet İtiş Laboratuvarı'ndakilerin neler hissettiklerini şimdi anlıyorum" dedi.

26

GECE NÖBETİ

Yalnızca *Zaman* evrenseldir; Gece ve Gündüz sadece çekimsel güçlerin henüz yollarından çekip koparamadığı gezegenlerdeki tuhaf bölgesel alışkanlıklardır. Ama insanlar, kendi dünyalarından ne kadar uzağa giderlerse gitsinler, çağlar önce aydınlık ve karanlık dönüşümüyle başlayan gece gündüz ritminden asla kaçamazlar.

Evrensel Saatle 01:05'de Astsubay Chang köprüde yalnızken, geminin geri kalanı uykudaydı. Onun uyanık kalması için de bir neden yoktu; *Guldenin* elektronik algıları her arızayı ondan çok daha çabuk fark ederlerdi. Ama yüz yıllık sibernetik beklenmedik durumlar karşısında insanların makinelerden biraz daha iyi olduğunu ispatlamıştı ve beklenmeyen de eninde sonunda mutlaka olurdu.

Chang huysuzca, Kahvem nerede? diye düşündü. Rosie'nin gecikmesi normal değildi. Son yirmi dört saatteki felaketlerden sonra hem bilim adamlarını hem de uzay ekibini saran keyifsizliğin hostesi de etkileyip etkilemediğini düşündü.

ilk penetrometrenin başarısızlığının ardından, bir sonraki adımı belirlemek için acele bir toplantı yapılmıştı. Bir ünite kalmıştı ve Castillo'da kullanılması düşünülüyordu, ama burada da aynı

kolaylıkla kullanılabilirdi.

Dr. Anderson "Callisto'ya indik zaten" demişti, "orada çeşitli çatlak buz topluluklarından başka bir şey yok."

Kimse karşı çıkmamıştı. Ayarlamalar ve testlerle geçen on iki saatlik bir gecikmenin ardından 3 numaralı penetrometre Europa'nın bulutlarına doğru fırlatılmış, öncüsünün görünmeyen izini takip etmeye başlamıştı.

Geminin kayıt araçları bu defa veri alabildiler, yaklaşık yarım milisaniye boyunca. Aracın yerçekiminin 20.000 katına kadar çalışmak üzere ayarlanmış olan hız göstergesi ölçü dışına çıkmadan önce kısa bir tepki verdi. Her şey göz açıp kapayıncaya kadar yok olmuş olmalıydı.

Ölümün ardından gelen o kasvetli andan sonra, Dünya'ya rapor verilmesine ve Callisto diğer dış uydulara yönelmeden önce gelecek emirlerin Europa üzerinde yüksek bir yörüngede beklenmesine karar verildi.

Rose McCullen "Geciktiğim için üzgünüm efendim," dedi (adını duyan getirdiği kahveden daha koyu renkte olduğunu tahmin edemezdi), "herhalde alarmı yanlış kurdum."

Nöbetteki subay kıkırdayarak "Gemiyi sen idare etmediğin için şanslıyız" dedi.

Rosie "Nasıl yapıldığını hiç anlamıyorum" diye yanıtladı, "her şey öyle karmaşık görünüyor ki."

Chang "Göründüğü kadar kötü değil" dedi.

"Hem size eğitiminizde temel uzay teorisi öğretmiyorlar mı?"

"Şey, evet. Ama ben pek anlamazdım. Yörüngeler ve bir sürü saçmalıklar."

Astsubay Chang sıkılıyordu ve izleyicisini aydınlatmanın iyi olacağını düşündü. Hem Rose tam olarak onun tipi sayılmasa da çekici olduğu kesindi; şimdi göstereceği küçük bir uğraş değerli bir yatırım olabilirdi. İşini bitirmiş olan Rose'un uyumak isteyebileceği ise aklına bile gelmedi.

Yirmi dakika sonra Astsubay Chang seyir konsolunu göstererek neredeyse nefes nefese sözünü bitirdi: "Görüyorsun ya, neredeyse otomatik. Tek yapman gereken birkaç'sayı girmek, gerisini gemi hallediyor."

Rose yorgun görünüyordu; sürekli saatine bakıyordu.

Chang aniden pişmanlık duyarak "Üzgünüm," dedi. "Seni oyalamamalıydım."

"Yo hayır, bunlar çok ilginç. Lütfen devam edin."

"Kesinlikle olmaz. Belki başka zaman. İyi geceler Rosie, kahve için de teşekkürler."

"İyi geceler efendim."

Üçüncü Derece Hostes Rose McCullen hâlâ açık olan kapıya doğru ilerledi (pek de usta sayılmazdı). Kapı kapandığında Chang dönüp bakmadı bile.

Bu yüzden birkaç saniye sonra hiç tanımadığı

bir kadın sesi duyduğunda gerçek bir şok geçirdi.

"Bay Chang, alarm devre dışı bırakıldı, boşuna basmayın. İşte iniş koordinatları. Gemiyi indirin."

Chang sızdığını ve kabus gördüğünü sanarak, yavaşça sandalyesini döndürdü.

Rose McCullen olan kişi, kapının kilit koluna tutunarak oval girişte duruyordu. Tamamen farklıydı; bir anda rollerini değişmişlerdi. Daha önce kendisine hiç doğrudan bakmamış olan utangaç hostesin soğuk, acımasız bakışı karşısında Chang kendisini yılanın hipnotize ettiği tavşan gibi hissetti. Boştaki elinde tuttuğu küçük, ama öldürücü görünen silah gereksiz bir süs gibiydi; o olmadan da öldürebileceğinden Chang'ın hiç şüphesi yoktu.

Öz saygısı ve mesleki gururu, yine de mücadele etmeden pes etmemesi gerektiğini söylüyordu. En azından zaman kazanabilirdi.

"Rose" dedi (dudakları bir anda anlamını yitirmiş olan bu ismi söylerken zorlanıyordu), "bu çok saçma. Sana az önce söylediklerim, kesinlikle doğru değil. Gemiyi tek başıma indirmem imkânsız. Doğru yörüngeyi hesaplamak saatler sürer ve yardım edecek biri gerekir. En azından bir yardımcı pilot"

Silah hiç titremiyordu.

"Ben aptal değilim Bay Chang. Bu gemi eski

kimyasal roketler gibi enerjisiyle sınırlı değil. Eu-ropa'nın çekim alanından çıkmak için saniyede sadece üç kilometre hız yeterli. Eğitiminizin bir bölümü de ana bilgisayar olmadan acil iniş yapmaktı. Şimdf bunu gerçekten yapacaksınız; verdiğim koordinatlarla en uygun iniş için pencere beş dakika içinde açılacak."

İyice terlemeye başlayan Charrç* "Bu tür bir kapatmada" dedi, "yüzde yirmi beş başarısızlık olasılığı vardır" (gerçek rakam yüzde ondu, ama bu şartlar altında biraz abartmanın iyi olacağını düşündü) "üstelik kontrol edeli yıllar oluyor."

Rose McCullen "Bu durumda" dedi, "sizi yok e-dip Kaptan'dan daha yeterli birini göndermesini istemem gerekecek. Çok kötü, çünkü bu pencereyi kaçıracağız ve bir sonraki için iki saat beklememiz gerekecek. Dört dakika kaldı."

Astsubay Chang yenildiği zaman bunu anlardı; en azından denemişti.

"Şu koordinatları alayım" dedi.

27

ROSIE

Kaptan Laplace hız kontrol jetlerinin ağaçkakanı andıran ilk hafif temasıyla hemen uyandı. Bir an rüyagördüğünü sandı; hayır, kesinlikle gemi uzayda dönüyordu.

Belki de bir tarafta sıcaklık fazla yükselmişti ve ısı kontrol sistemi bazı küçük ayarlamalar yapıyordu. Bu arada bir olurdu ve nöbetteki subay için eksi puandı, ısı sınırına yaklaşıldığını fark etmesi gerekirdi.

Köprüden -kimdi- Bay Chang'ı aramak için dahili telefona uzandı. Eli hareketi tamamlayamadı.

Ağırlıksız geçen günlerden sonra, yerçekiminin onda biri bile gerçek bir şoktu. Kemerlerini açıp yatağından çıkması birkaç saniye sürdü, ama kaptana sanki dakikalar gibi geldi. Bu defa düğmeyi buldu ve öfkeyle bastı. Yanıt yoktu.

Yerçekiminin istilasıyla hazırlıksız yakalanan boştaki cisimlerin çarpma ve darbelerini görmezden gelmeye çalıştı. Uzun süre düşüyorlardı, ama şu anda tek anormal ses tam güçte çalışan motorun uzaktan gelen boğuk çığlığıydı.

Odasındaki küçük pencerenin perdesini yırtar-casına çekerek yıldızlara baktı. Geminin ekseninin nereye dönük olması gerektiğini kabaca biliyordu; sadece otuz kırk dereceye kadar anlasa

bile, iki olasılık arasında karar verebilirdi.

Galaxy yörüngesel hızını arttırabilir ya da azaltabilirdi. Şimdi azaltıyordu; yani Europa'ya doğru alçalmaya hazırlanıyordu.

Birisi ısrarla kapıyı yumrukluyordu ve kaptan ancak bir dakika geçmiş olabileceğini fark etti. Astsubay Floyd ve ekipten iki kişi dar koridoru doldurmuşlardı.

Floyd nefes nefese "Köprü kilitili efendim" diye rapor verdi. "İçeri giremiyoruz, Chang da yanıt vermiyor. Ne olduğunu bilmiyoruz."

Kaptan Laplace bir yandan üzerini giyerken "Korkarım ben biliyorum" diye yanıtladı. "Eninde sonunda delinin biri bunu deneyecekti. Kaçırıh-yoruz ve nereye olduğunu da biliyorum. Ama neden olduğunu biliyorsam ne olayım..."

Saatine göz attı ve aklından çabuk bir hesap yaptı.

"Bu hız seviyesinde on beş dakika içinde yörüngeden çıkmış oluruz, emin olmak için şunu on yapalım. Neyse, gemiyi tehlikeye atmadan motoru durdurabilir miyiz?"

Mühendis olan Astsubay Yu berbat görünüyordu, ama isteksiz de olsa bir yanıt verdi.

"Pompa motoru hatlanndaki devre kesicileri açıp yakıt bağlantısını kesebiliriz." "Onlara ulaşabilir rmiyiz?" "Evet, Üçüncü Güvertedeler." "Gidelim öyleyse."

"Şey... o zaman bağımsız yedek sistem devreye girer. Güvenlik için Beşinci Güvertede mühürlü bir kapağın ardında, bir kesici bulmamız gerek; hayır, zamanında yapamayız."

Kaptan Laplace da bundan korkuyordu. *Galax)/yi* yapan dahiler gemiyi tüm olası kazalardan korumaya çalışmışlardı. İnsanın kötülüğünden korumaları ise mümkün değildi.

"Alternatif var mı?"

"Korkarım elimizdeki zaman içinde yok."

"Öyleyse köprüye gidip Chang'la ve yanındaki her kimse onunla konuşmaya çalışalım."

Merak ediyordu, kim olabilirdi? Her zamanki ekibinden biri olduğuna inanmıyordu. O zaman... tabii, yanıtı bulmuştu! Gözünde canlandı-rabiliyordu. Sabit fikirli bir bilim adamı teorisini ispatlamaya çalışıyor; deneyler başarısız oluyor; bilgiye ulaşmanın her şeyden daha öncelikli olduğuna karar veriyor...

O eski ucuz deli bilim adamı melodramları gibiydi, ama gerçeklere çok uygundu. Belki de Dr. Anderson ancak böyle bir Nobel Ödülü kazanabileceğini düşünmüştü.

Jeolog nefes nefese ve saçı başı darmadağınık bir halde yanlarına geldiğinde, bu teori de hemen çürütülmüş oldu. "Tanrı aşkına Kaptan, neler oluyor? Tam güçle gidiyoruz. Yukarı mı gidiyoruz, aşağı mı?"

Kaptan Laplace "Aşağı" diye karşılık verdi.

"Yaklaşık on dakika sonra Europa'ya çarpacak bir yörüngeye gireceğiz. Kumanda her kimdeyse umarım ne yaptığını biliyordur. "

Köprüye gelmişlerdi, kapalı kapı önlerindeydi. içeriden hiçbir ses gelmiyordu.

Laplace eklemlerini yaralamadan yapabildiği kadar sert vurmaya başladı.

"Ben Kaptan! Açın kapıyı!"

Uymayacakları belli olan bir emir verdiği için kendini aptal gibi hissediyordu, ama en azından bir tepki umuyordu. Aldı da.

Dış hoparlör tıslayarak açıldı ve bir ses konuştu- "Aptalca bir şey denemeyin Kaptan. Silahım var ve Bay Chang benim emirlerime uyuyor."

Subaylardan biri "Bu da kim?" diye fısıldadı. "Kadın sesine benziyordu!"

Kaptan öfkeyle "Haklısın" dedi. Böylece alternatifler azalmış, ama hiçbir şey düzelmemişti.

Sesine sızlanan değil, baskmbir ton vermeye çalışarak "Ne yapmayı umuyorsun? Bu işten kurtulamayacağını biliyorsun!" diye bağırdı.

"Europa'ya iniyoruz. Ve eğer tekrar kalkmak istiyorsanız, beni durdurmaya kalkışmayın. "

Otuz dakika sonra Astsubay Chris Floyd "Odası tertemiz" diye rapor verdi. Hız tamamen kesilmişti ve *Galaxy* az sonra Europa atmosferine girecek bir elipste yol alıyordu. Kararlıydılar; makineleri artık kapatabilirlerdi, ama bu intihar olur-

du. İniş için onlara tekrar ihtiyaç olacaktı, ama bu da sadece gecikmiş bir intihar olurdu.

"Rosie McCullen' Kimin aklına gelirdi ki! Uyuşturucu mu kullanıyor acaba?"

Floyd "Hayır" dedi. "Bu çok ince planlanmış. Gemide bir yerde gizli bir telsizi olmalı. Onu aramalıyız."

"Kahrolası bir polis gibi konuşuyorsun. "

Kaptan "Yeter baylar," dedi. Şaşkınlık ve kapalı köprüyle başka temas kurulamaması sinirleri yıpratmıştı. Saatine baktı.

"Atmosfere girmemize iki saatten az kaldı. Odamda olacağım, belki beni oradan arayabilirler. Mr. Yu, lütfen köprüde kalın ve her gelişmeyi anında bildirin."

Hayatında hiç bu kadar çaresiz hissetmemişti, ama bazen yapılacak tek şey hiçbir şey yapmamaktı. Ayrılırken birinin dalgınlıkla "Biraz kahve ne iyi olurdu. Rosie'ninki içtiklerimin en iyisiydi" dediğini duydu.

Öfkeyle, Evet, diye düşündü, kesinlikle çok iyi Başladığı *her işi* çok iyi yapıyor.

28

DİYALOG

Galax)/de, durumu tam bir felaket olarak görmeyen sadece bir kişi vardı. Rolf van der Berg kendi kendine, Ölmek üzere olabilirim, diyordu; ama bilimsel ölümsüzlük için bir şansım var. İyi bir teselli değildi belki, ama gemidekiler bunu bile umut edemezlerdi.

Galaxy>mn Zeus Dağı'na gittiğinden hiç şüphesi yoktu; Europa'da ondan başka önemli bir şey yoktu. Hatta, *hiçbir* gezegende onunla kıyaslanacak bir şey bulunamazdı.

Böylece teorisi (hâlâ bir teori olduğunu kabul etmek zorundaydı) sır olmaktan çıkmıştı. Dışarı nasıl sızmış olabilirdi?

Paul Amcasına kesinlikle güvenirdi, ama ihtiyatsızlık etmiş olabilirdi. Büyük bir olasılıkla birisi bilgisayarlarına bakmıştı, belki de rutin bir iş sırasında. Öyle ise yaşlı bilim adamı tehlikede olabilirdi; Rolf acaba onu uyarabilir miydi (ya da uyarmalı mıydı)? Haberleşme subayının bir acil durum vericisiyle Ganymede ile bağlantı kurmaya çalıştığını biliyordu; otomatik bir alarm sinyali çoktan verilmişti, haberler Dünya'ya her an ulaşabilirdi. Neredeyse bir saat olmuştu.

Kapısı sessizce çalınınca "Girin" dedi. "Merhaba Chris. Senin için ne yapabilirim'"

Astsubay Chris Floyd'u karşısında görünce şaşırmıştı, onu da ekipteki diğerlerinden daha iyi tanıyor değildi. İçi sıkılarak, Europa'ya inerlerse birbirlerini istemeyecekleri kadar yakından tanıyacaklarını düşündü.

"Merhaba Doktor. Burada kendinde olan bir tek sizsiniz. Bana yardımcı olabileceğinizi düşündüm."

"Şu anda kimsenin kimseye yardımı dokunacağını sanmıyorum. Köprüde son durum ne?"

"Yeni bir şey yok. Yu ile Gillings'i orada bıraktım, kapıya bir mikrofon yerleştirmeye çalışıyorlar. Ama içerde kimse konuşmuyor. Bu pek de şaşırtıcı değil, Chang'ın işi başından aşkın olmalı."

"Bizi güvenle aşağı indirebilir mi?"

"O en iyisidir; bunu yapabilecek biri varsa odur. Beni asıl endişelendiren kalkış."

"Tanrı'm, ben o kadar ilerisini düşünmüyorum bile. Bunun hiç sorun olmayacağını sanmıştım."

"Ama olabilir. Unutmayın, bu gemi yörüngede çalışmak üzere yapıldı. Ananke ve Carme ile buluşmayı umuyorduk, ama hiçbir büyük uyduya inmeyi planlamamıştık. Yani Europa'da mahsur kalabiliriz, hele Chang iyi bir iniş alanı aramakla yakıt harcarsa "

Rolf, olması gerekenden fazla ilgilendiğini belli etmemeye çalışarak "Nereye inmeye çalıştığı belli mi?" diye sordu. Herhalde pek başarılı ola-

mamıştı, çünkü Chris ona sert bir ifadeyle baktı. "Bu aşamada anlamamız imkânsız, ama yavaşlamaya başladığında bir fikrimiz olabilir. Ama, siz bu uyduları tanıyorsunuz; sizce neresi olabilir?" "İlginç olan bir tek yer var. Zeus Dağı." "Oraya neden inmek istesinler ki?" Rolf omuzlarını silkti "Biz de bunu bulmayı umuyorduk. Bize iki pahalı penetrometreye ma-loldu."

"Daha da pahalıya patlayacak gibi. Hiç fikriniz yok mu?"

Rolf van der Berg sırıtarak "Polis gibi konuşuyorsun" dedi, bunu söylerken ciddi değildi.

"Komik, son bir saatte bunu ikinci kez duyuyorum."

Odanın atmosferi bir anda değişti, sanki hayat destek sistemi kendi kendini ayarlamıştı. "Şey, sadece şaka yapıyordum... *öyle* misin?" "Olsam bunu söylemezdim, değil mi?" Rolf van der Berg, Bu yanıt değil, diye düşündü. Ama belki de öyleydi.

Genç subaya dikkatle bakınca, büyükbabasına ne kadar benzediğini bir kez daha fark etti. Birisi Chris Floyd'un *Galaxyfye* Tsung filosundaki başka bir gemiden sadece bu uçuş için geldiğini söylemiş, insanın her yerde bağlantısı olmasının çok işe yaradığını da alaycı bir ifadeyle eklemişti. Ama Floyd'un

yeteneklerini eleştirmemişti; mükemmel bir uzay subayıydı. Bu özellikleriyle

başka yarı zamanlı işler de bulabilirdi; Rosie ' McCullen da, şimdi fark ediyordu ki, *Galaocyi-yç* uçuştan hemen önce katılmıştı.

Rolf van der Berg gezegenler arası, büyük ve çok ince bir entrikanın içine düşmüş olduğunu hissetti; Doğadaki sorulara (genellikle) doğrudan yanıt bulmaya alışık bir bilim adamı olarak durumundan memnun sayılmazdı.

Chris Floyd hangi taraftaydı? Kaç taraf *vardf* Sır dışarı sızdığına göre, Bund mutlaka işin içindeydi. Ama Bund'un içinde de ayn gruplar ve onlara karşı olan gruplar vardı; aynalarla dolu bir koridorda gibiydi.

Ama kesinlikle emin olduğu bir nokta vardı. Sadece bağlantıları nedeniyle de olsa, Chris Floyd'a güvenilebilirdi, van der Berg, uçuşun güvenliği için ASTROPOL için çalıştığına bahse girerim, diye düşündü; ne kadar sürerse sürsün...

Yavaşça "Yardım etmek isterim Chris," dedi. "Tahmin ettiğin gibi bazı teorilerim var. Ama hepsi saçma sapan şeyler olabilirler hâlâ...

"Yarım saat geçmeden gerçeği anlayabiliriz. O zamana kadar bir şey söylememeyi tercih ederim."

Kendi kendine, Bu Boer inadı değil, diye ekledi. Eğer yamlmışsa, aralarında öleceği adamların onları sonlarına götüren aptalın kendisi olduğunu bilmemelerini tercih ederdi.

29

İNİŞ

Astsubay Chang *Galaxy* geçiş yörüngesine başarıyla oturtulduğundan beri (bu onu hem şaşırtmış, hem de rahatlatmıştı) bu sorunla boğuşuyordu Önlerindeki birkaç saat boyunca gemi Tann'-nm, en azından Sir Isaac Newton'un ellerindeydi; son fren ve iniş manevrasına kadar beklemekten başka yapacak bir şey yoktu.

Bir an için, en yakın olduğu noktada ters bir vektör verip gemiyi tekrar uzaya çıkararak Rose'u kandırmayı düşünmüştü. Gemi tekrar sabit bir yörüngeye oturur ve Ganymede'den bir kurtarma operasyonu yapılabilirdi. Ama bu planın temelde bir tek kusuru vardı; *kendisi* kurtarıla-mayacaktı. Chang korkak değildi, ama uzayda ölmüş bir kahraman olmamayı tercih ederdi.

Ne olursa olsun, önündeki bir saatte canlı kalması ihtimali uzak görünüyordu. Üç bin tonluk bir makineyi, *tek başına,* bilinmeyen bir bölgeye indirmesi emredilmişti. Bu kahramanlığı iyi bildiği Ay'da bile denemek istemezdi.

Rosie "Frenlemeye başlamana kaç dakika kaldı'" diye sordu. Sanki sorudan çok bir emir gibiydi, uzay yolculuğu hakkında temel bilgisi olduğu açıktı. Chang onu kandırma hayallerini tamamen bir kenara bıraktı.

İsteksizce "Beş" dedi. "Gemidekileri hazır olmaları için uyarabilir miyim?"

"Ben yaparım. Ver şu mikrofonu. BURASI KÖPRÜ BEŞ DAKİKA, TEKRARLIYORUM BEŞ DAKİKA İÇİNDE FRENLEMEYE BAŞLIYORUZ TAMAM."

Salonda toplanmış bilim adamları ve subaylar bu mesajı bekliyorlardı Biraz şanslıydılar; dış video ekranları kapatılmamıştı. Belki de Rose unutmuştu; büyük ihtimalle umursamamıştı. Böylece eli kolu bağlı gözlemciler (kelimenin tam anlamıyla zoraki izleyiciler) olarak yaklaşan kaderlerini izliyorlardı.

Arka görüntü kamerasının ekranım artık Euro-pa'nın hilal şeklindeki bulutlu görüntüsü dolduru-yordu. Gece Tarafı'na dönerken yoğunlaşan su buharı tabakası her yeri kaplıyordu. Bu önemli değildi, iniş son ana kadar radar kontrolünde olacaktı Ancak görmek için ışığa ihtiyacı olan gözlemcilerin işkencesini uzatacaktı.

Yaklaşan dünyaya en dikkatli bakan, onu neredeyse on yıldır hayretle inceleyen adamdı. Rolf van der Berg hafif düşük yerçekimi sandalyelerinden birine oturmuş, kemerini de gevşekçe bağlamıştı. Frenleme başladığında oluşan ilk yerçekimini zorlukla fark etti.

Beş saniye sonra tam-güçteydiler. Tüm subaylar bilgisayarlarında hesaplar yapıyorlardı; Seyir girişi olmadığı için birçok şeyi tahmin etmek zorundaydılar. Kaptan Laplace fikir birliği oluşmasını bekli-

yordu.

"On bir dakika" dedi, "eğer gücü düşürmezse Şu anda maksimum güçte. Ve tabii on kilometrede (tabakanın hemen üzerinde) uçmaya devam edip sonra doğruca aşağı inerse. Bu da bir beş dakika daha alır."

O beş dakikanın son saniyelerinin en kritik anlar olacağını eklemesine gerek yoktu.

Europa sırlarını son ana kadar saklamaya kararlı gibiydi. *Galaxy* bulutların üzerinde hareketsiz dururken bile aşağıdaki karadan (ya da denizden) hiç bir işaret yoktu. Sonra, işkence gibi gelen birkaç saniye boyunca ekranlar karardı; sadece çok az kullanılan ve şu anda açılmış olan iniş takımları göründü. Açılışının gürültüsü birkaç dakika önce yolcular arasında heyecana neden olmuştu; şimdi ise sadece çalışmasını umut edebiliyorlardı.

Rolf van der Berg kendi kendine, Bu lanet bulut ne kadar kalın? diye sordu. Aşağı kadar devam ediyor mu...

Hayır, bölünüyor, kümelere ve küçük parçalara ayrılıyordu. Ve işte Yeni Europa da oradaydı, sanki sadece birkaç bin metre aşağıda uzanıyordu.

Gerçekten de yeniydi; fark etmek için jeolog olmak gerekmezdi Kara ve deniz sonu gelmeyen çatışmalarına başlamaya hazırlanıyorlardı; dört milyon yıl önce, yeni doğmuş Dünya da belki böyle görünüyordu.

Elli yıl öncesine kadar burada ne kara ne de de-

niz yoktu, sadece buz vardı. Ama Lucifer'a bakan yarımküredeki buzlar artık erimiş, ortaya çıkan su buharlaşıp yükselmiş ve Gece Tarafı'nın daimi derin dondurucusuna girmişti. Böylece milyarlarca ton sıvı bir yarımküreden diğerine geçmiş ve uzaklardaki güneşin soluk ışığıyla bile görülememiş olan çok eski deniz yatakları ortaya çıkmıştı.

Bu kurak bölgeler belki bir gün bir bitki örtüsüyle yumuşayıp güzelleşecekti; ama şimdi lavlarla, dumanı tüten çamur golleriyle kaplıydı, bazı yerlerde ortaya çıkan kaya kütleleri garip bir şekilde meyilliydi. Burada büyük bir tektonik felaket olduğu belliydi; Everest büyüklüğünde bir dağın doğuşunu gördüğüne göre bu pek de şaşırtıcı değildi.

İşte oradaydı, doğal olmayan bir biçimde çok yakında duran ufukta gökyüzüne doğru uzanıyordu. Rolf van der Berg göğsünün sıkıştığını ve ensesinin karıncalandığını hissetti. Rüyalarındaki dağ karşısındaydı, onu artık makinelerin donuk algılarıyla değil, kendi gözleriyle görüyordu.

Bir üçgen prizmaya benzediğini zaten biliyordu, biraz yatıktı ve bir yüzü neredeyse dimdikti. (Bu yerçekiminde bile dağcılar için iyi bir sınav olurdu, üstelik piton da çakamazlardı...) Zirvesi bulutların arasında saklıydı ve kendilerine dönük olan hafifçe meyilli yüzün çoğu karla kaplıydı.

Birisi sıkılarak "Bütün bu patırtının nedeni bu muymuş?" dedi. "Bence çok sıradan bir dağ. Za-

ten bir tane gördün mü ..." Kızgın ifadelerle hemen susturuldu.

Chang iyi bir iniş yeri ararken *Galaxy* Zeus Da-ğı'na doğru yavaşça ilerliyordu. Geminin yön kontrolü çok azdı, gücün yüzde doksanı gemiyi uçurmak için kullanılıyordu. Beş dakika kadar daha havada kalabilecekleri kadar yakıt vardı; daha sonra gemiyi hâlâ indirebilirler, ama bir daha kaldıramazlardı.

Neredeyse yüz yıl önce Neil Armstrong da aynı ikilemi yaşamıştı. Ama o gemiyi kullanırken kafasına bir silah dayalı değildi.

Ama Chang son birkaç dakikadır silahı da Rosie'yi de unutmuştu. Tüm duyularını önündeki işe vermişti; yönettiği aracın bir parçası olmuştu. Kalan tek insani duygusu korku değil, coşkuydu. Bu, yapmak üzere eğitimini gördüğü işti; bu mesleki kariyerinin zirvesiydi... tabii sonu da olabilirdi.

Görünüşe göre öyle de olacaktı. Dağın eteklerine bir kilometreden az bir mesafe kalmış, hâlâ bir iniş alanı bulamamıştı. Bölge inanılmaz derecede engebeliydi, kanyonlar ve dev kayalıklarla kaplıydı Bir tenis kortundan daha büyük bir düzlük görmemişti ve yakıt göstergesinin kırmızı çizgiyi göstermesine sadece otuz saniye kalmıştı.

Ama sonunda, düz bir yüzey gördü, gördüklerinin en düzgünüydü. Kalan zaman içinde tek şansı buydu.

Dev, hareketli silindiri dikkatle düz bölgenin

üzerine getirdi; karla kaplı gibiydi (evet, öyleydi) motorlar karı uçurup temizliyordu... o altındaki de neydi? Buza benziyor; donmuş bir göl olmalı... ne kadar kalın... NE KADAR KALIN...

Galaxy>nin ana jetlerinin beş yüz tonluk darbesi, haince davet eden yüzeye vurdu. Bir anda çizgiler oluştu; buz çatladı ve dev tabakalar ters dönmeye başladı. Motorun öfkesi bir anda ortaya çıkan gölle buluşunca kaynayan su halkalar halinde yayıldı.

İyi eğitilmiş bir subay olan Chang'ın tepkisi otomatikti, düşüncenin ölümcül tereddütlerinden uzaktı. Sol eli emniyet kilit kapağını açtı; sağ eli de kırmızı kolu yakalayıp açık konuma getirdi.

Galaxy havalandığından beri sakin sakin uyuyan İŞLEMİ DURDURMA programı devreye girdi ve gemiyi tekrar havalandırdı.

_____30_____ *GALAXn$İN* İNİŞİ

Aniden tam güç verilmesi, geminin salonunda-kiler için sanki idamın ertelenmesi gibiydi. Dehşet içindeki subaylar seçilen iniş bölgesinin çöktüğünü görmüşlerdi ve kurtulmak için tek bir yol olduğunu biliyorlardı. Chang da bunu yaptığına göre, nefes alma lüksüne yeniden kavuşmuşlardı.

Ama bunun tadını ne kadar çıkarabileceklerini

kimse bilmiyordu. Geminin güvenli bir yörüngeye girecek kadar yakıtı olup olmadığını yalnızca Chang biliyordu. Kaptan Laplace sıkıntıyla, varsa bile, diye düşündü, eli silahlı deli ona tekrar inmesini emredebilir. Ama onun deli olduğuna bir an bile inanmamıştı; ne yaptığını çok iyi biliyordu. Birdenbire güçte bir değişim oldu. Bir mühendis subay "Dört numaralı motor durdu," dedi. "Şaşırmadım, mutlaka fazla ısınma yüzünden. Bu seviyede bu kadar uzun kullanılamazdı."

Tabii geminin yönünde bir değişiklik olmamıştı; ama ekranlardaki görüntüler çılgınca eğilmişti. *Galaxyhâ\â.* yükseliyordu, ama dikey olarak değil. Europa'da bilinmeyen bir hedefe yönelik, balistik bir füze olmuştu.

İtiş bir kez daha büyük ölçüde azaldı; ekranlardaki görüntü düzeldi.

"Karşıt motoru durdurdu; çember gibi dönmeye engel olmanın tek yolu buydu. Ama yüksekliğimizi koruyabilecek mi? İyi beceriyor doğrusu!"

Ekranlara bakan bilim adamları neyin iyi olduğunu anlamıyorlardı; görüntü tamamen kaybolmuş, beyaz bir sisle kaplanmıştı. "Fazla yakıtı boşaltıp gemiyi hafifletiyor..." Güç azalıp sıfıra düştü; gemi serbest düşüşe geçmişti. Birkaç saniye sonra, yakıtım uzaya bıraktığında oluşan buz kristali bulutundan geçmişti. Altlarında Europa'nın en büyük denizi, yerçeki-

minin sekizde biri kadar bir hızla yaklaşıyordu. En azından Chang'ın bir iniş alanı seçmesi gerekmeyecekti; şu andan itibaren standart işlemler uygulanacaktı. Uzaya çıkmamış ve çıkmayacak olan milyonlar için bu bir video oyunu kadar tanıdık bir şeydi.

Yapmanız gereken tek şey, alçalan geminin sıfır yükseklikte sıfır yerçekiminde olması için gücü yerçekimine göre ayarlamaktı, ilk Amerikalı astronotların tercih ettiği ve Chang'ın da şimdi isteksizce yaptığı su inişlerinde bile biraz hata payı vardı ama fazla değildi. Hata yaparsa (ki son birkaç saatten sonra bunun için suçlanamazdı) bir ev bilgisayarı "Üzgünüm, düştünüz. Tekrar denemek ister misiniz? Yanıt EVET/HAYIR..." demeyecekti.

Ellerinde uydurma silahlarla köprünün kilitli kapısının dışında, bekleyen Astsubay Yu ve iki arkadaşının işi, herhalde içlerinde en zoruydu. Neler olup bittiğini görebilecekleri bir ekranları yoktu ve salondan gelecek mesajlara göre hareket etmek zorundaydılar. Casus mikrofondan da ses yoktu, bu hiç de şaşırtıcı değildi. Chang ile McCul-len'in konuşmaya zamanları da, ihtiyaçları da yoktu.

İniş harikaydı, çok az sarsıntı olmuştu. *Galaxy* birkaç metre daha battı, sonra tekrar çıkarak yatay ve (makinelerin ağırlığı sayesinde) düz olarak su yüzeyine çıktı.

Ancak o zaman dinleyiciler casus mikrofondan ilk kez anlaşılır birşeyler duydular.

Chang'ın sesi, öfkeden çok bitkin bir rahatlıkla "Sen manyaksın Rosie," dedi. "Umarım tatmin ol-muşsundur. Hepimizi öldürdün."

Bir el silah sesi duyuldu, sonra uzun bir sessizlik

Yu ve meslektaşları sabırla bekliyor, az sonra birşeyler olacağını biliyorlardı. Kilit kollarının açıldığını duydular ve ellerindeki somun anahtarları ve metal çubukları sıkıca kavradılar İçlerinden birini haklayabilirdi, ama hepsini değil.

Kapı çok yavaşça açıldı.

Astsubay Chang "Üzgünüm" dedi. "Bir ara bayıldım herhalde."

Sonra, her normal insan gibi, tekrar kendinden geçti.

31 GALILEE DENİZİ

Kaptan Laplace kendi kendine, İnsanlar nasıl doktor oluyor anlamıyorum, dedi. Bu durumda, olu kaldırıcıları da saymalıydı. İşleri bazen iğrenç olabiliyor...

"Bir şey bulabildiniz mi?"

"Hayır, Kaptan. Tabii elimde gerekli aletler yok. Bazı parçalar yerleştirilmiş, ama ancak mikroskop-

la görülebilirler, en azından bana öyle söylendi Ama menzilleri fazla olamaz."

"Belki de gemideki bir ileticiye yolluyordu, Floyd bir araştırma yapmamızı önerdi. Parmak izi ve diğer kimlik belirleyici şeyleri aldınız mı?"

"Evet, Ganymede ile bağlantı kurduğumuzda belgeleri ile birlikte onlara yollayacağız. Ama Ro-sie'nin kim olduğunu, ya da kimin için çalıştığını bulabileceğimizden şüpheliyim. Tanrı'm, tabii niçin yaptığını da."

Laplace düşünceli düşünceli "En azından insansı dürtüler gösterdi" dedi. "Chang durdurma kolunu çektiğinde başarısız olduğunu anlamış olmalı. İnmesine izin vermek yerine onu vurabilirdi."

"Korkarım *bu* bizim için daha iyi olurdu. Jenkins ile birlikte kadavrayı atık bölmesine koyarken gördüğüm bir şeyi anlatayım."

Doktor iğrenerek dudaklannı buruşturdu.

"Haklısınız tabii, yapılacak tek şey buydu. Ağırlık eklemekle uğraşmadık; birkaç dakika yüzdü. Gemiden ayrılacak mı diye birkaç dakika baktık, ve sonra..."

Doktor uygun sözcükleri arıyordu.

"Lanet olsun, ne oldu?"

"Sudan *bir şey* çıktı. Papağan gagası gibiydi, ama yüz kat daha büyüktü. Rosie'yi bir hamlede aldı ve gözden kayboldu. Burada yalnız değiliz. Dışarıda nefes alabiliriz belki, ama yüzmeyi tavsiye etmem."

Görevli subay "Köprüden Kaptana" dedi. "Suda büyük bir hareketlilik var. Üçüncü Kamera; görüntüyü veriyorum."

Doktor "Gördüğüm buydu işte!" diye bağırdı. O kaçınılmaz, ezici düşünceyle bir anda ürperdi; *Umanm daha fazlası için gelmemiştir.*

Dev bir gövde, aniden okyanus yüzeyinden yukarı doğru yükseldi. Korkunç şekil denizle hava arasında bir an asılı kaldı.

En tanıdık şeyler, yanlış yerde olduklarında en garip şeyler kadar şaşırtıcı olabilirler. Hem kaptan hem de doktor aynı anda bağırdılar: "Bir köpekbalığı!"

Dev suya düşmeden önce birkaç küçük farkı (korkunç gaga dışında) görecek zaman oldu. Fazladan bir çift yüzgeci vardı ve görünürde solungacı yoktu. Gözleri de yoktu, ama gaganın iki yanındaki tuhaf şişlikler duyu organları olabilirdi.

Doktor "Tabii, yaklaşık evrim" dedi. "Her gezegende benzer sorunlar, benzer çözümler. Köpekbalıkları, yunuslar, ihtiyozorlar... tüm okyanus avcılarının yapısı temelde aynı olmalı. Ama şu gaga beni şaşırttı..."

"Şimdi ne yapıyor?"

Yaratık tekrar yüzeye çıkmıştı, ama şimdi çok yavaş hareket ediyordu, sanki o müthiş sıçrayıştan sonra yorulmuştu. Aslında bir derdi var, hatta acı içinde gibiydi; kuyruğunu suya çarpıyor, hiçbir yöne bir harekette bulunmuyordu.

Birdenbire son yediğini kustu, sırtüstü döndü, ve hafif şişliğin üzerinde cansız uzandı.

Kaptan "Aman Tanrım" diye fısıldadı, sesi birdenbire değişmişti. "Galiba ne olduğunu anladım."

Doktor "Tamamen yabancı biyokimyasallar," dedi, görüntü onu bile sarsmıştı. "En azından Ro-sie'nin bir kurbanı oldu."

Galilee Denizinin adı, Europa'yı keşfeden adamdan alınmıştı; adamın adı da başka bir dünyadaki çok daha küçük bir denizden alınmıştı.

Çok genç bir denizdi, elli yaşında bile değildi; ve çoğu çocuk gibi, bazen oldukça gürültücü olabiliyordu. Europa atmosferi gerçek kasırgalar için henüz çok inceydi, ama çevrelerim saran bölgelerden tropik bölgede Lucifer'in sabit olduğu noktaya kadar düzenli bir rüzgâr esiyordu. Burada, sürekli öğlen olan bölgede ise su sürekli kaynıyordu, tabii bu atmosferde sıcaklığı, ancak bir fincan çay kadardı.

Neyse ki Lucifer'in hemen altındaki buharlı, çalkantılı bölge bin kilometre uzaktaydı; *Galaxy* daha sakin bir bölgeye inmişti, en yakın karaya uzaklığı yüz kilometreden azdı. En yüksek hızın-dayken bu mesafeyi saniyenin çok küçük bir parçasında alabilirdi; ama şimdi Europa'nın hiç dağılmayan alçak bulutlannın altında yüzerken, kara en uzak gök cisimleri kadar uzak görünüyordu.

Kıyıdan esen ebedi rüzgârın onları denizin açıklarına doğru sürüklemesi, durumu daha da kötüleş-tiriyordu (tabii bu mümkünse). Bu yeni Dünya'nın bakir kumsallarından birine ulaşmayı başarsalar bile, durumları şu anda olduğundan daha iyi olmayacaktı.

Fakat daha rahat olacaktı. Uzay gemileri su geçirmezdi, ama denize açılmaya uygun değildirler. *Galaocy* dikey pozisyonda yüzüyor, hafif ama rahatsız edici sallantılarla aşağı yukarı girip çıkıyordu. Ekibin yarısında mide bulantısı başlamıştı bile.

Kaptan Laplace hasar raporlarını incelemeyi bitirdiğinde ilk işi, hangi boy ya da şekilde olursa olsun tekne kullanma deneyimi olanları aramak oldu. Otuz uçuş mühendisi ve uzay bilimcisi arasında birkaç yetenekli denizci bulabileceğini düşünüyordu ve hemen beş amatör denizci, hatta bir de profesyonel buldu; Geminin muhasebecisi Frank Lee, kariyerine Tsung Deniz Yolları'nda başlamış, daha sonra uzaya yönelmişti.

Muhasebeciler genellikle seyir araçlarından çok hesap makineleri (Frank Lee'nin durumunda bu, genellikle iki yüz yıllık fildişi bir abaküstü) kullanmaya alışık olsalar da, temel denizcilik sınavlarını geçmeleri gerekiyordu. Lee denizcilik yeteneklerini deneme fırsatını hiç bulamamıştı; şimdi, Güney Çin Denizi'nden neredeyse bir milyar kilo metre uzakta, onun da zamanı gelmişti.

Kaptana "Yakıt tanklarını doldurmalıyız," dedi. "O zaman daha derine batarız ve suya bu kadar çok girip çıkmayız."

Gemiye daha çok su girmesine izin vermek aptalca bir fikir gibiydi, Kaptan tereddüt etti.

"Ya karaya oturursak?"

Hiç kimse "Ne fark eder ki?" demedi. Ciddi olarak tartışılmadan, karada olmanın daha iyi olduğu kabul edilmişti; tabii ulaşabilirlerse.

"Tankları istediğimiz zaman boşaltabiliriz. Kıyıya ulaştığımızda, gemiyi yatay duruma getirmek için bunu zaten yapmamız gerekecek. Tanrı'ya şükür ki yeterli güç var..."

Sesi kısıldı; herkes ne demek istediğini biliyordu Hayat destek sistemlerini çalıştıran yardımcı reaktör olmazsa, birkaç saat içinde hepsi ölmüş olurdu. Bir arıza olmazsa, gemi onları uzun süre koruyabilirdi.

Tabii açlıktan ölebilirlerdi; Europa denizlerinde hiç gıda olmadığını, sadece zehir olduğunu öğrenmişlerdi.

En azından Ganymede ile temas kurmuşlardı, artık tüm insan ırkı durumlarını biliyordu. Güneş Sistemi'ndeki en büyük zekâlar onları kurtarmaya çalışacaklardı. Başaramazlarsa da, *Galaxy'nin* ekibi ve yolcuları şöhretli bir ölümle avunacaklardı.

4

SU ÇUKURUNDA

Kaptan Smith bir araya toplanmış olan yolcularına "Son haberlere göre" dedi, "Galaxy yüzüyor, ve iyi durumda. Ekipten biri (bayan bir hostes) ölmüş. Ayrıntıları bilmiyoruz. Ama diğerleri güvende.

"Geminin tüm sistemleri çalışıyor; birkaç sızıntı var, ama kontrol altındalar. Kaptan Laplace acil bir durum olmadığını söylüyor, ama sürekli esen rüzgâr onları anakaradan uzaklaştırıp Gündüz Tarafı'nın merkezine doğru sürüklüyor. Bu ciddi bir sorun değil; birçok büyük ada var, mutlaka önce onlardan birine ulaşacaklardır. Şu anda en yakın karadan doksan kilometre uzaktalar. Bazı büyük deniz hayvanları görmüşler, ama hay van-lar saldırmamış.

"Başka kaza olmazsa aylarca dayanabilirler, yiyecekleri bitene kadar. Tabii artık her şey kısıtlanıyor. Ama Kaptan Laplace'a göre moralleri hâlâ iyi.

"Şimdi, biz burada devreye giriyoruz. Hemen Dünya'ya döner, yakıt ve malzeme alırsak, doğudan batıya doğru güçlendirilmiş bir yörüngeyle Europa'ya seksen beş günde ulaşabiliriz. Şu anda oraya inip büyük bir yükle kalkmayı başarabilecek tek gemi *Unıverse.* Ganymede mekikleri yukarıdan malzeme atabilirler, ama hepsi bu. Tabii

bu hayatla ölüm arasındaki sınır olabilir.

"Baylar bayanlar, yolculuğumuzun kısa kesilmesine üzüldüm, ama eminim söz verdiğimiz her şeyi gösterdiğimizi kabul ediyorsunuzdur. Basan şansımız doğrusu biraz az olsa da, yeni görevi de onayladığınıza eminim. Şimdilik bu kadar. Dr. Floyd, biraz konuşabilir miyiz?"

Diğerleri yavaşça ve düşüncelere dalmış olarak ana salondan çıkarken (bundan daha neşeli birçok toplantıda da aynı sahne yaşanmıştı) Kaptan mesajlarla dolu bir dosyaya göz attı. Hâlâ bazı durumlarda, kağıda basılı sözcükler en geçerli iletişim aracıydı, ama teknoloji burada bile kendini gösteriyordu. Kaptanın okuduğu kağıtlar, zavallı çöp sepetinin yükünü büyük ölçüde azaltan, tekrar tekrar kullanılabilen multifaks maddesinden yapılmıştı.

"Heywood" dedi (artık formaliteler bitmişti) "tahmin edebileceğin gibi devreler yanıyor. Ve anlamadığım çok şeyler dönüyor."

Floyd "Benim de öyle," dedi. "Chris'ten haber var mı?"

"Hayır, ama Ganymede mesajını aktardı, şimdiye dek eline ulaşmıştır. Özel haberler öncelikli değil, ama tabii senin adın bunu değiştirdi."

"Teşekkürler, Kaptan. Yardım edebileceğim bir şey var mı?"

"Pek sayılmaz; size haber veririm."

Bu, birbirleriyle uzun bir süre için son konuş-

malan olacaktı. Birkaç saat sonra Dr. Heywood Floyd "Şu ihtiyar çatlak!" olacak ve Kaptanın önderliğinde *"Üniverselde* İsyan" başlamış olacaktı.

Fikir aslında Heywood Floyd'un değildi, ama öyle olmasını isterdi.

"Stars" lakaplı Astsubay Roy Jolson seyir subayıydı; Floyd onu sadece birkaç kez görmüş ve "Günaydın"dan başka bir şey demesi gerekme-mişti. Bu yüzden seyir uzmanı çekinerek kapısını çaldığında çok şaşırdı.

Bir yığın çizelge getirmişti ve biraz huzursuz görünüyordu. Floyd'un varlığı nedeniyle şaşırmış olamazdı (gemideki herkes ona alışmıştı), başka bir nedeni olmalıydı.

"Dr. Floyd," diye başladı, ses tonu öylesine endişeliydi ki Floyd bir an tüm geleceği bir sonraki müşterisine bağlı olan bir satıcıyla konuştuğunu sandı. "Tavsiyenize ve yardımınıza ihtiyacım var."

"Tabii, ama ne yapabilirim?"

Jolson'ın açtığı çizelge Lucifer yörüngesi içindeki tüm gezegenlerin konumlarını gösteriyordu.

"Bu fikri, patlamadan önce Jüpiter'den kaçmak için *Leonov* ile *Discoveryyi* birleştirme numaranızdan aldım."

"Benim fikrim değildi. Bunu Walter Curnow düşünmüştü."

"Sahi mi, bilmiyordum. Tabii burada bizi uçu-

racak başka bir gemi yok, ama daha iyisi var. "

Floyd "Neymiş o?" diye sordu, iyice şaşkına dönmüştü.

"Gülmeyin. Yakıt almak için neden Dünya'ya dönelim ki? iki yüz metre ötemizde Old Faithful her saniye tonlarcasım püskürtüyor. Onu depola-yabilirsek Europa'ya üç ayda değil, üç *haftada* gidebiliriz."

Fikir öyle basit, bunun yanında öyle cesurcay-dı ki Floyd'un nefesi kesildi. Daha ilk anda karşı çıkacak bir sürü nokta bulmuştu, ama hiçbiri ölümcül değildi. "Kaptan bu fikre ne diyor?"

"Ona söz etmedim; bu yüzden yardımınıza ihtiyacım var. Hesaplarımı kontrol etmenizi, sonra da konuyu ona götürmenizi rica ediyorum. Beni reddedecektir (bundan eminim) ve onu suçlamıyorum. Kaptan olsaydım, ben de reddederdim.. " Küçük odada uzun bir sessizlik oldu. Sonra Heywood Floyd yavaşça konuştu: "Yapılamayacak olmasının nedenlerini söyleyeyim. Sonra sen de bana neden yanıldığımı söylersin."

Astsubay Jolson amirini tanıyordu; Kaptan Smith hayatı boyunca bu kadar çılgınca bir öneri duymamıştı...

Tüm itirazları mantıklıydı ve ünlü "Burada Yapılmadı" sendromundan pek iz taşımıyordu.

"Tamam, *teorik* olarak işe yarar," dedi.

"Ama

pratikte yaşanacak problemleri bir düşünsene! Suyu tanklara nasıl dolduracaksın?"

"Mühendislerle konuştum. Gemiyi kraterin ağzına kadar taşırız; elli metreye kadar rahatça yaklaşılabilir. Kullanılmayan bölümde sökebileceğimiz bir boru hattı var, onunla Old Faithful'a bir hat çeker, sonra püskürmesini bekleriz. Ne kadar güvenilir ve iyi huylu olduğunu biliyorsunuz."

"Ama pompalarımız boşluğa yakın bir ortamda çalışmaz!"

"Onlara ihtiyacımız yok; gayzerin kendi püskürme hızı bize saniyede en az yüz kiloluk bir çıkış sağlayacak. Tüm işi Old Faithful yapacak."

"Bize sıvı su değil, sadece buz kristali ve buhar verir."

"Gemiye girdiğinde çözülecektir."

Kaptan "Bu işi iyi düşünmüşsün," diyerek isteksizce onayladı. "Yine de inanmıyorum. Hem su yeterince saf mı? Ya içerikleri, özellikle karbon parçacıkları?"

Floyd dayanamayarak gülümsedi. Kaptan Smith kurum konusunu iyice kafasına takmıştı.

"Büyük parçalan süzebiliriz; kalanlar da reaksiyonu etkilemez. Üstelik buradaki hidrojen izotopu oranı Dünya'dakinden daha iyi görünüyor. Biraz ekstra itiş bile kazanabiliriz."

"Meslektaşların bu işe ne diyor? Doğruca Luci-fer'a yönelirsek, eve dönmeleri aylar sürer..."

"Onlarla konuşmadım. Ama bu kadar hayat

söz

konusuyken bunun önemi var mı? *Galaxj/ye* programdan yetmiş gün önce ulaşabiliriz! *Yetmiş gün*\ Bu kadar zamanda Europa'da neler olabileceğini düşünün!"

Kaptan "Zaman faktörünün farkındayım," diye sözünü kesti, "Bu bizim için de geçerli. Bu kadar uzun bir yolculuk için yeterli malzememiz olmayabilir."

Floyd, pireyi deve yapmaya başladı, diye düşündü ve benim bunun farkında olduğumu da mutlaka biliyor. Dikkatli olmalı...

"Fazladan iki hafta için mi? O kadar sıkışık olduğumuza inanamam. Hem bizi fazlasıyla iyi besliyorsunuz. Biraz az yemek hepimize iyi gelir."

Kaptanın gülümsemesi donuk ve zorlamaydı. "Bunu Willis ve Mihailovich'e söyleyebilirsin. Ama bence bu çılgınlık."

"En azından baştakilere soralım. Sir Lawrence ile konuşmak istiyorum."

Kaptan Smith "Tabii size engel olamam," dedi, yine de bunu istediği ses tonundan belliydi "Ama ne diyeceğini çok iyi biliyorum."

Yanılıyordu.

Sir Lawrence Tsung otuz yıldır bahse girmemişti; iş dünyasındaki saygın konumuna yakışmazdı. Ama gençken Hong Kong Koşu Meydanı'nda sık sık heyecan arardı, ta ki dini bir kuruluş kamu

ahlakı için orayı kapatana dek. Sir Lawrence arada bir, Hayat böyle işte, diye düşünürdü, bahse girebileceği zaman parası yoktu, şimdi ise giremiyordu, çünkü Dünya'nın en zengin adamı örnek bir insan olmalıydı.

Yine de tüm iş kariyeri büyük bir kumardan ibaretti ve bunu yalnızca kendisi biliyordu. En iyi bilgiyi elde etmek ve önsezilerinin en akılcı tavsiyeyi vereceğini söylediği uzmanlan dinlemek için elinden geleni yapmıştı. Yanıldıklarında tam zamanında geri çekilmişti; ama her zaman bir risk söz konusuydu.

Şimdi, Heywood Floyd'dan gelen notu okurken, atların fırtına gibi son tura girişini izlediği günlerden beri duymadığı bir heyecanı yaşıyordu. Bu bir kumardı (belki de kariyerinin son ve en büyük kumarı) ama bunu Yönetim Kuruluna, hele Lady Jasmine'ej asla söylemeyecekti.

"Bili," dedi. "Ne diyorsun?"

Oğlu (istikrarlı ve güvenilirdi, ama o hayat kıvılcımından yoksundu, belki bu nesilde artık buna gerek de yoktu) beklediği yanıtı verdi.

"Teori oldukça mantıklı. Kağıt üzerinde *Uniuerse* başarabilir. Ama bir gemiyi kaybettik. Bir diğerini riske atıyor olacağız."

"Jüpiter'e... Lucifer'e zaten gidecek."

"Evet, ama Dünya yörüngesinde baştan aşağı kontrol edildikten sonra. Hem bu önerdikleri direkt uçuşta ne olacağını düşünebiliyor musun?

Tüm hız rekorlarını alt üst edecek; Dönüş Manevrasında saniyede yüzbin kilometrenin üstüne çıkacak!"

Söyleyebileceği en kötü şey buydu; koşan atların sesleri bir kez daha babasının kulaklarında uğuldamaya başladı.

Ama Sır Lawrence'm yanıtı basitti. "Bazı testler yapmalarında bir sakınca yok, ama Kaptan Smith sonuna kadar karşı çıkıyor Hatta görevi bırakmakla tehdit ediyor. Bu arada, sigortacılarla olan durumumuzu kontrol et. *Galaxy* hakkındaki talebimizi geri almak zorunda kalabiliriz."

***Üniversel* daha da büyük bir koz olarak kullanabiliriz belki, diye de ekleyebilirdi.**

Kaptan Smith için de endişeleniyordu. Laplace Europa'da olduğuna göre, Smith elinde kalan en iyi kaptandı.

33

ÇUKURDA DURUŞ

Baş mühendis "Üniversiteden ayrıldığımdan beri yaptığım en berbat iş" diye homurdandı. "Ama bu kadar zamanda yapabileceğimizin en iyisi bu "

Uydurma boru hattı kimyasal oluşumlarla kaplı, göz kamaştırıcı kayalıkların üzerinde elli metre uzanarak Old Faithful'un şimdilik sakin duran ağzına kadar gidiyor ve aşağı dönük, dörtgen biçimli bir huniyle bitiyordu. Güneş tepelerin ardında henüz yükselmişti ve gayzerin yeraltı su depoları sıcaklığın ilk dokunuşunu hissedince yer hafifçe sarsılmaya başlamıştı bile.

Heywood Floyd gözlem kamarasından izlerken, son yirmi dört sa^t içinde bu kadar çok şey olduğuna inanamıyordu. Öncelikle gemi iki rakip gruba bölünmüştü; birinin başında Kaptan, diğerinin başında ise kendisi vardı. Birbirlerine soğuk bir nezaketle davranıyorlardı ve açık bir kavga olmamıştı. Ama bazı yerlerde "İntihar Floyd" lakabıyla anıldığını fark etmişti Bu şereften pek de hoşlandığı söylenemezdi.

Ama hiç kimse Floyd-Jolson Manevrasında temel bir hata da bulamıyordu. (Bu isim de adil değildi; her şeyi Jolson'un hak ettiğinde ısrar ettiyse de kimse dinlememişti. Hatta Mihailovich "Su-

çu paylaşmaya hazır değil misin?" demişti.)

İlk deneme yirmi dakika sonra, Old Faithful biraz geç de olsa şafağı kutlarken olacaktı. Ama başarılı olsa ve yakıt tankları Kaptan Smith'in dediği gibi çamurlu kömürle değil de parlak saf suyla dolmaya başlasa bile, Europa yolu hâlâ açık değildi.

Küçük, ama önemsiz olmayan bir faktör, seçkin yolcuların dileğiydi. İki hafta içinde evlerinde olmayı ummuşlardı; şimdi ise Güneş Sistemi'-nin ortasına yapılacak tehlikeli bir uçuşla karşı karşıyaydılar ve başarılı olsa bile Dünya'ya ne zaman dönecekleri belli değildi. Bu yüzden şaşkınlık, ve bazdan dehşet içindeydiler.

Willis çılgına dönmüştü; tüm programı alt üst olacaktı. Ortalıkta dolanıp dava açmaktan bahsediyordu, ama kimse en ufak bir sempati bile göstermiyordu.

Greenberg ise coşkuluydu; yeniden uzay işlerine dönecekti! Ses yalıtımlı olmaktan çok uzak olan odasında gürültülü bestelerine devam eden Mihailovich de onun kadar memnundu. Uçuşun yaratıcılığını yeni doruklara çıkaracağından emindi.

Maggie M felsefi yaklaşıyordu: "Birçok hayat kurtarabilecekse" diyor ve Willis'in gözlerinin içine bakıyordu, "insan nasıl karşı çıkabilir ki?"

Yva Merlin'e gelince; Floyd olanları ona bizzat açıklamaya çalışmış ve durumu çok iyi kavradığı-

nı anlamıştı. Onu en çok şaşırtan ise, kimsenin pek dikkatini çekmeyen o soruyu soranın Yva olmasıydı: "Ya Europa'lılar dostlarımızı kurtarmak için de olsa inmemizi istemezlerse?"

Floyd ona açıkça hayretle baktı; onu hâlâ bir insan olarak kabul edemiyor ve ne zaman müthiş bir görüş ya da katıksız aptallıkla karşısına çıkacağını kestiremiyordu.

"Bu çok iyi bir soru Yva. İnan bana, üzerinde çalışıyorum. "

Söylediği doğruydu; Yva Merlin'e asla yalan söyleyemezdi. Bu bir tür günah olurdu.

Gayzerin *ağzında* ilk buhar bulutları beliriyor-du. Boşlukta garip eğriler çizerek yukarı çıkıyor ve güçlü güneş ışığı altında hızıa^ yok oluyorlardı.

Old Faithful tekrar öksürerek boğazını temizledi. Buz kristalleri ve su damlalarından oluşan kar beyazı (ve şaşırtıcı derecede yoğun) bir sütun hızla gökyüzüne yükseldi. İnsanın dünyasal içgüdüleri yuvarlanıp düşmesini bekliyordu, ama tabii bu olmadı. Hafifçe yayılarak yükselmeye devam etti ve sonunda kuyrukluyıldızın ışığının hâlâ genişleyen parlak gövdesine karıştı. Floyd bo-ru hattının içine giren sıvıyla sarsıldığını memnuniyetle gördü.

On dakika sonra köprüde bir savaş konseyi toplanmıştı. Hâlâ suratı asık olan Kaptan Smith

Floyd'u hafifçe selamladı; tüm konuşmayı biraz utanan İki Numaralı Adamı yaptı.

"Ee, şaşırtıcı derecede iyi çalışıyor. Bu hızla tanklarımızı yirmi saatte doldururuz; ama dışarı çıkıp boruyu daha sıkı sabitlememiz gerekebilir."

Birisi "Ya pislikler?" diye sordu. Astsubay içinde renksiz bir sıvı olan şeffaf bir tüpü kaldırarak gösterdi.

"Filtreler birkaç mikrona kadar her şeyi arıttılar. Yine de emin olmak için bir tanktan diğerine aktararak iki kez süzeceğiz. Korkarım Mars'ı geçene kadar yüzme havuzumuz olmayacak."

Bu gereken kahkahayı patlattırdı, hatta Kaptan bile biraz gevşedi.

"Halley suyunun çalışırken bir anormalliğe neden olmadığından emin olmak için motorları minimum güçte çalıştıracağız. Sorun varsa her şeyi unutup emektar Ay suyuna, FOB Aristarchus'a döneceğiz."

Herkesin bir başkasının konuşmasını beklediği "toplu sessizliklerden biri yaşandı. Utanç verici sessizliği Kaptan Smith bozdu.

"Hepinizin bildiği gibi," dedi, "bütün bunlar beni çok rahatsız ediyor. Aslında..." konuyu hemen değiştirdi; Sir Lawrence'a istifasını yollamayı düşündüğü de çok iyi biliniyordu, ama bu şartlar altında biraz anlamsız bir hareket olurdu. "Ama son birkaç saatte bazı şeyler oldu. Geminin sahibi projeyi onaylıyor, tabii testlerimizden

olumsuz bir sonuç çıkmazsa. Ve... asıl sürpriz bu, ve bu konuda sizden fazlasını bilmiyorum; Dünya Uzay Konseyi tamam demekle kalmayıp bunu yapmamızı özellikle istedi ve tüm masrafları üstlendi. Herhalde anlıyorsunuz.

"Yine de bir endişem var..." Şimdi Heywood Floyd'un ışığa tutup hafifçe çalkaladığı küçük su tüpüne baktı. "Ben mühendisim, kahrolası bir kimyager değil. Bu halt temiz *görünüyor,* ama tankın içine neler yapabilir?"

Floyd neden böyle davrandığını hiç anlamıyor-du, böyle atak biri değildi. Belki de bu tartışmalardan sıkılmıştı ve bir an önce îşe koyulmak istiyordu. Belki de Kaptanın da biraz moralim yükseltmesi gerekliydi.

Çabuk bir hareketle kapağı açtı ve 20 cc kadar Halley kuyrukluyıldızını kafasına dikti.

Yuttuktan sonra "İşte yanıtınız Kaptan," dedi.

Yarım saat sonra, geminin doktoru "Bu yaptığın" diyordu, "gördüğüm en aptalca gösterilerden biriydi. O şeyin içinde siyanür, siyanojen-ler veTanrı bilir daha neler olduğunu bilmiyor musun?"

"Tabii ki biliyorum." Floyd güldü. "Analizleri gördüm, sadece milyonda birkaç parça. Endişelenecek bir şey değil. Ama bir sürpriz oldu." diye pişmanlıkla ekledi.

" Neymiş o?"

"Bu şeyi Dünya'ya götürebilirseniz, Patentli Halley Müshili diye satarak bir servet kazanabilirsiniz."

_____34_____ _____ARABA YIKAMA_____

İşe koyulduktan sonra *Universöde* tüm atmosfer değişmişti. Artık tartışma olmuyordu; herkes mükemmel bir uyum içinde çalışıyordu ve çekirdeğin sonraki iki dönüşü sırasında (Dünya zama-nıyla yüz saat) kimse pek fazla uyumamıştı.

İlk Halley günü Halley suyunun hâlâ dikkatle yapılan depolanmasıyla geçmişti, ama gece gayzer sakinleştiğinde tekniğin ustası olmuşlardı Bin tondan fazla su gemiye alınmıştı; bir sonraki gündüz dönemi geri kalanı için yeterdi.

Heywood Floyd Kaptanın ayağının altında dolaşmıyor, şansını zorlamak istemiyordu; zaten Smith'in uğraşması gereken bir yığın ayrıntı vardı. Ama yeni yörüngenin hesaplanması bunların arasında değildi; o Dünya'da tekrar tekrar kontrol edilmişti.

Artık şüphe yoktu, fikir harikaydı ve Jolson'ın tahmininden daha çok kârdaydılar. Halley'den yakıt almakla *Universe,* Dünya'ya dönmesi halinde yapması gereken iki önemli yörünge değişikliğinden kurtulmuştu; artık maksimum hızla doğ-

ruca hedefine gidebilir, haftalar kazanabilirdi. Riskler olmasına rağmen artık herkes programı takdir ediyordu.

Hemen hemen herkes.

Dünya'da, hemen kurulmuş "Elinizi Halley'den Çekin!" topluluğu öfkeliydi. Üyeleri (sadece 236 kişiydiler, ama nasıl dikkat çekeceklerini biliyorlardı) hayat kurtarmak için bile olsa bir gök cisminin soyulmasını doğru bulmuyorlardı. *Univer-s&'m* sadece kuyrukluyıldızın zaten dışarı atacak olduğu bir maddeyi ödünç aldığı hatırlatıldığında bile yatışmıyorlardı. Onlara göre öîtemlı olan prensipti. Öfke dolu bildirileri *Universdde* çok ihtiyaç duyulan neşeyi sağlıyordu.

Kaptan Smith her zamanki titizliğiyle, düşük güçteki ilk testleri irtifayı kontrol eden iticilerden biriyle yaptı; kullanılmaz hale gelse bile, gemi onsuz da çalışabilirdi. Hiçbir anormallik yoktu; gemi ay madenlerinden alınmış en saf suyla çalışıyormuş gibiydi.

Sonra Bir Numaralı merkezi ana motoru denedi; zarar görürse hareket yeteneği kaybolmayacak, sadece güç kaybı olacaktı. Gemi hâlâ tamamen kontrol altında olacak, ama kalan dört motorla maksimum hız yüzde yirmi azalmış olacaktı

Bu sefer de sorun çıkmamıştı, en şüpheciler bile Heywood Floyd'a kibar davranmaya başlamışlardı; Astsubay Jolson da artık dışlanmıyordu.

Kalkışın öğleden sonra, Old Faithful sakinleşmeden hemen önce olması planlandı. (Floyd merak ediyordu, yetmiş altı yıl sonra yeni ziyaretçiler için tekrar orada olacak mıydı? Belki; varlığının delilleri 1910 fotoğraflarında bile görülebiliyordu.)

Eski dramatik Cape Canaveral tarzı bir geri sayım olmadı. Kaptan Smith her şeyin yolunda olduğundan iyice emin olduğunda Bir Numaraya sadece beş tonluk bir güç verdi ve *Universe* yavaşça yükselerek kuyrukluyıldızın kalbinden uzaklaştı.

Hız düşüktü, ama havai fişek gösterisini andıran ateşleme muhteşem ve izleyicilerin birçoğu için de beklenmedik bir şeydi. Ana motorlardan çıkan gazlar daha önce tamamen yüksek derecede iyonize edilmiş oksijen ve hidrojenden oluştuğu için hiç görünmüyordu. Gazlar (yüzlerce kilometre uzakta) soğuyup kimyasal bileşime baş-ladığında bile görecek bir şey olmazdı, çünkü reaksiyon görülebilen tayfta bir renk vermezdi.

Şimdi ise *Universe* Halley'den bakılamayacak kadar parlak bir akkor sütun üzerinde uzaklaşı-yordu; sanki alevden bir direkti. Alevlerin değdiği yerde kayalar patlayıp saçılıyordu; *Universe* sonsuza dek veda ederken Halley Kuyrukluyıldızının çekirdeğine imzasını atıyordu, sanki kozmik bir grafiti gibi.

Uzaya gözle görülebilen bir destek olmadan

çıkmaya alışmış olan birçok yolcu oldukça şiddetli tepki verdiler. Floyd kaçınılmaz açıklamayı bekledi; mütevazi zevklerinden biri Willis'in bilimsel bir hatasını yakalamaktı, ama bu çok ender oluyordu. Olduğunda da Willis'in her zaman oldukça mantıklı bir özrü vardı.

"Karbon," dedi. "Akkor haldeki karbon; tıpkı mum ateşindeki gibi... ama biraz daha sıcak."

Floyd "Biraz," diye mırıldandı.

"Sözcüğü bağışlayın, ama artık saf suyakmıyo-ruz." Floyd omuzlarını silkti. "Dikkatle süzülmüş olsa da içinde çok miktarda koloidal karbon var. Ve ancak damıtılarak temizlenebilecek parçacıklar."

Greenberg "Çok etkileyici, ama biraz endişeliyim," dedi. "Tüm bu radyasyon, motorları ve gemiyi çok kötü etkilemez mi?"

Çok iyi bir soruydu ve biraz tedirginliğe neden olmuştu. Floyd Willis'in karşılık vermesini bekledi; ama açıkgöz topu hemen ona attı.

"Bunu Dr. Floyd açıklasa daha iyi olur, fikir de onundu zaten."

"Lütfen, Jolson'ındı. Yine de iyi bir nokta. Ama ciddi bir sorun değil; tam güce geçtiğimizde o alevler bin kilometre gerimizde olacak. Onları düşünmemiz gerekmeyecek."

Gemi artık çekirdeğin iki kilomere kadar yuka-nsındaydi; çıkan gazların parıltısı olmasa, altlarındaki küçük dünyanın güneş alan yüzünü apa-

çık görebileceklerdi. Old Faithful'un sütunu bu yükseklikte (ya da mesafede) biraz genişlemişti. Floyd birdenbire, Cenevre Gölü'nü süsleyen dev kaynaklara benzediğini fark etti. Onları elli yıldır görmemişti, hâlâ orada mıydılar merak ediyordu.

Kaptan Smith kontrolleri deniyordu; gemiyi yavaşça döndürüyor, sonra x ve y eksenlerinde aşağı yukarı ve sağa sola hareket ettiriyordu. Görünüşe göre her şey mükemmel çalışıyordu.

"Uçuş Zamanının Sıfırlanmasına on dakika kaldı," diye duyurdu. "Elli saat boyunca sıfır nokta bir yerçekimi; sonra Dönüş Manevrasına kadar sıfır nokta iki. "İyice anlaşılması için biraz durakladı; daha önce hiçbir gemi sürekli bir ivmeyi bu kadar uzun süre korumamıştı. *Universe* gerektiği gibi fren yapamazsa, insan taşıyan ilk yıldızlara-rası araç olarak tarih kitaplarına geçecekti.

Gemi artık yatay konuma geçiyor ve kuyruklu-yıldızdan hâlâ düzenli olarak püsküren beyaz sis ve buz kristali sütununa bakıyordu. *Universe* ona doğru ilerlemeye başladı...

Mihailovich endişeyle "Ne yapıyor?" diye sordu.

Bu tür somlar beklediği belli olan kaptan tekrar konuştu. Mizah duygusunu yeniden kazanmış gibiydi, sesinde neşe seziliyordu.

"Gitmeden son bir küçük iş. Endişelenmeyin; ne yaptığımı biliyorum. İki Numara da bana katılıyor... değil mi?"

"Evet efendim, ama önce şaka yaptığınızı sanmıştım."

Willis "Köprüde neler oluyor?" diye sordu, bir an şaşkına dönmüştü.

Gemi şimdi yavaş bir dönüşe geçiyor, bu arada hafif bir yürüyüş hızıyla hâlâ gayzere yaklaşıyordu. Bu mesafeden bile (artık yüz metreden de yakındı) Floyd'a hâlâ uzaklardaki Cenevre Gölünün kaynaklarını hatırlatıyorlardı.

Bizi onun içine götürüyor olamaz.

... ama kesinlikle öyleydi. Yükselen köpük sütununa girerken *Universe* hafifçe sarsıldı. Hâlâ çok yavaşça dönüyor, sanki gayzeri oyarak ilerliyordu. Ekranlar ve gözlem pencereleri sadece bembeyaz bir boşluk gösteriyorlardı.

Tüm işlem on saniyeden uzun sürmüş olamazdı ve sonra diğer taraftan çıkmışlardı. Köprüdeki subaylardan bir anda bir alkış sağanağı koptu; ama yolcular (hatta Floyd da) hâlâ kendilerine gelememişlerdi.

Kaptan tamamen tatmin olmuş bir ses tonuyla "Artık gitmeye hazırız," dedi. "Yeniden güzel, temiz bir gemimiz var."

Sonraki yarım saat içinde Dünya ve Ay'daki on binden fazla amatör gözlemci kuyrukluyıldızın parlaklığının iki katına çıktığını rapor ettiler. Kuyrukluyıldız Gözlem Ağı aşırı yüklenmeden tamamen çökmüş, profesyonel gökbilimciler çıl-

gına donmuştu

Halk ise bundan hoşlanmıştı, birkaç gün sonra da *Unıverse* şafaktan birkaç saat önce daha da iyi bir gösteri yaptı

Her saat, saaatte on bin kilometreden fazla hız kazanan gemi artık Venüs yörüngesinin dennle-rındeydı Güneşe en yakın olacağı noktadan geçmek (ve bunu tüm gök cisimlerinden daha hızlı yapacaktı) ve Lucıfer'a doğru yola koyulmak için Guneş'e daha da yaklaşacaktı

Dünya ile Güneş arasından geçerken, akkor karbondan bin kilometrelik kuyruğu dördüncü derece bir yıldız gibi kolaylıkla görülebilecek, bir saat boyunca sabah göğünün burçları arasında hareket ediyor olacaktı Kurtarma uçuşunun hemen başında *Unıverse,* aynı anda dünya tarihindeki tüm nesnelerden daha çok insan tarafından görülecekti

35

SÜRÜKLENEN

Kardeş gemileri *Umverse'm* yolda olduğu ve kimsenin düşlemeye bile cesaret edemeyeceği kadar erken gelebileceği haberinin *Galaxy* ekibinin moralındekı etkisi müthişti Garip bir okyanusta çaresiz ve serseri sürüklendikleri ve çevrelerinin bilinmeyen canavarlarla dolu olduğu gerçeği bir anda önemim yitirmişti

Canavarlar da öyle, yine de ara sıra bir ilginç bir biçimde ortaya çıkıyorlardı Dev "köpekbalıkları" arada bir görünüyor, ama çöp boşaltıldığında bile gemiye hiç yaklaşmıyorlardı Bu çok şaşırtıcıydı, dev canavarların dünyalı benzerlerinin aksine iyi bir iletişim sistemi olduğunu düşündürüyordu Belki de köpekbalıklarından çok yunuslara yakındılar

insanın Dunya'da pazarda görse donup bakmayacağı birçok küçük balık turu de vardı Subaylardan bin (usta bir balıkçı) birçok denemeden sonra, yemsız bir oltayla bir tane yakalamayı başardı Yalıtım kabininden içen sokmadı (kaptan asla izm vermezdi) ama denize gen bırakmadan önce dikkatle boyutlarını ölçüp fotoğ-raflannı çekti

Ancak gururlu sporcunun bu avının da bir bedeli vardı Av sırasında giydiği kısmı basınçlı gıy-

siyi gemiye getirdiğinde, üzerinde hidrojen sülfi-din karakteristik çürük yumurta kokusu vardı, böylece sayısız şakanın hedefi oldu. Yabancı ve acımasız, düşman bir biyokimyayı hatırlatan bir başka delildi bu.

Bilim adamlarının tüm yalvarmalarına rağmen başka balık avına izin verilmedi. İzleyebilir ve kaydedebilirlerdi, ama toplamak yasaktı. Doğabi-limci değil, jeolog oldukları da kendilerine hatırlatılmıştı. Kimsenin aklına formalin getirmek gel-memişti, zaten burada bir işe yaramazdı .

Gemi saatler boyu parlak yeşil bir maddeden oluşan tabakalar arasında yüzdü. Yaklaşık on metre çapında ovaller oluşturuyordu, boyları da birbirine yakındı. *Galaxy* hiçbir dirençle karşılaşmadan içlerinden geçti, arkasından tekrar oluşu-yorlardı. Koloni halinde yaşayan bir tür organizma olduğunu talimin ettiler.

Ve bir sabah, nöbetçi subay şaşkına döndü; sudan bir periskop çıkmış ve kendi ifadesiyle, hasta bir ineğinkine benzer, uysal, mavi bir gözle karşılaşmıştı. Birkaç saniye ilgisizce, üzgün üzgün bakmış, sonra yavaşça okyanusa dönmüştü.

Burada hiçbir şey hızlı ilerlemiyordu, nedeni de çok açıktı. Burası hâlâ düşük enerjili bir dünyaydı, Dünya'daki hayvanların doğdukları andan itibaren yaşamalarını sağlayan bir dizi sürekli patlama için gereken serbest oksijenden yoksundu. Yalnızca ilk karşılaştıkları "köpekbalığı" can

çekişirken şiddetli bir harekette bulunmuştu.

Belki de bu insanlar için iyi haberdi. Ağır uzay giysileri giymek zorunda olsalar da, Europa'da onları istese de yakalayabilecek bir şey yoktu.

Geminin kumandasını muhasebeciye bırakmak Kaptan Laplace'a biraz komik gelmişti; uzay ve denizcilik kayıtlarında bu durumun bir benzerinin olup olmadığını merak ediyordu.

Zaten Mr. Lee'nin yapabileceği fazla bir şey yoktu. *Galaxy yatay* konumda, üçte biri su yüzeyinin üstünde olarak sürükleniyordu, rüzgâr gemiye beş millik sabit bir hız veriyordu. Su seviyesinin altında sadece birkaç sızıntı vardı, onlar da kontrol altındaydı. En önemlisi, gövde hâlâ hava geçirmezdi.

Seyir araçlarının çoğu kullanılmaz halde olmasına rağmen, nerede olduklarını çok iyi biliyorlardı. Ganymede her saat başı acil durum sinyalinden onlara tam konumlarını veriyordu, *Galoocy* bu rotada devam ederse önlerindeki üç gün içinde büyük bir adaya gelecekti. Onu kaçırırsa, açık denize doğru yol alacak ve sonunda Lucifer'ın hemen altındaki sürekli kaynayan bölgeye varacaktı. Bu bir felaket sayılmasa da, olmasını ke-sinlikle istemiyorlardı. Geçici Kaptan Lee zamanının çoğunu buna nasıl engel olacağını düşünerek geçiriyordu.

Yelkenler (uygun malzeme ve donanım olsa

bile) durumlarını pek değiştirmezdi. Kendi yaptıkları çapaları beş yüz metre derinliğe kadar indirerek işe yarayabilecek akıntılar aramış, hiçbir şey bulamamıştı. Dibe de ulaşamamıştı, kilometrelerce derindeydi.

Bu da iyi sayılırdı; böylece bu yeni okyanusu sürekli karıştıran denizaltı depremlerinden korunuyorlardı. Bazen bir şok dalgası geçiyor, *Ga-laxy* dev bir balyoz inmişçesine sarsılıyordu. Birkaç saat sonra metrelerce yükseklikteki dalgalar
Bir Europa sahiline vuracaktı; burada
derinlerde |

'j

ise ölümcül dalgalar daha az hissediliyordu.

Birçok kez uzaklarda ani girdaplar gördüler; çok tehlikeli görünüyorlardı. *Galax)>ji* bile bilinmeyen derinliklere çekebilecek girdaplardı, neyse ki çok uzaktaydılar ve gemiyi birkaç kez dön-dürmekten fazlasını yapamadılar.

Bir defasında da, sadece yüz metre ötelerinde dev bir gaz kabarcığı oluştu ve patladı. Çok etkileyiciydi ve herkes doktorun yorumuna katılmıştı: "Tanrı'ya şükür ki kokusunu almıyoruz."

En garip durumun bile çabucak sıradanlaşması çok gariptir. Birkaç gün içinde *Galaxy 'de* hayat sakinleşip rutinleşmişti, Kaptan Laplace'ın başlıca sorunu ekibi meşgul tutmaktı. Morali en kötü etkileyen şey boş durmaktı, eski yelkenli gemi kaptanlarının o sonu gelmez yolculuklarda adamlarını nasıl oyaladıklanm merak ediyordu.

Tüm zamanlarını gemideki işlerle ve güverteyi temizleyerek geçiremezlerdi.

Bilim adamlarıyla ise tam tersi bir sorunu vardı. Sürekli testler ve deneyler öneriyorlardı, bunların onaylanmadan önce dikkaüe incelenmeleri gerekliydi. İzin verse, geminin çok kısıtlı iletişim kanallarını tamamen tekellerine alacaklardı.

Ana anten kompleksi artık su seviyesi civarında "hasara uğruyordu ve *Galaxy* Dünya'yla direkt olarak konuşamıyordu. Her şey birkaç mega-hertzlik daracık bir dalgadan Ganymede aracılığıyla aktarılmak zorundaydı. Tüm yayın haklarını tek bir canlı bağlantı kanalı satın almıştı, o da Dünya haber ağlarının yaygarasına katlanmak zorundaydı. Zaten izleyicilerine açık deniz, geminin sıkıcı iç görüntüleri ve iyi durumda olsalar da, kılları giderek çoğalan bir ekip dışında gösterecekleri fazla bir şey yoktu.

Astsubay Floyd'a gelen mesaj trafiği fazlasıyla yoğundu, onun şifreli yanıtlan da öylesine kısaydı ki fazla bilgi taşıyor olamazlardı. Sonunda Lap-lace genç adamla konuşmaya karar verdi.

"Mr.Floyd," dedi, odasında yalnızca ikisi vardı. Yan zamanlı işinizden bana da biraz bahsederseniz sevineceğim."

Floyd utanmıştı, gemi ani bir rüzgârla sarsılınca masaya tutundu.

"Keşke yapabilsem efendim, ama buna yetkim yok."

"Bu yetkiyi vermeyen kim?"

"İnanın ben de bilmiyorum."

Bu kesinlikle doğruydu. ASTROPOL olduğundan şüpheleniyordu, ama Ganymede'de ona bilgi veren iki etkileyici adam anlaşılmaz bir tutumla bu bilgiyi vermemişlerdi.

"Bu geminin kaptanı olarak, *özellikle bu* şartlar altında, ne olup bittiğini bilmek istiyorum. Bu işten sıyrılırsak, önümüzdeki birkaç yılı Araştırma Mahkemelerinde geçireceğim. Tabii siz de."

Floyd zorlukla gülümsedi. "Kurtanlmaya değmez, değil mi efendim? Tek bildiğim üst düzey birinin bu uçuşta bir sorun çıkmasını beklediği, ama bunun nasıl olacağını bilmediği. Bana da sadece gözümü dön açmam söylendi. Korkanm bunu pek iyi başaramadım, ama herhalde bu zaman içinde bulabilecekleri tek yeterli kişi bendim."

"Kendini suçlamamalısın. Kimin aklına Rosie'nin..."

Kaptan ani bir düşünceyle sustu. "Şüphelendiğin başka biri var mı?" "Mesela ben," diye ekleyecekti, ama yeterince paranoyak bir durumdu.

Floyd düşüncelere daldı, sonra kararını verdi. "Belki de sizinle daha önce konuşmalıydım efendim, ama ne kadar meşgul olduğunuzu biliyorum. Dr. van der Berg'in de işin içinde olduğuna eminim. Biliyorsunuz o da bir Mede'li; garip insanlardır, onları hiç anlamıyorum." Ve hoşlanmı-

yorum, demeliydi. Fazlasıyla içe dönüktüler ve dünya dışndaki insanlara pek dostça davranmazlardı. Yine de onları suçlamak kolay değildi; şüphesiz el değmemiş bir bölgeyi medenileştirmeye-çalışan herkes böyleydi.

"van der Berg mi?., hmmm. Ya diğer bilim adamları?"

"Tabii hepsi kontrol edildi. Her şey yasalara uygun, hiçbiri hakkında garip bir şey çıkmadı."

Bu pek de doğru değildi. Dr. Simpson'ın yasaların izin verdiğinden fazla karısı vardı, en azından bir defada. Dr. Higgins'in de çok esrarengiz kitaplardan oluşan bir koleksiyonu vardı. Astsubay Floyd bütün bunların kendisine neden söylendiğini bilmiyordu; belki de üstleri bilgileriyle onu etkilemek istemişlerdi. ASTROPOL (ya da her kimse) için çalışmanın bazı eğlenceli yanları olduğuna karar verdi.

Kaptan "Tamam," diyerek amatör ajanı rahat bıraktı. "Ama geminin güvenliğini etkileyebilecek herhangi bir şey bulursanız, *ne olursa olsun,* lütfen bana haber verin."

Bu şartlar altında bunun ne olabileceğini tahmin etmek zordu. Başka sorun çıkması biraz gereksiz olurdu.

36

YABANCI SAHİL

Galaxy adayı görmeden yirmi dört saat öncesine kadar bile, onu ıskalayıp ana okyanusun boşluğunda kaybolup gitmeyeceği belli değildi. Ganymede radarında belirlenen konumu, gemideki herkesin günde birkaç kez endişeyle incelediği geniş bir planda belirtilmişti.

Gemi karaya ulaşsa bile, sorunları daha yeni başlıyor olabilirdi. Uygun bir kumsalda korunmak yerine kayalıklarda parçalanabilirdi.

Geçici Kaptan Lee tüm bu olasılıkların farkındaydı. Kendisi de bir defasında Bali adası açıklarında, kritik bir anda motorları duran bir gemide mahsur kalmıştı. Pek bir tehlike yoktu, ama fazlasıyla gerginlik olmuştu ve bu deneyimi tekrarlamaya niyeti yoktu, hem burada kurtarmaya gelecek sahil güvenlik de yoktu.

Durumları kozmik bir şaka gibiydi. İnsanın yaptığı en gelişmiş (Güneş Sistemi'ni baştan başa geçebilen!) araçlardan birindeydiler, ama yönünü birkaç metreden fazla değiştiremiyorlardı. Yine de tamamen çaresiz değillerdi; Lee henüz tüm kartlarını oynamamıştı.

Bu keskin eğimli dünyada, ada ilk gördüklerinde sadece beş kilometre uzaklarındaydı.

Lee'nin korktuğu kayalıkların olmaması onu çok rahatlat-

mıştı, diğer yandan bulmayı umduğu sahil de yoktu. Jeologlar burada kum bulmak için birkaç milyon yıl erken olduğu konusunda onu uyarmışlardı; Europa'nın ağır işleyen çarkları henüz işlerini yapmamışlardı.

Kâraya vuracakları kesinleştiği anda Lee *Galaxynin ana* tanklarının boşaltılmasını emretti, inişten sonra özellikle doldurtmuştu. Ardından birkaç sıkıcı saat geçti, ekibin dörtte biri olup bitenle ilgilenmekten vazgeçti.

Ga!oxy suda giderek yükseldi gittikçe daha sert sarsılıyordu; sonunda müthiş bir devrilişle yattı. Eski berbat günlerde avcıların batmamalan için içine hava pompaladıkları balina cesetleri gibi yüzeyde kaldı. Lee geminin nasıl yattığına bakıp dengesini tekrar ayarladı, sonunda kıç tarafı hafifçe battı ve ön köprü tamamen su seviyesinin üzerine geldi.

Beklediği gibi *Galoxy* tundan sonra yan tarafını rüzgâra döndü. Bundan sonra ekibin dörtte biri daha sıkıntıdan pes etti, ama Lee'nin bu son hamle için hazırladığı çapayı çıkarmak için yeterince yardımcısı vardı. Birbirine bağlanmış boş kutulardan yapılmış uydurma bir saldı, ama sürükleyişi geminin yaklaşan *karaya* doğru dönmesini sağladı.

Artık neye doğru gittiklerini (son derece yavaş olarak) görebiliyorlardı; küçük taş parçalarıyla kaplı dar bir sahil. Kum yoksa, en

iyi alternatif

buydu...

Galaxy karaya vurduğunda köprü sahilin üzerindeydi, ve Lee son kozunu oynadı. Zorlanan makineler bozulabileceği için bir kez test etmişti.

Galaxy iniş takımlarını son kez açtı. Alt taraftaki ayaklar yabancı yüzeye gömülürken gıcırdayarak sarsıldı. Gemi artık bu dev okyanusun rüzgâr ve dalgalarına karşı emniyetteydi.

Galaxy son durağa gelmişti; belki ekibi de öyle.

Universe **artık öyle hızlı yol alıyordu 'ki yörüngesi Güneş Sistemi'ndeki hiçbir doğal cismininki-ne benzemiyordu. Güneş'e en yakın gezegen olan Merkür bile, en yakın noktada saniyede elli kilometreyi biraz geçer.** ***Universe*** **ilk günden bunun iki katı hıza ulaşmıştı ve bu binlerce ton sudan kurtulup hafiflediğinde ulaşacağı hızın sadece yarısıydı.**

Yörüngesinden geçtikleri birkaç saat boyunca Venüs, Güneş ve Lucifer'ın yanında en parlak gök cismiydi. Küçük yuvarlağı çıplak gözle görülebiliyordu, ama geminin en güçlü teleskopları bile hiçbir özellik bulamıyordu. Venüs sırlarını saklamakta Europa kadar kıskançtı.

Universe **Güneş'e daha da yaklaşmakla (Merkür yörüngesinin de çok içinde) sadece kestirmeden gitmekle kalmıyor, aynı zamanda Gü-neş'in yerçekimi alanından da itiş alıyordu. Doğa her zaman dengesini koruduğundan, Güneş de buna karşılık biraz hız kaybetmişti; ama etkisi birkaç bin yıldan önce ölçülemezdi.**

Kaptan Smith geminin Güneş'in yakınından geçişini, ayak direyişinin kaybettirdiği prestijini geri kazanmak için kullandı.

"Artık" dedi, "gemiyi neden Old Faithful'dan geçirdiğimi anlamışsınızdır. Gövdeyi o pislikten

temizlemeseydik, şimdiye dek aşın derecede ısınmış olurduk. Isı kontrolleri bununla baş edebilir miydi bilmiyorum; şimdiden Dünya seviyesinin on katında." Neredeyse kapkara olmuş filtrelerin ardından Güneş'e bakan yolcular ona inanıyorlardı. Normal büyüklüğüne döndüğünde hepsi çok sevindiler; *Universe* uçuşun son ayağına doğru Mars yörüngesine ilerlerken arkalarında hâlâ küçülüyordu.

Meşhur Beşli hayatlarındaki beklenmedik değişikliğe kendilerince alışmışlardı. Mihailovich sürekli ve oldukça gürültülü olarak beste yapıyor, yemeklerde ortaya çıkıp rezil hikayeler anlatması ve yakaladığı tüm kurbanları, özellikle Willis'i rahatsız etmesi dışında pek görünmüyordu. Gre-enberg kendini mürettebatın onur üyesi seçmiş ve kimse karşı çıkmamıştı, o da zamanının çoğunu köprüde geçiriyordu.

Maggie M duruma hüzünlü bir neşeyle yaklaşıyordu.

"Yazarlar," diyordu, "hep rahatsız edilmeyecekleri bir yerde olsalar ne işler çıkaracaklarından bahsedip dururlar; en sevdikleri örnekler de deniz fenerleri ve hapishanelerdir. Bu yüzden şikayet edemem; araştırma malzemesi isteklerimin öncelikli mesajlar yüzünden sürekli ertelenmesi dışında."

Artık Victor Willis bile böyle düşünüyordu; uzun vadeli projelerle çok meşguldü. Hem kabi-

ninde kalması için başka bir neden daha vardı; traş olmayı unutmuş gibi görünmekten kurtulması için hâlâ haftalar geçmesi gerekiyordu.

Yva Merlin her gün saatlerce eğlence merkezinde kalıyor, en sevdiği (bunu kendisi söylemişti) klasikleri izliyordu. *Univers&m* arşiv ve projeksiyon sistemlerinin uçuşa yetiştirilmesi büyük şanstı; koleksiyon küçük olsa da, ömür boyu seyredecek kadar çoktu.

Sinemanın titrek ışıklı o ilk günlerine kadar tüm ünlü görsel sanat eserleri buradaydı. Yva çoğunu biliyor ve bilgisini paylaşmaktan zevk alıyordu.

Tabii Floyd da onu dinlemekten zevk alıyordu; çnkü Yva o zaman canlanıyor, bir ikon olmaktan çıkıp, sıradan biri oluyordu. Onun gerçek hayatla ancak video görüntülerinden oluşan yapay bir dünya aracılığıyla bağlantı kurabilmesini hem üzücü, hem de hayret verici buluyordu.

Heywood Floyd'un oldukça dolu geçen hayatının en garip deneyimlerinden biri Mars yörüngesinin dışında bir yerlerde, yarı karanlıkta Yva'nm hemen arkasında oturup onunla birlikte Rüzgâr Gibi Geçti'yi seyretmesiydi. Bazen onun ünlü profilini Vivien Leigh'inkinin karşısında görebiliyor ve karşılaştırma yapabiliyordu. Ama birinin diğerinden daha iyi olduğunu söylemek imkansızdı; ikisi de kendine özgüydü.

Işıklar yandığında Yva'nm ağladığını görerek

şaşırdı Elini tutup şefkatle "Bonny öldüğünde ben de ağlamıştım," dedi

Yva hafifçe gülümsedi

"Ben Vıvıen için ağlıyordum," dedi "ikinci filmi çekerken hakkında çok şey okudum, çok trajik bir hayatı varmış Ve burada gezegenlerin arasında ondan söz etmek, bana Laıry'nm zavallıyı sınır krizinden sonra Seylan'dan getirdiğinde söylediği bir şeyi hatırlattı Arkadaşlarına Uzaylı bir kadınla evlendim' demişti"

Yva bir an durdu ve yanağından bir damla yaş daha (Floyd ister istemez biraz teatral olduğunu duşundu) süzüldü

"Dahası da var Son filmini tam yüz yıl önce yapmıştı, neydi biliyor musun'"

"Devam et, beni tekrar şaşırt"

"Sanırım şaşıracak olan Maggıe, tabu bizi tehdit edip durduğu o kitabı gerçekten yazıyorsa Vıvı-en'ın son filmi *Aptallar Gemıstydı"*

38

UZAYDAKİ BU2DAĞLARI

Ummadıkları kadar çok boş zamanları vardı ve Kaptan Smıth sonunda Vıctor Wıllıs'e uzun suredir ertelediği kontratında yer alan röportaj fırsatını verdi Bunu Vıctor kendisi sürekli ertelemıştı, Mıhaılovıch'ın bir organını kesti dediği sakal tıraşından oturu imajını yeniden oluşturabilmesi için aylar gerektiğinden röportajı kamerasız yapmaya karar vermişti, Dunya'dakı stüdyo arşiv go-aıntulerını sesiyle birleştirebilirdi

Kaptanın hâlâ tamamen doşenmemış kamarasında oturmuş, Vıctor un bagaj hakkının çoğunu tutan mükemmel şaraplardan birinin tadını çıkarıyorlardı Birkaç saat sonra *Unıverse* motorlarım durdurup süzülmeye başlayacağından, bu fırsatı günlerce yakalayamayacaklardı Vıctor ağırlıksız şarabın cinayet olduğunu düşünüyordu, değerli eski şaraplarını plastik bardaklardan içmeyi reddediyordu

"15 Haziran 2061 Cuma saat 18 30, ben uzay gemisi *Untvers&den* Vıctor Wıllıs Yolculuğumuzun henüz yarısına bile gelmedik, ama Mars yörüngesini gende bıraktık bile ve maksimum hızımıza neredeyse ulaştık Bu da, Kaptan'"

"Saniyede bin elli kilometre "

"Saniyede bin kilometrenin üstünde, saatte ne-

redeyse dört *milyon* kilometre!"

Victor Willis'in şaşkınlığı gerçekti, yörüngesel parametreleri kaptan kadar iyi bildiğini kimse tahmin etmezdi. Ama onun güçlü yanlarından biri kendini izleyicilerinin yerine koymaktı, sadece sorularını tahmin etmek için değil, ilgilerini artırmak için.

Kaptan sessiz bir gururla "Bu doğru," diye yanıtladı. "Zamanın başlangıcından beri insanlığın ulaştığı en yüksek hızın iki katında uçuyoruz."

Victor, bunu ben söylemeliydim, diye düşündü; konunun kendisinin önüne geçmesinden hoşlanmazdı. Ama bir profesyoneldi ve hemen durumu kabullendi.

Oldukça düzenli ekranını sadece kendisinin görebildiği ünlü küçük cep bilgisayarına bakıyormuş gibi bir an duraksadı.

"On iki saniyede bir Dünya'nın çapı kadar yol alıyoruz. Yine de Jüpi~şey, Lucifer'e varmamıza on gün daha var! Bu, Güneş Sistemi'ndeki ölçek hakkında biraz fikir veriyordur...

"Şimdi; Kaptan, bunun hassas bir konu olduğunu biliyorum, ama geçen hafta bu konuda birçok soru aldım."

Smith, Olamaz, diye homurdandı. Yine mi sıfır yerçekimindeki tuvaletler!

"Şu anda, astroit kuşağının içinden geçiyoruz..."

(Smith, Keşke tuvaletler olsaydı, diye düşün-

dü.)

"... ve hiçbir uzay gemisi çarpışma sonucu ciddi bir hasar almış olmasa da, oldukça büyük bir riske girmiyor muyuz? Uzayın bu bölümünde, bazıları küçük bir top büyüklüğünde olan milyonlarca gök cismi var. Ve sadece birkaç bin tanesi haritalarda yer alıyor."

"Birkaç değil, on binden fazla."

"Ama bilmediğimiz milyonlarcası var."

"Bu doğru; ama bilsek de bize pek faydası dokunmazdı."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Elimizden bir şey gelmez."

"Neden?"

Kaptan Smith dikkatle düşünmek için durakladı. Willis haklıydı, bu hassas bir konuydu; potansiyel müşterileri ürkütecek bir şey söylerse Merkez Büro canına okurdu.

"Her şeyden önce, uzay öyle büyüktür ki burada (söylediğin gibi, astroit kuşağının tam ortasında) bile çarpışma olasılığı sıfıra yakındır. Size bir astroit göstermeyi umuyoruz; gösterebileceklerimizin en iyisi Hanuman, çapı sadece üç yüz metre, ama en çok çeyrek milyon kilometre yaklaşabiliyoruz. "

"Ama burada uçan bilinmeyen parçacıklara göre Hanuman bir dev. Bundan korkmuyor musunuz?"

"Siz Dünya'da yıldırım çarpmasından ne kadar

korkuyorsanız o kadar."

"Bir keresinde Colorado'da Pike Tepesi'ndey-ken ucuz kurtulmuştum, şimşek ile gürültüsü aynı andaydı. Ama tehlikenin varlığını kabul ediyorsunuz, bu müthiş hızla riski arttırmış olmuyor muyuz?"

Tabii ki Willis cevabı çok iyi biliyordu; her saniye bin kilometre geride kalan gezegendeki dinleyici kitlesinin yerine koyuyordu kendisini bir kez daha.

Kaptan "Matematik olmadan açıklamak zor," dedi (bu deyimi, doğru olmadığı zamanlarda bile ne kadar da sık kullanmıştı!), "ama hızla risk arasında doğrudan bir bağlantı yok. Uzay araçlarının hızıyla giderken neye vuaırsanız vurun, sonuç felaket olur; bir atom bombası patladığında yanında duruyorsanız, kiloton ya da megaton sınıfında olması hiç fark etmez "

Pek de güven verici bir açıklama değildi, ama bu kadarını yapabilmişti. Willis konuya iyice dalmadan, telaşla devam etti:

"Şunu da unutmayın, girdiğimiz her... şey, ekstra küçük risk en iyi amaç için. Bir saat, hayat kurtarabilir."

"Tabii, eminim herkes bunu takdir ediyordur" Willis durakladı; "Tabii ben de aynı gemideyim," diye eklemeyi düşündü, ama yapmadı. Pek mütevazı olmazdı; tabii o hiçbir zaman mütevazı olmamıştı. Zaten kaçınılmaz bir durumu marifet

gibi göstermesi kolay değildi; artık alternatifi de yoktu, tabii eve yürüyerek dönmeye karar vermezse.

"Bütün bunlar," diye devam etti, "bana başka bir noktayı hatırlatıyor. Tam bir buçuk yüzyıl önce Kuzey Atlantik'te ne olduğunu biliyor musunuz?"

"1911'de mi?"

"Şey, aslında 1912'de . "

Kaptan Smith neyin geleceğini anlamıştı, umursamaz bir tavırla bundan uzak kalmak istedi.

"Herhalde *Titanıdten* söz ediyorsunuz," dedi

Willis hayal kırıklığını saklamaya çalışarak "Kesinlikle," dedi "En az yirmi kişi, aradaki paralelliği ilk fark edenlerin kendisi olduğunu sanarak beni aradı "

"Ne paralelliği? Titanic sadece rekor kırmak uğruna kabul edilemez risklere girmişti."

Az daha "Hem yeterli cankurtaran tekneleri de yoktu," diye ekleyecekti, ama geminin tek mekiğinin sadece beş kişi taşıyabildiğini hatırladı ve sustu. Willis'e oradan yakalanırsa, çok uzun açıklamalar yapması gerekecekti

"Tamam, sanırım benzetme biraz abartılmış. Ama *herkesin* söz ettiği çarpıcı bir benzerlik daha var. Titanic'in ilk ve son kaptanının adını biliyor musunuz?"

Kaptan Smith "En ufak bir fikrim bile..." diye başladı ve ağzı açık kaldı.

Victor Willıs "Kesinlikle," dedi, gülüşü hiç de kibarca sayılmazdı.

Kaptan Smith tüm o amatör araştırmacıları rahatlıkla boğabilirdi. Ama kendisine en yaygın İngilizce isimlerden birini miras olarak bırakan ailesini suçlayamazdı.

_____39_____ KAPTANTV MASASI

Dünya'daki (ve Dünya dışındaki) izleyicilerin *Univers&deki* sıradan konuşmaları dinleyememe-leri çok yazıktı. Gemide hayat rutinleşmişti, sadece birkaç düzenli olayla hareketleniyordu; bunların en önemlisi ve şüphesiz en uzun süredir devam edeni de, Kaptanın Masası'ydı.

Saat tam 18:00'de, altı yolcu ve nöbetçi olmayan beş subay, akşam yemeğinde Kaptan Smith'e eşlik ediyorlardı. Tabii Kuzey Atlantik'in yüzen saraylarında zorunlu olan resmi kıyafetler burada yoktu, ama genellikle yeni giysiler giyiliyordu. Yva'nın her zaman yeni bir broş, yüzük, kolye, toka ya da parfümle ortaya çıkması normaldi, stoğu bitmeyecek gibiydi.

Motor çalışıyorsa yemek çorbayla başlıyordu; gemi ağırlıksız ve süzülüyor ise birçok ordövr olurdu. Hangisi olursa olsun, ana yemek servisi yapılmadan önce Kaptan Smith son haberleri ve-

rir, ya da Dünya'dan veye Ganymede'den gelen son dedikodulara son vermeye çalışırdı.

Herkes birbirine suçlamalar ve karşı suçlamalarda bulunuyor, *Galax^r\m* kaçırılması hakkında en inanılmaz teoriler ortaya atılıyordu. Bilinen tüm gizli organizasyonlar ve bir o kadar da uydurma organizasyon hakkında iddialar olmuştu. Ancak tüm teorilerin ortak bir noktası vardı. Hiçbiri mantıklı bir neden gösteremiyordu.

Esrarengiz olay hakkında ortaya çıkan bir tek gerçek vardı. ASTROPOL'un uzun araştırmaları sonucu "Rose McCullen"in aslında Ruth Mason olduğu anlaşılmıştı. Kuzey Londra'da doğmuş, Londra Polis Kuvvetleri'ne katılmış, ümit verici bir başlangıçtan sonra ırkçı davranışları yüzünden atılmıştı. Afrika'ya göç etmiş ve ortadan kaybolmuştu. Belli ki o şanssız kıtanın gizli politik olaylarına karışmıştı. G ABD, varlığını yalanladığı kadar Shaka'dan sık sık söz de etmişti.

Bütün bunların Europa ile ne ilgisi olabileceği masada sürekli ve sonuçsuz tartışmalara neden oluyordu. Maggie M de Sahaka hakkında, Zulu despotunun binlerce şanssız karısının gözünden bir roman yazmayı bir ara düşündüğünü itiraf etmişti. Ama proje araştırdıkça giderek daha itici olmaya başlamıştı. "Shaka'dan vazgeçtiğimde," diye itiraf etmişti, "modern bir Almanın Hitler hakkında neler hissettiğini çok iyi biliyordum."

Yolculuk ilerledikçe bu tür kişisel açıklamalar

giderek sıklaştı. Yemek bittiğinde gruptan biri otuz dakika boyunca söz alıyordu. On iki ömür dolusu ve bir o kadar gezegeni kapsayan deneyimleri vardı, yemek sonrası öyküleri için daha iyi bir kaynak bulunamazdı.

En zayıf konuşmacı ise her nedense Victor Willis'ti. Bunu o da kabul etmiş ve nedenini açıklamıştı.

"Milyonlarca seyirciye hitap etmeye öyle alıştım ki," diye özür dilercesine söylemişti, "bunun gibi küçük, samimi bir grupta konuşmakta zorlanıyorum."

Her zaman yardıma can atan Mihailovich "Samimi olmasak becerebilir misin?" diye sordu. "Bunu kolayca ayarlayabiliriz."

Diğer yandan Yva beklenenden iyiydi, ama anıları tamamen eğlence dünyasındandı. Birlikte çalıştığı tanınmış (ve tanınmamış) yönetmenler, özellikle David Griffin hakkında çok şey biliyordu.

Maggie M "Kadınlardan nefret ettiği doğru mu?" diye sordu, şüphesiz Shaka'yı düşünüyordu.

Yva "Kesinlikle hayır," diye karşılık verdi. "Yalnızca *aktörlerden* nefret ederdi. Onların insan olduğuna inanmazdı."

Mihailovich'in anıları da kısıtlı bir alandaydı; büyük orkestralar ve bale toplulukları, ünlü şefler, besteciler ve sayısız müzisyen. Ama sahne ar-

kası entrikaları ve ilişkileri, sabote edilen ilk geceler ve primadonnalar arasındaki ölümcül çekişmelerle dolu öyle çok inanılmaz hikayesi vardı ki müzikle en ilgisiz olan dinleyicilerini bile kahkahalara boğuyor ve ona gönüllü olarak fazladan zaman veriliyordu.

Albay Greenberg'in yaşanmış olağanüstü olayları da farklı bir etki yapmıyordu. Merkür'ün ılıman sayılabilecek Güney Kutbuna ilk iniş öyle ayrıntılı anlatılmıştı ki söylenecek pek bir şey kalmamıştı. Herkesin kafasını kurcalayan soru "Ne zaman döneceğiz?" di. Bunun ardından da "Tekrar gitmek ister misiniz?" geliyordu.

Greenberg "Gitmemi isterlerse giderim tabii," diye yanıtladı. "Ama bence Merkür de Ay gibi olacak. Unutmayın, oraya 1969'da indik ve sonra yıllarca gitmedik. Zaten Merkür, Ay gibi işe yarar bir yer değil, ama bir gün olabilir. Hiç su yok; ama Ay üzerinde de olmasını beklemiyorduk. Yoksa Ay'ın içinde mi demeliydim...

"Aristarchus katır treninin yapımındaki rolüm, Merkür'e iniş kadar muhteşem olmasa da daha önemliydi."

"Katır treni mi?"

"Evet. Büyük ekvator rampası yapılıp buz direkt olarak yörüngeye fırlatılmaya başlamadan önce, çukurdan çıkarıp Imbrium Uzay Üssü'ne taşımamız gerekiyordu. Bu da lavla kaplı vadilerden bir yol geçirmek ve sayısız çatlağı köprüler-

le aşmak demekti. Buz Yolu (ona bu adı vermiş-, tik) sadece üç yüz kilometre uzunluğundaydı, ama yapımı kaç ömür sürmüştü...

"'Katırlar' sekiz dev tekerleği ve bağımsız süspansiyonu olan araçlardı; her birinde yüzlerce ton buz olan bir düzine vagonu çekiyorlardı. Gece çalışmaya alışmıştık; böylece kargoyu korumamıza gerek olmuyordu.

"Ben de onlara defalarca bindim. Yolculuk altı saat kadar sürüyordu (amacımız hız rekorları kırmak değildi) sonra buz büyük, basınçlı tanklara doldurulup Güneş'in doğuşunu beklerdi. Erir erimez de gemilere doldurulurdu.

"Buz Yolu hâlâ orada, ama tabii artık yalnızca turistler kullanıyor. Hassas olanlar bizim yaptığımız gibi gece yolculuk ediyorlar. Büyüleyiciydi, tam üzerimizde yusyuvarlak Dünya duruyordu, öyle parlaktı ki ışıklarımızı pek kullanmazdık. Arkadaşlarımızla istediğimiz zaman konuşabilme-mize rağmen genellikle telsizi kapatır ve her şeyin yolunda olduğunu bildiren mesajları otomatiğe bağlardık. Hâlâ oradayken o muhteşem, parlak boşlukta yalnız kalmak istiyorduk, çünkü bir gün biteceğini biliyorduk.

"Şimdi Ekvator çevresini dolaşan Teravolt zer-re parçalayıcısını yapıyorlar, Imbrium ve Sereni-tatis'de de kuleler yükseliyor. Ama biz Ay'ın Tranquillity Üssünde 'Keşke burada olsaydın' kartpostalları satılmadığı, gerçekten el değmemiş

halini gördük, tıpkı Armstrong ve Aldrin'in gör-düğü gibi."

"... bu yılki baloyu kaçırdığın için şanslısın; ister inan ister inanma, geçen yılki kadar tatsızdı. Sevgili fosilimiz Bayan Wilkinson bir kez daha partnerinin ayak parmaklarını kırmayı başardı, hem de yarım yerçkimli dans pistinde.

"Biraz da iş konuşalım. Dönüşün haftalar yerine aylar süreceği için, yönetim dairene göz koydu; iyi bir çevrede, alışveriş merkezine yakın, berrak günlerde Dünya manzarası nefis vs vs; sen dönene kadar geçici olarak kiraya vermeyi öneriyor. İyi bir fikir, seni bir yığın masraftan kurtaracak. Değişmemesini istediğin her şeyi koruruz...

"Shaka meselesine gelince... Bizimle dalga geçmeyi sevdiğini biliyoruz, ama Jerry ve ben dehşete kapıldık! Maggie M'in neden vazgeçtiği-ni anlıyorum; evet, tabii ki *Olimpos'da Şehveti* okuduk. Harika bir kitap, ama bize göre fazla feminist...

"Ne canavar ama... Afrikalı bir terör örgütüne neden onun adını verdikleri belli. Evlenirlerse savaşçılarını idam ettiriyormuş! Perişan haldeki İm-

paratorluğundaki tüm zavallı inekleri de öldürtmüş, sırf dişi oldukları için! En kötüsü de, icat ettiği o korkunç mızrakları, hiç tanımadığı insanlar üzerinde kullanması...

"Biz cici çocuklar için de ne iğrenç bir reklam ama! İnsan her şeyden vazgeçmek istiyor. Her zaman nazik ve iyi kalpli olduğumuzu söyledik (tabii çılgınca yetenekli ve havalı olmamızın yanında[1]) ama şimdi senin yüzünden sanki Muhteşem Savaşçılar (sanki insan öldürmekte muhteşem bir şey varmış gibi!) gibiyiz, arkadaşlığımızdan neredeyse utanacağız...

"Tamam, Hadrian ve İskender'i biliyorduk, ama Aslan Yürekli Richard ve Selahaddin'i bilmiyorduk. Julius Caesar'ı da (ki o müthişmiş), inanmazsan Anthony ya da Cleo'ya sor. Ya da Büyük Frederick: onun da bazı iyi tarafları varmış; baksana bizim Bach'a nasıl davranmış.

"Jerry'ye en azından Napoleon'un istisna olduğunu söylediğimde (onunla her zaman aynı fikirde değiliz) bana ne dedi biliyor musun? 'Eminim Josephine bir oğlandı.' Bunu Yva'ya söylesene

"Seni çakal, o eski numaralarınla moralimizi bozdun. Bıraksaydın da tasasız hayatımıza devam etseydik...

"Yine de sevgilerimizi yolluyoruz, Sebastian da öyle. Gördüğün Europalılara selam söyle. *Ga-laxyden* gelen raporlara bakılırsa, bazıları Bayan Wilkinson için iyi dans partnerleri olabilirler."

41

ASIRLIK BİR ADAMIN ANILARI

Dr. Heywood Floyd Jüpiter'e yapılan ilk uçuş ve on yıl sonra Lucifer'a yapılan ikincisi hakkında konuşmamayı tercih ediyordu. Hepsi çok uzun zaman önceydi; her şeyi kongre komitelerine, Uzay Konseyi heyetlerine ve Victor Willis gibi habercilere yüzlerce defa anlatmıştı.

Yine de gemidekilere karşı kaçınılmaz bir görevi vardı. Yeni bir güneşin (ve yeni bir güneş sisteminin) doğuşuna tanık olmuş tek canlı insan olarak, yaklaştıkları dünyalar hakkında özel bir-şeyler bilmesini bekliyorlardı. Bu safça bir düşünceydi; Galileo uydularında bir nesilden uzun zamandır çalışan bilim adamları ve mühendisler ondan çok daha fazla şey biliyorlardı. "Europa (veya Ganymede, veya Io, veya Callisto...) gerçekte nasıl bir yer?" diye sorulduğunda, sorana ister istemez sertçe geminin kütüphanesindeki ciltler dolusu rapora bakmasını söylüyordu.

Ama deneyiminin eşsiz olduğu bir alan vardı. Yarım yüzyıl sonra gerçekten olmuş muydu, yoksa David Bowman *Discovery!de* kendisine göründüğünde uyuyor muydu bilmiyordu. Bir uzay gemisine hayalet gelebileceğine inanmak bile daha kolaydı...

Ama uçuşan toz zerrecikleri birleşip on yıldır

ölü olması gereken o adamın görüntüsünü oluşturduğunda uyuyor olamazdı. Onun uyarısı olmasa (dudaklarının kıpırdamadığını, sesinin de hoparlörden geldiğini ne kadar da iyi hatırlıyordu), *Leonov* ve içindeki herkes Jüpiter'in patlamasıyla birlikte buharlaşırdı.

"Bunu neden yaptı?" Floyd yemek sonrası toplantılarından birinde bunu yanıtladı. "Elli yıldan uzun bir zaman bunu düşündüm. *Discover^nin* kapsülüyle tektaşı araştırmak için çıktıktan sonra her neye dönüştüyse, insan ırkıyla hâlâ bazı bağlan kalmış olmalı; tamamen yabancı değildi. O fırlatılmış bomba olayı nedeniyle Dünya'ya döndüğünü (kısa bir süre için) biliyoruz. Annesini ve eski kız arkadaşını ziyaret ettiği yolunda da güçlü deliller var; bunlar tüm duygularını yitirmiş bir... bir varlığın yapacağı hareketler değil."

Willis "Sizce o *şimdine?"* diye sordu. "Ve tabii, *nerede?"*

"Şu son soru anlamsız, insanlar için bile. Bilincinin nerede olduğunu biliyor musun?"

"Metafizikle ilgim yok. Herhalde beynimin içinde bir yerlerde."

En ciddi konuşmaları bile bozmak konusunda çok yetenekli olan Mihailovich "Ben gençken," diye iç geçirdi, "benimki bir metre kadar aşağıdaydı."

"Europa'da olduğunu farz edelim; orada bir tektaş olduğunu biliyoruz, Bowman'ın da onun-

la bir şekilde bağlantısı vardı, mesajı nasıl ilettiğini biliyorsunuz."

"Sizce uzak durmamızı söyleyen ikinci mesajı da o mu verdi?"

"Onu şimdilik görmezden geleceğiz..."

"... iyi bir nedenle..."

Tartışmanın gidişine genellikle karışmayan Kaptan Smith bu defa araya girdi.

Düşünceli bir halde "Dr Floyd," dedi, "çok özel bir konumdasınız ve bundan yararlanmalıyız. Bowman size yardım etmek için bir defa geldi. Hâlâ buralardaysa, bunu tekrar isteyebilir. Şu 'Buraya inmeyi denemeyin' emri beni çok düşündürüyor. Emrin, diyelim ki geçici olarak durdurulduğu konusunda bize garanti verse, çok daha rahat olurdum."

Floyd yanıt verene kadar masada "duy, duy" tepkileri yaşandı.

"Ben de öyle düşünüyorum. Bağlantı kurmaya çalışabilir diye *Galaxy/yi* tüm, şey, belirimlere karşı dikkatli olmaları için uyardım bile. "

Yva "Çoktan ölmüş de olabilir," dedi, "tabii hayaletler ölürse."

Mihailovich'in bile buna ekleyecek bir şeyi yoktu, ama belli ki Yva kimsenin söylediğiyle ilgilenmediğini düşündü. Yılmadan tekrar denedi.

"Woody, hayatım" dedi, "Neden ona telsizle aramıyorsun? O bu iş için, değil mi?"

Fikir Floyd'un da aklına gelmiş, ama ciddiye alınmayacak kadar safça bulmuştu.

"Yapacağım," dedi. "Bir zararı olmaz herhalde."

_____42_____ _____UFAKTAŞ_____

Floyd bu defa rüya gördüğüne kesinlikle emindi.

Sıfır yerçekiminde iyi uyumayı hiç beceremezdi ve şimd de *Universe* güçsüz olarak maksimum hızda süzülüyordu. İki gün sonra, yaklaşık bir hafta sürecek bir yavaşlamaya geçecek, Europa'yla buluşana kadar müthiş hız fazlasından kurtulacaktı.

Emniyet kemerlerini kaç kere ayarladıysa da, hâlâ ya çok sık ya da çok gevşek oluyorlardı. Ya nefes almakta zorlanı' ör, ya da yatağından dışarı fırlıyordu.

Bir kere havada uyanmış, dakikalarca süzüldükten sonra zorlukla birkaç metre yüzerek en yakın duvara ulaşabilmişti. Ancak o zaman tek yapması gerekenin beklemek olduğunu hatırlamıştı; odanın havalandırma sistemi bir süre sonra onu mazgala doğru çeker, ona hiç iş bırakmazdı. Tecrübeli bir uzay yolcusu olarak bunu çok iyi biliyordu; tek

özrü panikti.

Ama bu gece her şeyi çok iyi becermişti; herhalde ağırlık döndüğünde de ona alışmakta zorlanacaktı. Yalnızca birkaç dakika uyanık kalmış ve yemekteki son konuşmayı değerlendirmiş, sonra uykuya dalmıştı.

Rüyasında, masadaki konuşma devam ediyordu. Birkaç küçük değişiklik olmuş, bunları hiç şaşırmadan kabul etmişti. Mesela Willis'in sakalı yeniden uzamıştı, ama yüzünün sadece bir tarafında. Floyd bunun bir araştırma projesi için olduğunu tahmin etmiş, ama araştırmanın amacını bulamamıştı.

Zaten kendi sorunları başından aşkındı. Kendini, her nasılsa gruba katılmış olan Uzay İdare Başkanı Millson'ın eleştirilerine karşı savunurken bulmuştu. Floyd onun nasıl olup da *Universe'e* geldiğini merak ediyordu (kaçak yolcu olarak gelmiş olabilir miydi?). Mill-son'un en az kırk yıl önce ölmüş olması çok daha önemsiz görünüyordu.

Eski düşmanı "Heywood," diyordu, "Beyaz Saray hayal kırıklığına uğradı."

"Neden olduğunu bilmiyorum."

"Az önce Europa'ya yolladığın telsiz mesajı. Devlet Bakanlığı'ndan izin alınmış mıydı?"

"Gerektiğini düşünmedim. Yalnızca iniş izni istedim."

"Ama gerekliydi. Kimden izin istedin? Söz

konusu yönetimi tanıyor muyuz? Korkarım tüm bunlar usulsüz."

Millson söylenmeye devam ederek kayboldu. Floyd, neyse ki hepsi rüya, diye düşündü. Şimdi ne?

Eh, bunu beklemeliydim. Selam eski dostum. Senden her boyda var, değil mi? Tabii, TMA-1 kabinime sığmazdı, Büyük Birader ise *Üniversel* bir lokmada yutacak kadar büyük.

Siyah tektaş yatağından yalnızca iki metre ötede duruyor, daha doğrusu yüzüyordu. Floyd rahatsız edici bir sarsıntıyla, sadece şeklinin değil boyununda bir mezar taşınınki kadar olduğunu fark etti. Bu benzetmeyi başkaları defalarca yapmışlardı, ama şimdiye dek boyutların uyumsuzluğu psikolojik etkiyi azaltmıştı. Şimdi ilk defa benzerliğin rahatsız edici, hatta uğursuzca olduğunu fark ediyordu. Biliyorum, bu sadece bir rüya, ama bu yaşta bunu hatırlatacak şeyler istemiyorum.

Hem... sen burada ne arıyorsun? Dave Bowman'dan bir mesaj mı getirdin? Yoksa sen Dave Bowman mısın?

Eh, zaten bir yanıt beklemiyordum; eskiden de pek konuşkan sayılmazdın, değil mi? Ama ne zaman ortalıkta olsan birşeyler olurdu. Atmış yıl önce Tycho'da Jüpiter'e o sinyali yolladın, seni yapanlara bizim seni kazıp

çıkaracağımızı söyledin. Bir de on iki yıl sonra Jüpiter'e gittiğimizde oraya ne yaptığına bak! *Şimdi ne yapacaksın?*

Karada olmaya alıştıktan sonra Kaptan Laplace ve ekibinin ilk işi, kendilerini geminin yeni haline uydurmaktı. Galaxy'de her şey birbirine karışmıştı.

Uzay gemileri iki tür çalışmaya göre yapılır; ya tamamen yerçekimsiz ortamda, ya da, motorların eksen boyunca, aşağı yukarı yönde çalıştığı bir ortamda. *Galaxy* ise hemen hemen yatay bir konumdaydı ve yerler duvar olmuştu. Sanki devrilmiş bir deniz fenerinde yaşamaya çalışıyorlardı; her eşyanın yerleştirilmesi gerekiyordu, makinelerin de en az yarısı doğru dürüst çalışmıyordu.

Yine de bu gizliden gizliye olumlu bir şeydi, Kaptan Laplace de bunu elinden geldiğince kullanıyordu. Mürettebat *Galaxy* 'nin içini (tesisatlara öncelik vererek) düzenlemekle o kadar meşguldü ki moral konusunda endişelenecek bir şey yoktu. Gövde hava geçirmezliğini koruduğu ve muon jeneratörleri güç sağlamaya devam ettiği sürece acil bir tehlike yoktu; sadece yirmi gün dayanmaları gerekliydi. Kurtuluş da gökyüzünden *Universe* olarak gelecekti. Hiç kimse Euro-pa'yı yöneten bilinmez güçlerin ikinci bir inişe izin vermeme ihtimalinden söz etmiyordu. İlkini (bildikleri kadarıyla) görmezden gelmişlerdi; herhalde bir yardım uçuşuna da karışmazlardı...

Ancak Europa'nın kendisi pek de yardımcı olmuyordu *Galaxy* açık denizde sürüklenirken, küçük dünyayı yıkan depremlerden hiç etkilenmiyordu Ama gemi artık sürekli olarak karadaydı ve birkaç saatte bir sismik sallantılarla sarsılıyordu Normal dikey konumda inseydi şimdiye dek kesin ters donmuştu

Sarsıntılar tehlikeli olmaktan çok rahatsız ediciydi, ama Tokyo 33'u ya da Los Angeles '45'ı görenlere kâbuslar yaşatıyordu Sarsıntıların çok düzenli olduğunu, lo her uç buçuk günde bir iç yörüngesinde belirdiğinde şiddet ve sıklıklarının zirveye ulaştığını bilmeleri de pek bir işlerine yaramıyordu Europa'nın kendi çekim gücünün de lo'ya aynı derecede zarar verdiğini bilmek de bir teselli sayılmazdı

Altı günlük boğucu çalışmadan sonra Kaptan Laplace Galaxy'nın bu şartlar altında olabilecek en iyi duruma geldiğine karar verdi Bir günlük tatil ilan etti (mürettebatın çoğu bunu uyuyarak geçirdi) ve uydudaki ikinci günleri için bir program hazırladı

Elbette bıhm adamları, böylesine umulmadık bir şekilde girdikleri yem dünyayı keşfetmek istiyorlardı Ganymede'ın ilettiği radar haritalarına göre ada on beş kilometre uzunluğunda ve beş kilometre gemşlığındeydı, en yüksek noktası sadece yüz metre kadardı Birisi sıkıntıyla, bunun kotu bir dalga karşısında bir işe yaramayacağını

söyledi

Daha kasvetli ve kısıtlayıcı bir yer düşünülemezdi, Europa nın zayıf *rüzgâr* ve yağmurları altında geçen yarım yüzyıl, yüzeyin yarısını kaplayan yumuşak lav tabakasını çatlatmayı ya da donuk kaya nehirlerinin arasından fırlamış granit çı-kıntılarım aşındırmayı başaramamıştı Ama artık evlen burasıydı ve ona bir ad koymaları gerekiyordu

Hades, inferno, Hell, Purgatory vb karamsar ve baştan savma isimler kaptan tarafından hemen veto edildi, o neşeli bir ısım istiyordu Sonunda ona karşı otuz ıkı ve beş çekimser oyla, bu cesur düşmana şaşırtıcı ve Don Kışotvarı bir övgü ciddi ciddi düşünüldükten sonra reddedildi adanın adı "Gül bahçesi" olmayacaktı

Sonunda "Barınak" oybirliğiyle kazandı

_____44_____ DAYANIKLILIK

"Tarih asla tekerrür etmez, tarihteki durumlar yemden yaşanırlar"

Kaptan Laplace Ganymede'e günlük raporunu verirken bu sözü düşünüyordu Söyleyen Marga-ret M Bala ydı (her saniye bin kilometre yaklaşıyordu), kaptan onun mesajını arkadaşlarına büyük bir zevkle iletmişti

"Lütfen Mıss M'Bala'ya küçük tarih dersinin bize çok moral verdiğini söyleyin, bize yollayabileceği en güzel şeyi yollamış

"Duvarlarla yerler yer değiştirmiş olmasına rağmen, o eski kutup kaşiflerine göre lüks içinde yaşıyor sayılırız Aramızda Ernest Shackleton'u duymuş olanlar vardı, ama Dayanıklılık sagası hakkında hiçbir fikrimiz yoktu Bir yıldan uzun bir sure yüzen buzullar üzerinde mahsur kalmak, sonra Antarktika kışını bir mağarada geçirmek, ve açık bir tekneyle denizde bin kilometre yol alıp haritada yer almayan dağları aşarak en yakın yerleşim yerine ulaşmak[1]

"Üstelik bu sadece başlangıç Asıl inanılmaz (ve ilham vencı) bulduğumuz ise, Shackleton'un o küçük adadan adamlannı kurtarmak için dört kez gen dönmesi ve *her hırını kurtarmış olması!* Bu hikayenin bizi nasıl etkilediğini tahmin edersiniz Umanm bir sonraki mesajla birlikte kitabını bize fakslayabilirsiniz, hepimiz okumak için sabırsızlanıyoruz

"Acaba o bu işe ne derdi' Tabu biz o eski zaman kaşiflerinden çok daha iyi durumdayız Geçen yüzyıla kadar, ufku geçtikten sonra insan ır-kıyla ilişkilerini kestıklenne inanmak çok zor Işık yeterince hızlı olmadığı için arkadaşlarımızla eşzamanlı olarak konuşamıyoruz, ya da yanıtların Dunya'dan gelmesi saatler sürüyor diye şikayet ettiğimiz için utanmalıyız *Onların* aylarca,

hatta yıllarca kimseyle bağlantıları olmuyordu[1] Bayan M'Bala, tekrar en içten teşekkürler

'Tabu Dunya'dakı tüm kaşiflerin bir büyük avantajı vardı, en azından hava soluyabiliyorlardı Bilim ekibimiz dışarı çıkmak için çıldırıyor, biz de uzay giysilerimizden dördünü altı saatlik EVA'lara uygun olacak şekilde ayarladık Bu atmosfer basıncında tüm giysiyi giymelerine gerek yok, bele takılacak bir ağırlık yeterli Bir seferde ıkı kışının çıkmasına izin venyorum, tabii geminin görüş alanından çıkmıyorlar

"Son olarak, işte hava durumu Basınç 250 bar, sıcaklık yirmi beş derecede sabit, rüzgâr batıdan otuz şiddetinde esiyor, her zamanki gibi yüzde yüz bulutlu, açık uçlu Rıchter ölçeğine göre bir ilâ, uç şiddetinde depremler oluyor

"Biliyor musunuz, şu 'açık uçlu' kulağa hiç de hoş gelmiyor, hele lo tekrar yaklaşırken "

45
uçuş

insanlar bir araya gelip kendisiyle görüşmek istediklerinde bu genellikle bir sorun, en azından zor bir karar olduğunun habercisiydi Kaptan Laplace, Floyd ve van der Berg'ın sık sık Astsubay Chang'la uzun konuşmalar yaptıklarını fark etmişti, ne hakkında konuştuklarını tahmin et-

mek kolaydı Yine de tekliflerine şaşırdı

'Zeus Dağı'na mı gitmek ıstıyorsunuziNasıl, açık bir tekneyle mı? Şu Shackleton kitabı aklınızı çelmış anlaşılan"

Floyd utanmış gibiydi, kaptan tam on ikiden vurmuştu Güney birkaç açıdan ilham kaynağı olmuştu

"Efendim, tekne yapabılsek bile bu çok uzun sürer Özellikle *Umverse'ın* buraya on gün sonra ulaşmasını beklerken"

Rolf van der Berg "Zaten *bu* Galılee Demzı'nde tekne kullanmak istemezdim," diye ekledi, "tüm sakinleri bizim yenecek şeyler olmadığımızı anlamamış olabilirler"

"Böylece tek bir alternatif kalıyor, değil mı' Şüphelerim var, ama beni ikna etmenizi istiyorum Devam edin"

"Mr Chang'la da konuştuk, yapılabileceğim söyledi Zeus Dağı yalnızca uç yüz kilometre uzakta, mekik oraya bir saatten kısa surede uçar"

"Ya iniş yen' Şüphesiz hatırlarsınız, Mr Chang *Galaxy* 'de pek başarılı olamamıştı"

"Sorun değil efendim *Wıllıam Tsungun* kütlesi bizimkinin sadece yüzde biri kadar, o buz bile taşıyabilir Video kayıtlarını inceledik ve bir düzine iyi iniş alanı bulduk "

Rolf van der Berg "Bunun yanında," diye ekledi, "pilotun kafasına bir silah dayalı olmayacak

Bu da işe yarar "

"Emmim yarar Ama esas sorun şu Mekiği garajdan nasıl çıkaracaksınız' Vinçle çekebilir mısınız' Bu yerçekımında bile çok ağır gelir "

"Buna gerek yok efendim Bay Chang onu uçurabılır"

Kaptan Laplace düşünürken uzun bir sessizlik oldu, belli ki roketli motorlann geminin içinde çalışması fikrinden pek hoşlanmamıştı Daha çok *Bili Tee* olarak bilinen yüz tonluk küçük mekik *Wılham Tsung* sadece yörüngede çalışmak üzere yapılmıştı, normalde 'garajından yavaşça çıkarılır, ana gemiden iyice uzaklaşmadan motorları çalıştırılmazdı

Kaptan isteksizce "Belli ki iyi kazırlanmışsınız" dedi, ' ama ya kalkış açısı' *Bılly Tee* doğruca kalkabilsin diye *Galaxy/yı* ters çevireceğinizi söylemeyin Garaj yan donmuş bir halde, şanslıyız ki indiğimizde altta kalmadı"

"Kalkışın yatay konuma altmış derecede olması gerek, yan iticiler bunu yapabilir "

"Mr Chang öyle diyorsa, ona inanırım Ama ateşleme gemiye ne yapar'"

"Eh, garajın ıçı kullanılmaz hale gelecek, ama zaten bir daha kullanılmayacak da Kapaklar da patlamalara dayanacak şekilde yapılmış, yanı ge-mmın diğer kısımlanna zarar gelmesi olasılığı yok Yine de tedbir olarak yangın söndürücü ekipler hazır olacak "

Harika bir plan olduğuna şüphe yoktu işe yararsa, uçuş tam bir başarısızlık sayılmayacaktı Son bir haftadır Kaptan Laplace onları bu belaya sürükleyen Zeus Dağı'nı bir an bile düşünmemişti, önemli olan tek şey hayatta kalmaktı Ama artık umut ve geleceği düşünebilmenin keyfi vardı Bu küçük dünyanın neden bunca entrikanın kaynağı olduğunu bulmak için bazı risklere girmeye değerdi

Dr Anderson "Hatırladığım kadarıyla," dedi, "Goddard'ın ilk roketi elli metre kadar uçmuştu Bakalım Mr Chang bu rekoru kıracak mı "

"Kırmalı, yoksa hepimizin başımız belada demektir "

Bilim ekibinin çoğu gözlem salonunda toplanmış, herkes endişeyle geminin gövdesine bakıyordu Garajın girişi bu açıdan görünmüyordu, ama *Bili Teefyı* birazdan çıktığında (tabii çıkarsa) göreceklerdi

Gen sayım yoktu, Chang acele etmeden mümkün olan her kontrolü yapıyordu, ateşlemeyi istediği zaman yapacaktı Mekik minimum kütlesine indirilmişti ve sadece yüz saniyelik uçuşa yetecek yakıt taşıyordu her şey yolunda giderse bu

yeterliydi, gitmezse, fazlası hem bir işe yaramaz, hem de tehlikeli olurdu

Chang "işte gidiyoruz," dedi

Sanki bir sihirbaz numarası gibi, her şey göz açıp kapayıncaya kadar olup bitti Bir buhar bulutuyla kaplanan garajdan *Bili Teinin* çıkışını kimse görmedi Bulut dağıldığında da mekik ıkı-yuz metre ötede inişe geçmişti

Salonda , rahatlamanın getirdiği müthiş bir tezahürat patladı

Eski Geçici Kaptan Lee "Başardı[1]" diye bağırdı "Goddard'ın rekorunu kolayca kırdı[1]"

Europa'nın kasvetli fonunda kısa bacakları üzerinde duran *Bili Tee* büyük ve çirkin bir Apol-lo ay modülüne benziyordu Ama köprüden bakan Kaptan Laplace böyle düşünmedi

O, gemisini yabancı bir yerde zor bir doğum gerçekleştirmiş bir balinaya benzetti Yem yavrunun yaşamasını umut ediyordu

Oldukça meşgul geçen kırk sekiz saatin ardından *Wıllıam Tsung* yüklenmiş ve adanın çevresinde on kilometrelik bir alanda denenmişti, gitmeye hazırdı Uçuşa kadar hâlâ bol bol zaman vardı, *Unıverse* en iyimser hesapla bile uç günden önce gelemezdi, Zeus Dağı'nda ise, Dr van der Berg'ın sayısız aletinin yerleştirilmesi dahil yalnızca altı saat geçireceklerdi

Astsubay Chang iner inmez, Kaptan Laplace

onu odasına çağırdı Chang kaptanının biraz huzursuz göründüğünü fark etti

"iyi becerdin Walter, zaten senden de bu beklenirdi "

"Teşekkürler efendim Peki sorun nedir'"

Kaptan gülümsedi Birlik olmuş bir ekipte sır kalmazdı

"Her zamanki gibi Merkez Büro Seni hayal kırıklığına uğratmak istemiyorum, ama yolculuğu yalnızca Dr van der Berg ve Astsubay Floyd'un yapması yolunda bir emir aldım "

Chang "Anlıyorum," dedi, üzüntüsü sesinden belliydi "Onlara ne dediniz'"

"Henüz hiçbir şey, seninle de bu yüzden konuşmak istedim Uçuşu gerçekleştirebilecek tek pilotun sen olduğunu söylemeye hazırım "

"Bunu yutmazlar, Floyd da benim kadar iyi becerebilir En küçük bir nsk bile yok, tabu bir arıza olmazsa, ama bu da herkesin başına gelebilir"

"Yine de ısrar edersen ben bu riski üstlenmeye hazırım Kimse bana engel olamaz, hem Dunya'-ya döndüğümüzde hepimiz kahraman olacağız "

Chang karmaşık hesaplar yapıyordu, sonuçtan memnun olduğu belliydi

"Birkaç yüz kilo malzemenin yerme yakıt alırsak ilginç bir seçeneğimiz daha olur, bunu daha önce söylemeyi düşünüyordum, ama *Bili Tee* o ekstra yük ve ekiple havalanamazdı "

"Dur, söyleme Büyük Duvar "

"Elbette Bir ıkı geçişle tam bir inceleme yapıp gerçekte ne olduğunu anlayabiliriz "

"Bence zaten harika bir fikrimiz var ve ona yaklaşmalı mıyız bilemiyorum Bu şansımızı zorlamak olur"

"Belki Ama bir neden daha var ve bazılarımız için, bu neden daha önemli "

"Devam et"

"Tsıen Duvarın yalnızca on kilometre uzağında Oraya bir çelenk bırakmak istiyoruz "

Demek subaylarının ciddi ciddi konuştukları buydu, Kaptan Laplace biraz daha Çince biliyor olmayı istedi ve bu ilk değildi

Sessizce "Anlıyorum," dedi "Bunu tekrar düşünmem ve van der Berg ile Floyd'a danışıp fıkırlennı almam gerek"

"Ya Merkez Büro'"

"Boşver onları Bu kararı *ben* vereceğim "

47 KIRIK PARÇALAR

Ganymede Merkezi "Acele etseniz iyi olur," dedi "Bir sonraki yaklaşma kotu olacak, hem lo hem de biz depremlere neden olacağız Bir de, sızı korkutmak istemiyoruz, ama radarımız çıldır-madıysa, şu sızın dağ son kontrolümüzden beri yüz metre daha batmış "

Rolf van der Berg, Bu oranla giderse, diye du-şundu, on yıl sonra Europa yeniden düz olacak Burada her şey Dunya'ya göre ne kadar da hızlı oluyordu, jeologların burayla bu kadar ilgilenmelerinin nedenlennden bin de buydu

Artık Floyd'un yanında ikinci konuma geçmişti ve aletleri yanındaydı ve heyecanla karışık bir pişmanlık duyuyordu Hayatının büyük entelektüel macerası, birkaç saat sonra öyle ya da böyle bitecekti Bu kadar önemli bir şey tekrar olamazdı

En küçük bir korku bile duymuyordu, insana ve makineye inancı tamdı Ancak umulmadık bir şekilde, Rose McCullen'a acı bir minnettarlık duyuyordu, o olmasa bu fırsatı asla yakalayamazdı Tabii mezarına gidiyor da olabilirdi

iyice yüklenmiş olan *Bili Tee* kalkışta ancak yerçekiminin onda birini üretebildi, bu tur bir iş için yapılmamıştı, ama yükünü boşalttıktan sonra dönüşte çok daha iyi olacaktı *Galaxy* 'nın seviyesinin uzenne çıkmak sanki çağlar sürmüş, bu arada geminin govdesındekı hasarı ve arada bir yağan hafif asit yağmurlarının yol açtığı aşınmayı görmüşlerdi Floyd kalkışa konsantre olurken van der Berg ayrıcalıklı bir gözlemcinin bakış açısıyla hasar hakkında kısa bir rapor verdi Bunu yapması gerektiğini düşünmüştü, tabu *Galaxy* 'nın uzaya çıkıp çıkamayacak durumda olmasının yakında hiçbir önemi olmayacaktı

Artık Barınak'ın tamamını aşağılarında görebiliyorlardı ve van der Berg, Geçici Kaptan Lee'nın gemiyi ne kadar ustaca yerleştirdiğini anladı Güvenli olarak girebilecekleri sadece birkaç yer vardı, şans yardım etmişti ama, Lee de rüzgârı ve salı en iyi şekilde kullanmıştı

Çevrelen sisle kaplandı, *Bili Tee* sürüklenmeyi engellemek için yarı ballıstık bir doğruyla yükseliyordu ve yirmi dakika boyunca görebildikten tek şey bulutlardı Rolf van der Berg, çok yazık, diye duşundu, eminim aşağıda yüzen birçok ilginç yaratık vardır ve bizden başkasının onları görme şansı olmayacak

Floyd "Motoru durduracağız," dedi "her şey yolunda"

"Çok iyi *Bili Tee* Sızın yüksekliğinizde trafik yok Piste ilk sız ineceksiniz "

Rolf van der Berg Bu komik çocuk kim'" diye sordu

"Ronnıe Lım ister inan ister inanma şu 'piste ilk sız ineceksiniz' Apollo'dan ben var"

Rolf van der Berg nedenini biliyordu Karmaşık ve tehlikeli olabilecek bir görevdeyken gerginliği azaltmak ıçm en iyi çare arada bir yapılacak espnlerdı, tabu fazla ilen gitmeden

Floyd "Frenlemeye on beş dakika," dedi ' Bakalım başka kimler yayındaymış"

Otomatik taramayı başlatır başlatma/, bir dizi bıp ve ıslık sesi odada yankılandı, alet telsiz fre-

kanslarında yavaşça yükselerek hepsim tek tek atlıyor, arada uzun sessizlikler oluyordu

Floyd "Bölgesel sinyalleriniz ve yayınlarınız," dedi "Umuyordum ki tamam, işte bulduk[1]'"

Çılgın bir sopranonun söylediği sönük bir melodi gibi sürekli alçalıp yükseliyordu Floyd frekans göstergesine baktı

"Doppler farkı neredeyse yok oldu, hızla yavaşlıyor "

"Nedir, metin mı'"

"Sanırım ağır taramalı görüntü Dünya doğru konuma geldiğinde Ganymede'dekı büyük antenden çok miktarda veri yolluyorlar Haberciler haber için çıldırıyorlar"

Birkaç dakika boyunca hipnotize edici ama anlamsız sesi dinlediler, sonra Floyd kapattı t/ra-*vers&m* mesajı kısıtlı duyulan için anlaşılmazdı belki, ama önemli olan tek şeyi bildiriyordu Yardım yoldaydı ve yakında orada olacaktı

Rolf van der Berg "Son zamanlarda büyükbabanla konuştun mu'" diye sordu, sessizliği bozmak istemişti, ama bunu gerçekten merak ediyordu

Tabu gezegenler arası mesafeler söz konusuyken 'konuşmak' yanıltıcı bir ifadeydi, ama kimse daha uygun bir sözcük bulamamıştı "Voıceg-ram", "audıomaıl" ve "vocard" kısa sureler kullanılmış, sonra unutulup gitmişlerdi insan ırkının büyük bir çoğunluğu hâlâ Güneş Sıstemı'nın uç-

süz bucaksız boşluğunda eşzamanlı konuşmanın mümkün olamayacağına inanmıyor, *zaman* zaman "Sız bilim adamları neden bu konuda bırşeyler yapmıyorsunuz'" diye protestolar oluyordu

Floyd "Evet," dedi "Hâlâ iyi durumda, onunla görüşmek için sabırsızlanıyorum"

Sesinde biraz gerginlik vardı Rolf van der Berg, Acaba en son ne zaman görüştüler, diye duşundu, ama bunu sormak kabalık olurdu Bunun yerine önlerindeki on dakikayı Floyd'la yük boşaltma ve yerleştirme işlemlerine hazırlanarak geçirdi, böylece indiklerinde bir karışıklık olmayacaktı

"ilk fren" alarmı Floyd programı devreye sokar sokmaz çalıştı Rolf van der Berg, güvenilir ellerdeyim, diye duşundu Gevşeyip işime konsantre olabilirim Şu kamera da nerede' Yine uçup gittiğini söyleme

Bulutlar dağılıyordu Aşağıda olanları radar aynen göstermiş olsa da, gerçek görüşe çok yakın bir görüntüde sadece birkaç kilometre uzaktaki bir dağın yüzünü görmek hâlâ şok edici bir durumdu

Floyd aniden "Bak[1]" diye bağırdı "Solumuzda, şu ikiz tepelerin ardında, ne olduğunu tahmin eti"

"Haklı olduğuna emmim Zarar verdiğimizi sanmıyorum, sadece dağıldı Diğeri nerede aca-

"Yükseklik bin. Hangi iniş alanı? Alpha buradan pek iyi görünmüyor."

"Haklısın, Gama'yı dene. Hem dağa daha ya-.kın."

"Beş yüz. Gama yani. Yirmi saniye dolanacağım; hoşuna gitmezse Beta'y[a] geçeriz. Dört yüz... Üç yüz... İki yüz... (Galaxy "İyi şanslar *Bili Tee,"* dedi) Teşekkürler Ronnie... Yüz elli... Yüz... Elli... Şuna bak. Sadece birkaç küçük kaya parçası ve... bu çok garip, her yer cam kırığı gibi bir şeyle kaplı. Birisi burada çılgın bir part'i vermiş... Elli... Elli.. Hâlâ iyi mi?"

"Mükemmel. İn aşağı."

"Kırk... Otuz... Yirmi... On... Fikrini değiştirme yeceğine emin misin?... On... Biraz toz kaldıraca
ğız, Neil'in... (yoksa Buzz mıydı?)... dediği gibi...
Beş... İndik! Kolaydı değil mi? Bana neden para
ödüyorlar bilmiyorum."
'
'

_____48_____ _____LUCY_____

"Merhaba Ganney Merkez. Mükemmel bir iniş yaptık (yani Chris yaptı); başkalaşım geçirmiş kayalardan oluşan düz bir alandayız, Bannaksı adını verdiğimiz granit benzeri maddenin aynısı olmalı. Dağın dibi yalnızca iki kilometre uzağımız-

da, ama daha yakına gitmemize gerek yok...

"Giysilerimizi giyiyoruz ve beş dakika sonra yükleri boşaltmaya başlayacağız. Tabii monitörler açık kalacak ve her çeyrek saatte bir arayacağız. Ben van, tamam."

Floyd '"Daha yakına gitmemize gerek yok' derken ne demek istedin?" diye sordu.

Rolf van der Berg sırıttı. Son birkaç dakikada sanki yıllarca gençleşmiş ve neşeli bir çocuk olup çıkmıştı.

Coşkuyla "*Circumspice,"* dedi. "'Etrafına bak'ın Latincesi. Önce büyük kamerayı çıkaıalım... vay canına!"

Bili Tee birdenbire şiddetle sarsıldı; iniş takımlarının şok emicileri üzerinde yukarı aşağı yaylanması, birkaç saniyeden uzun sürse mide bulantısına neden olacak kadar şiddetliydi.

Toparlandıklarında Floyd "Ganymede şu depremler konusunda haklıymış," dedi. "Ciddi bir hasar var mı?"

"Herhalde yok; gezegenlerin yaklaşmasına hâlâ otuz saat var, bu kaya parçası da sağlam görünüyor. Ama burada zaman kaybetmeyeceğiz; neyse ki buna gerek yok. Maskem oturmuş mu? Pek rahat hissetmiyorum da."

"Dur şu bağlan sıkayım. Şimdi oldu. Derin nefes al... tamam, şimdi iyi oturdu. Önce ben çıkacağım." Rolf van der Berg o küçük adımı kendisi atmak

istiyordu, ama komutan Floyd'du ve *Bili* Tfee'nın iyi durumda ve anı bir kalkışa hazır olup olmadığını kontrol etmek onun göreviydi

Küçük uzay gemisinin çevresinde yürüyerek iniş takımlarım inceledi ve başparmağıyla işaret verdi Rolf van der Berg yanına gelmek için merdivenden inmeye başladı Barınak'ı keşfederken de aynı hafif hava alma takımlarını giymişti ama şimdi biraz hantallaşmışa, aşağı varınca bazı ayarlamalar yapması gerekti Sonra başını kaldırdı ve Floyd'un ne yaptığını gördü

"Ona dokunma[1]" diye bağırdı "Çok tehlikeli'"

Floyd incelediği cama benzer kaya parçalarından en az bir metre gen sıçradı Eğitimsiz gözleri onları geniş bir cam yüzeyden enyıp kopmuş parçalara benzetmişti

Endişeyle "Radyoaktif değil, öyle değil mı'" diye sordu

"Hayır Ama ben gelene kadar dokunma "

Floyd şaşkınlıkla van der Berg'ın kalın eldivenler giydiğini fark etti Bir uzay subayı olarak, Eu-ropa'da denye zarar gelmeden atmosfere çıkıla-bılmeye alışması uzun zaman almıştı Güneş Sıs-temı'nde başka hiçbir yerde bu mümkün değildi, Mars'ta bile

Rolf van der Berg eğilip büyük bir dikkatle uzun bir parça camsı madde aldı Bu zayıf ışıkta bile ganp bir biçimde parıldıyordu, Floyd bir kenarının çok keskin olduğunu fark etti

Rolf van der Berg mutlulukla "Bildiğimiz evrendeki en keskin bıçak," dedi

Tüm bunlara bir bıçak bulmak için mı katlandık''

Rolf van der Berg gülmeye başladı ve maskenin içinde bunun pek kolay olmadığını fark etti ' Yanı bunun ne olduğunu *hâlâ* anlamadın mı'" 'Galiba bunu anlamayan bir tek benim " Rolf van der Berg onu omzundan tutup Zeus Dağı'nın yüzüne doğru çevirdi Bu uzaklıktan gökyüzünün yarısını kaplıyordu, bu dünyanın en büyük ve tek dağıydı

"Bir dakika manzaranın tadını çıkar Önemli bir telsiz konuşması yapmam gerek "

Bilgisayarına bir kod girdi, ' Hazır' ışığının yanmasını bekledi ve 'Ganymede Merkez Bir Sıfır Dokuz, ben van Beni duyuyor musunuz'"

Elektronik olduğu belli olan bir ses, mümkün olan en kısa surede yanıtladı

"Merhaba van Burası Ganymede Merkez Bir Sıfır Dokuz Seni duyuyoruz "

Rolf van der Berg bir an durarak, hayatı boyunca hatırlayacağı bu anın tadını çıkardı

"Dünya Satırbaşı Amca Yedi Uç Yedi ile bağlantı kurun Şu mesajı iletin LUCY BURADA LU CY BURADA Mesaj bitti Lütfen tekrarlayın "

Ganymede mesajı tekrarlarken Floyd, Anlamı her ne ise, herhalde buna engel olmalıydım, diye duşundu Ama artık çok geç Bir saat içinde

Dünya'ya ulaşmış olur.

"Kusura bakma Chris." van der Berg sırıttı. "Öncelik sağlamak istedim, diğer şeylerin yanında tabii."

"Hemen konuşmaya başlamazsan, şu cam bıçaklardan biriyle seni oymaya başlayacağım."

"Cam mı, tabii! Eh, açıklama bekleyebilir... gerçekten muhteşem, ama çok karmaşık. Bu yüzden sana sadece ne olduğunu söyleyeyim.

"Zeus Dağı yaklaşık bir milyon, evet bir *milyon* ton kütlesi olan tek bir elmas. Yirmi ile on yedi kırat arasında. Ama tamamının mücevher kalitesinde olduğunu garanti edemem."

7

BÜYÜK DUVAR

49
MEZAR

Aletleri *Bili Telden* indirip granit iniş alanına yerleştirirken Chris Floyd gözlerini üzerlerinde yükselen dağdan alamıyordu. Everest'ten daha büyük tek bir elmas! Mekiğin çevresinde dağılmış parçalar milyonlar değil, milyarlar değerinde olmalıydı...

Öte yandan, kırık cam parçalan kadar değerleri bile olmayabilirdi. Elmasların değeri her zaman satıcılar ve üreticilerin kontrolünde olmuştu, ama kelimenin tam anlamıyla bir mücevher dağı piyasaya girecek olursa fiyatlar şüphesiz alt üst olurdu. Floyd neden bu kadar çok partinin Euro-pa'yla ilgilendiğini anlamaya başlamıştı; politik ve ekonomik bölünmelerin sonu yoktu.

Rolf van der Berg teorisini ispatlamış ve bir kez daha rahatsız edilmeden deneyini tamamlama peşinde koşan azimli ve kararlı bilim adamına dönüşmüştü. Floyd'un da yardımıyla (bazı büyük parçaları *Bili Teinin* küçük deposundan çıkarmak kolay değildi) önce portatif bir elektrikli matkapla bir metre uzunluğunda bir parça kestiler ve dikkatle mekiğe taşıdılar.

Floyd başka işlere öncelik tanımayı düşünmüştü, ama zor olanı önce bitirmek daha mantıklıydı. Ancak bir sismograf düzeneği kurup alçak, ağır bir ayak üzerine panoramik bir TV kamerası

yerleştirdikten sonra van der Berg etrafındaki değeri tahmin edilemeyecek zenginlikleri toplamaya tenezzül etti.

Daha az tehlikeli parçaları dikkatle seçerken "En azından," dedi, "iyi birer hatıra olurlar."

"Tabii Rosie'nin arkadaşları onlan almak için bizi öldürmezlerse."

Rolf van der Berg yol arkadaşına dikkatle baktı; acaba Chris ne kadar şey biliyordu ve ne kadarını diğerleri gibi tahmin ediyordu...

"Sır ortaya çıktığına göre bununla uğraşmazlar. Yaklaşık bir saat içinde borsa bilgisayarları çıldıracak."

"Seni piç kurusu!" Floyd'un sesinde kin değil, hayranlık vardı. "Demek mesajın bununla ilgiliydi."

"Hiçbir yasa bilim adamlarının biraz da ceplerini dolduramayacağım söylemiyor; yine de işin o tarafını Dünya'daki arkadaşlanma bırakıyorum. Aslında burada yaptığımız iş beni çok daha fazla ilgilendiriyor. Şu İngiliz anahtannı verir misin lütfen..."

Zeus İstasyonunu kurmayı bitirmeden önce depremler üç kez neredeyse ayaklarını yerden kesiyordu. Önce ayaklarının altında bir titreşim hissediyorlar, ardından her şey sallanmaya başlıyordu; sonra da sanki her yandan gelen korkunç, uzun bir inilti duyuluyordu. Havadan bile geliyordu, Floyd'u en çok şaşırtan da bu olmuştu.

Çevrelerinde telsiz olmadan kısa mesafe konuşmaları iletecek kadar atmosfer olmasına alışamamıştı.

Rolf van der Berg onu bu depremlerin hâlâ zararsız olduğuna ikna etmeye çalışmıştı, ama Floyd uzmanlara asla fazla güvenmemeyi öğrenmişti. Tamam, jeologların açıkça haklı oldukları kanıtlanmıştı; yine de şok emicileri üzerinde fırtınaya tutulmuş bir gemi gibi aşağı yukarı inip çıkan *Bili Te&ye* bakan Floyd, van'ın şansının en azından birkaç dakika daha sürmesini umuyordu.

Bilimadamı sonunda "Hepsi bu kadar," dediğinde Floyd müthiş bir rahatlık hissetti. "Gany-mede tüm kanallardan iyi veri topluyor. Piller yıllarca dayanır, güneş paneli de onları tekrar tekrar doldurur."

"Bu aletler bir hafta sonra hâlâ ayakta olurlarsa çok şaşırırım. Şu dağın indiğimizden beri yerinden oynadığına yemin ederim; tepemize inmeden gidelim buradan."

Rolf van der Berg bir kahkaha atarak "Beni asıl endişelendiren," dedi, "senin jet motorunun tüm yaptıklarımızı berbat etmesi."

"Böyle bir tehlike yok; yeterince uzaktayız ve o kadar çok yük boşalttık ki kalkmak için yarı güç yeterli olacak. Tabii birkaç milyon daha yüklemeye kalkmazsan. Ya da trilyon."

"Açgözlü olmaya gerek yok. Hem Dünya'ya

döndüğümüzde bunların değerinin ne olacağını tahmin edemiyorum Tabu çoğunu müzeler kapacak, sonrası da kim bilir'"

Floyd *Galaxyy\e* kaışılıklı mesaj yollarken parmakları klavyenin üzerinde uçuyordu "Görevin ilk aşaması tamamlandı *Bili Tee* kal-kışa hazır Uçuş planı kararlaştırıldığı gibi" Kaptan Laplace'ın yanıtına şaşırmadılar "Devam etmek istemediğinize emin mısınız' Unutmayın, son karar sızın Ne olursa olsun ar-kanızdayım"

"Evet efendim, ikimiz de memnunuz Mürettebatın duygularını anlıyoruz Bilimsel odu-lumuz de muhteşem olabilir, ikimiz de çok heyecanlıyız "

"Bir dakika, hâlâ Zeus Dağı hakkındaki raporunuzu bekliyoruz"

Floyd van der Berg'e baktı, o da omuzlarını sılktı ve mikrofonu aldı

"Kaptan, bunu size şimdi söylesek deh olduğumuzu, ya da sızı işlettiğimizi düşünürsünüz Lütfen kanıtlarla birlikte donene kadar birkaç saat daha bekleyin '

' Hımm Emir vermemin bir anlamı olmaz, değil mı' Yine de iyi şanslar Geminin sahibinden de, *Tsıerie.* gitme fikrini harika buluyor "

Floyd yol arkadaşına "Sır Lawrence'ın onaylayacağını biliyordum," dedi "Zaten

Galaxy tamamen yitirilmişken, *Bili Tee* pek de büyük bir risk

sayılmaz, değil mı'"

Kolf van der Berg katılmasa da, bu bakış açısını arılayabiliyordu Bilim dünyasında şohıete ulaşmıştı, ama yine de bunun tadım çıkarmak için sabıı sızlanıyordu

Floyd "Ha, bu arada," dedi "Lucy kimdi, özel bin mı'"

'Bildiğim kadarıyla değil Ona bir bilgisayar aı aştırması sırasında rastladık ve adının iyi bir kod olacağını duşunduk, herkes Lucıfer'la bir ıl-gısı olduğunu düşünecekti, bu da kısmen doğruydu ama aynı zamanda harika bir biçimde yanıltıcıydı

"Ben hiç duymadım, ama yüz yıl önce oldukça garip bir adları olan popüler bir müzik grubu — the Beatles- varmış, B-E-A-T-L-E-S diye yazılıyor, nedenini sorma En az kendileri kadar garip ısım-lı bir de şarkı yazmışlar 'Lucy in the Sky wıth Dı-amonds Garip, değil mı' Sanki biliyorlarmış gibi

Ganymede radarına göre *Tsıen'm* enkazı Zeus Dağı'nın uç yüz kilometre batısında Alacakaranlık Kuşağı denilen yer ve aıdındakı soğuk bolge-leıe doğru bir yerdeydi Bu bolgelei her zaman soğuktu, ama karanlık değildiler, uzak Güneş günün yarısı boyunca onlan aydınlatıyordu Ancak uzun Europa güneş gününün sonunda bile sıcaklık donma noktasının çok altında oluyordu Sıvı

haldeki su yalnızca Lucifer'a dönük olan yarı-mküredе olduğundan, orta bölge yağmur ve dolunun, kar ve sulu karın hakim olduğu sürekli fırtınalara sahne oluyordu.

Tsieriin felaketle sonuçlanan inişinden sonra geçen yarım yüzyıl içinde gemi yerinden neredeyse bin kilometre uzaklaşmıştı. Bu kasvetli kıyılara gelmeden önce yeni oluşmuş Galilee De-nizi'nde yıllarca *Galaxy* gibi sürüklenmiş olmalıydı.

Bili Tee Europa'daki ikinci hedefine ulaşır ulaşmaz Floyd radar sinyalini kontrol etti. Bu büyüklükteki bir cisim için şaşırtıcı derecede zayıftı; bulutların içinden geçer geçmez bunun nedenini anladılar.

Bir Jüpiter uydusuna inen ilk insanlı araç olan uzay gemisi *Tsieriin* enkazı küçük, yuvarlak, ve belli ki yapay olan bir gölün ortasında duruyordu; göl üç kilometre kadar uzaktaki denize bir kanalla bağlanıyordu.Yalnızca iskelet vardı, ondan bile geriye pek bir şey kalmamıştı; leş iyice temizlenmişti.

Ama ne tarafından? diye van der Berg kendi kendine sordu. Orada hiçbir hayat belirtisi yoktu; arazi yıllardır boşmuş gibi görünüyordu. Yine de bir şeyin büyük bir özenle, hatta neredeyse bir cerrahın göstereceği bir dikkatle gemiyi sıyırdığından en küçük bir şüphesi yoktu. Floyd "Kesinlikle inişe uygun," diyerek birkaç

saniye van der Berg'in neredeyse aptalca bir ifadeyle başıyla onaylamasını bekledi. Jeolog görebildikleri her şeyin görüntüsünü kaydetmeye başlamıştı bile.

Bili Tee zorlanmadan gölün yanına indi ve soğuk, karanlık sulardaki insanın keşfetme dürtüsünün anıtına baktılar. *Enkaza* girmenin yolu yok gibiydi, ama bunun bir önemi yoktu.

Giyindikten sonra çelengi suyun kıyısına taşıdılar, kameranın önünde resmi bir havayla bir an tuttuktan sonra *Galoxy* ekibinin bu takdir simgesini suya attılar. Oldukça güzel yapılmıştı; bulabildikleri malzeme *yalnızca* metal yapraklar, kağıt ve plastikti; ama çiçekler ve yapraklar gerçek gibiydiler. Hepsinin üzerleri Roma karakterleriy-le değil, eski ama artık resmi olarak kullanılmayan yazıyla yazılmış notlar ve ithaf yazılarıyla doluydu.

Bili Tee~ye doğru yürürlerken Floyd endişeyle: "Fark ettin mi, hiç metal kalmamıştı. Yalnızca cam, plastik ve sentetik maddeler." "Ya o iskelet ve destek kirişleri?" "Onlar da bileşim; çoğunlukla karbon, bor. Buralarda birisi metale karşı büyük bir açlık duyuyor; ve gördüğü zaman da tanıyor, ilginç..."

Rolf van der Berg, Hem de çok, diye düşündü. Ateşin olmadığı bir dünyada metal ve alaşımların yapılması neredeyse imkansızdı ve en az... ee, elmas kadar değerliydiler.

Floyd üsse raporunu veıip Astsubay Chang ve meslektaşlarından bir kutlama mesajı aldıktan sonra *Bili Te&yı* bin metre havalandırdı ve batıya doğru ilerledi

'Son tur," dedi "Daha fazla yükselmenin anlamı yok, on dakika sonra orada oluruz Ama inmeyeceğim, Büyük Duvar eğer olduğunu düşündüğüm şeyse, ınmemeyı tercih ederim Çabuk bir yakın uçuş yapıp eve döneceğiz Şu kameraları hazırla, bu Zeus Dağı'ndan bile daha önemli olabilir "

Kendi kendine, Ayrıca, diye ekledi, Büyükbabam Heywood'un elli yıl önce, buradan pek uzak olmayan bir yerde neler hissettiğini de birazdan anlayabilirim Karşılaştığımızda konuşacak çok şeyimiz olacak, her şey yolunda giderse, bir haftadan kısa bir zaman sonra

_____50_____ _____AÇIK

ŞEHİR_____

Chns Floyd, Ne berbat bir yer, diye duşundu Her yerde şiddetli yağışlar, kar fırtınaları, arada bir görünen manzaralar bile karla kaplı Tan-rı'm, Barınak buranın yanında tropik bir cennet-mış[1] Yine de, yalnızca birkaç yüz kilometre uzaktaki Gece Tarafı'mn daha da kotu olduğunu biliyordu

Hedeflerine ulaşmadan hemen önce havanın birdenbire ve tamamen açılmasına çok şaşırdı Bulutlar kalktı ve önlerinde yaklaşık bir kılomet-ı e yüksekliğinde müthiş, siyah bir duvar belirdi, *Bili Tee'nm* uçuş rotasının tam önündeydi Öyle büyüktü ki açıkça kendi mıkro iklimim oluşturuyordu, güçlü rüzgârlar ona gelince kınlıyor ve iç tarafında küçük, sakın bir alan bırakıyorlardı

Tektaş gibi ilk görüşte fark edilen bir şeydi hemen ayaklarının dibinde duran yarımküre şeklindeki yu/lerce oluşum, bir zamanlar Jüpiter olan alçaktaki güneşin ışınları altında soluk, bembeyaz parlıyordu Floyd tıpkı eski tıp, kardan yapılmış arı kovanlarına benzediklerini duşundu, görünüşlerinde Dünya dan başka anıları canlandıran bir şey vardı van der Berg ise bir adım öndeydi

"Eskimo evleri dedi 'Aynı sorun, aynı çözüm Burada başka yapı malzemesi yok, yalnızca kayalar, ki onunla çalışmak daha da zor olur Tabu düşük yerçekiminin de yardımı gerek, o kubbelerin bazıları oldukça geniş içlerinde ne yaşıyor acaba "

Dünyanın kenarındaki bu küçük şehrin sokaklarında hareket eden bir şey göremeyecek kadar uzaktaydılar Yaklaştıkça sokak olmadığını gördüler

Floyd "Buzdan yapılmış Venedik," dedi ' Butun bu Eskimo evlen ve kanallar"

Rolf van der Berg "Hem suda hem karada yaşayabilen varlıklar," diye yanıtladı. "Bunu beklemeliydik. Neredeler merak ediyorum doğrusu."

"Onları korkutmuş olabiliriz. *Bili Tee* dışarıdan, içeriye göre çok daha gürültülüdür."

Rolf van der Berg film çekmekle *veGalax}?ye* rapor vermekle öyle meşguldü ki bir süre soruyu yanıtlamadı. Sonra "Temasa geçmeden gidemeyiz. Haklısın; bu Zeus Dağı'ndan çok daha önemli." dedi.

"Daha tehlikeli de olabilir."

"Hiçbir ileri teknoloji belirtisi görmüyorum...düzeltiyorum, şuradaki şey eski bir yirminci yüzyıl radar çanağına benziyor! Yaklaşabilir misin?"

"Vurulmak için mi? Hayır teşekkürler. Ayrıca, uçuş süremizi harcıyoruz. Yalnızca on dakika daha...tabii eve dönmek istiyorsan."

En azından inip etrafa bakamaz mıyız? Şurada temiz bir kaya parçası var. Herkes ne cehennemde?"

"Benim gibi korkmuşlardır. Dokuz dakika. Boydan boya bir geçiş yapacağım. Çekebildiğin her şeyi filme çek... Evet *Galaxy,* iyiyiz; yalnızca şu anda biraz meşgulüz, sizi sonra ararız."

"Şimdi fark ettim; o bir radar değil, yine de en az onun kadar ilginç. Tam Lucifer'a işaret ediyor... bu bir ısı toplayıcı! Güneşin hiç hareket etmediği ve asla ateş yakılamayan bir yerde çok

mantıklı."

"Sekiz dakika. Herkesin içeride saklanıyor olması çok kötü."

"Ya da suda. Şu çevresi açık yapıya bakabilir miyiz? Sanırım orası kasaba merkezi."

Rolf van der Berg diğerlerinden çok daha büyük ve oldukça farklı bir yapıyı gösteriyordu; aşırı büyük org borularına benzeyen dikey silindirlerden oluşuyordu. Ayrıca Eskimo evleri gibi düz beyaz değildi, tüm yüzeyi karmaşık beneklerle kaplıydı.

Rolf van der Berg "Europa sanatı!" diye bağırdı. "Bu bir tür duvar resmi! Yaklaş, daha çok yaklaş! Bunu kaydetmeliyiz!"

Floyd dediğine uyarak alçaldı, daha çok alçal-dı, daha da alçaldı. Uçuş süresi hakkında az önce söylediklerini tamamen unutmuş gibiydi; van der Berg aniden inanamayarak sarsıldı, ineceğini anlamıştı.

Gözlerini hızla yaklaşan yerden ayırıp pilotuna baktı. *Bili Teinin* kontrolü hâlâ tamamen elindeydi, ama sanki hipnotize olmuş gibiydi; alçalan mekiğin tam karşısında sabit bir noktaya bakıyordu.

van der Berg "Ne oluyor Chris?" diye bağırdı. "Ne yaptığının farkında mısın?"

"Elbette. Onu göremiyor musun?"

"Kimi?"

"Şu adamı, en büyük silindirin yanında duru-

yor *Üstelik nefes alma donanımı da* "Aptallaşma Chrıs[1] Orada kimse yok[1]" "Bize bakıyoı El sallıyor Galiba onu tam Aman Tanrım[1]" "Kimse yok, hiç kimse[1] Yüksel[1]' Floyd onu dinlemedi bile *Bili Tedyı* mükemmel bıı şekilde ındııp motoru temastan hemen önce tam zamanında duıduıurken tamamen soğukkanlı ve pıofesyoneldı

Göstergeleri büyük bu dikkatle okudu ve emniyet düğmelenin açtı Ancak iniş ışlemleıını tamamladıktan soma gözlem pencelesinden dışarıya tekıaı baktı, yüzünde şaşkın ama mutlu bıı ifade vaıdı

Rolf van dei Beıg'ın goıemedığı bmne "Merhaba Büyükbaba" dedi

_____51_____

_____HAYALET_____

Di van dei Beıg günün bıı inde vahşi bıı dünyadaki küçük bıı uzay mekiğinde, yanında bu kaçıkla mahsuı kalabileceğini hayal bile etmemişti Ama en azından Chıis Floyd saldıigan go-runmuyoıdu, belki de konuşaıak yemden kalkmaya ve *Galaxtfye* dönmeye ikna edılebılıdı

Hâlâ boşluğa bakıyoıdu, arada bıı dudakları sessiz bıı konuşma içinde kıpıidıyoıdu Yabancı

kasaba tamamen teık edilmişti, insan yuzyıllardıı boş olduğunu sanabilirdi Ancak van der Berg, yakın zamanda bıı ılei inin olduğunu gosteıen bazı ışaıetlei faik etti *Bili* Tfee'mn ı ökeden hemen alt-laıındakı ince kaı tabakasını yok etmesine rağmen, küçük kaı enin gen kalanı hâlâ hafifçe kar kaplıydı Sanki bıı kitaptan yırtılmış bıı sayfaydı ve o uzei indeki ışaıet ve hıyeıoglıfleıın bazılaıını okuyabılıyoıdu

Ağıı bıı cisim o yöne doğru çekilmişti, ya da kendi kendine hantal bıı biçimde ılei lemisti Bıı Eskimo evinin aıtık kapanmış olan girişinden te-keılekh bıı aıacın hemen tanınan ızı çıkıyoıdu Ayıintılaıını goıemeyeceği kadaı uzakta da boş bıı kutuya benzeyen küçük bu cisim vaıdı, Euro-pa lılaı da ınsanlaı kadaı dikkatsizdi anlaşılan

Hayatın vatlığı kesindi ve eziciydi Rolf van dei Beıg binicice göz (ve başka duyulaı) taıafından izlendiğim hissetti ve sahiplerinin dost mu düşman mı olduklaıını anlamanın hıçbıı yolu yoktu Hatta umuılaıında bile olmayabılıdı, belki de ya-ıım kalan gizemli işlemi bitirmek için davetsiz mı-safiıleın gitmesini beklıyoılaıdı

Soma Chıis bu kez daha havayla konuştu

Sessizce "Hoşça kal Büyükbaba" dedi, sesinde hatif bu hüzün vaıdı van dei Beıg'e doneıek normal ses tonuyla ' Gitme zamanının geldiğini soylu-yoı Hei halde deli olduğumu duşunuyorsunduı "

Rolf van dei Beıg buna katılmamanın en iyisi

olduğuna karar verdi. Zaten endişelenmesi gereken başka bir şey çıkmak üzereydi.

Floyd *Bili Teinin* bilgisayarının verdiği verilere endişeyle bakıyordu. Özür diler gibi bir sesle konuştu: "Üzgünüm van. Bu iniş istediğimden daha fazla yakıt harcamış. Uçuş planını değiştirmemiz gerekecek."

Rolf van der Berg sıkıntıyla, Bu, diye düşündü, "Galaxy'ye dönemiyoruz," demenin başka bir yolu. "Büyükbabana lanet olsun!" dememek için kendini zorlukla tuttu ve sadece "Peki şimdi ne yapacağız?" diye sordu.

Floyd çizelgeye bakıyor, sürekli bazı rakamlar giriyordu.

"Burada kalamayız... (van der Berg "Neden olmasın?" diye düşündü. "Nasıl olsa öleceksek, zamanımızı olabildiğince çok şey öğrenerek geçirebiliriz.)...bu yüzden *Univers&den* gelecek olan mekiğin bizi kolayca alabileceği bir yer bulmalıyız."

Rolf van der Berg içinden derin bir nefes alıp rahatladı. Bunu düşünemediği için aptal olmalıydı; kendini darağacına giderken cezası ertelenen biri gibi hissediyordu. *Universe* dört günden kısa bir zaman içinde Europa'ya ulaşacaktı; *Bili Tee* lüks sayılmazdı, ama aklına gelen alternatiflere de tercih edilirdi.

"Şu berbat hava durumunu saymazsak... sağlam, düz bir yüzey; *Galaxyye* daha yakın olmalı, ama

bunun bir faydası olacağından emin değilim... sorun olmaz herhalde. Beş yüz kilometrelik yakıtımız var; ama denizi aşmayı göze alamayız."

Bir an için van der Berg dalgın dalgın Zeus Da-ğı'nı düşündü; orada yapılabilecek ne çok şey vardı. Ama sismik sallantılar (lo Lucifer'le aynı hizaya girerken daha da kötüleşiyordu) bunu tamamen imkânsız kılıyordu. Aletlerinin hâlâ çalışıp çalışmadığını merak etti. Acil olan sorun halledildiğinde hemen onları kontrol edecekti.

"Ekvator'a giden sahile doğru uçacağım, orası mekiğin inmesi için en uygun yer. Radar haritası altmış derece batıda hemen içlerde bazı düz alanlar gösterdi." .

"Biliyorum. Masada Platosu." (van der Berg, Ayrıca, diye ekledi, belki de biraz daha keşif için bir fırsat. Beklenmedik fırsatları kaçırmamalı...)

"O plato işte. Hoşça kal Venedik. Hoşça kal Büyükbaba..."

Fren roketlerinin sessiz kükreyişi bittiğinde, Chris Floyd son kez ateşleme devrelerini kilitledi ve *Bili Teinin* güvenli kabininde kollarını ve bacaklarını açabildiği kadar açarak gerindi.

Neşeyle "Manzara Europa için fena sayılmaz," dedi. "Mekiklerdeki yiyeceklerin söyledikleri kadar berbat olup olmadığını anlamak için dört günümüz var. Şimdi...konuşmayı hangimiz başlatsın?"

52

KANEPEDE

Dr van der Berg, Keşke biraz psikoloji okusaydım, diye duşundu, o zaman onun gördüğü hayalın nedenlerini keşfedebılırdım Şimdi ise tamamen normal görünüyor, o bir tek konu hariç Yerçekiminin altıda birinde her koltuk rahat olsa da, Floyd kendınınkını açarak tamamen yatırmış ve ellerim başının arkasına koymuştu van der Berg bıidenbıre eski, hâlâ da geçerliliğini tamamen yıtırmemış Freudçu analız sırasında da hastanın klasik pozisyonunun böyle olduğunu hatırladı

Biraz merakından, biraz da bu saçmalığı içinden ne kadar çabuk atarsa o kadar kısa zamanda iyileşeceğini, en azından zararsız olacağını umduğu için önce onun konuşmasını istedi Ama çok da iyimser değildi böylesine güçlü bir hayal görmesi ıçm mutlaka çok derin, ciddi bir soıunu olmalıydı

Floyd'un da buna katılmasına, hatta kendi teşhisini koymasına çok şaşırmış, biraz da bozulmuştu

"Mürettebat Psikoloji derecem A l Artı," dedi, "yanı kendi dosyalanma bile bakmama izm verebilirler, yalnızca yüzde on kadarı bunu yapabılıı Bu yüzden en az senin kadaı şaşkınım ama bu-

yukbabarnı *gördüm* ve benimle konuştu Hayaletlere asla inanmam (kim inanır kı[7]) ama bu onun olduğu anlamına geliyor olmalı Keşke onu daha iyi tanıyabılseydım, karşılaşmamızı dört gözle bekliyordum En azından artık hatırlayacağım bir şey var "

Dr van der Berg "Tam olarak ne söylediğini anlat dedi

Chrıs solgun bir gülümsemeyle yanıtladı "Hiçbir şeyi tamamen hatırlayamam, zaten öyle etkilenmiştim ki sana pek fazla aktaramam " Durak-sadı, konsantre olmaya çalışıyordu

' Çok garip, düşünüyorum da, sözcük kullanmadık galiba "

van der Berg, Çok kotu, diye duşundu, ölümden soma hayatın yanında bir de telepati çıktı Ama yanıtı basitti

O zaman, şey konuşmanın ana konusunu ver Unutma, *hiçbir şey* söylediğini duymadım "

"Tamam 'Seni bir defa daha görmek istedim, ve çok mutluyum Eminim her şey yolunda gidecek ve yakında *Unıverse* sızı alacak' gibi bir şey-lei söyledi"

Dr van der Berg, Tipik iyi hayalet mesajı, diye duşundu Hiçbir zaman işe yarar ya da şaşırtıcı bir şey söylemezler, yalnızca duyanın umutlarını ya da korkularını yansıtırlar Bılınçaltından sıfır bilgi yankılanır

"Devam et"

"Sonra ona herkesin nerede olduğunu sordum, her yerin neden boş olduğunu. Güldü ve hâlâ anlamadığım bir yanıt verdi. "Zarar vermek niyetinde olmadığınızı biliyorum; geldiğinizi gördüğümüzde, uyarı yapacak zamanı zor bulabildik. Bütün (burada hatırlasam da telaffuz edemeyeceğim bir sözcük kullandı) suya kaçtılar, gerektiğinde çok hızlı olabiliyorlar! Siz gidene ve rüzgâr zehiri süpürene kadar da çıkmayacaklar.'" gibi bir şey. Ne demek istemiş olabilir? Roketlerin gazı güzel, temiz buhar... atmosferlerinin çoğu da öyle zaten."

Dr. van der Berg, Bir hayalin mantıklı olmasını gerektiren bir yasa yok, diye düşündü. Belki de "zehir" kavramı Chris'in, mükemmel psikolojik derecesine rağmen yüzleşemediği, kaynağı derinlerde olan bir korkunu sembolüdür. Zehir ha! *Bili* Teinin yakıtı Ganymede'den getirilmiş saf, arıtılmış su...

Ama bir dakika. Egzostan çıktığında ne kadar sıcak oluyor? Bir yerlerde ne okumuştum...

Rolf van der Berg dikkatle "Chris," diye sordu, "Su reaktörden geçince, tamamen buhar olarak mı çıkıyor?"

"Başka ne yapabilir ki? Tabii ısınırsa yüzde on ya da on beşi hidrojen ve oksijene dönüşür."

Oksijen\ Mekiğin içi normal oda ısısında olmasına rağmen van der Berg ürperdiğini hissetti. Floyd az önce söylediğinin içerimlerini anlamış

olamazdı: Bilgiler normal uzmanlık alanının dışındaydı.

"Chris, Dünya'daki ilkel organizmalar ve Euro-pa'nınki gibi bir atmosferde yaşayan yaratıklar için oksijenin ölümcül bir zehir olduğunu biliyor muydun?"

"Şaka ediyorsun."

"Etmiyorum; yüksek basınçta *bizim* için bile zehirlidir."

"Bunu biliyordum; dalma derslerinde öğrenmiştik."

"Büyükbaban... doğru söylüyordu. O şehre adeta hardal gazı serptik. Şey, belki o kadar kötü değil... çok çabuk dağılır."

"Demek artık bana inanıyorsun."

"İnanmadığımı söylemedim ki."

"inanmak için deli olman gerekirdi!"

Bu gerginliği dağıttı, uzun süre güldüler.

"Büyükbabanın ne giydiğini söylemedin."

"Eski tip bir elbise, çocukluğumdan hatırladıklarım gibi. Çok rahat görünüyordu."

"Başka ayrıntılar?"

"Doğrusu onu son gördüğümden çok daha genç görünüyordu ve daha çok saçı vardı. Bu yüzden, nasıl söylesem, gerçek olduğunu sanmıyorum. Bilgisayarda yapılmış bir görüntü gibiydi. Ya da yapay bir hologram."

"Tektaş!"

"Evet, ben de öyle düşündüm. Dave Bow-

man'ın *Leonoıfda* büyükbabama nasıl goamduğunu hatırlıyor musun' Belki şimdi de sıra ona gelmiştir Ama neden'' Hiçbir uyarı yapmadı, özel bir mesaj da vermedi Sadece hoşça kal demek ve iyi şanslar dilemek istedi "

Sıkıntılı birkaç saniye boyunca Chrıs'ın yüzü buruştu, sonra toparlandı ve van der Berg'e gülümsedi

"Yeterince konuştum Şimdi sen milyonlarca tonluk bir elmasın çoğu buz ve sülfürden oluşan bir dünyada ne aradığını açıkla 1yı bir açıklama olmalı"

Dr Rolf van der Berg, "Öyle,' dedi

_____53_____ DÜDÜKLÜ TENCERE

Rolf van der Berg "Flagstaff da öğrenciyken elime geçen eski bir astronomi kitabı," diye başladı, '"Güneş Sistemi Güneş, Jüpiter ve bir suru önemsiz parçacıktan oluşur' diyordu Dunya'ya hak ettiği yen vermiş, değil mı' Satürn, Uranüs ve Neptün'e karşı da pek adıl olduğu söylenemez Uç gaz dev, Jüpiter'in ancak yarısı kadarlar

"Ama Europa'yla başlamam daha iyi Bildiğin gibi Lucıfer ısıtmaya başlamadan önce Europa dümdüz buzdu (en yüksek noktası yalnızca birkaç yüz metre yukseklığındeydı) ve buz erıdık-

ten, suyun büyük bir kısmı yer değiştirip Gece Tarafı'nda donduktan sonra da durum pek farklı değildi 2015'ten (ayrıntılı gözlemlerimiz o zaman başlamıştı) '38'e kadar tüm uydu üzerinde yalnızca bir tek yüksek nokta vardı, ne olduğunu da bılıyoaız "

"Kesinlikle biliyorduk Ama gözlerimle görmeme rağmen, tektaşı hâlâ bir *duvar* olarak düşünemiyorum[1] Onu kafamda her zaman dik durur, ya da uzayda dolaşır bir halde canlandırmıştım "

"Sanırım istediği her şeyi, düşünebileceğimiz her şeyi ve çok daha fazlasını yapabileceğini öğrendik "

'"37'de ıkı gözlem arasında bir şey oldu Zeus Dağı, on kilometrelik ihtişamıyla birdenbire ortaya çıktı[1]

"Bu büyüklükteki volkanlar birkaç haftada yerden bitmezler, ayrıca Europa da lo gibi aktif değil "

"Floyd "Bence yeterince aktif," diye homurdandı "Bunu hissettin mı'"

"Zaten volkan olsaydı, atmosfere önemli miktarda gaz puskurturdu, bazı değişiklikler oldu, ama böyle bir açıklamayı gerektirecek kadar büyük değillerdi Tam bir sırdı ve fazla yaklaşmaya korktuğumuz ve kendi projelerimizle çok meşgul olduğumuz için fantastik teoriler üretip durmaktan başka bir şey yapmadık Hiçbiri gerçeğin kendisi kadar fantastik değildi

"İlk olarak '57'deki bazı tesadüfi gözlemlerden sonra şüphelenmeye başladım, ama iki yıl boyunca pek ciddiye almadım. Sonra deliller güçlendi; bu kadar garip" olmayan bir şey için tamamen ikna ediciydiler.

"Ama Zeus Dağı'nın elmas olduğuna inanmadan önce bir açıklama bulmalıydım. İyi bir bilim adamı (ben de iyi olduğumu düşünüyorum) geçerli bir teori olmadıkça hiçbir gerçek tam olarak kabul edilemez. Teori yanlış çıkabilir (genellikle de öyle olur, en azından bazı ayrıntıları) ama işe yarar bir hipotez ortaya koymalıdır.

"Senin de dediğin gibi buz ve sülfürden oluşan bir dünyada, milyonlarca tonluk bir elmasın bir tek açıklaması olabilir. Tabii artık apaçık ortada ve cevabı yıllar önce göremediğim için ben de tam bir aptalım. Birçok dertten kurtulabilir ve en azından bir hayatı kurtarabilirdik."

Bir an düşünceyle duraksadı ve birdenbire Floyd'a sordu: "Kimse sana Dr. Paul Kreuger'dan söz etti mi?"

"Hayır,neden etsinler ki? Tabii adını duymuştum.'"

"Sadece merak ettim. Ortalıkta birçok garip şey dönüyor ve her şeyin yanıtını bulacağımızdan şüpheliyim.

"Neyse, artık bir sır değil, o yüzden fark etmez, iki yıl önce Paul'a gizli bir mesaj yolladım. Şey, özür dilerim, daha önce söylemeliydim, o benim

amcam. Bulgularımın bir özetini de birlikte gönderdim. Açıklamasını, ya da çürütmesini istedim.

"Elinin altındaki imkânlarla bu fazla uzun sürmedi. Ne yazık ki dikkatsizdi, ya da biri bilgisayar ağına sızmıştı; eminim *senin* arkadaşların kim olduklarını artık biliyorlardır.

"Birkaç gün sonra bilim dergisi Nature'dan seksen yıllık, her şeyi...şey, hemen hemen her şeyi açıklayan bir sayfa ortaya çıkardı; evet, o zaman hâlâ kağıda basılıyormuş!

"Birleşik Devletler'deki (tabii Amerika, Güney Afrika Birleşik Devletleri o zaman yoktu) büyük laboratuvarlardan birinde çalışan biri tarafından yazılmıştı. Nükleer silahların tasarlandığı bir yermiş, yani yüksek ısı ve basınç hakkında birkaç şey biliyorlarmış...

"Dr. Ross'un (adı buymuş) bombalarla bir ilgisi vaı* mıymış bilmiyorum, ama bilgileri onu dev gezegenlerin derinliklerindeki şartlar üzerinde düşünmeye itmiş olmalı. 1984, hayır 1981'deki yazısında (bu arada, yazı bir sayfadan daha kısa) çok ilginç bazı fikirler ortaya atmış...

"Gazdan devlerin içinde metan, CHj formunda müthiş miktarlarda karbon olduğuna dikkat çekmiş. Tüm kütlenin yüzde on yedisi kadar! Çekir-deklerdeki basmç ve ısının *(milyonlarca* atmosfer) altında karbonun ayrışacağını, merkeze doğru ineceğini ve, evet, iyi bildin, *kristalleşeceğini* hesaplamış. Güzel bir teoriydi: Herhalde

doğruluğunu anlama imkânı bulmayı hayal bile edemezdi...

"Bu, hikayenin birinci bölümü. İkinci bölüm bazı açılardan daha da ilginç. Şu kahveden biraz daha alabilir miyim?"

"Al bakalım ve sanırım ikinci bölümü biliyorum. Mutlaka Jüpiter'in havaya uçmasıyla ilgili bir şey olmalı."

"Havaya değil, *içe doğru* patladı. Jüpiter sadece içeri çöktü ve yandı. Bir bakıma nükleer bir bombanın patlamasına benziyor, tabii sonuçta ortaya çıkanın sabit bir durum, daha doğrusu bir mini güneş olması dışında.

"Şimdi, içe çökmeler sırasında çok garip şeyler olur; parçalar sanki birbirinin *içinden* geçerler. Mekanizma ne olursa olsun, çekirdekten dağ büyüklüğünde bir elmas parçası kopup fırlamış.

"Europa'ya gelmeden önce yüzlerce tur atmış, tüm uyduların çekim alanlarına girmiş olmalı. Şartlar da tam uygun olmuş, biri diğerinin etkisini silmiş olmalı ki çarpışma hızı yalnızca saniyede birkaç kilometre olmuş. Burun buruna çarpışmış olsalar... herhalde şimdi Zeus Dağı değil, Europa bile olmazdı! Bazen kâbuslarımda bize, Ganymede'e gelmesinin de işten bile olmadığını görüyorum...

"Çarpışmanın hafiflemesinde yeni atmosferin de etkisi olmuş olabilir; yine de şok müthiş olmalı. Acaba Europa'lı dostlarımızı nasıl etkiledi?

Şüphesiz uzun bir dizi sarsıntıya neden oldu...ki bunlar hâlâ sürüyor."

Floyd "Politik sarsıntılar da," dedi. "Bazılarını anlamaya başlıyorum. GABD'nm endişelenmesine şaşmamalı."

'Tabii diğerleri de."

"Ama bu elmaslara ulaşabileceklerini ciddi ciddi düşünmüşler mi?"

Dr. van der Berg "Biz fena iş yapmadık," diye yanıtladı, mekiğin arka tarafını işaret ediyordu. Ne olursa olsun, endüstri üzerindeki *psikolojik* etki bile müthiş olur. İşte bu yüzden bu kadar çok kişi doğru olup olmadığını öğrenmek için uğraşıyor."

"Artık biliyorlar. Peki şimdi ne olacak?"

"Tanrı'ya şükür, bu benim sorunum değil. Ama Ganymede'in bilim bütçesine yüklü bir katkıda bulunduğuma inanıyorum."

Tabii kendiminkine de.

54

KAVUŞMA

Heywood Floyd "Öldüğümü de nereden çıkardın?" diye bağırdı, "yıllardır bu kadar iyi hissetmemiştim!"

Utançtan donakalan Chris Floyd hoparlöre boş boş baktı. Müthiş bir rahatlama, ama aynı zamanda öfke hissediyordu. Biri *-bir şey-* ona berbat bir oyun oynamıştı; ama nedeni ne olabilirdi?

Elli milyon kilometre uzaktaki (ve her saniye birkaç yüz kilometre yaklaşan) Heywood Floyd da biraz kızgın gibiydi. Ama aynı zamanda dinç ve coşkuluydu, sesinden Chris'in hayatta olmasına ne kadar sevindiği anlaşılıyordu.

"Sana bazı haberlerim de var; mekik önce sizi alacak. *Galaxy"ye* bir miktar acil tıbbi malzeme atacak, sonra size gelecek ve sizi bir sonraki dönüşte bizimle buluşturacak. *Universe* beş yörünge dönüşünden sonra inecek; arkadaşlarını gemiye bindiklerinde selamlarsın.

"Şimdilik bu kadar...tabii kaybettiğimiz zamanı
kazanmak için nasıl can attığımı söylemiyorum.
Yanıtını, bir bakalım, üç dakika içinde bekliyo rum..." —

Bili Tee'de bir an tam bir sessizlik yaşandı; van der Berg arkadaşına bakmaya cesaret bile edemedi. Sonra Floyd mikrofona eğildi ve yavaşça

konuştu: "Büyükbaba...ne harika bir sürpriz. Hâlâ şok geçiriyorum. Ama burada, Europa'da seninle karşılaştığımı *biliyorum,* bana hoşça kal dediğini *biliyorum.* Bundan şu an seninle konuştuğumdan emin olduğum kadar eminim...

"Sonra bunu konuşacak bol bol zamanımız olacak. Ama *Discovery/de* David Bowman'ın seninle nasıl konuştuğunu hatırlasana. Belki bu da öyle bir şeydi...

"Artık oturup mekiğin gelmesini bekleyeceğiz. Oldukça rahatız, arada bir depremler oluyor, ama endişelenecek bir şey yok. Görüşmek üzere, sevgiler."

Bu sözcüğü büyükbabasına en son ne zaman söylediğini hatırlamıyordu.

İlk günden sonra kabin kokmaya başladı. İkinci günden sonra artık fark etmiyorlardı, ama yemek artık pek de lezzetli gelmiyordu. Uyumak da zorlaşmış, hatta birbirlerini horlamakla suçlamışlardı.

Üçüncü günde *Universe, Galaxy* ve Dünya'dan sürekli gelen mesajlara rağmen can sıkıntısı kendini göstermeye başlamıştı, bildikleri tüm açık saçık hikayeleri de bitirmişlerdi.

Ama bu son gündü. Bitmeden önce, kayıp çocuğunu arayan *Ladyjasmine* indi.

55

MAGMA

Dairenin ana ses sistemi "Baas,"* dedi, "sen uyurken Ganymede'den gelen şu özel programa girdim Görmek istiyor musun'"

Dr Paul Kreuger "Evet," diye yanıtladı "On kat hızlı Sesi kapat"

isterse sonra gidip görebileceği bir suni tanıtıcı görüntü olacağını biliyordu Önemli yerlere Olabildiğince çabuk harekete geçmek istiyordu

isimler bir an göründü ve ekranda Vıctor Wıl-lıs belirdi, Ganymede'de bir yerdeydi ve tam bir sessizlik içinde sürekli jestler yapıyordu Birçok bilim adamı gibi Dr Paul Kreuger da Wıllıs'ı biraz duygusal ele alıyordu, yine de iyi bir iş gördüğünü kabul ediyordu

Wıllıs birdenbire ortadan kayboldu ve yerine daha az hareketli bir konu geldi Zeus Dağı Yine de iyi huylu bir dağın olması gerektiğinden çok daha fazla hareketliydi, Dr Kreuger Europa'dan son gelen yayından ben ne kadar değiştiğini görünce çok şaşırdı

"Normal hızda," diye emretti "Ses "

" günde neredeyse yüz metre, eğim de on beş derece arttı Sarsıntılar şiddetlendi, us çevresinde lav püskürmeleri söz konusu Yanımda Dr van der Berg var van, ne düşünüyorsun'"

*** 'Efendi amca dayı anlamına gelen kelime Güney Afıı 272 ka d$_a$ Avrupalı olmayanların beyazlaıa hitap şeklıdıı (y h n)**

Dr Kreuger, Başından geçenlerden sonra yeğenim hâlâ çok iyi görünüyor, diye duşundu Tabu, kanında var

"ilk çarpışmadan sonra kabuğun asla duzelme-dığı ortada, binken baskının altında iyice zorlanıyor Zeus Dağı varlığını keşfettiğimizden ben sürekli batıyor, ama hızı son ıkı haftada müthiş arttı Günden güne hareket ettiğini görebiliyorsunuz "

"Tamamen kaybolması ne kadar sürer'"

"Bunun olacağına inanmıyorum "

Görüntü bir anda kesildi ve ekrandadağın başka bir görüntüsü belirdi, Vıctor Wıllıs görüntü dışından konuşuyordu

"Dr van der Berg ıkı gün önce böyle demişti Şimdiki görüşlerin nedir van'"

"Şey, öyle görünüyor ki yanılmışım Tıpkı bir asansör gibi iniyor inanılır gibi değil, yalnızca yarım kilometre kaldı[1] Başka tahmin yapmayı reddediyorum "

"Çok iyi olur van Bu da dundu Şimdi size kamerayı yitirdiğimiz ana kadar kare kare çekilmiş, aralıksız bir görüntü sunuyoruz "

Dr Paul Kreuger koltuğunda öne doğru *uzanarak,* çok kısa ama önemli bir rol aldığı dramanın son perdesini izledi

Görüntüyü hızlandırmaya gerek yoktu zaten normalin neredeyse yüz katı hızla veriliyordu Bir saat bir dakıkaya,bır insan onmı bir

kelebe-

I

ğinkine sığdırılmıştı.

Zeus Dağı gözlerinin önünde batıyordu. Çevresinde erimiş sülfür gökyüzüne doğru roket gibi fışkırıyor, elektrik mavisi, harika eğriler oluşturuyordu. Fırtınalı bir denizde ilerleyen bir gemi gibiydi.

Willis kısık ve saygı dolu bir sesle "Bulunmuş en büyük hazine...gözden kayboluyor," dedi. "Ne yazık ki sizlere finali gösteremiyoruz. Nedenini az sonra anlayacaksınız."

Görüntü yavaşlayıp normal hıza geldi. Dağın yalnızca birkaç yüz metresi kalmıştı ve çevresindeki püskürmeler artık yavaşlamıştı.

Birdenbire tüm görüntü yan yattı; sürekli yer sarsıntılarına yiğitçe direnen kameraların görüntü sabitleyicileri, bu adil olmayan mücadeleyi kaybettiler. Bir an için sanki dağ yeniden yükseliyor gibi göründü; ama bu devrilen kamera ayağıydı. Europa'dan gelen son görüntü, tüm aletleri yutmak üzere gelen parlak bir erimiş sülfür dalgasının yakın plan bir çekimiydi.

Wıllis "Ebediyen yok oldu!" diye ağıt yaktı. "Golconda ya da Kimberley'in tüm zenginliklerinden bile daha büyük bir zenginlik! Ne trajik, üzücü bir kayıp!"

Dr. Kreuger "Ne salak bir herif bu!" diye söylendi. "Anlamıyor mu..."

Naturda bir mektup daha yazmanın zamanı gelmişti. *Bu* sır saklanamayacak kadar büyüktü.

56

ETKİLEŞİM TEORİSİ

Gönderen : Professor Paul Kreuger, F.R.S., vs.
Alıcı : NATURE Veri Bankası Editörü (Kamuya Açık)

KONU: ZEUS DAĞI VE JÜPİTER ELMASLARI

Artık çok iyi anlaşıldığı gibi, Zeus Dağı olarak bilinen Europa oluşumu önceleri Jüpiter'in bir parçasıydı. Gazdan devlerin çekirdeklerinin elmas olabileceği görüşü ilk olarak California Üniversitesi Lawrence Livermore Ulusal Laboratuvarı'ndan Marvin Ross tarafından klasik bir dergide "Uranüs ve Neptün'deki buz tabakası~gök-yüzündeki elmaslar mı?" *(Nature,* Sayı 292, No. 5822, sayfa 435-36, 30 Temmuz 1981) ortaya atıldı. Ross'un hesaplarına Jüpiter'i dahil etmemesi şaşırtıcıydı. Zeus Dağı'mn batışı ciddi boyutta bir üzüntüye neden olmuşUır, ancak tüm bunlar aşağıdaki nedenlerden dolayı tamamen saçma olmaktan öteye gidememiştir.

Ayrıntıları daha sonraki bir temas sırasında ele alacağım için burada vermeyeceğim. Hesaplanma göre Jüpiter'in elmas çekirdeğinin kütlesi 10^{28} gram olmalı. *Bu da Zeus Dağı 'nm kütlesinin on milyar katıdır.*

Bu maddenin çoğu gezegenin patlaması ve yapay güneş Lucifer'in oluşumu sırasında şüphesiz yok olmuş olsa da, kalan tek parçanın Zeus Dağı olduğu kabul edilemez. Parçaların çoğu tekrar Lucifer'a düşmüş olmalı, ama bir bölümü de yörüngeye girmiş, ve *bâlâ orada duruyor olmaklar.* İlk etkileşim teorisi düzenli olarak başlangıç noktasına döneceğini gösteriyor. Elbette kesin bir hesap yapmak mümkün değil, ama tahminlerime göre Zeus Dağı'nın kütlesinin en az bir milyon katı kadarı hâlâ Lucifer'in çevresinde dönüyor. Zaten çok uygunsuz bir biçimde Europa'ya düşmüş olan küçük bir parçanın kaybının da bu yüzden hiçbir önemi yok. En kısa zamanda bu maddenin aranması için özel bir uzay-radar sisteminin kurulmasını öneriyorum.

1987'den beri son derece ince elmas tabakaları üretilebilmiş olsa da, parça halinde elmas yapmak hiçbir zaman mümkün olmadı. Megatonlar-casının bulunması birçok endüstriyi tamamen yıkabileceği gibi birçok yenisini de doğurabilir. Ayrıca, Isaac ve diğerlerinin de neredeyse yüz yıl önce (bkz. *Science,* Cilt 151, sayfa 682-83, 1966) belirttikleri gibi elmas, uzay asansörü denilen, önemsiz bir maliyetle Dünya dışına ulaşım sağlayan sistemin yapımında kullanılabilecek tek maddedir. Şvı anda Jüpiter uydularının arasında dolaşan elmas dağları tüm Güneş Sistemi'ni önü-

müze serebilir; kristalize olmuş karbonun eski kullanım alanları bunun yanında ne kadar da basit kalıyor!

Tamamlamak için, büyük miktarlarda elmas olması mümkün bir başka kaynaktan söz etmek istiyorum; ne yazık ki burası dev bir gezegenin çekirdeğinden bile daha ulaşılmaz...

Nötron yıldızlarının kabuklarının büyük ölçüde elmastan oluşmuş olabileceği öne sürülmüştü. En yakın nötron yıldızı on beş ışık yılı uzakta ve yüzeysel yerçekimi Dünya'mnkinin yetmiş *milyon* katı olduğuna göre, bu pek akla yakın bir seçenek olamaz.

Ama düşünün...günün birinde Jüpiter'in çekirdeğine dokunacağımız da kimin aklına gelirdi?

57

GANYMEDE'DE PERDE AEASI

Mihailovich "Zavallı, ilkel koloniciler!" diye sızlandı. "Dehşet içindeyim; tüm Ganymede'de tek bir piyano yok! Tabii sintisayzınmın fonksiyonları tüm müzik aletlerinin sesini çıkarabilir. Ama bir Steinway ya da bir Strad olamaz ki."

Şikayetleri ciddi olmasa da oradaki entelijan-siya tepkilerine neden olmuştu bile. Hatta *'Günaydın Mede'* programı "Varlıkları ile bizleri onurlandıran seçkin konuklarımız, geçici olarak da olsa, *her iki* dünyanın da kültür seviyesini yükselttiler..." diye iğneleyici bir yorumda bulunmuştu.

Hedef, bölge halkını aydınlatmaya biraz fazla hevesli olan Willis, Mihailovich ve M'Bala'ydı. Maggie M Zeus-Jüpiter'in lo, Europa, Ganymede ve Callisto ile ateşli aşk ilişkileri yüzünden büyük bir skandala neden olmuştu. Ersek Europa'ya beyaz bir boğa olarak görünmek yeterince kötüy-dü,Io ve Callisto'yu eşi Hera'nın kaçınılmaz gazabından korumaya çalışması ise doğrusu berbattı. Ama bölge halkını asıl hayal kırıklığına uğratan, mitolojik Ganymede'in tam ters cinsiyetten olduğu haberiydi.

Kendi kendilerini atamış olan kültür elçileri onları memnun etmek için oldukça iyi niyetli dav-

Tanıyorlardı. Ganymede'de aylarca kalacaklarını biliyorlardı ve duruma alıştıktan sonra can sıkıntısı tehlikesini fark etmişlerdi. Aynı zamanda yeteneklerini çevreleri için en iyi şekilde kullanmak istiyorlardı. Ancak Güneş Sistemi'nin yüksek teknoloji ürünü kalesindeki herkes buna hevesli değildi, çoğunun zamanı da yoktu.

Diğer yandan Yva Merlin mükemmel uyum sağlamış, keyfine bakıyordu. Dünyadaki şöhretine rağmen Mede'lilerin sadece birkaçı onun adını duymuştu. Kimse dönüp bakmadan ya da fı-sıldaşmadan koridorlarda ya da Ganymede Mer-kezi'nin basınçlı kubbelerinde rahatça dolaşabiliyordu. Tanınıyordu, ama yalnızca Dünyalı ziya-retçilerden biri olarak.

Greenberg ise, her zamanki sessiz ve güçlü al-çakgönüllülüğüyle uydunun idari ve teknolojik yapısına girmiş, şimdiden birçok danışma kuruluna alınmıştı. Hizmetleri öylesine takdir ediliyordu ki gitmesine izin verilmemesinin söz konusu olabileceği yolunda uyarılar almıştı.

Heywood Floyd yol arkadaşlannın çalışmalarını keyifle izliyor, ama pek katılmıyordu. Esas düşündüğü Chris'le ilişkilerini yeniden kurmak ve torununun geleceğini planlamasına yardımcı olmaktı. *Universe* (tanklarında yüz tondan az yakıtı kalmış bir halde) Ganymede'e indiğine göre, yapılacak çok iş vardı.

i herkesin kurtarıcılarına
duyduğu

minnet iki mürettebatın kaynaşmasını kolaylaştırmıştı; onarımlar, bakım ve yakıt alma tamamlandıktan sonra Dünya'ya birlikte döneceklerdi. Sir Lawrence'ın çok gelişmiş bir *Galaxy II* için planlar yaptığı haberi morali oldukça yükseltmişti; ancak yapımına avukatları sigortacılarla olan sorunları çözene dek başlamayacaktı. Hâlâ yeni bir suç olan uzay aracı kaçırmanın kapsamları dışında kaldığını iddia ediyorlardı.

Ancak bu suçtan dolayı kimse tutuklanmamış, hatta suçlanmamıştı bile. Güçlü ve zengin bir organizasyon tarafından yıllarca planlandığı açıktı. Güney Afrika Birleşik Devletleri şiddetle protesto ederek masum olduklarını iddia etmiş ve uluslararası bir soruşturmaya açık olduklarını belirtmişti. Der Bund da öfkelenmiş, ve tabii ki Sha-ka'yı suçlamıştı.

Dr. Kreuger postasında öfke dolu isimsiz mesajlar bulunca şaşırmamıştı, bazıları onu ihanetle suçluyordu. Genellikle Güney Afrika dilinde yazılmışlardı, ama gramer ve deyiş hataları ayrılıkçı bir örgüt tarafından yazıldıklarını düşünmesine neden olmuştu.

Bir süre tereddüt ettikten sonra onları ASTRO-POL'e ('onlarda zaten olduğuna eminim,' diye düşündü) yolladı. ASTROPOL teşekkür etti, ama beklediği gibi, yorumda

bulunmadı.

Astsubay Floyd, Chang ve *Galaxy* ekibinin geri kalanı birkaç kez Ganymede'deki en iyi ye-

ineklerle ödüllendirildiler, işin arkasında ise Floyd'un daha önce karşılaştığı Dünya dışından iki esrarengiz kişi vardı. Tam bir hayal kırıklığı olan bu yemeklerin onur konukları daha sonra konuştuklarında, kendilerini sorgulayan bu kibar insanların Shaka'ya karşı bir propaganda yapmaya çalıştıklarına, ama pek de başarılı olamadıklarına karar verdiler.

Her şeyi başlatmış olan ve hem mesleki,hem de parasal açıdan işin içinden oldukça iyi çıkmış olan Dr. van der Berg ise yeni imkânlarıyla ne yapacağını düşünüyordu. Dünyadaki birçok üniversite ve bilimsel organizasyondan cazip teklifler almıştı-, ama komiktir ki hiçbirinden faydala-namıyordu. Ganymede'in altıda birlik yerçeki-mında çok uzun süre yaşamıştı ve tıbbi açıdan dönüşü olmayan noktayı aşmıştı.

Ay bir seçenek olabilirdi; Heyvvood Floyd'un dediği gibi Pasteur de öyle.

"Orada bir uzay üniversitesi kurmaya çalışıyoruz," dedi, "böylece Dünya dışında yaşayıp da bir yerçekimine dayanamayanlar Dünya'dakilerle eşzamanlı görüşebilecekler Ders odaları, konferans salonları, laboratuvarlar olacak, bazıları yalnızca bilgisayarda, ama öyle gerçek olacaklar ki farketmezsin bile. Ve kötü yoldan kazandığın paranı harcayabilmek için Dünya'dan görüntülü alışveriş bile yapabileceksin."

Floyd yalnızca torununu bulmakla kalmamış,

şaşıma bir şekilde bir de yeğen edinmişti; paylaşılmış eşsiz deneyimlerle artık van der Berg'e de Chris'e olduğu kadar bağlıydı. Her şeyden önemlisi, Europa'daki terk edilmiş şehirde ortaya çıkan tektaşın ezici varlığının gölgesindeki görünme olayı vardı.

Chris'in hiç şüphesi yoktu. "Büyükbabasına "Seni şimdi olduğu kadar net gördüm ve duydum," diyordu. "Ama dudakların hiç kıpırdamadı, ve işin garip tarafı bunu hiç garip bulmadım. Tamamen doğaldı. Tüm olup bitenlerde bir...rahatlık hissi vardı. Biraz hüzünlüydü...hayır, *'özlemli'* daha doğru bir sözcük. Belki de teslimiyet."

Dr. van der Berg "İster istemez *Discover^de* Bowman ile karşılaşmanı düşündük," diye ekledi.

"Europa'ya inmeden önce ona telsiz ile ulaşmaya çalıştım. Çocukça bir şeydi belki, ama aklıma başka bir şey gelmedi. Bir şekilde *orada* bir yerlerde olduğuna emindim."

"Bir karşılık almadın mı?"

Floyd duraksadı. Anısı hızla kayboluyordu, ama birdenbire ufak tektaşın odasında belirdiği o geceyi hatırladı.

Hiçbir şey olmamıştı, ama o andan sonra Chris'in güvende olduğunu ve tekrar karşılaşacaklarını hissetmişti.

Yavaşça "Hayır," dedi. "Hiç karşılık almadım."

Ne de olsa, hepsi bir rüya olabilirdi.

Yirminci yüzyılın sonlarında gezegenlerin keşif çağı başlamadan önce çok az bilim adamı güneş-' ten bu kadar uzak bir dünyada hayatın yeşerebileceğini düşünebilirdi. Ama Europa'nın denizleri yarım milyar yıldır Dünya'nınkiler kadar verimliydi.

Jüpiter'in patlamasından önce bu okyanuslar yukarılarındaki boşluktan buz bir kabukla korunuyorlardı. Buz birçok yerde kilometrelerce kalınlıktaydı, ama çatlayıp açıldığı zayıf hatlar da vardı. Sonra Güneş Sistemi'nde başka hiçbir yerde direkt temas etmeyen iki düşman element arasında kısa bir mücadele oldu. Deniz ile Uzay arasındaki savaş her zaman berabere sonuçlanırdı; açığa çıkan sû aynı anda kaynar ve donar, buzdan kabuğu onarırdı.

Yakındaki Jüpiter'in etkisi olmasa, Europa'nın denizleri uzun zaman önce tamamen kaskatı donmuş olurlardı. Onun yerçekimi bu küçük dünyanın çekirdeğini sürekli yoğuruyordu; lo'yu şiddetle sarsan güçler, o kadar şiddetli olmasa da burada da çalışıyorlardı Uydu ile gezegen arasındaki halat çekme oyunu, derinlerdeki ovalarda inanılmaz bir hızla yayılan sualtı depremleri ve toprak kaymalarına neden oluyordu.

Bu ovalar üzerinde dağınık halde, her biri de-

Tinlerden fışkıran bir mineralli su çevresinde birkaç yüz metrelik bir alana yayılan sayısız vaha vardı. İçerdikleri kimyasal maddeleri karmaşık bir boru ve baca sisteminde saklarken bazen doğal yıkık şato ve gotik katedraller oluşturuyorlar, içlerinden siyah, kaynar sıvılar adeta kutsal bir kalbin atışının yavaş ritmiyle akıyorlardı. Onlar da kan gibi hayatın gerçek simgesiydiler.

Kaynar sıvılar yukarıdan sızan ölümcül soğuğu durdurup deniz yatağında sıcak adalar oluşturuyorlardı. En az bunun kadar önemlisi, Europa'nın içindeki tüm hayati kimyasal maddeleri getiriyorlardı. Başka türlü olsa tamamen ölü olacak olan bu yerde şimdi bol bol enerji ve yiyecek vardı. İnsanoğlunun Galileo uydulannı ilk gördüğü yıllarda, Dünya okyanuslarında da böyle jeoter-mal kaynaklar keşfedilmişti.

Kaynakların yakınındaki tropik alanlarda bitkiye benzer sayısız narin, örümceksi yaratık, ortaya çıkmıştı, ama hemen hemen hepsi hareket edebiliyorlardı. Aralannda acayip sülük ve solucanlar dolanıyor, bazıları "bitkilerle" besleniyor, diğerleri besinlerini doğrudan doğruya çevrelerindeki mineralli sulardan alıyorlardı. Isı kaynağından (tüm yaratıkların çevresinde ısındıklan sualtı ateşi) uzaklaştıkça yengeç ya da örümceğe benzeyen, daha güçlü ve sağlam yapılı organizmalar da vardı.

Bir alay biyolog hayatlarını tek bir vahayı İnce-

leyerek geçirebilirlerdi. Paleozoik Dünya denizlerinin aksine sabit bir ortam değildi,bu yüzden evrim burada hızlı ilerlemiş, sayısız fantastik tür oluşturmuştu. Ve hepsi yok olmaya mahkumdu; her hayat kaynağı, kendini oluşturan güçler başka tarafa yöneldiğinde eninde sonunda ölecekti. Okyanusun dibi bu tür trajedilerin işaretleriyle doluydu; ölü yaratıkların kemikleri ve mineral kaplı kalıntılarıyla dolu mezarlıklar, hayat kitabından çıkarılmış bölümlerdi.

Bir adam boyundaki bükülmüş borazanlara benzeyen dev, boş kabuklar vardı. Deniz tarakları farklı farklı şekillerdeydi-iki, hatta üç kabuklular vardı. Ve metrelerce uzunlukta taş spiral şekiller vardı, Tebeşir Devri'nin sonunda Dünya okyanuslarının dibinden esrarlı bir şekilde kaybolan güzel ammonitlere çok benziyorlardı.

Batık vadiler boyunca onlarca kilometrelik akkor lav nehirleri aktıkça, dipte ateşler yanıyordu. Bu derinlikte basınç öyle yüksekti ki kızgın magmaya temas eden su buharlaşamıyordu, bu yüzden iki sıvı gergin bir ateşkesle bir aradaydı.

İnsanın gelişinden çok önce, Mısır hikayesinin bir benzeri orada, bir başka dünyada ve uzaylı aktörler tarafından canlandınImıştı. Nil nehrinin çölün dar bir alanına hayat verişi gibi, bu ısı nehri de Europa'nın derinliklerini canlandırmıştı. Kıyılan boyunca, iki kilometreden daha geniş olmayan bir alanda, türler birbiri ardına evrim ge-

çirmiş, gelişmiş ve ölmüşlerdi. Bazıları arkalarında, üst üste yerleştirilmiş taşlar ya da deniz dibine açılmış, anlaşılmaz şekilli çukurlar gibi izler bırakmışlardı.

Derinliklerdeki çöllerin incecik hayat damarları boyunca büyük kültürler ve ilkel medeniyetler yükselmiş ve çökmüştü. Ve dünyalarının diğer yerleri bunu asla bilemeyeceklerdi, çünkü tüm o sıcak vahalar birbirinden gezegenler kadar kopuktu. Lav nehrinin parıltısında güneşlenen ve sıcak çatlakların etrafında beslenen yaratıklar, adalarının arasındaki ölümcül bölgeyi geçemi-yorlardı. Eğer tarihçileri ve filozofları olsaydı, her kültür kendisinin evrende yalnız olduğuna inanmış olurdu.

Kaderleri de kötüydü. Enerji kaynaklan sürekli değildi ve devamlı azalıyordu, ayrıca onlan oluşturan sarsıntılar da sürekli zayıflıyordu Zekâları gelişse bile Europalılar dünyalarının donu-şuyla yok olmaya mahkumdular.

Ateşle buz arasında kısılıp kalmışlardı; ta ki Lu-cifer gökyüzünde patlayıp evrenlerini açana kadar.

Ve gece gibi simsiyah, dev bir dörtgen şekil yeni doğmuş bir kıtanın sahillerinde maddeleşti.

59

ÜÇLEME

"Çok iyiydi. Artık dönmek istemeyeceklerdir."

"Birçok şey öğreniyorum; ama eski hayatımın kayıp gitmesi beni hâlâ üzüyor."

"O da geçer; Dünya'ya da döndüm, bir zamanlar sevdiklerimi görmek için. Artık Sevgi'den daha büyük şeyler olduğunu biliyorum."

"Ne gibi şeyler?"

"Biri merhamet. Adalet. Hakikat. Başkalan da var."

"Bunu kabul etmem zor değil. Kendi türüm için çok yaşlı bir adamdım. Gençliğimin tutkula-n çoktan sönmüştü. Ya ona, *gerçek* Heysvood Floyd'a ne olacak?"

"İkiniz de aynı derecede gerçeksiniz. Ama o yakında ölecek ve ölümsüz olduğunu bilmeye-cek."

"Bir paradoks, ama anlıyorum. Bu duygu sürerse, bir gün minnettar olabilirim. Sana mı teşekkür etmeliyim, tektaşa mı? Bir ömür önce rastladığım David Bowman'ın böyle güçleri yoktu."

"Şöyle; geçen zamanda çok şey oldu. Hal ve beri çok şey öğrendik."

"HAL! O burada mı?"

"Buradayım Dr. Floyd. Tekrar karşılaşacağımızı ummuyordum, hele bu durumda. Sizi yansıtmak

ilginç bir sorundu."

"Yansıtma mı? Tamam, anladım. Neden yaptın?"

"Mesajını aldığımızda Hal ve ben burada bize yardım edebileceğini biliyorduk."

"Yardım... *size mi?"*

"Evet, sana garip gelebilir. Bizde olmayan bir» çok bilgi ve deneyime sahipsin. Buna bilgelik diyebilirsin."

"Teşekkürler Torunuma görünmem de bilgece miydi?"

"Hayır; çok karışıklığa neden oldu. Ama şefkat dolu bir hareketti. Bu konular dengeli olarak ele alınmalı."

"Yardımıma ihtiyacınız olduğunu söyledin. Ne için?"

"Tüm öğrendiklerimize rağmen hâlâ anlamadığımız çok şey var. HAL tektaşın iç sistemlerinin planlarını çıkarıyor ve basit olan bazılarını kontrol edebiliyoruz. O bir araç ve birçok işe yarıyor. Esas fonksiyonu ise zekânın ortaya çıkışında bir katalizör olmak."

"Evet, bunu tahmin ediyorduk. Ama kanıt yoktu."

"Artık var, hafızalarına (en azından bir kısmına) girebiliyoruz. Dört milyon yıl önce Afrika'da, açlıktan kırılan bir maymun kabilesine, insan ırkının ortaya çıkmasını sağlayan dürtüyü verdi. Şimdi aynı deneyi burada tekrarladı; ama inanılmaz

bir bedel karşılığında.

"Jüpiter bu dünyanın potansiyelini anlayabileceği bir güneşe dönüştürüldüğünde, bir diğer biyosfer yok edildi. Ben görmüştüm, sana da göstereyim..."

Büyük Kızıl Benek'*in gümbürdeyen kalbinden aşağı düşerken bir kıta büyüklüğündeki fırtınaların şimşekleri çevresinde patlıyordu. Daha o anda bile, Dünya 'daki fırtınaları oluşturan gazlardan çok daha az dayanıklı gazlardan oluşmasına rağmen yüzyıllarca nasıl dayandığını* biliyordu. *Sessiz derinlere indikçe hidrojen rüzgârının tiz çığlığı kesildi ve yukarılardan kıvamlı, sulu kar taneleri (bazıları şimdiden birleşip elle hissedilebilir hidrokarbon köpüğü dağlan oluşturuyordu) yağmaya başladı. Sıvı halde suyun varlığı için sıcaklık şimdiden yeterliydi, ama okyanuslar yoktu; tamamen gaz olan bu onanı okyanusları destekleyemeyecek kadar zayıftı.*

Tabaka tabaka bulutlardan aşağı indi, sonunda geldiği bölge öylesine açıktı ki insan gözü bile bin kilometreden fazla bir alanı tarayabilirdi. Büyük Kızıl Benek' *in dev dairesinde küçük bir girdaptı sadece ve insanların hep tahmin eniği, ama asla ispatlayamadığı bir sır taşıyordu.*

Sürüklenen köpük dağlarının eteklerinde hemen hemen hepsi aynı büyüklükte ve birbirine

benzer kırmızı ve kahverengi beneklerle kaplı küçük, belirgin hatlı bulutlar vardı. Küçüklükleri sadece çevrelerindekilerin insanüstü ölçülerine göreydi; en küçüğü ortalama bir şehri kaplayabilirdi.

Canlı oldukları belliydi, hava dağlarının kenarlarında yavaşça hareket ediyor, dev koyunlar gibi yamaçlarda otlanıyorlardı. Ve birbirlerini çağırıyorlardı, telsiz sesleri kısık, ama Jüpiter'in kendi gürültü ve sarsıntılarının yanında duyulabilecek kadar belirgindi.

Yalnızca canlı gaz torbalarıydılar, dondurucu yüksek bölgelerle kavrulan derinlikler arasındaki dar bölgede dolaşıyorlardı. Evet,dar; ama Dünyanın tüm biyosferinden çok daha geniş.

Yalnız değildiler. Aralarında hızla dolaşan başka canlılar da vardı, o kadar küçüklerdi ki kolayca gözden kaçabilirlerdi. Bazıları dünyadaki hava araçlarını andırıyorlardı, ve yaklaşık aynı büyüklüktelerdi. Ama onlar da canlıydı-belki yırtıcı, belki parazit, hatta belki de çobandılar.

...ve Dünya okyanuslarının kalamarlarına benzeyen jet yakıtlı torpidolar dev gaz torbalarını avlayıp yiyorlardı. Ama balonlar savunmasız değillerdi; bazıları yıldırımlar ve bir kilomerelik motorlu testerelere benzeyen pençeli kollarla karşı koyuyorlardı. Daha garip şekiller de vardı, geometrinin tüm

olasılıklarını hiçe sayıyorlardı: acayip, yan şeffaf uçurtmalar, dört yüzeyliler, küreler, çok yüzeyliler, düğüm olmuş kurdeleler...Jüpiter atmosferinin dev planktonlan üreyecek kadar yaşayana dek üst akımlarda tül gibi süzülmek üzere tasarlanmışlardı; sonra derinlere sürüklenip karbonlaşacak ve yeni bir nesle dönüşeceklerdi.

Yeryüzünün yüzlerce katı büyüklüğünde bir alanda bir dünya anyordu ve onca harikalar görmesine rağmen hiçbiri zekânın var olduğuna işaret etmiyordu. Büyük balonlann telsiz sesleri sadece basit uyan ya da korku mesajlan taşıyorlardı. Daha üst düzeyde bir organizasyon geliştirmiş olmalan beklenen avcılar bile Dünya okyanuslanndaki köpekbalıklan gib akılsız otomatlardılar.

Ve nefes kesici büyüklüğü ve yeniliğine rağmen Jüpiter kınlgan bir dünyaydı. Sisler ve köpüklerle, üst atmosferindeki şimşeklerin oluşturduğu aralıksız petrokimyasal kar yağışından yayılan hassas ipek lifler ve kağıt kadar ince dokularla kaplıydı. Yapılannın çok azı sabun köpüğünden daha dayanıklıydı; en korkunç avcılan bile dünyadaki en zayıf etoburlara yem olurlardı...

"Ve tüm bunlar...Lucifer'ın yaratılması için mi yok edildi?"

"Evet. Jüpiterliler Europa'hlarla karşılaştırıldılar; ve noksan bulundular. Bu gazlı ortamda belki de

hiçbir zaman gerçek bir zekâ geliştiremezlerdi. Bu, onların sonunun gelmesine neden olmalı mıydı? HAL ve ben hâlâ bu soruyu yanıtlamaya çalışıyoruz; yardımına ihtiyaç duymamızın nedenlerinden biri de bu."

"Ama tektaşla, Jüpiter'in katiliyle nasıl baş edebiliriz ki?"

''O yalnızca bir araç: Müthiş bilgisi var, *ama bilinci yok.* Tüm güçlerine rağmen sen, HAL ve ben ondan üstünüz."

"Buna inanmak çok zor. Ne olursa olsun, tektaşı yaratan bir şey olmalı."

***"Discovery* Jüpiter'e geldiğinde ona, ya da yüz-leşebildiğim kadarına bir defa rastladım. Beni şu an olduğum halde geri yolladı, bu dünyalar üzerindeki amaçlarına hizmet etmem için. O zamandan beri ondan hiç haber almadım; artık yalnızız...en azından şimdilik."**

"Bu beni rahatlattı. Tektaş oldukça yeterli."

"Ama şimdi daha da büyük bir sorun var. *Bir şey ters gitti."*

"Korku hissini hâlâ duyabileceğimi sanmıyordum..."

"Zeus Dağı düştüğünde, bu dünyanın tamamını yok edebilirdi. Çarpması planlanmamıştı... planlanamazdı da. Hiçbir hesap böyle bir olayı tahmin edemezdi. Europa deniz yatağının büyük bir kısmını yok etti, bazı türleri tamamen sildi; içlerinde çok ümitli olduklarımız da vardı. Tektaşın kendisi devrildi. Hatta zarar görmüş, programları bozulmuş bile olabilir. Belli ki tüm olasılıkları he-saplayamadılar; zaten neredeyse sonsuz olan ve Şansın en dikkatli planlan bile her zaman bozabileceği bir Evren'de nasıl hesaplayabilirlerdi ki?"

"Bu doğru; hem insanlar, hem de tektaşlar için."

"Üçümüz önceden hesaplanamayanların yöneticileri ve bu dünyanın koaıyucuları olmalıyız. Hem suda hem karada yaşayabilen varlıkları zaten gördün; daha lav nehirlerinin Silikon zırhlı Dansçılarını ve denizi hasat eden Yüzücüleri göreceksin. Görevimiz onların tam potansiyellerine ulaşmalarına yardımcı olmak; belki burada, belki başka bir yerde."

"Ya İnsanlık?"

"İnsan ilişkilerine kanşmayı istediğim zamanlar oldu; ama İnsanlığa verilen uyarı bizim için de geçerli."

"Biz pek iyi uyamadık."

"Yeterince iyiydiniz. Bu arada, Europa'nın kısa yazı bitip uzun kış tekrar başlamadan önce yapılacak çok şey var."

"Ne kadar zamanımız var?"

"Oldukça az; ancak bin yıl kadar. *Ve Jüpiter'li-leri unutmamalıyız."*

_____60_____ PLAZADA GECE YARISI

Manhattan Merkezi'nin ormanları üzerinde tek başına ihtişamla yükselen ünlü bina bin yılda pek değişmemişti. Tarihin bir parçasıydı ve saygıyla korunuyordu. Uzun zaman önce, tüm tarihi eserler gibi mikroincelikte bir elmas tabakasıyla kaplanmıştı ve zamanın yıkıcı etkisini artık hiç ıımursamıyordu.

İlk Genel Birlik toplantısına katılanlar, dokuz yüzyıl geçtiğini asla tahmin edemezlerdi. Ancak meydanda duran ve adeta BM binasının şeklini taklit eden dümdüz siyah taşa çok şaşırırlardı herhalde. Eğer herkes gibi uzanıp dokunmaya çalışırlarsa, parmaklarının mermer gibi yüzeyine değdiği andaki garip duyguyla şaşırırlardı.

Ama gökyüzünün değişimine daha da şaşırır, hatta şaşkınlıktan aptallaşırlardı...

Son turistler bir saat önce gitmişlerdi ve meydan bomboştu. Gökyüzü bulutsuzdu, yalnızca birkaç parlak yıldız görülebiliyordu; daha sönük olanlar gece de parlayan küçük güneşin altında kaybolmuşlardı

Lucifer'ın ışığı hem eski binanın siyah cam yüzeyine, hem de güney gökyüzüne yayılmış ince,

gümüş rengi gökkuşağına vuruyordu. Güneş Sistemi'nin iki güneşinin tüm dünyaları arasındaki alışveriş sürerken diğer ışıklar da çok yavaşça onun yanında ve çevresinde dönüyorlardı.

Çok dikkatli bakılırsa, Dünya'yı ve Ekvator'un yirmi altı bin kilometre yukarısında Dünya'nın Çevresindeki Kuşak'ı oluşturan uzaktaki çocuklarım birleştiren altı elmas göbekbağından biri olan Panama Kulesi'nin ince hattı da görülebilirdi.

Lucifer birdenbire, doğduğu gibi hızla sönmeye başladı. İnsanlığın otuz nesildir unuttuğu gece yeniden gökyüzünü kapladı. Sürgündeki yıldızlar geri döndüler.

Ve dön milyon yıldır ikinci kez, tektaş yandı.

TEŞEKKÜRLER

Halley Kuyrukluyıldızının bir sonraki gelişindeki konumlarını bana veren Larry Sessions ve Gerry Snyder'a özel teşekkürlerimi sunarım. Benim kattığım yörünge etkileşimlerinden onlar sorumlu değiller.

Lawrence Livermore Ulusal Laboratuvarı'ndan Melvin Ross'a da hem elmas çekirdekli gezegenler hakkındaki çarpıcı görüşleri, hem de konu hakkındaki (umarım) tarihi yazısının kopyaları için özellikle minnettarım.

Eski dostum Dr. Luis Alvarez'in araştırmalarına dayanarak yaptığım çılgınca tahminlerden hoşlandığına eminim, ona da son otuz beş yıldaki ilham ve yoğun yardımlarından dolayı teşekkür ediyorum.

Beşik'i birlikte yazdığım NASA'dan Gentry Lee'ye, bu kitabı birçok egzotik ve daha önemlisi ıssız yerlerde yazmamı sağlayan portatif Kaypro 2000'i Los Angeles'dan Colombo'ya kadar şahsen getirdiği için özellikle teşekkür ediyorum

5., 58. Ve 59. Bölümler kısmen *2010: İkinci Efsane-2 den* alıntılara dayanmıştır. (Bir yazar kendi eserinden intihal yapamazsa, kim yapabilir?)

Son olarak, umarım Kozmonot Alexei Leonov kendisini Dr Alexei Sakharov'la *{2010* ikisine birden ithaf edildiğinde hâlâ Gorky'de sürgündeydi) bağlayışımı artık affetmiştir. Ve Moskova'daki sevgili dostum ve editörüm Vasili Zharchen-ko'ya da, bazı muhaliflerin isimlerini ödünç alarak başını büyük derde soktuğum için, en içten özürlerimi yolluyorum. Mutlulukla söylüyorum ki birçoğu artık hapiste değiller. Umarım bir gün, *Tekhnika Molodbezy* aboneleri *2010un* esrarengiz bir şekilde yok olan bölümlerini okuyabilirler...

Arthur C. Clarke
Colombo, Sri Lanka
25 Nisan 1987

Ek

Bu müsvette tamamlandıktan sonra garip bir şey oldu Bilimkurgu yazdığımı sanıyordum: ama yanılmış olabilirim. Şu olaylar zincirine bakın:

1- *2010: Uzay Efsanesi-2*'de *Leonov* uzay gemisi "Sakharov Motoru" kullanıyordu.

2- Yarım yüzyıl sonra, *2061: Uzay Efsanesi-3\m* 8. Bölümünde, uzay gemileri 1950'lerde Luis Alva-rez ve diğerleri tarafından keşfedilen muon-katali-zörlü "soğuk füzyon" reaktörüyle çalışıyorlardı, (otobiyografisi, *Alvarez,* NY: Basic Books, 1987)

3- *Scientific American'm* Temmuz 1987 sayısına göre Dr. Sakharov'un şimdi üzerinde çalıştığı nükleer güç üreticisi "...muon katalizörlü, ya da 'soğuk' füzyonlu, elektronla ilgili kısa ömürlü temel bir parçacığın özelliklerinden yararlanıyor. 'Soğuk füz-yon'u savunanlar, tüm kilit reaksiyonların en iyi olarak yalnızca 900 derecede olduğuna dikkat çekiyorlar..." (London *Times,* 17 Ağustos 1987)

Akademisyen Sakharov ve Dr. Alvarez'in yorumlarını merakla bekliyorum...

Arthur C. Clarke $_{10}$ Eylül 1987

Ve 3001'de

Öykümüz tehlikeler yüklü
bir final sürecine giriyor.
İnsanlık, Güneş Sistemi'ne
hükmeden tektaşlara karşı
duyduğu korkuyla yaşamaya
devam ediyor.

Ama korkunun ortasında küçük de olsa bir umut ışığı doğuyor.

Binlerce yıl önce öldüğüne
inanılan Frank Poole'un bedeni
'bilinçli bir yaşama'
döndürülüyor.

Ancak Poole'un her şeyden önce, Dave Bowman'ın başına ne
geldiğine dair gerçeği kavraması gerekmektedir.

Yakında bilimkurgu okuruyla buluşuyor

www.kitapsevenler.com
Merhabalar
Buraya Yüklediğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna İstinaden
Görme Özürlüler İçin Hazırlanmıştır
Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz
Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir
Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından
Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir Sahibi Olduğunda
Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahaflar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler
Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem
Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılamaz
Bilgi Paylaştıkça Çoğalır
Yaşar Mutlu
Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yeralan "EK MADDE 11. - Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim
ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü
bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braill
alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde
satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılamaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması
ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.
T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi İşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı Ankara
Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak
Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin
Tarayan Yaşar Mutlu
web sitesi
www.yasarmutlu.com
www.kitapsevenler.com
e-posta
yasarmutlu@kitapsevenler.com
yasarmutlu@yasarmutlu.com
mutlukitap@hotmail.com
kitapsevenler@gmail.com
Arthur C. Clarke _ 3001- Son Efsane
ARTHUR C. CLARKE
1917'de İngiltere'de, Somerset'te doğdu. King's Koleji'ni fizik ve matematik dallarında birinci olarak bitirdi. British Interplanetary Society'nin eski başkanı, Academy of Astronautics, Royal Astronomical Society ve başka birçok bilimsel organizasyonun üyesidir. 2. Dünya Savaşı'nda Kraliyet Hava Kuvvetleri subayı olarak ilk kez radar yoluyla kör iniş yaptırma denemelerinde görevliydi.
Elli kitap yazmış, bu kitaplar otuzun üzerinde dile çevrilmiş ve yirmi milyondan fazla satmıştır. Aldığı ödüller arasında, 1961 Kalinga, AAAS-Westinghouse bilim yazısı, Bradford Washburn, Hugo, Nebula ve John W. Campbell ödülleri vardır.

1968'de, 2001: Bir Uzay Efsanesi için Stanley Kubrick ile birlikte Oscar'a aday gösterildi ve on üç bölümlük TV dizisi: "Arthur C. Clarke'ın Gizemli Dünyası", birçok ülkede yayınlandı. CBS'in Apollo uçuşları hakkındaki programlarında ise Walter Cronkite ile çalıştı. 1945'te iletişim uydularını icat etmesi, Clarke'a Marconi Uluslararası Dostluk Ödülü, Franklin Enstitüsü'nden bir altın madalya ve Londra King's Koleji Dostluk Ödülü'nü kazandırdı.
İlhak)
Edebiyat 12
Bilimkurgu 9
3001- Son Efsane
Arthur C. Clarke
ISBN 975-6902-19-1
Özgün Adı: 3001: Final Odyssey/Arthur C. Clarke Çeviri: Oya İşeri-Ardan Tüzünsoy © 1997 by Arthur C. Clarke
Bu eserin telif hakları Kesim Ajans aracılığıyla
alınmıştır.
Türkçe yayın hakları İthaki Yayınlarına aittir.
Yayına hazırlayan: Savaş Kılıç
Kapak Tasarımı: Füsun Altıner
Teknik Hazırlık: Penguen Kitap Kaset Bas. Yay. Ltd. ŞtL
Kapak ve iç baskı: Mart Matbaacılık
1. Baskı İstanbul, NİSAN 1999
3001:
SON EFSANE Arthur C. Clarke
Çevirenler: Oya İşeri - Ardan Tüzünsoy
İthaki Yayınları
Caferağa Mah. Sakızgülü Sk. 33/2 Kadıköy 81300 İstanbul Telefon: 0 216 348 36 97 Faks: 0 216 338 26 33
ithaki
ÖNDEYİŞ: İLKÇOCUKLAR
Onlara ilkçocuk deniyordu. İnsanoğluyla uzaktan yakından ilgileri olmamalarına rağmen, etten ve kandandılar; uzayın derinliklerine baktıklannda, korku ile hayranlık arası bir saygı, şaşkınlık ve yalnızlık hissi kaplıyordu içlerini. Güç kazanır kazanmaz, kendilerine yıldızlar arasında dostlar aramaya başladılar.
Araştırmaları sırasında, çok çeşitli yaşam türleri ile karşılaşmışlardı ve binlerce gezegenin evrim süreçlerini izlemişlerdi. Kozmik gecede ilk zeka pınltılannın ne sık panldayıp söndüğünü görmüşlerdi.
Tüm Galakside, "bilinç"ten daha değerli bir şey bulamadıklarından, onun her yerde doğması için çaba gösterdiler. Yıldız tarlalarının çiftçileri oldular; ektiler, bazen de biçtiler.
Bazen de soğukkanlılıkla zararlı otlan ayıkladılar.
Bin yıllık bir yolculuktan sonra araştırma gemisi Güneş Sistemi'ne girdiği zaman dev dinozorlar çoktan yok olmuştu. Gemi donmuş dış gezegenleri geçti ve ölmekte olan Mars'ın çöllerinde biraz durarak Dünya'ya baktı.
Kaşifler altlarında yaşam belirtileriyle dolu bir gezegenin uzandığını gördüler. Yıllarca çalışmış, toplamış ve sınıflandırmışlardı. Öğrenebilecekleri her şeyi öğrendiklerinde uygulamaya başlamış-

lardı. Karada ya da denizde yaşayan birçok türün kaderleriyle oynadılar. Fakat hangi deneylerinin başarıya ulaştığını en azından bir milyon yıl boyunca öğrenemeyeceklerdi.
Sabırlıydılar; ancak henüz ölümsüz değildiler. Yüz milyar yıldızın bulunduğu bir evrende yapacak daha çok şey vardı ve birçok gezegen onları bekliyordu. Bu yüzden bir kez daha bu yoldan geçemeyeceklerini bilerek boşlukta ilerlediler.
Aslında tekrar geçmelerine gerek de yoktu. Bıraktıkları uşaklar gerisini halledeceklerdi.
Dünya'da Buzul Çağı başlamış ve bitmişti; bu arada değişmeyen Ay sırrını taşımaya devam ediyordu. Kutup buzullarından bile daha yavaş bir hızla, uygarlık gelgitleri Galaksi boyunca alçaldı ve yükseldi. Garip, güzel ve korkutucu imparatorluklar kuruldu, yıkıldı ve sonraki nesillere bilgilerini aktardılar. Dünya unutulmamıştı, ancak ikinci bir ziyaret pek gerekli değildi. Dünya, çok azı konuşma yeteneği kazanabilecek, milyonlarca sessiz gezegenden biriydi.
Ve şimdi, yıldızların arasında, evrim yeni hedeflere doğru ilerliyordu. Dünya'nın ilk kaşifleri et ve kan sınırına çoktan ulaşmışlardı. Makineleri vücutlarından daha iyi duruma gelir gelmez de taşınmaya başlayacaklardı. Önce beyinleri, sonra da yalnızca düşüncelerini metal ve plastikten yapılmış yeni kusursuz evlerine yerleştirdiler. Bunların içinde, yıldızların arasında dolaştılar.

Ondan sonra da uzay gemisi yapmadılar. Kendileri uzay gemisiydiler.
Ancak makine-varlıkların devri de çabucak geçti. Bitmek bilmeyen deneyleri sırasında, bilgilerini uzayın kendi bünyesinde depolamayı ve düşüncelerini sonsuza dek donmuş ışık kafeslerinde korumayı öğrenmişlerdi.
Böylelikle kendilerini saf enerjiye dönüştürdüler. Binlerce gezegende açtıkları boş yuvalar ölümün umursamaz dansıyla titredi ve paslanıp ufalandılar.
Artık Galaksi'nin Efendileriydiler ve dilediklerinde yıldızlar arasında dolaşıyorlar ve uzay boşluğuna ince bir sis gibi çökebiliyorlardı. En sonunda maddenin zalim ellerinden kurtulmalarına rağmen, özlerini, yok olmuş bir denizin ılık balçığından geldiklerini bütünüyle unutmamışlardı. Ve o muhteşem aletleri hâlâ çalışmaya, yıllar önce başlamış olan deneylerini gözetim altında tutmaya devam ediyordu.
Ancak bundan sonra yaratıcılarının emirlerine her zaman uymayacaklardı. Maddeden yapılmış her şey gibi, onların da Zaman'ın ve onun sabırlı ,yorulmak bilmez uşağı Entropi'nin sebep olduğu zararlara karşı bağışıklığı yoktu.
Ve bazen, kendilerine ait bazı hedefler keşfedip arıyorlardı.

Cherene, Tamara ve Melinda için-Benimkinden çok daha iyi bir yüzyılda mutlu olmanız dileğiyle
1
YILDIZ ŞEHRİ
KUYRUKLUYILDIZ ÇOBANI
Kaptan Dimitri Chandler [M2973.04.21/ 93.106 // Mars // Uzay Akad3OO5], ya da dostlarının kullandığı adıyla "DiırTin canının sıkkın olduğu kolayca anlaşılabiliyordu. Dünya'dan gelen mesajın Neptün yörüngesinin ötesindeki uzay gemisi Go-liath'z ulaşması altı saat almıştı. Eğer mesaj on dakika sonra ulaşmış olsaydı, şöyle bir cevap vermiş olacaktı: "Üzgünüm, şu anda burayı terk edemeyiz; güneş levhasını yerleştirmeye henüz başladık."
Bu mazeret gayet yerinde olabilirdi; çünkü yalnızca birkaç molekül kalınlığında ve bir tarafı kilometrelerce uzunlukta olan bir tabaka yansıtıcı film ile bir kuyrukluyıldızın çekirdeğini sarmak, yarısında bırakılacak cinsten bir iş değildi.

Ama yine de bu saçma isteği yerine getirmek iyi bir fikir olabilirdi; kendi hatası değildi, ama Güneş'e doğru yönelmişti bile. İnceleme yapmak için Satürn'ün halkalarından buz parçalan toplama ve asıl amaç olan Venüs ile Merkür'e yol açma çalışmaları 2700'de, yani üç yüz yıl önce başlamıştı. Kaptan Chandler, Güneş Enerjisi Gözet-menleri'nin uzay tahribatı ile ilgili suçlamalarını desteklemek amacıyla sürekli ortaya koyduklan "durum öncesi ve sonrası" manzaralar arasında önemli bir farklılık görememişti hiç. Ancak önce-
13

ki yüzyıllardaki ekolojik felaketlere karşı duyarlılığını hâlâ koruyan kamuoyu bunun aksini düşünmekteydi ve "Ellerinizi Satürn'den Çekin!" düşüncesi büyük oy farkıyla öndeydi. Sonuç olarak Chandler artık Halkaların At Hırsızı değil, Kuyrukluyıldız Çobanı olmuştu. O sırada Alpha Centauri'nin fark edilecek kadar yakınında, Kuiper Kuşağı'ndan ayrılan cisimleri topluyordu. Burada Merkür'ü ve kilometrelerce derinliği olan okyanuslanyla Venüs'ü kaplayacak kadar buz vardı. Ancak yine de onların cehennem sıcağını dindirmek ve yaşanabilir kılmak yüzyıllar alabilirdi. Eskisi kadar hararetle olmasa da, Güneş Enerjisi Gözetmenleri -tabii ki-hâlâ buna karşı çıkıyorlardı.. 2304 yılında Pasifik asteroidinin -ne ironiktir ki karaya çarpsa çok daha az hasar ve kayıp olurdu- yol açtığı tsunami yüzünden ölen milyonlarca kişi, bütün gelecek kuşaklara insan ırkının bir kırılgan sepet içinde ne kadar çok yumurta taşıdığını hatırlatmıştı.
Pekâlâ, dedi Chandler kendi kendine, bu özel paketin hedefine ulaşması elli yıl kadar süreceği için bir haftalık bir gecikme pek bir şey fark ettirmez. Ancak dönüş, ağırlık merkezi ve rota ile ilgili hesaplann tekrar yapılması ve kontrol için Mars'a geri gönderilmesi gerekiyor. Milyonlarca tonluk bir buz kütlesini, Dünya'ya en yakın noktaya sürükleyecek olan yörüngeye sokmadan önce hesaplarını dikkatlice yapman iyi fikirdi.
14
Yıldız Şehri
Daha önce de birçok kez olduğu gibi, Kaptan Chandler'in gözleri masasının üzerinde duran eski bir fotoğrafa kaydı. Fotoğrafta, önünde korkunç bir ihtişamla beliriveren buzdağının yanında küçücük görünen üç yelkenli bir buhar gemisi görülüyordu. Ve işte tam o sırada Goliath da oldukça küçük görünüyordu.
Bu ilkel Discovery ve Jüpiter ile aynı adı taşıyan gemi arasındaki uçurumu yalnızca uzun ömrün birleştiriyor olması ne tuhaf diye düşünürdü çoğu kez. Ve şu eski Antarktika kâşifleri onun gemisinin köprüsünden görünen manzara hakkında ne düşünürlerdi acaba? Şüphesiz akılları karışırdı, çünkü Goliath'm yanında yol aldığı buz duvarı aşağıya ve yukarıya doğru göz alabildiğine uzanıyordu.
Oldukça garip bir görünüşü vardı, çünkü donmuş kutup denizlerinin beyazlığı ve maviliğinden tamamen yoksundu burası. Hatta kirli görünüyordu; gerçekten de öyleydi. Sadece % 90 kadarı buzlu su idi; geri kalanı ise, çoğu sadece mutlak sıfır noktasının çok altında olmayan sıcaklıklarda dengeli kalabilen karbon ve sülfür bileşikleriydi. Bu bileşikleri ısı ile çözmek pek hoş olmayan olaylara yol açabilirdi. Bir yıldız kimyacısının mükemmel biçimde ifade ettiği gibi, "Kuyrukluyıldızların nefesleri iğrençtir."
"Kaptan'dan tüm personele," diye anons etti Chandler. "Programda ufak bir değişiklik olmuş-
15

tur. Uzay Muhafaza radarının belirlediği bir hedefi incelemek üzere çalışmalanmızı ertelememiz istenmektedir."
Geminin iç iletişim sistemindeki endişeli sesler dindiği sırada, "Konuyla ilgili herhangi bir ayrıntı var mı?" diye sordu birisi.
"Pek fazla değil, ancak bundan, iptal etmeyi unuttukları başka bir Binyıl Komitesi'ne ait projesi olduğu anlamını çıkarıyorum."
Endişeli sesler arttı; herkes 2000'li yıllann son-lanna doğru gerçekleştirilmesi planlanmış olan tüm olaylardan oldukça rahatsızlık duymaya başlamıştı. 1 Ocak 3001'in olaysız geçmesi herkesin içini rahatlatmış ve insan ırkı günlük hayatına geri dönmüştü.
"Her neyse, bu da sonuncusu gibi yanlış bir alarm olabilir. İşimizin başına mümkün olduğunca çabuk döneceğiz. Kaptanınız konuştu."
Chandler üzgün bir şekilde, meslek hayatı boyunca boşa kürek çektiği üçüncü bir olayla karşı karşıya olduğunu düşünüyordu. Yüzyıllardır süregelen bunca araştırmaya rağmen, Güneş Sistemi hâlâ sürprizler yapabiliyordu ve belki de Uzay Muhafaza'nın bu isteği iletmesi için haklı bir sebebi vardı. Yine de hayal gücü kuvvetli bir manyağın, bir kez daha, efsanevi Altın Asteroit'i görmüş olmadığını umut ediyordu. Eğer altın bir asteroit varsa -ki Chandler bir an bile buna inanmamıştı- bu, mineralojik bir tuhaflıktan başka bir
16
Yıldız Şehri
şey olmayacaktı; o zaman da, çorak gezegenlere hayat vermek amacıyla Güneş'e doğru yol açmak için aralanndan geçtiği buzlardan çok daha değersiz olacaktı.
Bununla beraber, ciddiye aldığı bir olasılık daha vardı. İnsan ırkı yüz ışık yılı uzaktaki uzay boşluğuna robot araçlan çoktan göndermişti ve Tycho Tektaşı daha eski uygarlıkların da benzer uğraşlar içinde bulunduklarını yeterince hatırlatır nitelikteydi. Güneş Sistemi'nin içinde ya da onun içinden geçip giden yabancılar tarafından yapılmış şeyler olabilirdi pekâlâ. Kaptan Chandler Uzay Muhafazanın aklında bu tür bir şey olabileceğini düşünüyordu; aksi halde Uzay Muhafaza 1. Sınıf bir uzay gemisini tanımlanamayan bir radar sesinin ardından göndermezdi.
Beş saat sonra, araştırma yapan Goliath oldukça uzak bir menzilden gelen bir yankı tespit etti. Uzaklığından dolayı maalesef çok az duyulabili-yordu. Ancak daha net hale gelip yankı güçlendikçe, aşağı yukarı iki metre uzunluğunda olan metal bir cismin sinyallerini vermeye başladı. Güneş Sistemi'nin dışına doğru yönelen bir yörüngede ilerliyordu. Chandler bu cismin, insanoğlunun son bin yıl içinde yıldızlara doğru düşüncesizce fırlattığı sayısız uzay hurdasının bir parçası olduğuna karar verdi. Bu hurda parçala-n, belki bir gün gelecek, insan ırkının bir zamanlar var olduğuna dair tek belirti olacaktı.
17

Daha sonra cisim gözle incelenecek kadar yakına geldiği sırada, Chandler korku ile karışık bir hayret içerisinde bazı azimli tarihçilerin hâlâ Uzay Çağı'nın ilk kayıtlarını araştırdığını hatırladı. Bilgisayarların cevabı ona, Binyıl kutlamalan için bir kaç yıl gecikmeli vermiş olması ne kadar üzücüydü!
"Burası Goliath" diye Dünya'ya sinyal gönderdi Chandler. Sesinde ciddiyet olduğu kadar guaır da seziliyordu. "Güverteye bin yaşındaki bir astronotu getiriyoruz. Ve onun kim olduğunu tahmin edebiliyorum."
UYANIŞ
Frank Poole uyanmıştı, ancak hiçbir şey hatırlamıyordu. Adının ne olduğundan dahi emin değildi.
Belli ki bir hastane odasındaydı; gözleri hâlâ kapalı olduğu halde en ilkel ve anımsatıcı duyulan ona orada olduğunu söylüyordu. Aldığı her nefes içine rahatsız edici olmayan belli belirsiz bir antiseptik kokusu dolduruyor ve bu koku Po-ole'un -elbette ki- tehlikeye aldırmayan bir genç olarak Arizona Planör Şampiyonası'nda kaburgasını kırması gibi bazı hatıralarını canlandırıyordu ona.
18
Yıldız Şehri
Artık kendine gelmeye başlıyordu. Ben Yardımcı Kumandan Frank Poole, Üstteğmen, USSS Discovery, Çok Gizli bir görev için Jüpiter'e yolculuk ediyor-
Buz gibi bir elin kalbini kavradığını hisseder gibi oldu. O an kontrolden çıkmış olan uzay kapsülünü, ağır çekimle hareket ediyormuş gibi hatırladı. Kapsül, yanlarından uzanan metal kıskaç-larıyla hızla ona doğru sürükleniyordu. Hemen sonra sessiz çarpışma yaşandı

ve pek de sessiz olmayan bir tıslamayla hava elbisesinden dışan kaçmaya başladı. Daha sonra çaresizce uzayda sürüklenişiyle ilgili hatırladığı son şey, bağlantısı kesilen oksijen hortumunu boşu boşuna tekrar bağlamaya çalışıyor olmasıydı.
Pekâlâ, uzay kapsülünün kontrol biriminde ne tür esrarengiz bir kaza olmuş olursa olsun, şu anda hayattaydı. Herhalde Dave hemen bir EVA yapmış ve onu oksijen yetersizliğinden kaynaklanan kalıcı bir beyin hasarından kurtarmıştı.
Eski dostum Dave! dedi kendi kendine. Sana teşekkür etmeliyim... ama bir dakika! Şu anda Discoveryde olmadığım apaçık ortada. Ayrıca Dünya'ya geri götürülecek kadar uzun bir süre baygın kaldığımı sanmıyorum.
Bu karmaşık düşünceler zinciri, Dünya kurulduğundan bu yana mesleklerinin simgesi olan önlüklerini giymiş bir başhemşire ve iki hastabakıcının gelişiyle birdenbire dağılıverdi. Biraz şa-

şırmış göründüler: Poole umulandan önce uyanıp uyanmadığını merak etmiş ve bu fikir onda çocukça bir memnuniyet hissi uyandırmıştı.
Birkaç denemeden sonra "Merhaba!" diyebildi. Ses telleri pas tutmuştu sanki. "Nasıl görünüyorum?"
Başhemşire hafifçe gülümsedikten sonra, "Konuşmaya çalışma" diye emredercesine parmağını dudaklarına götürdü. Daha sonra iki deneyimli hastabakıcı hemen onun yanına gelerek büyük bir özenle nabız atışını, ateşini ve reflekslerini ölçtüler. Bir tanesi Poole'un sağ kolunu kaldırıp tekrar indirdiğinde, Poole bir gariplik olduğunu fark etti. Kolu yavaşça düşüyordu ve normal ağır-lındaymış gibi durmuyordu. Hatta, kımıldamaya çalıştığında da vücudu yavaşça hareket ediyordu. Gezegenlerden birinde olmalıyım, diye düşündü. Ya da yapay yerçekimi olan bir uzay istasyo-nundayım. Ancak kesinlikle Dünya'da değilim, çünkü ağırlığım yeterli derecede değil.
Tam malum soruyu soracağı sırada başhemşire boynunun yan tarafına bir şey bastırdı ve Poole hafif bir karıncalanma hissiyle beraber tekrar deliksiz bir uykuya daldı. Bilincini yeniden yitirmeden biraz önce, o karmaşık düşünceler bir kez daha kafasında dönüp dolaştı.
Benimle oldukları bütün süre boyunca tek kelime etmemeleri ne kadar garip!

İYİLEŞTİRME
Tekrar uyanıp da başhemşireyi ve hastabakıcıları yatağının çtrafında görünce Poole konuşabilecek kadar gücünü toplayabildi.
"Neredeyim? Bunu söyleyebilirsiniz sanırım!"
Üç kadın birbirlerine baktılar; belli ki ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Daha sonra başhemşire kelimelerini oldukça yavaş ve dikkatle seçerek cevap verdi: "Her şey yolunda, Mr. Poole. Profesör Anderson bir dakika içinde burada olacak... O size açıklayacak."
Neyi açıklayacak? diye düşündü Poole biraz öfkelenerek. Ama aksanının nereye ait olduğunu anlayamamama rağmen, en azından İngilizce konuşuyordu...
Anderson o sıralarda gelmek üzere olmalıydı, çünkü kapı birkaç dakika sonra açıldı. Anderson Poole'a ve ona yönelen meraklı gözlere şöyle bir baktı. Poole kendini hayvanat bahçesinde yeni sergilenmeye başlayan bir hayvan gibi hissetmişti.
Profesör Anderson ufak tefek, şık ve dış görünüş açısından birçok ırkın -Çinli, Polinezyalı ve İskandinav- belirgin özelliklerini taşıyan biriydi. Sağ eliyle Poole'a selam verdi ve biraz duraksa-yarak el sıkıştı. Bu biraz garip bir duraksamaydı;

belki de ona tamamen yabancı olan bir hareketi yapmaya çalışmıştı.
"Sizi iyi gördüğüme sevindim, Mr. Poole... Sizi göz açıp kapayıncaya kadar ayağa kaldıracağız." Yine o tuhaf aksan ve yavaş telaffuz; ama yatağın baş ucunda bu kendinden emin duruş her çağda ve her yerde, bütün doktorlarda olan türdendi.
"Bunu duyduğuma sevindim. Belki şimdi birkaç soruyu cevaplayabilirsiniz..." "Tabii, elbette. Ancak bir dakika izin verin."
Anderson başhemşire ile öyle hızlı ve çabuk konuştu ki Poole bazılarına tamamen yabancı olduğu birkaç kelime anlayabilmişti sadece.
Daha sonra başhemşire hastabakıcılardan birine başını salladı. Hastabakıcı duvardaki dolabı açtı ve Po-ole'un başına saracağı ince, metal bir bant çıkardı.
"Bu ne için?" diye sordu Poole. Kendilerine ne yapıldığı hakkında hep birşeyler bilmeye çalışan bu tip zor hastalar, doktorları hep rahatsız etmiştir. "EEG* çıktıları mı bunlar?"
Profesör, başhemşire ve hastabakıcılar akıllan karışmış bir şekilde birbirlerine baktılar. Ve An-derson'ın yüzünde hafif bir gülümseme belirdi.
"Ah, elektro... ansef... alo... gram," dedi doktor yavaşça; sanki hafızasının derinliklerinden çekip çıkartıyordu bu kelimeyi. "Çok doğru. Sadece be-
Elektroansefalogram, beynin elektriksel faaliyetini çizim 22 halinde kaydetmek için kullanılan cihaz, (ç.n.)

yin fonksiyonlarınızı izlemek istemiştik."
Eğer kullanmam için izin vermiş olsaydınız, beynim oldukça iyi çalışıyor olacaktı, diye mırıldandı Poole. En azından, sonunda bir sonuca varıyor gibiyiz.
"Mr. Poole" dedi Anderson; sanki yabancı bir dil konuşmaya kalkışmış gibi hâlâ bu tuhaf ve fazla ciddi ses tonunu kullanıyordu. "Discover^nin dışında çalışırken oldukça ciddi bir kaza geçirip sakatlandığınızı, elbette ki, biliyorsunuzdur."
Poole başını sallayarak onayladı.
"'Sakatlanma' ifadesinin oldukça hafif kaldığını düşünmeye başladım," dedi soğuk bir tavırla.
Anderson gözle görülür bir şekilde rahatladı ve yüzünde hafif bir gülümseme belirdi.
"Kesinlikle haklısınız. Ne olduğunu düşünüyorsunuz, söyleyin lütfen."
"Pekâlâ, en iyi durum senaryosu şu: Kendimi kaybettikten sonra, Dave Bowman beni kurtardı ve gemiye geri getirdi. Dave nasıl? Kimse bana bir şey anlatmıyor!"
"Hepsi mantıklı... Ya en kötü durum?"
Frank Poole o anda ensesinde hafif bir esinti hissetti. Bir süredir kafasında oluşan şüpheler daha belirgin bir hal almaya başlıyordu.
"Ben öldüm, ama tekrar buraya getirildim -burası da neresiyse. Ve siz beni hayata döndürmeyi başardınız. Teşekkürler..."

"Çok doğru. Ve Dünya'ya geri döndünüz. Eee, daha doğrusu çok yakınındasınız."
"Çok yakınındasınız," demekle ne kastetmişti acaba? Burada bir yerçekimi vardı; o halde yörünge üzerinde olan ve yavaşça dönen bir uzay istasyonunda olmalıydı. Her neyse: Düşünülmesi gereken daha önemli bir şey vardı.
Poole çabucak birkaç zihinsel hesap yaptı. Eğer Dave onu dönemlik uyku bölmesine koyarak, mürettebatın diğer elemanlarını uyandırıp Jüpiter görevini tamamlamış ise, evet, beş yıl kadar "ölü" kalmış olacaktı ki!
"Tam olarak tarihi söyleyebilir misiniz?" diye sordu mümkün olduğunca sakin bir şekilde.
Profesör ve başhemşire birbirlerine baktılar. Poole ensesindeki o soğuk esintiyi tekrar hissetti.

"Size şunu söylemeliyim ki, Mr. Poole, Bowman sizi kurtarmadı. Sizin kesinlikle öldüğünüze inanıyordu; ancak bu düşüncesinden ötürü onu suçlayamayız. Bunun yanında kendi hayatını tehdit eden çok ciddi tehlikelerle de karşılaştı...
"Böylelikle siz uzayda sürüklenmeye başladınız. Jüpiter sistemini geçerek yıldızlara doğru yö-neldiniz. Şans eseri, donma noktasının o kadar altındaydınız ki, hiçbir metabolizma etkinliği yoktu. Ancak bulunmanız gerçekten çok büyük bir mucize. Siz yaşayan en şanslı insanlardan birisiniz. Hayır, bugüne dek yaşamış en şanslı in-

ıııaız jcıırı
sansınız."
Ben mi? diye kendi kendine sordu Poole umutsuzca. Tam tamına beş yıl! Bu bir yüzyıllık, belki de daha uzun bir zaman dilimi olabilir.
"Açıklamama izin verin," diye söz istedi.
Profesör ve başhemşire görünmez bir monitöre danışıyor gibiydiler. Onlar birbirlerine bakıp başlarını salladıkları zaman, Poole, herkesin, kafasındaki bant ile, hastane bilgi ağına bağlı olduklarını düşündü.
Profesör Anderson birdenbire uzun zamandır kendisinin aile doktoruymuş gibi davranmaya başlayarak "Frank," dedi. "Bu senin için büyük bir şok, ancak sen bunu kabullenebilecek güçtesin. Kısa zamanda daha iyi olacaksın.
"Şu an Dördüncü Binyıl başlangıcının yakınla-nndayız. İnan bana, Dünya'dan yaklaşık bin yıl önce aynldın."
"Size inanıyorum," diye cevap verdi Poole, sakince. Daha sonra, rahatsız edici bir şekilde oda dönmeye başladı ve bilincini kaybetti.
Kendine geldiğinde artık o kasvetli hastane odasında değil, duvarlannda ilgi çekici ve sürekli değişen şekillerin bulunduğu lüks bir otel odasında olduğunu anladı. Bazılan ona tanıdık gelen ünlü tablolar, bazıları ise belki de onun yaşamış olduğu zamana ait kara ve deniz manzaralı tablolardı. Ona yabancı ya da rahatsız edici gelen

3001: son Etsane
hiçbir şey yoktu, ancak birşeyler olacağını tahmin ediyordu.
Bulunduğu ortamın oldukça dikkatle düzenlenmiş olduğu ortadaydı. Bir yerlerde televizyon ekranına benzer bir şey olup olmadığını merak ediyordu (Üçüncü Binyıl'da kaç kanal vardı acaba?), ama yatağının yakınlarında herhangi bir kumanda aleti göremedi. Bu yeni dünyada öğrenmesi gereken daha birçok şey vardı; çünkü o, birdenbire medeniyetle karşılaşan bir vahşiydi.
Ama öncelikle gücünü tekrar kazanmalı ve dili öğrenmeliydi. Ses kaydının ortaya çıkışı bile -ki bu Poole'un doğumundan yüz yıl kadar önceydi- dilbilgisi ve telaffuzda büyük değişimler olmasını engelleyememişti. Birçoğu bilim ve teknoloji tarafından dile katılan binlerce yeni kelime vardı, ancak Poole anlamlan konusunda isabetli tahminler yapabiliyordu.
Daha cesaret kırıcı olan şey ise, bin yıllık süre içinde sürekli biriken ünlü ya da ünsüz milyonlarca kişi adı olmasıydı, çünkü hiçbiri onun için bir şey ifade etmiyordu. Kendine bir veri bankası oluşturuncaya dek geçen haftalar boyunca, yaptığı konuşmaların çoğunda sözü, kendisine verilen özet biyografilerle kesilmek zorunda kalmıştı.
Poole'un gücü yerine gelmeye başladıkça, her zaman için Profesör Anderson'un dikkatli bakış-lan altında dahi olsa, ziyaretçileri artıyordu. Bun-

ların arasında tıp uzmanları, birkaç disiplinden bilim adamları ve belki de onunla en çok ilgilenen uzay gemisi kumandanları vardı. Doktorlarala tarihçilere söyleyebileceği ve insanoğlunun dev veri bankalarında kayıtlı olmayan birkaç şeyi vardı; ancak genellikle yaşadığı zaman dilimindeki olaylar hakkında birkaç küçük laf ve yeni içgörülerden fazlasını veremezdi. Poole onların sorularını yanıtlarken, hepsi de, ona büyük saygı gösterir ve onu sabırla dinlerdi; buna rağmen onun sorularına cevap vermeye pek hevesli görünmezlerdi. Poole artık kültür şokuna karşı gereğinden fazla korunduğunu hissetmeye ve giderek daha ciddi bir şekilde bu otel odasından nasıl kaçabileceğini düşünmeye başlıyordu. Yalnız kaldığı nadir zamanlarda kapının kilitli olması onu şaşırtmayacaktı.
Ancak Dr. Indra Wallace'in gelişi her şeyi değiştirdi. Adının Indra olmasına rağmen, Japon ırkının en göze çarpan özelliklerini taşıyordu; öyle ki biraz hayal gücünü çalıştırdığında, Poole onu genç bir Geyşa'ya benzetiyordu. Bu benzetme, saygın ve övgüye değer üniversitelerin birinde Sanal Kürsü'sü olan seçkin bir tarihçi için pek yakışır bir benzetme değildi ve Poole'un kullandığı İngilizce'ye hakim olan ilk ziyaretçisiydi, bu yüzden Dr. Wallace'i görmek hoşuna gidiyordu.
"Mr. Poole," diye başladı sözlerine Dr. Wallace ciddi bir ses tonuyla. "Resmi kılavuzunuz, daha

3UU1: bon trsane
doğrusu danışmanınız olarak görevlendirildim. Size vasıflarımdan söz edeyim. Sizin döneminiz üzerinde ihtisas yaptım. Tez konum 'Ulus-Devle-tin Çöküşü, 2000-2050' idi. Dolayısıyla birçok şekilde birbirimize yardımcı olabileceğimize inanıyorum."
"Eminim oluruz. Ama öncelikle beni buradan çıkarmanızı rica ediyorum; gezegeninizi görmek istiyorum."
"Biz de bunu istiyoruz. Ama önce size bir kimlik vermemiz gerekiyor. Yoksa o zamana dek -nasıl diyordunuz?- kişi olarak kabul edilemeyeceksiniz. Bu durumda herhangi bir yere gidip birşeyler yapabilmeniz neredeyse imkânsız hale gelecektir. Hiçbir veri aleti sizin varlığınızı tanımayacaktır."
Bu durumdan pek hoşlanmadığını belirten bir gülümsemeyle, "Tam tahmin ettiğim gibi" diye karşılık verdi Poole. "Benim zamanımdaki gibi olmaya başlamış; birçok insan bu düşünceden nefret ederdi."
"Bazılan hâlâ nefret ediyor. Her şeyi terk edip ıssız yerlerde yaşıyorlar. Bu tür olaylar şimdi Dünya'da, sizin zamanınızdan daha çok oluyor! Ancak her zaman için yanlarına telsizlerini de alırlar, böylece gerektiğinde yardım isteyebilirler. Orta noktaya beş gün kaldı."
"Bunu duyduğuma üzüldüm. İnsan ırkı açıkça bozulmuş."

Dr. Wallace'in hoşgörü sınınnı bulmak ve kişiliğinin aynntılarına ulaşmak için onu dikkatle inceliyordu. Birlikte oldukça fazla vakit geçirecekleri belliydi ve tam anlamıyla ona güvenmeliydi. Hâlâ Poole ondan hoşlanıp hoşlanmayacağından emin değildi; belki de Poole'a müzede sergilenen dikkat çekici bir eser gözü ile bakıyordu yalnızca.
Eleştirisine katıldığı için oldukça şaşırmıştı Poole.
"Bu doğru olabilir -tabii bazı açılardan. Belki biz fiziksel olarak güçsüzüz, ancak neredeyse gelmiş geçmiş bütün insanlardan daha sağlıklıyız ve çevreye daha uyumluyuz. Soylu Yabanıl her zaman için bir mitti."
Dr. Wallace küçük, dikdörtgen bir levhaya doğru yürüdü ve kapının üzerinde göz seviyesine getirdi. Bu, eski Matbaa Çağı'nda hızla çoğalan sayısız dergilerden biri büyüklüğündeydi ve Poole her odada bunlardan en az bir tane olduğunu fark etti. Bu levhalar genellikle boştu, ama bazılannda birçok kelimesi tanıdık geldiği halde Poole'a kesinlikle hiçbir şey ifade etmeyen metinler oluyordu. Bir keresinde onun odasındaki levhadan bazı acil durum sinyalleri çıkmıştı, ama Poole, problem her ne ise ilgilenecek birileri olduğunu düşünüp aldınş etmemişti. Neyse ki, ses başladığı gibi çabucak bitmişti.
Dr. Wallace elinin içini levhanın üzerine koydu

3001: Son Efsane
ve birkaç saniye sonra kaldırdı. Poole'a dönerek hafif bir gülümsemeyle, "Gelip bir baksana" dedi.
Poole levhanın üzerinde yazılı olanları yavaşça okuduğunda, gördüklerinin ne anlama geldiğini

anlayabilmişti.
WALLACE,INDRA [K2970.03.ll/31.885 // TARİH, OXFORD]
"Sanırım baştaki 'K' Kadın demek. Daha sonra doğum tarihiniz 11 Mart 2970 ve tahsil yeriniz Tarih Bölümü, Oxford yazılmış. 31-885 ise kimlik numaranız olsa gerek. Doğru mu?"
"Mükemmel, Mr. Poole. Sizin elektronik posta adresleriniz ve kredi kartı numaralarınızdan bazılarını görmüştüm; sayılar muhtemelen kimsenin hatırlayamayacağı kadar düzensiz ve anlamsız al-fanümerik çizgilerden oluşuyordu. Fakat herkes doğum tarihlerimizi bilir, ancak bunu paylaşacak insanlar 99,999'dan fazla olmayacak. Yani ihtiyacın olacak tek şey beş rakamlı bir sayı. Unutursan da önemli değil. Gördüğün gibi, senin bir parçan."
"İçine mi yerleştirilecek?" "Evet, doğumdan sonra, gereksiz yere her iki ele de yerleştirilir. İçeri girerken bir şey hissetmezsin. Ama küçük bir sorunumuz var." "Nedir o?"
"Birçok kereler karşılaşacağın okuyucular doğum tarihinin doğru olduğunu kabul edemeyebi-
30
lirler. Bu yüzden izninizle doğum tarihinize bin yıl daha eklemek istiyoruz."
"İzin verilmiştir. Peki kimliğin geri kalanı?"
"İsteğe bağlı. Boş bırakabilirsiniz, ilgi alanlarınızı ve ikamet ettiğiniz yeri yazabilirsiniz, ya da küresel veya yönlendirilmiş özel mesajlarınız için kullanabilirsiniz."
Poole, yüzyıllar geçse de bazı şeylerin değişmeyeceğinden iyice emin olmuştu. Bu "yönlendirilmiş" mesajların büyük bir bölümü gerçekten de oldukça özeldir.
Poole bu zaman ya da çağda, hâlâ kişi veya devlet tarafından görevlendirilen sansür kurumlarının bulunup bulunmadığını ve bu kurumların diğer insanlann ahlâkını geliştirme konusundaki çabalarının kendi zamanındakilerden daha başarılı olup olmadığını merak ediyordu.
Bu konuyu Dr. Wallace'a, tabii onu daha iyi tanımaya başladığı zaman sorması gerekecekti.
MANZARALI ODA
"Frank -Profesör Anderson senin kısa bir yürüyüş yapabilecek kadar güçlendiğini düşünüyor."
"Bunu duyduğuma çok sevindim. Siz 'sevinçten uçmak' deyimini biliyor musunuz?"
"Hayır, ama ne olduğunu tahmin edebiliyo-
31
rum."
Poole düşük yerçekimine o kadar alışmıştı ki ,attığı uzun adımlar ona oldukça normal geliyordu. Tahmin ettiği kadarıyla yarım gee, ona iyi olduğunu hissettirebilecekti. Yürüyüşleri sırasında yalnızca birkaç kişi gördüler; herkes yabancıydı ,ama hepsi de tanıyormuşçasına ona gülümsü-yordu. O anda Poole gururla, ben bu dünyanın en ünlülerinden biri olmalıyım dedi kendi kendine. Hayatımın geri kalanında ne yapacağıma karar verdiğimde, bu, bana oldukça yardımcı olacaktır. En azından bir yüzyıl daha, eğer Ander-son'a inanabilirsem tabii...
Yürüdükleri koridor, her birinde evrensel tanıma panelinin bulunduğu sıra numaralı kapılar hariç oldukça sıradandı. Poole, Indra'yı neredeyse iki yüz metre kadar izlemişti ki birden durdu ve şaşırdı; çünkü ayan beyan olan bir şeyi yeni fark etmemişti.
"Bu uzay istasyonu çok büyük olmalı" dedi şaşkınlıkla.
Indra ona bakarak gülümsedi. "Sizin şöyle bir deyişiniz yok mu -'Henüz bir şey görmedin?"'
"Hiçbir şey" diye düzeltti dalgınlıkla. Bu yapının boyutlarını tahmin etmeye çalıştığı sırada başka bir şok yaşadı. Kim tahmin edebilirdi ki bir metro tünelini -elbette ki küçük bir tünel- içine alacak genişlikteki bir uzay istasyonunda sadece
32
rıiaız ıjenrı
birkaç yolcunun binebileceği küçük bir taşıma aracı olsun.
"Gözlem Odası Üç" diye seslendi Indra ve onlar da sessizce, ama hızla duraktan ayrıldılar.
Poole, hâlâ fonksiyonlarını öğrenmeye çalıştığı ayrıntı göstergeli bilekliğinden zamanı kontrol etti. Küçük sürprizlerden biri de tüm gezegenin Evrensel Saat kullanmasıydi: Kafa karıştıran çok parçalı Zaman Dilimleri evrensel iletişimin sağlanmasıyla ortadan kaldırılmıştı. Daha önceleri Yirmibirind Yüzyıl'da bu konu bayağı konuşulmuştu ve o zaman bile Güneş Zamanı'nın yerine Yıldız Zamanı'nın kullanılması önerilmişti. Daha sonra, yıl boyunca, güneş saatin sağ tarafına doğru ilerlemiş, altı ay önce doğduğu saatte batar olmuştu.
Aslında ne bu "Güneş'te eşit zaman" önerisi, ne de takvimi yenilemeye yönelik tantanalı girişimler bir sonuç verdi. Daha önceleri de ileri sürüldüğü üzere bu önemli iş, teknolojide olacak büyük gelişmeleri beklemek zorundaydı. Elbette ki bir gün Tanrı'nın küçücük hatalarından biri düzeltilecek ve Dünya'nın yörüngesinde hafif bir ayarlama yapılacak, on iki aya otuzar eşit gün denk getirilecekti.
Hızları ve çarçabuk geçen zamandan anladığı kadarıyla Poole, en az üç kilometre ilerlediklerini tahmin ediyordu. Daha sonra araç durdu, kapılar açıldı ve yumuşak otomatik bir ses duyuldu:
33
3001: Son ütsane
"İyi seyirler. Bugün hava % 35 bulutlu olacak."
En sonunda dış duvara yaklaşmaya başladık, diye düşündü Poole. Ancak burada da başka bir esrar vardı; kat ettiği mesafeye rağmen yerçekiminin ne kuvveti ne de yönü değişmişti! Böylesine bir yer değiştirmenin sonucunda bile, gee vektörü değişmeyecek kadar devasa bir dönen uzay istasyonu olabileceğini hayal bile edemezdi... Gerçekten bir gezegende olabilir miydi? Ancak Güneş Sistemi'nde bulunan yaşanabilir herhangi bir gezegende kendini daha hafif -genellikle çok daha hafif- hissederdi.
Terminalin en dış kapısı açıldığında ve Poole kendini küçük bir hava bölmesine girerken bulduğunda, aslında uzayda olması gerektiğini anladı. Ama uzay elbiseleri neredeydi? Endişeyle etrafına bakındı: Boşluğa çıplak ve korunmasız bir şekilde, bu denli yakın olduğunu hissettiren içgüdülerine karşı koymaya çalışıyordu. Bunu bir kez tecrübe etmiş olmak dahi yeterliydi...
"Neredeyse geldik," dedi Indra güven verir biçimde.
Son kapı da açıldı. Dikey ve yatay olarak kıvrılan büyük bir pencereden uzayın engin karanlığına bakıyordu. Kendini akvaryumdaki bir süs balığı gibi hissetti ve bu gözüpek mühendislik harikasının tasarımcılarının ne yapmaya çalıştık-lanndan emin olduklarını ümit etti. Kuşkusuz bu tasanmcılar, onun zamanındakilerden daha geliş-
34
miş aletlere sahiptiler.
Dışarıda yıldızlar parlıyor olması gerekirken, dev pencereye yönelmiş, ışığa alışkın gözleri karanlık bir boşluktan başka bir şey göremiyorlardı. Daha geniş bir görüş açısı sağlamak için birkaç adım attığında, Indra onu durdurdu ve ilerisini gösterdi.
"Dikkatli bak" dedi. "Görmüyor musua'"
Poole gözlerini kırpıştırdı ve gözlerini karanlığa dikti. Kuşkusuz bu bir yanılsama olmalıydı; hatta -Tanrı korusun- pencerede bir çatlak olabilirdi.

Başını sağa sola salladı. Hayır, bu gerçekti. Ama nasıl olur? Öklid'in tanımını hatırladı: "Bir doğrunun uzunluğu vardır, ama kalınlığı yoktur."
Pencerenin yüksekliği döndüğü, aşağıdan ve yukandan görüş alanı kısıtlandığı için, biraz uğraş göstererek rahatlıkla bir ışık çizgisini görebiliyordu. Hatta bu çizgi o denli tek boyutluydu ki, "ince" kelimesi, yetersiz kalıyordu. Yine de tamamen şekilsiz değildi: Bu uzun çizginin üzerinde düzensiz aralıklarla, örümcek ağının üzerindeki su damlacıklarına benzer oldukça parlak noktalar zar zor görülebiliyordu.
Poole aşağıda ne olduğunu tamamiyle görene dek pencereye doğru yürüdü. Oldukça tanıdık bir manzaraydı bu; tüm Avrupa kıtası ve Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümü, uzaydan birçok kez gördüğü gibiydiler. Yani yörüngede olmalıy-

di- muhtemelen ekvatoral bir yörüngede, en azından bin kilometre kadar yüksekte. Indra, Poole'a sevimli bir gülümsemeyle baktı.
"Pencereye yaklaşın," dedi Indra. "Böylelikle daha da aşağıya bakabilirsiniz. Umanm yükseklik konusunda bir sorununuz yokftır."
Bir astronota söylenebilecek en aptalca şey herhalde! diye düşündü Poole öne doğaı ilerlerken. Eğer yükseklik korkum olsaydı, bu mesleği yapmazdım.
Aklından bu düşünceler geçerken birden, "Aman Tanrım!" diye haykırarak, gayri ihtiyari pencereden bir adım uzaklaştı. Daha sonra kendini toparladı ve tekrar bakmaya teşebbüs etti.
Poole, kavisli duvanyla birkaç kilometre çapı olan silindir bir kuleden aşağıya, uzaktaki Akdeniz'e baktığını fark etti. Ama kulenin çapı, uzunluğuyla kıyaslanamazdi; çünkü kule, aşağılara doğru daha inceliyor ve Afrika üzerinde bir yerlerde, sisler arasında kayboluyordu. Poole bu kulenin yeryüzüne kadar uzadığını düşündü bir,an. "Ne kadar yüksekteyiz?" diye fısıldadı. "İki bin kay. Bir de yukarı bak." Bu kez pek de şaşırmadi; ne göreceğini tahmin ediyordu. Kule, uzayın karanlığına uzanan muhteşem bir ip gibi görünene dek inceliyordu ve kesinlikle şundan emindi ki, bu ip kule, ekvatorun otuz altı bin km yukarısında bulunan yerküre uyumlu yörüngeye kadar çıkıyordu. Bu gibi

fanteziler Poole'un zamanında oldukça yaygındı; ancak bunun gerçek olduğunu görebileceğini ve hatta onun içinde yaşayabileceğini hiç düşünmemişti-
Doğu ufku boyunca uzanan ilerideki incecik ipi gösterdi.
"Bu da diğeri olmalı."
"Evet; Asya Kulesi. Biz de oradakilere aynen sizin gördüğünüz gibi görünüyor olmalıyız."
"Bunlardan kaç tane var?"
"Ekvator'un etrafına eşit olarak yerleştirilmiş, tam dört adet var. Afrika'da, Asya'da, Amerika ve Pasifik'te. Sonuncusu neredeyse boş; sadece birkaç yüzlük seviyesi bitirildi. Yani sudan başka bir şey görülmüyor..."
Poole bu muazzam düşünceyi idrak etmeye çalışıyordu ki, aklına rahatsız edici bir şey takıldı.
"Benim zamanımda bile çeşitli yüksekliklerde bulunan binlerce uydu vardı. Çarpışmaları nasıl engelliyorsunuz?"
Indra birazcık utanmıştı.
"Bilirsiniz -bunu hiç düşünmemiştim- benim alanım değil." Bir an durdu ve hafızasını taradı. Az sonra yüzü aydınlandı.
"Yüzyıllar önce büyük bir temizlik operasyonu yapıldığını sanıyorum. Sabit yörüngenin altında hiçbir uydu yok."
Bu mantıklı, dedi Poole kendi kendine. Onlara ihtiyaçları yoktu ki; dev gibi dört tane kule, bir

zamanlar binlerce uydu ve uzay istasyonu tarafından sağlanan bütün o imkânları sağlayabilirdi. "Böylece Dünya'yı terk eden ya da atmosfere tekrar giriş yapan uzay gemilerinin çarpışmaları gibi kazalar asla olmaz, öyle değil mi?" Indra şaşkınlıkla ona baktı. "Böyle bir şey zaten olmuyor." Tavanı gösterdi. "Bütün uzay gemisi pistleri olmaları gerektiği yerdeler; yukanda, dış halkada. Sanırım yeryüzünden son roketin atılmasının üzerinden dört yüzyıl geçmiştir."
Poole hâlâ bu fikri sindirirken küçük bir anormallik dikkatini çekti. Astronotluk eğitimi almış olması olağandışı olan her şeye karşı tetikte olmasını sağlıyordu: Nitekim uzayda bu, bir ölüm ¦ kalım meselesi olabilirdi.
Güneş tepelerinde kalmış ve görüş alanlann-dan çıkmıştı, ancak büyük pencereden içeri sızan ışınları bastıkları zeminin üzerinde parlak bir ışık şeridi oluşturuyordu. Bu şerit belli bir açıyla, kendisinden daha az parlak başka bir şerit tarafından kesiliyor, böylece pencerenin çerçevesi iki tane gölge oluşturmuş oluyordu.
Gökyüzünü görebilmesi için Poole'un neredeyse çömelmesi gerekiyordu. Hiçbir şeye şaşırmayacağını düşünüyordu, ama iki güneşin sergilediği manzara karşısında bir an için nutkunun tutulduğunu hissetti. Tekrar nefes alabildiğinde, "Bu da nesi?" diye-

bildi ancak.
"Ah -size söylenmedi mi? Bu Lucifer." "Dünya'nın başka bir güneşi mi var?" "Aslında bize pek fazla ısı vermiyor, ancak Ay'ın görevini elinden aldı... İkinci Uçuş sizi bulmak için oraya gitmeden önce, Jüpiter gezegeniydi."
Bu gezegende daha çok şey öğreneceğimi biliyorum, dedi Poole kendi kendine. Ama kim bilir ne kadar?..
EĞİTİM
Poole, odasına bir televizyon getirilip yatağının ucuna koyulduğu zaman, hem şaşırmış hem de memnun olmuştu. Memnundu, çünkü yeni bilgiye açtı; şaşırmıştı, çünkü kendi zamanında dahi modası geçmiş olan bir televizyon getirilmişti.
"Bunu geri götüreceğimize dair Müze'ye söz vermek zorunda kaldık," dedi başhemşire. "Ve umanm bunu nasıl çalıştıracağınızı biliyorsunuzdur."
Uzaktan kumandaya hafifçe dokunduğunda, Poole şiddetli bir nostalji dalgasının bedenini sardığını hissetti. Bir iki başka nesne gibi bu da, çocukluğunun, televizyonlann sözlü emirleri anlamayacak kadar aptal olduğu günlerin anılarını

geri getirdi.
"Teşekkür ederim, Başhemşire. En iyi haber kanalı hangisi?"
Bu soruyu anlayamamış göründü, ama sonra kendini toparladı.
"Ah, ne demek istediğinizi anladım. Ancak Profesör Anderson henüz hazır olmadığınızı düşünüyor. Bu yüzden kendinizi evinizde hissetmeniz için arşivler bir araya getirildi."
Poole o gün ve çağda nasıl bir depolama yöntemi kullanıldığını merak etmişti. Kompact diskleri ve önceki döneme ait uzunçalar koleksiyon-lannın sahibi olan o garip yaşlı George Amca'sı-nı hatırlayabiliyordu hâlâ. Ancak şüphesiz ki bu teknolojik yarış, her zamanki Darwinci yol -en güçlü hayatta kalır- ile yüzyıllar önce sona ermiş olmalıydı.
TV seçiminin yirmibirinci yüzyıl başlarını iyi bilen biri (indra?) tarafından oldukça iyi bir şekilde yapılmış olduğunu kabul etmeliydi. Yayınlarda rahatsız edici şeyler yoktu; ne savaşlar ne de şiddet vardı. Sadece, artık bütünüyle önemsiz, biraz siyaset ve iş vardı.

Birkaç hafif komedi, spor olayı (kendisinin bir zamanlar büyük bir tenis hayranı olduğunu nasıl öğrenmişlerdi acaba?), klasik ile pop müzik ve vahşi hayat ile ilgili belgesel filmler.
Bütün bunları biraraya getiren her kim ise iyi bir mizah anlayışına sahip olmalıydı; aksi halde
40
Uzay Yolu dizisinin her filminden bölümler almazlardı. Küçük bir çocukken Poole, Patrick Stewart ve Leonard Nimoy ile tanışmıştı. Onlann ne düşündüklerini ve kendilerinden çekinerek imza isteyen bir çocuğun kaderinin ne olacağını bilip bilmediklerini merak etmişti.
Kendisine eskiyi hatırlatan bu şeyleri hızlı çekimde inceledikten hemen sonra, aklına oldukça can sıkıcı bir düşünce takılıverdi. Bir dahaki yüzyılda -şimdiki yüzyılında!- yaklaşık elli bin televizyon istasyonunun aynı anda yayın yapacağını okumuştu bir yerlerde. Eğer bu rakama ulaşıldıy-sa -ve daha da yükselebilir pekâlâ- şu anda milyonlarca belki de milyarlarca, saatlik televizyon programı havada uçuşuyor olmalıydı. Yani en koyu olumsuzcu insan bile kabul edecektir ki, en azından bir milyar saatlik seyretmeye değer ya da en yüksek mükemmellik standartlarını aşan milyonlarca yayın olmalıdır. O halde bu denli büyük bir samanlıkta birkaç tane iğne nasıl bulunabilir?
Bu düşünce o kadar ezici ve aslında o kadar sinir bozucuydu ki, bir hafta boyunca giderek amaçsız hale gelen kanallar arası gezintiden sonra Poole televizyonun alınmasını istedi. Belki de böyle daha iyiydi, çünkü uyanık olduğu zamanlar kendine daha az zaman ayırır olmuştu; gücü yerine geldikçe zamanı da artıyordu.
Can sıkıntısı olasılığı yoktu; sık sık başhemşire ve Profesör Anderson'ın kurduklan barikattan sı-
41

zarak, Poole'un yanına gelmeyi başaran ciddi araştırmacılar ve meraklı -büyük olasılıkla da nüfuzlu- vatandaşların yaptıkları geziler sayesinde can sıkıntısı riski kalmamıştı.
Yine de günlerden bir gün televizyon tekrar getirildiğinde oldukça sevinmişti; çünkü tiryakilik krizi belirtileri baş göstermişti. Ancak bu sefer izleyecekleri konusunda daha seçici olmayı kafasına koymuştu.
Bu önemli antikaya, yüzündeki hafif gülümsemeyle Indra Wallace eşlik ediyordu.
"Görmen gereken bir şey bulduk, Frank. Aklının karışıklığını gidermene yardımcı olacağını düşündük. Her neyse, seveceğine eminiz."
Poole, bu yaklaşımı güvenceli sıkıntı için bir reçete olarak gördü ve kendisini en kötüsüne alıştırdı. Ancak açılış konuşması onu bir anda yakalamış ve pek az başka şeyin yaptığı gibi eski yaşantısına geri götürmüştü. Birdenbire zamanının en ünlü seslerinden birini tanıdı ve bu programı önceden izlediğini hatırladı.
"Atlanta, 31 Aralık 2000...
"Burası Uluslararası CNN; tüm bilinmeyen acı ve umutlarıyla Yeni Binyıl'a girmeye beş dakika kaldı...
"Ancak geleceği keşfetmeye çalışmadan önce, dönüp şon bin yıla şöyle bir bakalım ve kendimize soralım:
"Acaba M.S. 1000'de yaşayan herhangi bir in-

san, esrarlı bir şekilde yüzyıllar sonrasına gitseydi az da olsa bizim dünyamızı hayal edebilir ya da anlayabilir miydi? ,
"Artık alışıp da gerçek değerini unuttuğumuz neredeyse, tüm teknolojik buluşlar Binyıl'ımızın sonlarına doğru -çoğu son iki yüz yıl içinde- yapılmıştır. Buharlı motor, elektrik, telefon, radyo, televizyon, sinema, havacılık, elektronik eşyalar ve bir ömür önce... nükleer enerji ve uzay yolculukları... Geçmişin büyük beyinleri bunlarla karşılaştığında ne yaparlardı acaba? Arşimet ya da Leonardo birdenbire dünyamıza atılsalardı, akıllarını kaçırmadan ne kadar dayanabilirlerdi?
"Bin yıl öncesine gönderilmek oldukça cezbe-dici bir fikir. Elbette ki o yıllarda belli başlı bilimsel buluşlar çoktan yapılmıştır. Teknolojide büyük gelişmeler olacak olmasına rağmen, bir hesap makinesi ve video kameranın Isaac Newton için olduğu denli büyüleyici ve akıl almaz bir şey, bir aygıt icat edilecek mi?
"Belki de bizim çağımız öncekilerden oldukça farklıdır. Telekomünikasyon, bir zamanlar yok oluşu engellenemeyen görüntü ve seslerin kay-dedilebilmesi, gökyüzü ve uzayın fethi... Bütün bunlar geçmişin en çılgın hayallerinin bile ötesinde bir medeniyet oluşturmuştur. En az bunlar kadar önemli olan bir şey daha var ki, o da, Koper-nik, Newton, Darwin ve Einstein'ın bizim düşünce tarzımızı ve evrene bakışımızı tamamen değiş-
42
43

tirmesidir. Öyle ki bu durumumuz geçmişin en parlak zekâlarına bile, bizim yeni bir tür gibi görünmemizi sağlayabilir.
"Ve bundan bin yıl sonra torunlarımız da dönüp arkalarına bakarak bize, bizim cahil, batıl inançlı, hastalıktan kırılan, kısa ömürlü atalarımıza duyduğumuz acıma duygusuyla mı bakacaklar acaba? Asla soramayacakları bu somların cevaplarını bildiğimizi sanıyoaız. Ancak Üçüncü Binyıl'ın bize ne gibi sürprizleri olacak?
"Evet, işte..."
Büyük bir çan gece yarısını vuruyordu. Son titreşim de sessizliğe gömüldü...
"İşte ta kendisi... Güle güle harika ve berbat Yirminci Yüzyıl..."
Daha sonra görüntü milyonlarca parçaya ayrıldı ve sözü yeni bir spiker devraldı. Spiker, Po-ole'un artık kolayca anlayabildiği bir aksanla konuşuyordu ve bu ona hemen içinde bulunduğu zamanı hatırlattı.
"3001 'in bu ilk dakikalarında, geçmişten gelen bu soruyu cevaplayabiliriz...
"Elbette ki az önce seyretmiş olduğunuz 2001 insanları bizim çağımızda kendilerini 1001 yılındaki insanların hissedecekleri kadar çaresiz hissetmezlerdi. 2001 yılındaki insanlar bizim elde ettiğimiz birçok teknolojik başanya sahip olmayı öngörmüşlerdir; hatta uydu şehirler, Ay'da ve diğer gezegenlerde koloniler kurmayı umut etmiş-

lerdir. Onlar hayal kırıklığına uğramış olabilirler, çünkü biz henüz ölümsüz değiliz ve şimdilik sadece en yakındaki yıldızlara uzay araçları gönde-rebildik..."
Indra aniden bantı durdurdu.
"Gerisini sonra izlersin, Frank; yoruluyorsun. Ama umarım bunlar aklındaki karışıklığı gidermene yardımcı olur."
"Teşekkürler, Indra. Şimdi uyuyacağım. Yalnız bu bir şeyi kanıtladı bana?
"Nedir o?"
"2001 yılına düşüvermiş bir 1001'li olmadığım için şükretmeliyim. Bu diğerlerinden daha büyük bir sıçrayış olurdu: Kimsenin anlayıp uyum gösterebileceğini sanmıyorum. En azından elektrik hakkında birşeyler biliyorum ve bir görüntü benimle konuşmaya başladığında korkumdan ölmem."
Umarım kendime bu güvenimde yanılmam, dedi Poole kendi kendine. Bir zamanlar birileri bana yeterince gelişmiş herhangi bir teknolojinin sihirden farksız olduğunu söylemişti. Bu yeni dünyada sihirle karşılaşacak mıyım -ve onu kullanabilecek miyim?
44
45

BEYİN BAŞLIĞI
Profesör Anderson kelimelerinin abartılı ağırlığını yok eden bir gülümsemeyle, "Korkanm acı verici bir karar vermen gerekecek" dedi.
"Buna dayanabilirim, Doktor. Doğrudan doğruya söyleyin bana."
"Beyin başlığını yerleştirmeden önce, tamamen kel olman gerekiyor. Tabii tercih senin. Saçlann belli bir uzunluğa gelfnce, en azından ayda bir kere tıraş olman gerekir. Ya da saçlarını ömür boyu kazıtabilirsin."
"Bu nasıl yapılıyor?"
"Lazerli kafa derisi tedavisi. Kıl köklerindeki kesecikleri köreltir."
"Hımm... Bunun geri dönüşü var mı?"
"Evet, ama oldukça zordur ve acı verir. Ayrıca haftalar sürer."
"Öönce saçsız nasıl göründüğümü göreceğim. Samson'a olanları unutamıyorum."
"Kim?"
"Eski, ünlü, kitaptan bir karakter. Kız arkadaşı o uykudayken saçlarını kesmiş. Uyandığında ise bütün gücünün kaybolduğunu fark etmiş."
"Şimdi hatırladım -gayet açık bir tıbbi sembolizm!"
"Yine de sakalımı kaybedeceğim için üzülmü-
Yiıuız şenrı
yorum. Hatta bir daha tıraş olmayacağım için bayağı sevinçliyim."
"Diğer şeyleri ben hazırlayacağım. Ne tür bir peruk istersin?"
Poole güldü.
"Ben o kadar kendime özenmem- önemsiz bir ayrıntı benim için, sorun olmaz. Sonra karar veririm"
Poole'un bu çağdaki herkesin yapay yollarla kelleştirildiğini bu kadar yavaş keşfetmesi oldukça şaşırtıcıydı. Bu duruma ilk kez her iki hemşiresinin de, yüzlerinde en ufak bir utanma belirtisi olmadan, uzun ve gür saçlarını çıkardıkları anda şahit olmuştu. Daha sonra onlar gibi kel uzmanlar gelip onu bir dizi mikrobiyolojik testten geçirdiler. Daha önce hiç bu kadar fazla saçsız insan tarafından kuşatılmamıştı ve aklından geçen ilk tahmin, bunun tıp biliminin mikroplara karşı verdiği ebedi savaşın son basamağı olduğuydu. Tahminlerinin çoğu gibi, bu da tamamen yanlıştı. Gerçeği keşfettiğinde, onu ziyaret edenlerden kaçının saçlarının peruk olduğunu bilmeye çalışarak eğleniyordu. Cevap, "Erkeklerde nadiren; kadınlarda asla"; bu çağ perukçuların çağıydı.
Profesör Anderson hiç vakit kaybetmedi: O öğleden sonra hemşireler Poole'un başına oldukça iğrenç kokan bir krem sürdüler. Poole bir saat

sonra aynaya baktığında kendini tanıyamamıştı. Pekâlâ, diye düşündü, belki de peruk iyi bir fikirdir, her şeye rağmen...
Beyin Başlığı'nın takılması biraz daha uzun sürmüştü. Öncelikle bir kalıp yapılması gerekiyordu. Bunun için Poole'un birkaç dakika hareketsiz oturarak başına konulan maddenin şekil almasını beklemesi gerekiyordu. Hemşireler -meslekleriyle pek de bağdaşmayan bir şekilde kıkırdayarak- sertçe onun başındaki kalıbı çektiklerinde Poole başının yamuk olduğunu işiteceğini sanıyordu. "Aah -acıdı!" diye yakındı.
Sıra kafatası başlığına gelmişti. Bu metal başlık neredeyse kulaklara kadar iyice yerleşiyor ve aklından, "Yahudi arkadaşlarımın şimdi beni görmelerini isterdim!" gibi nostaljik düşünceler geçmesini sağlıyordu. Birkaç dakika sonra başına öyle iyi oturdu ki, onun varlığını bile unuttu.
Artık hazırdı. Korkuya benzer şeyler hissediyordu. Yanm Binyıl'dan biraz öncesinden beri insan ırkının neredeyse tümünün yaşadığı bir işleme, bir tür Geçiş Ayini'ne tabi tutulacaktı.
"Beyin Mühendisi" -günlük kullanımı ile beyin-ci- sıfatıyla tanıtılan teknisyen "Gözlerinizi kapatmanıza gerek yok," dedi. "İşlem başladığında, bütün algılarınızın denetimi sizden alınacak. Gözleriniz açık olsa dahi, hiçbir şey göremeyeceksiniz."
Yiiaız şenrı
Acaba herkes bu kadar sinirli hissetmiş miydi kendini, diye sordu Poole kendi kendine. Kendi aklımın kontrolünde olduğum son dakikalan mı yaşıyoaım? Yine de, bu çağın teknolojisine güvenmeyi öğrendim; şu zamana dek beni hayal kırıklığına uğratmadı. Elbette ki, eskilerin de dediği gibi, her şeyin bir ilki vardır...
Kendisine söz verildiği gibi, Poole kafatasına doğru kıvrıla kıvnla giren binlerce ufak kablonun hafif gıdıklamasından başka bir şey hissetmemişti. Bütün hisleri hâlâ oldukça normaldi. Aşina olduğu odaya şöyle bir göz attığında, her şey nerede olması gerekiyorsa oradaydı.
Başında, Poole'un başlığına benzer ve Yirminci Yüzyıl'ın diz üstü bilgisayarlanyla kolayca ka-nştırılabilecek bir alete bağlı bir başlık bulunan Beyinci'nin yüzünde güven verici bir gülümseme belirdi.
"Hazır mısınız?" diye sordu.
Eski klişe cümlelerin duruma tam uyduğu zamanlar da olmuştur.
"Hiç olamayacağım kadar hazırım," diye cevap verdi Poole.
Işık yavaşça kayboldu ya da öyle göründü. Büyük bir sessizlik çöktü. Hatta Kule'nin hafif yerçekimi, vücudu üzerindeki etkisini kaybetmişti. Pek de karanlık olmayan bir yerde, boşlukta yüzen bir embriyoydu şimdi. Bu denli açıkça görülen morötesine yakın bir ışını hayatında yalnızca

bir kere, bir gece vakti, Büyük Kayalık'ın ucundaki dik yamaçtan aşağı doğru inerken görmüştü. Yüzlerce metre derinliğindeki billursu boşluğa bakarken, kendini öylesine kaybettiğini hissetmişti ki, bir an paniğe kapılmıştı ve bir süre daha kendini toparlayamasaydı, kendi denge ünitesini harekete geçirecekti. Elbette ki bu olayı Uzay Ajansı'ndaki doktorlara asla söylememişti... Çok uzaklardan, uçsuz bucaksız bir boşluktan gelen ses giderek onu sarıyor gibiydi. Ancak ses kulaklarına ulaşamamıştı; beyninin labirentlerinde hafifçe yankılanıyordu.
"Ölçüm başlıyor. Ara sıra size bazı sorular sorulacak. Zihinsel olarak cevaplayabilirsiniz, ancak sesli olması daha iyi olur. Anladınız mı?"
"Evet" dedi Poole. Dudaklarının gerçekten hareket edip etmediğini merak etmişti. Bunu anlayabilmesinin bir yolu yoktu.
Boşluğun içinde birşeyler beliriyordu; kocaman bir grafik kâğıdına benzer ince çizgiler halinde çubuklardı bunlar. Aşağı yukarı, sağa sola, görüş mesafesinin sınırlarına dek uzanan çubuklar. Başını çevirmeye çalıştı, ancak görüntü değişmeyi reddediyordu.
Bu çubuklar arasında sayılar görünmeye başladı. Fakat öyle hızlı geçiyorlardı ki okuyamıyordu. Muhtemelen bir aygıt bu sayıları kaydediyordu. Poole bütün bunlara aşina olduğu için gülümsemeden edemedi (yanakları hareket etmiş miydi

acaba?). Bu sanki bir göz doktorunun hastasını bilgisayarlı göz muayenesinden geçirmesi gibi bir şeydi.
Çubuklar yok oldu ve tüm görüş alanı pürüzsüz bir renkle kaplandı. Birkaç saniye içinde ışık tayfının bir ucundan diğer bir ucuna hızla geçti bu renkler. "Size söylemiş miydim," diye mırıldandı Poole. "Benim renkleri görme gücüm mükemmeldir. Bundan sonra işitme var, sanırım."
Haklıydı. Belli belirsiz bir ritimli ses gittikçe hızlanarak duyulabilen en alçak "Do" sesine kadar indi. Daha sonra bu nota, insanın işitme eşiğini aşıp yarasa ya da yunusun eşiğine kadar yükseldi.
Bu test basit ve dolaysız olan testlerin sonun-cusuydu. Burnuna ve ağzına çoğu hoş, ama bazıları tam tersi, kötü olan koku ve tatlar hücum etti. Daha sonra iplerin ucundaki bir kukla olmuştu ya da öyle görünüyordu.
Şimdi de sinir sistemine bağlı kas kontrolünün test edildiğini tahmin ediyordu ve hiçbir dış beli-rimin olmadığını umut ediyordu; çünkü eğer böyle bir belirim varsa, St. Vitus'un son dans sahnesindeki birine benziyordu büyük bir ihtimal. Ve bir an için şiddetli ve sert bir şey hissetti, ancak deliksiz bir uykuya dalmadan önce bu şeye gerçek bir tepki veremedi.
Yoksa sadece uyuduğunu mu düşlemişti? Uykudayken ne kadar zaman geçtiği hakkında en

ufak bir fikri yoktu. Başındaki başlık, Beyinci ve aletleri çoktan gitmişlerdi.
"Her şey yolunda gitti" dedi başhemşire gülümseyerek. "Bir anormallik olup olmadığını kontrol etmemiz birkaç saatimizi aldı. Ölçümleriniz K.O. ise O.K. demek istemiştim- yarın tekrar Beyin Başlığı'nı alacaksınız."
Poole onunla ilgilenen insanların eski İngilizce'yi öğrenme çabalarını takdir ediyordu, ancak başhemşirenin bu talihsiz dil sürçmesini yapmamasını dilemekten de kendini alamıyordu.
Beyin Başlığı'nın son kez takılması zamanı geldiğinde, Poole, Noel ağacının altındaki harika yeni oyuncağının paketini açmak üzere olan küçük bir çocuk gibi hissetmişti kendini.
"Daha önceki işlemlerden tekrar geçmenize gerek yok," dedi Beyinci güven veren bir sesle. Az sonra bilgisayar kaydı başlayacak. Size beş dakikalık bir demo sunacağım. Rahatlayın ve eğlenmenize bakın."
Az sonra dinlendirici hafif bir müzik tüm vücudunu sardı. Bu sesler ona kendi çağından tanıdık gelse de onu bir türlü tanımlayamıyordu. Gözlerinin önünde bir sis bulutu vardı ve o yürüdükçe ikiye ayrılıyordu...
Evet, yürüyordu! Yanılsama tamamiyle inandırıcıydı. Ayaklarının yere bastığını hissedebiliyordu. Artık müzik durmuştu ve birden etrafını saran dev ağaçların arasında hafif bir rüzgâr esme-

ye başlamıştı. Bunları Kaliforniya sekoyalarına* benzetti ve dünyanın herhangi bir yerinde bunların hâlâ var olduğunu umut etti.
Daha hızlı adımlar atmaya başladı. Zaman yavaş yavaş hızlanıyor gibiydi ve hızlı adım atarsa " mümkün olduğu kadar çok yeri gezip görebilirdi. Yine de bilinci tam olarak yerinde değildi; geçici bir süre başka birinin bedenine girmiş gibi hissediyordu. Bu his giderek artmıştı, çünkü hareketlerini kontrol edemiyordu. Durmaya ya da yönünü değiştirmeye çalıştığı zaman hiçbir şey olmuyordu. Öylece ilerliyordu.
Aslında pek de fark etmezdi. Bu yeni deneyinin tadını çıkartıyordu ve bunun giderek alışkanlık haline gelebileceğini hissedebiliyordu. Kendi yüzyılındaki birçok bilim adamının -genelde endişeyle- beklediği "düş makineleri", artık gündelik yaşamın bir parçasıydı. Poole insan ırkının buna nasıl dayanabildiğini merak ediyordu; kendisine birçoğunun dayanamadığı söylenmişti. Milyonlarcasının beyni yanmış ve hayatlarını kaybetmişlerdi.
Tabii ki bu tür ayartılara bağışıktı. Üçüncü Bin-yıl dünyası hakkında daha çok şey öğrenmek zorundaydı ve edinilmezse elde edilmesi yıllar sürecek yeni becerileri birkaç dakika içinde edinmek için bu olağanüstü aleti kullanmak zorundaydı. Pekâlâ, ara sıra Beyin Başlığı'nı sa-
Kaliforniya'da yetişen kozalaklı bir ağaç türü. (ç.n.)

dece eğlence için kullanabilirdi...
Ormanın diğer ucuna gelmiş, oldukça geniş bir nehre bakıyordu. Hiç tereddüt etmeden nehre doğru yürüdü; su başının üzerine çıktığı esnada dahi endişelenmedi. Hâlâ nefes alabilmesi biraz garip gelmişti, ancak daha da olağanüstü olanın, çıplak gözün odaklanamayacağı bir noktayı mükemmel bir şekilde görebilmesi olduğunu düşünmüştü. O an bu garip davetsiz misafire aldırış etmeden yanından geçen o büyüleyici alabalığın her bir pulunu sayabilmişti.
Bir denizkızı! Pekâlâ, hep bir denizkızı görmek istemişti, ancak onların sualtı yaratıkları olduğunu sanıyordu. Acaba onlar da somonlar gibi yumurtalarını bırakmak için nehrin yukarısına doğru mu yüzüyorlardı. Denizkızı, bu devrimci teoriye kabul ya da red cevabı vermeyi beklemeden çabucak gözden kayboldu.
Nehir yarı saydam bir duvar ile sona erdi. Po-ole bir sonraki adımını yakıcı güneş altında uzanan çöl toprağına attı. Kumun sıcaklığı onu oldukça rahatsız etmişti, ancak yine de öğle sıcağının kavurduğu çölü rahatlıkla seyredebiliyordu. Pek de doğal olmayan bir netlikle güneşin bir kenarında takımada gibi lekeler olduğunu bile görebilmişti. Ve -bu gerçekten imkânsızdı!- tam güneş tutulması dışında kesinlikle görünmeyen güneş halesi, güneşin her iki yanında birer kuğu kanadı gibi açılmıştı.

Her şey siyaha büründü. Akıldan çıkmayan o müzik tekrar başladı ve kendini tanıdık gelen bir odanın sessizliği içinde buluverdi. Gözlerini açtı (hiç kapanmış mıydılar?) ve merakla onun tepkisini bekleyen bir topluluk buldu karşısında.
Saygıyla "Harika," diyerek nefes aldı. "Bazıları ...evet... gerçeğinden daha gerçek görünüyordu."
Daha' sonra onunla ilgilenen mühendisin meraklı bakışlarından rahatsız olmaya başladı.
"Bu kısa demo bile inanılmaz derecede büyük-bir bilgi içeriyor olmalı. Bu nasıl kaydedildi?"
"Bu tabletlere kaydedildi; benzerlerini sizin görsel-işitsel sisteminiz de kullanmaktadır, ancak daha büyük bir kapasiteyle."
Beyinci, Poole'a bir yüzeyi sırla kaplı, camdan yapılmış ufak, kare şeklinde bir şey verdi. Bu, gençliğindeki bilgisayar disketleri büyüklüğün-deydi, ancak inceliği yarısı kadardı. Poole saydam olan iç kısmını görebilmek için altına ve üstüne baktığı sırada, gökkuşağı renklerinin yansıması gibi bir şey görebildi, hepsi o kadar.
Elinde bin yıllık bir elektro-optik teknolojisinin -ve kendi zamanında daha doğmamış diğer teknolojilerin- son ürününü tuttuğunu fark etti. Onun tanıdığı aletlere yüzeysel olarak epeyce benziyor olması şaşırtıcı değildi. Bıçaklar, çatallar, kitaplar, el aletleri, mobilyalar gibi günlük hayatın içindeki aletlerin insan kullanımına elve-

rişli şekilleri ve boyutları, bilgisayarlar için de taşınabilir hafızalar vardı.
"Bunun kapasitesi nedir?" diye sordu Poole. "Benim zamanımda bu boyutlarda bir terabaytı kullanıyorduk. Eminim siz daha iyisini yapmışsınızdır."

"Tahmin ettiğin kadar değil; maddenin yapısının koyduğu bir sınır var elbette. Bu arada, tera-bayt nedir? Korkarım, unutmuşum."
"Kendinizden utanmalısınız! Kilo, mega, giga, tera... on'un onikinci gücü teradır. Ondan sonra on'un onbeşinci gücü kadar olan petabayt gelir; bu kadar hatırlıyorum."
"O, bizim işe başladığımız nokta. İnsanın bir hayat boyu edineceği her deneyimi kaydetmeye yeter bu."
Şaşırtıcı bir düşünceydi bu, ancak o kadar da şaşırtıcı olmamalıydı. İnsan kafatasının içindeki bir kilogram pelte, Poole'un elinde tuttuğu tabletten daha büyük değildi. Ve bu pelte, yeterli bir depolama aleti olamazdı; uğraşması gereken birçok başka görevi vardı.
"Daha bitmedi," diye devam etti Beyinci. "Bilgi sıkıştırması yoluyla, sadece hatıraları değil gerçek bir insanı kaydedebilir bu."
"Ve tekrar üretebilir, öyle mi?"
"Elbette ki; nanoasamblenin asıl görevi."
Duyduklarıma inanamıyorum, dedi Poole kendi kendine.
56
Yıldız Şehri
Kendi yüzyılında, büyük bir sanatçının hayatı boyunca ortaya koyduğu eserlerin küçük bir diske kaydedilmesi muhteşem bir olay gibi görünmüştü.
Ama şimdi, ondan pek de büyük olmayan bir şey, sanatçının ta kendisini içinde barındırabili-yordu.
BİLGİ ALMA
"Bu kadar yüzyıl sonra hâlâ Smithsonian'ın var olduğuna çok sevindim," dedi Poole.
Kendini Uzay Araçları Bilim Dalı Başkanı Dr. Alistair Kim olarak tanıtan bir ziyaretçi "Büyük bir ihtimalle onu tanımayacaksınız," dedi. "Özellikle de şu anda Güneş Sistemi'ne dağılmışken. Dünyadışı koleksiyonlarının ana bölümü Mars'la Ay'da ve yasal olarak bize ait olan eserlerin çoğu yıldızlarla yarışıyor. Bir gün onları yakalayıp eve getireceğiz. Şu anda Güneş Sistemi'nden çıkan ilk insan yapımı nesne olan Pioneer 10u yakalamaya çalışıyoruz."
"Yerimi saptadıklannda bunu başarmak üzere olduğumu sanıyorum."
"Senin ve bizim için büyük bir şans olurdu. Bilmediğimiz birçok şey üzerine ışık tutabilirdin."
"Doğrusunu söylemek gerekirse bundan şüp-
57
3001: Son ttsane
heliyim; ancak elimden geleni yapanm. Denetimden çıkmış o uzay kapsülü üstüme geldikten sonrasını hatırlamıyorum. İnanması çok güç ama, bana bundan HAL'ın sorumlu olduğu söylendi."
"Evet doğru, ama çok karmaşık bir hikaye bu. Öğrenebildiğimiz ne varsa hepsi, yaklaşık yirmi saatlik olan bu kayıtta bulunuyor; ama muhtemelen birçoğunu ileri alacaksın.
"Şunu muhakkak biliyorsunuzdur, Dave Bowman sizi kurtarmak için 2 numaralı uzay kapsülü ile dışarı çıkmıştı. Ancak daha sonra gemi dışarıdan kilitlendi, çünkü HAL kapsül bölümünün ka-pılannı açmayı reddetti."
"Tann aşkına, neden?"
Dr. Kim hafifçe geri çekildi. Poole daha önce de bu tür bir tepki göstermişti.
(Dilime takılmış olmalı, diye düşündü. "Tanrı" bu kültürde kirli bir kelimeye benziyor. Indra'ya sormalıyım.)
"HAL'a yüklenen talimatlarda büyük bir programlama hatası vardı. Görevin, sizin ve Bow-man'ın bilmediğiniz yönlerini kontrol etmekle yükümlüydü. Bütün bunlar kayıtlarda var...
"Her neyse, dönemlik uykusunda olan üç kişinin, Alpha Mürettebatı'nın, yaşam destek sistemlerini de kesti ve Bowman onlann bedenlerini dı-şan attı."
(Yani Dave ve ben Beta Mürettebatı'ndandık, ya da bilmediğimiz başka bir şeydendik...)
58
IUUU. ÇCI1II
"Onlara ne oldu?" diye sordu Poole. "Onlar da benim gibi kurtanlmadılar mı?"
"Korkarım hayır. Bu konuyla ilgilendik tabii ki. Bowman kontrolü HAL'dan aldıktan birkaç saat sonra onları dışarı atmıştı; bu yüzden onlann yörüngeleri sizinkinden tamamen farklıydı. Onlar Jüpiter'de yanmış olmalılar, fakat siz sıyırıp geçtiniz ve elde ettiğiniz çekim gücünün itişi sizi, birkaç bin yıl daha ötedeki Orion Nebulası'na taşıdı...
"Her şeyi kendi bildiğince eliyle yapan -ki bu gerçekten inanılmaz bir işti- Bowman, Disco-veryyi Jüpiter'in yörüngesine sokmayı başardı. Ve orada İkinci Keşif Seferi'nin Büyük Birader adını verdiği şeyle karşılaştı. Büyük Birader Tycho Tektaşı'nın yüzlerce kat daha büyük bir ikizidir.
"Ve onu orada kaybettik. Gemideki bir uzay kapsülü ile Discoveryyi terk etti ve Büyük Birader ile buluşmaya gitti. Yaklaşık bin yıldır onun son mesajı aklımızdan hiç çıkmıyor: 'Deus adına; burası yıldızlarla dolu!'"
(Dur bir dakika! dedi Poole kendi kendine. Da-ve'in bunu söylemesine imkân yok... "Aman Tan-nm; burası yıldızlarla dolu! demiş olması lazım.")
"Görünüşe göre kapsül bir çeşit süredurum alanı sayesinde Tektaş'ın içine sürüklenmiş, çünkü kapsül -ve muhtemelen Bowman- o kadar hız kazanmış ki bir anda yok olmuş. Ve yaklaşık on
59
3UU1: Son tfsane
yıl boyunca eldeki son bilgi de buydu, tâ ki ABD ve Rus ortak uçuşu Leonov..."
"Terk edilmiş olan Discovery ile buluşup Dr. Chandra içeri girip HAL'ı tekrar çahştırıncaya dek. Evet, bunu biliyorum."
Dr. Kim birazcık utanır gibi olmuştu.
"Affedersiniz; size ne kadarının söylendiğinden pek emin değildim. Her neyse, işte o sıralar daha garip şeyler olmaya başladı.
"Anlaşıldığı kadarıyla Leonoı/un gelişi Büyük Birader'in içindeki birşeyleri harekete geçirdi. Eğer bu kayıtlara sahip olmasaydık, orada neler olduğuna kimse inanmazdı. İzin verirsen sana göstereyim... İşte, güç tekrar yenilendiğinde, Dr. Heywood Floyd Discoveryde gece yarısı nöbetindeyken. Her şeyi tanıyacaksın elbette ki."

(Gerçekten de tanımıştım. Ama uzun zaman önce ölmüş olan Heywood Floyd'u benim eski koltuğumda oturur vaziyette, HAL'ı ise görüş alanındaki her şeyi kırmızı gözleriyle durmaksızın incelerken görmek oldukça garipti. Ve daha da garibi HAL ve benim aynı ölüm kalım savaşını verdiğimizi düşünmekti...)
Monitörlerin birinden bir mesaj geldi ve Floyd uyuşuk bir şekilde cevap verdi: "Tamam, HAL. Kim arıyor?"
TANIMLAMA YOK.
Floyd biraz rahatsız olmuş gibi baktı.
"Pekâlâ. Lütfen bana mesajı verir misin?"
60
BURADA KALMAK ÇOK TEHLİKELİ. ON BEŞ GÜN İÇİNDE BURAYI TERK ETMELİSİNİZ.
"Bu kesinlikle imkânsız. İniş penceremiz bu günden itibaren yirmi altı gün açılmayacak. Daha erken bir kalkış için yeterli yakıt yok.

BU GERÇEKLERİN FARKINDAYIM. YİNE DE ON BEŞ GÜN İÇİNDE BURAYI TERK ETMELİSİNİZ.
"Eğer kaynağını bilmezsem bu uyarıyı ciddiye alamam... benimle kim konuşuyor?"
BEN DAVID BOWMAN'DIM. BANA İNANMAN ÇOK ÖNEMLİ. ARKANA BAK.
Heywood Floyd döner koltuğunu göstergeler ve bilgisayar düğmelerinin olduğu taraftan, tam arkasına, yüzeyi yapıştırmalı plastik kaplı podyuma döndürdü.
("Bunu dikkatle izle," dedi Dr. Kim.
Sanki uyarılmama gerek varmış gibi, diye düşündü Poole...)
Discovery'nin gözlem güvertesinin yerçekimsiz alanı hatırladığından daha tozluydu; hava filtresi aletinin henüz bilgisayara bağlanmadığını düşünmüştü. Uzaklarda, hâlâ parıldayan güneşin paralel ışınları büyük pencerelerden içeri akıyor, Brownian tarz klasik bir gösteriyle dans eden milyonlarca toz zerreciğini aydınlatıyordu.
Ve o anda bu toz zerreciklerine garip şeyler olmaya başlamıştı; bir güç onları yönlendiriyor, merkezi bir noktadan alıp diğerlerini oraya çekiyor ve yerde içi boş bir yuvarlak halinde toplu-
61
yordu. Bu yuvarlağın karşılıklı iki kenarının uzunluğu yaklaşık bir metre kadardı ve bir an için dev bir sabun köpüğü gibi havada asılı kaldı. Daha sonra iki kenarı uzayarak elips şekline girdi ve yüzeyi kırışarak girintili çıkıntılı bir hal aldı. Bu kıvrımlar insan şeklini andırmaya başladığında Poole pek de şaşırmamıştı.
Buna benzer insan figürlerini müzelerde ya da bilim sergilerinde, içine üflenerek yapılan cam nesneler olarak görmüştü. Ancak bu tozlu hayaletin anatomik olarak az da olsa doğru bir ölçüsü yoktu; pişmiş kilden acemice yapılmış küçük kaba bir insan heykeline ya da Taş Devri'nde mağara duvarlarında rastlanan ilkel sanat çalışmalarından birine benziyordu. Sadece kafası dikkatle şekillendirilmişti. Ve yüzü, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak biçimde, Kumandan David Bowman'm yüzüne benziyordu.
MERHABA, DR. FLOYD. ŞİMDİ BANA İNANIYOR MUSUNUZ?
İnsan figürünün dudaklan hiç oynamıyordu. Poole sesin -evet, kesinlikle Bowman'in sesinin-bir hoparlörden çıktığına karar verdi.
BU BENİM İÇİN ÇOK ZOR VE AZ ZAMANIM VAR. SİZE BU UYARIYI YAPMAMA İZİN VERİLDİ. YALNIZCA ON BEŞ GÜNÜNÜZ VAR.
"Neden... ve sen nesin?"
Ancak hayalete benzer figür çoktan kaybolmuştu ve zerrelerden oluşan örtüsü tekrar minik
62
toz parçacıkları haline gelmeye başlamıştı.
HOŞÇAKALIN, DR. FLOYD. BİR DAHA GÖRÜŞMEYECEĞİZ. ANCAK HER ŞEY YOLUNDA GİDERSE BİR MESAJ DAHA OLABİLİR
İnsan figürü kaybolduğunda, Poole bu eski Uzay Çağı klişelerinden birini duyunca gülümsemeden edemedi: "Her şey yolunda giderse"... Bu cümleyi göreve çıkmadan önce kaç kere duymuştu acaba?
Hayalet yok olmuştu; yalnızca havada gelişigüzel şekiller oluşturarak dans eden toz zerrecikleri kalmıştı. Poole birden şimdiki zamana dönmüştü.
"Pekâlâ, Kumandan... Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu Kim.
Poole'un kafası hâlâ karmakarışıktı ve soruya karşılık verebilmesi için birkaç saniye geçmesi gerekti.

"Bowman'in yüzü ve sesiydi, buna yemin edebilirim. Ama o neydi?"
"Bu hâlâ tartıştığımız bir şey. Buna bir hologram ya da bir görüntü yansıması diyebilirsiniz. Tabii ki istenildiğinde benzetilebilecek birçok şey var, ancak bu şartlarda değil! Ve tabii ki ondan sonra olanlar."
"Lucifer?"
"Evet. Bu uyan sayesinde, Jupiter patlaması olmadan önce oradan uzaklaşacak yeterli zamanları kalmıştı.
63
: OUII C.1MUC
"Ne olursa olsun, Bowman'a benzeyen şey dostça davranmış ve yardım etmeye çalışmış."
"Muhtemelen. Ancak bu son görünüşü değildi. Şu 'son bir mesaj'dan o sorumluydu sanınm ve Europa'ya inmeye çalışmamamız için bizi uyardı."
"Ve oraya inmedik, öyle değil mi?" "Sadece bir kere, o da kazayla... Galaxy kaçırılıp otuz altı yıl sonra oraya inmeye zorlandı. Ancak kardeş gemi Universe onu kurtarmak zornu-daydı. İşte hepsi burada. Küçük robot monitörlerimizin Europalılar hakkında bize ilettikleri bunlar..."
"Onları görmeyi çok isterim." "Europalılar hem karada, hem denizde yaşarlar ve her şekle, boyuta girebilirler. Lucifer, gezegenlerini kaplayan buzu eritmeye başladığında, denizden karaya çıkmaya başladılar. O zamandan itibaren, biyolojik olarak imkânsız olan bir hıza ulaştılar."
"Europa hakkında hatırladıklarıma göre, oradaki buzlarda birçok çatlak yok muydu? Belki de onlar dışarı çıkıp dışanda neler olduğuna bir bakmaya çalıştılar."
"Bu oldukça kabul gören bir teori. Ancak bundan daha spekülatif olan başka bir teori daha var. Bunun bizim henüz anlayamadığımız bir şekilde Tektaş'la herhangi bir ilgisi olabilir. Bu düşünceyi ortaya çıkaran şey, sizin zamanınızdan
64
rıiaız $enrı
yaklaşık beş yüz yıl sonra Dünya'da TMA-O'ın keşfedilmesiydi. Size bundan bahsedilmişti sanırım, öyle değil mi?
"Sadece üstünkörü olarak. Zaman açığını gidermek oldukça zor! Bu isim çok gülünç çünkü . bu manyetik bir anormallik değildi ve Afrika'da bulunmuştu, Tycho'da değil!"
"Kesinlikle haklısınız, ancak ismi hakkında yapabileceğimiz bir şey yok. Ayrıca Tektaşlar hakkında ne kadar çok şey öğrenirsek, bilmece daha da karmaşıklaşıyor. Özellikle de onlar hâlâ, Dünyadışı ileri teknolojinin tek gerçek kanıtı konumunda oldukları için."
"Bu beni şaşırttı. Bunca zaman içinde bir yerlerden radyo sinyalleri yakalayabileceğimizi düşünmüştüm. Ben daha çocukken gökbilimciler bunları aramaya başlamıştı!"
"Aslında küçük bir işaret aldık ve bu o kadar korkunç ki konuşmak dahi istemiyoruz. Nova Scorpio'yu duydun mu hiç?"
"Sanmıyorum."
"Yıldızlar her zaman nova halini alırlar tabii ki. Ancak bu pek de etkileyici bir şey değil. Patlamadan önce, N Scorp'un birkaç gezegeni olduğu biliniyordu."
"Yaşanabilir yerler miydi?"
"Tam olarak bir şey söylenemiyor; radyo araştırmaları bir şey bulamadılar. Ve işte kabus...
"Neyse ki Nova Devriyesi olayı en başında ya-
65
: bon ttsane
kaladı. Ayrıca yıldızda da başlamadı. Önce gezegenlerden birinde bir patlama oldu ve daha sonra güneşe de sıçradı."
"Aman Tanrı... Affedersiniz, devam edin."

"Herhalde anladın. Bir gezegenin nova olması imkânsızdır -tabii bir yol dışında."
"Bir keresinde bir bilimkurgu romanında kötü bir espri okumuştum. Süpernovalar endüstriyel kazalarmış."
"Bu bir supernova değildi ve bu espri de olmayabilir. En geniş kabul gören teori birinin vakum enerjisini kullanırken kontrolü kaybettiği."
"Ya da bu bir savaştı."
"Onun kadar kötü; muhtemelen hiç bilemeyeceğiz. Ancak bizim medeniyetimiz de aynı enerji kaynağına dayandığından, N Scorp'un bizim için neden bir kabus olduğunu anlayabilirsin."
"Bizim endişelenmemiz gereken, sadece eriten nükleer reaktörlerimizdi."
"Artık değil, şükür Deus'a. Ve TMA-0 keşfi hakkında daha fazlasını anlatmayı gerçekten isterdim; çünkü bu insanlık tarihinin bir dönüm noktası olmuştur.
"TMA-l'i Ay'da bulmak yeterince büyük bir şoktu, ama beş yüz yıl sonra bundan daha kötüsü ortaya çıktı. Ve bu kelimenin tam anlamıyla evimize daha yakın. Aşağıda, Afrika'da."
8
OLDUVAI'A DONUŞ
Louis ve Mary'nin, diyordu sık sık Dr. Stephen Del Marco kendi kendine, beş yüz yıl önce ilk atalanmızı kazıp çıkardıkları yerin birkaç kilometre ötesinde olduğu halde Leakey'ler bu yeri asla tanıyamadılar. Tüm gezegenin ısınması ve Kısa Buz Çağı (muazzam teknolojinin harikala-rıyla budanarak) toprağı ve canlı yaşamı tama-miyle değiştirdi. Meşe ve çam ağaçlan, hangisinin bu iklim değişikliğine karşı ayakta kalabileceğini görmek istercesine hâlâ birbirleriyle mücadele ediyorlardı.
Ve 2513'te, Olduvai'm heyecanlı antropologlar tarafından kazılmamış bir yeri olduğuna inanmak biraz güç olmaktaydı. Nasıl olduysa artık olmayacağı tahmin edilen ani taşkınlar bu bölgeyi tekrar oymuş ve toprağın üst tabakasının çoğunu söküp almıştı. Del Marco eline geçen bir fırsatı değerlendirmişti: Ve orada, derinlemesine inceleme yaptığı bir noktada, inanamayacağı bir şey vardı.
Hayalete benzeyen bu figüre ulaşmak ve hayal etmeye cesaret edebildiğinden daha garip olan bir gerçeği öğrenmek için yaptığı yavaş ve dikkatli kazı bir yıldan fazla sürmüştü. Robot kazı makineleri birkaç metre derinlikteki bir toprağı yavaşça kazmış, daha sonra köle gibi çalışan son
66
67
sınıf öğrencileri bunu ortaya çıkarmışlardı. Onlar, dört kong takımı tarafından destekleniyorlardı -ya da köstekleniyorlardı. Del Marco kongların yarardan çok zarar getirdiğini düşünüyordu. Buna rağmen öğrenciler- gelişimleri yavaş olan, ama daha çok sevilen çocuklar gibi davrandıkları genetik olarak geliştirilmiş olan bu gorilleri seviyorlardı. Hatta aralarındaki ilişkilerin bütünüyle platonik olmadığı söylentileri bile yayılmıştı.
Son birkaç metreden sonra her şey insan eline ve yumuşak kıllı diş fırçalanna kalmıştı. Ve artık sona ermişti. Tutankhamen'ın mezarındaki altının ilk pırıltısını gören Howard Carter bile daha önce bunun gibi bir hazineyi meydana çıkarmamıştı. O andan itibaren Del Marco insan inanç ve düşünce ilkelerinin engellenemez bir şekilde değişeceğini anladı.
Bu Tektaş beş yüz yıl önce Ay'da keşfedilen Tektaş'ın tıpatıp benzeriydi; neredeyse kazı ala: nıyla aynı büyüklükteydi. Ve TMA-1 gibi bu da kesinlikle ışığı yansıtmıyor, Afrika güneşinin kızgın ışığını ve Lucifer'ın soluk parıltısını aynı kayıtsızlıkla emiyordu.
Meslektaşlarını -dünyanın birçok ünlü müze müdürü, üç ünlü antropolog, iki medya imparatoru- kazı çukuruna indirirken, Del Marco bu denli seçkin erkek ve kadınlardan oluşan bir grubun hiç bu kadar uzun süre sessiz kalıp kalmadıklarını merak etmişti.
Ziyaretçilerin bu tutumu,
68
abanoz rengi o simsiyah dikdörtgenden ve onu çevreleyecek olan binlerce kişiden kaynaklanıyordu.
Arkeologların bulduğu bu definenin yanında acemice şekillendirilmiş çakmak aletleri, bazıları hayvana, bazıları insana ait olmak üzere sayısız kemik düzenli bir şekilde yerleştirilmişti. Yüzyıllar, -hayır, binyıllar- önce bu değersiz armağanlar zekânın pırıltılarına sahip yaratıklar tarafından anlayabileceklerinin çok ötesindeki bir mucizeye sunu olarak buraya getirilmişti.
Bizim dahi kavrayışımızın ötesinde, diye düşünmüştü Del Marco. Bir gün kanıtlamanın mümkün olabileceğinden şüphe duysa da, iki şeyden emindi.
Burası -hem zaman, hem mekan olarak- insan ırkının gerçekten başladığı yerdi.
Ve bu Tektaş onların sayısız tanrılarının en ilkiydi.
GOKYUZU ÜLKESİ
"Dün gece odamda fareler vardı" diye yakındı Poole yan ciddi bir ifadeyle. "Bana bir kedi bulabilme şansınız nedir acaba?"
Dr. Wallace şaşkın şaşkın baktı ve gülmeye başladı.
69
3001: Son fctsane
"Temizleyici mikrotlardan birini duymuş olmalısınız. Programlamayı kontrol ettireceğim; sizi rahatsız etmezler. Eğer birini çalışırken yakalarsanız üzerine basmamaya dikkat edin; basarsanız yardım çağıracaktır ve bütün arkadaşları başınıza üşüşür."
Öğrenecek çok şey ve çok az zaman var! Hayır, bu doğru değil, diye hatırlattı kendi kendine Poole. Bu çağın tıp bilimi sayesinde daha önünde yüzyıllık bir ömür olabilir. Bu düşünce onu daha şimdiden sevinç yerine endişeyle doldurmuştu.
En azından artık birçok konuşmayı rahatlıkla takip edebiliyordu ve kelimeleri telaffuz etmeyi öğrenmişti; böylece Indra onu anlayabilen tek kişi olmaktan çıkmıştı. Fransızca, Rusça ve Çince'nin hâlâ yaygın olmalarına rağmen, "Engiliz-ce"nin şimdi de dünya dili olmasına oldukça seviniyordu.
"Bir problemim daha var, Indra; ve sanırım bana yardım edebilecek tek insan sensin. 'Tann' dediğim zaman, neden insanlar sıkılıyor?"
Indra o kadar da sıkılmış görünmüyordu; ama güldü.
"Bu çok karışık bir hikaye. Eski dostum Dr. Khan'ın burada olup sana açıklamasını isterdim; ama şu an Ganymede'de; orada, son kalan Gerçek Müminleri bulup iyileştirmeye çalışıyor. Bütün eski dinlere karşı güvensizlik başladığında
70
Yıldız Şehri
-sana bir gün Papa 20. Pius'tan bahsedeyim; tarihteki büyük adamlardan biridir!- İlk Neden ya da Evrenin Yaratıcısı gibi kelimelere -tabii eğer varsa- hâlâ ihtiyaç duyuyorduk...
"Birçok öneri oldu: Deo, Theo, Jove, Brahma... Bütün bunlar denendi ve bazıları hâlâ dillerde dolaşır; özellikle de Einsten'ın favori ismi 'Yaşlı Varlık'. Ancak Deus son zamanların en tutulan ismi."
"Hatırlamaya çalışacağım, ancak bu bana hâlâ aptalca geliyor."
"Alışırsın. Duygulanın ifade etmek istediğinde kullanman için sana nispeten kibarca kabul edilen birkaç küfür de öğreteceğim..."
"Bijtün eski dinlere karşı güvensizlik başladığını söylediniz. O halde şimdi insanlar neye inanıyor?"
"Mümkün olduğu kadar az inanıyorlar. Bizler ya Deist ya da Teist'iz."
"Pek anlayamadım. Açıklar mısın, lütfen."

"Sizin zamanınızda bunlar oldukça farklıydı, ancak son şekilleri şöyle: Teistler birden çok Tann olmadığına, Deist'ler ise birden az Tann olmadığına inanıyorlar."
"Korkanm aralarındaki ayrım benim için biraz fazla ince oldu."
"Herkes için değil; bunların sebep olduğu aa Çatışmaları görseniz şaşarsınız. Beş yüz yıl önce, birisi Teistler ve Deistler arasında sonsuz sayıda

derece olduğunu kanıtlamak için surreal matematik olarak bilinen bir terim kullanmıştı. Tabii ki sonsuzluğa bulaşan çoğu insan gibi o da çıldırdı. Bu arada, en tanınmış Deistler Amerikalılardır: Washington, Franklin, Jefferson."
"Benim zamanımdan biraz öncesi... Şaşıracaksınız, ama birçok insan bunu bilmiyordu."
"Şimdi sana güzel bir haberim var. Joe -yani Prof. Anderson- en sonunda şeyi -O kelime neydi?- OK'ini verdi. Sabit bir yerinin olmasına mani olan bir şey yok."
"Bu iyi bir haber. Buradaki herkes bana çok iyi davranıyor, ama kendime ait bir yerim olmasından mutluluk duyacağım."
"Yeni elbiselere ve onları nasıl giyeceğini gösterecek birine ihtiyacın olacak. Ayrıca o kişi çok zaman kaybına neden olacak yüzlerce küçük günlük işte sana yardım edebilir. Senin için özel bir yardımcı bulma cüretini gösterdik. İçeri girebilirsin, Danil..."
Danil kısa boylu, kumral, otuzlarında biriydi. Poole, onun el sıkışarak değil de otomatik bilgi değişimi ile selam vermesine şaşırmıştı. Aslında daha sonra Danil'in kimlik kartının olmadığı anlaşıldı. Gerektiği zaman, 21. yüzyıl'in "akıllı kartları ile aynı işleve sahip küçük, dikdörtgen bir plastik kullanıyordu.
"Danil ayrıca senin rehberin ve -o kelime neydi? 'Bale'ye benziyordu- kelimeleri asla hatırlaya-

mıyorum. Bu iş için özel olarak eğitildi. Eminim memnun kalacaksın."
Poole bu jest için memnun olmasına olmuştu; ama bu biraz da onu rahatsız etmişti. Belki de vale demek istemişti. Kendisini Yirminci Yüzyıl İngiliz romanlarından çıkma bir karakter gibi hissetmeye başlamıştı.
"Danil taşınma işlerini düzenlerken, yukarıda, Ay Seviyesi'nde küçük bir gezinti yapabiliriz."
"Harika. Ne kadar uzakta?"
"Ah, yaklaşık on iki bin kilometre."
"On iki bin kilometre! Bu saatler alır!"
Indra bunu düşünmesine şaşınnıştı ve daha sonra gülümsedi.
"Düşündüğün kadar uzun değil. Üzerinde ça-hştıklannı bildiğim halde, hayır, henüz bir Uzay Yolu Nakliyecimiz yok. Önünde bir seçim şansı var ve ben hangisini seçeceğini biliyorum. Dış asansör ile yukarı çıkarsak manzaranın, içerideki ile çıkarsak yemek ve bazı eğlencelerin tadını çıkarabiliriz."
"İçeride durmak isteyecek birini düşünemiyo-aım."
"Şaşırabilirsin. Bazıları için fazlaca baş döndürücüydü -özellikle aşağıdan binen ziyaretçiler için. Yüksekliklere meydan okuyan dağcılar bile, yükseklik metreler ile değil, binlerce kilometrelerle ölçülünce dayanamayabiliyorlar."
"Bu riske girerim," diye cevap verdi Poole gü-

lümseyerek. "Daha yükseğe de çıkmıştım."
Kule'nin dış cephesindeki iki hava bölmesinden geçtiklerinde (bu hayal miydi, yoksa tuhaf bir afallama mı hissetmişti?) küçük bir tiyatro salonunun seyirci bölümüne benzer bir yere girdiler. Yana doğaı onarlı beş sıra koltuk vardı. Hepsinin yüzü büyük pencerelerden birine doğru bakıyordu. Poole yüzlerce tonluk hava basıncının pencereyi patlatıp uzaya fırlatabilmek için uğraştığını asla aklından çıkaramadığı için hâlâ endişeliydi.
Bu duaım hakkında herhangi bir fikri olmayan bir düzine ya da daha fazla yolcu oldukça rahat görünüyordu. Poole'u tanıdıkları zaman gülüm-süyorlar, nazikçe başlarıyla selamlıyorlar ve manzaranın tadını çıkartmak için tekrar başlarını çeviriyorlardı.
"Gökyüzü gezisine hoşgeldiniz," dedi her zamanki otomatik ses. "Çıkış beş dakika içinde başlayacaktır. Alt katta yiyecekle içecek bulunan bir büfe ve tuvaletleri bulabilirsiniz."
Bu gezi tam olarak ne kadar sürecek acaba? diye merak ediyordu Poole. Gidiş ve dönüş olmak üzere yirmi bin kayın üzerinde mesafe kat edeceğiz. Bu, Dünya'daki asansörlerdeki gibi bir iniş-çıkış olmayacak...
Çıkışın başlamasını beklerken, iki bin kilometre aşağıda uzanan o nefes kesici, dev manzaranın tadını çıkartıyordu. Kuzey Yarımküre'de kış

yaşanıyordu, ama iklim hızla değişiyordu; çünkü Kuzey Kutup Dairesi'nin güneyinde kar oldukça azdı.
Avrupa neredeyse bulutsuz bir gün yaşıyordu ve gözle görülen o kadar çok detay vardı ki. İsimleri yüzyılları aşıp da yankılanarak gelen büyük şehirleri teker teker tanıdı. İletişim devrimi Dünya'nın çehresini değiştirdiği için onun zamanında bile küçük olan Dünya, şimdi daha da küçük hale gelmişti. Var olması imkansız olan yerlerde bazı su birikintileri vardı; Sahra'nm kuzeyindeki Selahattin Gölü artık küçük bir deniz olmuştu.
Poole bu manzaraya öyle bir dalmıştı ki, zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştı. Birdenbire beş dakikadan fazla bir zamanın geçtiğini, ama asansörün hâlâ yerinde durduğunu fark etti. Ters giden bir şey mi vardı, yoksa geç kalanları mı bekliyorlardı?
Daha sonra o kadar olağandışı bir şey fark etmişti ki, ilk önce gözlerinin kanıtladığı şeye inanmakta güçlük çekti. Panorama, sanki yüzlerce kilometre yükselmişlercesine büyümüştü! Pencereden baktığında aşağıda yavaşça hareket eden gezegenin yeni özelliklerini fark etti.
Ve Poole her şeyi anladığında ise gülmeye başladı.
"Beni kandırıyor olmalısın, Indra! Bunun gerçek olduğunu düşünmüştüm, ama video gösteri-

siymiş!"
Indra alaycı bir şekilde gülerek, ona baktı.
"Tekrar düşün, Frank. On dakika önce hareket ettik. Şu anda, ah, en azından saatte bin kilometre hızla yukarı çıkıyor olmalıyız. Bana bu asansörlerin maksimum hızının yüz gee'ye ulaşabildiği söylenmişti, ancak kısa bir mesafe olduğu için biz on gee'nin yukarısına çıkmayacağız."
"Bu imkânsız! Merkezkaç makinesinde bana verdikleri maksimum hız altı gee idi ve yarım ton ağırlığında olmak pek hoşuma gitmemişti. İçeri girdiğimizden bu yana hiç hareket etmediğimizi biliyorum."
Poole yavaşça sesini yükseltmişti ve o an diğer yolcuların ona aldırmıyor göründüklerini fark etti.

"Bunun nasıl yapıldığını bilmiyoaım, Frank; ama buna süreduaım alanı adı verilmiş. Bazen de 'Sharp' deniyor. 'S' harfinin ünlü bir Rus bilim adamına, Sakharov'a ait olduğunu biliyorum,-ama diğerlerinin kimler olduğunu bilmiyoaım."
Poole yavaş yavaş anlamaya ve içinde müthiş bir merak uyanmaya başlıyordu. Aslında burada "sihirden ayırt edilemeyen bir teknoloji" bulunuyordu.
"Bazı arkadaşlarım roketlerin yerini alacak ve hızı hissetmeden harekete imkan verecek enerji alanları, yani 'uzay sürüşleri'nin hayalini kurarlardı. Birçoğumuz onların çılgın olduklarını düşü-

nürdük, ama haklı oldukları anlaşılıyor gibi! Buna hâlâ inanamıyorum... ve yanılmıyorsam hafiflemeye başladık."
"Evet, Ay değerine eşitleniyor. Dışarı çıktığımızda, kendinizi Ay'da hissedeceksiniz. Ama Tanrı aşkına, Frank; bir mühendis olduğunu unut ve sadece manzaranın tadını çıkar."
Bu iyi bir tavsiyeydi, ancak bütün Afrika, Avaı-pa'yı ve Asya'nın büyük bir bölümünü seyrederken bile Poole az önce kendisine yapılan hayret verici açıklamaları bir türlü aklından atamıyordu. Aslında o kadar da şaşkın olmamalıydı: Kendi zamanından bugüne dek uzaydaki itici motor sistemlerinde büyük keşifler olduğunu biliyordu, ama bunların günlük yaşama bu denli etkileyici bir şekilde -bu terim otuz altı bin kilometre yüksekliğinde bir gökdelende iken daha anlamlı oluyor- uygulanabileceğini düşünmemişti.
Ve roketler çağı yüzyıllar öncesinde kalmıştı artık. İtiş sistemleri, ateşleme bölmeleri, iyon düzenleyici roketçikler ve füryon reaktörleri hakkında bildiği hiçbir şey artık kullanılmıyordu. Tabii ki bunun bir önemi yoktu, ama bir yelkenli gemi kaptanının, buharlı gemiler pupa yelkenlerin yerini almaya başladığında hissetmiş olabileceği üzüntüyü anlayabiliyordu.
Ruh hali aniden değişti ve otomatik sesin "İki dakika içinde varacağız. Kişisel eşyalarınızı unutmayınız lütfen" anonsunu duyunca gülümseme-

den edemedi.
Bazı ticari uçuşlarda bu anonsu kim bilir kaç kere duymuştu. Saatine baktı ve yarım saatten daha az bir zamandır yukarı çıktıklarını anladığında oldukça şaşırdı. Bu demek oluyordu ki ortalama hızları en azından saatte yirmi bin kilometreydi ve sanki hiç hareket etmemişlerdi. Daha da tuhaf olanı, on dakika ya da daha fazla süredir o kadar çabuk hız kesmiş olmalıydılar ki, doğrusu, başları Dünya'ya dönük olarak çatıda oturuyor olmalıydılar.
Kapılar sessizce açıldı ve Poole ayağını dışan-ya attığında, asansöre binerken hissettiği o tuhaf afallamayı tekrar hissetti. Ama bu kez, bunun ne demek olduğunu biliyordu: Süredurum alanının yerçekimi ile dengelendiği -bu seviyede Ay'ınki ile eşittir- geçiş bölgesinden geçiyordu.
Giderek uzaklaşan Dünya'nın görüntüsü bir astronota bile korku ile karışık bir heyecan verse de, bu çok da beklenmedik ya da şaşırtıcı bir his değildir. Ama kim, Kule'nin eninin tamamını kaplayan ve en uzaktaki duvarı beş kilometreden daha uzakta olan dev bir odayı hayal edebilirdi? Belki de bu zamanda Ay ve Mars'ta daha geniş kapalı alanlar vardır, ama bu şüphesiz uzaydaki en geniş kapalı alanlardan biriydi.
Dış duvarın elli metre yukarısındaki seyir yerinde duaıyor ve sürekli değişen o hayret verici manzaraya bakıyorlardı. Belli ki Dünya'ya ait ge-

niş ÇaPİ' biomlar üreme çabası içindeydiler. Onların hemen aşağılarında Poole'un önce tanıyamadığı ince bir ağaç topluluğu bulunuyordu. Daha sonra onların normal çekim gücünün altıda birine uyum sağlamış olan meşe ağacı olduklarını fark etti. Palmiyeler burada nasıl görünürdü acaba? diye sordu kendi kendine. Dev sazlıklar gibi büyük bir ihtimalle...
Daha ortalarda, yeşil bir ovada kıvrıla kıvrıla akan bir nehirle beslenen ve daha sonra dev bir banyan ağacı gibi görünen küçük bir göl vardı. Ama suyun kaynağı neydi? Poole belli belirsiz bazı sesler duymaya başlamıştı. Bakışlarını hafifçe kıvrılan duvara doğru çevirdiğinde suyun havaya serpiştirdiği zerreciklerin muhteşem bir gökkuşağı oluşturduğu minyatür bir Niagara keşfetti.
Orada manzaranın tadını çıkarıp aşağıdaki gezegenin karışık ve gerçeğinin muhteşem bir benzeri olan bütün o harikaları hiç sıkılmadan seyredebilirdi. İnsan ırkı yeni ve düşmanca bir ortamda yaşamaya başladığı için, belki de kökenini hatırlatacak birşeylere karşı giderek artan bir ihtiyaç duymuştu. Elbette ki, onun zamanında bile her şehirde Doğa'yı -genellikle biraz- hatırlatan parklar vardı. Burada da aynı dürtü, daha büyük ölçekte etkili oluyor olmalı. Central Park, Afrika Kulesi!
"Artık aşağı inelim" dedi Indra. "Daha görüle-

cek çok şey var ve ben her istediğimde buraya gelemiyorum."
Bu düşük yerçekiminde yürümek pek çaba ge-rektirmese de, zaman zaman tek raylı demiryolunu kullanıyorlardı. Bir ara uzunluğu en azından çeyrek kilometre kadar olan bir sekoyanın gövdesine ustalıkla gizlenmiş bir kafede duaıp bir-şeyler atıştırdılar.
Etrafta çok az kişi vardı -yolcular uzun zamandır ortalarda görünmüyorlardı- bu yüzden bu harikalar ülkesi sanki sadece onlara aitmiş gibi hissetmişlerdi. Her şeye -muhtemelen bir robot ordusu tarafından- o kadar güzel bakılmıştı ki, bazen Poole küçük bir çocukken gittiği Disney World'u hatırlıyordu. Ama bu ondan daha iyiydi: Kalabalık değildi; insan ırkını ve onun binalannı hatırlatacak en ufak bir şey dahi yoktu.
Enfes bir orkide bahçesini zevkle seyrediyordu. Bazılarının inanılmaz derecede büyük olduğunu görünce, Poole, hayatındaki en büyük şoklardan birini yaşadı. Daha ileri gittiklerinde tipik bir küçük bahçıvan kulübesi gördüler. O anda kapısı açıldı ve bahçıvan dışarı çıktı.
Frank Poole her zaman için soğukkanlılığıyla gurur duymuş ve bir yetişkin olarak korku dolu bir çığlık atabileceğini hiç düşünmemişti. Ama bir zamanlar onun yaşındaki her çocuk gibi o da bütün Jurassic filmlerini seyretmişti. Yani bir yırtıcı ile göz göze geldiğinde, onu tanıyabilirdi.

"Çok üzgünüm" dedi Indra oldukça ilgili bir edayla. "Seni uyarmayı hiç düşünemedim."
Poole'un bozulmaya başlayan sinirleri normale dönmeye başlamıştı. Elbette ki bu fazlasıyla iyi düzenlenmiş dünyada herhangi bir tehlike olmayacaktı, ama yine de...!
Dinozor tamamen ilgisiz bakışlarını onlara yöneltti. Sonra gerisin geriye kulübesine girdi ve omzuna astığı çantasına koyduğu bir tırmık ve bir kırkma makasıyla tekrar kulübeden çıktı. Kuş yürüyüşünü andıran adımlarla onlann yanlann-dan geçti ve on metre yüksekliğindeki ayçiçekle-rinin arasında kaybolana dek arkasına bakmadı.
"Açıklama yapmalıyım" dedi Indra suçluluk hissederek. "Yapabildiğimiz zaman, robotlar yerine bio-organizmalan kullanıyoaız. Bence bu bir karbon şovenizmi! Şimdilik, sadece birkaç hayvanda ellerini kullanabilme yeteneği var ve biz onlan bir gün olmazsa, diğer bir gün mutlaka kullanmışızdır.
"Ve sana kimsenin çözemediği bir sır vereyim. Şempanze ve goril gibi gelişmiş otoburlann bu tür işlerde iyi olduğunu düşünebilirsin. Ama değiller; çünkü bunu yapmak için yeterli sabırları yok.

"Buna rağmen buradaki dostumuz gibi etoburlar mükemmeller ve kolayca eğitilebiliyorlar. Dahası -başka bir paradoks!- eğitildikten sonra uysal ve iyi huylu oluyorlar. Tabii ki bunun arkasında

yaklaşık bin yıllık bir genetik mühendisliği yatmakta. İlkel insanın deneme yanılma yöntemiyle kurtlara ne yaptığına bir bak!"
Indra güldü ve devam etti: "Buna inanmayabilirsin, Frank, ama çok iyi çocuk bakıcılığı da yapıyorlar; çocuklar onları seviyor! Beş yüz yıllık bir espri vardır: "Çocuklarınızı bir dinozora teslim edebilir misiniz? Ne, anlayamadım... O halde incinmesini göze alacaksınız!"
Poole da yüzünde korktuğu için duyduğu utanç ifadesiyle kahkahalara katıldı. Konuyu değiştirmek için Indra'ya, kendisini hâlâ düşündüren bir soruyu sordu.
"Bütün bunlar," dedi "harika; ama Kule'nin içindeki herhangi biri daha çabuk bir şekilde bunların gerçeğine ulaşabilecekken, neden bu kadar zahmete katlanıyorlar?"
Indra düşünceli bir şekilde ona baktı ve sözcükleri tartarak söze başladı:
"Bu pek doğru değil. Yarım gee seviyesinin üstünde yaşayanlar için aşağıya, Dünya'ya inmek pek rahat değildir -hatta tehlikelidir; hava yastık-lı koltuk taşıtlar olsa bile."
"Bu benim için geçerli değil tabii! Ben bir gee'de doğup büyüdüm ve Discovery?deyken egzersizlerimi hiç ihmal etmedim."
"Bunu Prof. Anderson ile konuşmalısın. Belki sana bunu söylememeliyim, ama biyolojik saatinin durumu hakkında büyük bir tartışma var. As-

lında hiçbir zaman tamamiyle durmamış ve elliden yetmişe eşit yaş oranını tahmin edebiliyor. İyi olmana rağmen, bin yıl sonra bütün gücünü tekrar toparlayabileceğim ümit etmemelisin!"
Şimdi anlamaya başlıyorum, dedi Poole hoşnutsuzlukla kendi kendine. Bu, Anderson'un kaçamak cevaplarını ve bana yaptığı bütün o kas tepkisi testlerini açıklıyor.
Dünya'dan Jüpiter'e iki bin kilometre kat ettim ve Jüpiter'den buraya geldim, ama onu ziyaret etsem bile kendi gezegenimin toprağında bir daha asla yürüyemeyebilirim.
Bunun nasıl üstesinden gelebileceğimi bilemiyorum...
_____10_____
ICARUS'A SAYGI
Ümitsizlik duygusu çabuk geçmişti; yapılacak ve görecek daha çok şey vardı. Tek sorun bu çağın sunduğu milyonlarca eğlenceden hangisini seçeceğiydi ve bin yıllık bir ömür yetmezdi. Her zaman başarılı olamasa da, yararsız şeyler yapmaktan kaçınmaya ve gerekli şeyler -özellikle de eğitimi- üzerinde yoğunlaşmaya çalışıyordu.
Beyin Başlığı -ve Beyin Kutusu adlı bir aygıta giren kitap ebadındaki bir ses cihazı- burada çok büyük önem taşımaktaydı. Kısa bir süre sonra,

her biri üniversite derecesi almaya yeterli, gerekli bütün malzemeyi içeren "hazır bilgi" tabletlerinden oluşmuş küçük bir kütüphanesi olmuştu. Bu plakalardan birini Beyin Kutusu'na yerleştirip kendisine uygun hız ve yoğunluk ayarını yaptığında, bir ışık parlaması oluyor, bunun hemen ardından da bir saat kadar sürebilecek bir bilinçsizlik hali yaşanıyordu. Uyandığında ise, zihninin, aramaya başlamadan önce sadece orada bir yerlerde olduğunu bildiği yeni bölgelerinin açıldığını hissediyordu. Sanki, kendisinin sahip olduğunu bilmediği raflar dolusu kitabı aniden keşfeden bir kütüphane sahibi gibiydi.
Büyük ölçüde kendi zamanının iyi bir bilginiydi. Görev hissi ve minnettarlıktan olsa gerek, çoğu zaman ona anlaşılmaz gelen bilim adamları, tarihçiler, yazarlar ve medyada çalışan sanatçılardan gelen görüşme taleplerinin çoğunu kabul etti. Ayrıca dört Kule'nin diğer vatandaşlarından da sayısız davet aldıysa da, hepsini geri çevirmeye mecbur kaldı.
En cazip olanı ve karşı koyulması en güç olanı aşağıda uzanan o güzel gezegenden gelenler idi. "Elbette" dedi Profesör Anderson, "kısa bir süre için doğru yaşam destek sistemleriyle aşağıya inersen hayatta kalabilirsin, ama bundan pek hoşlanacağını sanmam. Ayrıca bu senin sinir sistemine bağlı kas yapını daha da güçsüz hale getirir; bin yıllık bir uykudan sonra, asla tam olarak

iyileşemeyecek."
Diğer koruyucusu Indra Wallace, onu gereksiz görüşmelerden alıkoyuyor ve hangi davetleri kabul etmesi ve hangilerini nazikçe geri çevirmesi gerektiği konusunda ona tavsiyeler veriyordu. İnanılmaz derecede karışık olan bu kültürün sos-yo-politik yapısını kendi başına kesinlikle anlayamazdı, ama daha sonra fark etti ki, teoride bütün sınıf farklılıkları yok olmuştu ama, yine de bin tane üstün-vatandaş vardı. George Orwell haklıydı; bazıları her zaman diğerlerinden daha eşit olacaktı.
Yirmibirinci Yüzyıl koşullarına uygun biçimde hazırlanmış olan yaşadığı yer için, günün birinde büyük bir otel faturası ile karşı karşıya kalıp kalmayacağını düşündüğü zamanlar oluyordu. Ancak Indra hemen ona güvence verdi; o eşsiz ve paha biçilmez bir müze eseriydi ve bu gibi basit şeylerle canını sıkmasına hiç gerek yoktu. İstediği her şey -tabii mantıklı ise- ona sağlanacaktı. Poole sınırın ne olduğunu merak etmişti ve bir gün bunları keşfetmeye kalkacağını kesinlikle hayal edemezdi.
¦ ¦ ¦
Hayattaki en önemli şeyler kazara olur. Duvara monte edilmiş ekranlı tarayıcısına şöyle sessizce bir göz atarken birden ortaya çıkan bir görüntü ilgisini çekti.
"Taramayı durdur! Sesini aç!" diye bağırdı ge-

reksiz bir haykırışla.
Müziği tanımıştı, ancak ne olduğunu hatırlaması birkaç dakikasını almıştı. Elbette ki duvarını süsleyen, zarif bîr halka oluşturmuş kanatlı insan figürleri şüphesiz hatırlamasına yardımcı olmuştu. Fakat Çaykovski, Kuğu Gölü'nün gerçekten uçan dansçılarla yapılan bu gösterisini görseydi hayretler içinde kalırdı.
Poole birkaç dakika boyunca büyülenmişçesi-ne bunu seyretti; daha sonra bunun taklit değil, tamamiyle gerçek olduğundan emin oldu. Kendi zamanında bile kimse bu kadar emin olamazdı. Muhtemelen bu bale gösterisi çok düşük yerçe-kimli bir ortamda -bazı görüntüleri düşününce oldukça geniş bir ortamda- sergileniyordu. Belki de burada, Afrika Kulesi'nde idi.
Bunu denemek istiyorum, dedi Poole kendi kendine. Uzay Ajansı'nın değerli bir yatırımı riske atmak istememelerindeki amacı arılayabiliyordu, ama yine de en büyük zevklerinden biri olan gecikmeli paraşüt formasyon atlayışının yasaklanmasını bütünüyle affedememişti. Doktorlar daha önce planör ile yaptığı kaza yüzünden büyük endişe duymuşlardı; neyse ki genç kemikleri tamamen iyileşmişti.
"Pekâlâ" diye düşündü, "artık beni durduracak kimse yok... tabii Prof. Anderson karşı çıkmazsa..."

Doktor bunun mükemmel bir fikir olduğunu
86
rıaız şenrı
söyleyince, Poole çok memnun olmuş, rahatlamıştı. Aynca Kule'deki herkesin, onda birlik gee seviyelerinde kendine ait kuş kafesine benzer bir Kafes'i olduğunu duyunca, daha da mutlu olmuştu.
Birkaç gün içinde, kanatlan için ölçü alındı, ama Kuğu Gölünü sunanlann giydikleri zarif kanatlara zerre kadar benzemiyorlardı. Kanatlarda tüy yerine esnek bir zar vardı ve ek çubuklara bağlı tutamakları kavradığında Poole, kuştan çok bir yarasaya benziyor olduğunu fark etti. "İleri, Dracula!" komutu, vampirler hakkında kesinlikle bir şey bilmeyen eğitmen} için bütünüyle anlamsız görünüyordu.
İlk derslerinde hafif bir kayışla bağlandı; böylece temel hareketleri ve, daha da önemlisi, kontrol ve dengeyi öğrenirken sağa sola kaymayacak-tı. Sonradan edinilen çoğu beceri gibi bu da göründüğü kadar kolay değildi.
Bu emniyet kemerleriyle kendini komik hissediyor -insan onda birlik bir yerçekiminde kendini nasıl incitebilir!- ve yalnızca birkaç dersi kaldığı için seviniyordu; şüphesiz ki astronot oluşu dersleri hızlandırmıştı. Kanat hocasının söylediğine göre, o zamana dek çalıştırdığı en iyi öğren-ciymiş; belki de bunu her öğrencisine söylüyordu.
Bir duvarı kırk metre olan odada serbest uçuş yaptıktan ve kolayca kurtulduğu çeşitli engelleri
87
3001: Son ttsane
geçtikten sonra, Poole ilk yalnız uçuşundan tam not aldı. Artık kendisini on dokuz yaşındaymış ve Flagstaff Uçuş Kulübü'ndeki antika Cessna'yı hava-landıracakmış gibi hissediyordu.
Pek heyecan verici olmayan "Kafes" ismi bu ilk uçuşunu yapacağı yere hazırlamıyordu onu. Aşağıda, Ay'ın gee seviyesiyle eşit olan, ormanları ve bahçeleri bulunan o yerden daha büyük gibi görünse de, yukarı doğru hafifçe sivrilen Kule'nin bir katını kapladığı için burası da o güzel yer kadar büyüktü. Yarım kilometre yüksekliği ve dört kilometreden daha fazla genişliği olan bu derinlikli yuvarlak, gerçekten çok büyük görünüyordu; çünkü gözle görülebilecek hiçbir özelliği yoktu buranın. Bütün duvarların açık mavi oluşu, uçsuz bucaksız bir uzay izlenimi yaratıyordu.
Poole, Kanat hocasının "istediğin herhangi bir manzarayı görebilirsin," sözlerine pek de inanmamıştı ve ona emin olduğu bu şeyin imkânsız bir meydan okuma olduğunu söylemeye niyetlendi. Ancak bu ilk uçuşta, elli metrelik baş döndürücü bir yükseklikte gözüne takılan hiçbir şey yoktu. Elbette ki Dünya'ntn on kat daha büyük olan yerçe-kiminde beş metrelik bir yükseklikten düşmek birinin boynunu kırabilir, buna rağmen, burada bütün zemin esnek kablolarla kaplı olduğu için ufak tefek sıyrıklar olabilirdi. Odanın bütünü dev bir tramplendi; Poole, kanatlar olmadan da burada oldukça eğlenilebilir diye düşündü.
Yıldız Şehri
Aşağıya doğru yaptığı sert hareketlerle Poole, kendini yukarı doğru çekti. Neredeyse hiçbir zaman, yüz metre yukarıdaymış ve hâlâ yükseliyor-muş gibi hissetmemişti.
"Yavaşla!" dedi Kanat hocası. "Sana ayak uydura-mıyorum."
Poole yavaşladı ve hafif bir dönüş yapmaya çalıştı. Vücudunu hafif hissettiği kadar (on kilogramdan daha az!) başını da hafif hissediyor, oksijen yoğunluğunun artıp artmadığını merak ediyordu.
Bu harikaydı; daha çok fiziksel uğraş gerektirdiği için sıfır yerçekimli alandan oldukça farklıydı. Buna en yakın şey oksijen tüpüyle dalıştı. Keşke burada kuşlar olsaydı. Tropik kayalıklarda ona genelde arkadaşlık eden, mercan balıklarını kıskandıracak derecede renkli kuşlar...
Kanat hocası bir dizi manevrayı yapıp yapamadığını birer birer sınadı: Dönüşler, havada halkalar, baş aşağı uçuş, havada asılı kalabilme... En sonunda hocası: "Sana öğreteceğim başka bir şey kalmadı. Hadi artık şu manzaranın tadını çıkaralım."
Poole bir an için neredeyse kontrolünü kaybediyordu -muhtemelen öyle olmasını da bekliyordu. Çünkü en küçük bir uyarı yokken karlı dağlar çevresini kaplamıştı ve o sırada dar bir geçitten aşağıya doğru, dik kayaların sadece birkaç metre üstünden uçuyordu.
Elbette bu gerçek olamazdı: Bu dağlar bulutlar kadar tözsüzdür ve isteseydi uçarak içlerinden ge-
89
3001: Son Efsane
çebilirdi. Ama dik yamacın yanından döndü (yamacın çıkıntılarından birinde, içinde iki yumurta olan bir kartal yuvası vardı ve Poole daha da yaklaşırsa dokunabileceğini hissetmişti) ve daha açık olan uzaya yöneldi.
Dağlar kayboldu ve birden akşam oldu. Ardından yıldızlar çıktı; Dünya'nın yoksul gökyüzünde çıkan yıldızlar gibi birkaç bin tane değil, sayılamayacak kadar çok yıldız vardı. Sadece yıldızlar değil, uzak galaksilerin girdaplan, birbiri içine girmiş bir dolu küresel yığınlar. Esrarlı bir şekilde, bu tür gökyüzleri bulunan bir dünyaya gelmiş olsa da, bunun gerçek olabilmesinin asla yolu yoktu. Çünkü bu galaksiler bakıldıkça geriye doğru uzuyordu; yıldızlar soluyor, patlıyor ve kor halindeki ateş bulutlan içinde doğuyorlardı. Her saniyede, bir milyon yıl geçiyor olmalıydı...
Bu göz alıcı manzara ortaya çıktığı gibi çabucak kaybolmuştu. Eğitmeninin dışında kimsenin olmadığı, bomboş gökyüzünün altında, Kafes'in yüzey özellikleri olmayan mavi silindirinin içindeydi yine. "Sanırım bir gün için bu kadan yeter" dedi Kanat hocası, Poole'un birkaç metre üzerinde, havada asılı olarak. "Bir dahaki gelişinde hangi manzarayı görmek istersin?"
Poole duraksamamıştı. Yüzünde bir gülümsemeyle soruyu cevaplamıştı.
90
11
BURADA EJDER VAR
Günün ve çağın teknolojisi ile bile bunun mümkün olabileceğine inanamıyordu. Kaç terabayt-pe-tabayt; bunun için daha geniş anlamlı bir sözcük var mı acaba?- bilgi yüzyılları aşarak gelmişti ve ne çeşit bir depolama yöntemi kullanılmıştı? Bunu düşünmemenin daha iyi olacağını düşündü ve Ind-ra'nın tavsiyesini yerine getimıeye çalıştı: "Mühendis olduğunu unut ve eğlenmene bak."
Mutlulukla karışık bir nostalji hissi vardıysa da içinde, gerçekten de eğleniyordu. Çünkü iki kilometre kadar bir yükseklikte, gençliğinin göz alıcı ve unutulmaz manzaralarının üzerinde uçuyordu, ya da uçuyor gibi görünüyordu. Kafes'in yüksekliği sadece yarım kilometre olduğu için, elbette ki, perspektif yanlıştı, ancak yanılsama mükemmeldi.
Astronotluk eğitiminin ilk yıllarında yanında dolaştığını hatırlayarak, Meteor Krater'inin çevresini turladı. Hiç kimsenin bu kraterin kökeni ya da adının doğruluğu konusunda kesinlikle şüpheye düşmemesi ne kadar da inanılmaz! Yirminci Yüzyıl'ın seçkin jeologları bunun volkanik bir krater olduğunu ispatlamaya çalışmışlardı. Uzay Çağı'na yaklaşıldığı sırada ise bütün gezegenlerin hâlâ sürekli bir bombardıman altında olduğunu -isteksizce de olsa-kabul etmişlerdi.
91
Poole konforlu seyir hızının saatte iki bin değil, yirmi bin kilometreye yakın olduğundan kesinlikle emindi. Bu hızla Flagstaff a on beş dakikadan daha kısa bir süre içinde ulaşmasına olanak verilmişti. Orada kubbeleri bembeyaz parıldayan Lowell Gözlemevi bulunmaktaydı. Küçük bir çocukken burayı sık sık ziyaret ederdi ve şüphesiz ki oranın sıcakkanlı personelinin mesleğini seçmesinde büyük rolü olmuştu. Arizona'nın yakınlarındaki, en uzun ömürlü ve etkili hayal ürünü Marslıların yaratıldığı bir kasabada doğmamış

olsaydı hangi mesleği seçebileceğini merak ederdi bazen. O sırada -herhalde hayal ürünüydü ama- Poole, Lowell'in kubbelerinden birini gördüğünü sanmıştı; kubbenin yakınındaki büyük teleskop ise bu görüntünün gerçeklik ihtimalini kuvvetlendirmişti.
Bu görüntü hangi yıl ve hangi mevsime aitti acaba? Bunun, Yirmibirinci Yüzyıl'ın ilk yıllarını yaşayan Dünya'yı seyreden, casus uydulardan geldiğini talimin etmişti. Kendi zamanından çok sonra olamazdı, çünkü şehrin krokisi onun hatırladığı gibiydi. Belki yeterince alçakta uçarsa, kendisini bile görebilirdi...
Ancak bunun saçma bir düşünce olduğunu biliyordu; çünkü uçabileceği en yakın mesafede uçuyor olduğunu fark etmişti. Daha yakından uçarsa, görüntü bozulmaya ve görüntünün gerçek kareleri ortaya çıkmaya başlayacaktı. Uzaklı-

ğını koruması ve bu güzel yanılsamayı bozmaması en iyisiydi.
Ve orada -bu inanılmazdı!- bir zamanlar ilk ve ortaokul arkadaşlarıyla oynadığı küçük parkı görüyordu. Şehrin ileri gelenleri oranın bakımı konusunda sürekli tartışırlardı; çünkü su kaynağı gitgide daha büyük bir problem haline geliyordu. En azından, bu zaman hangi yıla aitse, o güne dek ayakta kalabilmişti.
Az sonra aklına gelen başka bir anı gözlerini doldurmuştu. Houston'dan ya da Ay'dan evine dönebildiği zamanlarda, sevgili köpeği Rodezyalı Ridgeback ile yürüdüğü o dar patikayı hatırlamıştı. Dünya kurulalı beri insanoğlu ve köpeğin yaptıkları gibi, onun yakalayıp getirmesi için çomak fırlatıyordu.
Poole Jüpiter'den döndüğünde kendisini karşılamak için orada olan ve küçük kardeşi Martin'e emanet ettiği Rikki'yi görmeyi ümit etmişti bütün kalbiyle. Ancak Rikki ve Martin'in yüzyıllar önce toza dönüştüğü gibi acı bir gerçekle tekrar yüz-yüze geldiğinde, neredeyse kontrolünü kaybetmiş ve dengesini tekrar sağlayana dek birkaç metre aşağıya inmişti.
Yeniden görüntüyü düzgün bir şekilde görebildiğinde, koyu bir şerit şeklindeki Büyük Kan-yon'un uzak ufuklarda belirdiğini fark etti. O tarafa yönelip yönelmeyeceğini -bayağı yorulmuştu çünkü- düşündüğü sırada, gökyüzünde yalnız

olmadığını fark etti. Bir şey ona doğru geliyordu ve kesinlikle bu uçan bir insan değildi. Burada mesafeleri tahmin edebilmek güç olsa da, Po-ole'un bulunduğu yerden oldukça büyük görünüyordu.
"Pekâlâ" diye düşündü, "burada pterodaktil* görsem bile, şaşırmam; hatta o beni geçmezse ben onu geçerim. Ama bu düşündüğüm şeye çok benziyor; umarım dosttur. Ah, hayır!"
Pterodaktil hiç de kötü bir tahmin değildi; belki on üzerinden sekizlik bir tahmindi. Büyük, deri kanatlarını yavaşça çırparak ona doğru yaklaşan bu şey de neydi? Yoksa Periler Ülkesi'nden kaçan bir ejder mi? Ve ejderin sırtındaki güzel kadın bu resmi tamamlıyordu.
Poole en azından güzeldir diye taliminde bulundu. Ama geleneksel imge önemsiz bir ayrıntı yüzünden mahvolmuştu: Yüzünün büyük bir kısmı, 1. Dünya Savaşı'ndaki çift kanatlı uçakların üstü açık kokpitinden uçup gelen büyük koruyucu gözlüklerden biriyle örtülmüştü.
Korkunç hayvan, büyük kanatlarının çıkardığı ses duyulabilecek kadar yaklaşıncaya dek, Poole bir yüzücünün suda dik durduğu gibi havada öylece asılı kalmıştı. Ejder yirmi metre kadar yakınına geldiği zaman bile, onun makine mi; yoksa canlı bir varlık mı olduğuna bir türlü karar verememişti; belki de her ikisiydi. Az sonra ejderi unutmuştu, çünkü üzerindeki
94 Prehistorik bir uçan hayvan, (ç.n.)

binici gözlüklerini çıkarmıştı.
Bazı düşünürlerin, muhtemelen esneyerek söylediği gibi, klişelerin en rahatsız edici yönü, can sıkıcı bir şekilde, doğru olmalarıdır. Ancak "ilk görüşte aşk" asla can sıkıcı olamaz.
Danil ona pek bilgi getirememişti; zaten Poole daha sonra ondan bir şey beklemez olmuştu. Maalesef her yerde ona eşlik eden bu adam -iyi bir uşak olma konusunda kesinlikle sınıfta kalmıştı-görevlerini yerine getirmekte o kadar başarısızdı ki, Poole bazen onun, öyle olmadığını bildiği halde, zihinsel olarak sorunlu olup olmadığını merak ediyordu. Bütün ev aletlerinin nasıl kullanıldığını anlayabiliyor, basit emirleri hızla ve verimle yerine getirebiliyor, Kule'de yolunu bulabiliyordu. Ama hepsi bu kadardı; onunla akıl gerektiren bir konuşma yapmak imkansızdı; ailesi hakkında soaılan bütün nazik soaılara alık bir bakışla karşılık verebiliyordu sadece. Poole bazen onun da bir bio-robot olup olmadığını merak ediyordu.
Indra ise istediği cevabı ona vakit geçirmeden vermişti.
"Demek Ejder Leydi'siyle karşılaştın!"
"Ona bu ismi mi verdiniz? Gerçek ismi nedir ve onun kimlik kartını bana getirebilir misiniz? Neredeyse tokalaşacak kadar yakındık."
"Tabii ki; sen kafanı takma."

"Bu sözü nereden öğrendin?" Indra bayağı şaşırmış bir şekilde baktı. "Hiçbir fikrim yok, eski bir kitap ya da filmden. Bu güzel bir konuşma tarzı mı?" "On beş yaşın üstündeysen hayır." "Bunu hatırlamaya çalışacağım. Şimdi bana neler olduğunu anlat; tabii beni kıskandırmak istemiyorsan."
Birbirleriyle kusursuz bir samimiyet içerisinde her şeyi konuşabilecekleri iyi birer arkadaş gibiydiler şimdi. Aslında birbirlerine karşı romantik hisler beslememelerine, şaka ile karışık, üzüldüklerini ifade etmişlerdi; ancak Indra bir keresinde "Galiba ıssız bir asteroitte yalnız ikimiz kalsaydık ve kurtarılma ümidimiz olmasaydı, ancak o zaman bir anlaşmaya varırdık seninle" demişti. "Önce bana kim olduğunu söyle." "Adı Aurora McAuley; diğer unvanlarının yanı sıra, bir de Yaratıcı Anakronizm Derneği'nin Baş-kanı'dır. Draco'nun etkileyici olduğunu düşün-düysen, diğer yarattıkları şeylerin bazılarını bir gör. Moby Dick gibi mesela; ya da Tabiat Ana'nın dahi asla aklına gelmeyecek kadar çok, bir hayvanat bahçesi dolusu dinozor..."
Bu, gerçek olamayacak kadar iyi, diye düşündü Poole.
Ben Dünya Gezegeni'nin en büyük anakronizmiyim.

12
HÜSRAN
O ana dek, yzay Ajansı psikoloğuyla yaptığı konuşmayı neredeyse unutmuştu.
'Dünya'dan, en azından üç yıl uzak kalabilirsin. Eğer istersen sana zararsız bir anafrodizyak iğnesi verebilirim; görev sonuna dek sana yeter. Sana söz veriyorum, eve döndüğün zaman telafiden çok daha fazlasını yapacağız."
"Hayır teşekkürler," diye cevap verdi Poole ve yüzündeki ciddi ifadeyi bozmadan devam etti. "Sanınm idare edebilirim."
Ne var ki üçüncü ya da dördüncü haftadan sonra şüphelenmeye başlamıştı; tabii Dave Bowman da.
"Ben de fark ettim" dedi Dave. "Bahse girerim bu lanet doktorlar yiyeceklerimizin içine birşey-ler koydular."
Koydukları her neyse -eğer gerçekten koydu-larsa- son kullanma tarihi çoktan geçmiş olmalıydı. O zamana dek Poole ona ayak bağı olacak duygusal ilişkilerle ilgilenemeyecek kadar meşguldü ve birkaç genç (bazen de yaşlı) hanımdan gelen cömert teklifleri de

nazikçe geri çevirmişti. Onlara çekici gelen şeyin görünümü mü yoksa ünü mü olduğundan hiç emin olamamıştı. Belki de onları çeken şey yirmi ya da otuz nesil geç-
97
: :>on trsane ı
misten atası olabilecek -ki herkes bunun böyle olduğunu biliyordu- bir adama karşı duydukları basit bir meraktan başka bir şey değildi.
Bayan McAuley'nin kimliğinden aldığı bilgiler Poole'u sevindirmişti: Bayan McAuley iki aşık arasında kalmıştı ve onunla bağlantı kurmak için daha fazla vakit kaybetmedi. Yirmi dört saat sonra kolları onun beline dolanmış ve Draco'nun arkasında uçuyordu. Aynca Kafes'tekilerin taktığı gözlüklerin neden iyi bir fikir olduğunu da öğrenmişti; Draco bütünüyle robottu ve yüz klik hızla uçabiliyordu. Poole gerçek ejderlerin bu hıza ulaşıp ulaşamadıklannı merak etmişti.
Altlarında uzanan değişken manzaraların bir efsaneden çıkmış olması onu şaşırtmazdı. Uçan halısını sollayıp geçtiklerinde Ali Baba, kızgın kızgın el sallamış ve "Önünüze bakmaz mısınız hiç!" diye bağırmıştı. Bağdat'tan oraya oldukça fazla yol almış olmalıydı, çünkü şu an çevresinde dolandıkları belli belirsiz sivri çatı yalnızca Oxford olabilirdi.
Aurora tahmininin doğru olduğunu söyledi ve aşağıyı gösterdi: "Şurası Lewis ve Tolkien'ın arka daşlan Inkling'lerle sürekli buluştukları birahane -ya da meyhane. Şimdi de nehre bak -köprünün altından bir kayık geçiyordu- iki küçük kızı ve ra hibi görüyor musun?"
Draco nun arkasında, rüzgârdan ötürü duyuta bilmesi için bağırarak "Evet" dedi. "Sanırım bir
98
Alice."
Aurora dönerek omzunun üzerinden ona gülümsedi; gerçekten eğleniyor gibiydi.
"Kesinlikle doğru. Papaz'ın tablolan esas alınarak yapılmış tam bir Alice kopyası. Korkarım sen bunu bilmiyorsun. Sizin zamanınızdan sonra birçok kişi okumayı bırakmıştı."
Poole, içinde bir memnuniyet hissetti.
Sanınm başka bir sınavdan geçtim, dedi gururla kendi kendine. Draco'ya binebilmek birincisiy-di. Kaç tane daha var, merak ediyorum? Acaba palalarla dövüşmek de var mı?
Ancak başka sınav yoktu ve dünya kurulalı beri sorulan "Senin evine mi, benimkine mi?" sorusunun cevabı Poole'unki olmuştu.
Ertesi sabah kafası karışmış ve utanmış bir şekilde Profesör Anderson ile konuşuyordu.
"Her şey mükemmel gidiyordu, ama sonra de-lirircesine sinirlendi ve beni itti" diye yakındı Poole. "Onu incittim diye korktum...
"Daha sonra ışığı yaktı -karanlıkta oturuyorduk- ve yataktan çıktı. Sanınm sadece aptal gibi bakakaldım..." Pişmanlıkla güldü. "Onun hali de görülmeye değerdi."
"Eminim. Devam et."
"Birkaç dakika sonra sakinleşti ve asla unutamayacağım bir şey söyledi."
Anderson, sabırla Poole'un yatışmasını bekledi.
99
"Bana 'Gerçekten üzgünüm, Frank. Çok iyi vakit geçirmiş olabiliriz. Ancak senin sünnetli olduğunu bilmiyordum' dedi."
Profesör şaşkın şaşkın bakakalmıştı, ancak sadece bir an için.
"Ah, anlıyorum. Ben de üzüldüm, Frank. Belki de seni uyarmalıydım. Otuz yıllık meslek hayatımda, bu tür vakalara sadece birkaç kez rastladım. Hepsi de senin durumunla ilgisi bulunmayan tıbbi sebeplerden kaynaklanıyordu...
"Sünnet, eski zamanlarda ve sizin yüzyılınızda dahi, hijyensizlikten ötürü az gelişmiş ülkelerde görülen bazı hoş olmayan, hatta öldürücü, hastalıklara karşı koruma sağlamak açısından oldukça önemliydi. Bunun dışında, ve de senin henüz keşfettiğin bazı sebeplerden dolayı, mazereti olamaz!
"Seni ilk muayene edişimden sonra kayıtları inceledim ve Yirmibirinci Yüzyıl'ın ortalarında yanlış tedavi yapılması sebebiyle o kadar çok dava açılmış ki Amerikan Sağlık Örgütü bunu yasaklamak zorunda bırakılmış. Şimdiki doktorlar arasındaki tartışmalar ise çok eğlenceli."
"Eminim öyledir," dedi Poole somurtarak. "Bazı ülkelerde bir yüzyıl daha devam etti bu. Daha sonra bilinmeyen bir dahi ortaya bir slogan attı -biraz kaba olacak, bağışla-: "Tanrı bizi böyle yarattı: Sünnet küfürdür." Bu slogan, bu uygulamayı hemen hemen sona erdirdi. Ama isterse-
100
Yıldız Şehri
niz, deri nakli yapabiliriz; bu oldukça kolay.
"Bunun işe yarayacağını sanmıyorum. Her seferinde gülmeye başlayacağımdan korkuyorum."
"Bu nasıl hissettiğine bağlı; sen bunun çoktan üstesinden geldin."
Anderson'ın yaptığı tıbbi tahminin nasıl olduysa doğru çıkmasına oldukça sevinmişti. Birden güldüğünü fark etti.
"Şimdi ne var, Frank?"
"Aurora'nın Yaratıcı Anakronizm Derneği. Umarım onlar şansımı çoğaltırlar. Onun kıymetini bilemediği bir anakronizm bulma şansım var."

_____13_____
BİLİNMEDİK BİR ZAMANDA BİR YABANCI

Indra, umduğu kadar sempatik değildi; ama yine de aralanndaki ilişkide belki cinsel bir kıskançlık olabilirdi. Ve daha da önemlisi, acı biçimde Ejder Fiyaskosu diye adlandırdıkları şey, onların ilk kavga konusu olmuştu.
Her şey Indra'nın masum bir şekilde yakınma-sıyla başladı:
"İnsanlar neden hayatımı bu denli korkunç bir tarih dilimine adadığımı soruyorlar; ama daha kötü dönemler olması onlar için pek tatmin edi-
!ü
',1 ¦i1!
101
ci bir cevap değil."
"Bu arada, neden benim yüzyılımla ilgileniyorsun?"
"Çünkü barbarlıktan medeniyete geçişin izleri var o yüzyılda."
"Teşekkürler. Bana Conan diyebilirsin."
"Conan? Bildiğim tek Conan, Sherlock Hol-mes'un yazarı olan adam."
"Boş ver; sözünü kestiğim için üzgünüm. Tabii ki biz gelişmiş ülkeler kendimizin medenileşmiş olduğunu düşünmüşüzdür. En azından artık savaşa başvurulmuyordu ve Birleşik Devletler çıkan savaşları durdurmak için de elinden geleni yapıyordu."
"Pek başarılı olmuşa benzemiyor: Birleşmiş Milletler'e on üzerinden üç verirdim. Ancak bize asıl inanılmaz gelen şey, insanların -2000'lerin başlanndakiler de dahil- bizim utanç verici kabul ettiğimiz bazı davranışları soğukkanlılıkla kabul edebilmeleri. Aynca akıl almaz şeylere inanmaları..."

"Akıl almaz."
"Yani saçma; aklı başında bir insanın şüphesiz düşünmeden reddedeceği şeyler."
"Örnek verir misin, lütfen."
"Pekâlâ, senin küçük eksikliğin beni bu konuda araştırma yapmaya itti ve bulduklarım karşısında dehşete düştüm. Bazı ülkelerde, bekaretlerini korumak için her yıl binlerce küçük kızın

korkunç bir şekilde sünnet edildiğini biliyor muydun? Birçoğu ölüyormuş, ancak yetkililer bunları görmezden gelmişler."
"Bunun korkunç olduğuna ben de katılıyorum; ancak benim devletim bu konuda ne yapabilirdi ki?"
"Çok şey, tabii eğer isteseydi. Ancak yaptığı şeyler ona petrol sağlayan ve kendisinden, binlerce sivilin ölümüne ya da sakat kalmasına neden olan mayınlar gibi, bazı silahlar satın alan insanları rahatsız ederdi."
"Anlamıyorsun, Indra. Çoğu zaman seçeneğimiz kalmıyordu. Bütün dünyayı ıslah edemezdik ya. Birileri bir zamanlar 'Politika, mümkün olanı yapma sanatıdır' dememiş miydi?"
"Kesinlikle doğru; onun için sadece ikinci sınıf beyinler politikaya girerler. Dahiler ise imkânsıza meydan okurlar."
"Pekâlâ, senin büyük bir deha olmana çok sevindim; böylelikle her şeyi yoluna koyabilirsin."
"Alaylı bir ifade mi sezinliyorum acaba? Biz, bi-gisayarlanmız sayesinde uygulamaya geçmeden önce politik deneylerimizi siber uzayda yürütüyoruz. Lenin şanssızdı; yüzyıl kadar erken doğmuştu. Eğer mikroçipleri olsaydı, Rus komünizmi ayakta kalabilirdi -en azından bir süre. Ve Sta-lin'den sakınmayı başarabilirdi."
Poole, Indra'nın onun çağı hakkında sahip olduğu bilgisi karşısında olduğu kadar, kendisinin

doğru kabul ettiği birçok şey konusundaki cahilliği karşısında da hayrete düşmüştü. Kendisi de aynı soruna tersinden sahipti. Vaat edildiği gibi bir yüzyıl yaşayacak olsa bile, asla kendisini evinde hissetmeyi öğrenemeyecekti. Herhangi bir konuşmada onun anlamadığı bazı konular konuşuluyor ve şakalar yapılıyor olacaktı. Daha da kötüsü, her an yeni arkadaşlarının en iyilerini bile huzursuz edecek ve kendisini toplumsal felaket yaratacak bir pot kırmanın eşiğinde hissediyor olacaktı...
...Buna benzer bir durum, neyse ki kendi evinde Indra ve Profesör Anderson ile beraberken ve öğle yemeğini yerlerken olmuştu. Otomatik aşçıdan çıkan ve fizyolojik ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanmış olan yemekler yeterince iyiydi. Ancak Yirmibirinci Yüzyıl'ın gurmelerini tatmin etmeyecek kadar da kötüydü.
Daha sonra, bir gün, ona gençliğinde yaptığı geyik avlarını ve barbeküleri hatırlatacak kadar müthiş lezzetli bir yemek çıktı. Ancak yine de tadında ve malzemesinde alışık olmadığı birşeyler vardı ve Poole malum soruyu sordu.
Anderson sadece gülümsedi; ancak Indra birkaç saniye, neredeyse kusacakmış gibi baktı. Daha sonra kendini toparladı ve "Yemeği bitirdikten sonra sen ona söyle," dedi.
Şimdi ben ne hata yaptım? diye sordu Poole kendi kendine. Yarım saat sonra, Indra odanın

öteki tarafında imalı bir şekilde video seyretmeye dalmışken, Poole'un Üçüncü Binyıl hakkındaki bilgisi büyük bir gelişme daha yaşadı.
"Ölü eti sizin zamanınızda dahi düşünülüyordu" diye açıkladı Anderson. "Yemek için hayvan yetiştirmek ekonomik olarak imkânsız hale geldi. Bir ineğin beslenmesi kaç dönüm toprağa mal oluyor bilemiyorum. Onun beslendiği toprağın bitkileri en azından on insanı yaşatabilir. Ve belki de bu sayı hidroponik tekniklerle yüze çıkabilir.
"Ancak bu korkunç alışkanlığı bitiren ekonomi değil, hastalıklardı. Bu ilk önce bir sığırda başladı ve daha sonra diğer hayvanlara da sıçradı. Sanırım, beyni etkileyen ve korkunç bir ölüme sebep olan bir çeşit virüstü. En sonunda tedavisinin bulunmasına rağmen, eskiye dönmek için artık çok geçti. Her neyse sentetik besinler şimdi daha ucuz ve istediğin tatta olanından alabiliyorsun."
Pek hoşuna gitmeyen ama onu doyuran yemekler yediği haftaları hatırlayınca, Poole'un içinde şüpheler uyandı. Neden hâlâ domuz pirzolaları ve birinci sınıf biftek için özlem dolu düşler görüyordu?
Diğer düşleri daha rahatsızlık vericiydi ve çok geçmeden Anderson'dan tıbbi yardım istemek zorunda kalacağından korkuyordu. Kendisini evinde hissetmesi için yapılan her şeye rağmen,

yeni dünyasının yabancılığı ve karışıklığı onu ezmeye başlamıştı. Uyku sırasında, bilinçsiz bir kaçma çabası içindeymiş gibi, sık sık önceki hayatını hatırlıyordu; ancak uyandığında, bu yalnızca durumu daha da kötü yapıyordu.
Amerika Kulesi'ne gidip, gençliğini yaşadığı yerlerin üzerinden geçip gerçek ya da sahte görüntüleri seyretmek iyi bir fikir değildi. Atmosfer açıkken o kadar yakından uçup, görüntüyü yakınlaştıran araçların yardımıyla, normal ilişkilerini sürdüren ya da hatırladığı caddelerde yürüyen insanları görmüştü...
Ve sevdiği insanların bir zamanlar aşağıda yaşamış olduğu bilgisi her zaman aklındaydı. Annesi, babası (Öteki Kadın'la gitmeden önce), Sevgili George Amca'sı ve Lil Teyze'si, kardeşi Martin ve diğerleri kadar özlediği, çocukluğunda küçücük köpek yavrulanyla başlayan ve Rikki'de son bulan bir sürü dolusu köpekleri...
Ama hepsinden ötesi, Helena'nın anısı -gizemi-vardı...
Onunla, astronotluk eğitiminin ilk yıllarında sıradan bir ilişki olarak başlayan birlikteliği yıllar geçtikçe daha ciddi bir hal almaya başlamıştı. Jüpiter'e gitmeden hemen önce, döndüğü zaman bu ilişkiyi sürekli hale getirmeye karar vermişlerdi.
Dönmediği takdirde, Helena onun çocuğuna sahip olmak istiyordu. Gerekli düzenlemeleri

yaptıkları zaman hissettikleri ciddiyet ve sevinç karışımını hâlâ anımsayabiliyordu.
Şimdi, bin yıl sonra, bütün çabalarına rağmen, Helena'nın sözünü tutup tutmadığını öğrenebilmesi imkânsız olmuştu. Kendi hafızasında boşluklar olduğu gibi, insanoğlunun kayıtlarında da boşluklar olabilirdi. En kötüsü, 2304'te-düşen bir asteroitten yayılan tahrip edici elektromanyetik dalga titreşimlerinin, bütün yedeklere ve güvenlik sistemlerine rağmen, dünya bilgi bankalarının oldukça fazla bir bölümünü silmiş olmasıydı. Po-ole, geri dönülemez şekilde kaybolmuş bütün bu eksabaytlar* arasında kendi çocuklarının kayıtlarının olup olmadığını merak etmekten kendini alamıyordu. Şimdi bile, otuzuncu nesilden torunları Dünya üzerinde yürüyor olabilirdi; ancak bunu asla bilemeyecekti.
En azından bu çağın bazı kadınlannın onu -Au-rora'dan farklı olarak- defolu mal gibi görmediklerini anlamak bile kendisini toparlamasına biraz yardımcı oldu. Diğer yandan onun değişik olmasını genelde ilginç buluyorlardı, fakat o tuhaf tepkileri Poole'un yakın bir ilişki kurmasını imkânsız hale getiriyordu. Zaten bunu yapmaya o kadar da hevesli değildi; ihtiyacı olan tek şey zaman zaman yapılan sağlıklı ve düşünce gerektirmeyen hareketleri yapmaktı.
Düşünce gerektirmeyen...; işte sorun buradaydı. Artık hayatının bir amacı yoktu. Ayrıca birçok
Eski bilgisayar kayıtları, (ç.n.)

anının ağırlığı altında ezilmekteydi. Gençliğinde okuduğu ve durumunu özetleyen ünlü bir kitabın adını sık sık tekrarlıyordu: "Ben Bilinmedik Bir Zamandaki Bir Yabancıyım"
Bazen -doktorun talimatlarına uyarsa- üzerinde bir daha asla yürüyemeyeceği güzel gezegenine baktığında, uzay boşluğu ile ikinci bir kez karşılaşmanın nasıl bir şey olduğunu merak ediyordu. Bazı alarmları çalıştırmadan hava bölmelerinden geçmek kolay olmasa da, bu daha önce yapılmıştı. Birkaç yılda bir bazı kararlı intiharlar Dünya atmosferinde kısa bir meteorolojik olay gibi görünüyordu. Belki de bu aynı zamanda tamamen beklenmeyen bir yönden gelen bir kurtuluştur.
"Sizinle ikinci kez karşılaşmak ne güzel, Kumandan Poole."
"Özür dilerim... adınızı pek... yani burada çok insanla tanıştım."
"Özür dilemenize gerek yok. Daha önce Neptün'e yolculuğa çıktığımızda görüşmüştük."
"Kaptan Chandler... sizi gördüğüme sevindim! Otomatik aşçıdan içecek birşeyler ister misiniz?"
"Alkolü yüzde yirmiden fazla olan bir şey iyi gider."
"Tekrar Dünya'da ne işiniz var? Sizin Mars yörüngesinden dönemeyeceğinizi söylemişlerdi bana."
"Biraz doğru. -Burada doğmuş olmama rağmen,

burası oldukça pis, kötü kokulu bir yer- Ne çok insan... Yine milyara yaklaşıyor!"
"Benim zamanımda on milyardan fazlaydı. Bu arada teşekkür mesajımı aldınız mı?"
"Evet... ve sizinle bağlantı kurmam gerektiğini de biliyorum. Ancak tekrar güneşe doğru yol alana kadar bekledim. Ve şimdi buradayım. Sağlığınıza!"
Kaptan etkileyici bir hızla içkisini yudumlarken, Poole ziyaretçisini incelemeye çalıştı. Sakallar -özellikle Chandler'ınki gibi keçi sakalı olanlar-bu toplumda çok nadirdi ve bu tip sakalı olan bir astronot tanımamıştı hiç; çünkü uzay elbisesinin başlığı içindeyken rahat olmuyordu. Elbette ki bir kaptan çok sık EVA'ya çıkmazdı ve mutlaka dışarıdaki işlerin çoğu için robot kullanılırdı. Ancak her zaman için giysilerin çabuk giyilmesini gerektiren, beklenmeyen olaylar olması riski vardı. Chandler'ın olağandışı biri olduğu ortadaydı ve Poole ona ısınmıştı.
"Sorumu hâlâ cevaplamadın. Dünya'yı sevmiyorsan, burada ne işin var?"
"Ah, daha çok, eski arkadaşlarla görüşmek için. Saatler süren gecikmeleri unutup, gerçek sohbetler yapabilmek harikadır. Ancak tek sebep bu değil. Eski paslı gemim Rim tersanesinde bakıma girdi. Zırhının değiştirilmesi gerekiyor. Kalınlığı birkaç santimetrenin altına düştüğü zaman iyi uyuyamıyorum." "Zırh?"

"Toz kalkanı. Sizin zamanınızda böyle problemler yoktu öyle değil mi? Ama Jüpiter'in etrafı oldukça pis ve normal seyir hızımız saniyede birkaç bin klik! Bu yüzden tavanda yağmur damlaları gibi sürekli bir pıtırtı oluyor."
"Şaka yapıyorsun!"
"Tabii ki. Eğer bir şey duyuyorsak, ölmüşüz demektir. Neyse ki, bu tür hoş olmayan durumlar nadiren yaşanıyor. En ciddi kazamızı yirmi yıl önce yapmıştık. Birçok hurdanın olduğu o yerdeki belli başlı bütün kuyrukluyıldız yönlerini biliyoruz, ve buz toplamak için hareket süratimizi ayarlarken hariç, onlara karşı dikkatliyiz."
"Tekrar Jüpiter'e yol almadan önce neden gemiye gelip bir göz atmıyorsun?"
"Çok memnun olurum... Jüpiter mi dedin?"
"Aslında Ganymede tabii... Anubis Şehri. Orada çok işimiz var. Bazılarımız orada yaşayan ailelerini aylardır görmedi."
Poole onu pek dinlemiyordu artık.
Birdenbire -beklenmedik şekilde- ve belki de o an yaşamak için bir sebep buldu.
Kumandan Frank Poole bir işi yanm bırakmaktan nefret eden insanlardandı. Ve saniyede bin kilometre hızla hareket etse bile birkaç kozmik toz zerresi gözünü korkutamazdı.
Bir zamanlar Jüpiter olarak bilinen gezegen üzerinde bitmemiş bir işi vardı.

2
GOLIATH
Goliath
14
DUNYATA VEDA
"Mantıklı olan her şeyi isteyebilirsin" denmişti ona. Poole, Jüpiter'e dönmesinin ev sahipleri için mantıklı bir istek olup olmadığından pek emin değildi. Aslında kendi de emin değildi ve ikinci bir kere düşünmeye başlıyordu.
Kendini ileriki haftalarda yapacağı pek çok randevuya çoktan hazırlamıştı. Çoğunu kaçırsa memnun olurdu, fakat iptal etmekten üzüntü duyacağı randevuları da vardı. Özellikle, gelecek hafta onu ziyaret etmeyi planlayan eski lisesinin -hâlâ var olması ne kadar hayret verici- son sınıf öğrencilerini hayal kırıklığına uğratmayı hiç istemezdi.
Bununla birlikte, Indra ve Profesör Anderson bunun mükemmel bir fikir olduğunu söyleyince rahatlamış ve biraz da şaşırmıştı. İlk kez onların, kendisinin akıl sağlığı ile ilgilendiklerini fark etmişti; belki de Dünya'dan bir tatil, olabilecek en iyi tedaviydi.
Ve, hepsinden önemlisi, Kaptan Chandler da sevinmişti. "Benim kabinimi kullanabilirsin" dedi. "Yardımcı Kaptan'ı kendi kabinine yollarım." Poole bazen Chandler'ın da, sakalı ve kasıntı yürüyüşüyle, başka bir anakronizm olup olmadığını düşünüyordu. Onu, yıpranmış bir üç yelkenlinin kaptan köprüsünde, yukarıda kuru kafa işaretli

bir bayrağın önünde dururken hayal edebiliyordu rahatlıkla.
Bir kere karar verdikten sonra, olaylar şaşırtıcı derecede hızlı gelişmişti. Birkaç parça eşyası vardı ve onlardan pek azını yanına alması gerekiyordu. Bunların en önemlisi onun elektronik dostu, sekreteri olan ve şimdi de geçmişle şimdiki yaşantılarının bilgisini küçük terabayt anılar halinde saklayan Miss Pringle'dı.
Miss Pringle, kendi zamanının elle taşınan kişisel yardımcılarından fazla büyük değildi ve Eski Batı'nın 45'lik Colt'u gibi kılıf ile belde taşınabiliyordu. Miss Pringle, Poole ile radyo alıcıları ve Beyin Başlığı yardımıyla iletişim kurabiliyordu; başlıca görevi bilginin süzülmesi ve dış dünya ile arasında tampon vazifesi görmekti. Her iyi sekreter gibi, o da uygun şekilde cevap vermeyi biliyordu: "Sizi Mr. Poole'a bağlıyorum" ya da daha sıklıkla "Üzgünüm, Mr. Poole şu an meşgul. Lütfen mesajınızı bırakın. Kendisi sizinle mümkün olduğunca çabuk bağlantı kuracaktır." Genellikle, bu pek olmazdı.
Veda edilecek çok az kişi vardı. Radyo dalgalarının uyuşukça hızlan yüzünden karşılıklı konuşmalar imkansız hale gelse de, edinebildiği tek gerçek arkadaşı olan Indra ve Joe ile sürekli irtibat kuracaktı.

Poole gizemli ancak yararlı "vale"sini özleyeceğini fark ettiğinde biraz şaşırmıştı. Özleyecekti,
114
çünkü bundan sonra günlük hayatla ilgili birçok küçük ve sıkıcı işi kendi başına yapmak zorundaydı. Aynldıklarında Danil onu hafifçe selamladı, ama Afrika'nın merkezinden otuz altı bin kilometre yüksekteki Dünya'yı çevreleyen çemberin dış kıvnmından yukarı doğru çıkarken hiçbir duygu belirtisi göstermemişti. * * #
• "Benzetmeyi anlayacağından emin değilim, Dim. Ama Goliath'in bana ne hatırlattığını biliyor muşun?"
Artık iyi arkadaş oldukları için Poole, Kaptan'a lakabıyla hitap edebiliyordu; ancak sadece etrafta kimse yokken.
"Pek hoş olmayan, yerici şeyler sanırım."
"Pek değil. Ama küçük bir çocukken, George Amca'mdan kalan bir yığın eski bilimkurgu dergisiyle karşılaşmıştım. Ucuz kağıda basılmaya başlandıktan sonra bunlara 'ucuz yayınlar' denmişti... Birçoğu çoktan parçalanmıştı. Çok güzel, parlak kapaklan vardı; üzerinde başka gezegenler, canavarlar ve tabii ki uzay gemilerinin resimleri vardı!
"Büyüdükçe, o uzay gemilerinin ne kadar gülünç olduklannın farkına vardım. Genellikle roketle çalışan gemilerdi, fakat yakıt tankına benzer hiçbir şeyleri yoktu! Bazılannın büyük yolcu gemilerindeki gibi bir uçtan bir uca kadar pencereleri vardı. Benim favorim büyük camdan kub-
115
3001: Son Efsane
Goliath
besiyle uzayda yol alan bir sera idi...
"İşte eski sanatçılar son gülen olmuşlardı; hiç bilemedikleri kadar kötüydü. Goliath, Cape'den uzaya fırlattığımız uçan yakıt tanklarından çok, onların düşlediklerine benziyor. Sizin süredu-aımlu sürüşünüz olamayacak kadar iyi gibi görünüyor hâlâ; görünürlerde hiçbir destek yok ve sınırsız menzil ile hız... bazen düş görenin ben olduğumu düşünüyorum!"
Chandler güldü ve dışarıdaki manzarayı gösterdi.
"Bu bir düş gibi mi görünüyor?" Yıldız Şehri'ne geldiğinden beri Poole, ilk kez gerçek bir ufuk görüyordu ve tahmin ettiğinden pek farklı değildi. Dünya'nın çevresinin yedi katı büyüklüğündeki bir yuvarlağın en dış kenarındaydı Frank Poole; yani muhakkak ki bu yapay dünyanın üzerinde uzanan bu manzara birkaç yüz kilometre kadar daha yayılıyordu...
Kendi zamanında bile nadiren başanlabilen, ve muhtemelen şimdi daha nadir olan, zihinsel aritmetikte eskiden iyiydi. Ufuk mesafesinin bulunabileceği formül kolaydı: Uzunluğunun iki katının karekökü çarpı yarıçap. Bu tür bir formülü isteseniz de unutamazsınız...
Bir bakalım... Sekiz metre kadar yüksekteyiz; yani on altının kökü... Bu çok kolay. Çapına kırk bin desek... Klik'e çevirmek için son üç sıfırını atarsak... Kök kırkın dört katı... hımmm... yirmi
116
beşten biraz fazla...
Vay be, yirmi beş kilometre oldukça büyük bir uzaklık; herhalde Dünya'daki uzay hava limanlarının hiçbiri bu kadar büyük görünmemiştir. Ne beklenmesi gerektiği iyice bilindiğinde bile, uzun zaman önce yitirdiği Discovery'den defalarca büyük gemilerin hiç ses çıkarmadan, görünürde hiçbir ateşleme olmadan havalanmalarını seyretmek tuhaftı. Poole eski zamanlarda, kalan geriye sayım heyecanından sonraki ateşlemeyi özlese de, bunun daha temiz, daha etkili ve çok daha güvenli olduğunu kabul etmek zorundaydı. Hepsinden daha tuhafı, burada, Yerküre Uyumlu Yörünge'nin kenarında oturmaları ve ağırlık hissetmeleriydi! Metrelerce ötede, küçük araştırma odasının pencerelerinin dışında, robotlar çalışıyor ve uzay giysisi giymiş birkaç insan işlerini yaparken hafifçe havada süzülüyordu. Ancak burada, Goliath'm içindeki süredurum alanı standart Mars gee'sini sağlıyordu.
"Fikrini değiştirmek istemediğinden emin misin, Frank?" diye şaka ile karışık sordu Kaptan Chandler, köprüye giderken. "Kalkışa hâlâ on dakika var."
"Bunu yaparsam popüler olmaz mıyım? Hayır, -eski zamanlarda söyledikleri gibi- bunu yapmak zorundayız. Hazır olsam da olmasam da, buradayım."
Poole uçuş sırasında yalnız kalmaya ihtiyacı ol-
117
3001: Son Efsane
duğunu hissetti; dört erkek ve üç kadından oluşan küçük mürettebat da onun bu isteğine saygı gösterdi. Belki de onun bin yıl içinde ikinci kez Dünya'yı, bir kez daha bilinmeyen bir şeyle karşılaşmak üzere terk ederken neler hissediyor olabileceğini tahmin etmişlerdi. Jüpiter-Lucifer güneşin diğer tarafındaydı ve Goliath'm yörüngesinin düzlemi neredeyse onları Venüs'e kadar yaklaştırıyordu. Poole çıplak gözle, Dünya'nın kız kardeşi olan gezegenin bin yıllık yüzey değişiminden sonra hâlâ kafasındaki betime uyup uymadığını görmek için baktı.
Bin kilometre yukarıdan Yıldız Şehri, Dünya ekvatorunu çevreleyen, vinçleri, basınç kubbeleri, tamamlanmamış gemi iskeletleri, anten ve diğer gizemli yapılarıyla dev bir metal şerit gibi görünüyordu. Goliath güneşe doğru yol alırken Yıldız Şehri hızla küçülüyordu ve Poole onun ne kadar da yarım kalmış olduğunu görebilmişti; yapı iskeletinin büyük boşlukları sadece örümcek ağının çizgileri kadar kapanmıştı ve muhtemelen hiç kapanmayacaktı.
Artık ekvator çizgisinin altında kalmışlardı; Kuzey Yanmküre'de kış ortasıydi; bu yüzden Yıldız Şehri'nin ince ışık halkası, güneşe göre yirmi derece kadar eğilmişti. Poole, atmosferin mavi sisinin ardında dışan saçılan parıltılı ışıkları ile Amerika ve Asya Kuleleri'ni görebiliyordu. Goliath hız kazandıkça ve yıldızlar arasından
118
Goliath
güneşe doğru kayan kuyaıkluyıldızlardan daha yüksek bir hızla yol aldıkça, Poole zamanın farkına varıyordu. Dünya neredeyse bütün görüş alanını kaplıyordu hâlâ ve bu yüzyılda bir zamanlar yaşadığı evi olan Afrika Kulesi'nin tam olarak uzunluğunu görebiliyordu. Dünya'dan elli bin kilometre kadar uzaklaştıklarında, Yıldız Şehri'nin tamamını Dünya'yı saran dar bir elips şeklinde görebiliyordu. Uzaktaki kenarı, yıldızlara karşı, bir ışık perçemi gibi zar zor görülebilse de, insan ırkının bu işareti göklerin üzerine yerleştirmiş olmasını düşünmek, korku ile karışık bir hayranlık uyandırıyordu.
Daha sonra Poole muazzam şekilde parlak olan Satürn halkalarını hatırladı. Uzay mühendislerinin Doğa'nın yarattıklarına ayak uydurabilmesi için daha çok, çok uzun bir yol alması gerekiyordu.
Ya da, eğer doğru kelime buysa, Deus'un yarattıklarına.

_____15_____
VENÜS'TEN GEÇİŞ

Ertesi sabah uyandığında, çoktan Venüs'e varmışlardı. Ancak bu devasa, göz alıcı hilali hâlâ bulut kaplı olan gezegen, gökyüzündeki en çarpıcı şey değildi. Goliath kırışık, gümüş yaldızlı

119
3001: Son Efsane

sonsuzluğun üzerinde ilerliyordu ve bu yaldızlar, gemi içlerinden geçtikçe güneş ışığıyla çeşitli şekiller oluşturarak parıldıyorlardı. Poole, kendi zamanında bir sanatçının bütün binaları plastik tabakalarla kapladığını hatırladı. Acaba milyarlarca tonluk buzu ışıltılı bir örtüyle kaplama fırsatını yakalamayı ister miydi? Ancak bu şekilde bir kuyrukluyıldızın çekirdeği, onlarca yıl güneşe doğru alınan yolda yaşanacak buharlaşmadan korunabilirdi.
"Şanslısın, Frank", dedi Chandler. "Bunu ben daha önce hiç görmemiştim. Muhteşem olmalı. Beklenen çarpışmaya bir saatten fazla var. Yerine inip inmediğinden emin olmak için azıcık ittik. Kimseye bir şey olmasını istemeyiz." Poole hayretle ona baktı. "Yani, Venüs'te insanlar olduğunu mu söylemek istiyorsun?"
"Güney Kutbu yakınlarında, yaklaşık elli kadar çılgın bilim adamı var. Elbetteki iyi koamuyorlar; fakat Yer Sıfır gezegenin öbür tarafında olduğu halde onları biraz sarsabiliriz. Aslında Atmosfer Sıfır demeliydim. Şok dalgalannın düşmesi günler alacaktır."
Koruyucu örtüsünün içinde pırıl pırıl parlayan kozmik buzdağı Venüs'e doğru yavaş yavaş küçülürken, Poole'un birden hüzünlü anısını hatırladı. Çocukluğunun Noel ağaçları bunlar gibi renkli cam toplarla süslenmişti. Bu benzetme o

kadar da komik değildi; çünkü Dünya'daki birçok aile için bu, hâlâ hediyeler vermek için uygun bir nedendi ve Goliath başka bir gezegene bir hediye götürüyordu.
Esrarengiz volkanları, yassılaşmış kubbeleri, dar ve kıvrımlı kanyonlan ile Venüs'ün acı çekmişe benzeyen manzarasının radardaki görüntüsü Goliatb'ın kontrol merkezindeki ekranını tamamını kaplıyordu; fakat Poole kendi gözleriyle buna şahit olmayı tercih etmişti. Gezegeni kaplayan deliksiz bulutlar, aşağıdaki cehennemi gizle-yemese de, gizlice yaklaşan kuyrukluyıldız çarptığında buraya neler olacağını görmek istiyordu. Onlarca yıldır hız kazanarak Neptün'den buraya gelen milyonlarca tonluk donmuş hidrat, birkaç saniye içinde bütün enerjisini buraya boşaltacaktı...
İlk parlama umduğundan daha parlak olmuştu. Buzdan oluşan bir füzenin onbinlerce derece civarında bir ısı yaratması ne kadar da tuhaftı! Filtreler bütün kısa dalga boylarını emmiş olsa da, ateş topunun keskin maviliği bunun güneşten daha sıcak olduğunu göstermekteydi.
Yayıldıkça ısısı hızla düşüyordu; önce sarı, sonra turuncu, sonra da kırmızı oldu... Şok dalgası ışık hızıyla dağılıyordu -ne güçlü bir ses olmalıydı!- böylelikle birkaç dakika içinde Venüs'ün yüzeyinde geçtiği yerleri belli edecek bazı izler kalacaktı.

Ve işte oradaydı! Orada sadece, çarpışma noktasından yayılan siklonik ateşinden hiçbir belirti vermeyen ve belli belirsiz bir sigara dumanı gibi görünen küçük siyah bir halka vardı. Poole seyrederken sırada o yavaşça genişliyor, boyutlarına rağmen hareket hissi vermiyordu. Tam olarak genişlediğinden emin olana dek, bir dakika kadar beklemek zorundaydı.
On beş dakika sonra, nasıl olduysa, bu halka gezegenin en göze çarpan izi haline gelmişti. Rengi siyahtan kirli griye dönmeye başlamıştı ve şok dalgası bin kilometre kadar öteden bölük pörçük bir daire gibi görünüyordu. Poole, altında uzanan büyük dağlan aştıkça, bu halkanın simetrisini kaybettiğini tahmin etmişti.
Geminin anons sisteminden Kaptan Chand-ler'ın tatlı sert sesi duyuldu:
"Sizi Afrodit Üssü'ne bağlıyoaım. Yardıma ihtiyaçları olmadığı için memnunum."
"...bizi biraz sarstınız, ama bu kadarını bekliyorduk. Monitörlerimiz, Nokomis Dağları'nda biraz yağmur yağdığını gösteriyor. Daha sonra bu-harlaşacaktır, ama daha* yeni başlamış. Hecate Boğazı'nda ani bir sel olmuş gibi görünüyor; bu doğru olamayacak kadar güzel bir şey olurdu ve hâlâ inceliyoruz. Son fırlatmadan sonra kaynar su dolu, geçici bir göl oluştu..."
Onları kıskanmıyorum, dedi Poole kendi kendine, ama kesinlikle onları takdir ediyorum. On-

lar belki de fazlasıyla rahat ve birbirlerine uyum sağlamış olan bir toplumda, macera ruhunun hâlâ var olduğunu kanıtlıyorlar.
"...ve bu küçük kütleyi doğru yere yerleştirdiğiniz için tekrar teşekkürler. Biraz daha şansımız olsaydı ve güneş paravanını eşzamanlı yörüngeye oturtabilseydik, çok daha önce, kalıcı denizlere sahip olmuş olacaktık. Böylece mercan kayalıklarına ıhlamur ağacı dikebilir ve atmosferdeki fazla CO2'yi çekebilirdik... Umarım bunu görecek kadar yaşayabilirim!"
Umarım, diye düşündü Poole sessiz bir takdirle. Poole, sık sık Dünya tropik denizlerinde dalar, esrarengiz ve renkli yaratıklan hayranlıkla seyrederdi. Bunlar o denli tuhaf varlıklar olurdu ki, diğer yıldızların gezegenlerinde bile bundan daha tuhaflanrun olduğuna inanmak güçleşirdi.
"Paket zamanında ulaştırıldı ve alındığı teyit edildi." dedi Kaptan Chandler açık bir memnuniyetle. "Hoşçakal, Venüs... Ganymede, işte geliyoruz."
MISŞPRINGLE
DOSYA-WALLACE
Merhaba, Indra. Evet, kesinlikle haklısın. Küçük tartışmalarımızı özlüyomm. Chandler ve ben iyi anlaşıyoruz. Önceleri mürettebat beni tedirgin etti -bu senin hoşuna gidecektir- bana kutsal bir emanet gibi davrandılar. Ama beni kabul etmeye

ve hatta bana takılmaya bile başladılar (bu deyimi biliyor musun?)
Karşılıklı konuşamamak oldukça can sıkıcı; çünkü Mars'ın yörüngesinden geçtiğimiz için radyo dalgalarının gidip gelmesi bir saatten fazla sürüyor. Ama bunun bir yararı var... beni rahatsız edemiyorsun...
Jüpiter'e ulaşmamız sadece bir haftamızı alacak, ama dinlenmek için zamanım olacağını düşünüyorum. Aslında o kadar da yorgun değilim: Parmaklarım kaşınmaya başladı ve okula geri dönmek için sabırsızlanıyorum. Bu yüzden Goli-ath'm küçük bir uzay mekiğinde bütün temel eğitimi tekrar etmeye başladım. Belki de Dim gerçekten tek başıma kullanmama izin verir...
Goliath'm mini mekiği, .Discoferyninkinden fazla büyük değil, ancak aralarında öyle fark var ki! Elbette öncelikle roket kullanmıyor. Süredu-rum uçuşu ve sınırsız menzil lüksüne henüz alışamadım. Gerektiğinde -ki belki de gerekecek-Dünya'ya geri dönebilirim... Bir zamanlar kullandığım ve senin anlamını tahmin ettiğin o deyimi hatırlıyor musun? "Sevinçten uçmak."
Fakat en büyük farklılık kontrol sistemi. Elleri kullanmadan yönetime alışabilmek benim için oldukça zor oldu; aynca sesle ilettiğim talimatları alabilmesi için bilgisayarın sesimi öğrenmesi gerekti. Önceleri her beş dakikada bir "şunu mu demek istediniz?" diye soruyordu. Beyin Başlı-

ğı'nı kullanmanın daha iyi olduğunu biliyorum; ama o alete hâlâ tam olarak güvenmiyorum. Düşüncelerimi okuyan bir şeye alışabileceğimden pek emin değilim...
Bu arada, mekiğin adı Falcon. Hoş bir isim. Ama gemideki hiç kimsenin, bu ismin kökeninin Ay'a inişimizdeki Apollo görevine dayandığını bilmemesi beni hayal kırıklığına uğrattı...
Söylemek istediğim daha çok şey var, ama kaptan çağırıyor. Sınıfıma gitmem gerekiyor, affedersin. Sevgiler.
KAYDET
GÖNDER

Merhaba Frank... Indra arıyor... eğer doğru kelime buysa!... yeni Düşünce-yazarım... eskisinin sinirleri bozuldu da ha ha... o yüzden birçok hata olacaktır... göndermeden önce tekrar gözden geçirmeye vaktim olmadı. Umarım anlayabilirsin.
BAĞLANTI KURULDU! Kanal bir sıfır üç... on iki otuzdan sonrasını kaydet... düzeltme... on üç otuz. Kusura bakma...
Umarım eski üniteyi tamir ettirebilirim... bütün kestirme laflarımı ve kısaltmalarımı biliyor... belki senin zamanındaki gibi psikanalize girmesi ge-rekiyordur... şu Fraudian- Freudian demek istedim ha ha- saçmalıkların nasıl bu kadar sürebildiğim hiç anlamıyorum...
Bana şeyi hatırlatıyor... önceki gün 20. yüzyılın
125
sonunda karşılaştım... seni mutlu edebilir... şöyle bir şeydi... alıntı... 'Psikanaliz... 1900'de Viya-na'da ortaya çıkan bulaşıcı bir hastalık... şimdi Avrupa'da sona ermiş, ama zengin Amerikalılar arasında tek tük çıkıyor.' Alıntı bitti. Komik mi?
Tekrar kusura bakma... Düşünce-yazarlarda yine bir sorun var... Konuşulan konuyu devam ettirmek çok zor...
xz 12L W888 8""* js9812 yebdc KAHRETSİN... DUR... YEDEK
Yanlış bir şey mi yaptım? Tekrar deneyeceğim.
Danil'den bahsettin... affedersin, onunla ilgili sorularına hep kaçamak cevap verdik... merak ettiğini biliyorduk, ama iyi sebeplerimiz vardı... Bir keresinde onun insan olmadığını söylemiştin değil mi?.. İyi bir tahmin...!
Bir keresinde bana son zamanlardaki suçları sormuştun... bu tür ilgilerin patolojik olduğunu söylemiştim... belki de senin zamanının insanı hasta eden sayısız televizyon programından kaynaklanıyordur... hiçbirini ben beş dakikadan fazla izleyemedim... iğrençti!
KAPI... GİR!... AH, MERHABA MELINDA... AFFEDERSİN... OTURSANA... NEREDEYSE BİTER...
Evet... suç. Her zaman biraz... Toplumun azal-tılamayan gürültü seviyesi. Ne yapılabilir?
Sizin çözüm... hapishaneler. Eyalet destekli sapıklık fabrikaları... bir mahkumu banndırabil-mek, bir ailenin ortalama gelirinin on katına mal
126
oluyor! Kesinlikle çılgınlık... Daha fazla hapishane isteyenlerin bayağı sorunları olduğu kesin... Psikanalizleri yapılmalı! Ama hadi insaflı olalım... elektronik gözlem ve kontrol geliştirilmeden önce başka çare yoktu... Hapishane duvarlarına vuran keyifli kalabalığı görmelisin... Elli yıl önce Berlin'de olanlardan beri böyle bir şey olmamıştır!
Evet... Danil. Onun suçunu bilmiyorum... bilseydim de söylemezdim... ama ruh sağlığı profilinden tahmin ettiğimiz kadarıyla iyi bir -neydi o kelime?- bale... hayır, vale. Bazı işler için birini bulmak oldukça zor... Suç seviyesi sıfır olunca bunu nasıl yapacağımızı bilemiyoruz! Her neyse daha sonra serbest bırakılıp normal topluma gireceğini umuyorum.
AFFEDERSİN MELINDA... BİTMEK ÜZERE.
Bu kadar Frank... Dimitri'ye saygılar... Gany-mede'e doğru yolu yarılamışsınızdır... Einstein'ı bir gün yürürlükten kaldırabilecekler mi merak ediyorum, çünkü o zaman uzayda aynı anda karşılıklı konuşabiliriz!
Umarım bu makine bana alışır. Aksi taktirde antika bir 20. Yüzyıl yazı işlem bilgisayarı arayacağım... Bir zamanlar kullanılan şu QWERTYU-IOP* saçmalıklanndan kurtulmanın iki yüz yıl aldığına inanır mısın?
Sevgiler, Hoşçakal.
Harfleriyle başlayan daktilo klavyesi, (ç.n.) 127
Merhaba Frank, yine ben. Son mesajımın alındığını teyit etmeni bekliyorum...
Ganymede'e ve eski dostum Ted Khan'a doğru yol almanız tuhaf. Ama bu belki de tesadüf değildir: Aynı gizemli şey seni olduğu gibi onu da kendine çekti...
Öncelikle sana onun hakkında bir şey söylemem gerekiyor. Annesi ve babası ona Theodore adını vermekle çok kötü bir oyun oynamış. Bunun kısa hali -onu sakın bu isimle çağırma!-Theo.* Ne demek istediğimi anladın mı?
Onu çıldırtan şeyin bu mu olduğunu merak etmekten kendimi alamıyorum. Dine... hayır saplantılara böylesine bir ilgi duyan hiç kimse tanımadım. Seni uyarmak iyi olacak; biraz sıkıcı bir adam olabilir.
Bu arada, beni soracak olursan eski Düşünce-yazarımı özledim, ama bu makineyi de kontrol edebilmeye başlamış gibiyim. Çok kötü gitmedi -ona ne diyorsunuz? ...gaf ...pot ...çuvallama ...en azından şimdiye dek...
Sana bunu söylemeli miyim bilemiyorum; çünkü kazara ağzından kaçırabilirsin, ama Ted'e benim taktığım bir lakabı var: "Son Cizvit". Onlar hakkında birşeyler biliyor olmalısın; senin zamanında da bu tarikat faaliyet göstermekteydi.
Genelde büyük bilim adamları ve üstün bilginlerden oluşan bu tarikatın yaptığı birçok kötü şey olduğu kadar iyi şey de vardı. Tarihin en bü-
128 • Theo (Yun.): Tanrı
Goliath
yük ironilerinden birini yaşayan bu insanlar, bilginin ve doğrunun içten, akıllı arayıcılan olduğu halde, bütün felsefeleri batıl inançlar tarafından umutsuzca tahrif ediliyordu.
Xuedn2k3jn deer21 eidj dwpp
Kahretsin. Duygusallaşüm ve kontrolü kaybet-r'tn. Bir, iki, üç, dört... şimdi bütün iyi adamların bu topluluğun yardımına koşma zamanı gelmiştir... böylesi daha iyi.
Her neyse, Ted'in de aynı onlarınki gibi yüce gönüllü bir kararlılığı var. Bu yüzden onunla hiçbir tartışmaya girme; bir silindir gibi üstünden geçer.
Bu arada silindirler nelerdir? Giyecekleri ütülemek için mi kullanılırlardı? Bunun ne denli rahatsız edici olduğunu anlayabiliyorum... Düşünce-yazarlarda sorun var... bütün yönlere gitmek oldukça kolay, kendini ne kadar sıkı disipline etmeye çalıştığının önemi yok... yine de klavyelerle ilgili birşeyler söylenmeli... elbette ki bunu daha önce de söylemiştim...
Ted Khan... Ted Khan... Ted Khan:
En azından iki sözü sayesinde Dünya'da hâlâ ününü koruyor: "Medeniyet ve Din birbirleriyle bağdaşamaz" ve "İnanç, doğru olmadığını bildiğiniz şeylere inanmaktır." Aslında ikincisinin özgün olduğunu sanmıyorum. Öyle ise, herhalde espriye hiç bu kadar yakın olmamıştır. Ona favori esprilerimden birini yaptığımda, hiç gülümse-
129
3001: Son Efsane
medi... Umarım onu duymamışsındır... sizin zamanınızın bir esprisi olduğu kesin...
Dekan, Fakültesi ile ilgili rahatsızlığını dile getirir. "Siz bilim adamları neden bu kadar pahalı aletlere ihtiyaç duyuyorsunuz? Neden Matematik Bölümü'ndekiler gibi sadece bir karatahta ve bir çöp kutusu yetmiyor? Felsefe Bölümü daha da iyi. Onların çöp kutusuna bile ihtiyaçları yok..." Pekâlâ, belki de Ted bunu önceden duymuştur... Sanırım çoğu filozof da duymuştur...
Her neyse, ona saygılarımı ilet; ve sakın, -tekrar ediyorum- sakın onunla herhangi bir tartışmaya girme!
Afrika Kulesi'nden sevgi ve en iyi dileklerimle.
YAZIYA DÖK. KAYDET.
GÖNDER. POOLE
_____16_____
KAPTAN'IN MASASI

Bu denli seçkin bir yolcunun gelişi, Goliath'm dar ve küçük dünyasının düzeninde bozulmaya yol açmıştı; ancak mürettebat keyifli ruh halleriyle buna alıştı. Her gün, saat 18.00'de, bütün personel akşam yemeği için subay salonunda toplanırdı. Burası, sıfır gee'deyken ve herkes duvarların yanına doğru düzgün bir sıra ile otururşa, en azından otuz kişiyi rahatlıkla alabilecek büyük-
130
Kikteydi. Bununla beraber, geminin çalışma alanları çoğu zaman Ay'ın yerçekimine göre ayarlanıyordu. O zaman, sekiz kişiden fazlası bile kalabalık oluyordu.
Yemek zamanı gelince, otomatik aşçının etrafında açılan yarım daire şeklindeki masa, baş köşede Kaptan olmak üzere, yedi kişilik tüm mürettebata yetiyordu. Fazladan bir kişi başa çıkılması o kadar zor bir problem yaratıyordu ki, birileri her yemeği yalnız yemek zorunda kalıyordu. Kimseyi kırmadan yapılan bir anlaşma ile kimin yalnız yiyeceğini alfabetik sıra ile belirlemeye karar verildi. Tabii bu isimler, genelde kullanılmayan, gerçek isimler değildi; takma isimler kullanılıyordu. Poole'un bunlara alışması biraz zaman aldı. Bu isimler-, "Cıvatalar" (yapı mühendisliği); "Cipler" (bilgisayarlar ve iletişim); "İlkler" (İlk yardımcı pilotluk); "Yaşamlar" (tıp ve yaşam destek sistemleri); "Ateşçiler" (ateşleme ve güç); "Yıldızlar" (yörüngeler ve rota).
On günlük yolculuk boyunca, geçici gemi arkadaşlarının hikayelerini, esprilerini ve şikayetlerini dinledikçe, Poole, Güneş Sistemi hakkında Dünya'da aylar boyunca öğrendiğinden daha fazlasını öğrenmişti. Bütün mürettebat tek kişilik dikkatli bir seyirci olarak yeni ve, belki de, her söylenene inanan bir dinleyiciye sahip oldukları için bayağı memnundular; ancak Poole, onlann biraz fazla hayal ürünü olan hikayelerine nadiren
131
inanıyordu.
Fakat çizgiyi çekmek bazen çok zor oluyordu. Hiç kimse Yirmidördüncü Yüzyıl muzipliği olarak kabul edilen Altın Asteroit'e gerçekten inanmıyordu. Ama son beş yüz yıldır en azından bir düzine güvenilir şahit tarafından bildirilen Merkür plazmoidine ne demeli? Bunun en basit açıklaması, onların Dünya ve Mars'tan gelen birçok "Tanımlanamayan Uçan Cisimler-UFO" raporundan sorumlu olan küre biçimindeki şimşekler ile ilgili olduğudur. Ancak bazı araştırmacılar, bunlann yakından araştırıldıklarında amaçlı -hatta meraklı- olduklarını kesin bir dille ifade etmişlerdi. Şüpheciler ise "saçma, sadece elektrostatik çekim gücü!" diye cevap vermişlerdi.
Kaçınılmaz olarak, bu Evren'de hayat olup olmadığı konusunda bir tartışmaya yol açmıştı ve Poole -bu ilk kez değildi- kendi zamanını, inananlar ve şüpheciler diye iki ayn kutba karşı savunurken buldu. "Yabancılar aramızda" çılgınlığının o daha çocukken yıkılmasına rağmen, 2020'lerde bile Uzay Ajansı başka gezegenlerden gelen ziyaretçilerle bağlantı kurduklannı -hatta kaçınldıklannı- iddia eden çılgınlar tarafından hâlâ rahatsız ediliyordu. Bu aldanmalar sansasyonel medya sömürüsü ile destekleniyordu ve bütün bu hastalık belirtileri daha sonra tıbbi literatürde "Adamski Hastalığı" olarak yerini ala-
132
\J\JUMIU
çaktı.
Tam tersine, TMA-l'in keşfi bu tür saçmalıklara bir son vermişti. Bunu da, bir yerlerde gerçekten zekâ sahibi yaratıklar olsa bile, insanoğluyla milyonlarca yıldır ilgilenmediklerinin açık olduğunun söylenmesiyle başarmışlardı. TMA-1, ayrıca, bakteri seviyesinin üstünde olan bir yaşamın imkansızlığını ve insanoğlunun Evren'de değilse bile, bu Galaksi'de, yalnız olduğunu savunan bir avuç bilim adamının fikirlerini de inandırıcı bir şekilde çürütmüştü.
Goliatb'm mürettebatı Poole'un döneminin politikası ve ekonomisinden çok, teknolojiyle ilgileniyordu ve özellikle onun ömründe yaşanan bir devrimi merak ediyordu: Fosil yakıtı döneminin bitişi ve vakum enerjisinin kullanılmaya başlanması. Yirminci Yüzyılın, duman ve sisle boğulan şehirlerini, israfını, hırsını ve Petrol Çağı'nın yol açtığı korkunç çevre felaketlerini hayal etmekte zorlanıyorlardı.
Bir eleştiri yağmuruna maruz kaldıktan sonra gözüpek bir şekilde buna karşı koyarak "Beni suçlamayın" dedi Poole. "Bir de Yirmibirinci Yüzyıl'ın getirdiği karmaşaya bakın siz."
Masanın etrafına dizilen mürettebattan koro
halinde "Ne demek istiyorsun?" diye sesler çıktı.
"Pekâlâ, Sonsuz Enerji Çağı diye adlandırılan
devir başlar başlamaz, herkes keyfi bir şekilde
binlerce kilovat ucuz ve temiz enerjiyi kullanır
133
hale geldi... Tabii ne olduğunu biliyorsunuz!"
"Ah, Termik Kriz'i kastediyorsun. Ama bu giderildi."
"En sonunda, güneş ısısını Dünya'nın yansını yansıtıcılarla kaplayıp tekrar uzaya gönderdikten sonra tabii. Aksi halde Dünya şimdi Venüs gibi aşırı derecede ısınmış olacaktı."
Mürettebatın Üçüncü Binyıl Tarihi'ndeki bilgisi o denli azdı ki Poole -Yıldız Şehri'nde aldığı yoğun eğitim sağolsun- kendi çağından yüzyıllar sonraki olayların en ufak ayrıntılarını söyleyip onları sık sık şaşırtabiliyordu. Buna rağmen, mürettebatın Discovery'nin seyir defterini çok iyi bildiğini fark edince Poole gururlanmıştı; bu seyir defteri Uzay Çağı'mn klasik kayıtlanndan biri haline gelmişti. Ona bir Viking destanı gözüyle bakıyorlardı; bu yüzden Poole kendisine, Goliath ile batı okyanuslarını geçen ilk gemiler arasında bir zamanda yaşadığını sık sık hatırlatmak zorunda kalıyordu.
Beşinci akşam yemeklerini yerlerken Yıldızlar "86. Gününüzde" diye hatırlattı ona, "iki bin kaylık asteroit 7794'ün içinden geçtiniz ve oraya bir sonda bıraktınız. Hatırlıyor musunuz?"
"Tabii ki hatırlıyorum" diye cevapladı Poole biraz kabaca. "Bana göre bu, bir yıldan daha az bir süre önceydi."
"Ah... affedersiniz. Yarın 13-445'e daha çok yaklaşacağız. Görmeyi ister misiniz? Otomatik
134
Goliath
güdümü ve soğuk hava kafesi olan on milisaniye genişliğinde bir penceremiz olacak."
Bir saniyenin yüzde biri kadar! Discovery deki birkaç saniye, fazlasıyla heyecan vericiydi, ama şimdi her şey elli kat daha hızlı oluyor...
"Büyüklüğü ne kadar?" diye sordu Poole.
"Otuza yirmiye on beş metre." diye cevapladı Yıldızlar. "Parçalanmış bir tuğla gibi görünüyor."
"Üzgünüm ama ona ateş edecek maddemiz yok" dedi Ateşçi. "Hiç 7794'ün saldırıya karşılık vereceğini düşündünüz mü?"
"Hiç aklımıza gelmedi. Ancak bu yıldızbilimci-lere birçok yararlı bilgi sağladı, bu yüzden riske girmeye değerdi... Her neyse saniyenin yüzde biri de katlanılmaya değer gibi gözüküyor. Teşekkürler."
"Anlıyorum. Bir asteroit gördüğünüzde, onları gördüğünüzde..."
"Doğru değil, Cipler. Ben Eros'tayken..." "Bize en azından bir düzine kez anlattığın gibi..."
Poole'un zihni bir anda tartışmadan koptu ve her şey ona anlamsız sesler gibi gelmeye başladı. Bin yıl geçmişe dönmüş ve yaşadığı son felaketten önce heyecanlı Discovery görevini hatırlamıştı. Bowman ve o, 7794'ün üzerinde hayat belirtisi ve hava olmayan bir kaya parçası olduğunu iyi bildikleri halde, bunu bilmeleri içlerindeki hisleri çok az etkilemişti. 7794, Jüpiter'in bu tarafında

135

karşılaştıkları tek katı cisimdi ve ona, demir atamayacakları bir sahilin yanından geçen, uzun bir deniz yolculuğuna çıkmış denizcilerin hissettikleri duygularla bakmışlardı.
Bir baştan bir başa yavaşça dönüyordu. Yüzeyinde, düzensizce yayılmış olan ışık ve gölgelerin oluşturduğu benekler vardı. Bazen, gezegenler ya da billursu bir maddeyle kaplı kaya parçalan güneş ışığıyla parladığında, 7794 de uzaktaki bir pencere gibi panldıyordu. Ayrıca, hedeflerinin doğru olup olmadığını görmeyi beklerken hissettikleri giderek tırmanan gerilimi de hatırlamıştı. İki bin kilometre uzakta bulunan ve saniyede yirmi kilometre hızla hareket eden bu kadar küçük bir hedefi vurmak hiç de kolay değildi.
Az sonra asteroidin karanlık bölümünde ani ve göz kamaştıncı bir ışık patlaması olmuştu. Küçük, ateşleyici madde -saf Uranyum 238- meteor hızında ona çarpmıştı. Saniyeden daha kısa bir süre içinde, bütün kinetik enerjisi ısıya dönüşmüştü. Akkor halindeki bir gaz bulutu uzaya doğru püskürdüğü sırada, Discovery'nin kamera-lan aniden kaybolan ışık tayfını kaydediyor, akkora dönen atomları açığa çıkaran belirtileri an-yordu. Birkaç saat sonra, Dünya'daki yıldızbilim-ciler bir asteroit yüzeyinin özelliklerini ilk kez öğrenebilmişlerdi. Büyük şoklar yaşanmamıştı, fakat birçok şampanya şişesi elden ele gezmişti.
136
Kaptan Chandler da yarım daire şeklindeki masasının etrafında yapılan demokratik tartışmaya pek katılmadı. Resmi olmayan bir atmosferde mürettebatının rahatlamasına ve duygularını dile getirmesine izin verdiği için memnun görünüyordu. Söylenmeden uyulan tek bir kural vardr. Yemekte ciddi bir iş konuşulmazdı. Eğer teknik ya da işlevsel bir sorun varsa, bununla başka bir yerde ilgilenmek zorundaydılar.
Poole, mürettebatın Goliath sistemleri hakkındaki bilgisinin oldukça yüzeysel olduğunu anlayınca çok şaşırmış ve biraz da dehşete düşmüştü. Sık sık, cevaplanması oldukça kolay olan, yalnızca geminin hafıza bankalarına bakarak cevaplanabilecek somlar soruyordu. Bir süre sonra, kendi zamanında aldığı kapsamlı eğitimin artık mümkün olmadığını anladı: Bir adam ya da kadının tek başına hakim olamayacağı çok karmaşık sistemler söz konusuydu. Çeşitli uzmanlar aletlerinin ne yaptığını biliyorlardı; ama nasıl yaptığını, hayır. Emniyet, yedek sistemler ve otomatik kontrollere bağlıydı ve insan müdahalesi yarardan çok zarar getirir gibiydi. Neyse ki bu yolculukta hiçbirine ihtiyaç duyulmamıştı. Bu, bütün kaptanlann olmasını umduğu olaysız bir yolculuk olmuştu. Bu arada yeni güneş Lucifer önlerindeki gökyüzünü tamamiyle kaplamıştı.
137
3
GALELEO'NUN DÜNYALARI
Galileo'nun Dünyaları
(Alıntı, sadece metin, Dış Güneş Sistemi'nin Turist Rehberi, c.219.3)
Bugün bile, bir zamanlar Jüpiter olan şeyin dev uydulan bizi büyük gizlerle karşı karşıya bırakıyor. Neden aynı yörüngede ilerleyen ve benzer büyüklükte, ama diğer birçok açıdan bu kadar farklı olan dört gezegen var?
Yalnızca Io, yani en içteki uydu için inandırıcı bir açıklama bulunmaktadır. Jüpiter'e o denli yakın ki, sürekli olarak içini yoğuran yer çekimsel gelgitler büyük miktarlarda ısı üretir. O kadar ki, Io'nun yüzeyi aslında yan eriyiktir. Güneş Siste-mi'nde bulunan, volkanik olarak en aktif dünyadır; ayrıca Io'nun gök haritaları, sadece birkaç on yıllık bir yan-ömrünün* kaldığını göstermektedir.
Yüzeyi bu denli yumuşak olan bir yerde insanoğlu hiçbir kalıcı üs kurmamış olmasına rağmen, çok sayıda iniş yapılmıştır ve robot monitörlerle sürekli izlenmektedir. (2571 sayılı keşif seferinin trajik kaderi için, bkz. Beagle 5.)
Jüpiter'e en yakın ikinci uydu olan Europa aslında tamamen buz ile kaplıydı ve karışık bir görüntü oluşturan çatlak yüzeyi dışında birkaç yüzey özelliği gösterirdi. Io'yu etkisi altına alan gelgit gücü burada daha azdı, ancak bu güç Euro-pa'ya, içinde birçok garip canlı türünün geliştiği büyük bir okyanus dolusu akışkan su oluşturması için yeterli ısıyı verdi. (Bkz Uzay gemisi Tsien,
Radyoaktif bir maddenin gerçek değerinin yarıya düşmesi 141 için geçen zaman, (ç.n.)

Galaxy, Universe.) Jüpiter'in mini-güneş Lucifer'a dönüşmesinden beri, Europa'daki buz kütlesinin hemen hemen hepsi erimiş ve aşın volkanik yapı birçok küçük ada oluşturmuştur.
Bilindiği gibi, neredeyse bin yıldır Europa'ya hiçbir iniş gerçekleştirilmemiştir; ancak bu uydu sürekli gözetim altında tutulmaktadır. Güneş Sistemi'ndeki en büyük uydu olan Ganymede de (çapı 5260 kilometre) yeni bir uydunun oluşumundan etkilenmiştir. Ekvatoral bölgeler karada yaşayan canlı türlerinin yaşaması için yeterince sıcaktır, ancak henüz nefes alınabilir bir atmosferi yoktur. Orada yaşayanların çoğu gezegenin şekillenişinde ve bilimsel araştırmalarda aktif rol oynamıştır. Ana yerleşim bölgesi, Güney Kutbu yakınlarındaki Anubis Şehri (nüfus 4l.000)'dir.
Callisto da tamamen diğerlerinden farklıdır. Tüm yüzeyi çarpmayla oluşmuş her boyutta kraterlerle kaplıdır. Bu çarpmalar o kadar fazladır ki birbirlerinin üzerinde ayrıca iz bırakmışlar. Bu bombardıman milyonlarca yıl sürmüş görünmektedir; çünkü yeni kraterler, eskilerinin bıraktığı izleri neredeyse kapatmış durumdadır. Callisto'da kalıcı bir üs yoktur; ama birçok otomatik istasyon kurulmuştur.
142
17
GANYMEDE
Frank Poole'un fazla uyuması pek alışıldık bir durum değildi; ama garip rüyalarla uyanmıştı. Geçmiş ve şimdi içinden çıkılmaz şekilde birbirine karışmıştı; bazen Discovery)deydi, bazen Afrika Kulesi'nde, bazen de tekrar çocuk oluyor ve uzun zamandır aklına bile gelmeyen arkadaşlan-nın arasında görüyordu kendini.
Neredeyim? diye sordu kendi kendine. Karaya çıkmaya çalışan bir yüzücü gibi bilincine ulaşmaya çalışıyordu. Yatağının üzerinde küçük bir pencere vardı. Perdesi fazla kalın olmadığı için dışarıdan gelen ışığı tam olarak engelleyemiyor-du. Yirminci Yüzyıl ortalarında, uçaklann Birinci Sınıf yatacak yerler bulunduracak kadar yavaş olduğu zamanlar da vardı. Poole, bazı turizm acen-talarının hâlâ reklamını yaptıklan o nostaljik lüksü hiçbir zaman tecrübe edememişti; ama şu anda onu yaşadığını rahatlıkla hayal edebilirdi.
Perdeyi çekti ve dışarı baktı. Hayır, Dünya'nın göğüne bakmıyordu şu anda; halbuki aşağıda uzanan manzara Antartika'ya benziyordu. Ancak Güney Kutbu'nun iki tane güneşi yoktu ve Goliath şu anda yükselmekte olan güneşlere doğru hızla ilerliyordu. Gemi, yüzeyi sürülen bir tarla gibi yarıklarla
143
dolu ve hafif kar kaplı uçsuz bucaksız bir arazinin yüz kilometre kadar üzerinde seyrediyordu. Ancak tarlayı süren adam sarhoşmuş herhalde -ya da yönlendirme sistemi çıldırmış olmalı- çünkü yanklar her yöne doğru, bazen birbirlerini keserek, bazen de dönüp kendileriyle birleşerek çeşitli şekiller oluşturmuşlardı. Toprağın her bir yanı belli belirsiz dairelerle -çağlar öncesinde yaşanmış meteor çarpışmalarından kalma pek seçilemeyen kraterlerle kaplanmıştı.
Demek Ganymede burası, diye düşündü Poole uyku sersemi bir halde insanoğlunun evinden en uzak yerleşim birimi! Aklı başında hangi insan neden burada yaşamak ister ki? Pekâlâ, ben de sık sık kış dönemi için Grönland ya da İzlanda'ya gideceğim günleri düşünürdüm...
Kapı çalındı ve "İçeri girmemin bir sakıncası var mı?" diyen bir ses duyuldu. Kaptan Chandler cevabı beklemeden öyle de yapmıştı.

"İnene kadar senin uyumana izin vermeyi düşündük. Şu yolculuk sonu partisi düşündüğümden daha uzun sürdü, ama kısa keserek isyanı göze alamazdım."
Poole güldü.
"Uzayda hiç isyan yaşandı mı?"
"Ah, birkaç tane; ama benim zamanımda değil. Biraz önce bu konudan söz ettik, sen bu geleneği HAL'ın başlattığını söylemiştin galiba... üzgünüm; belki de olmamalıyım. İşte bak, Ganymede

şehri!"
Ufkun ötesinden, birbirleriyle neredeyse 90°lik açılarla kesişerek çapraz şekiller oluşturan cadde ve sokaklar görünmeye başlamıştı. Ancak tipik herhangi bir yerleşimde görülebilecek, merkezi planlama dışında sonradan eklemeler sonucu oluşmuş hafif bir düzensizlik de göze çarpıyordu. Ancak burası düzenli olan taraftan geniş bir nehirle ayrılıyordu -Poole Ganymede'in ekvatoral bölgelerinin şu anda akışkan suyun oluşabilmesi için yeterli sıcaklığa sahip olduğunu hatırladı- ve bu görüntü ona Ortaçağ Londra'sına ilişkin bir gravürü çağrıştırmıştı.
Daha sonra Chandler'ın gülümser bir ifadeyle baktığını fark etti... ve "şehr"in gerçek boyutlarını kavrayınca kafasındaki yanılsama kayboluver-di.
"Ganymedeliler" dedi yalın bir ifadeyle "beş on kilometre genişliğinde yollar yaptıklanna göre bayağı iri insanlar olmalılar."
"Bazı yerlerde yol yirmi kilometreye ulaşıyor. Etkileyici, değil mi? Ve bütün bunlar, buzun gen-leşip daralmasının bir sonucu. Tabiat Ana oldukça marifetli... Sana, bunun kadar geniş olmasalar da, daha yapay görünümlü bazı şekiller gösterebilirim."
"Ben küçükken, Mars'ın üzerinde görülen bir yüz meselesi vardı. Tabii ki, daha sonra bunun, kum fırtınalarıyla yontulan bir tepe olduğu anla-

şildi... Bunların birçok benzeri Dünya çöllerinde de var."
"Hiç kimse tarihin tekerrür ettiğini söylemedi mi? Aynı saçmalık Ganymede Şehri'nde de yaşandı; aklını oynatmış olan bazı kimseler şehrin yabancı varlıklar tarafından inşa edildiğini iddia etmişlerdi. Ama zannedersem, bu söylentiler pek fazla ortada dolaşmayacak."
"Neden?" diye sordu Poole şaşkınlıkla.
"Lucifer'ın, yüzeyin altındaki sürekli donmuş halde bulunan toprak tabakasını eritmesi sayesinde bu düşünce çoktan yıkılmaya başladı. Ganymede'i bir sonraki yüzyılda tanıyamayabilir-sin... Bu Gilgamesh Gölü'nün bir kenarı; sağ tarafına dikkatlice bakarsan..."
"Ne demek istediğini anladım. Ne oluyor... bu kadar düşük bir basınçta bile su kaynamıyor sa-nınm?"
"Elektroliz makinesi. Bir günde kaç skilyon kilo oksijen kullandığını bilmiyorum. Elbette ki hidrojen yukarı çıkıyor ve kayboluyor... en azından öyle olduğunu umuyoruz."
Chandler'ın sesi giderek azaldı ve sustu. Daha sonra alışılmadık bir çekingen ses tonuyla sözüne devam etti: "Bütün bu aşağıdaki güzel su... Ganymede'in bunun yarısına bile ihtiyacı yok! Kimseye söyleme, ama bu suyun bir kısmını Venüs'e götürme yollan üzerinde bir süredir çalışıyorum."

"Kuyrukluyıldızları itmekten daha kolay, değil mi?"
"Enerji söz konusu olduğu sürece, evet; Ganymede'in yerçekiminden kurtulma hızı sadece saniyede üç klik. Ve daha, daha hızlı... o zaman on yıllar değil, daha az yıl sürer. Ancak uygulamada yaşanabilecek birkaç sorun var..."
"Bunun farkındayım. Onu kütle fırlatıcısıyla fır-latamaz mısın?"
"Ah, hayır... Dünya'daki gibi atmosfere ulaşan kuleler kullanacağım; tabii onlardan daha küçük olacak. Suyu yukan pompalayacağız, mutlak sıfıra yakın bir noktada donduracağız ve Ganymede'in döndükçe onu sağ tarafa doğru kaldırmasını sağlayacağız. Geçiş sırasında buharlaşmadan kaynaklanan bir kayıp olacak, ama birçoğu yine geri kazanılacak... nedir bu kadar komik olan?"
"Affedersin -fikre gülmüyordum- bu iyi bir şey. Ama aklıma bir şey getirdin. Eskiden ucundaki su fışkırtıcıları sayesinde sürekli dönen bahçe fıskiyeleri kullanırdık. Tasarladığın şey buna benziyor... tabii biraz büyük bir ölçekte; bütün bir gezegen üzerinde..."
Birdenbire, geçmişinden hatırladığı başka bir şey, diğer her şeyi unutturdu. Poole, sıcak Arizona güneşinin altında, Rikki ile beraber yavaşça dönen bahçe fıskiyesinden fışkıran suyun oluşturduğu o hareketli sis bulutunda birbirlerini nasıl da kovaladıklannı hatırladı.

Kaptan Chandler göründüğünden daha hassas biriydi; gitmesi gereken zamanı iyi biliyordu.
"Köprüye dönmem gerek" dedi derinden gelen bir sesle. "Anubis'e indiğimizde görüşürüz."
18 BÜYÜK OTEL
Güneş Sistemi'nde "Hotel Grannymede" olarak bilinen Büyük Ganymede Oteli, aslında pek büyük değildi ve Dünya'daki yıldızlı otellere göre bir buçuk yıldızı olmasına rağmen, birinci derece değeri olduğu için şanslıydı. Çünkü en yakın rakibi birkaç yüz milyon kilometre kadar ötedeydi ve yönetim daha iyisi için kendini hiç zorlamı-yordu.
Yine de Poole'un bir şikayeti yoktu. Ama bazen Danil'in yanında olmasını ve günlük hayatta kullanılan makinelerin kullanımında, etrafını saran yarı zeki aletler ile daha etkin bir iletişim sağlamasında ona yardım etmesini diliyordu. Kominin -insandı- arkasından kapı kapandığında ufak bir panik yaşamıştı. Aslında bu ünlü konuk onu öylesine sersemletmişti ki, odadaki aletlerin nasıl çalıştığını pek anlatamamıştı. Karşılık vermeyen duvarlarla beş dakika kadar yaptığı, işe yaramaz, konuşmasından sonra Poole, aksanını ve talimatlarını anlayabilen bir sistemle bağlantı

kurabildi nihayet. "Bütün Gezegenler"e yakışır bir gazete manşeti gibi konuşmuştu: GANYMEDE OTELİ'NİN ODASINDA KAPANA KISILAN TARİHİ ASTRONOT AÇLIKTAN ÖLMEK ÜZERE!
Burada çifte alaysama vardı. Ganymede'in tek lüks süitinin bu şekilde adlandırılması kaçınılmazdı; fakat Bowman Suiti'ne girdiğinde, üniformasının içindeki eski gemi arkadaşının görüntüsünü yansıtan hologram ile karşılaşması tam bir şok olmuştu onun için. Poole görüntüyü hatırlamıştı; göreve başlamadan beş gün önce, kendisinin de aynı anda resmi üniformalı bir portresi alınmıştı.
Daha sonra Goliath'm mürettebatının birçoğunun, Anubis'te ev içi düzenlemelerinin bulunduğunu fark etti ve geminin burada konaklamayı planladığı yirmi günlük zaman süresince, onların Dikkate Değer Eşleri ile Poole'un karşılaşması mürettebat için endişe vericiydi. Ancak kısa bir süre içinde bu uzak yerleşim bölgesindeki toplumsal ve mesleki yaşama ayak uydurdu; şimdi de Afrika Kulesi uzaklarda kalan bir düş gibiydi. Birçok Amerikalı gibi Poole da, kalbinin derinliklerinde, herkesin birbirini tanıdığı küçük topluluklara nostaljik bir sevgi duyuyordu; tabii gerçek dünyada, siber uzayın gerçeğinde değil. Nüfusu, çocukluğunu ve gençliğini geçirdiği Flagstaff tan daha az olan Anubis, küçük şehir idealine oldukça yakındı.

Her birinin çapı iki kilometre olan üç ana basınç kubbesi, ufka kadar kırılmadan uzanan buz tarlasına bakan yüksek bir platoda bulunuyordu. Ganymede'in bir zamanlar adı Jüpiter olarak bilinen ikinci güneşi bu kutup bölgelerini eritecek ısıyı vermiyordu. Anubis'in bu denli yaşanılmaz . bir yere kurulmasının temel nedeni de buydu: Şehrin temelleri en azından birkaç yüzyıl tahrip olmayacak gibiydi.
Kubbelerin içindeyken, dış dünyayı tamamiyle unutmak oldukça kolaydı. Bowman Süiti'ndeki aletleri kullanmayı öğrendiğinde Poole, sınırlı ama etkileyici bir çevre seçim şansı olduğunu fark etti. Pasifik sahilinde, palmiye ağaçlarının altında oturabilir, isterse dalgaların hafif şırıltısını, isterse tropik bir kasırganın gürleyişini dinleyebilirdi. Himalayalann yükseklerinde ya da Denizci Vadisi'nin dev kanyonlarından aşağıya usulca uçabilirdi. Versailles bahçelerinde ya da tarihte genişçe yer almış olan birkaç büyük şehri gezebilirdi. Otel Grannymede Güneş Sistemi'nin en çok takdir edilen dinlenme yerlerinden biri olmamasına karşın, sahip olduğu bazı özellikleri, Dünya'da bulunan daha ünlü öncülerinin bile aklını başından alabilirdi.
Bu arada, yeni ve tuhaf bir gezegeni ziyaret etmek için Güneş Sistemi'nin yarısı kadar yol kat ettiği halde, nostaljisini yaşadığı toprakların keyfini çıkartması biraz gülünçtü. Biraz araştırmadan
150
sonra Poole, giderek azalan boş zamanı boyunca eğlence -ve hayal kurma ilhamı- için orta yolu bulmuştu.
Daha önce Mısır'a gitmediği için pişmandı; o halde Sfenks'in -tartışmalı "restorasyonu" öncesindeki haliyle- bakışları altında dinlenmek ve Büykü Piramit'in dev bloklarını tırmanan turistleri seyretmek eğlenceli olacaktı. Çölün, Bowman Suiti'nin hafifçe yıpranmış halısına birleştiği boş arazi dışında bütün bu yanılsama mükemmeldi.
Gökyüzü, son taş Giza'ya yerleştirildikten sonraki beş bin yıldan beri hiç kimsenin görmediği gibiydi. Ancak bu bir yanılsama değildi. Ganymede'in karmaşık ve değişken gerçeğiydi bu.
Çünkü bu gezegen de, diğer arkadaşları gibi, yüzyıllar önce Jüpiter'in çekim gücüyle dönüşünü değiştirmiş ve gökyüzünde hareketsiz olarak asılı duran dev gezegen onun yeni güneşi olmuştu. Ganymede'in bir tarafı sürekli olarak Lucifer tarafından aydınlatılmaktaydı. Ancak diğer yarımküre genellikle "Gece Ülkesi" olarak adlandınlsa da, bu isim çok önceleri söylenen "Ay'ın karanlık yüzü" deyimi kadar yanlış bir ifadeydi. Ay'ın diğer yüzü gibi Ganymede'in "Gece Ülkesi" de uzun gününün yansında yaşlı Güneş'in parlak ışığını alıyordu.
Yararlı olmaktan çok şaşırtıcı bir tesadüfle, Ganymede'in ilk yörüngesine oturması tam bir hafta -yedi gün, üç saat- aldı. "Bir Mede günü-
151
bir Dünya günü" şeklinde takvimler meydana getirmeye yönelik girişimler o kadar çok kargaşa yarattı ki yüzyıllar önce vazgeçildi. Güneş Siste-mi'nin tüm diğer sakinleri gibi, yöreliler Evrensel Zamanı kullanır oldular; yalnız, yirmi dört saatlik günlere isim yerine numara verdiler.
Ganymede'in yeni oluşan atmosferi hâlâ çok ince ve neredeyse bulutsuz olduğunda, gök cisimlerinin geçit töreni hiç bitmeyen bir gösteri halini alıyordu. En yakına geldiklerinde, Io ve Callisto Dünya'dan Ay'ın göründüğünün yarısı kadar gözüküyordu -fakat bu, ortak olan tek yanlarıydı. Io, Lucifer'a o denli yakındı ki, yörüngesinde dönmek iki günden az sürdü; dakikalar içinde bile, gözle görülür bir hareketlilik gösteriyordu. Io'nun mesafesinden dört kat uzakta olan Callisto'nun ise acelesiz dönüşünü tamamlaması ise iki Mede günü -ya da on altı Dünya günü- aldı.
Bu iki gezegen arasındaki fiziksel farklılık daha da fark edilir bir haldedir. Tamamiyle donmuş olan Callisto, ufak bir güneşe dönen Jüpiter'den etkilenmeyerek pek de değişmemişti. Hâlâ pek derin olmayan buz kraterleriyle dolu boş bir araziydi. Bu kraterler birbirlerine oldukça yakındılar; çünkü, bütün uyduda, Güneş Sistemi'nin dışındaki kaya yığınlarını toplamak için Jüpiter'in muazzam çekim alanı ile Satürn'ünkinin rekabete girdiği zamanlarda yaşanan sayısız çarpmadan
152
Galileo'nun Dünyaları
kurtulabilen tek bir nokta dahi yoktu. O çarpışmalardan bu yana milyarlarca yıldır birkaç ufak çarpışmadan başka hiçbir olay yaşanmamıştı.
Io'da her hafta birşeyler olmaktaydı. Yöreliler-den birinin fark ettiğine göre, Lucifer'ın oluşumundan önce Io bir Cehennem'di ve Cehennem daha da ısınmıştı.
Poole bu yanan uyduya sık sık zum yapıyor ve Afrika'dan daha geniş bir araziyi sürekli olarak şekillendirmekte olan kükürt yüklü volkanları inceliyordu. Bazen akkor halindeki bu volkanik kaynaklar uzaya doğaı yüzlerce kilometre, üzerinde canlı olmayan bir gezegende yetişen dev ateş ağaçları gibi püskürüyordu.
Erimiş kükürt yığınları volkanik birikintilerden püskürdüğünde, çok değişken olan bu element, bukalemun gibi renk değiştirerek kırmızılar, turuncular ve sanlardan oluşan dar bir renk tayfı gibi görünüyor, renkten renge giriyordu. Uzay Çağı'ndan önce böyle bir gezegenin olduğunu lıiç kimse hayal dahi etmemişti. Callisto'yu bu rahat, güvenli yerden izlemek çok büyüleyiciydi ve Poole, robotların bile adım atmaya korkacağı bu yere, insanoğlunun gitmeyi göze alabildiğine inanmanın dahi zor olduğunu düşünüyordu...
Onun asıl ilgilendiği yer, Dünya'nın tek uydusu olan Ay ile hemen hemen aynı boyda olan, fakat bütün safhalarını dört günde geçiren Euro-pa'ydı. Poole kendine bu yeri seçtiğinde onun
153
3001: Son Efsane
sembolize ettiği şeylerin bilincinde olmasına rağmen, Europa başka büyük bir gizem gibi, (Sfenks) uzayda asılı durduğu için doğru bir seçim gibi görünüyordu.
Herhangi bir büyütme işlemi olmadan, çıplak gözle bakmayı tercih ettiğinde Poole Discovery ile Jüpiter görevine çıktıkları bin yıl öncesinden bu yana, Europa'nın ne denli büyük bir değişim geçirdiğini görebiliyordu. Bu dört Galileo uydusunun en küçüğünü bir zamanlar tamamen kaplayan şerit ve çizgilerden oluşmuş dört örümcek ağı, kutup çevreleri haricinde yok olmuştu. Burada Europa'nın yeni güneşinin sıcaklığında hâlâ erimeden kalabilen kilometrelerce kalınlıkta buzdan bir yer kabuğu vardı. Başka yerlerde ise Dünya üzerinde oda sıcaklığı sayılacak ince atmosferinin altında kaynayıp fokurdayan bakir okyanuslar bulunmaktaydı.
Ayrıca burası, onları hem hapseden hem de koruyan kırılmaz buz kalkanının erimesinden sonra ortaya çıkan yaratıklar için uygun bir sıcaklıktaydı. Kendi yörüngelerinde seyrederek, bir şeyin ayrıntılarını santimetrelerce yakından gösterebilen casus uydular, evrim geçirerek amfibyum aşamasına gelmeye başlayan bir Europah türü izlemişlerdi. Zamanlannın çoğunu hâlâ suyun altında geçirmelerine rağmen, "Europlar" basit yapılar kurmaya başlamışlardı bile.
Bunun sadece bin yılda olabilmesi hayret veri-
154.
ciydi; fakat açıklamasının, Galilee Denizi'nin sahilinde yükselen kilometlerce uzunluktaki "Büyük Duvar"da, sonuncu ve en büyük Tektaş'ta, olduğundan hiç kimsenin şüphesi yoktu.
Ve hiç kimsenin şüphesi yoktu ki Tektaş, kendine özgü gizemli bir yöntemle, bu gezegende başlattığı deneyi izliyordu; aynen dört milyon yıl önce Dünya'da yapmış olduğu gibi.

MISS PRINGLE
DOSYA-INDRA
Sevgili Indra, sana daha önce ses-postası dahi gönderemediğim için özür diliyorum- her zamanki mazeretler, bu yüzden seni bunlarla sıkmak istemem.
Soruna cevap vermem gerekirse; evet, artık Grannymede'de kendimi evimde gibi hissediyorum; ama, süitime bağlattığım gökyüzü görüntüsünün hoşuma gitmesine rağmen, orada daha az vakit geçiriyorum. Dün gece Io'nun erimiş madde dolu kanalları çok hoş bir gösteri yaptı; bu Io ile Jüpiter -Lucifer demek istemiştim- arasında yaşanan bir çeşit yıldırım. Dünya kutuplarında geceleyin gözüken renkli ışıklardan çok daha harika. Ve bu, ben daha doğmadan önce, yıldızbi-
155
limciler tarafından keşfedilmiş.
Geçmişten bahsetmişken... Anubis'in bir şerifi olduğunu biliyor muydun? Sanırım bu, sınır ruhunu aşırıya kaçırıyor. Bana, büyükbabamın Arizona hakkında anlattığı hikayeleri anımsattı... Bunları birkaç Mede'li üzerinde denemeliyim...
Saçma gelebilir, ama Bowman Süiti'ne hâlâ alışamadım. Sürekli arkama bakıyorum...
Zamanımı nasıl mı geçiriyorum? Afrika Kule-si'nde geçirdiğim gibi neredeyse. Buradaki yerli entelijansiyayla görüşüyorum; tahmin edebileceğin gibi pek fazla sayılmazlar (umanm kimse buna alınmaz). Senin kabul edebileceğinden çok daha teknik olarak düzenlenmesine rağmen, çok iyi olan eğitim sistemiyle birbirimizi hem gerçekten hem sanal etkiledik. Böyle düşmanca bir doğada elbette ki bu kaçınılmazdı...
Ancak, insanların neden burada yaşadığını anlamama yardımcı oldu. Burada bir meydan okuma, bir amaç hissi var; Dünya'da bu nadiren bulunuyor.
Birçok Mede'linin burada doğduğu ve yuva olarak başka bir yer daha tanımadıkları doğru. Bunu söylemeyecek kadar -genellikle- nazik olsalar da, Asıl Gezegen'in (Dünya) giderek bozulduğunu düşünüyorlar. Ya sen? Eğer durum böyleyse.- yörelilerin size hitap ettiği gibi- siz Yerkü-reliler bunun için ne yapacaksınız? Tanıştığım genç öğrencilerden biri sizi uyandırabilmeyi
156
umuyor. Dünya'nın istilası için çok gizli ve ayrıntılı planlar yapıyorlar. Beni uyarmadın deme...
Anubis'in dışına, "Gece Ülkesi" olarak bilinen ve Lucifer'ı görmeyen yere gittim. On kişiydik; Chandler, Goliath mürettebatından iki kişi, altı Mede'li ve ben... Ganymede'in-diğer yüzüne gittik ve güneşin ufuktan aşağı indiğini gördük; artık gerçekten geceyi yaşıyorduk. Burası insana korku ile karışık bir hayranlık hissi veriyordu. Dünya'nın kutup kışlarına çok benziyordu; fakat gökyüzü tamamen karanlıktı... kendimi uzayda gibi hissetmiştim.
Galileo uydularını bir güzel görebiliyorduk ve Europa'nın Io'yu karanlıklar -affedersin, sırlar-içinde bırakışını izledik. Elbette ki, gezinin zamanlaması bunu seyredebileceğimiz şekilde ayarlanmıştı.
Birçok küçük uydu görülebiliyordu. Ancak ikiz yıldız Dünya-Ay çok daha fazla göze çarpıyordu. Sıla duygusu muydu bu bendeki? Doğrusunu söylemek gerekirse, oradaki arkadaşlarımı özlemiş olsam dahi, hayır...
Ve üzgünüm, bana birçok mesaj göndermesine rağmen, hâlâ Dr. Khan ile görüşemedim. Birkaç gün içinde bunu yapacağıma söz veriyorum; yani Dünya günüyle, Mede günüyle değil!
Joe'ya en iyi dileklerimi ilet. Aynca Danil'e de saygılarımı; tabii ona ne olduğunu biliyorsan -tekrar insana dönebildi mi?- Ve sana da sevgiler...
157
'¦¦«*>..
KAYDET GÖNDER
Poole'un yüzyılında bir insanın ismi genellikle onun görüntüsü hakkında ipuçları verirdi, ancak bu durum otuz nesil sonra böyle değil, artık. Dr. Theodore Khan, Orta Asya bozkırlarını yağma eden bir kavmin mensubundan çok, bir Viking sandalında olmak daha çok yakışan, İskandinavyalılar gibi sarışın biri çıkmıştı. Bununla beraber, yüz elli santimetreden kısa boyuyla her iki rolle de pek etkileyici görünmezdi. Poole amatörce bir psikanaliz yapmaktan kendini alamamıştı: Kısa' insanlar genellikle girişken ve başarılı olurlardı. Indra Wallace'in verdiği ipuçları, Ganymede'in tek filozofunu çok iyi betimliyordu. Khan'ın, bu denli pratik kafalı bir toplumda ayakta kalabilmesi için muhtemelen bu özelliklere ihtiyacı vardı.
Anubis Şehri bir üniversite kampüsüne sahip olacak kadar büyük değildi. Zaten diğer gezegenlerde bile bu hâlâ lüks olarak kabul ediliyordu. Ancak çoğu insan, iletişim devriminin üniversite kampusu ihtiyacını zaten ortadan kaldırdığına inanıyordu. Onun yerine yüzyıllar kadar eski olmasına rağmen, daha elverişli olan, bir şeye sahipti Anubis: Aralarında yürümeye kalkışıncaya dek Platon'u bile kandırabilecek zeytin ağacı komşuyla tamamlanmış bir Akademi. Indra'nın ka-
158
Galileo'nun Dünyaları
ratahtadan başka bir gerece ihtiyaç duymayan felsefe bölümü hakkındaki esprisi, bu denli gelişkin bir ortamda kesinlikle geçerli olmayacaktır.
Çok fazla rahat olmamaları için özellikle tasarlanmış olan sandalyelere oturduklarında, Dr. Khan "Yedi kişiye göre yapıldı," dedi gururla, "çünkü bir kimsenin etkin biçimde etkileşim halinde olabileceği en yüksek sayı bu. Ve, bir de Sokrates'in ruhunu sayarsanız, Phaedo konuşmasını gerçekleştirdiğindeki sayı buydu..."
"Ruhun ölümsüzlüğüyle ilgili diyalogtaki mi?"
Khan o kadar şaşırmıştı ki, Poole kendini gülmekten alamadı.
"Mezun olmadan önce yoğunlaştırılmış bir felsefe dersi almıştım. Müfredat hazırlandığında, birileri bizim gibi cahil mühendislere biraz kültür öğretilmesine karar vermiş."
"Bunu duyduğuma sevindim. Bu, bazı şeyleri daha da kolaylaştıracaktır. Bilirsiniz, hâlâ şansıma güvenmiyorum. Sizin buraya gelişiniz mucizelere inanmamı sağladı! Sizinle görüşebilmek için Dünya'ya gitmeyi bile düşündüm -sevgili Indra size benim -ah- saplantımdan bahsetmiş miydi?"
"Hayır" diye karşılık verdi Poole, pek dürüst olmayarak.
"Benim ateist olarak tanındığımı duymuşsunuzdur, fakat bu o kadar da doğru değil. Ateizm kanıtlanamaz bir şeydir; dolayısıyla da ilgi çekici
159
3001: Son Efsane
değildir. Bununla beraber, her ne kadar ihtimal-dışıysa da, Tanrı'nın bir zamanlar var olduğundan ve şimdi hiç kimsenin onu bulamayacağı bir yere gitmiş olduğundan da tam olarak emin olamayız... Tıpkı Gautama Buddha gibi ben de bu konunun herhangi bir tarafında bulunmuyorum. Benim ilgi alanım Din diye bilinen psikopatolojidir."
"Psikopatoloji? Bu çok sert bir hüküm." "Tarih boyunca çok fazla haklı çıktı bu hüküm. Farz edin ki siz dünya dışından gelmiş ve sadece kanıtlanabilir gerçeklerle ilgilenen zekâ sahibi birisiniz. Kendini binlerce -hayır, şimdi milyonlarca- kavme bölmüş bir tür keşfettiniz. Bu kavimler evrenin özü ve nasıl hareket etmeleri gerekti-ğiyle ilgili inanılmaz derecede çeşitli inançlara sahipler. Birçoğunun ortak inancı olduğu ve yüzde doksan dokuzu diğeriyle örtüştüğü halde bile, geriye kalan yüzde birlik grup, doktrinin çok

önemsiz konuları, ve dışarıdan gelenler için ise kesinlikle anlamsız konuları, yüzünden birbirlerini öldürebiliyor ve birbirlerine eziyet edebiliyorlar.
"Bu denli mantıksız davranışlann nedenini nasıl bulacağız? Lucretius, dinin korkudan türediği-ni, gizemli ve çoğunlukla düşmanca bir evrene karşı bir tepki olduğunu söylediğinde hedefi tam on ikiden vurmuştu. İnsan prehistoryası için kaçınılmaz bir kötülük olabilirdin. Ancak neden ge-

rekenden de kötü ve neden artık gerekmediğinde bile devam ediyor?
"Kötülük dedim -ve tam da bunu kastettim; çünkü korku, zalimliğe iter. Engizisyon'un yaptıklarının bir zerresini öğrenmek bile, birinin, insan soyundan olduğu için utanmasına yeter... Bu zamana dek basılmış en iğrenç kitaplardan birisi Cadıların Çekici adlı kitaptır. İki sadist sapık tarafından yazılmış olan bu kitap, diri diri yakılmadan önce, binlerce zararsız yaşlı kadına "günahlarını" zorla itiraf etmeleri için kilise tarafından yetki verilen -destek verilen!- Engizisyon işkencelerini anlatıyor... Papa da bunu onayladığını bildiren bir önsöz yazmış!
"Birkaç saygın istisna dışında diğer bütün dinler de Hıristiyanlık kadar kötüydü... Sizin yüzyılınızda bile zincirlenip, ciltler dolusu dini saçmalığı ezberleyene kadar kırbaçlanan, keşiş olmaları için çocuklukları ve yetişkinlikleri ellerinden alınan küçük çocuklar vardı...
"Bütün bu olayların belki de en kafa karıştırıcı yanı ise, deli olduğu kesin olan bu kadar adamın yüzyıllar boyunca, kendilerinin -ama sadece kendilerinin!- Tann'dan vahiyler aldığını iddia etmesi ."Eğer bütün bu vahiyler aynı düşünce temeline dayalıysa, bu her şeyi açıklar. Ancak tabii ki bunlar birbirleriyle bütünüyle çelişiyorlar. Ancak bu çelişkiler sözde meşinlerin çok küçük inanç fark-lılıklan olan ve aynı derecede aldatılmış inanan-

lar ile ölümüne çarpıştırılan yüzlerce -bazen milyonlarca- taraftar toplamasını engellemiyor."
Poole fırsatını bulup iki laf edebilmenin tam zamanı olduğunu düşündü.
"Küçük bir çocukken kasabamızda yaşanan bir olayı hatırlattınız bana. Kutsal bir adam (öyle olsun ya da olmasın) tezgah kurarak kerametler yapabildiğini iddia etmiş ve çok geçmeden kalabalık bir taraftar toplamıştı. Ve bu insanlar okuma yazma bilmeyen, cahil insanlar değillerdi. Genelde hepsi iyi ailelerden geliyordu. Her pazar onun -ee- mabedinin önünde park edilmiş pahalı arabalar görüyordum."
"Buna 'Rasputin Sendromu' adı veriliyor. Tarihte her ülkede yaşananlara rağmen, bunun gibi milyonlarca vaka var. Ve bu tarikatlerden binde biri birkaç nesil sürebiliyor. Peki bu vakada ne oldu?"
"Şey, keramet denemesi hüsran ile sonuçlanınca, ona olan inançlarını kaybettiler. Keşke adını hatırlayabilseydim -uzun Hintli'ye benzer bir adı vardı- Swami gibi bir şeydi; ama sonra Alabama'dan geldiği ortaya çıktı. Yaptığı hokkabazlıklardan biri hiç yoktan bazı kutsal nesneler çıkarıp ona tapınanlara vermesiydi. Anlaşıldığı kadarıyla, yerel hahamımız amatör bir sihirbazmış ve bunun nasıl yapıldığını herkese göstermeye kalkmış. Aralarında en ufak bir fark yokmuş; inananlar kendi adamlannın sihrinin gerçek olduğunu,

hahamın biraz kıskanç olduğunu söylemişler.
"Bir ara, bunu söyleyeceğim için üzgünüm ama, annem o alçak herifi ciddiye aldı -babamın onu terk edişinden hemen sonraydı, belki bununla bir ilgisi vardır- ve beni sürükleyerek toplantılarından birine götürdü. Sadece on yaşındaydım ve hiç bu kadar çirkin görünüşlü bir adam görmemiştim. Sakalında birkaç tane kuş yuva yapabilirdi ve muhtemelen yapıyordu."
"Standart bir model gibi görünüyor. Buna ne kadar daha devam etti?"
"Üç ya da dört yıl. Daha sonra aceleyle kasabayı terk etmek zorunda kaldı; gençlerle alem yaparken yakalanmıştı. Tabii ki mistik ruh kurtarma tekniklerinden birini kullandığını iddia etmiş. Ve buna inanmayacaksınız..."
"Bir deneyin."
"Ondan sonra bile, aldattığı insanların çoğu ona inanmaya devam ettiler. Onların tanrısı yanlış yapamazdı; bu bir tezgah olmalıydı."
"Tezgah mı?"
"Affedersiniz; yani uydurma kanıtlarla tutuklanmak. Bütün yollar denendikten sonra, suçluyu yakalamak için bazen polis tarafından kullanılır."
"Hımm. Şey, sizin swaminiz çok tipik bir örnek. Biraz hayal kırıklığına uğradım. Ancak şu savımı kanıtlamama yardımcı oldu: insanlığın çoğu her zaman için aklını kaçırmıştır, en azından bazı dönemlerde."

"Küçük bir banliyö olan Flagstaff bunun için yeterli bir örnek olamaz."
"Doğru, ama ben bunlara binlercesini daha ekleyebilirim; sadece sizin yüzyılınızdan değil, daha geçmiş zamanlardan da örnek verebilirim. Binlerce insanın yanılsamalarını bir kenara bırakmak yerine, ne kadar saçma olursa olsun, çoğunlukla ölümüne savaşacak kadar tutkuyla inanmaya hazır oldukları bir şey hiçbir zaman eksik olmamıştır. Bence bu deliliğin en geçerli açıklamasıdır."
"Çok güçlü dini inançları olan birinin gerçekten deli olduğunu söyleyebilir misiniz?"
"Teknik olarak evet; ama eğer riyakâr değil, samimiyse. Yüzde doksanının öyle olduğu kanısındayım."
"Haham Berenstein'ın samimi olduğuna eminim ve tanıdığım en akıllı, en iyi insan. Peki buna ne diyeceksiniz? Tanıdığım tek dahi, HAL projesini yürüten Dr. Chandra... Bir keresinde ofisine gitmek zorunda kalmıştım. Kapısını çaldığımda cevap alamadım ve orada olmadığını düşündüm.
"Çiçeklerle süslenmiş küçük, garip, bronz heykellerin karşısında dua ediyordu. Bir tanesi file benziyordu... bir diğerinin ikiden fazla kolu vardı... İzinsiz girdiğim için çok utanmıştım, ama şans eseri beni duymadı ve ben de parmaklan-mın ucuna basarak dışarı çıktım. Onun deli oldu-

ğunu söyleyebilir misiniz?"
"Kötü bir örnek seçtiniz; dahiler çoğunlukla delidir zaten! O halde şöyle diyelim: Deli değil, ama çocukluğundaki koşullanmadan dolayı akıl sağlığı bozuk. Cizvitlerin iddiası şudur: 'Bana altı yıllığına bir çocuk verin ve hayatı boyunca benim olsun.' Eğer küçük Chandra'yı da onlar alabilseydi, Hindu değil de, inançlı bir Katolik olurdu."
"Muhtemelen. Bu arada, çok düşündüm: Neden beni görmeyi bu kadar çok istediniz? Korka-nm hiçbir şeye aşın derecede inanmadım ben. Bütün bunlarla ne ilgim var?"
Ve Dr. Khan yavaş yavaş, uzun zamandır taşıdığı ağır yükten kurtulan birinin açık memnuniyetiyle anlattı.
20 MÜRTET KAYDET-POOLE

Merhaba, Frank... Demek, en sonunda Ted ile tanıştın. Evet, ona sabit fikirli diyebilirsin; kendi fikirlerinin ateşli taraftan olan, mizah yoksulu birisi. Ama sabit fikirli insanlar böyledir, çünkü onlar Büyük Gerçek'i bilirler -büyük harfle söylediklerimi duydun mu?- ve kimse onları dinlemez... Senin dinlediğine memnun oldum ve onu
165
: son trsane
ciddiye almanı öneririm.
Ted'in dairesinin en görünen yerinde Papa'nın bir portresini gördüğün için şaşırdığını söylemiştin. O, Pius XX, Ted'in kahramanıdır; sana ondan bahsettiğimden eminim. Bir araştırma yap; Pius dinsiz olarak anılır! Bu çok ilginç bir hikayedir ve sen doğmadan önce olan bir olay ile kesinlikle paralellikleri vardır. Sovyet İmparatorluğu'nun Başkanı Mikhail Gorbachev'in Sovyetler'deki suç ve aşınlıklan ortaya dökmesi Yirminci Yüzyıl'ın sonunda çözülmeyi de beraberinde getirmişti.
O ise bu kadar ileri gitmeye niyetli değildi; sadece ıslah etmeyi ummuştu, ancak bu artık mümkün değildi. Pius XX'nin de aynı düşüncede olup olmadığını asla öğrenemeyeceğiz, çünkü Engizis-yon'un gizli dosyalarını açıklayıp tüm dünyayı dehşete düşürdükten hemen sonra kaçık bir kardinalin suikastine kurban gitti.
Dindarlar yıllar önce meydana gelen TMA-0 keşfiyle hâlâ şaşkındılar. Bu keşfin Pius XX ve onun yaptıkları üzerinde oldukça büyük bir etkisi vardı...
Ancak bana hâlâ, gizli bir Deist olan Ted'in, Tanrı'yı bulması için senden nasıl yardım istediğini anlatmadın. Bana kalırsa, Ted Tann'ya bu kadar iyi saklandığı için hâlâ çok kızgın. Benim söylediğimi söylemesen iyi olur.
İkinci kez düşün, neden olmasın?
Sevgiler... Indra.
166
Galileo'nun Dünyaları
KAYDET GÖNDER
MISS PRINGLE KAYDET
Merhaba, Indra. Dr. Ted ile başka bir görüşme daha yaptım, ama onun neden Tann'ya kızgın olduğuna ilişkin senin düşünceni henüz söylemedim ona.
Onunla çok ilginç tartışmalarım oldu -hayır, tartışma değil, konuşma- ve konuşmanın çoğunu ben yaptım. Bunca sene mühendislik yaptıktan sonra tekrar felsefenin içine gireceğimi hiç düşünmemiştim. Belki de bunu anlamak için, öncelikle hepsini tekrarlamam gerekiyordu. Beni öğrenci olarak nasıl değerlendirdiğini merak ediyor musun?
Dün, onun tepkisini görmek için bu yaklaşım yolunu denedim. Şüphe duysam da orijinal bir yaklaşımdı. Bunu duymak istersin diye düşündüm; yorum yapmanda yardımcı olur. İşte konuşmamız şöyle... MISS PRINGLE-SESLİ KOPYA KAYIT 94.
"Elbette ki Ted, insan sanatının en büyük eserlerinin çoğunun dinsel adanmışlıktan ilham aldığını inkar edemezsin. Bu bir şeyi kanıtlamıyor mu?"
"Evet, ama inanan insanları rahatlatacak
167
168
3001: Son Efsane
şekilde değil. Zaman zaman, insanlar Büyükler, En Büyükler, En İyiler listeleri yaparak kendilerini eğlendirdiler. İnanıyorum ki bu sizin zamanınızda da popüler bir eğlenceydi."
"Kesinlikle öyle."
"Pekâlâ, bunu sanata uygulamaya çalışan birçok başarılı girişim oldu. Tabii ki bu türden listeler kesin -ebedi- değerler taşımıyorlardı, ama ilginçtiler ve çağlar boyu zevklerin nasıl değiştiğini gösterdiler...
"Gördüğüm en son liste... Birkaç yıl önce Dünya'da Artnet'teydi. Mimari, müzik, görsel sanatlar gibi bölümleri vardı... Örneklerin birkaçını hatırlıyorum... Parthenon, Taç Mahal... Müziğin ilk sıralarında Bach'in Toccata ve Füg'ünü Verdi'nin Requiem Masfi izliyor. Resimde tabii ki Mona Lisa önde. Daha sonra -sırasından emin değilim- Seylan'daki bir grup Buda heykeli ve genç Kral Tut'un ölüsünün altın maskesi.
"Diğer hepsini hatırlamış olsam bile -ki elbette hatırlayamıyorum- bu pek bir şey ifade etmez; önemli olan onların kültürel ve dini altyapısıdır. Ama buna hepsi dahildir, tek başına din egemen olmamıştır; müzik hariç. Ancak bu sadece teknolojik bir eksiklikten kaynaklanıyor. Org ve elektronik öncesi diğer müzik aletleri Hristiyan Batı'da geliştirilmiştir. Örneğin, Yunanlılar ya da Çinliler ma-
vjaiiicu nun uunyaian
kineleri oyuncaktan öte bir şey olarak görselerdi, bu aletler farklı şeyler için de kullanılırlardı.
"Ancak bana göre, bu iddiayı gerçekten çürüten şey, insan sanatının en büyük eseri konusunda varılan genel fikir birliğidir. Her listede tekrar tekrar, Angkor Wat geçiyor. Ona ilham veren din yüzyıllar önce sona ermişti. Hiç kimse onun sadece bir değil, yüzlerce tanndan bahseden bir eser olmasının dışında tam olarak bir şey bilmiyordu!"
"Bunu sevgili Haham Berenstein'ın duymasını isterdim. Eminim o iyi bir cevap verirdi."
"Hiç şüphem yok. Onunla ben de tanışmak isterdim. İsrail'e olanları görmeden öldüğü için memnunum." SESLİ KOPYAYI BİTİR.
İşte bu kadar, Indra. Dilerim Grannymede Angkor Wat'i listesine alır -onu hiç göremedim- ama her şeye sahip olamazsın, öyle değil mi...
Ve şimdi gerçekten bilmeyi istediğin şey... Neden Dr. Ted, benim burada olmamdan bu kadar memnun?
Bildiğin gibi, birçok gizemin kapısını açan anahtarın bin yıldır kimsenin inmesine izin verilmeyen Europa'da olduğuna inanıyor. Benim bir istisna olabileceğimi düşünüyor. Orada bir arkadaşım olduğuna inanıyor. Evet, Dave Bowman ya da her neye dönüştüyse o...
169
170
Büyük Birader Tektaşı'nın içine sürüklendikten sonra kurtulduğunu ve bir şekilde Dünya'yi tekrar ziyaret ettiğini biliyoruz. Ama bundan fazlası var ve ben bunu bilmiyorum. Çok az insan biliyor; çünkü Mede'liler bunu konuşmaktan rahatsız oluyorlar...
Ted Khan kanıt bulmak için yıllarını harcadı ve artık kesinlikle emin; ancak açıklayamıyor. Bir yüzyıl arayla, en azından altı olayda, Anubis'teki güvenilir araştırmacılar, Heywood Floyd'un Discovery'de gördüğü hayalete benzer görüntü gibi bir şey gördüğünü iddia etmiş. Hiçbiri bu olayı bilmiyordu, fakat hologram onlara gösterildiğinde Da-ve'i tanıdılar. Ve altı yüz yıl önce Europa'ya yaklaşan başka bir araştırma gemisi bulunuyor...
Tek tek, kimse bu olayları ciddiye almaz; ancak hepsi birlikte bir yapı oluşturur. Ted, Dave'in herhangi bir şekil ya da halde, hâlâ hayatta olduğundan ve bunun bir ihtimal Büyük Duvar adını verdiğimiz Tektaş ile ilgili olduğundan kesinlikle emin. Ve Dave bizim yaptıklarımızla hâlâ ilgileniyor.
İletişim kurmak için bir çaba göstermediyse de, Ted bunu yapabileceğimizi umuyor. Bunu yapabilecek tek insanın ben olduğuma inanıyor...
Hâlâ karar vermeye çalışıyorum. Yarın bunu Kaptan Chandler ile konuşacağım. Kararımızı sana da bildiririm. Sevgiler, Frank.

KAYDET
GÖNDER-INDRA
Galileo'nün Dünyaları
21
KARANTİNA
"Hayaletlere inanır mısın, Dim?"
"Tabii ki hayır. Ama her aklı başında insan gibi ben de onlardan korkarım. Neden sordun?"
"Eğer bu bir hayalet değildiyse, gördüğüm en gerçekçi hayaldi. Dün gece Dave Bowman ile konuştum."
Poole, Kaptan Chandler'ın onu ciddiye alacağını biliyordu ve hayal kırıklığına uğramadı.
"İlginç... Ama bunun iyi bir açıklaması var. De-us aşkına; Bowman Süiti'nde yaşıyorsun. Onun varlığını hissettiğini kendin söylemiştin."
"Haklı olduğundan eminim -pekâlâ, yüzde doksan dokuz eminim- ve her şey Prof. Ted ile yaptığım tartışmalarda canlandı. Dave Bowman'ın ara sıra Anubis'te görüldüğü ile ilgili raporlardan haberin var mı? Her yüzyılda bir kereydi değil mi? Tekrar çalıştırıldıktan sonra Dr. Floyd ile Discoveryde yaptığı konuşma gibi yani."
"Orada ne olmuş? Ufak tefek şeyler duymuştum, ama hiç ciddiye almamıştım."
"Dr. Khan ciddiye alıyor ve ben de alıyorum. Orijinal kayıtlan gördüm. Floyd benim eski koltuğumda otururken bir çeşit toz bulutu onun arkasında şekillenmeye başladı ve Dave'in kafasına
171
3001: Son Efsane
benzedi. Ve orayı terk etmesi için onu uyaran o ünlü mesajı verdi."
"Bu tam bin yıl önceydi. Kayıtların üzerinde oynamak için bolca zaman vardı."
"Bunun ne amacı olacaktı? Khan ve ben dün bunu düşündük. Hayatım üzerine bahse girerim ki o gerçekti."
"Aslına bakarsan, sana katılıyorum. Ve bu raporlardan haberim var..."
Chandler'ın sesi yavaşça azaldı ve biraz rahatsız olmuş gibi göründü.
"Uzun zaman önce, burada, Anubis'te bir kız arkadaşım vardı. Bana, büyükbabasının Bow-man'ı gördüğünü söylemişti. Gülmüştüm."
"Ted'in listesinde bu görgü tanıklığı var mıydı, acaba? Arkadaşınla da iletişim kurmuş muydu?"
"Eee, hayır pek değil. Yıllardır görüşmüyoruz. Bildiğim kadarıyla Ay'da ya da Mars'ta olmalı... Her neyse Profesör Ted neden bununla ilgileniyor?"
"İşte seninle gerçekten tartışmak istediğim konu da bu."
"Kötü bir şey var gibi görünüyor. Devam et."
"Ted, Dave Bowman'in, ya da her neye dönüş-tüyse, onun hâlâ Europa'da var olduğunu düşünüyor. "
"Bin yıldan sonra mı?"
"Pekâlâ, bana bir baksana."
"Bir örnek zayıf bir istatistiktir, derdi matema-
Galileo'nun Dünyaları
tik profesörüm. Ama devam et."
"Bu çok karışık bir hikaye; belki de birçok parçası eksik olan bir yapboz. Ama genel olarak şu kanıda birleşiliyor: Dört milyon yıl önce Tektaş Afrika'da belirdiğinde atalanmızın kaderini belirleyecek şeyler oldu. Bu, tarihöncesinde bir dönüm noktasıydı; aletlerin, silahların ve dinin ilk olarak ortaya çıkışı... Bu sadece bir tesadüf olamaz. Tektaş bize birşeyler yapmış olmalıydı; elbette ki sadece orada durup, kendisine tapınıl-masını seyretmiş olamazdı...
"Ted, ünlü bir paleontolojistin söylediği 'TMA-0 evrimsel gelişimimizin arkasına tekmeyi bastı' cümlesini söylemeyi çok seviyor. Ted bu tekmenin tamamiyle istenilen yönde olmadığını savunuyor. Yaşamak için kaba ve kötü olmak zorunda mıydık? Belki de... Onu anladığım kadarıyla, Ted, beynimizin içinde tutarlı ve mantıklı düşünmemizi engelleyen temel bir sorun olduğuna inanıyor. Daha da kötüsü, her yaratığın, ayakta kalabilmek için belli bir oranda saldırgan olmaya ihtiyacı olmasına rağmen, biz gerektiğinden fazla saldırgan görünüyoaız. Hiçbir hayvan kendi türüne bizim yaptığımız gibi işkence etmiyor. Bu evrimsel bir hata ya da genetik bir şanssızlık mı? "TMA-l'in Ay'a yerleştirilmesindeki amacın, projeyi, 'deneyi' -her neyse- izlemek ve Jüpiter'e -Güneş Sistemi'nin Görev Kontrol yeri olduğu açık olan bu gezegene- rapor vermek olduğunda
172
173
3001: Son Efsane
geniş bir fikir birliği var. Başka bir Tektaş'ın -Büyük Birader- orada durmasının nedeni de bu zaten. Discovery ulaştığında, onu dört milyon yıldır bekliyordu. Buraya kadar hemfikir miyiz?"
"Evet. Her zaman için bunun akla en yakın teori olduğunu düşünmüşümdür."
"Şimdi daha spekülatif olan yere geldik. Anlaşıldığı kadarıyla Bowman, Büyük Birader tarafından yutuldu, fakat kişiliğinden birşeyler yine .de hayatta gibi görünüyor. İkinci Jüpiter keşif gezisinde Heywood Floyd ile karşılaşmalarından yirmi yıl sonra, Floyd 206l'de Halley Kuyrukluyıldızı ile olacak buluşma için göreve katıldığında uzay gemisi Üniversite ikinci kez bağlantı kurdular. En azından, anılarında böyle söylüyor -gerçi bunları yazdırdığında yüz yaşının üzerindeydi."
"İyice bunamış olmalı."
"O çağın kayıtlarının hepsine göre aklı başındaydı! Ayrıca -belki de daha önemlisi- torunu Chris'in Galaxy Europa'ya zorunlu iniş yaptığında aynı derecede esrarengiz olan bazı şeyler ya-şamasıydı. Tabii ki Tektaş'ın -ya da herhangi bir Tektaş'ın- tam olarak şimdi bulunduğu yer burası! Europa'lılarca çevrili..."
"Dr. Ted'in ne demek istediğini anlamaya başlıyorum. İşte biz burada işin içine giriyoruz; bütün bir döngü tekrar başlıyor. Europlar yıldız olmaları için yetiştiriliyorlar."
174
"Kesinlikle; her şey yerine oturdu. Jüpiter, donmuş uydularını eritmesi için ateşlenmişti. Oradan uzak durmamız için gelen uyarı, muhtemelen onların gelişimlerine müdahale etmememiz içindi..."
"Bu düşünceyi daha önce nerede duymuştum? Elbette, Frank; bu bin yıl öncesine, senin zamanına kadar gidiyor! 'İlk Talimat'! Şu eski Uzay Yolu programlarını seyrederken hâlâ çok gülüyoruz."
"Oradaki oyunculardan birkaçıyla bir keresinde görüştüğümü söylemiş miydim? Beni şimdi görselerdi herhalde şaşırırlardı... Bu müdahale etmeme politikası hakkında hep iki düşüncem olmuştur. Tektaş, Afrika'da, bizim gelişmemize müdahale etmişti. Birileri bunun felaket getirdiğini savunabilir..."
"Bir dahaki sefere, Europa'da, iyi şanslar!" Poole güldü, pek içten olmasa da. "Khan aynen bu sözcükleri kullandı." "Bunun için ne yapmamız gerektiğini düşünüyor acaba? Her şeyden önemlisi, sen nerede işe
karışıyorsun?"

"Öncelikle, Europa'da gerçekte neler oluyor ve niçin oluyor, bunu öğrenmemiz gerek. Sadece uzaydan inceleme yapmak yeterli değil."
"Başka ne yapabiliriz? Mede'lilerin gönderdiği bütün sondalar yere inmeden önce patladı."
"Galaxy gemisinin kurtarılması görevinden bu
175
yana, içinde mürettebat bulunan gemiler akıl almaz bir çekim gücünün etkisiyle yön değiştiriyor. Çok ilginçtir; bu, aşağıdaki her neyse onun kötü niyetli değil, koruyucu olduğunu kanıtlıyor. Ve -burası önemli bir nokta- bu şey ona yaklaşan her şeyi bir şekilde görüyor olmalı. Robotları ve insanları birbirinden ayırabiliyor."
"Bazen benim yapabildiğimden daha iyi. Devam et."
"Pekâlâ, Ted, Europa'ya inebilecek tek bir insan olduğunu düşünüyor. Çünkü eski arkadaşı orada ve oradaki güçler üzerinde bazı etkileri olabilir."
Kaptan Dimitri Chandler uzun, ama sessiz bir ıslık çaldı.
"Ve bu tehlikeye atılmak istiyorsun?"
"Evet, ne kaybedebilirim ki?"
"Aklındakini tahmin etmeye çalışırsam, değerli bir uzay mekiği. Bu yüzden mi Falcon'u uçurmayı öğrendin?"
"Şey, sen söylediğine göre... fikir aklıma gelmişti."
"Bunu düşünmeliyim. İlgimi çektiğini kabul etmeliyim, ancak birçok problem var."
"Sen bana yardım etmeye bir karar ver, hiçbir şeyin beni engellemeyeceğinden eminim."
176
22
TEHLİKELİ GİRİŞİM
MISS PRINGLE-DÜNYA'DAN GELEN ÖNCELİKLİ MESAJLARI SIRALA. KAYDET
Sevgili Indra, dramatik olmaya çalışmıyorum; ama bu, Ganymede'den gönderdiğim son mesaj olabilir. Bunu aldığında, Europa'ya doğru yola çıkmış olacağım.
Ani bir karar olmasına ve en çok da benim şaşırmama rağmen, bunu çok iyi düşündüm. Tahmin edeceğin gibi, bundan büyük ölçüde Ted Khan sorumlu... Eğer geri dönmezsem ona hesabını sor.
Lütfen beni yanlış anlama; kesinlikle bunu bir intihar görevi olarak görmüyoaım! Ancak Ted'in öne sürdüklerinin yüzde doksanına inanıyorum. Merakımı o denli fazla uyandırdı ki, eğer, insanın ömründe bir kere karşılaşacağı bir fırsat olan bu teklifi geri çevirseydim, kendimi asla affetmezdim. Belki de iki ömründe bir kere demem gerekirdi...
Goliath'm tek kişilik mekiği Falcon ile uçuyorum. Bu mekiği Uzay İdaresi'ndeki eski meslektaşlarıma göstermeyi ne kadar da çok isterdim! Geçmiş kayıtları incelediğimde en olası sonuç, • Europa'ya inmeden yolumun değiştirileceği. Bu bile bana birşeyler öğretecek...
177
30U1: son Etsane
Ve eğer o -muhtemelen oradaki Tektaş, Büyük Duvar- geçmişte robot sondalara yaptığı gibi beni de yok etmeye karar verirse, bunu asla bilemeyeceğim. Bu göze almaya hazır olduğum bir tehlike.
Her şey için çok teşekkürler; Joe'ya en iyi dileklerimi ilet. Ganymede'den sevgiler; ve umarım çok yakında Europa'dan.
KAYDET
GÖNDER
4
KUKURT
KRALLIĞI
178
Kükürt Krallığı
FALCON

"Europa, şu anda Ganymede'den dört yüz bin kay kadar uzakta" diye Poole'a bilgi verdi Kaptan Chandlerç "Eğer gazı topuklarsan -bu deyimi öğrettiğin için teşekkürler!- Falcon bir saat içinde seni oraya götürür. Ancak bunu tavsiye etmem; çünkü esrarengiz dostumuz bu kadar hızlı hareket eden bir şeyi fark edince, alarm durumuna geçebilir."
"Aynı fikirdeyim, ama düşünmek için zaman is-tiyoaım. En azından birkaç saat yol alacağım. Ve hâlâ umuyorum ki..." Poole'un sesi, sessizliğe gömüldü.
"Neyi umuyorsun?"
"Dave ile, ya da o her neyse, inişe geçmeden önce bağlantı kurabilmeyi."
"Evet, davetsiz gitmek her zaman çok kabaca olur. Tanıdığın insanlar olsa da, Europlar gibi bütünüyle yabancı olanları yalnız bırak. Belki de birkaç hediye götürmeliydin... Eski zaman kaşifleri ne kullanırdı? Sanırım ayna ve incik boncuk en popüler olanlarıydı.
Chandler'ın şakacı ses tonu onun Poole'a ve ödünç almayı planladığı, ayrıca Goliath'm kaptanının tamamiyle soaımlu olduğu değerli araca karşı olan gerçek ilgisini gizleyemiyordu.
181
3001: Son Efsane
"Hâlâ bu işin içinden nasıl çıkacağımı anlamaya çalışıyoaım. Bir kahraman olarak geri dönersen, dolaylı da olsa senin şöhretinin tadını çıkarırım. Ancak kendini kaybettiğin gibi Falcon'u da kaybedersen, ne diyebilirim? Biz görmeden 'mekiği çaldığın, olabilir mi? Korkarım hiç kimse bu hikayeyi yutmaz. Ganymede Trafik Kontrolü oldukça etkindir -öyle olmak zorunda! Eğer geçiş izni almadan ayrılırsan, bir mikrosaniye -hayır, bir milisaniye- sonra tepende olurlar. Belirli bir zamanda yapacağın uçuş planını ben doldurmadan senin buradan ayrılmana imkan yok."
"Aklıma daha iyi bir yol gelmezse, bunu yapmayı öneriyorum.
"Falcon'u son bir uçuş kalitesi testinten geçirmek için alacaktın; herkes senin artık yalnız uça-bildiğini biliyor. Europa yörüngesinin iki bin kilometre üzerinden uçacaktın; bunda olağandışı bir şey yok, insanlar bunu her zaman yapıyorlar ve yerel yetkililer buna karşı çıkacağa benzemiyorlar.
"Toplam uçuş zamanı beş saat, artı eksi on dakika, olarak hesaplanmıştı. Eğer aniden eve dönme fikrini geliştirirsen, kimse hiçbir şey yapamaz; en azından Ganymede'deki hiç kimse. Tabii ki öfkeli bir gürültü koparacağım biraz ve bunun kadar büyük havacılık hatalarına hayret edeceğim, vs. vs. Daha sonra Soruşturma Kurulu'na söylenmesi gereken ne olursa onu söyleyece-
182
rantım nraiıgı
ğim."
"O aşamaya kadar gider mi? Senin başını belaya sokacak bir şey yapmak istemem."

"Endişelenme; artık buralarda biraz heyecan yaşamanın zamanı geldi. Ama sadece sen,ve ben konunun ne* olduğunu bileceğiz; mürettebatın yanında bundan bahsetme; onların da -bana öğrettiğin şu diğer kullanışlı ifade neydi?- "akla yatkın inkâr edilebilirlik"e inanmalarını istiyorum."
"Teşekkürler, Dim. Bu yaptığın için sana gerçekten minnettarım. Ve umarım beni Goliattiz alıp, Neptün'ün dışına kadar çıkardığına asla pişman olmazsı.V"
* * ¦
Poole, Falcon'u kısa ve aıtin uçuşlarından birine hazırladıklarını sanan yeni mürettebat arkadaşlarını şüphelendirmemekte güçlük çekiyordu. Sadece o ve Chandler bu uçuşun diğerlerine benzemeyeceğini biliyordu.
Yine de tamamiyle bilinmeyen bir hedefe doğru yol almayacaktı; çünkü bin yıl önce o ve Dave Bowman bunu yapmışlardı. Mekiğin hafızasında Europa'nin birkaç metre uzaklıktan bütün ayrıntılarını gösteren analitik bir haritası kayıtlıydı. Tam olarak nereye gitmek istediğini biliyordu; iş sadece yüzyıllar süren bir karantinayı bozabil-meye kalmıştı.
183
24
KAÇIŞ
"El kontrolü, lütfen."
"Emin misin, Frank?"
"Kesinlikle eminim, Falcon... Teşekkür ederim."
Mantıkdışı görünse de, insan ırkının çoğu, evlatlarına -ne kadar safderun olsalar da- nazik olmamayı imkansız bulmuştur. Makine-insan'ın görgü kuralları üzerine yazılan ciltler dolusu psikoloji kitabının yanı sıra bir de toplum için rehber kitaplar (Bilgisayarınızın Duygularını İncitmemenin Yolları; Yapay Zekâ-Gerçek Dargınlık en bilinenlerinden birkaçıydı) yazılmıştır. Uzun zaman önce, robotlara karşı önemsiz kabalıklar yapılabiliyorduysa da, bunun engellenmesi kararlaştırılmıştı. Bu çok kolaydı; belki insan ilişkilerine de yansıyabilirdi.
Falcon şu anda uçuş planının gerektirdiği yörüngede, Europa'dan iki bin kilometre yüksekte güvendeydi. Dev uydunun hilali tüm gökyüzünü kaplıyordu. Lucifer tarafından aydınlatılmayan bölge, daha uzakta bulunan güneş tarafından o denli iyi aydınlatılıyordu ki, her ayrıntı rahatça görülebiliyordu. Planlanmış iniş yerini görmesi için Poole'un görsel yardım almasına gerek yoktu. İneceği yer, buraya inen ilk uzay gemisinin
184
Kükürt Krallığı
kalıntılarından fazla uzak olmayan, Galilee Deni-zi'nin hâlâ buz kaplı sahiliydi. Europa'lılar geminin bütün metal parçalarını çoktan sökmüşlerdi; ama kötü talihli Çin gemisi, mürettebatı için hâlâ bir anıt görevi görüyordu. Bütün bir gezegendeki tek "şehr"in -yabancı varlıkların şehri olsa da-adının "Tsienville" olması çok yerinde bir seçimdi.
Poole denizin üzerinde alçalıp, Tsienville'e doğru yavaşça uçmaya karar vermişti. Bu uçuşun dostça, ya da en azından saldırgan olmayan bir tavır olarak karşılanacağını umut ediyordu. Bunun çok safça olduğunu kabul etse de, bundan daha iyi bir alternatif düşünemiyordu.
Daha sonra, tam da bin kilometre seviyesinin altına düşerken, umut etmediği ama beklediği ani bir engellemeyle karşılaştı.
"Ganymede Kontrol Falcon'u anyor. Uçuş planınızdan saptınız. Lütfen neler olduğu konusunda hemen bilgi verin."
Bu denli ısrarcı bir ricayı görmezden gelmek zordu, fakat bu durumda yapılacak en iyi şey bu gibi görünüyordu.
Yaklaşık otuz saniye sonra, Europa'ya yüz kilometre kadar yaklaştığında, Ganymede mesajını tekrarladı. Poole bir kez daha cevap vermedi; ama Falcon verdi.
"Bunu yapmak istediğinden kesinlikle emin misin, Frank?" diye sordu mekik. Poole bunun
185
3001: Son Efsane
hayal ürünü olduğundan kesinlikle emin olsa dahi, Falcon'un sesinde endişe sezdiğine yemin edebilirdi.
"Kesinlikle eminim, Falcon. Ne yaptığımı çok iyi biliyorum."
Bu pek doğru değildi ve geçen her saniye yüksek teknolojiye sahip bir izleyici için çok daha önemli olabilirdi.
Nadiren çalıştırılan kontrol masasının en ucundaki gösterge ışıklan yanmaya başladı. Poole iç rahatlığı içinde gülümsedi: Her şey planlandığı gibi gidiyordu.
"Burası Ganymede Kontrol! Beni duyuyor musun, Falcon? El kontrolü ile çalışıyorsun bu yüzden sana yardım edemiyorum. Neler oluyor? Hâlâ Europa'ya doğru alçalıyorsun. Lütfen hemen bilgi ver."
Poole hafif bir vicdan azabı duymaya başladı. Kontrolör'ün sesini tanıdığını sanıyordu. Hatta Anubis'e geldikten hemen sonra Belediye Başkanı tarafından verilen davette tanıştığı çekici bayan olduğundan neredeyse emindi. Gerçekten oldukça endişeliydi.
Aklına birdenbire onu yatıştıracak bir şey geldi. Her şeye rağmen, denemeye değerdi. Bu kimseye zarar vermezdi, belki işe de yarardı.
"Ben Frank Poole, Falcon'dan arıyorum. Çok iyiyim. Ama bir şey kontrolü elimden alıp, mekiği Europa'ya indirmeye çalışıyor. Umarım mesa-
186
nünün ruuuıgı
jımı alıyorsunuzdur. Mümkün olduğunca rapor vermeye devam edeceğim."
Aslında Kontrolör'e tam olarak yalan söylemiş sayılmazdı ve bir gün onunla daha iyi şartlar altında karşılaşmayı ümit ediyordu. Gerçeği çarpıtıyormuş gibi değil de, tamamen içtenmiş gibi konuşmaya çalışarak sözlerine devam etti.
"Tekrar ediyorum, Europa'ya inmekte olan Falcon mekiğinden Frank Poole konuşuyor. Bir dış gücün uzay gemimin kontrolünü alıp bizi sağ salim indireceğini tahmin ediyorum.
"Dave -ben eski gemi arkadaşın Frank. Beni kontrol eden varlık sen misin? Senin Europa'da olduğunu düşünmek için nedenlerim var.
"Eğer öyleyse, her neredeysen ve her neysen seni görmeyi sabırsızlıkla bekliyorum."
Cevap alamayacağını bir saniye bile düşünmemişti. Ganymede Kontrol de sessizliğe gömülmüştü.
Ve yine de, bir şekilde, bu cevap sayılırdı. Falcon'un Galilee Denizi'ne inişine izin veriliyordu.
Europa yalnızca elli kilometre aşağıdaydı. Poole, Tsienville şehrinin dışında, Tektaşların en büyüğünün durduğu -gerçekten duruyorsa tabii-dar siyah kütleyi çıplak gözle görebiliyordu.
Bin yıldır hiçbir insanın bu kadar yakına gelmesine izin verilmemişti.
187
: aon trsane
25
DERİNLERDEKİ ATEŞ
Dört milyon yıldır bir okyanus gezegeniydi ve saklı suları bir buz kütlesi ile uzay boşluğundan korunuyordu. Birçok yerde buz kilometrelerce kalınlıktaydı, ancak kırıldığı ve ikiye ayrıldığı bazı yerler vardı. Burada, Güneş Sistemi'nin başka hiçbir gezegeninde

kurulamayan direkt temasla iki amansız düşman arasında küçük bir savaş olmuştu. Deniz ve Uzay arasındaki bu savaş her zaman berabere biterdi. Yukarı çıkan su aynı anda kaynayıp donarak, buzdan kalkanı onarırdı.
Europa denizleri yakındaki Jüpiter'in etkisinden uzakta, uzun bir süreden beri tamamiyle donmuş durumdaydı. Yerçekim gücü sürekli olarak bu küçük gezegenin çekirdeğini yoğuaıyor-du. Io'yu allak bullak eden güçler biraz daha az zalimce burada da iş başındaydı. Derinlerdeki her yer, gezegenle uydu arasında süren kuvvet denemesi savaşının tanığıydı; mücadele sürekli yaşanan sualtı depremlerinin gümbürtüsü, içeriden sızan gazın çığlığı ve uçsuz bucaksız düzlükleri süpüren çığların duyulmayan basınç dalgaları arasında devam ediyordu. Dünya'nın gürültülü denizleri, Europa'yı kaplayan fırtınalı okyanusla karşılaştırıldığında sesizdi. Derinlerdeki çöllerin her yerinde Dünya'daki
188
herhangi bir biyologu büyüleyecek kadar etkileyici vahalar vardı. İçeriden taşan mineralli deniz suyunun bıraktığı tortuyla oluşan karmakarışık bonı ve bacalarla dolu bu vaha birkaç kilometre büyüklüğündeydi. Bu tortular, içinden siyah kaynar suların kalp atışı gibi yavaş bir ritimle çıktığı Gotik kalelerinin doğal bir benzerini yapmışlardı. Kan gibi, bu sular da, canlılığın göstergesiydi. Kaynayarak çıkan sular yukarıdaki soğuk yarıktan tekrar aşağıya iniyor ve deniz yatağında sıcak su adaları oluşturuyordu. Aynı derecede önemli olan bir şey de, bu suların Europa'nın içindeki yaşam için gerekli olan tüm kimyasal maddeleri taşımasıydı. Bol bol gıda ve enerji sağlayan bu gibi verimli vahalar Yirminci Yüzyıl Dünya okyanuslarının araştırmacılannca keşfedilmişti. Burada ise aynı şekilde, fakat daha büyük oranlarda ve daha fazla çeşit ile bulunuyorlardı.
Örümcek ağını andıran narin yapılar, ısı kaynaklarına en yakın "tropik" bölgelerde yetişen bitkilere benziyordu. Bunların arasında tuhaf.sal-yangoz ve solucanlar yardı. Bazıları bu bitkilerle besleniyor, bazıları ise gıdalarını çevresindeki mineral yüklü sulardan direkt olarak alıyordu. Bu yaratıkların kendilerini ısıttıkları bu yeraltı ateşlerinin çok uzağında yengeç ve örümceğe benzer daha dirençli ve sağlıklı organizmalar yaşıyordu.
Buradaki küçük bir vahada bir ordu biyolog ömürlerini çalışarak geçirebilirdi. Paleozoik
189
3UU1: son cısaiıc
Çağ'ın denizlerinden farklı olarak, Europa'nın derinlikleri sabit yerler değildiler. Bu yüzden evrim, sayısız ilginç tür üreterek inanılmaz bir hızla ilerliyordu. Ve hepsi aynı açıklanamaz şeyin etkisiyle gerçekleşiyordu; ona güç veren kuvvetler dikkatlerini başka bir yöne yönelttiklerinde onların da er geç hayat damarları zayıflıyor ve ölüyorlardı. Europa'nın tüm deniz yatağında buna benzer trajediler yaşanıyordu; sayısız çevrimsel alan, hayat kitabından bütün evrim bölümlerinin çıkarıldığı yerlerde iskeletler ve mineral kaplı ölü kalıntılarıyla doluydu. Yalnız insandan daha büyük olan ve içi boş bir borazana benzeyen yaratıklar hayatta kalabilmişti. Ayrıca burada çok çeşitli şe-killerdeki varlıklar -çift kabuklu, hatta üç kabuklu istiridyeler ve birkaç metre ötede sarmal taş örnekleri gibi- Mezozoik Çağ'ın sonlarında Dünya okyanuslarından bilinmeyen nedenlerle silinen kafadanbacaklı deniz fosilleri gibi güzel görünüyorlardı.
Uçsuz bucaksız Europa'nın büyük harikalarının arasında, bir de, yeraltı volkanlarının kalderala-rından fışkıran akkor halindeki lavların oluşturduğu nehirler bulunmaktaydı. Derinlerdeki basınç o kadar büyüktü ki, sıcak kırmızı magma ile birleşen su buharlaşamıyor ve bu iki sıvı isteksizce ateşkes ilan edip birleşiyorlardı.
Orada, yabancı aktörlerin bulunduğu başka bir gezegende, insanoğlunun ortaya çıkışından çok
190
Kükürt Krallığı
uzun süre önce Mısır'da oynanan hikayeye benzer bir şey yaşanıyordu. Çölde dar bir şeride hayat getiren Nil gibi, bu sıcak su akıntısı da, Europa'nın derinliklerini canlandırıyordu. Birkaç kilometreden geniş olmayan kıyısı boyunca birçok tür evrim geçirmiş, gelişmiş ve yok olmuştu. Ba-zılarıysa kalıcı izler bırakmıştı.
Çoğu zaman, termal bacaların çevresindeki doğal oluşumlardan ayırt edilmeleri kolay değildi ve yaşamlarını sırf kimyaya borçlu olmadıkları zamanlarda bile, bir kimsenin bunlann içgüdü ürünü mü, zekâ ürünü mü olduğuna karar vermesi zordu. Dünya üzerinde de akkarıncalar, en az bu donmuş gezegeni örten uçsuz bucaksız tek okyanusta görülenler kadar etkileyici bir egemenlik kurmuşlardı. Derin çöllerdeki bu verimli dar alan boyunca belki de kültürler, hatta medeniyetler, kurulmuş ve yıkılmış, Europalı Timurlenk ya da Napole-on'lar kumandanlığındaki ordular yürümüş -ya da yüzmüş- olabilirdi. Gezegenlerinin geriye kalanı da bunları hiçbir zaman bilememiştir, çünkü gezegenler gibi vahalar da birbirinden soyutlanmış. Lav nehirlerinin yanına sığınan ve buradaki sıcak yarıklardan beslenen yaratıklar tek başlan-na duran bu adalar arasındaki vahşi çölü geçemi-yorlardı. Eğer burada tarihçiler ya da filozoflar yetişmiş olsaydı, her bir adada oluşan kültür, kendisini bu Evren'de yalnız olduğuna inandıra-
191
3001: Son Efsane
bilirdi.
Aslında bu vahaların arasındaki yerde yaşam yok değildi; buranın güç koşullarına meydan okuyan daha dayanıklı varlıklar vardı. Bazıları Europa cinsi balıklardı. Bunlar torpile benzeyen bedenleriyle suda rahatça yüzebiliyor, dikey kuy-ruklanyla kendilerini itiyor ve bedenleri boyunca olan yüzgeçleriyle ilerleyip, yönlerini tayin edebiliyorlardı. Dünya okyanuslarında bulunan en başarılı türlerle aralarında bir benzerlik olması kaçınılmazdı; aynı mühendislik sorunları karşısında evrim benzer cevaplar vermek zoaındaydı tabii ki. Yunus ve köpekbalığına bakın- hayat ağacının çok uzak dallanndan olmalarına rağmen neredeyse yüzeysel olarak özdeştirler.
Europa denizlerindeki ve Dünya okyanuslarındaki balıklar arasında oldukça açık olan başka bir farklılık daha vardı: Onların solungaçları yoktu, çünkü yüzdükleri sudan alabilecekleri pek oksijen yoktu. Dünya'nın jeotermal kaynaklarının etrafında bulunan yaratıklar gibi onların metabolizması da bu volkanik yerde bolca bulunan kükürt bileşiklerine dayalıydı.
Ve çok azının gözleri vardı. Lav püskürtüleri-nin titreyen ışıltısından kendilerine eş ya da yem arayan yaratıklann çıkardıkları biyo-ışık dışında burası karanlık bir gezegendi.
Aynca talihsizdi de. Sadece kıt enerji kaynakları sürekli olarak değişmekle kalmıyor, aynı za-
192
isxamgi
manda bu kaynaklan ayakta tutan çekim güçleri de hızla güç kaybediyordu. Gerçek zekâyı geliştirmiş olsalar da, Europalılar ateş ve buz arasında sıkışıp kalmışlardı.
Bir mucize olmasaydı, küçük dünyalarının donmasıyla onlar da tamamen yok olacaklardı.
Bu mucizenin yaratıcısı Lucifer'dı.
_____26_____
TSIENVDLLE
Saatte yüz kilometre hızla sakin sakin kıyı şeridinin üzerinde uçarken Poole son dakikada bir müdahale olup olmayacağını merak ediyordu. Ama Büyük Duvar'ın ürkütücü siyah yüzeyi boyunca yavaşça hareket ederken hiçbir beklenmedik olay olmamıştı.
Dünya'daki ve Ay'daki kardeşlerinin aksine, adına yakışır bir şekilde yatay vaziyette duran Europa Tektaşı yirmi kilometreden daha uzundu. TMA-0 ve TMA-1'in hacimlerinin neredeyse milyarlarca kat fazlasına sahip olmasına rağmen, oranlan tamamen aynıydı. İnsanda merak uyandıran bu 1:4:9 oranı, yüzyıllar boyunca sayıların sihirli anlamlanyla ilgili birçok saçma sapan tahmine neden olmuştu.

Dikey olarak duran yüzü, neredeyse on kilometre-kadardı ve bu özelliği ile ilgili tek akla yat-
193
3001: Son Efsane
kın teori, diğer işlevlerinin yanı sıra Büyük Duvar'in Galilee Denizi'nden ara sıra gelen korkutucu fırtınalardan Tsienville'i korumak için bir rüz-gârkıran görevi gördüğüydü. İklim dengelendiği için fırtınalar daha da azalmıştı, ama bin yıl öncesinde hiçbir canlı türünün okyanustan çıkıp da yaşamlarını sürdürme cesaretini gösteremeyecekleri kadar acımasızdı bu fırtınalar.
Çok istemesine rağmen, Poole, Jüpiter'e gitmek için yola çıktığından beri hâlâ Çok Gizli olan, Tycho Tektaşı'nı ziyaret etmek için zaman bulamamıştı. Ve Dünya'nın yerçekimi, Tektaş'ın Olduvai'daki ikiz kardeşini onun için ulaşılamaz hale getirmişti. Ancak onların görüntülerini, neredeyse o ünlü deyimde olduğu gibi avucunun içinden daha iyi biliyordu (ve kaç insan avucunun içini gerçekten tanıyabilirdi diye sık sık sorardı kendi kendine). Büyüklük olarak aralannda önemli bir fark olması dışında, Büyük Duvar'ı TMA-1 ve TMA-0'dan ya da Jüpiter etrafında dönerken Leonoıfun karşılaştığı "Büyük Birader" den ayırmanın bir yolu yoktu.
Belki de doğru olabilecek kadar çılgınca olan bazı teorilere göre, ana örnek olarak sadece bir Tektaş vardı ve diğerleri -boyutları ne olursa olsun- onun yansıması ya da görüntüsü olabilirdi. Büyük Duvar'm yukan doğru uzanan kapkara yüzeyinin lekesiz, tertemiz düzlüğünü görünce Poole bu teorileri hatırlamıştı. Bunca yıl bu düş-
194
manca ortamda bulunduğu için, elbette ki, biraz kirlenmiş olması gerekiyordu. Buna rağmen bir ordu cam temizleyicisi her santimetrekaresini henüz parlatmış gibi tertemiz görünüyordu.
Daha sonra TMA-1 ve TMA-0 ile karşılaşanların, onların pürüzsüz yüzeyine dokunabilmek için dayanılmaz bir istek duyduklarını, fakat kimsenin bunu başaramadığını hatırladı. Parmaklar, elmas matkaplar, lazer bıçakları... Sanki delinmez bir zar ile kaplanmıştı; çünkü bu aletler Tektaş'ın üzerine dokundukları an adeta kayıyordu. Belki -bu da başka bir popüler teoriydi- Tektaşlar tam olarak bu evrende değildi de, bir şekilde geçilemeyecek kadar küçük bir yerden çıkıp kendi evrenlerinden ayrılmıştı.
Poole, Büyük Duvar'ın etrafında acele etmeksizin bir tur attı, fakat Tektaş onun bu ilerleyişine tamamen kayıtsız kalmıştı. Daha sonra uzay mekiğini Tsienville sınırlarına götürdü ve havada biraz asılı kalarak inebileceği en iyi yeri aradı. Bu arada mekik, Ganymede Kontrol'den gelebilecek herhangi bir "kurtarma" girişimi ihtimaline karşı elle kontrol halindeydi hâlâ.
Falcon'un küçük penceresinden görünen manzara ona tanıdık geliyordu. Ganymede kayıtlarında burayı epey incelemişti; fakat bir gün gerçeğini inceleyebileceğini hayal dahi etmemişti. Euro-pların şehir planlaması konusunda hiçbir fikirleri yokmuş gibi görünüyordu. Yarımküreye benzer
195
yüzlerce yapı bir kilometre kadar bir alana düzensizce yayılmıştı. Bazıları o kadar küçüktü ki içinde bir bebek bile rahat hareket edemezdi; fakat diğerleri büyük bir aileyi barındıracak kadar genişti ve hiçbiri beş metreden yüksek değildi.
Bu yarımkürelerin hepsi aynı maddeden yapılmıştı ve iki güneşten aldığı ışığı belli belirsiz bir beyazlık olarak yansıtıyordu.
Dünya'daki Eskimolar da soğuk ve malzeme eksikliği olan bir ortama meydan okumak için bu çözümü bulmuşlardı: Tsienville igloları da buzdan yapılmıştı.
Burada caddelerin yerine, hâlâ yan amfibi yaratıklara göre olan ve uyumak için suya geri dönmelerini sağlayan kanallar vardı. Aslında bu hipotezler kanıtlanamamıştı, ama beslenmek ve çiftleşmek için de suya geri döndükleri sanılıyor-' du.
Tsienville "buzdan Venedik" olarak anılıyordu ve Poole bunun doğru bir betimleme olduğunu düşünüyordu. Ancak görünürde hiç Venedikli yoktu ve burası sanki yıllar önce terk edilmiş gibi görünüyordu.
Buranın başka bir gizemli yanı daha vardı: Lu-cifer, uzaktaki Güneş'ten elli kat daha fazla ışık saçtığı ve gökyüzünde sürekli sabit durduğu halde, Europlar hâlâ eskilerde kalan gece gündüz ritmine hapsedilmiş görünüyordu. Günbatımında okyanusa dönüyorlar, Güneş yükseldiğinde, ay-
196
IYU1VUII lYiail]
dınlık seviyesi sadece birkaç birim değiştiği halde yukarı çıkıyorlardı. Belki de birçok yaratığın yaşam çevriminin soluk yüzlü Ay tarafından olduğu kadar, daha parlak Güneş tarafından da kontrol edildiği Dünya ile benzerlikleri vardı buranın.
Bir saat sonra Güneş doğacaktı ve Tsienville sakinleri tekrar karaya çıkıp işlerini acele etmeden yapacaklardı; insan standartlanna göre gerçekten yavaşlardı. Europlara güç veren kükürt temelli biyokimyalan, diğer kara hayvanlannın büyük bir bölümüne enerji veren oksijen temelli biyokimya kadar etkin değildi. Bir slot* bile bir Eu-rop'u geride bırakabilirdi; bu yüzden onlan potansiyel bir tehlike olarak görmek biraz zordu. Bu iyi haberdi; kötü haber ise, ne kadar iyi niyetli olurlarsa olsunlar, iki tarafın iletişim kurmaya çalışmalan son derece yavaş olacaktı -belki de tahammül edilmez derecede uzun ve sıkıcı.
Poole, Ganymede Kontrol ile tekrar bağlantı kurmanın tam zamanı olduğunu düşünüyordu. Oldukça endişelenmiş olmalıydılar; ayrıca suç ortağı Kaptan Chandler'ın durumu idare edip edemediğini merak ediyordu.
"Falcon, Ganymede'i arıyor. Herhalde görüyor-sunuzdur, Tsienville üzerinde duracak biçimde bırakıldım. Herhangi bir düşmanca tutum yok. Aynca burada hâlâ Güneş'e göre gece yaşandığı için Europlar suyun altındalar. Aşağıya iner in-
Amerika'da yaşayan tembel ve yavaş bir hayvan, (ç.n.) 197
3001: Son fcrsane
mez sizinle tekrar bağlantı kuracağım."
Poole, Falcon'u düz bir buz parçasının üzerine düşen kar tanesi kadar yavaş bir şekilde indirirken, Dim'in kendisiyle gurur duyuyor olduğunu düşünüyordu. Fakon'un dengesini şansa bırakamazdı; bu yüzden, mekiğin ağırlığını dengelemek için süredurum uçuşuna geçti. Bu kadarı yeter diye ümit etti; çünkü herhangi bir rüzgârla savrulmak istemiyordu.
Artık Europa'nın üzerindeydi; bin yıldan sonra bunu yapabilen ilk insandı. Acaba Eagle Ay'a indiğinde Armstrong ve Aldrin de aynı kıvancı hissetmiş miydi? Muhtemelen, Ay modüllerinin ilkel ve geri sistemlerini kontrol etmekle biraz fazla meşguldüler o anda.
Tabii ki Falcon bütün bunları otomatik olarak yapıyordu. Elektronik aygıtların her zamanki -ve güven verici- mırıltısı dışında küçük kabinde çıt yoktu. Chandler'in -belli ki önceden kaydedilmişti- sesi Poole'u gerçekten şaşırttı ve onu düşüncelerinden çekip çıkarttı.
"Basardın ha! Tebrikler! Bildiğin gibi, gelecek haftadan sonra Kuşak'a dönmemiz gerekiyor; yani epey zamanın var,
"Beş gün sonra Falcon ne yapacağını biliyor. Seninle ya da sensiz, eve dönüş yolunu bulabilir. İyi şanslar!"
198
Kükürt Krallığı
BAYAN PRINGLE
KRİPTO PROGRAMINI ÇALIŞTIR
KAYDET
Merhaba Dim, içten mesajın için teşekkürler! Bu programı kullandığım için kendimi aptal gibi hissediyorum. Sanki ben doğmadan önce çok ünlü olan casusluk melodramlarından birindeki bir gizli ajanmışım gibi. En azından gizliliği sağlıyor ve bu da iyi. Umarım Miss Pringle bunu tam olarak yüklemiştir... tabii ki şaka yaptım Miss P.!
Bu arada, Güneş Sistemi'ndeki tüm haber medyasından peşpeşe talepler alıyorum. Lütfen onla-n benden uzak tut ve Dr. Ted'e gönder. Onlarla uğraşmak hoşuna gidecektir...

Ganymede beni sürekli kamera ile izlediği için sana neler gördüğümü anlatmak için nefesimi tüketmeyeceğim. Her şey yolunda giderse, birkaç dakika içinde burası biraz hareketlenecek. Euro-plar benim iyi niyetle oturup, yüzeye çıktıklarında onları selamlamak için beklediğimi gördüklerinde bunun iyi bir fikir olup olmadığını anlayacağız...
Her ne olursa olsun, bin yıl önce buraya indiklerinde Dr. Chang ve arkadaşlarının karşılaştıkla-n gibi büyük bir sürpriz olmayacak bu benim için. Ganymede'i terk etmeden önce onun o ünlü son mesajını dinledim. İtiraf etmeliyim ki gerçekten ürktüm ve bu tür bir şeyin tekrar olup olmayacağını merak etmekten kendimi alamadım...

Zavallı Chang'ın yaptığı gibi kendimi ölümsüzleştirmek istemem...
Elbette, eğer birşeyler ters giderse her zaman için tekrar havalanabilirim... Şimdi aklıma çok ilginç bir fikir geldi... Acaba Europların tarihi ya da herhangi bir kaydı var mıdır?.. Acaba bin yıl önce, buradan birkaç kilometre ötede neler olduğu hakkında herhangi bir bilgileri var mı?
_____27_____
BUZ VE BOŞLUK
"Ben Dr. Chang, Europa'dan arıyorum, umarım beni duyabiliyorsunuzdur, özellikle de siz Dr. Floyd... Leonoı/da olduğunuzu biliyorum ... fazla zamanım olmayabilir... giysimin antenini en uygun yöne..."
"... lütfen bu bilgiyi Dünya'ya gönderin. Tsien üç saat önce yok oldu. Tek kurtulan benim. Giysimin telsizini kullanıyorum, yayın alanı yeterli mi bilmiyorum, ama tek şansım bu. Lütfen dikkatle dinleyin.
EUROPA'DA HAYAT VAR. Tekrarlıyorum: EU-ROPA'DA HAYAT VAR...
"Güvenle yere inmiştik, tüm sistemleri kontrol ediyorduk; aceleyle havalanmamız gerekir diye... yakıt tanklarımızla bir an evvel su pompalayabilmek için hortumlan çıkarmıştık...

"Her şey plana uygun gidiyordu... gerçek olamayacak kadar iyiydi. Tanklar neredeyse yarıya kadar dolmuştu. Dr. Lee ve ben boru yalıtımını kontrol etmek için dışarı çıktık. Tsien Büyük Kanalın kenanndan otuz metre kadar uzakta duruyor -duruyordu. Borular ondan çıkıp doğruca buzun altına gidiyordu. Çok ince, üzerinde yürü-nemezdi buzun. Pompaların ısısı...
"...Jüpiter gökte hilal şeklindeydi ve gemide beş kilovatlık aydınlatma vardı. Noel ağacı gibiydi; güzeldi, buzların üstünde parıldıyordu. Harika renklerdi. Onu ilk Lee gördü; derinlerden yükselen kocaman karanlık bir kütle. Önce bir balık sürüsü sandık -tek bir organizma için çok büyüktü- sonra buzu kırmaya başladı .
"Dev yosun dalları gibi, yerde sürünüyordu. Lee bir kamera almak için gemiye koştu, ben izleyip telsizden rapor vermeye devam ettim. O kadar yavaş hareket ediyordu ki, rahatça ondan hızlı koşabilirdim. Korkmaktan çok, heyecanlanmıştım. Onun ne tür bir yaratık olduğunu bildiğimi sandım -California açıklanndaki varek ormanlarının resimlerini görmüştüm- ama yanılmıştım.
"...Başının dertte olduğunu sandım. Normal ortamının yüz elli derece altında bir ısıda yaşaması olanaksızdı. Hareket ettikçe donuyordu -parçaları cam gibi kırılıyordu- ama hâlâ gemiye doğru ilerliyordu, giderek yavaşlayan kapkara bir gelgit-

"Hâlâ öylesine şaşkındım ki doğru düşünemiyor, ne yapmaya çalıştığını tahmin edemiyordum. Yaratık Tsien'e doğaı hareket ettiği halde, bütünüyle zararsız görünüyordu, tıpkı- tıpkı hareket eden küçük bir orman gibi. Gülümseyerek hatırlıyorum- bana Macbeth'teki Burnham Orma-nı'nı anımsatmıştı...
"Sonra birden tehlikenin farkına vardım. Bütünüyle zararsız olsa da, taşıdığı onca buzla gerçekten ağır görünüyordu; bu düşük yerçekimin-de bile birkaç ton tartıyor olmalıydı. Ve ağır ağır, acıyla bizim iniş takımlarımızı tırmanıyordu... bacaklar, tıpkı bir rüyadaki -ya da kâbustaki- gibi ağır çekimde, eğilip bükülüyordu...
"Gemi yana yatana kadar o şeyin ne yapmaya çalıştığını anlayamadım, o zaman da çok geçti. Canlarımızı kurtarabilirdik -o ışıkları söndürsey-dik.
"Belki de biyolojik süreci buzdan süzülen güneş ışığıyla devam eden, ışığa tepki veren bir canlıdır. Veya, pervanenin muma gelmesi gibi ışığa gelmiş de olabilir. Projektörlerimiz Euro-pa'nın bugüne dek gördüğü her şeyden daha parlaktı herhalde...
"Sonra gemi battı. Kabuğun kırıldığını, nem yoğunlaşırken kar tanelerinin bir bulut oluşturduğunu gördüm. Bütün ışıklar söndü, sadece, yerden bir iki metre yukanda bir kabloda sallanan bir tanesi hariç.

"Bundan hemen sonra ne olduğunu bilmiyorum. Geminin kalıntısının arkasında, ışığın altında durduğumu hatırlıyorum, her yanımda henüz yağmış kar vardı. Üzerinde ayak izlerimi açıkça görebiliyordum. Oraya koşmuş olmalıydım, belki de sadece bir ya da iki dakika geçmişti...
"Bitki -hâlâ onun bir bitki olduğunu düşünüyordum- hareketsizdi. Çarpmanın etkisiyle zarar görmüş olabileceğini düşündüm; büyük parçalar -bir insan kolu kalınlığında- çatlayıp düşmüştü, tıpkı kırık dallar gibi.
"Sonra ana gövde tekrar hareket etmeye başladı. Gemiden çekilip bana doğru ilerlemeye başladı. O zaman yaratığın ışığa duyarlı olduğuna emin oldum; artık sallanmayan bin vatlık lambanın tam altında duruyordum.
"Yerçekiminin düzleştirdiği ve yerde sürünmeye çalışan bir meşe ağacı, daha iyisi, bir sürü gövdesi ve kökü olan bir banyan ağacı düşünün. İşığın beş metre kadar yakınına geldi ve yayılarak çevremde tam bir çember oluşturdu. Sanırım bu onun dayanma sınırıydı; ışığa çekimin, ışıktan kaçmaya dönüştüğü nokta idi. Bundan sonra birkaç dakika hiçbir şey olmadı. Ölmüş, en azından donmuş olabileceğini düşündüm.
"Sonra birçok dalda büyük filizler oluştuğunu gördüm. Çiçeğin açılışını gösteren kare kare çekilmiş bir filmi izler gibiydim. Aslında çiçek ol-duklannı sanıyordum, ama her biri bir insan ka-

fası büyüklüğündeydi.
"Tatlı, güzel renkleri olan zarlar yırtılmaya başladı. O anda bile, hiç kimsenin -hiçbir şeyin- daha önce bu renkleri görmüş olamayacağını düşünüyordum; ışıklarımızı, ölümcül ışıklarımızı bu dünyaya getirene kadar yoktular.
"Güçsüzce dalgalanan sarmaşıklar, stamenler... Neler olduğunu tam olarak görebilmek için çevremi saran canlı duvarın üzerine yürüdüm. Ne o anda, ne de başka bir zaman, yaratıktan hiç korkmadım. Saldırgan olmadığına emindim, bilinçli olduğu bile şüpheliydi.
"Birçok büyük çiçek gaıbu, açılmanın farklı ev-relerindeydi. Artık bana krizalitten yeni çıkan, kanatlan buruşuk, hâlâ zayıf olan kelebekleri hatırlatıyorlardı. Gerçeğe giderek yaklaşıyordum.

"Ama donuyorlardı, oluşur oluşmaz ölüyorlardı. Sonra, birbiri ardınca, filizlerden düştüler. Birkaç saniye sudan çıkmış balıklar gibi çırpındılar ve sonunda tam olarak ne olduklarını anladım. O zarlar taç yaprakları değildi; yüzgeç ya da onun eşdeğeri bir şeydi. Bu, yaratığın serbestçe yüze-¦ bilen, larva evresiydi. Büyük olasılıkla hayatının çoğunu deniz yatağında kök salmış olarak geçiriyor, sonra yeni yer aramak için bu hareketli yavruları gönderiyordu. Tıpkı Dünya okyanuslarındaki mercanlar gibi.
"Küçük yaratıkların birine yakından bakmak için eğildim. Güzel renkleri artık soluyor, ölü bir

kahverengiye dönüşüyordu. Taç yaprağı yüzgeçlerden bazıları kırılmıştı, dondukça kınlgan zarlara dönüşüyorlardı. Ama hâlâ güçsüzce de olsa hareket ediyordu. Ve ben yaklaşınca benden kaçmaya çalıştı. Varlığımı nasıl hissettiğini merak ettim.
"Sonra tüm stamenlerin -onlara stamen diyorum- uçlannda parlak mavi noktalar olduğunu fark ettim. Küçük yıldız safirlerine ya da deniz tarağının kabuğundaki mavi gözlere benziyorlardi; ışığı fark ediyor, ama gerçek görüntüleri algılaya-mıyorlardı. Ben bakarken parlak mavi soldu, safirler normal, sıradan taşlara dönüştüler...
"Dr. Floyd -ya da dinleyen her kimse- fazla zamanım kalmadı; yaşam destek sistemimin alarmı biraz önce çaldı. Ama anlatacaklarımı neredeyse bitirdim.
"Ne yapmam gerektiğini biliyordum. O bin vat- -lık lambanın kablosu neredeyse yere kadar yetişiyordu. Birkaç kere çektim ve ışık bir kıvılcım yağmuruyla söndü.
"Geç kalmış olabilirdim. Birkaç dakika hiçbir şey olmadı. Ben de etrafımdaki iç içe geçmiş dallardan oluşan duvarın üzerinden geçip onu tekmeledim.
"Yaratık yavaşça kendini yerden koparıp, Ka-nal'a doğru hareket etmeye başladı. Yaratığı suya kadar izledim, yavaşlayınca birkaç tekmeyle onu destekliyor, botlarımın altında kırılan buzla-

nn çıtırtısını hissediyordum... Kanal'a yaklaştıkça, sanki doğal yuvasına yaklaştığını biliyormuşçası-na güç ve enerji kazandı. Tekrar filiz verecek kadar yaşayabilecek miydi acaba...
"Yabancısı olduğu bu bölgede birkaç ölü larva daha bırakarak, yüzeyin altında gözden kayboldu. Çıkan su birkaç saniye köpürdükten sonra koruyucu bir buz kabuğu onu yukansındaki boşluktan ayırdı. Ben de kurtarılacak bir şey kalmış mı diye gemiye döndüm-bundan söz etmek istemiyorum.
"Sadece iki şey istiyorum, Doktor. Bilim adamları bu canlıyı sınıflandırırken umarım ona benim adımı verirler.
"Ve -buraya bir daha gemi geldiğinde- onlardan kemiklerimizi Çin'e geri götürmelerini isteyin.
"Birkaç dakika sonra enerjim bitecek. Keşke birinin beni duyup duymadığını bilebilseydim. Neyse, yapabildiğim sürece bu mesajı tekrarlayacağım...
"Ben Europa'dan Profesör Chang, Tsien uzay gemisinin yok olduğunu bildiriyorum. Büyük Kanal'in yakınına indik ve pompalarımızı buzun kenarına kurduk..."

28
KISA ŞAFAK VAKTİ
MISS PRINGLE
KAYDET
İşte Güneş! Ne tuhaf; yavaş dönen bu gezegen için ne kadar da hızlı yükseliyor! Tabii, tabii; gezegen o kadar küçük ki Güneş'in tamamı kısa bir zamanda ufku aşmış oluyor... Ancak bu aydınlık konusunda pek bir şeyi değiştirmiyor; o tarafa bakmazsanız, orada başka bir güneş olduğunu asla fark edemezsiniz.
Ama umarım Europlar bunu fark ediyordur. Bu kısa şafak vaktinden sonra karaya çıkmaları genellikle beş dakikadan az sürüyor. Benim burada olduğumu biliyorlar da korkuyorlar mı acaba...
Hayır, başka bir şey olmalı. Belki de biraz fazla meraklıdırlar ve Tsienville'e gelen tuhaf ziyaretçiyi görmek için can atıyorlardır... Umarım öyledir...
İşte geliyorlar! Umanm casus uydularınız gö-rüntülüyordur; Falcon'un kameraları kaydediyor...
Ne kadar da yavaş hareket ediyorlar! Benimle konuşmak isteseler bile onlarla iletişim kurmaya çalışmak korkarım çok sıkıcı olacak... Tsien'i deviren şeye benziyorlar, ama ondan daha küçükler... Bana yarım düzine incecik kök

uzantılarıyla yürüyen küçük ağaçlan hatırlattı. Ama yüzlerce dalından, incecik dallar, onlardan da daha incecikleri çıkan bir ağacı... Aynı bizim çok amaçlı bazı robotlarımız gibi... O insan taklidi robotların oldukça hantal göründüklerini ve hareket edebilmeleri için sayısız küçük manipülatörün kullanılması gerektiğini anlamamız ne kadar da uzun zamanımızı aldı! Ne zaman daha iyi bir şey icat etsek, Tabiat Ana'nın bunu çoktan düşünmüş olduğunu fark ediyorduk...
Küçük olanlar ne sevimli değil mi... hani şu yürüyen çalı gibi görünenler. Nasıl üreditklerini merak ediyorum... tomurcuklarla mı acaba? Bu kadar güzel olduklarını hiç fark etmemiştim. Neredeyse mercan kayası balığı kadar renkliler. Belki de aynı sebeplerden dolayı... yani eşlerini etkilemek ya da başka bir şey gibi görünerek yırtıcı hayvanları şaşırtmak...
Çalıya benzediklerini söylemiş miydim? Gül çalılığına benziyor; gerçekten dikenleri var! Bunun için iyi bir nedenleri olmalı...
Hayal kırıklığına uğradım. Beni fark etmişe benzemiyorlar. Onları her gün bir uzay gemisi ziyaret ediyormuş gibi hepsi de kasabaya doğru yöneldiler... Sadece birkaçı burada kaldı... belki bu işe yarayabilir... Bu atmosfer sesimi o kadar uzağa taşıyamayacak kadar ince olsa da, sanırım ses titreşimlerini algılayabilirler; aslında çoğu deniz hayvanı bunu yapabilir...

FALCON-D1Ş HOPARLÖR...
MERHABA, BENİ DUYUYOR MUSUNUZ? BENİM ADIM FRANK POOLE... EHEM... BÜTÜN İNSANOĞLU ADINA, BARIŞ İÇİN GELDİM...
Bu, aptal gibi hissetmeme neden oldu; ama daha iyi bir öneriniz var mı? Bu kayıt için iyi olur...
Hiçbiri en ufak bir algılama göstermedi. Büyükler ve küçükler; hepsi de iglolanna doğru sürünüyorlar. Oraya gittiklerinde ne yaptıklarını çok merak ediyorum; belki de takip etmeliyim. Bunun tehlikeli olmayacağından eminim; onlardan daha hızlı hareket ediyorum.
Bu bana geçmişe ait hoş şeyler hatırlattı. Aynı yöne doğru giden bütün bu yaratıklar... Günde iki kere evi ve işi arasında trenle gidip gelen insanları hatırladım; tabii elektronik teknolojisinden sonra banliyö trenleri önemini yitirmişti.
Hepsi kaybolmadan tekrar deneyelim...
MERHABA ORADAKİLER. BEN FRANK POOLE, DÜNYA GEZEGENİ'NDEN BİR ZİYARETÇİ. BENİ DUYUYOR MUSUNUZ?
SENİ DUYUYORUM, FRANK. BEN DAVE.

MAKİNEDEKİ HAYALETLER
Frank Poole'un şaşkınlıktan doğan ani tepkisi yerini büyük bir sevince bıraktı. Ne Europlar ne de Tektaş ile herhangi bir bağlantı kurabileceğine gerçekten inanmıyordu. Aslında, yukarı doğru yükselen siyah duvara hayal kırıklığı içinde meydan okuyacağı ve "Evde kimse var mı?" diye öfkeyle bağırıp tekmeleyeceğinin hayallerini kurmuştu.
Yine de bu kadar şaşırmamalıydı: Zekâ ürünü bir şey onun Ganymede'den gelişini izlemiş ve iniş yapmasına izin vermiş olmalıydı. Ted Khan'ı daha ciddiye almalıydı.
"Dave" dedi yavaşça "gerçekten sen misin?"
Başka kim olabilir ki? diye sordu aklının başka bir bölümü. Aslında çok da aptalca bir soru sayılmazdı. Falcon'un kontrol panelindeki küçük hoparlörden gelen seste tuhaf bir mekaniklik, insan sesine benzemeyen bir şey vardı.
"Evet, Frank. Ben Dave."
Çok kısa bir sessizlik oldu; daha sonra aynı ses, aynı tonla konuşmaya devam etti.
"Merhaba Frank. Ben HAL." * ¦ ¦
BAYAN PRINGLE KAYDET

Şey, Indra, Dim. Her şeyi kaydettiğime çok seviniyorum; aksi takdirde bana asla inanmazdınız...
Sanırım hâlâ şoktayım. Öncelikle, bin yıl önce dahi olsa beni öldürmeye çalışan -ve öldüren- biri hakkında ne düşünmeliyim? Ama şimdi HAL'ın suçlu olmadığını anlıyorum; kimse değildi. Yararlı olduğuna inandığım bir öğüt var: "Beceriksizliklerden doğan şeyleri kötü niyete yorma." Yüzyıllar önce ölmüş olan tanımadığım bir grup programcıya karşı herhangi bir öfke duyamazdım.
Bu işin gizli tutulduğuna memnunum; çünkü bu nasıl başarılabilirdi, bilmiyorum. Ve sana söylediğim şeylerin birçoğu tamamen saçma bir hal alabilir. Aşırı bilgi yüklemesine uğramış durumdayım ve onu görmek için katlandığım onca sıkıntıdan sonra Dave'den bir süre beni yalnız bırakmasını istedim. Ancak onun duygularını incittiğimi sanmıyorum: Onun duygulan olup olmadığından da emin değilim.
O neydi? Evet iyi bir soru. Şey, o gerçekten Dave Bowman'di, ama insanlığının çoğundan sıyrılmış olan bir Dave. Sanki, evet, sanki bir kitabın ya da teknik bir makalenin özeti gibi. Biliyorsun ki bir şeyin özeti bütün temel bilgileri verir, fakat yazarın kişiliği hakkında herhangi bir ipucu yoktur onlarda, değil mi? Aynı şekilde, yaşlı Dave karşımdayken, benim de bu tür şeyler hissettiğim

anlar oldu. Çok ileri gidip, beni tekrar gördüğü için çok mutlu olduğunu söyleyemem; memnuniyet bu duruma daha uygun bir kelime olacaktır... Kendi adıma, benim aklım hâlâ karışık. Uzun bir ayrılıktan sonra eski bir arkadaş ile karşılaşıp da artık başka bir insan olduğunu görmek gibi sebeplerden olabilir. Evet, bin yıl olmuş ve ne çeşit deneyimler geçirdiğini hayal dahi edemiyorum; ancak az sonra size açıklayacağım gibi bunların bazılarını benimle paylaşmaya çalıştı.
İmkansız ama HAL da burada. Çoğu zaman benimle hangisinin konuştuğunu ayırt edemedim. Tıbbi kayıtlarda çoğul kişilik ile ilgili örnekler yok mudur? Belki de buna benzer bir şeydir.
Her ikisine de bunun başlarına nasıl geldiğini sordum ve o -onlar- yani Halman! -çıklamaya çalıştı. Tekrar edeyim... Bazı yerleri yanlış anlamış olabilirim, ama elimdeki en akla yakın hipotez bu.
Tabii ki Tektaş -her tür belirimiyle- bir anahtar; hayır, yanlış kelime -bir zamanlar birileri onun bir çeşit kozmik İsviçre Ordu bıçağı olduğunu söylememiş miydi? Gördüğüm kadarıyla hâlâ ona benziyor, fakat hem İsviçre hem de ordusu yüzyıllar önce yok oldu. Bu, istediği her şeyi yapan çok amaçlı bir alettir. Ya da programlanan her şeyi...
Dört milyon yıl önce Afrika'da daha iyiye ya da kötüye doğru gelişmemiz için bizi iteleyen oydu.

Daha sonra Ay'daki kardeşi beşiğimizden çıkıp ona tırmanmamızı bekledi. Aynen bizim tahmin ettiğimiz ve Dave'in de doğruladığı gibi.
Onun insani duygularının olmadığını söylemiştim, ama hâlâ içinde merak var; öğrenmek istiyor. Ve elinde ne büyük bir fırsat var! Jüpiter Tektaşı onu yuttuğunda -daha iyi bir kelime düşünemiyorum- düşünüldüğünden çok daha kârlı çıkıldı bu işten. Tektaş onu kullanmış olsa dahi -ele geçirilmiş bir model ya da Dün-ya'yı araştırması için bir sonda olarak- Dave de onu kullanmıştı. HAL'ın yardımıyla -acaba bir süper bilgisayan ondan daha iyi anlayabilecek biri daha var mıdır?- onun hafızasını incelemiş ve amacını bulmaya çalışmıştı.
Pekâlâ, bu inanılması çok zor bir şey. Tektaş inanılmaz derecede güçlü bir makine -Jüpiter'e yaptığına bakın!- ama bundan fazlası değil. Otomatik olarak çalışıyor; bilince sahip değil. Bir keresinde Büyük Duvar'a meydan okuyup "Orada kimse var mı?" diye bağırmayı düşündüğümü hatırlıyorum. Ve doğru cevap Dave ve HAL dışında hiç kimse idi.
Daha kötüsü, Tektaş'ın bazı sistemlerinin bozulmaya başladığıydı. Dave onun aptallaştığını bile söylemişti! Belki de uzun zamandır kendi haline bırakılmıştı ve kontrolden geçmesi gerekiyordu.
Ve Dave, Tektaş'ın en azından bir kere yanlış

bir yargıya vardığını düşünüyordu. Belki bu doğru bir kelime değil- önceden düşünülmüş, dikkatlice tasarlanmıştı...
Her halükârda gerçekten korku ile karışık bir hayranlık uyandmyor, içerimleri ise dehşete düşürüyor. Şanslıyım ki, size bunu açıklayabildim; böylece kendiniz karar verebilirsiniz. Evet, bin yıl önce, Leonot/un Jüpiter'e ikinci kez uçuşunda yaşanmış olsa dahi. Ve bütün bu zaman içinde, kimse bunu tahmin edemedi...
Bana Beyin Başlığı'nı taktığınız için gerçekten çok memnunum. Elbette bu oldukça yararlı oldu -onsuz bir hayat düşünemiyorum- ancak şimdi daha önce yapması hiç tasarlanmayan bir iş yapıyor. Ve bunu gerçekten iyi yapıyor.
Halman'ın bunun nasıl çalıştığını anlaması ve aramızdaki bağlantıyı kurması on dakika kadar sürdü. Artık beyin olarak bağlantıdaydık ve şunu söylemeliyim ki, benim için oldukça zor ve ağırdı. Ondan, sürekli yavaşlamasını ve bebek gibi konuşmasını rica ettim. Yoksa bebek gibi düşünmesini mi rica etseydim...
Bunun ne kadar iyi olacağından emin değilim. Bir şekilde Tektaş'ın muazzam hafızasına kayıtlı olan, daha sonra Dave tarafından bulunup benim Beyin Başlığı'ma enjekte edilen -nasıl olduğunu sakın sorma- ve nihayet Ganymede Santrali ile size iletilen bu şey Dave'in bin yıllık deneyimlerinin kayıtlan ve bilgisiydi. Vay be! Bunları hat

üzerinden bilgisayara yüklerken, umarım, başınız ağrımaz.
Dave Bowman, ¦ Yirmibirinci Yüzyıl başlarında Jüpiter'deyken... .

_____30_____
KÖPÜK MANZARASI
Milyonlarca kilometre uzunluğundaki manyetik güç hatları, radyo dalgalarının ani patlamaları, Dünya gezegeninden daha büyük elektrikli plazma kaynakları, hepsi de gezegeni saran rengarenk bulutlar kadar gerçek ve netti. Etkileşimlerinin karmaşık yapısını anlayabiliyordu ve Jüpiter'in herkesin tahmininden çok daha harika olduğunu fark etti.
Büyük Kızıl Benek'in gümbürdeyen kalbinden aşağı düşerken bir kıta büyüklüğündeki fırtınaların şimşekleri çevresinde patlıyordu. Daha o anda bile, Dünya'daki fırtınaları oluşturan gazlardan çok daha az dayanıklı gazlardan oluşmasına rağmen yüzyıllarca nasıl dayandığını biliyordu. Sessiz derinlere indikçe hidrojen rüzgarının tiz çığlığı kesildi ve yukarılardan kıvamlı, sulu kar taneleri -bazıları şimdiden birleşip elle hissedile-bilir hidrokarbon köpüğü dağlan oluşturuyordu-yağmaya başladı. Sıvı halde suyun varlığı için sıcaklık şimdiden yeterliydi, ama okyanuslar yok-
215
3001: Son Efsane
tu; tamamen gaz olan bu ortam okyanusları des-tekleyemeyecek kadar zayıftı.
Tabaka tabaka bulutlardan aşağı indi, sonunda geldiği bölge öylesine açıktı ki insan gözü bile bin kilometreden fazla bir alanı tarayabilirdi. Büyük Kızıl Benek'in dev dairesinde küçük bir girdaptı sadece ve insanların hep tahmin ettiği, ama ispatlayamadığı bir sır taşıyordu.
Sürüklenen köpük dağlarının eteklerinde hemen hemen hepsi aynı büyüklükte ve birbirine benzer kırmızı ve kahverengi beneklerle kaplı küçük, belirgin hatlı bulutlar vardı. Küçüklükleri sadece çevrelerindekilerin insanüstü ölçülerine göreydi; en küçüğü ortalama bir şehri kaplayabi-lirdi.
Canlı oldukları belliydi, hava dağlannın kenarlarında yavaşça hareket ediyor, dev koyunlar gibi yamaçlarda otlanıyorlardı. Ve birbirlerini çağırıyorlardı, telsiz sesleri kısık ama Jüpiter'in kendi gürültü ve sarsıntılannın yanında duyulabilecek kadar belirgindi.
Yalnızca canlı gaz torbalarıydılar; dondurucu yüksek bölgelerle kavaılan derinlikler arasındaki dar bölgede dolaşıyorlardı. Evet, dar ama Dün-ya'nın tüm biyosferinden çok daha geniş.
Yalnız değildiler. Aralarında hızla dolaşan başka canlılar da vardı, o kadar küçüklerdi ki kolayca gözden kaçabilirlerdi. Bazılan dünyadaki hava araçlannı andırıyorlardı ve yaklaşık aynı büyük-
216
Kükürt Krallığı
lüktelerdi. Ama onlar da canlıydı; belki yırtıcı, belki parazit, hatta belki de çobandılar.
Önünde evrimin yepyeni, Europa'da gördüğü kadar yabancı bir sayfası açılıyordu. Dünya okyanuslarının kalamarlarına benzeyen jet yakıtlı torpidolar dev gaz torbalarını avlayıp yiyorlardı. Ama balonlar savunmasız değillerdi; bazıları yıldırımlar ve bir kilometrelik motorlu testerelere benzeyen pençeli kollarla karşı koyuyorlardı.
Daha garip şekiller de vardı, geometrinin tüm olasılıklarını hiçe sayıyorlardı; acayip, yan şeffaf uçurtmalar, dört yüzeyliler, küreler, çok yüzeyliler, düğüm olmuş kurdeleler... Jüpiter atmosferinin dev planktonları üreyecek kadar yaşayana dek üst akımlarda tül gibi süzülmek üzere tasarlanmışlardı; sonra derinlere sürüklenip karbon-laşacak ve yeni bir nesle dönüşeceklerdi.
Yeryüzü'nün yüzlerce katı büyüklüğünde bir dünyayı araştırıyordu ve onca harikalar görmesine rağmen, hiçbiri, zekanın var olduğuna işaret etmiyordu. Büyük balonların radyo dalgaları sadece basit uyarı ya da korku mesajları taşıyorlardı. Daha üst düzeyde bir organizasyon geliştirmiş olmalan beklenen avcılar bile, Dünya okyanuslarındaki köpekbalıklan gibi akılsız otomatlardı.
Ve nefes kesici büyüklüğü ve yeniliğine rağmen Jüpiter kırılgan bir dünyaydı. Sisler ve köpüklerle, üst atmosferdeki şimşeklerin oluşturduğu aralıksız petrokimyasal kar yağışından yayılan
217
3001: Son Efsane
hassas ipek lifler ve kâğıt kadar ince dokularla kaplıydı. Yapılarının çok azı sabun köpüğünden daha dayanıklıydı; en korkunç avcıları bile dünyadaki en zayıf etoburlara yem olurlardı.
Tıpkı geniş ölçekli bir Europa gibi, Jüpiter evrimsel bir çıkmazdı. Bilinç burada asla oluşamazdı; oluşsa bile kısa ömürlü olmaya mahkumdu. Tamamen havada yaşayan bir kültür gelişebilirdi, ama ateşin olanaksız olduğu ve katı maddelerin çok ender bulunduğu bir ortamda, Taş Devri'ne bile erişemezdi.
_____31_____
ÇOCUK YUVASI
MISS PRINGLE
KAYDET
Pekâlâ Indra, Dim. Umarım iletilenler bozulmadan gelebilmiştir. Hâlâ inanmakta güçlük çekiyorum. Bütün o ilginç yaratıklar bir anda, sırf, Jüpiter'in güneşe dönüştürülebilmesi için yok edildi. -Bu arada, o yaratıkların radyo dalgalarını anla-masak bile, tespit etmiş olmalıydık.
Ve artık bunun nedenini anlayabiliriz. Bu, Eu-roplara bir şans vermek içindi. Ne kadar acımasız bir mantık: Zekâ önemli olan tek şey mi? Bu konuda Ted Khan ile tartışmalar yapacağımızı görebiliyorum.
218
Bir sonraki soru ise şu: Europlar çocuk yuvası derecesine ulaşabilecekler mi ya da sonsuza dek kreşte saplanıp kalacaklar mı? Binyıl kısa bir zaman olmasına rağmen, gelişim beklenebilirdi; ancak Dave'e göre denizden çıktıklarından beri hiç değişmemişler. Belki de sorun buydu: Hâlâ bir bacakları ya da uzantıları suda.
Ve tamamen yanıldığımız bir nokta var. Onla-nn uyumak için suya döndüklerini sanıyorduk. Ama tam tersi, beslenmek için aşağıya iniyorlar, karaya çıktıklarında ise uyuyorlar! Ağaç dallarına benzer bir ağ gibi olan yapılarından da şunu anlayabiliriz ki planktonlarla besleniyorlar...
"Peki ya inşa ettikleri iglolar. Bu teknolojik bir gelişme değil mi?" diye sordum Dave'e. Ve bana pek öyle olmadığını, sadece deniz yatağında yaptıkları yapılara uydurmak ve kendilerini, genellikle uçan halıya benzeyen ve bir futbol sahası kadar büyük olan yırtıcı varlıklardan koruyabilmek için inşa ettiklerini söyledi...
Ancak yaratıcılığın ilk adımlarını attıklan bir yer var. Metaller ilgilerini çok çekiyor; büyük bir ihtimalle metaller okyanusta saf halde bulunmadıkları için. Bu yüzden Tsien'i parçaladılar; aynı şeyi ara sıra topraklanna inen sondalara da yaptılar.
Peki topladıkları bu bakır, berilyum ve titanyum ile ne yapıyorlar? Korkarım, işe yarar bir şey değil. Hepsini bir yere yığıp, bu ilginç tepenin et-
219
rafında toplanıyorlar. Bir estetik duygusu geliştiriyor olabilirler; Modern Sanat Müzesi'nde daha kötülerini görmüştüm... Ama benim başka bir teorim var. Uçak kültlerini duymuş muydunuz? Yirminci Yüzyıl'da, o dönemde hâlâ var olan bazı ilkel kabileler, onlara ara sıra çok güzel hediyeler getiren gökyüzündeki büyük kuşlann dikkatini çekebilmek umuduyla bambudan uçak benzeri şeyler yapıyorlardı. Belki Europlar da aynı şeyi düşünmüşlerdi.
Ve bana sürekli olarak sorduğunuz soru... Dave nedir? O ve HAL şu an her ne iseler, bu hale nasıl dönüştüler?

Akla ilk gelen cevap tabii ki ikisinin de Tek-taş'ın devasa hafızasına öykünmeye -ya da benzemeye- çalışıyor olduklan. Çoğu zaman hareketsizler. Bunun sebebini sorduğumda Dave bana başkalaşıma uğradığı binyıldan bu yana toplam elli yıldır "uyanık" -kullandığı kelime tam olarak buydu- olduğunu söyledi.
Hayatının elinden alınmasına kızıp kızmadığını sorduğumda, bana "Niye kızayım ki? İşlevlerimi mükemmel bir şekilde yerine getiriyorum," dedi. Evet, bu konuşma tam da HAL'ınkine benziyordu! Ancak onun Dave olduğunu sanıyorum -tabii eğer aralannda bir fark varsa.
Şu İsviçre Ordu bıçağı benzetmesini hatırlıyor musun? Halman bu kozmik bıçağın milyonlarca parçasından sadece biri.
220
Ancak tam olarak pasif bir araç değil. Uyandığında kendi kendini yönetebiliyor ve bağımsız hareket edebiliyor; tabii muhtemelen Tektaş'ın çok daha güçlü olan kontrolünün sınırlan içerisinde. Yüzyıllar boyunca, Jüpiter'i ve az önce gördüğünüz gibi Ganymede ve Dünya'yı incelemek için bir çeşit zeki sonda olarak kullanılmış. Bu, Dave'in Florida'da yaşayan eski kız arkadaşının ve ölmeden önce annesine bakmakta olan hemşirenin ve Anubis Şehri'ndeki bazı kişilerin bahsettiği esrarlı olaylan da açıklığa kavuşturuyor...
Bu aynca başka bir esrarı daha gün ışığına çı-kanyor. Dave'e "Yüzyıllardır herkes geri çevrildiği halde, neden benim Europa'ya inmeme izin verildi? Aslında bunu bekliyordum!" diye sordum.
Cevap çok basitti. Tektaş Dave'i -Halman'ı- arada sırada bizi gözetlemesi için kullanıyordu. Dave benim kurtanlışım hakkında her şeyi biliyordu; hatta Dünya'da ve Ganymede'de benimle yapılan röportajların birkaçını görmüş. Şunu söylemeliyim ki benimle bağlantı kurabilmek için hiçbir çaba harcamadığı için hâlâ kırgınım! Ama en azından Europa'ya geldiğimde kapıya üzerinde Hoşgeldin yazan paspaslardan koymuştu...
Dim, Falcon'un benimle ya da bensiz dönmesine hâlâ kırk sekiz saat var. Bu süreye ihtiyacım olduğunu sanmıyorum; çünkü artık Halman ile
221
bağlantı kurdum; Anubis'ten de kolaylıkla bağlantı kurabiliriz... tabii o isterse.
Grannymede'e mümkün olduğunca çabuk dö-nebilmeyi çok istiyorum. Falcon çok iyi bir küçük uzay gemisi; ancak havalandırma tesisatı geliştirilebilir. Burası çok kötü kokmaya başladı ve duş almak için can atıyorum.
Sizi görmeyi dört gözle bekliyoaım; özellikle de Ted Khan'ı. Dünya'ya dönmeden önce konuşacak çok şeyimiz var.
KAYDET
GÖNDER
222
5
bitiş
Yaşayan tüm insanların çabası, Olur mu ilk hataya çare? Yağmur yağar denize, yağar, Tuzu azalmaz denizin yine de.
A. E. HOUSMAN
(Çev. S.K.)
MORE POEMS
Bitiş
32 İZİNLİ ADAM
Zaman ve Kader'in tüm insanoğluna getirdiği acı ve mutluluklarla, genel olarak, ilginç ve olaysız bir otuz yıl geçmişti. Bu mutlulukların en büyüğü kesinlikle beklenmedikti. Doğrusu, Gany-mede'e gitmek için Dünya'dan ayrılmadan önce, Poole bu düşünceyi saçma bulmuş, ciddiye almamıştı.
Ayrılığın kalbi daha sevecen kıldığını söyleyen deyişte biraz doğruluk payı var. O ve Indra Wallace tekrar karşılaştıklarında, birbirleriyle şakalaşmalarına ve ara sıra düştükleri fikir ayrılıklarına rağmen, tahmin ettiklerinden daha yakın olduklarını keşfetmişlerdi. Biri diğerini getirdi ve buna ortak mutlulukları da eklenince Dawn Wallace ve Martin Poole oldular.
Aradaki bin yıllık küçük aksilik bir yana, bir aile kurmak için biraz geçti ve Profesör Anderson bunun imkansız olabileceği konusunda onu uyardı. Belki de daha kötü olacaktı...
"Düşündüğümden de şanslısın," dedi Poole'a. "Radyasyondan -şaşırtıcı ama- çok az etkilenmişsin ve zarar görmeyen DNA'ndan yararlanarak gerekli olan iyileştirmeyi yapabiliriz. Ancak daha fazla test yapana dek, genetik bütünlük konusunda söz veremem. Mutlu olmana bak, ama ben
225
3001: Son Efsane
olur verene kadar bir aile kurmaya kalkma."
Testler zaman alıyordu, ama Anderson'ın korktuğu gibi iyileştirilmesi gereken yerler vardı. Bir şanssızlık daha vardı; gebeliğin ilk birkaç haftasına kadar giderilmediği takdirde bile, uzun süre yaşamayan bir şeydi bu. Ama Martin ve Dawn kafa, kol ve bacak sayıları ile mükemmeldiler. Ayrıca yakışıklı ve akıllıydılar. Bunun yanında üzerlerine titreyen ama onları şımartmaktan kaçınan anne ve babalan, ikisi de on beş yaşından sonra bağımsız olmayı tercih ettiklerinde onların en iyi arkadaşları olmaya devam ettiler. Toplumsal Başarı Oranları iyi olduğu için başka bir çocuk sahibi olmalarına izin -destek- verildi, fakat inanılmaz derecede iyi olan şanslarını fazla zorlamak istemediler.
Ancak yaşanan bir trajedi Poole'un özel hayatına bu dönem boyunca gölge düşürdü; hattâ bütün Güneş Sistemi halkını şok etti. Kaptan Chandler ve bütün mürettebatı yitirilmişti. Keşif için yaklaştıkları bir kuyrukluyıldızın çekirdeği aniden patlamış ve hiçbir parçası kalmayacak şekilde Goliatb'ı yok etmişti. Çok düşük sıcaklıklarda dengesiz moleküller arasında oluşan bir reaksiyonun sebep olduğu bu tür patlamalar, kuyrukluyıldız toplayıcıları tarafından iyi bilinirdi ve Chandler meslek hayatı boyunca bunlarla birçok kez karşılaşmıştı. Hiç kimse bu denli tecrübeli bir uzay adamının, bu kadar şaşırtıcı bir şekilde yiti-
226
DİLİŞ
rilmesine yol açan gerçek durumu bilemeyecekti.
Poole, Chandler'ı feci şekilde özlüyordu. O, hayatında eşsiz bir rol oynamıştı ve yerini kimse dolduramazdi; çok ciddi bir macerayı paylaştığı Dave Bowman hariç hiç kimse. Sık sık, beraberce uzaya açılmayı, hatta olanca gizemi ve az ama bitmek tükenmek bilmeyen buz zenginliği olan Oort Bulutu'na kadar gitmeyi planlıyorlardı. Ancak programlan çakıştığı için planlarını hep erteliyorlardı; böylelikle bu istek hiç gerçekleşmeyecek bir istek olarak kaldı.
Ancak uzun süredir istediği hedefe, doktorunun yasaklamasına rağmen ulaşmayı başardı. Dünya'ya indi; bir defa, yeterliydi.
İçinde yolculuk ettiği araç, kendi zamanının şanslı olan yan felçli insanları tarafından kullanılan tekerlekli sandalyelere çok benziyordu. Bir motor takılmıştı; aynca balona benzer lastik tekerlekleri düz yüzeylerde hareket edebilmesini sağlıyordu. Aynca bir dizi küçük, ama güçlü vantilatörün oluşturduğu hava yastığının üzerinde, yaklaşık yirmi santimetre kadar yüksekte uçabiliyordu.
Poole bu kadar ilkel bir teknolojinin hâlâ kullanıldığına çok şaşırmıştı, ancak süredurum kontrol aletleri bu kadar küçük ölçekli bir uygulama alanı için fazla büyüktü. . Koltuk taşıtında rahatça oturarak, Afrika'nın ortasına doğru alçaldığı sırada; ağırlığının giderek
227

: Son Etsane
arttığını neredeyse hiç hissetmiyordu. Nefes almakta biraz güçlük çekse de, astronotluk eğitimi sırasında daha kötülerini de yaşamıştı. Hazırlıklı olmadığı şey ise, Kule'nin temelini oluşturan, göğü delen devasa silindirden çıktığında sertçe kendisine çarpan yüksek sıcaklıktaki rüzgârdı. Hâlâ sabah yaşanıyordu; öğlen neye benzeyecekti acaba?
Kendini tam sıcağa ahştırmıştı ki, burnuna hiçbiri kötü olmayan, ama tanıdık olmayan milyonlarca koku hücum etti. Birkaç dakika için gözlerini kapadı ve bilgisayar devrelerine aşırı yükleme olmasını önlemeye çalıştı.
Gözlerini tekrar açmaya karar verdiğinde, onu muayene eden büyük ve nemli bir şeyin ensesinde gezindiğini hissetti.
"Elizabeth'e merhaba de" dedi rehber. Geleneksel Büyük Beyaz Avcı kıyafetleri içindeki rehber, iri yarı, genç bir adamdı ve bir avcı için gereğinden fazla şık görünüyordu: "Bu bizi resmi olarak karşılayan bayan."
Sandalyesinde bükülmüş olarak oturan Poole kendini yavru bir filin duygulu gözlerine bakarken buldu.
"Merhaba Elizabeth" dedi dermansız bir halde. Elizabeth selamlamak istercesine hortumunu yukarı kaldırdı ve nazik insanlar arasında pek duyulmayan bir ses çıkarttı; fakat Poole onun iyi niyetli olduğundan emindi.

Bitiş
Poole, ağaçları Gökyüzü Ülkesi'ndekilerle karşılaştırıldığında iyice bodur görünen ve yerel 'fa-una'nın* çoğuna rastladığı bu ormanda gezinerek Dünya Gezegeni'ndeki bir saatten kısa olan ziyaretini bitirdi. Rehber, turistler tarafından şımartılan arslanlann gösterdiği yakınlık için Poole'dan özür diledi, fakat timsahların kötü niyetli bakışları daha rahatsız ediciydi; burada Tabiat doğal durumundaydı, değişmemişti.
Kule'ye dönmeden önce Poole koltuk taşıtından inip birkaç adım atma riskini göze aldı. Bunun, sırtında kendi ağırlığı kadar bir yük taşımakla aynı şey olduğunu fark etti. Ancak bu, imkansız ya da ustalık gerektirecek bir iş gibi görünmüyordu. Ve eğer denemeseydi, kendini asla affetmeyecekti.
Pek iyi bir fikir değildi. Belki de daha serin bir ortamda denemeliydi bunu. Birkaç adımdan sonra, tekrar rahat sandalyesine oturduğu için memnundu.
"Bu kadan yeter" dedi yorgun bir halde. "Hadi, Kule'ye geri dönelim."
Asansör girişine doğru ilerlerken, gelişinin heyecanıyla gözünden kaçan bir levhayı fark etti.
AFRİKA'YA HOŞ GELDİNİZ! "Dünyanın korunması yabanlıktadır." HENRY DAVID THOREAU (1817-1862)
Poole'un ilgisini fark eden rehber sordu: "Onu tanıyor musunuz?"
Hayvanlar topluluğu, (ç.n.)

: ourı cısaiıc
Bu soruyu oldukça fazla duymuştu ve o anda bununla uğraşacak durumda değildi.
"SanmıyoRim" dedi yorgun bir şekilde. Arkasından kapanan kapılar, insanoğlunun ilk yuvasının manzarasına, kokularına ve seslerine de kapanmıştı.
Dikey olarak yaptığı safari Dünya'yı ziyaret etme ihtiyacını tatmin etmişti. Bu demokratik toplumda dahi saygın bir yeri olan 10000. kattaki dairesine geri döndüğünde, Dünya'da saplanan ağrı ve sızılarını unutmak için elinden geleni yapıyordu. Indra böyle göründüğüne şaşırmıştı ve yatağına gitmesini söyledi.
"Aynen Antaios gibi -ama tam tersi biçimde!" diye mırıldandı esrarengiz bir biçimde.
"Kim?" diye sordu Poole. Bazen eşinin engin bilgisinin kendisini ezdiğini düşünüyordu, fakat bunun kendisinde bir aşağılık kompleksi yaratmamasında kararlıydı.
"Yer Tanrıçası Gaia'nın oğlu. Herkül onunla dövüşmüştü. Ancak yere her serilişinde Antaios gücünü geri kazanıyordu."
"Peki kim yendi?"
"Herküi, tabii ki; Antaios'u havada tutarak. Böyle olunca annesi onun pillerini yeniden dolduramadı."
"Şey, benimkileri doldurmamın o kadar da uzun sürmeyeceğinden eminim. Ama bir ders aldım. Eğer daha fazla egzersiz yapmazsam, yuka-

Bitiş
nya, Ay Çekimi Seviyesi'ne çıkmam gerekecek."
Poole'un kararlılığı tam bir ay sürdü. Her sabah Afrika Kulesi'nin farklı bir katını seçerek beş kilometre kadar yürüyordu. Katların bazılan, hâlâ, muhtemelen hiçbir zaman doldurulamayacak kadar geniş ve yankı yapan metal çöllerdi. Fakat diğerlerinde her şey yüzyıllar boyunca ortaya çıkan çeşitli mimari tarzlarla manzaralı hale getirilmiş ve geliştirilmişti. Bu tarzların birçoğu eski çağlar ve kültürlerden alınmıştı; diğerleri Poole'un ziyaret etmeyi pek istemediği gelecekten alınmıştı. En azından sıkılma tehlikesi yoktu, çünkü birçok yürüyüşüne küçük gruplar halinde arkadaşcanlı-sı, ama saygılı çocuklar eşlik ediyordu. Belli bir süre sonra Poole'a pek yetişemiyorlardı.
Bir gün Poole Champs Elysees'nin inandırıcı bir benzeri yanında yürürken, birdenbire tanıdık bir yüz gördü.
"Danil!" diye seslendi.
Poole daha yüksek sesle seslendiği halde, adam kesinlikle onu fark etmedi.
"Beni hatırlamadın mı?"
Ona yetişmişti ve onun Danil olduğundan en ufak bir şüphesi yoktu Poole'un. Danil ise Poole'a boş boş bakıyordu.
"Üzgünüm" dedi. "Siz Kumandan Poole'sunuz elbette. Ancak daha önce hiç karşılaşmadığımıza eminim."
Şimdi utanma sırası Poole'daydı.

3001: Son Efsane
"Ne kadar da aptalım," diyerek özür diledi. "Sizi başkasıyla karıştırdım. İyi günler."
Bu karşılaşmadan ve Danil'in normal hayata dönmesinden memnundu. Suçu ister baltayla adam öldürmek, isterse kütüphaneye günü geçmiş kitabı vermemek olsun, bir zamanlar yanında çalıştığı bu adamı hiçbiri ilgilendirmiyordu; cezalandırılmış ve konu kapanmıştı. Poole bazen gençliğinde hoşuna giden hırsız-polis olaylarını özlese de, şu fikri benimsemişti: Patolojik davranışlara karşı aşırı ilginin kendisi patolojiktir.
Miss Pringle Mk IH'ün yardımıyla, Poole hayatını programlamıştı. Böylece sık sık dinlenmek ve Beyin Başlığını herhangi bir konuma getirip ilgi alanlarını taramak için boş zamanı kalıyordu. Ailesinin dışında, en çok ilgilendiği şey hâlâ Jüpi-ter/Lucifer uydulanydı. Bu, kısmen de olsa, bu konu üzerinde uzman olarak tanınıyor olması ve Europa Komitesi'nin daimi üyesi olmasıyla ilgili değildi.
Bu komite, yaklaşık bin yıl önce, gizemli uydu hakkında ne yapılabileceğini ve yapılması gerektiğini -tabii eğer böyle bir olasılık varsa- kararlaştırmak için kurulmuştu. Yüzyıllar sonra, 1979'da-ki Voyager alçak uçuşları ve 1996'da -Poole'un doğduğu sene- yörüngedeki Galileo uzay gemisinden ilk ayrıntılı incelemeye kadar geriye giden çok geniş bir bilgi birikimi vardı. Uzun ömürlü birçok kuruluş gibi Europa Ko-

Bitiş
mitesi de yavaş yavaş fosilleşmeye başlamış ve sadece yeni bir gelişme olduğunda toplanır olmuştu. Komite Halman'ın tekrar görünmesiyle uyanmıştı ve ilk işi Poole'a üyelik vermek olan yeni ve enerjik bir başkan seçti.
Kayıtlarda olmayan pek az yeni bilgi katabileceği halde, Poole komitede olduğuna seviniyordu. Kendisini görüşülebilir kılmak onun göreviydi ve bu ona başka türlü sahip olamayacağı resmi bir konum sağlıyordu. Önceleri bu mevki, onu utandıran bir adla anılırdı: "ulusal hazine". Savaş harabesi olan önceki çağlarda hayal edilen her şeyden daha zengin olan bir dünya tarafın-' dan lüks içinde yaşatılmasından memnun olmasına karşın, varlığını kanıtlama ihtiyacı da hissediyordu.
Bunun dışında, kendine bile nadiren söylediği başka bir ihtiyaç da hissediyordu. Halman yirmi yıl önce yaşadıkları garip karşılaşmada onunla konuşmuştu. Poole, eğer isterse, onun bunu tekrar rahatlıkla yapabileceğinden emindi. Acaba insanoğlu ile kurulacak bağlantılar artık- onu ilgilendirmiyor muydu? Sorunun bu olmadığını umut ediyordu; yine de sessiz kalışının tek sebebi bu olabilirdi.
Poole, Theodore Khan ile sık sık görüşüyordu. Dr. Khan her zamanki gibi aktif ve huysuzdu; ay-nca Europa Komitesi'nin Ganymede'deki temsilcisiydi. Poole Dünya'ya döndüğünden beri,

Khan, Bowman ile bir iletişim kanalı açabilmek için boşuna uğraşmış durmuştu. Poole, hayati olan felsefe ve tarih konularında neden bu kadar uzun, önemli soaılar listesi olduğunu anlayamı-yordu.
"Tektaş, arkadaşın Halman'ı çok meşgul ettiği için mi Halman benimle konuşamıyor?" diye yakındı Poole'a. "Zamanını nasıl geçiriyor peki?"
Bu çok mantıklı bir soruydu. Ve cevap, bulutsuz bir gökyüzündeki şimşek çakıntısı gibi, mükemmel bir görüntülü telefon konuşması olarak, Bowman'in kendisinden geldi.
_____33_____
BAĞLANTI
"Merhaba, Frank. Ben Dave. Sana çok önemli bir mesajım var. Şu anda Afrika Kulesi'ndeki süitinde olduğunu tahmin ediyoaım. Eğer oraday-san, yörüngesel makinenin içindeki eğitmenin adını vererek kendini tanıt lütfen. Altmış saniye bekleyeceğim; bir cevap alamazsam bir saat içinde tekrar deneyeceğim."
Bir dakika, Poole'un şoktan kurtulması için yetmezdi. İçinde kabaran sevinç ve hayret duygusunun yerini başka bir duygu almıştı. Bow-man'ı tekrar duyduğuna sevinmişti, ama şu "çok önemli mesaj" açıkça, kötü bir şeyin habercisi gi-

Bitiş
bi gelmişti.
En azından zor hatırladığım birkaç ismin birini sormadığı için şanslıyım, dedi Poole kendi kendine. Yine de aşırı Glasgow aksanı olan İskoç'a alışmak için bir haftanın harcadığımı nasıl unutabilirim? Ancak başarılı bir öğretim görevlisiydi... tabii ne dediğini bir anlayabilseydik.
"Dr. Gregory McVitty."
"Doğru. Şimdi Beyin Başlığı alıcılarını aç lütfen. Mesaj yüklemesi üç dakika alacaktır. Monitöre dokunmaya kalkışma; çünkü bire on oranında sıkıştırma yapıyorum. Başlamadan önce iki dakika bekleyeceğim."
Bunu yapmayı nasıl becerecek? diye merak etti Poole. Jüpiter/Lucifer elli ışık dakikasından daha uzaktaydı; bu yüzden, bu mesaj bir saat kadar önce gönderilmiş olmalıydı. Ganymede-Dünya arasındaki bir ışınla doğru adrese zeki bir aracı ile gönderilmiş olmalıydı. Fakat Tektaş'ın içinden alabildiği kaynaklarla Halman için bu hiç de zor değildi.
Beyin Kutusu'ndaki gösterge ışığı yanıp sönüyordu. Mesaj gelmekteydi.
Halman'ın kullandığı sıkıştırılmış bilgileri Poole'un gerçek zamanlı olarak sindirmesi yarım saat alacaktı. Ancak buradaki huzurlu yaşamının ani bir sona ulaştığını öğrenmesi için on dakika yeterli olacaktı.

34
YARGI
Anında evrensel iletişimin mümkün olduğu bir dünyada, sır tutmak oldukça zordu. Bunun yüz yüze konuşulması gerektiğine karar verdi hemen Poole.
Europa Komitesi'nin tüm üyeleri onun dairesinde toplanmış, birbirleriyle konuşuyorlardı. Yedi kişiydiler -bu uğurlu rakamdı, insanoğlunu hep büyülemiş olan Ay evreleri ilham etmişti bunu kuşkusuz. Poole komite üyelerinin üçüyle ilk kez görüşecekti, ancak onları ömrünün Beyin Başlığı'yla geçirdiği kısmında yapabileceğinden çok daha fazla tanıyordu.
"Sayın Başkan Oconnor, sevgili komite üyeleri... Europa'dan aldığım bu mesajı bilgisayarlara yüklemeden önce söylemek istediğim birkaç şey var -sadece birkaç, söz veriyoaım!. Ve bunu sözlü olarak yapmayı tercih ettim; bu daha doğal olacak benim için. Korkarım doğrudan doğruya zihin transferinde hiçbir zaman rahat olmayacağım.
"Hepinizin bildiği gibi, Dave Bowman ve HAL, Europa'daki Tektaş'ta bulunuyor ve ona benzemeye çalışıyorlar. Açıkçası, bu, bir zamanlar yararlı görülen bir aygıtın işe yaramaz kabul edilmesini sağlamaz. Bu Tektaş, yaptığımız şeyler

Bitiş
onu ilgilendirmeye başladıktan sonra, ara sıra Halman'ı, bizi gözlemlemesi için görevlendiriyor -tahmin ettiğim kadarıyla, belki kendimi fazla beğeniyorum ama- benim oraya gidişim bunu sağladı!
"Ancak Halman tamamiyle pasif bir aygıt değil. Dave'in oluşturduğu bölümü hâlâ insan doğasının birazını -hatta duygular- taşıyor. Birlikte eğitim gördüğümüz ve yıllar boyunca neredeyse her şeyi paylaştığımız için, başkalarından ziyade benimle iletişim kurmayı daha kolay buluyor. Onun bundan hoşlandığını düşünmek istiyoaım, fakat bu belki biraz fazla güçlü bir kelime...
"Ayrıca meraklı, soru soran ve vahşi hayatın bir örneğiymiş gibi bir yere kapatıldığı için biraz küsmüş bir varlık. Bu muhtemelen Tektaş'ı yaratan zekâ için bizim ne olduğumuzu da açıklıyor.
"O zekâ şimdi nerede? Görünüşe göre Halman bunu biliyor ve yanıt insanı ürpertecek türden.
"Her zaman şüphe duyduğumuz gibi Tektaş bir çeşit galaktik ağın parçası. Ve en yakın birleşim yeri -Tektaş'ın kontrolörü ya da gözetmeni- 450 ışık yılı ötede.
"Bizi rahatsız edecek kadar yakın! Bu demek oluyor ki Yirmibirinci Yüzyıl'ın başlarında biz ve yaptıklarımız hakkında gönderilen raporlar, ilk olarak bundan beş yüz yıl önce alındı. Eğer ki Tektaş'ın -şuna Gözetmeni diyelim- bir cevap verdiyse, yeni talimatlar şimdi ulaşıyordun

"Ve şu anda olan da tastamam bu. Son birkaç gün içinde, Tektaş sürekli mesaj alıyor; muhtemelen bunlara göre yeni programlar hazırlıyor.

"Maalesef, Halman bu talimatların amacını sadece talimin edebiliyor. Bu tableti bilgisayarlara yüklediğinizde göreceksiniz ki, Dave Tektaş'ın devreleri ve hafıza bankalannın çoğuna belli bir derecede girebiliyor ve hatta bir çeşit karşılıklı konuşmayı da başarabiliyor. Tabii konuşma deyimi yerindeyse; bunun için sizin iki kişiye ihtiyacınız var! Ben hâlâ Tektaş'ın bütün o gücüne rağmen, bilince sahip olmaması, yani var olup olmadığını dahi bilememesi gibi bir düşünceyi anlayabilmiş değilim!
"Halman bin yıldır bir sorun üzerinde derinlemesine düşünmekte ve a da birçoğumuzun ulaştığı cevabın aynısını buldu. Ancak onun ulaştığı sonuç, içeriden elde ettiği bilgiden dolayı, daha ağır basıyor olmalı.
"Affedersiniz! Amacım espri yapmak değil, fakat başka ne denilebilir?
"Bizi yaratma zahmetinde bulunan -ya da en azından atalarımızın zihin ve genleriyle oynayan-her neyse şimdi de bir sonraki adımın ne olduğuna karar veriyor. Ve Halman bu konuda oldukça karamsar. Hayır, bu mübalağa oldu. Bizim kaderimizi fazla düşünmüyor, çok ilgili bir araştırmacı olamayacak kadar bağımsız diyelim. İnsan ırkının geleceği -yaşaması!- onun için ilginç
238
bir problem olmaktan öte bir şey değil, ancak yardım etmek istiyor."
Poole, dikkatli dinleyicilerini şaşırtacak şekilde birden susuverdi.
"Çok tuhaf. Oldukça şaşırtıcı bir şey hatırladım... Bunun her şeyi açıkladığına eminim. Lütfen biraz daha tahammül edin bana...
"Bir gün Dave ve ben, görevden birkaç hafta önce Cape Sahilinde yürüyorduk. O sırada kumun üzerinde büyük bir iri, kara böcek gördük. Genellikle olduğu gibi sırt üstü düşmüştü ve bacaklarını havada sallayarak dönmeye çalışıyordu.
"Ben bunu görmezden geldim; çünkü o sırada kanşık teknik konuşmalardan birini yapıyorduk. Fakat Dave buna kayıtsız kalmadı. Bir adım attı ve ayakkabısının ucuyla onu dikkatlice döndürdü. Böcek uçmaya başladığında ben 'Bunun iyi bir fikir olduğundan emin misin? Şimdi gidip, birinin kendisine hediye edilen kasımpatıyı katır kutur yiyecek,' dedim. Ve bana 'Belki haklısın. Ama ona lehinde düşünülme hakkını vermek istedim' diye cevap verdi.
"Özür diliyorum; sadece birkaç şey söyleyeceğime söz vermiştim! Ama bu olayı hatırladığıma çok sevindim. Bunun, Halman'ın mesajlarına hangi açıdan bakılması gerektiğini ortaya koyduğuna inanıyorum. İnsan ırkına lehinde düşünülme hakkını veriyor...
"Şimdi Beyin Başlıklarınızı kontrol edin. U.V.
239
juuı. juıı
bandının 110. Kanalı'na yüksek yoğunlukta kayıt yapıldı. Kendinizi rahat hissedin, ama izlendiğinizden emin olun. Hadi bakalım..."
_____35_____
SAVAŞ KONSEYİ
Kimse izlenilenlerin başa alınmasını istemedi. Bir defa yeterliydi.
Kaydı izleme işi bittiğinde kısa bir sessizlik yaşandı. Daha sonra Başkan Dr. Oconnor Beyin Başlığı'nı çıkardı, parlak kelini ovdu ve yavaşça şöyle dedi:
"Bana senin dönemine ait bir deyim öğretmiştin ki bu duruma çok uygun düşüyor. Bu tam bir solucan kutusu."
"Fakat bunu sadece Bowman -Halman- açtı" dedi komite üyelerinden biri. "Tektaş kadar karışık bir şeyin nasıl çalıştığını gerçekten anladı mı, acaba? Yoksa bütün bu senaryo onun hayal gücünün bir ürünü mü?"
"Onun hayal gücü olduğunu hiç sanmıyorum" diye cevap verdi Dr. Oconnor. "Her şey mükemmel bir şekilde denetleniyor. Özellikle de Nova Scorpio ile ilgili olanlar. Bunun bir kaza olduğunu varsayalım; ancak öyle görülüyor ki, bu bir cezaydı."
"Önce Jüpiter, şimdi de Scorpio," dedi Dr. Kra-
240
Bitiş
ussman. Kendisi, Einstein efsanesinin tekrar vücut bulmuş hali olarak kabul edilen seçkin bir fizik uzmanıydı. Biraz plastik cerrahi ile gerçekten ona benzeyeceği de söylenirdi. "Şimdi sırada kim var?"
"TMA'ların hep bizi izlediğini düşündük" dedi Başkan. Bir an duraksadı ve esefle sözlerine devam etti. "Gönderilen son raporun, insanlık tarihinin en kötü döneminden sonraya rastlaması ne kötü -inanılmayacak kadar kötü!- bir talih!"
Tekrar bir sessizlik yaşandı. Yirminci Yüzyıl'm genellikle zihinlere "Acıların Yüzyılı" olarak kazındığını herkes biliyordu.
Poole bir fikir birliği kurulmasını beklerken müdahale etmeden dinliyordu. Komite'nin niteliklilığinden etkilenmişti ve bu ilk kez değildi. Hiç kimse ortaya hoş bir teori atarak, bir puan kazanmaya ya da egosunu tatmin etmeye çalışmıyordu. Poole, kendi zamanında duyduğu, Uzay Ajansı mühendisleri ve yöneticileri ya da meclis üyeleri ve üretici yetkililer arasında geçen kötü tartışmalar ile buradaki tartışmayı karşılaştırmaktan kendini alamıyordu.
Evet, insan ırkı şüphesiz ki gelişmişti. Beyin Başlığı sadece işine uygun olmayan kimseleri ayıklamayı sağlamakla kalmamış, eğitimin verimliliğini de büyük ölçüde arttırmıştı. Ancak yine de bir eksiklik söz konusuydu: Toplumda dikkate değer birkaç kişi vardı. O anda aklına dört kişi
241
5<JUi: »on crsane
geliyordu: Indra, Kaptan Chandler, Dr. Khan ve hüzünlü anısıyla Ejderha Leydisi.
Başkan, herkes söz hakkı alana dek konunun irdelenmesine izin verdi ve en sonunda toparlamaya başladı.
"İlk sorun -bu tehdidi ne kadar ciddiye almalıyız, bilmiyorum- zaman harcanılmaması gereken bir konu. Sahte alarm ya da bir yanlış anlama olsa bile, potansiyel olarak o kadar kötü ki, aksini kesinlikle ispat edene dek doğru olarak kabul etmeliyiz. Katılıyor musunuz?
"Güzel. Aynca ne kadar zamanımız kaldığını da bilmiyoruz. Bu yüzden tehlikenin her an gelebileceğini düşünmeliyiz. Halman belki bizi tekrar uyarır, fakat o zamana dek çok geç olabilir.
"O halde karar vermemiz gereken tek şey şu: En az Tektaş kadar güçlü bir şeye karşı kendimizi nasıl komyabiliriz? Jüpiter'e olanlara bir bakın! Ve tabii Nova Scorpio...
"Kaba gücün yararsız olacağından eminim, fakat belki bu şıkkı da düşünmemiz gereklidir. Dr. Kraussman... süper bomba yapmamız ne kadar sürer?"
"Tasarımların hâlâ durduğunu kabul edersek -yani araştırma yapmak gerekmiyorsa- herhalde iki hafta. Termonükleer silahlar daha basittir ve yaygın maddelerden yapılır... Unutulmamalıdır ki ikinci Binyılda yapılabiliyordu! Ama daha gelişmiş bir şey istiyorsanız - antimadde bombası ya
242
Bitiş
da bir mini kara delik- şey, bu birkaç ay sürebilir."
"Teşekkürler, bunun üzerinde çalışmaya başlayabilir misiniz? Ancak, az önce söylediğim gibi bunun işe yaracağına inanmıyoaım. Elbette ki böylesi güçlere sahip bir şey bizim silahlarımıza karşı kendisini koruyacaktır. O halde, başka bir önerisi olan var mı?"
"Müzakereye girebilir miyiz?" diye sordu bir üye ümitsizce.
"Neyle ya da kiminle?" diye cevap verdi Kraussman. "Bildiğimiz gibi, Tektaş, programlandığı şeyleri yapan bir mekanizma sadece. Belki bu programın bir esneklik derecesi vardır, fakat bunu söyleyebilmemizin imkanı yok. Aynca Üst Bi-rim'e başvuranlayız, çünkü beş yüz ışık yılı uzaktalar!"

Poole müdahale etmeksizin dinliyordu. Tartışmaya katkıda bulunacak bir fikri yoktu; zaten çoğu anlayabildiğinin çok üstündeydi. İçten içe bir can sıkıntısı duymaya başlamıştı. Bu bilgiyi ver-mesem daha mı iyi olurdu, diye merak etti. Eğer bu bir yanlış alarmsa, biz olduğumuzdan daha kötü olmayacağız. Ancak eğer değilse; pekâlâ, insanoğlu kaçınılmaz sonu gelmeden önce iç huzura sahip olacaktı.
Poole hâlâ ümitsiz düşüncelerle kafasını yorduğu sırada aklına tanıdık bir ifade gelmişti.
Poole'un uzun ve zor adlanın hatırlamak bir

yana, telaffuz dahi edemediği komite üyelerinden biri aniden o iki kelimeyi söyleyivermişti. "Truva Atı!"
Başka şeylere "gebe" olarak tanımlanan sessizliklerden biri daha yaşandıktan ve koro halinde "Neden bunu düşünemedim!" "Tabii ya!" "Çok güzel bir fikir" gibi mırıltılar olduktan sonra Başkan, oturum boyunca ilk defa sessizliğin sağlanmasını rica etti.
"Teşekkürler Profesör Thirugnanasampantha-moorthy" dedi Dr. Oconnor bir harfini bile atlamadan. "Daha açık konuşur musunuz?"
"Elbette. Eğer Tektaş -herkesin düşündüğü gibi- bilinci olmayan bir makineyse ve böylelikle sınırlı bir gözetleme yeteneğine sahipse, onu bozguna uğratacaksilaha belki de zaten sahibiz. Mahzen'in içinde kilitli duruyorlar." "Ve kurtarma sistemi... Halman!" "Kesinlikle."
"Bir dakika Dr. T., Tektaş'ın mimarisi hakkında hiçbir şey -gerçekten hiçbir şey- bilmiyoruz. Bizim ilkel türümüzün tasarladığı bir şeyin, onun karşısında etkin olabileceğinden nasıl emin olabiliriz?"
"Olamayız; ama şunu hatırlayın. Ne kadar gelişmiş olursa olsun, Tektaş da yüzyıllar önce Aristo ve Boole'un bulduğu aynı evrensel mantık kanunlarına uymak zorundadır. Bu yüzden Mah-zen'de kilitli tutulan şeylere karşı savunmasız

olabilir -hayır olması gerekir! Bunları öyle bir şekilde monte etmeliyiz ki en azından bir tanesi çalışmalı. Bu bizim tek umudumuz... tabii daha iyi bir fikri olan yoksa."
"Affedersiniz," dedi Poole en sonunda sabrını " yitirerek, "Hangi ve neredeki ünlü Mahzen'den bahsettiğinizi bana biri açıklayabilir mi lütfen?"
_____ 36
DEHŞET SALONU*
Tarih, bazıları doğal, bazıları insan ürünü kabuslarla doludur.
Yirmibirinci Yüzyıl'ın sonlarına doğru doğal olan kabusların birçoğu -çiçek hastalığı, Kara Ölüm, AİDS, Afrika ormanlarında pusuya yatmış virüsler- tıbbın gelişmesiyle birlikte yok edilmiş ya da en azından kontrol altına alınmıştı. Ne biçimde olursa olsun, Tabiat Ana'nın yaratıcılığını küçümsemek hiçbir zaman akıllıca olmamıştır. Ve geleceğin, insanoğlu için hazırladığı hoş olmayan biyolojik sürprizleri olduğundan kimsenin şüphesi yoktu.
Bu nedenle, bilimsel araştırmalar için bütün bu korkunç şeylerin birkaç numunesinin saklanması akla uygun bir önlem gibi görünüyordu. Tabii ki bunlar dikkatle korunmalıydı; böylece oradan kurtularak, insan ırkı için felakete yol açma ola-
Mumyalar müzesinde katillerin, işkencecilerin bal mumun- 245 dan heykellerinin olduğu salon.

sılıkları olmazdı. Ancak kim böyle bir tehlikenin var olmadığından kesinlikle emin olabilirdi?
Yirminci Yüzyıl'ın sonlarına doğru, bilinen son çiçek hastalığı virüsünün Birleşik Devletler ve Rusya'da bulunan Hastalık Kontrol Merkezle-ri'nde bulunduaılması önerildiğinde doğal olarak kamuoyu tepkisiyle karşılaşılmıştı. Ne kadar olmaz gibi görünse de, bu virüslerin depremler, malzeme hataları, hatta terörist gruplar tarafından sabote edilmeleri sonucu serbest kalmaları ihtimali her zaman vardı.
Herkesi ("Ay'ın Doğasını Koaıyun!" diyen birkaç uç insan dışında) tatmin edecek olan çözüm, bu numunelerin Ay'a götürülmesiydi. Numuneler, Ay Denizi İmbrium'un en dikkat çekici kısımlarından biri olan Pico Dağı'nın içinde açılacak bir kilometre uzunluğundaki bir geçidin ucunda bulunan laboratuvarda tutulmasıydı. Ve yıllar geçtikçe, yanlış kullanılan insan aklının -aslında deliliğinin- en dikkat çekici örnekleri de bunlara katılmıştı.
En ufak dozlarda olsa bile yavaş ya da ani ölüm getiren gazlar ve dumanlar vardı. Bunların bazıları, zihinsel dengeleri bozuk olduğu halde belli bir bilimsel bilgiye sahip olan din düşkünleri tarafından yapılmıştı. Birçokları dünyanın sonunun yakın olduğuna ve sadece kendi taraftarlarının kurtulacağına inanıyorlardı. Tanrı'nın programsız bir şey yapabilecek kadar dikkatsiz

olması ihtimaline karşı, O'nun talihsiz hatasını kendilerinin düzeltip düzeltemeyeceklerinden emin olmak istiyorlardı.
Bu öldürücü din düşkünlerinin ilk saldırıları, kalabalık metrolar, Uluslararası Fuarlar, stadyumları ve pop konserleri gibi savunmasız yerleri hedef almıştı. Yirmibirinci Yüzyıl'ın başlarında kontrol altına alınıncaya dek, bu manyaklık on-binlerce kişinin ölümüne ve yüzbinlercesinin de yaralanmasına yol açmıştı. Çoğu zaman olduğu gibi, kötülükten iyilik doğdu. Bu olaylar, Dün-ya'daki yasaları güçlendirme kurumlarının, hiç olmadığı kadar birlikte hareket etmelerini sağlamıştı. Hatta siyasi terörü destekleyen düzenbaz ülkeler bile, bu gelişigüzel ve sonunun nereye varacağı belli olmayan duruma tahammül edemedi.
Daha önceki savaşlarda olduğu gibi bu saldırılarda da kullanılan kimyasal ve biyolojik silahlar Pico'daki koleksiyona katıldı. Koleksiyonda bulunan numunelerin panzehirleri de yanlannda depolanmıştı. Bu panzehirlerin hiçbirinin insanoğlu için gerekli olmayacağı ümit ediliyordu. Ancak bunlar çok iyi korunuyor ve herhangi bir acil durum için hazır bulunduruluyorlardı.
Pico Mahzeni'nde depolanan maddelerin üçüncüsü, salgın hastalık sınıfına giren fakat doğrudan doğruya ölüm ya da sakatlığa sebep olmayan hastalıklardı. Yirminci Yüzyılın sonlarına ka-

dar bunların hiçbiri görülmemiş, ancak daha sonra on yirmi yıl içinde milyonlarca dolarlık zarara yol açmış ve herhangi bir bedensel hastalığın yapabileceği kadar çok hayatı mahvetmişlerdi. Bu hastalıklar, insanoğlunun çok çeşitli alanlarda kullanabildiği yeni yardımcıları olan bilgisayarları hedef almıştı.
Tıbbi sözlüklerden alınan adlarıyla virüsler, prionlar, tenyalar organik akrabalarının davranış-lannı anlaşılmaz bir başanyla taklit eden programlardı. Bazıları zararsızdı ve beklenmedik bir şekilde ekranlarda beliren mesaj ya da görüntülerle bilgisayar kullanıcılarını şaşırtan ya da eğlendiren küçük şakalardan öte bir şey değillerdi. Diğerleri ise daha kötü niyetliydiler ve zarar vermek için kasıtlı olarak tasarlanmışlardı.
Çoğu olaylarda amaçlan tamamen para kazanmaktı; bunlar, zeki suçluların, bilgisayar sistemlerinin etkin işleyişine ihtiyacı olan banka ve ticari kurumlara şantaj yapmak için kullandıkları silahlardı. Bilinmeyen bir hesaba milyonlarca dolar transfer etmedikleri takdirde, belli bir süre sonra veri bankalarının otomatik olarak silineceğiyle tehdit edilen birçok kurban, muhtemelen telafi edilemez bir felaketi göze alamayacaklarına karar verip, halkın ya da başka kişi ve kuruluşların karşısında zor duaıma düşmemek için polise haber vermeksizin, parayı ödüyorlardı. Bu anlaşılabilir gizlilik tercihi, bilgisayar şebe-

Bitiş
keşi haydutlarının elektronik soygunlar yapmalarını daha da kolaylaştırıyordu. Yakalandıklarında dahi bu tür yeni suçlarla nasıl başa çıkabileceğini bilmeyen yasalardan iyi muamele görüyorlardı. Yine de gerçekten kimseyi incitmemişlerdi; öyle değil mi? Ve kısa bir süre hapis yattıktan sonra bu suçluların çoğu kurbanları tarafından kiralanıyor ve, eski ilkeye uygun biçimde, kaçak avcılar, en iyi av bekçilerine dönüşüyorlardı.
Bilgisayar suçlularını teşvik eden tek şey hırstı ve sırtından geçindikleri kurumlara gerçekten de zarar vermek istemiyorlardı; akıllı bir parazit ev sahibini öldürmezdi. Ancak iş başında olan daha tehlikeli toplum düşmanları vardı...
Bunlar genellikle tamamen yalnız ve büyük bir gizlilik içinde çalışan, çevreleriyle uyumsuz bireyler, özellikle de genç erkeklerdi-. Amaçlan, dünyayı saran kablo ve radyo şebekeleri ya da disketler ve CD-ROM'lar gibi taşıyıcılar yardımıyla tüm dünyaya yayabilecekleri ve bu şekilde karışıklık yaratıp bilgisayarları alt üst edebilecek programlar yapmaktı. Daha sonra, aşağılık komplekslerini tatmin için sağladıkları bu güç duygusuyla sebep oldukları kanşıklığın tadını çıkarırlardı.
Bazen bu sapık dahiler ulusal haber alma teşkilatlarınca keşfedilip, rakiplerinin veri bankalarına girebilmek gibi, gizli amaçlar için kullanılıyorlardı. İlgili kurumlann en azından biraz uygarca
249
3001: Son Efsane
sorumlulukları olduğu için bu iş kolu oldukça zararsızdı.
Bunlardan başka, dünyanın sonunu getirmeye çalışan bazı topluluklar vardı ki, bunlar gaz ve mikroptan daha etkili ve daha kolay yayılan silahlarla dolu yeni bir cephanelik keşfettikleri için oldukça memnundular. Bu silahlann etkisiz hale getirilmesi daha zordu, çünkü milyonlarca işyeri ve eve aynı anda yayılabiliyorlardı.
2005'te New York-Havana Bankası'nın çöküşü, 2007'de Hindistan'ın fırlattığı nükleer füzeler (neyse ki başlıkları harekete geçirilmemişti), 2008'de Pan-Avrupa Hava Trafik Kontrol'ün işi durdurması, aynı yıl Kuzey Amerika telefon şebekesinin felç olması... Bütün bunlar Kıyamet Günü'nün provaları gibiydi. Fakat normalde işbirliği içinde olmayan, hatta birbirleriyle mücadele eden ulusal haber alma teşkilatlarının usta zekâları sayesinde, bu tehdit yavaş yavaş kontrol altına alındı.
En azından birkaç yüzyıldır, toplumun hiçbir kurumuna bu gibi ciddi saldırılar olmadığına inanılıyordu. Bu zaferi sağlayan en önemli silahlardan biri, çok pahalı bir uygulama olduğunu düşünenler olsa da, Beyin Başlığı'ydı.
Platon ve Aristo'nun belli bir düşünce sistemine oturtmaya çalıştığı o eski -ve muhtemelen sonsuza kadar sürecek olan- Birey özgürlüğüne karşı Devletin görevleri konusunda bazı aynlıklar
250
Bitiş
olmasına rağmen, Üçüncü Binyıl'da geniş ölçüde fikir birliğine varılmıştı. Bu dönemde Komünizmin en iyi yönetim şekli olduğu genel kabul görmüştü. Ama maalesef, yüz milyonlarca hayata mal olduktan sonra görüldü ki, bu sistem sadece sosyal haşereler, yani II. sınıf robotlar ve buna benzer sınırlı kategoriler için uygulanabilirlik taşıyordu. Kusurlu insanlar için en az kötü olan yönetim şekli ise, "Birey hırsının, etkin ama çok da gayretli olmayan bir hükümet tarafından yatıştı-nlması" olarak tanımlanan Demokrasi idi.
Beyin Başlığı kullanımının yaygınlaştırılmasın-dan hemen sonra bazı yüksek zekâlı -ve büyük ölçüde gayretli- bürokratlar, Beyin Başlığı'nın erken uyan sistemi olarak eşsiz bir potansiyel taşıdığını fark ettiler. Bu uygulamanın kuaılma işlemi süresince, yeni kullanıcılar zihinsel olarak "ölçüldüğünde", birçok psikoz şeklini, tehlikeli hale gelmeden teşhis etmek mümkün olmuştu. Genellikle bu gibi durumlarda en iyi yol terapi olarak kabul edilir, ancak hiçbir tedavi şekli mümkün olmadığında, suçlu elektronik yollarla tedavi edilir ya da -aşırı durumlarda- toplumdan tecrit edilirdi. Tabii ki bu zihinsel gözlem sadece Beyin Başlığı takanları test edebiliyordu, ancak Üçüncü Binyıl'ın sonunda bu başlık, başlangıçta kişisel telefonların olduğu kadar günlük yaşamımız için çok önemli hale gelmişti. Gerçekten de büyük çoğunluğa katılmayan birisi otomatik olarak şüp-
251
3001: Son Efsane
heli gibi görünüyor ve potansiyel bir sapık olup olmadığı anlaşılmaya çalışılıyordu.
Bu arada eleştirenlerin adlandırdığı biçimde "Derinlemesine zihin incelemesi" uygulaması yaygınlaşmaya başladığında, sivil toplum örgütlerinden şiddetli tepkiler aldığını söylemeye hiç gerek yok. En etkili sloganlarından biri "Beyin Başlığı mı, Beyin Polisi mi?" idi. Ancak yavaş yavaş -biraz isteksizce- bu gözlem şeklinin daha kötü suçlar için zorunlu bir önlem olduğu kabul edildi ve zihin sağlığının genel gelişimiyle birlikte, dini fanatizmin hızlı düşüşünün başlaması da tesadüf değildi. Sibernet suçlular ile gereksiz yere uzayan savaş bittiğinde, galipler, o zamana dek elde edilenlerden daha akıl almaz derecede büyük ve can sıkıcı bir ganimet elde ettiklerini gördüler. Bunlar, çoğu belirlenip yok edilmesi güç olan yüzlerce bilgisayar virüsüydü. Ancak bunlardan daha korkutucu olanlar da vardı; tedavisi olmayan, bazı hallerde tedavi bulma olasılığı dahi olmayan, büyük bir zekâ ürünü olan hastalıklar...
Bunlann çoğu, keşiflerinin çöküşüyle dehşete düşen büyük matematikçiler ile bağlantılıydı. Gerçek bir tehlikeyi küçümsemek için ona abes isimler vermek insana özgü olduğu için ortaya çıkan isimler çoğu zaman gülünç oluyordu: Godel Gremlin, Mandelbrot Labirenti, Kombinasyonlu Felaket, Transfinite Tuzağı, Karşıt Muamma, Dö-
252
Bitiş
nen Torpil, Lorenz Labirenti, Boolean Bomba, Shannon Tuzağı, Yahudi Felaketi.
Genelleme yapmak mümkünse, bütün bu matematiksel felaketler aynı ilke doğrultusunda çalışırlar. Etkili olmak için hafıza silici ya da kod kanştıncısı gibi naif şeylere dayanamazlar. Tam tersine, yaklaşımları daha kurnazcadır: Ev sahibi makinelerin, kâinatın sonu gelene dek bitiremeyecekleri ya da tam anlamıyla sonsuz derecede aşama gerektiren -en acımasızları Mandelbrot La-birenti'dir- bir programa başlamalarını sağlarlar. . Bu problemlerin en küçüğü Pi ya da herhangi • bir irrasyonel sayının hesaplanmasıdır. Buna rağmen, en aptal elektro-optik bilgisayar bile bu kadar basit bir tuzağa düşmez. Ama uzun bir gün boyunca mekanik moronlar tarafından yorulduktan sonra, sıra bu sayıları sıfıra böldürerek onlan un ufak etmeye gelir...
Bu zalim programcıları durdurmak için yapılacak şey, hedef aldıkları bilgisayarları, kendilerine verilen problemin kesin sonucuna sonlu bir zaman diliminde ulaşılabileceğine ikna etmektir. İnsanoğlu (Leydi Ada Lovelace, Amiral Grace Hopper ve Dr. Susan Calvin gibilerine rağmen, kadınlar nadiren bu olaylara kanşır) ile makine arasındaki bir zekâ savaşının neredeyse değişmez mağlubu makineler olmuştur.
Bazı durumlarda zor ve hatta tehlikeli de olsa, ele geçirilen bu edepsizlikleri SİL/TEKRAR YAZ
253
3001: Son fctsane
komutlarıyla ortadan kaldırmak mümkün; fakat bunu yapmak, kaybedildiği ya da hatalı kullanıldığında çok yazık olacak, büyük bir zaman ve yaratıcılık gerektirmektedir. Ve daha da önemlisi, bu bilgisayar hastalıkları, zamana karşı korunma önlemi olarak güvenli bir yerde incelemek üzere saklanmalıdır; çünkü kötü bir deha onları tekrar keşfedip kullanabilir.
Çözüm oldukça açıktır. Dijital şeytanlar, Pico Mahzeninde -ümit edilir ki sonsuza dek- kimyasal ve biyolojik eşdeğerleriyle birlikte saklanmalıdır.

DEMOKLES OPERASYONU
Poole'un, herkesin kullanılmak zorunda kalın-mamasını umut ettiği silahlan toplayan ekiple fazla bir bağlantısı olmamıştı. Uğursuz, ama uygun biçimde Demokles diye adlandırılan operasyon o denli uzmanlık istiyordu ki, Poole'un doğrudan doğruya hiçbir katkısı olmamıştı. Ancak bu iş için görevlendirilen ekipteki bazı kişilerin yabancı bir türe ait olabileceklerini fark edecek kadar onları izlemişti. Gerçekten de kilit adamlardan biri tımarhanedeydi -Poole bu gibi yerlerin hâlâ var olduğuna şaşırmıştı- ve Başkan Oconnor en azından iki kişinin daha ona katılması gerek-

tiğini düşünüyordu bazen.
Çok kötü geçen bir toplantıdan sonra "Muamma Projesi'ni hiç duydunuz mu?" dedi Poole'a, Bayan Oconnor.
Poole duymadığını belirterek başını salladığında, Oconnor şöyle devam etti: "Çok şaşırdım; siz doğmadan sadece on on beş yıl kadar önceydi. DEMOKLES için araştırma yaparken karşılaştım. Bizim bu problemimize çok benziyor: Yapmış olduğunuz savaşlardan birinde bir grup zeki matematikçi düşman kodunu çözebilmek için büyük bir gizlilik içinde toplanmışlar... Bu arada, işi halledebilmek için ilk gerçek bilgisayarı da yapmışlar.
"Bununla ilgili hoş bir hikaye var ki -umarım doğrudur- bana kendi küçük ekibimizi hatırlattı. Bir gün Başbakan araştırma gezisi için gelmiş ve Proje'nin Başkanı'na 'İhtiyacınız olan adamları bulmak için her taşın altına bakın dediğimde, bunu harfiyen yerine getireceğinizi hiç düşünmemiştim' demiş."
DEMOKLES Projesi için muhtemelen bütün taşların altına bakılmıştı. Buna rağmen hiçbiri günlere, haftalara, yoksa yıllara karşı mı, yarıştıklarını bilmedikleri için, önceleri aciliyet duygusunu oluşturmak oldukça zor olmuştu. Gizlilik zorunluluğu ayrıca problemler yaratmıştı; çünkü tüm Güneş Sistemi'ne alarm vermenin bir anlamı yoktu ve bu yüzden olsa olsa elli kadar insan proje-

den haberdardı. Ancak bu insanların hepsi de, işi ciddiye alan, gerekli birliklere yol gösterebilecek ve Pico Mahzeni'nin beş yüz yıldan beri ilk kez açılması yetkisine tek başına sahip insanlardı.
Halman, Tektaş'ın giderek artan bir frekansta mesajlar aldığını belirttiğinde birşeyler olabileceği şüphesi uyanmıştı. Poole, Beyin Başlığı'nın uykusuzluğa karşı programlarının yardımına rağmen, o günlerde gözüne uyku girmeyen tek insan değildi. Uykuya dalmadan önce, tekrar uyanıp uyanamayacağını sık sık düşünüyordu. Ancak en sonunda şimdiye dek yaşamış savaşçıların neredeyse hiçbirinin aklının alamayacağı, görülemez ve dokunulamaz silahın parçalan bir araya getirilmişti.
Hiçbir şey, her gün milyonlarca Beyin Başlığı ile birlikte kullanılan standart terabayt zihin tabletinden daha zararsız ve masum görünemezdi. Ancak kalın bir kristalli madde ile kaplandıktan sonra metal şeritlerle çapraz şekilde bağlanması, bunun olağandışı bir şey olduğunu gösteriyordu. Poole bu şeyi istemeye istemeye aldı. Hiroşima atom bombası çekirdeğini, fırlatılacağı yer olan Pasifik hava üssüne götürmek gibi korkunç bir görev ile görevlendilen kuryenin de aynı şeyleri hissedip hissetmediğini merak etmişti. Ancak, haklı korkulan düşünüldüğünde, Poole'un sorumluluğu belki de daha büyüktü. Ayrıca, görevinin ilk bölümünün dahi başarılı

olacağından emin değildi. Çünkü hiçbir elektrik devresi tam olarak güvenli değildir ve Halman'a DEMOKLES Projesi ile ilgili olarak hâlâ bilgi verilmemişti. Ganymede'e döndüğünde bunu Poole yapacaktı.
Bu arada, Halman'ın Truva Atı rolünü oynamayı ve belki de yok olmayı kabul etmesini sadece umut edebiliyordu.

_____38_____

İLK VURUŞ
Bunca yıldan sonra tekrar Grannymede Ote-li'nde olmak oldukça tuhaftı. En tuhafı ise, olan o kadar şeyden sonra kesinlikle değişmemiş görünmesiydi. Poole Bowman'in adını taşıyan süite girdiğinde, onun tanıdık yüzü tarafından karşılanmıştı. Ve tam da Poole'un umduğu gibi Bow-man/Halman onu eski hologram görüntüsünden daha az tözsel bir görüntüyle bekliyordu.
Poole daha selamlaşmaya fırsat bulamadan, odadaki görüntülü telefonun müzikli sesi -buraya son gelişinden bu yana değişmemişti- yükselmeye başladı ve ekranda eski bir dostun yüzü belirdi.
"Frank!" dedi Theodore Khan, 'Geleceğini neden söylemedin! Ne zaman görüşebiliriz? Neden bana video... Yanında biri mi var? Seninle birlik-

te gelen bütün o resmi görünüşlü insanlar da kimdi?"
"Lütfen Ted! Evet, kusura bakma, inan bana, çok iyi sebeplerim var; daha sonra anlatırım. Şu anda yanımda biri var; seni mümkün olduğunca çabuk arayacağım. Hoşçakal!"
Poole yapmakta geciktiği "Rahatsız Etmeyiniz" emrini verdi ve özür dilercesine "Bunun için üzgünüm; elbette onun kim olduğunu biliyorsun-dur," dedi.
"Evet, Dr. Khan. Sürekli olarak benimle bağlantı kurmaya çalıştı."
"Ama hiç karşılık vermedin. Neden olduğunu sorabilir miyim?" Düşünecek daha önemli konular olduğu halde, Poole bu soruyu sormaktan kendini alamamıştı.
"Açık tutmak istediğim tek kanal ikimizinki. Ayrıca, çoğunlukla burada değildim. Bazen onlarca ışık yılı uzakta oluyordum."
Bu çok şaşırtıcıydı; fakat olmaması gerekiyordu. Poole, Halman'ın birçok yerde, birçok kez görüldüğünün bildirildiğini çok iyi biliyordu. Peki ya bu "onlarca ışık yılı uzaklık" da neydi? Birkaç yıldız sistemini ziyaret etmiş olmalıydı; belki de sadece kırk ışık yılı uzaktaki Nova Scorpio olayından da haberdardı. Ancak Node'a kadar gitmiş olamazdı, çünkü gidiş geliş, toplam dokuz yüz yıllık bir seyahat oluyordu. "Sana ihtiyacımız olduğunda burada olman ne

büyük şans!"
Halman'ın cevap vermeden önce tereddüt etmesi pek olağan değildi. Europa ile aralarındaki o kaçınılmaz üç saniyelik zaman aralığı da aşılmış ve Halman yavaşça şöyle diyebilmişti: "Bunun bir şans olduğundan emin misin?" "Ne demek istiyorsun?"
"Bu konuda konuşmak istemiyorum; ama benim gücüm ve varlığım Tektaşlardan, hatta belki de onları yapanlardan iki kat daha fazladır. İkimiz de hayal ettiğimizden daha az özgür olabiliriz."
Bu gerçekten de ürpertici bir düşünceydi; Poole bunları bir kenara bırakıp, ivedi sorun üzerinde düşünmek için çaba harcadı.
"Gerekeni, onu yapmak için yeterince özgür iradeye sahip olduğumuzu umalım. Belki de aptalca bir soruydu. Tektaş bizim görüştüğümüzü biliyor mudur? Bundan şüphelenebilir mi?"
"Bu tür duygular hissetme yeteneğine sahip değil. Bazılarını benim de anladığım sayısız hata-önleme aygıtı var. Ancak hepsi bu kadar." "Bizi şimdi duyuyor olabilir mi?" "Sanmıyorum."
Poole evrak çantasını açıp, içinde tablet olan mühürlü kutuyu çıkardığı sırada, onun her lafa çabucak kanan, saf bir süper-deha olduğundan emin olmak isterdim diye düşünüyordu. Bu düşük yerçekiminde, tabletin ağırlığı neredeyse his-

sedilmeyecek kadar hafifti; onun insanoğlunun kaderini elinde tutuyor olduğuna inanmak imkansızdı.
"Senin için güvenlik devresi hazırlamaya karar veremedik, bu yüzden ayrıntılara giremedik. Bu tablet, Tektaş'ın insanoğlunu tehdit edecek herhangi bir talimat göndermesini engelleyeceğini umduğumuz programları içeriyor. Bunun içinde bu zamana dek tasarlanmış en yüksek tahrip gücüne sahip yirmi çeşit virüs bulunmakta. Ve bunların çoğunun bilinen bir panzehiri yok; bazı durumlarda, böyle bir ihtimalin dahi olmadığına inanılıyor. Her birinin beş kopyası var. Gerekli olduğunu düşündüğün zaman -ya da düşünürsen- onları senin serbest bırakmanı istiyoruz. Dave -HAL- daha önce hiç kimseye bu denli büyük bir sorumluluk yüklenmemişti. Ancak başka seçeneğimiz yok."
Verilen yanıt, Europa'dan üç saniyelik gecikmeden daha uzun bir süre sonra gelmişti, bir kez daha.
"Eğer bunu yaparsak, Tektaş'ın tüm işlevleri durabilir. Daha sonra bize neler olacağından tam olarak emin değiliz."
"Bunu düşündük elbette. Ancak bu arada emrinde olan birçok olanak olmalıdır herhalde; ve muhtemelen bazılan bizim idrakimizin çok üstündedir. Ayrıca sana petabaytlık bir hafıza tableti de gönderiyorum. On'un onbeşinci gücündeki

bayt birkaç ömürlük anı ve deneyimleri, hatta daha fazlasını kapsayabilir. Bu sana bir kaçış yolu sunuyor; ancak senin daha başka yolların olduğunu sanıyorum."
"Doğru. Uygun zamanda hangisini kullanacağımıza karar vereceğiz."
Poole rahatlamıştı -tabii bu denli olağanüstü bir durumda mümkün olabilecek kadar... Halman birlikte çalışmayı istiyordu; hâlâ kökenleriyle yeterince bağlantısı vardı.
"Şimdi bu tableti sana -fiziksel olarak- getirmek zorundayız. Elektromanyetik ya da optik kanallarla göndermeyi göze alamayacağımız kadar tehlikeli maddeler içeriyor. Senin uzun menzilli madde kontrolüne sahip olduğunu biliyorum; bir keresinde hareket eden bir bombayı patlatmamış miydin? Bunu Europa'ya götürebilir misin? Olmazsa, senin belirleyeceğin bir noktaya oto-kur-ye ile gönderebiliriz."
"En iyisi bu. Onu Tsienville'den ahnm. Koordinatları şunlar..."
Bowman süitinin monitörü kendisine Dün-ya'dan buraya dek eşlik eden temsilciler grubunun başkanını gösterdiğinde, Poole hâlâ sandalyesine gömülmüş oturuyordu. Albay Jones gerçekten albay olsa da olmasa da -belki ismi Jo-nes'tur- Poole'un çözmeye meraklı olmadığı küçük sırları vardı. Onun mükemmel bir organiza-

tör olması ve DEMOKLES Operasyonu'nun yapım aşamasını iyi bir performansla yürütmesi yeterliydi.
"Pekâlâ Frank, şu an yolda. Bir saat on dakika içinde inecek. Halman'ın onu oradan alacağını sanıyorum, fakat bu tabletleri gerçekten nasıl -doğru kelime bu mu acaba?- alacağını anlayamadım."
"Europa Komitesi'nden biri açıklayana dek ben de merak ediyordum. Bir bilgisayarın diğer bir bilgisayara benzeyebileceği gibi çokça bilinen -fakat benim bilmediğim- bir teorem varmış. Bu yüzden Halman'ın ne yaptığını iyi bildiğinden eminim. Aksi halde, asla kabul etmezdi."
"Umarım haklısındır" diye karşılık verdi Albay. "Değilsen, şey, başka seçeneğimiz var mı, bilmiyorum."
Poole gerilimi azaltmak için elinden geleni yapana dek iç sıkıcı bir sessizlik yaşandı.
"Bu arada, ziyaretimizle ilgili olan söylentileri duydunuz mu?" "Hangisini?"
"Bizim sınır şehirlerindeki suç ve bozulmayı araştırmak için buraya gelen özel bir komisyon olduğumuz yolundaki söylentileri. Belediye Başkanı ve Şerif endişelenmiş olmalılar."
"Onlara nasıl da imreniyorum" dedi Albay Jones. "İnsanın endişelenecek bu kadar küçük şeyleri olması bazen oldukça iç rahatlatıcıdır."

39
BİR TANRININ ÖLDÜRÜLÜŞÜ
Anubis Şehri (Şu andaki nüfusu: 56,521)'nin bütün sakinleri gibi Dr. Theodore Khan da yerel saate göre gece yansından hemen sonra, duyduğu Genel Alarm sesiyle uyanmıştı. İlk tepkisi "Deus aşkına, umarım, yeni bir buz depremi değildir!" olmuştu.
Pencereye doğru koştu ve "Açıl" diye öyle bir bağırdı ki oda anlamadı; bu yüzden emrini normal bir ses ile tekrarlamak zonında kaldı. Lucifer ışığının içeri dolması gerekiyordu. Işığın yerde oluşuırduğu şekiller Dünya'dan gelen misafirler için oldukça büyüleyiciydi; çünkü ne kadar beklerlerse beklesinler, bir milimetrenin yarısı kadar bile hareket etmezlerdi...
Ancak o değişmeyen ışık demetleri orada değildi. Khan gözlerine inanamayarak büyük ve şeffaf Anubis Kubbesi'ne bakarken, Ganyme-de'in bin yıldır şahit olmadığı bir gökyüzüyle karşılaştı. Gökyüzü bir kez daha yıldızlarla ışıl ışıl parlamaktaydı; Lucifer gitmişti.
Daha sonra, unutulan takımyıldızını keşfettiğinde Khan, daha ürpertici bir şey fark etti. Luci-fer'in bulunduğu yer bilinmeyen yıldızların karanlıkta bıraktığı, küçük, yuvarlak bir siyah disk olmuştu.

^p

Tek bir açıklaması olabilir, dedi Khan kendi kendine, uyuşmuş bir halde. Lucifer, bir Kara Delik tarafından yutulmuştu. Ve şimdi de sıra bizde olabilirdi.
Poole da Grannymede Oteli'nin balkonundan, ancak daha karışık duygularla aynı manzarayı seyrediyordu. Genel Alarm'dan önce, Halman'dan gelen bir mesaj ile uyanmıştı.
"Başlıyor. Virüsleri Tektaş'a yaydık. Ancak virüslerin bir tanesi -belki de birkaçı- bizim devrelerimize girdi. Bize verdiğiniz hafıza tabletini kullanıp kullanamayacağımızı bilmiyoruz. Başarırsak, Tsienville'de görüşürüz."
Daha sonra duygusal yanı nesiller boyu tartışılacak olan o şaşırtıcı ve tuhaf kelimeler geldi: "Programları yükleyemezsek, bizi hatırlayın." Poole, arkadaki odada, uykusundan kalkan Anubis halkını yatıştırmak için elinden geleni yapan Belediye Başkanı'nın sesini duydu. Sözlerine resmi cümlelerin en ürkütücüsü olan "Paniğe gerek yok" la başlamasına rağmen, Belediye Başkanı gerçekten rahat konuşuyordu.
"Ne olduğunu bilmiyoruz, ama Lucifer hâlâ parlıyor! Tekrar ediyorum; Lucifer hâlâ parlıyor! Callisto Gözlemevi'ne gitmek için yarım saat önce yola çıkan yörüngelerarası mekik Alcyo-ne'dan şimdi haber aldık. İşte ilettikleri..."
Poole, Lucifer'ın parlak ışıklarını gerçekten video ekranında tam zamanında görebilmek için

hızla odaya girdi.

"Bu şey" diye devam etti Belediye Başkanı soluk soluğa "Bir şeyin sebep olduğu geçici bir tutulma... Daha yakından görebilmek için zumlaya-cağız... Callisto Gözlemevi, cevap verin lütfen..."
Bir sonraki görüntünün ekranda belirmesini beklerken, bunun "geçici" olduğunu nereden biliyor, diye düşündü Poole.
Lucifer kaybolmuş ve yerine bir yıldız tarlası gelmişti. Aynı şekilde Belediye Başkanı susmuş ve onun yerini başka bir ses almıştı:
"... iki metrelik teleskop, ama neredeyse her alet bunu görüntüleyebilir. On bin kilometre uzunluğunda, tamamen siyah bir maddeden oluşmuş bir yuvarlak ve o kadar ince ki, gözle görülür hiçbir kalınlık göstermiyor. Ve tam olarak -muhtemelen özellikle- Ganymede'in ışığını kesmek için buraya koyulmuş.
"Bundan şüpheliyim, ama daha ayrıntılı görüntü alabilmek için zum yapacağız..."
Callisto'nun görüntülediği yerden bu esrarengiz yuvarlak, genişliğinin iki katı kadar küçülerek oval bir şekil almıştı. Ekranı tamamen kaplayana dek genişledi. Daha sonra bu şeyin herhangi bir özelliği belli olmadığı için görüntünün zumla-nıp zumlanmadığını anlamak imkansızlaştı.
"Öyle düşünüyoaım ki, görülecek hiçbir şey yok. Bu şeyin yanlarına doğru kamerayı kaydıralım..."

Yine bir hareket yoktu; ta ki bir yıldız tarlası aniden çıkıp, dünya büyüklüğündeki yuvarlağın kavisli kenarının arkasından görünene dek. Bu sanki havasız ve tamamen düz bir gezegenin ufkuna bakmak gibi bir şeydi.
Hayır, tamamen düz değildi...
O ana dek, bu gibi bir olay her gün yaşanıyor-muşçasına gerçekçi bir şekilde olayları anlatan astronot birdenbire "Çok ilginç" dedi.
"Kenarı girintili çıkıntılı, fakat oldukça düzenli; sanki bir testere gibi..."
Yuvarlak bir testere, diye mırıldandı Poole sessizce. Yoksa bizi doğrayacak mı? Gülünç olma...
"Işık kırılmasının görüntüyü bozmayacağı kadar yakındayız. Görüntü üzerinde daha sonra çalışacağız ve önledikten sonra daha ayrıntılı görüntüler alabileceğiz."
Büyütme işlemi o kadar çok yapılmıştı ki, yuvarlağın kıvrımları kaybolmuştu. Video ekranında görünen siyah şeritin kenarlarındaki testere biçimindeki üçgenler birbirlerine o kadar çok benziyorlardı ki, Poole bu görüntüyü uğursuz bir testereye benzetmekten kendini alamadı. Yine de aklını kurcalayan başka bir şey vardı...
Ganymede'deki herkes gibi o da mükemmel bir geometrisi olan bu vadilerin her yanına dağılmış olan yıldızları seyrediyordu. Muhtemelen başkaları da, ondan önce aynı sonuca varmıştı.
Eğer dikdörtgen bloklarla -oranlan 1:4:9 ya da

başka ne olursa olsun- bir daire oluşturmak istiyorsanız, düzgün kenarlar elde edemezsiniz. Elbette ki, daha da küçük bloklar kullanarak bunu istediğiniz kadar mükemmel bir yuvarlağa yakın bir şey elde edebilirsiniz. Yine de, bir güneşi kaplayacak genişlikte bir paravan yapmak için neden bu kadar çok zahmete giresiniz ki?
Belediye Başkanı haklıydı: Tutulma gerçekten de geçiciydi. Ancak bunun sonu, bir güneşin sonunun tam tersi olacaktı.
İlk ışık tam ortadan geldi, her zamanki Bailey Boncukları'nın kolyesinin olduğu taraftan değil. Parıldayan bir iğne deliğinden zikzaklı çizgiler işiyordu. Ve şimdi, en yüksek büyütme altında iken, yuvarlağın yapısı gözler önüne serildi. Bu yuvarlak milyonlarca birbirine benzeyen ve hepsi de muhtemelen Europa'daki Büyük Duvar ile aynı boyutta olan dikdörtgenlerle doluydu. Şimdi ise ayrılıyorlardı: Bu, dev bir yapbozun parçalara ayrılrriası gibi bir şeydi.
Yuvarlak dağıldıkça ve Lucifer'ın ışınları açılan aralıklardan akmaya başladıkça Ganymede, daimi olan, ama kısa bir süre ara verilen gün ışığına tekrar kavuşuyordu. Artık her bir parça, gerçeği koruyabilmek için birbirleriyle birleşmeye ihtiyaçlan varmış gibi buharlaşıyordu.
Anubis Şehri'ndeki meraklı ve endişeli seyircilere saatler sürmüş gibi gelse de, bütün bunlar on beş dakikadan fazla sürmemişti. Her şey bit-

tikten sonra, gözler Europa'ya çevrildi.
Büyük Duvar gitmişti. Ve neredeyse bir saat sonra Dünya, Mars ve Ay'dan, Güneş'in de birkaç saniye pır pır ettikten sonra her zamanki gibi ışımaya devam ettiği haberleri gelmişti.
Bu, insanoğlunu hedef almış olan bir dizi güçlü tutulmaydı. Güneş Sistemi'nin hiçbir yerinde böyle gözlenmemişti.
Çok geçmeden Dünya TMA-0 ve TMA-1'in kaybolduğunu fark etmişti; tabii ki Tycho ve Afrika'da dört milyon yıllık izlerini bırakarak.
Europlar ilk kez insanlarla karşılaşmıştı; ancak Europlar, onlara göre ışık hızıyla hareket ederek aralarında dolaşan bu dev yaratıkları görünce ne korktular ne de şaşırdılar. Elbette ki, görünürde hiçbir duyu ya da iletişim organı bulunmayan, küçük, yapraksız çalılara benzer şeylerin duygusal durumlarını yoaımlamak çok da kolay değildi. Ancak Alcyon&m gelişinden ve içinden çıkan insanlardan korksaydılar, herhalde iglolarında saklanıyor olurlardı.
Koruyucu elbisesi içinde zar zor hareket eden ve elinde parlak bakır telli hediyesi bulunan Frank Poole, Tsienville'in düzensiz yeraltı geçitlerine doğaı yürürken, Europların bir süre önce olan olaylar hakkında neler düşündüklerini merak ediyordu. Onlara göre, Lucifer tutulması yaşanmamıştı, ama Büyük Duvar'in yok oluşu ger-

çekten bir şok olmuş olmalıydı. Orada bir kalkan olarak çok eski zamanlardan beri, şüphesiz düşünüldüğünden daha fazla zamandır, duruyordu. Ve şimdi aniden kaybolmuştu; sanki orada hiç bulunmamış gibi...
Poole'un daha önce gözlemlemediği ilk merak belirtilerini gösteren Europların etrafını sardığı petabayt tableti Poole'u bekliyordu. Halman'ın onlara, uzaydan gelen bu hediyeyi kendisi gelip alıncaya dek korumalarını bir şekilde söyleyip söylemediğini merak ediyordu.
Ve, içinde hem uyuyan bir dost hem de gelecek yüzyılların kurtulduğu dehşet saçan belaları bulunduran, bu şeyi alıp güvenle saklanabilecek tek bir yere götürecekti.
40 GECE YARISI: PİCO
Daha sakin bir manzara hayal etmek zor olacak, diye düşündü Poole, özellikle de geçen haftalarda yaşanan o travmadan sonra. Neredeyse bir Tam Dünya kadar yere vuran ışınlan, akkor halindeki Güneş'in yaptığı gibi susuz Yağmur Denizleri'ni tamamen yok etmiyor ve her ayrıntıyı açığa çıkanyordu.
Ay araçlarının oluşturduğu küçük konvoy Pico Mahzeni'nin dikkat çekmeyen girişinden yüz

metre kadar öteye doğru yarım daire gibi dizilmişlerdi. Bu noktadan baktığında Poole, bu dağın, eski astronotlar tarafından ince uçlu gölgesine aldanarak verilen ismine uymadığını görebiliyordu. Dik bir tepeden ziyade yuvarlak bir tepeye benziyordu ve buradaki yerel eğlencelerden birinin de zirveye bisiklet yarışı düzenlemek olduğuna inanabilirdi. O zamana dek sporcu adam ve kadınların hiçbiri,

tekerleklerinin altında gizlenen o sırrı tahmin edememişlerdi; bu tehditkâr bilginin onların sağlıklı egzersizlerini engellemeyeceğini umuyordu.
Bir saat önce, üzüntü ve zafer karışımı bir duygu ile, Ganymede'den Ay'a gelene dek gözünü ayırmadığı tableti teslim etmişti. "Hoşça kalın, eski dostlarım" diye mırıldandı. "İyi iş başardınız. Belki gelecek nesiller sizi tekrar uyandırırlar. Ancak, umarım, buna gerek kalmaz."
Ancak daha açık bir şekilde, Halman'ın bilgisine tekrar ihtiyaç duyulmasını sağlayacak tehlikeli bir sebep geliyordu aklına. Şimdiye dek Euro-pa'da görevde olan Tektaş'ın artık yok olduğu haberini veren mesajlar bilinmeyen kontrol merkezine gitmiş olmalıydı. Ne büyük şans ki herhangi bir karşılık alınabilmesi aşağı yukarı 950 yıl kadar sürecekti.
Poole eskiden sık sık Einstein'a küfrediyordu; ama şimdi saygıyla anıyordu. Tektaş'ın arkasın-

daki güç bile, şimdi daha açık bir şekilde ortada ki, gösterecekleri tepkiyi ışık hızından ötesine geçiremiyordu. Bu yüzden insanoğlunun, bir sonraki karşılaşmaya hazırlanabilmesi için yaklaşık olarak bin yılı vardı; tabii eğer başka bir karşılaşma olacaksa. Belki bu zaman süresince daha iyi hazırlanmış olacaktır.
Bir şey tünelden çıkmak üzereydi; bu şey kamyona binerek tableti Mahzen'e taşıyan yarı insan bir robottu. Burada, hava bulunmayan Ay'da, öldürücü mikroplara karşı korunma amacıyla kullanılan bir çeşit izolasyon elbisesi giymiş bir makine görmek oldukça komikti. Alacak gibi görünseler dahi, kimse bunu göze alamıyordu. Buna rağmen robot, büyük bir dikkatle gözden uzak bir yere saklanan bu kabusların arasında hareket ediyordu. Video kameralarının gösterdiği kadarıyla her şey yolunda görünse de, her an küçük bir şişede sızıntı olabilir ya da bazı kutuların mühürleri açılabilirdi. Ay oldukça güvenli bir ortama sahipti, ancak yüzyıllar boyunca birçok deprem ve meteor çarpması olayı yaşandığı biliniyordu.
Robot tünelden çıktıktan elli metre sonra durdu. Onu saran kalın fış yavaşça çıktığı yerde dönerek toplanmaya, dağa vidalanan bir vida gibi görünmeye başlamıştı.
"Siyah gözlük takmayanlar! Lütfen gözlerinizi kapayın ya da robota bakmayın!" dedi bir ses Ay aracının telsizinden. Poole tam zamanında koltu-

ğunu döndürdüğü için, aracın tepesindeki ışık patlamasını görebilmişti. Pico'ya bakmak için arkasını döndüğünde, robottan geriye alevler içinde bir hurda yığını kaldığını gördü. Hayatının çoğunu uzay boşluğu ile çevrelenmiş şekilde geçiren birine bile, dumanın halkalar halinde yukarı çıkmaması tuhaf gelirdi.
"Sterilizasyon tamamlanmıştır" dedi Görev Kontrolörü. "Herkese teşekkürler. Şimdi Plato Şehri'ne dönüyoruz."
İnsan ırkının, büyük bir beceriyle yayılan kendi deliliği sayesinde kurtulmuş olması ne kadar da ironikti. Peki bundan insan nasıl bir ders çıkartabilir, diye düşündü Poole.
Uzayın soğuğundan korunmak için bölük pörçük buluttan bir örtünün altında uzanan o güzel mavi Dünya'ya baktı. Orada, birkaç hafta uzaklıktaki yerde, ilk torununu kucaklamayı umuyordu.
Yıldızların ötesinde tanrısal güçler ve ülkeler gizleniyor olsa da, diye hatırlattı Poole kendisine, sıradan insanlar için iki şeyin önemi vardı: Aşk ve Ölüm.
Bedeni henüz yüz yaşında değildi; o halde ikisi için de hâlâ biraz zamanı vardı.

SONDEYİŞ

"Küçük evrenleri çok gençti ve tanrıları hâlâ bir çocuktu. Ama onları yargılayacağı gün oldukça yakındı; Son Günler'de geri döndüğümüzde, Biz, neyin kurtarılacağını düşüneceğiz."
KAYNAKLAR VE TEŞEKKÜRLER
Bölüm 1: Kuyrukluyıldız Çobanı
Kaptan Chandler'ın arama yaptığı bölgenin -1992 gibi yakın bir tarihte keşfedilmiştir- betimlemesi için bkz "The Kuiper Belt" Jane X. Luu ve David C. Jewitt {Scientific American, Mayıs 1996)
Bölüm 4: Manzaralı Oda
Yerküre Uyumlu Yörünge (GEO)'deki "dünyayı çevreleyen halka" kavramı, Ekvator'da kuleleri olan Dünya ile ilgilidir. Bu tamamen hayal ürünü gibi görünebilir, fakat aslında sağlam bilimsel temellere dayanmaktadır. "Uzay Asansörü" fikri St. Petersburg'lu mühendis Yuri Arstsutanov tarafından bulunmuştu. Onunla 1982'de, bulunduğu şehrin farklı bir adı varken tanışma zevkine erişmiştim.
Yuri, Dünya ile Ekvatora uygun bir noktada havada duran bir uydu arasına kablo çekmenin teorik olarak mümkün olduğuna dikkat çekmişti

ki, gerçekten birçok iletişim uydusuna ev sahipliği yapan GEO'ya yerleştirilirse bu mümkün. Bu fikir temel alındığında bir Uzay Asansörü (ya da Yuri'nin pitoresk deyimiyle "kozmik kablolu demiryolu") kurulabilir ve içindeki ağırlık sadece elektrik enerjisiyle GEO'ya taşınabilir. Roket ateşleyicisine seyahatin sadece geri kalan kısmında ihtiyaç duyulacaktır.
Roket kullanımındaki tehlike, gürültü ve çevreye verilen zarardan sakınılmanın yanı sıra, uzay asansörleri tüm uzay görevlerinin maliyetinde şaşırtıcı bir düşüşü mümkün kılacaktır. Elektrik ucuz ve bir insanın yörüngeye taşınması sadece yüz dolar tutacaktır. Aşağı doğru inerken enerjinin çoğu geri kazanıldığı için gidiş dönüş on dolara patlayacaktır! (Elbette ki yemek servisi ve uçuş sırasında gösterilen filmler bilet parasını yükseltecektir. Ancak GEO'ya gidiş dönüşün bin dolara kadar çıkacağına inanabiliyor musunuz?) Bu teori kusursuz; fakat gerekli ağırlık payı da bırakılarak, 36.000 kilometre yükseklikten Ekvator'a dek uzayacak, yeterli derecede gerilim dayanıklılığı olan bir malzeme var mıdır acaba? Yuri yazdığında, sadece bir madde bu dayanıklılık özelliklerine sahipti: Kristalin carbon; bilinen ismiyle elmas. 2061: Uzay Efsanesi-3'te bunların Jüpiter'in çekirdeğinde bulunabileceğini düşünmemiz için ortaya bazı sebepler koymuş olmama rağmen, gerekli olan bir milyon tonluk madde,

maalesef, piyasada kolayca bulunamıyor. The Fountains of Paradise'da daha çok bulunabilen bir kaynak önermiştim; sıfır yerçekimli ortamda yapılabilecek elmasların bulunduğu yörünge fabrikaları.
Uzay Asansörü fikri ile ilgili olarak ilk "küçük adım" Ağustos 1992'de, Uzay Mekiği Atlanttfte atılmıştır; yapılan bir deneyde bir ağırlık yirmi bir kilometre uzunluğundaki bir ip üzerinde serbest bırakılmış ve tekrar geri getirilmiştir. Ne yazık ki ip gevşetme mekanizması sadece birkaç yüz metre sonra tutukluk yapmıştır.

Atlantis- mürettebatının yörüngesel basın toplantısı sırasında The Fountains of Paradise'ı ortaya çıkarmaları ve Görev Uzmanı Jeffrey Hoff-man'ın Dünya'ya döndüklerinde bana imzalı bir kopyasını göndermesi beni çok gururlandırdı.
Şubat 1996'daki ikinci ip deneyi biraz daha başarılı olmuştur; ağırlık, tüm mesafeyi gerçekten de kat etmiş, fakat geri çekilirken, hatalı yalıtımdan doğan bir elektrik akımı yüzünden kablo kopmuştur. (Bu şanslı bir kaza sayılabilir: Ben Franklin'in ünlü ve tehlikeli "yıldırım sırasında uçurtma uçurmak" deneyini tekrarlamaya kalkışan bazı insanlann öldüğünü hatırlıyorum da...)
Olası tehlikeler bir yana, uzay mekiğinden aşağı sarkan ipe bağlı ağırlık, olta sineği ile balık tutmak gibidir: Göründüğü kadar kolay değildir. Fakat nihayet Ekvator'a doğru, tüm o mesafeden

son "devasa sıçrayış" başarılabilir.
Bu sırada, karbonun üçüncü şekli buckmins-terfulleren (C6o)'»n keşfi, Uzay Asansörü kavramını daha akla uygun kıldı. 1990'da Houston'daki Rice Üniversitesi'nden bir grup kimyager, elmastan daha fazla bir gerilme dayanıklılığına sahip olan Cöo'ın boru şeklinde olanını üretmişlerdir. Grup lideri Dr. Smalley bunun var olan en dayanıklı madde olduğunu belirtecek kadar ileri gitmiş ve Uzay Asansörü inşasının, bu maddenin kullanımıyla mümkün olabileceğini de eklemiştir. (Son Dakika Haberi: Dr. Smalley'nin bu çalışmasıyla Kimya dalında 1996 Nobel Ödülü'nü aldığına çok sevindim.)
Ve şimdi gerçekten şaşırtıcı ve, benim bundan kimin sorumlu olduğunu merak etmeme sebep olacak kadar, ürkütücü bir tesadüf. Buckminister Fuller 1983'te öldü. Bu yüzden ölümünden sonra ona daha da ün kazandıran "buckytop"ların ve "buckytüp"lerin keşfini göremedi. Yaptığı birçok dünya turundan birinde, o ve eşi Anne ile uçma keyfini yaşadım ve Sri Lan-ka'dayken The Fountains of Paradise'ta yer alan bazı yerleri gösterdim. Kısa bir süre sonra, on iki inçlik (hatırladınız mı?) bir LP. plağa (Caedman TC l606) romanı kaydetmiştim ve Bucky, içindekilerle ilgili notlar yazma nezaketini göstermişti. Bu notların sonunda, benim Yıldız Şehri'yle ilgili düşüncelerimi harekete geçiren, şaşırtıcı bir açık-

lama bulunuyordu.
1951'de Dünya Ekvatoru'ndan çıkan ve onun çevresinde kurulmak üzere serbest hareket eden gerilimli halka köprüsü tasarımı yaptım. • Dünya, "halkalı" köprüsünün içinde dönüşüne devam ederken, çember köprü kendi oranıyla dönecekti. Dikey olarak köprüye çıkış ve dönerek Dünya'nın istenilen bir bölgesine inişi sağlayan Dünyasal ulaşımın yapılabileceğini umuyorum.
Hiç şüphem yok ki, insan ırkı bu tür bir yatırım (bazı ekonomik büyüme tahminlerine göre küçük bir yatırım) yapmak isterse, Yıldız Şehri inşa edilebilir. Yeni yaşam tarzları sağlamanın, ayrıca Mars ve Ay gibi Dünya Gezegeni'ne daha kolay ulaşılabilecek düşük yerçekimli gezegenlerden ziyaretçi getirmenin yanı sıra bu yatınm Dünya üzerinden bütün roket çalışmalarını kaldıracak ve bu çalışmalan ait oldukları yere, uzayın derinliklerine gönderecek (Umanm Cape Kennedy'de, ilk günlerin heyecanını yaşatacak yıldönümü etkinlikleri yapılır.)
Şehrin neredeyse çoğu boş yapı iskelelerinden oluşacak ve sadece küçük bir kısmı dolu olacak ya da bilimsel veya teknolojik amaçlarla kullanılacak. Unutulmamalıdır ki, her bir Kule'nin uzunluğu on milyon katlı bir gökdelenin uzunluğuna

eş olacak ve yeryüzü uyumlu yörünge etrafındaki halkanın çevresi Ay'a olan uzaklığımızın yansından fazla olacak! Eğer bu alan kapatılırsa, bu denli geniş bir yerde tüm insan nüfusunun birkaç katı kadar insan barındırılabilecek. (Bu, benim "öğrenci alıştırması" olarak miras bırakmak niyetinde olduğum bazı ilginç lojistik sorunlar yaratacaktır.)
"Beanstalk" (anti yerçekimi ve uzay telleri gibi düşünce sınırlarını zorlayan birçoğu gibi) kavramının mükemmel tarihi için bkz. Robert L. Forward, Indistinguishable from Magic, (Baer, 1995)
Bölüm 5: Eğitim
19 Haziran 1996 tarihli bir yerel gazetede İngiliz Telekom Suni Yaşam Ekibi'nin başkam Dr. Chris Winter'in, benim bu bölümde bahsettiğim bilgi ve depolama aygıtının otuz yıl içinde yapılabileceğine inandığını belirten yazısını okuyunca şaşırdım! (1956'da yazdığım The City and The Stars adlı romanımda, bu aygıtı bir milyar yıldan uzak bir geleceğe koymuştum... besbelli ki ciddi bir hayal gücü hatası.) Dr. Winter, bu aygıtın "insanı fiziksel, duygusal ve ruhsal olarak tekrar yaratacağını" ve hafıza için on terabayt (10el3 bayt) gerektiğini tahmin ettiğini belirtmiş, ben ise o tahminin petabayttan iki iki eksiğini (10el5 bayt) tahmin ediyorum. Ve dini çevrelerde, yani "Ruh Avcıları" arasın-

da hararetli tartışmalara yol açabilecek olan bu aygıt için Dr. Winter'in adını düşünebilmiş olmayı isterdim... Bu aygıtın yıldızlararası yolculuktaki kullanımı için bkz Bölüm 9'la ilgili not.)
Bölüm 3'te bahsedilen avuçtan avuca bilgi transferini benim icat ettiğimi sanıyordum; bu yüzden Nicholas {Being Digital), Negroponte ve onun MİT Medya Laboratuvarının bu fikir üzerinde yıllardır araştırma yaptığını öğrenmek biraz üzücüydü...
Bölüm 7: Bilgi Alma
Sıfır Noktası Alanı'nın (bazen "kuantum dalgalanmalar"! ya da "uzay boşluğu enerjisi" olarak adlandırıldı) inanılmaz enerjisi kullanılırsa, bunun uygarlığımız üzerindeki etkisinin haddi hesabı yapılamaz. Var olan enerji kaynakları -benzin, kömür, nükleer enerji, su, güneş- terk edilir ve çevre kirliliği ile ilgili sorunlarımızın çoğu yok olur. Ancak bu sorunların yerini başka bir büyük sorun alır; ısı kirliliği. Bütün enerji en sonunda ısıya indirgenir ve insanlar birkaç milyon kilovat-lık enerji kullandığında bu gezegen Venüs'ü yüzlerce derece gölgede bırakacak kadar ona benzer.
Yine de bunun iyi bir yanı var: Başka türlü yaşanılması kaçınılmaz olan bir sonraki Buzul Ça-ğı'nı önlemek mümkün olmaz. ("Uygarlık, iki Buzul Çağı arasındaki fasıladır" -Will Durant, The Story of Civilization.)

Bunları yazarken, dünyanın dört bir yanındaki laboratuvarlarda çalışan birçok yetenekli mühendis bu yeni enerji kaynağının kullanılabileceğini ileri sürmektedir. Fizikçi Richard Feynman, bu enerjinin bir kahve fincanının hacmi kadarının (ya da o büyüklükteki başka bir şeyin hacmi kadar!) dünyanın bütün okyanuslarını kaynatmaya yeteceğini belirten o ünlü sözüyle bu enerjinin etkisinin büyüklüğü konusunda bize biraz fikir verebilir.
Bu, elbette ki şöyle bir durup düşündürtecek bir fikir. Karşılaştırma yapılırsa, nükleer enerji onun yanında rutubetli bir kibrit gibi kalır. Ve kaç süpernovanın gerçekten endüstriyel bir kaza olduğunu merak ediyorum.
Bölüm 9: Gökyüzü Ülkesi
Yıldız Şehri'nde olmanın getirdiği en önemli sorunlardan biri aradaki uzaklıkların fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer Kule'deki bir arkadaşınızı ziyaret etmek istiyorsanız (Sanal Gerçeklik'teki tüm gelişmelere rağmen, iletişim dokunabilmenin yerine asla geçemeyecek) bu, Ay'a yapılan bir yolculuğa eş değerde olabilir. En hızlı asansör ile bile saatler değil, günler alacaktır ya da düşük yerçekimli hayata alışmış insanlar için hız dayanılmaz olacaktır.

"Süredurumlu sürüş" kavramı -yani, bir cismin tüm atomlarını harekete geçiren bir itiş sistemi; böylece hız kazanırken hiç belirtisi olmaz- muh-

temelen "Uzay Operası"nın ustası E. E. Smith tarafından, 1930'larda icat edilmiştir. Bu göründüğü kadar imkansız değil, çünkü yerçekimsel bir ' alan tam da böyle hareket eder.
Dünya'nın yakınına serbestçe düşerseniz (hava muhalefetinin etkilerini saymazsanız) her saniye, saniyede on metrenin altında bir hız kazanırsınız. Bu yüzden ağırlıksızmışsınız gibi hissedersiniz. Her bir buçuk dakika, hızınız saniyede bir kilometre artsa dahi, hız hissi olmaz.
Bu durum, Jüpiter'in yerçekiminde (Dünya'nın iki buçuk katıdır) ya da bir beyaz cüce veya nötron yıldızının büyük güç alanına düşseniz (milyonlarca, milyarlarca defa daha fazladır) bile geçerliliğini korur. Başlangıç anından itibaren birkaç dakika içinde ışık hızına ulaşsanız bile, hiçbir şey hissetmezsiniz. Bununla birlikte, yanınıza çekim gücü olan bir cisim alacak kadar aptalsa-nız, onun alanı sizin vücudunuzun uzunluğunun üzerinde olmaz ve akım güçleri sizi parçalara ayı-nr. Daha fazla ayrıntı için, kötü ama yerinde bir ismi olan "Nötron Gelgiti" (The Wind from the Sun kitabımdan) adlı hikayeme bakınız.
Kontrol edilebilir bir çekim alanı görevi gören "süredurumlu sürüş" son zamanlara dek bilimkurgunun sayfaları dışında, ciddi anlamda hiç tartışılmamıştı. Ancak 1994'te üç Amerikalı fizikçi, büyük Rus fizikçi Andrei Sakharov'un bazı fikirlerini geliştirerek tam olarak bunu yapmışlar-

dır.
B. Haisch, A. Rueda ve H. E. Puthoff un yazdığı "Sıfır Noktası Alanı Lorentz Gücü olarak Süre-durum" (Phys Review A, Şubat 1994) bir gün dönüm noktası olan bir yazı sayılabilir ve kurgu amaçlan doğrultusunda ben de onu öyle sayıyorum. Çünkü "Evren böyle yaratılmış" denerek omuz silkilen ve doğru kabul edilen bir problem burada derinlemesine ele alınıyor.
HR&P'nin sorduğu soru şu: "Bir nesneye kütle (ya da süredurum) veren nedir ki o nesneyi hareket ettirmek için bir efor, ve nesneyi başlangıçtaki durumuna getirebilmek için tastamam aynı efor gerekmektedir?"
Onların değişme olasılığı olan cevaplan şaşırtıcı ve -fizikçilerin kendilerini dış dünyadan soyut-ladığı fildişi kulelerinin dışında- pek bilinmeyen şu olguya dayanır: Boş uzay, aslında, kaynayan enerjilerin kazanıdır- Sıfır Noktası Alanı (yukan-daki nota bkz.). HR&P süredurum ve yerçekiminin, bu alanla etkileşim sonucu doğan elektromanyetik görüngüler olduğunu ileri sürmekte.
Yerçekimi ve manyetizm arasında bağlantı kurmak için Faraday'e kadar geri giden sayısız çabalar olmuştur. Birçok deneyci başarı kazanmış olsa da, hiçbirinin sonuçlan tam olarak kanıtlana-mamışür. Bununla birlikte, HR&P'nin teorisi ka-nıtlanabilse, anti-yerçekimli "uzay sürüşleri"ni ve süredurumu kontrol edebilmeyle ilgili daha fan-

tastik olasılıkların -uzak da olsa- kapısını açar. Bu bazı ilginç durumlara sebep olabilir: Birine hafifçe dokunursanız, saatte bin kilometre hızla ve bir milisaniye sonra odanın diğer tarafındaki duvara çarpıp gelir. Ancak trafik kazalarının neredeyse imkansız olduğu ise iyi haberimiz. Otomobiller -ve yolcular- herhangi bir hızla birbirlerine zarar vermeden çarpışabilirler. (Yoksa siz bugünün hayatının zaten fazlasıyla hızlı ve telaşlı olduğunu mu düşünüyorsunuz?)
Bizim uzay görevlerinde artık pek de önemsemediğimiz -ve bir sonraki yüzyılda milyonlarca turisti eğlendirecek olan- "ağırlıksızlık", dedelerimize olsa olsa sihir gibi gelirdi. Ancak süreduru-mun gelmesiyle bunun ortadan kalkması -ya da azalması- başka bir konudur ve tamamen imkansız olabilir.* Ancak bu çok hoş bir düşünce çünkü "teletaşımacılık"ın eşdeğerlisini mümkün kılabilir: İstediğiniz yere (en azından Dünya'da) neredeyse anında seyahat edebilirsiniz bu şekilde. Doğrusu, Yıldız Şehri'nin bunu yapmadan nasıl olacağını bilemiyorum...
Bu romanda sahip olduğum kabullerden biri Einstein'in haklı olduğu, hiçbir sinyal ya da nesnenin ışık hızını aşamayacağının doğru olduğu.
Eylül 1996'da, Finlandiya'daki bilim adamları dönen ve süper iletken olan bir disk üzerinde yerçekiminde az (yüzde l'den daha az) bir düşüşün olduğunu saptadıklarını iddia etmişlerdir. Eğer doğrulanırsa (ve görüşüne göre Münih'teki Max Planck Enstitüsünde daha önce yapılan deneyler dolaylı olarak aynı sonuçları vermişti) bu, uzun zamandır beklenen bir keşif olabilir. İlgili birşüphecilikle yeni haberleri bekliyorum.

Birçok yüksek matematik makalesinin ortaya koyduğu ve sayısız bilimkurgu yazarının doğru kabul ettiği gibi, galaksi otostopçuları bu kısıtlamadan dolayı zorluk çekmeyeceklerdir.
Genel olarak onların haklı olduğunu umuyorum. Fakat bir temel engel var. FTL mümkünse, bütün bu otostopçular ya da en azından cebi dolu turistler nerede?
Bir cevap da şudur: Hiçbir aklı başında ET [Dünyadışılı], bizim kömür yakan hava taşıtı yapmamamız ile aynı nedenlerden dolayı yıldızlara-rası bir araç yapmayacaktır; bu işi yapmanın daha iyi yolları vardır.
Bir insanı tanımlamak ya da bir insanın ömrü boyunca edineceği tüm bilgileri depolamak için şaşırtıcı derecede küçük sayıda "bilgisayar birimi" gerektiği, "Makine Zekâsı, Yıldızlararası Yol-culuk'un Maliyeti ve Fermi Paradoksu"nda Louis K. Scheffer (.Kraliyet Astronomi Derneği'nin Üç Aylık Dergisi 35, no.2 (Haziran 1994]: 157-175) tarafından irdelenmiştir. Bu yazı (bu ciddi derginin tüm kariyeri boyunca yayınladığı en kafa zorlayıcı makale) mükemmel bir zekâya sahip yüz yaşındaki bir insanın toplam zihin dummunun on üzeri on beş bit (bir petabit) ile ifade edilebileceğini tahmin etmiştir. Bugünün fiber optikleri bile bu kadar bilgiyi birkaç dakika içinde gönderebiliyor.
Benim Uzay Yolu taşıyıcılarının 3001'e dek

mümkün olmayacağı yolundaki düşüncem, bu nedenle, bundan bir yüzyıl sonra gülünç derecede dar görüşlü görünebilir; ve şu anda yıldızlararası turist olmayışı, Dünya üzerinde henüz geri geldiklerinde, onları alacak donanımın bulunmayışından kaynaklanmaktadır. Belki de yavaş bir tekneyle yola çıkmıştır...
Bölüm 15: Venüs'ten Geçiş
Apollo 15 mürettebatına saygılarımı sunmak bana mutluluk vermektedir. Ay'dan döndüklerinde, Ay Modülü Falcon'un indiği yerin güzel bir kabartma haritasını gönderdiler; onu ofisimin onur köşesine koydum. Bu harita, Ay Rover'ının üç gezisinin rotalarını göstermektedir, ki bu gezilerden biri Yeryüzü Işığı kraterinin yanından geçmektedir. Haritada şu yazıyor: "Arthur C. Clarke'a uzayın geleceği ile ilgili fikirlerinize teşekkür olarak Apollo 15 mürettebatından Dave Scott, Al Worden, Jim Irwin." Ben de buna karşılık olarak Earthligtoı (Yeryüzü Işığı) (1953'te yazdığım, 1971'de Rover'ın indiği alan ile ilgili kitap) onlara ithaf ettim ve şöyle yazdım: "Buraya giren ilk insanlar olan Dave Scott ve Jim Irwin'e ve onları yörüngeden izleyen Al Worden'a."

CBS stüdyolarında Walter Cronkite ve Wally Schirra ile Apollo 15"m inişiyle ilgili bir röportaj yaptıktan sonra, atmosfere tekrar girişi ve denize inişi seyretmek için Görev Kontrol'e uçtum. Al Worden'in küçük kızı kapsülün üç paraşütünden
285
birinin açılmadığını gören ilk kişi olduğunda, ben de yanında oturuyordum. Çok gergin bir andı, fakat Allah'tan diğer ikisi bu iş için yeterliydi.
Bölüm 16: Kaptan'ın Masası
Sonda çarpmasının betimlenişi için 2001: Bir Uzay Efsanesînin 18. bölümüne bakınız. Şu anda bu tür bir deney önümüzdeki Clementine 2 görevi için tasarlanıyor.
İlk Uzay Efsanesinde Asteroit 7794'ün keşfinin 1997'de Ay Gözlemevi'ne atfedildiğini görünce biraz utanıyoaım. Pekâlâ, onu 2O17'ye -yüzüncü yaş günüme- kaydınyoaım.
Yukarıdakileri yazdıktan birkaç saat sonra, 2 Mart 1981'de Siding Spring, Avustralya'da S. J. Bus tarafından keşfedilen Asteroit 4923 (1981 EO27)'e kısmen Uzay Muhafaza Projesi'nin onayıyla Clarke adının verildiğini öğrendiğimde çok mutlu oldum. (bkz. Rama ile Buluşma ve The Hammer of God). Samimi özürlerle, talihsiz bir hata sonucu No 2001'in A. Einstein adlı birine tahsis edildiği bildirildi. Özürler, özürler...
Ancak 4923 ile aynı gün keşfedilen Asteroit 5O2O'ye Asimov adının verildiğini öğrendiğime sevindim; fakat eski dostumun bunu asla bilemeyecek olması beni hüzünlendirdi.
Bölüm 17: Ganymede
Veda bölümünde, 2010: Uzay Efsanesi-2 ve 2061: Uzay Efsanesi-Steki "Yazarın Notu" bölümünde açıkladığım gibi, Jüpiter ve uydularına
286
yapılan hırslı Galileo Görevi'nin bu tuhaf gezegenler hakkında göz alıcı yakın çekim fotoğrafları kadar aynntılı bilgi vereceğini ummuştum.
Evet, gecikmelerden sonra, Galileo ilk hedefine -Jüpiter'e- ulaştı ve bunu muhteşem bir şekilde başardı. Ancak ne yazık ki, bir soran var; bir nedenden dolayı ana anten açılmamıştı. Bu demek oluyor ki görüntüler düşük bir anten ile ız-dırap verici bir yavaşlıkla geri gönderilmek zorundadır. Bunu ortadan kaldırmak için tekrar yapılan bilgisayar programlamalarındaki mucizelere rağmen, birkaç dakikada gönderilmesi gereken bir bilginin gönderilmesi saatler almaktadır.
Bu yüzden sabırlı olmalıyız. Galileo, 27 Haziran 1996'da bunu gerçekleştirmeye kalkmadan önce, bir bilimkurguda Ganymede'i araştırmanın avuntusuyla yetiniyorum.
11 Haziran 1996'da, yani bu kitabı bitirmeden iki gün önce, JPL'den ilk görüntüleri bilgisayara yükledim; şans eseri -şu ana kadar!- benim betimlemelerime ters düşen bir şeye rastlamadım. Bu kraterleşmiş buz tarlalannın küçük görüntüleri birden palmiye ağaçlan ve tropik kumsallara ya da daha kötüsü, EVİNE DÖN YANKİ ikazlarına yol açarsa, gerçekten başım dertte demektir...
Ben özellikle "Ganymede Şehri"nin (Bölüm 17) yakın çekim fotoğraflarını dört gözle bekliyorum. Bu muhteşem oluşum benim tanımladığım gibi, fakat bunu yaparken tereddüt ettim; çünkü Nati-
287
onal Prevaricator (Ulusal Yalancılar) tarafından benim "keşfi"min kapak konusu yapılmasından korktum. Bana göre, adı kötüye çıkmış "Mars Yüzeyi" ve çevresinden burası daha yapay görünmektedir. Ayrıca eğer sokakları ve caddeleri on kilometre genişliğindeyse ne olmuş? Belki de Mede'liler BÜYÜK'tüler...
Şehir, NASA'nın Voyager görüntüleri 20637.02 ve 20637.29'da, ya da John H. Roger'ın muhteşem eseri The Giant Planet Jüpiter (Cambridge Üniversitesi Yayınları, 1995)'in şekil 23-8'te bulunabilir.
Bölüm 19: İnsanoğlunun Deliliği
Khan'ın şiddetle savunduğu insanoğlunun çoğunun en azından bir ölçüde deli olduğu iddiasını destekleyen görsel kanıtlar için Arthur C. Clar-ke'ın Gizemli Evreni adlı televizyon dizimin "Meryem ile Buluşma" adlı 22. Bölümü'ne bakınız. Hıristiyanların türümüzün küçük bir alt kümesini oluşturduğunu unutmayalım: Bakire Meryem'e tapanlardan çok daha fazla sayıda inançlı; Rama, Kali, Siva, Thor, Wotan, Jupiter, Osiris, vb., vb. gibi bütünüyle birbiriyle bağdaşmaz tanrılara eşit derecede saygı duymaktadır.
İnançları yüzünden aklını kaçıran zeki insanların en çarpıcı -ve üzücü- örneği Conan Doy-le'dur. En sevdiği medyumların sahtekarlıklan teşhir edilmesine rağmen, onlara inancı sarsılmadı. Ve Sherlock Holmes'ün yaratıcısı, Dr. Wat-
288
Sondeyiş
son'ın "abes ölçüde basit" olarak nitelemekten mutluluk duyduğu hilelere dayanan bağlanmış zincirlerden kurtulma sanatındaki ustalığını göstermek için büyük sihirbaz Harry Houdini'yi kendisini "maddesizleştirdiği"ne inandırmaya çalışmıştı, (bkz. Martin Gardner'ın The Night is Lar-ge'daki "The Irrelevance of Conan Doyle" başlıklı denemesi.)
Pol Pot ve Nazi'leri merhametli saymamıza yol açan Engizisyon'un yobazca zulmü ilgili aynntılı bilgi için Cari Sagan'ın Yeni Çağ Budalalığı üzerine çarpıcı hamlesi, Demon Haunted World, adlı çalışmasına bakınız. Bunun ve Martin'in kitabının her lise ve yüksek okulda okutulmasını isterdim.
Hiç olmazsa, ABD Göçmenler Dairesi dinden esinlenen barbarlığa karşı harekete geçmiştir. Time dergisi ("Dönüm Noktaları" 24 Haziran 1996) anavatanlannda cinsel organlarının sünnetiyle tehdit edilen kızlara sığınma hakkının verilmesi gerektiğini belirtmektedir.
Anthony Storr'un iç karartıcı konusunun iyi bir örneği olan Feet of Clay: The Power and Charisma of Gurus (The Free Press, 1996) adlı kitabına rastlamadan önce bu bölümü yazmıştım. Biraz geç kalınmış bir şekilde Birleşik Devletler Kuvvetleri tarafından tutuklanana dek, kutsal kabul edilen bir sahtekarın doksan üç Rolls-Royce'u olduğuna inanmak çok zordu. Daha da kötüsü,
289
onun binlerce Amerikalı müridinin yüzde 83'ü yüksek okul mezunu ve benim entelektüel tanımımın iyi örnekleri: "Zekâsının ötesinde eğitim almış insan."
Bölüm 26: Tsienville
1982'de, 2010: Uzay Efsanesi-2'nin önsözünde, Europa'ya inen Çin uzay gemisine, Dr. Tsien Hsue-shen'in, Birleşik Devletler ve Çin roket programının kurucularından birinin, ismini neden verdiğimi açıklamıştım.
191 l'de doğan Tsien, Çin'den Birleşik Devlet-ler'e gelerek başarılı Macar aerodinamikçi Theodore von Karman'ın önce öğrencisi, sonra meslektaşı olmasını sağlayan bursu 1935'te kazanmıştır. Daha sonra Kaliforniya Teknoloji Enstitü-sü'nde ilk Goddard Profesörü olarak, Pasade-na'nın ünlü Jet Ateşleme Laboratuvan'nin öncüsü olan Guggenheim Havacılık Laboratuvan'nin kurulmasına yardımcı olmuştur. Çin kendi topraklarında, nükleer başlıklı bir güdümlü füze denemesini başardıktan hemen sonra, New York Times'm (28 Ekim, 1996) yorumladığı üzere ("Pekin Roket Kuaımunun Başkanı ABD'de Eğitim Görmüştü."), "Tsien'in hayatı Soğuk Savaş tarihinin bir ironisidir."
Çok gizli bir güvenlik izni ile, 1950'lerde yapılan Amerikan roket araştırmalarına büyük katkılarda bulundu; ancak isterik McCarthy döneminde, uydurma güvenlik nedenleriyle anavatanı
290

Çin'i ziyaret etmek üzereyken tutuklandı. Birçok duruşma ve iyice uzayan tutukluluk halinden sonra, nihayet rakipsiz bilgisi ve uzmanlığıyla beraber kendi vatanına gönderilerek sınırdışı edildi. Seçkin meslektaşlarından bazılannın belirttiği gibi bu, Birleşik Devletler'in yaptığı en aptalca (bir o kadar da utanç verici) şeydi.
Çin Ulusal Uzay Dairesi, Bilim ve Teknoloji Komitesi Başkan Vekili Zhuang Fenggan'a göre, Tsien "roket çalışmalarını yoktan var etti... O olmasaydı, Çin teknolojide yirmi yıl geride olurdu." Ve buna bağlı olarak, öldürücü "İpek böceği" an-ti-gemi füzesi ve "Uzun Yürüyüş" uydu rampasının yerleştirilmesi gecikirdi.
Bu romanı bitirdikten kısa bir süre sonra, Uluslararası Uzay Yolculuğu Akademisi, Beijing'te verilmek üzere, beni en yüksek nişanıyla, van Karman Ödülü'yle şereflendirdi. Bu, reddedemeye-ceğim bir teklifti; özellikle de Dr. Tsien'in hâlâ bu şehirde yaşadığını öğrendiğimde. Ne yazık ki oraya gittiğimde, tedavi için bir hastanede olduğunu ve doktorlann ziyaretçilere izin vermediğini öğrendim. Ancak 2010 ve 2061"m imzalı kopyalannı Dr. Tsien'e ilettiği için kişisel asistanı Tümgeneral Wang Shouyun'a son derece minnettanm. Buna karşılık olarak Tümgeneral bana kendi yayınladığı hacimli bir çalışma olan H. S. Tsien'in Toplu Eserleri: 1938-1956 (Science Press, 16. Donghu-

: ouıı cısanc
angcheggen North Street, Beijing 100707, 199D'yı hediye etti. Bu, aerodinamik problemleri ile ilgili olarak von Karman ile yaptığı sayısız ortak çalışma ile başlayan ve roketler ile uydular hakkında yalnız yazdığı makalelerle son bulan büyüleyici bir derlemedir. Kaydedilen son makale "Termonükleer Güç Makineleri" (Jet Propulsion, Haziran 1956), Dr. Tsien FBI'ın bir sanal tu-tuklusuyken yazılmıştı. Bu makale, bugün daha güncel olmuş bir konuyla ilgilidir -her ne kadar "döteryum füzyon tepkimesinden yararlanan bir enerji istasyonu" için pek az ilerleme kaydedilmişse de.
13 Ekim 1996'da Beijing'ten ayrılmadan önce, seksen beş yaşına ve sakat olmasına rağmen, Dr. Tsien'in bilimsel çalışmalarını hâlâ sürdürdüğünü öğrendiğimde mutlu olmuştum. Umarım 2010 ve 206Tİ hoşlanmıştır ve ona Son Efsane'yi de gön-derebilmeyi dört gözle bekliyorum.
Bölüm 36: Dehşet Salonu
Haziran 1996 ve 15 Temmuz 1996 tarihli Bilgisayar Güvenliği konulu senato oturumları sonucunda, Başkan Clinton, "hayati alt yapıları kontrol eden bilgi ve iletişim öğelerine bilgisayar temelli saldırılar (siber tehditler)"a yönelik olarak 13010 sayılı Başkan Karan'nı imzalamıştır. Bu siber terörizme karşı bir ekip oluşturulacak ve ekipte CIA, NSA, güvenlik kurumlan, vs.'nin temsilcileri bulunacaktır.

Sondeyiş
Pico, bekle bizi geliyoruz...
Yukarıdaki paragrafı yazarken, henüz seyretmediğim The Independence Day>de Truva atlı bilgisayar virüslerinin kullanıldığını öğrenmek beni meraklandırdı. Ayrıca açılışının Childhood's End (1953)'le özdeş olduğunu ve Melies'in Trip to the Moon (Ay'a Yolculuk) (1903)'ten beri bilinen her bilimkurgu klişesinin kullanıldığını duydum.
Senaristleri orijinallikleri sebebiyle kutlasam mı yoksa eserden çalıntı yapmak sebebiyle suçlasam mı karar veremiyorum. Her halükarda, korkarım John Q. Popcom'un, Independence Day 4ün sonunu çaldığımı düşünmesini engellemek için yapabileceğim bir şey yok.
Aşağıdaki bölümler -genel olarak önemli değişikliklerle- serinin önceki kitaplarından alınmıştır.
2001: Bir Uzay Efsanesinden Bölüm 18:"Aste-roitler Arasında" ve Bölüm 37: "Deney".
2010: Uzay Efsanesi-2'den Bölüm 11: "Buz ve Boşluk", Bölüm 36: "Derinlerdeki Yangın" ve Bölüm 38: "Köpük Manzarası".

3001: Son Efsane
TEŞEKKÜRLER
Bu kitabın yazılışında yararlandığım güzel küçük Thinkpad 755CD'yi bana hediye eden IBM'e teşekkürler. Yıllardır, HAL'ın isminin IBM'in isminden bir harf değişimi sonucunda türediğiyle ilgili tamamen asılsız söylentiler yüzünden rahatsızlık duymaktaydım. Bu bilgisayar çağı mitinden kurtulmak için HAL'ın mucidi Dr. Chandra'nın 2010: Uzay Efsanesi-2de bunu yadsımasını sağlamak durumunda kaldım. Ancak, bu benzerlikten rahatsız olmak bir yana Big Blue'nun bundan gurur duyduğu konusunda bana güvence verildi. Ben de bu konuda gelecekte birşeyler yapmaktan vazgeçtim ve 12 Mart 1997'de (tabii ki) Urbana, Illinois Üniversitesi'ndeki HAL'ın "doğumgü-nü partisi"ne katılan herkese tebriklerimi gönderdim.
On sayfayı bulan kılı kırk yararcasına notlarıyla son eserin daha iyi olmasını sağlayan Del Rey Kitapları editörü Shelly Shapiro'ya üzüntülü şükranlarımı sunuyorum. (Evet, ben de bir editörüm ve bu işi yapan insanların düş kınklığına uğramış kasaplar olduğu yolundaki bildik her zamanki yazar inancını taşımıyorum.)
Son ama en önemlisi; bu kitabı yazdığım sırada muhteşem (ve kocaman) süitinde beni ağırla-

dığı için Gaile Face Oteli yöneticisi, eski dostum Cyril Gardiner'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum. En bunaltıcı zamanlarımda bana bir Tranquillity Base (Sükûnet Üssü) verdi. Geniş bir hayali manzarası olmasa da, Gaile Face'in hizmetleri "Grannymede"de sunulandan daha üstündü ve hayatım boyunca hiç bu kadar rahat bir ortamda çalışmamıştım.
Bu yüzden, daha da ilham verici olan şey, buraya gelen yüzden fazla Devlet Başkanı ve diğer seçkin ziyaretçi listesinin bulunduğu geniş levha oldu. Bu levhada Ay yüzeyine ikinci yolculuğu yapan Apollo 12 mürettebatından Yuri Gagarin, bir dizi sahne ve film yıldızı: Gregory Peck, Alec Guinnes, Noel Coward, Yıldız Savaşları'ndan Carrie Fisher... Ayrıca 2061: Uzay Efsanesi-3 (Bölüm 37)'te kısaca bahsedilen Vivien Leigh ve Laurence Olivier de vardı. Adımın onların arasında yer alması beni çok gururlandırdı.
Bir projenin New York, Chelsea gibi gerçek ve sahte deha yatağı olan bir yerde, ünlü bir otelde başlayıp dünyanın öbür ucundaki bir başka otelde bitmesi yerinde gibi görünüyor. Fakat 23. Cadde'nin uzakta kalan, ama özlediğim trafiği yerine penceremin birkaç metre ötesinde kükre-yen Hint Okyanusu'nun kamçıladığı musonlan duymak tuhaf.

ANDAÇ: 18 Eylül, 1996
Tam bu teşekküf bölümünü yazdığım sırada büyük üzüntü veren bir haberi, Cyril Gardiner'ın birkaç saat önce öldüğünü duydum. Ama yukarıda yazılan övgü dolu teşekkürleri daha önceden görmüş ve memnun olmuş olması beni biraz teselli ediyor. VEDA
"Asla açıklama yapma, asla özür dileme" belki politikacılar, Hollywood kodamanları ve iş adamları için mükemmel bir tavsiye olabilir; fakat bir yazar okuyucularına daha saygılı davranmalıdır. Bu yüzden, hiçbir şey için özür dilemeye niyetim olmadığı halde, belki de Efsane Dört-lüsü'nün karışık kökeninin biraz açıklamaya ihtiyacı olabilir.
Her şey 1948 Noeli'nde -evet 1948!- İngiliz Radyo Televizyon Kuaımu BBC'nin hazırladığı yarışma için yazdığım dört bin kelimelik hikayeyle başladı. "Gözcü", Ay'a yabancı bir medeniyet tarafından yerleştirilmiş olan ve insanoğluyla karşılaşmayı bekleyen küçük bir piramidin keşfini anlatıyordu. O zamana dek hiçbir şey ile ilgilene-meyecek kadar ilkel olduğumuz ima ediliyordu.*

Güneş Sistemi içinde yabancıların yaptığı şeylerin araştırılması bilimin tamamen meşru ve akla uygun dallarından biri ("exo-arkeoloji"?) olabilirdi. Ne yazık ki bu tür kanıtların çoktan bulunduğu ve kasıtlı olarak NASA (!) tarafından gizli tutulduğu iddiaları yüzünden geniş olarak güvensizlik oluştu. Birinin bu kadar saçma bir şeye inanması inanılmaz: Aynı şekilde uzay ajansı bütçe problemlerini çözmek için kasıtlı olarak ET nesnelerinin sahtelerini yapmış! (Sıra sizde, NASA yöneticileri...)
Arcnur l>. uarKe
BBC alçakgönüllü çabamı geri çevirdi ve bu hikaye (İlkbahar 1951) 10 Story Fantasy dergisinin ilk ve tek sayısında ancak üç yıl sonra basılmıştır. Bu dergi, paha biçilemez Bilimkurgu Ansiklopedisinin \\xrv\k yorumuyla "zayıf aritmetiğiyle hatırlanacak; çünkü on değil, on üç hikaye vardı."
"Gözcü", Stanley Kubrick'in 1964 ilkbaharında benimle bağlantı kurması ve "dillere destan" (yani, hâlâ yapılmamış) "bilimkurgu filmi" için bir fikrim olup olmadığını sormasına kadar on yıldan fazla sürüncemede kaldı. Beyin fırtınalarıyla geçen sohbetlerimiz sırasında, The Lost Worlds of 200Tde anlatıldığı gibi, Ay üzerindeki sabırlı gözcünün, hikayemiz için iyi bir başlangıç noktası olacağına karar verdik. Sonuçta bu, düşündüğümüzden daha fazlasını yapmamıza ve ünlü siyah Tektaş'ın ortaya çıkmasına neden oldu.
Efsane dizisini yerine oturtmak gerekirse, unutulmamalıdır ki, Stanley ve ben önceleri kendi aramızda "Güneş Sistemi Nasıl Kazanıldı" adını verdiğimiz projeyi tasarlarken, Uzay Çağı daha yedi yaşındaydı ve hiç kimse gezegenimizin yüz kilometre dışına çıkmamıştı. Başkan Kennedy, Birleşik Devletler'in "on yıl içinde" Ay'a gitmeyi planladığını açıkladığında, birçoğuna göre bu gerçekleşmesi zor bir hayaldi. Film çekimleri Güney Londra'da,* dondurucu bir günde, 29 Aralık
Wells'in başyapıtı ne War of the Worids'iin en dramatik sahnelerinden birinde Marslılar tarafından tahrip edilen Shepper-tön'da.
297
3001: Son Efsane
1965'te başladığında, Ay yüzeyinin neye benzediğini yakından dahi görmemiştik. Hâlâ talk pudrasına benzeyen ay tozu içinde kaybolan bir astronottan çıkan ilk sesin "İmdat!" olacağından korkuluyordu. Genellikle tahminlerimiz iyiydi: Sadece bizim Ay manzaramız meteorik kumlarla yüzyıllardır zımparalanan gerçek Ay manzarasından daha pürüzlüydü ve bu 2001'in Apollo döneminden önce yapıldığını açığa vuruyordu.
Bugün, elbette, dev uzay istasyonlan, yörüngede dolaşan Hilton Otelleri ya da 2001 kadar yakın bir tarihte Jüpiter'e yapılan yolculukları hayal etmiş olmamız gülünç gelmektedir. 1960'larda kalıcı Ay üsleri ve Mars yerleşimleri için ciddi planların olduğunu anlamak 1990'da bile güç! Ama, CBS stüdyolarında, Apollo IT'm fırlatılışından hemen sonra Birleşik Devletler Başkan Yar-dımcısı'nın coşkuyla "Şimdi Mars'a gitmeliyiz!" dediğini duymuştum.
Sonra hapse girmediği için şanslı sayılır. Vietnam ve Watergate ile eklenince bu skandal bu iyimser senaryoların gerçekleşememesinin sebeplerinden biri oldu.
2001: Bir Uzay Efsanesinin filmi ve kitabı 1968'de piyasaya çıktığında, arkasının gelebileceği aklımın ucundan dahi geçmemişti. Ancak 1979'da Jüpiter'e gerçekten gidilmiş, bu dev gezegen ve göz alıcı uydu ailesinin ilk yakın çekim fotoğraflarına sahip olmuştuk.
298
Arthur C. Clarke
Voyager uzay sondalarında* elbette ki insan yoktu; ancak Dünya'ya gönderdikleri görüntüler, en güçlü teleskoplarda şimdiye dek sadece ışık noktalan olarak görünen şeyleri gerçek -ve tümüyle beklenmedik- bir gezegene çevirdi.
Io'nun sürekli püsküren kükürt volkanları, Cal-Iisto'nun yüzlerce çarpmaya manız kalan engebeli yüzeyi, Ganymede'in esrarengiz manzarası... Bu sanki yeni bir Güneş Sistemi keşfetmek gibi bir şeydi. Bu, 2010: Uzay Efsanesi-2de esrarlı otel odasında uyandıktan sonra David Bowman'a neler olduğunu ortaya çıkarmam için bana fırsat veren dayanılmaz bir istek uyandırdı.
1981'de bu kitabı yazmaya başladığımda, hâlâ Soğuk Savaş sürüyordu ve ben ortak bir Birleşik Devletler -Rusya görevi düşündüğümde eleştirileri göze almıştım ve yalnız kalacağımı hissetmiştim. Romanı Nobel ödüllü Andrei Sakharov (hâlâ sürgünde) ve "Yıldız Köyü"nde iken gemiye kendisinin ismini vereceğimi söylediğim ve tipik bir coşkuyla "O halde iyi bir gemi olacak!" diyen Kozmonot Alexei Leonov'a ithaf ederek gelecekte kurulacak olan bu ortaklıkla ilgili ümitlerimin olduğunu vurgulamıştım.
Peter Hyams'ın 1983'te yaptığı mükemmel filminde, Voyager seferinde elde edilen Jüpiter uy-dulannın gerçekten yakın çekim yapılan fotoğraflarını kullanma imkanı bulabilmesi bana hâlâ
2001"m kitap versiyonunda yapıldığı gibi, Jüpiter'e yakın uçuş yapılarak "sektirme" veya "yerçekimi destekli" manevralar yapıl- 299
mıştır.
3001: Son Etsane
inanılmaz geliyor (Bu fotoğrafların bazıları Jet Ateşleme Laboratuvarında yardımcı bilgisayar işleminden geçen orijinal kaynaklardı). Bununla birlikte heyecanlı Galileo seferinde daha iyi görüntüler bekleniyordu; çünkü büyük uydular hakkında aylar süren detaylı bir araştırmanın sonuçları yanlarındaydı. Bu yeni yer hakkındaki bilgimiz sadece kısa bir alçak uçuştan elde edilmişti ve daha da genişleyecekti; Uzay Efsanesi-Jü yazmamak için bir bahanem kalmamıştı.
Ne yazık ki Jüpiter'e giderken trajik bir olay yaşandı. Galileo'yu Uzay Mekiği'nden 1986'da fırlatmak tasarlanmıştı; fakat Challenger (adası bunun olmasını imkansızlaştırdı ve daha sonra şu iyice anlaşıldı ki en azından on yıl süre ile Io, Eu-ropa, Ganymede ve Callisto ile ilgili yeni bilgiler alamayacaktık.
Beklememeye karar verdim ve Halley Kuyruk-luyıldızı'nın Güneş Sistemi'ne tekrar girmesi (1985) bana dayanılmaz bir konu verdi. Onun 2061'de tekrar görünüşü üçüncü Efsane için iyi bir zamanlamaydı; halbuki bunu ne zaman çıkaracağımdan pek emin değildim ve yayıncımdan oldukça alçakgönüllü bir avans istemiştim. Ancak 2061: Uzay Efsanesi-Jün ithaf bölümünü üzülerek alıntılıyorum:
Bu kitabı bir dolara alan
ancak buna değip değmediğini asla bilemeyecek olan sıradışı editörüm
300
Arthur C. Clarke
Judy-Lynn del Rey'in anısına Dört kitaplık bir bilimkurgu dizisinin, teknoloji (özellikle uzay keşifleri) ile politikada nefes kesici gelişmelerin başa baş gittiği otuz yılı aşkın bir sürede yazılmış olmasından ötürü bütünüyle tutarlı olmasının bir yolu olmadığı açık. 206l'in giriş bölümünde yazdığım gibi "2010: İkinci Efsa-ne'nin 2001: Bir Uzay Efsanesinin doğrudan doğruya bir devamı olmayışı gibi, bu kitap da 2010un devamı değildir. Bütün bu kitaplar aynı konu hakkında aynı karakterleri ve olayları içe-rip geliştiren, ama aynı evrende geçmesi gerekmeyen çeşitlemeler olarak kabul edilmelidirler." Başka bir alandan iyi bir benzetme duymak istiyorsanız, Rachmaninoff ve Andrew Lloyd Web-ber*in Paganini'ye ait aynı notalara neler yaptığını bir görün.
Dolayısıyla bu Son Efsane, öncülerindeki birçok şeyi atıp başka şeyleri -umarım daha önemlilerini- daha ayrıntılı biçimde geliştirmiştir. Önceki kitapları okuyan herhangi birinin aklı bu farklılaşmadan ötürü karışırsa, malum bir Birleşik Devletler Başkanı'nın kendini sevimli göstermek için söylediği "Bu kurgu, aptal!" ifadesini kullanarak bana lanet dolu kızgın mektuplar göndermekten vazgeçmelerini sağlayabileceğimi umuyorum.
Belki fark etmemiş olabilirsiniz diye bunun ta-mamiyle benim kurgum olduğunu söylemek isti-
301
302

yorum. Gentry Lee*, Michael Kube-Mc Dowell ve Mike McQuay ile çalışmaktan zevk alsam ve tek başıma altından kalkamayacağım bir projem olduğunda en iyi silah arkadaşlarımı yardım etmeleri için çağırmakta yine tereddüt etmesem de, Efsanenin yalnız çalışılan bir iş olması gerekiyordu.
Yani buradaki her kelime bana aittir; şey neredeyse her kelime. İtiraf etmeliyim ki Profesör Thirugnanasampanthamoorthy'yi (Bölüm 35) Colombo telefon rehberinden buldum. Umarım bu ismin sahibi soyadını ödünç almama karşı çıkmaz. Bunun yanı sıra Oxford English Dictionary'den de alınan birkaç kelime var. Ve bakın şu işe!... Oxford English Dictionary hin, kelimelerin anlamlarını ve kullanımlarını göstermek amacıyla benim kitaplarımdan tam altmış altı alıntı kullandığını görünce çok şaşırdım ve memnun oldum. Sevgili Oxford English Dictionary, bu sayfalarda başka yararlı örnekler bulursanız, lütfen istediğinizi yapın.
Bu Sonsözde birkaç tane (son saydığımda on) ek bilgi verdiğim için özür dilerim fakat onlann dikkat çektikleri şeyler atılamayacak kadar önemliydi.
Son olarak, Budist, Hıristiyan, Hindu, Yahudi ve Müslüman olan birçok arkadaşım; Şans'in size
Gentry'nin Galileo ve Viking projelerinde Baş Mühendis olması talihsiz bir rastlantıdır. (Bkz. Ranta II Giriş Bölümü) Galileo anteninin açılmaması onun hatası değildir.
verdiği dinin akıl sağlığınıza ve dahası, Batı tıp biliminin istemeye istemeye kabul ettiği gibi fiziksel yapınıza da katkıda bulunduğuna gerçekten sevindiğimi söyleyerek içinizi rahatlatmak isterim.
Belki de akıllı olmadan mutlu olmak, akıllı olup da mutlu olmamaktan iyidir. Fakat en iyisi hem akıllı, hem de mutlu olmaktır.
Tomnlanmız bu hedefe ulaşacak olsalar da olmasalar da, bu geleceğin en büyük ve zor işi olacaktır. Aslında bu, bir geleceğe sahip olup olamayacağımızı da gösterecektir.
Arthur C. Clarke